

COLECȚIA ROMANULUI ISTORIC

T. H. White

Arthur, regele Camelotului

COLECȚIA ROMANULUI ISTORIC

T.H. WHITE

ARTHUR, REGELE CAMELOTULUI

Realizată după volumul apărut la Editura Univers, București, 1974

Titlul lucrării în original: T.H. WHITE – THE ONCE AND FUTURE KING
CAMELOT, Fontana Books, 1958

Traducere și note: Alin Unteanu

Coperta: Emilia Boboia

CUVÂNT ÎNAINTE AL TRADUCĂTORULUI

După cum își va putea da seama cititorul, cartea aceasta redă o legendă, mai bine zis un ciclu de legende, într-o formă modernă, punând în același timp o serie de probleme de ordin filosofic, moral și politic.

Un critic englez spunea, pe drept cuvânt, că T.H. White a zugrăvit un vis minunat al Evului Mediu așa cum nu a fost niciodată, dar cum ar fi putut sau ar fi trebuit să fie.

Cine a fost acest scriitor englez, la care modernismul se îmbină ciudat de armonios cu tradiția; omul care a disecat sufletul medieval, învelit în armură, cu delicata floretă a psihanalizei; omul a cărui operă a provocat la vremea publicării ei un val de proteste sau un ropot de aplauze, dar care nu a lăsat indiferent pe niciun cititor?

Terence Hanbury White s-a născut la 26 mai 1906 în Bombay, India. A primit o educație cu adevărat aleasă, ceea ce va explica preocupările lui de mai târziu. După terminarea studiilor la Cambridge, a predat la Colegiul Stowe, ducând o viață retrasă la țară, la Stowe Ridings, în comitatul Buckinghamshire.

Recunoașterea pe plan literar a venit treptat. Până la a opta carte (între 1926 și 1939 a scris șapte cărți), era aproape necunoscut în Marea Britanie. Apariția primului său roman din ciclul Arthurian – *The Sword in the Stone* (*Spada din stâncă*) – i-a adus celebritatea. Mai mult încă, se poate spune că romanul acesta, precum și cele ce i-au urmat, au provocat în Anglia un cult al lui White – un foarte activ și clar exprimat cult al literaturii sale.

White a fost sortit să fie unul dintre acei scriitori controversați cărora cititorii le sunt fie devotați cu trup și suflet, fie atât de vrăjmași, încât dau impresia că i-au primit romanul ca pe o insultă personală sau, în orice caz, una adusă tradiției britanice.

Odată cu succesul obținut de *The Sword in the Stone*, scriitorul se consacră exclusiv ciclului Arthurian, care i-a adus faima literară și cinematografică. (În Statele Unite s-a turnat un *musical* de mare succes, *Camelot*, inspirat din romanul de față).

Falsele romane istorice ale lui White, pe jumătate fantezie, pe jumătate parodie, cu aluziile sale frecvente la istoria anilor noștri sunt, fără îndoială, de o remarcabilă originalitate.

Să luăm de exemplu romanul pe care-l prezentăm cititorilor noștri. Publicat în 1958 (cu șase ani înainte de moartea autorului), alcătuind de fapt o tetralogie și reunind câteva succese răsunătoare ale autorului dintre anii 1939–1941, romanul, care la prima vedere se ocupă de legenda Regelui Arthur și a Cavalerilor Mesei Rotunde, cuprinde de fapt tot ce-și poate imagina mintea îndrăzneată a unui scriitor modern, îmbinând o multitudine de idei, tendințe, aluzii, stiluri, într-un tot unitar, din care orice eclectism este cu totul exclus. Poți găsi uneori chiar pe aceeași pagină: diverse aspecte ale argoului modern, a ceea ce englezul denumeste cu termenul larg de „slang” mergând de la limbajul studentesc până la vulgarul

„cockney” alături de limbajul arhaic al cavalerilor medievali, alegoria politică și alegoria poetică, misticismul medieval și ateismul, aluzii cam decoltate, împreună cu gingășia iubirii pure, terminologia tehnică modernă și limbajul de război, humorul gălăgios, grotesc și sentimentele delicate, anacronismele deliberate, pline de haz, alături de documentul istoric.

Explicațiile de mai jos sunt menite ca, în parte cel puțin, să permită cititorului să nu se lase derutat de modul insolit, total demitizant, în care sunt prezentate isprăvile lui Arthur, Lancelot, ale năstrușnicului Merlyn și ale celorlalți cavaleri ai Mesei Rotunde.

Variațiunile pe tema Legendelor Arthuriene sunt, încă de la început, extrem de numeroase, dar, în general, mai toate respectă același fir narativ, inclusiv cele în transcripția lui Malory.

Fără îndoială, dacă a existat vreodată un rege Arthur, fiu al lui Uther Pendragon (ceea ce înseamnă în celtică „mare șef de război”) și al nefericitei Igraine, acesta trebuie să fi fost și el un celt, un Gael, „unul dintre Cei Vechi” și în orice caz nu un franco-normand, așa după cum, cu multă grație, vrea să ne facă Malory să credem și, după el, T.H. White. Așa că, lăsând la o parte pentru o clipă legenda și întorcându-ne la o probabilă realitate, serialul prezentat de televiziunea noastră și de care cititorii trebuie să-și mai aducă încă aminte are șanse să fir mai apropiat de „realitatea istorică” decât legenda lui Malory și, implicit, romanul nostru. Aceasta măcar datorită faptului că serialul de care am pomenit se referea la o epocă în care bretanii luptau împotriva invadatorilor saxoni (după 449), iar cartea noastră se referă la o imaginară epocă de după 1066 (bătălia de la Hastings și invadarea Angliei de franco-normanzii conduși de William Cuceritorul.)

Oricum ar sta lucrurile, fapt este că Arthur nu apare ca personaj în nici una dintre operele presupușilor săi barzi și istorici contemporani.

Prima referință neîndoielnică la Arthur apare într-o lucrare istorică, scrisă în latină și pusă pe seama lui Nennius (Ninniaw, în celtică), *Historia Brittonum* – Istoria Britonilor (c.800). Într-un scurt paragraf, Arthur este creditat aci cu douăsprezece mari bătălii, în ultima dintre care, cea de la Muntele Badon, ar fi trecut pe lumea cealaltă nu mai puțin de 960 inamici, toți omorâți chiar cu propria lui mână, în luptă dreaptă. Arthur este numit aici „*dux bellorum*”, adică tot „mare șef de război” cam la fel ca și taică-său, ceea ce, trebuie recunoscut, nu este deloc de bun augur pentru siguranța veridicității surselor documentare, dar este un început fericit pentru cariera de legendă a lui Arthur și a companionilor săi.

Și astfel, odată cu trecerea secolelor, odată cu ștergerea și încurcarea surselor documentare (de care cu atâta spirit se plânge White), se înmulțesc tot mai mult sursele legendare. Realitatea pălește din ce în ce, istoria reală se șterge, caracterele personajelor demult uitate, a căror cenușă a fost spulberată de toate cele patru vânturi, sunt înlocuite cu altele, ale prietenilor și dușmanilor celor ce povestesc la gura sobei sau înnegresc pergamentul în ceas de veghe în vreun cotlon de mănăstire.

Și astfel dispare crudul, neînsemnatul și realul Arthur și apare bunul, dragul, marele Rex Arthur, regele nostru imaginar.

Rând pe rând, detaliile se acumulează, trecerea secolelor dă tot mai multă viață legendei.

În *Cartea Neagră din Carmarthen* (scrisă la sfârșitul secolului al XII-lea), poemul velș se referă la mormântul inexistent al lui Arthur – ceea ce avea să devină baza credinței în reîntoarcerea lui Arthur în Camelot.

Un alt poem celtic, *Kulhwch și Olwen*, îi pomenește pe Bedwyr (Bedivere) și pe Kai (Kay).

Toate aceste poeme precum și multe altele, prea numeroase și prea puțin cunoscute pentru a mai fi citate, au o vârstă incertă. Fapt este că materialul celtic este țărâna pe care a crescut una dintre cele mai frumoase legende franco-normande.

Adevăratul fondator al Legendei Arthuriene este Geoffrey of Monmouth (c.1100–c.1155). Opera sa latină *Historia Regum Britanniae* (c. 1136) pretinde să facă un tur de orizont al unor fapte istorice, dar este probabil, în cea mai mare măsură, rodul imaginației autorului, brodind pe canavaua tradiției celtice. Principalele elemente ale Legendei Arthuriene au fost țesute. Lipsește doar floarea brodată în mijloc: Masa Rotundă și cel mai viteaz cavaler: Lancelot.

Robert Wace (c.1100–c.1175), „traducând” lucrarea lui Geoffrey în franceză, practică două mici adăugiri: ca prin farmec apare Masa Rotundă și, odată cu aceasta, se schimbă și esența povestirii, dintr-o primitivă legendă anglo-saxonă într-o maiestuoasă legendă-poem, tipică pentru cultura medievală franco-normandă.

O nouă traducere – o nouă schimbare. Layamon, un preot din Worcestershire, rescrie poemul în engleză (c. 1205), sau, mai curând, în ceea ce de regulă se numește *mid-english*. Pentru prima dată, Legenda lui Arthur apare în engleză, sau în ceva asemănător cu engleza zilelor noastre. Sunt folosite elemente ale prozodiei anglo-saxone și se dau largi explicații asupra originii Mesei Rotunde.

După Layamon, dezvoltarea legendei părăsește pentru bună perioadă de timp pământul cețos al Gramaryei și poposește în Europa continentală.

În Legenda Mariei de France (1154–1189), scrisă în franceză, este istorisită povestea lui Tristram și Iseult.

Fără îndoială, cea mai de seamă dezvoltare continentală a romanului cavaleresc al lui Arthur este adusă de Chrétien de Troyes (c.1140–c.1191), a cărui lucrare a fost de curând tălmăcită în românește.

Aici apare pentru prima dată Lancelot și *Le Chevalier de la Charette*. Pe scurt, cele două mari contribuții ale lui Chrétien au fost: a) unirea într-un tot încheșat a elementelor disparate și alcătuirea, în acest fel, a ciclului Legendelor Arthuriene; b) imprimarea caracterului de „roman de dragoste” întregului ciclu.

Interpretarea dată de Chrétien Legendelor Arthuriene este cea care a dus la proliferarea acestora în toată Europa apuseană: Franța – Robert de Barron, Bérout, Thomas de Bretagne, Bédier; Italia – Rusticano di Pisa; Germania – Hartmann von

Aue, Eilhart von Oberge, Wolfram von Eschenbach, Gottfried von Strassburg, Walter von der Vogelweide.

Arthur și oamenii săi au intrat și în sculptură. Astfel, portalul de nord al Catedralei din Modena are o sculptură din secolul al XII-lea pe care apar călare Artus de Bretani, Galvaginus (Gawaine) ș.a.

Cât despre literatura engleză medievală, fără îndoială, nu se putea lăsa mai prejos. Cea mai reușită dintre toate povestirile Legendelor Arthuriene rămâne opera lui Thomas Malory, scrisă cam pe la 1470 și tipărită de Caxton în 1485.

Știm acum că Thomas Malory (c. 1408–1471), autorul lucrării *Morte D'Arthur* este identificat de unii istorici ca Sir Thomas Malory, cavaler de Newbold Revel (Warwickshire).

Se poate astfel spune că personajul ce apare în ultimele pagini ale cărții noastre, pajul cu ochii limpezi și inocenți, atât de încrezător în bătrânul Rege Arthur și căruia acesta din urmă îi încredințează flacăra ideii lui, nu este altul decât cel ce-avea să devină Malory.

Malory – cu modestie – pretinde că nu face altceva decât să traducă o carte franțuzească. De fapt, apelând la mai multe surse, a făcut din a sa *Morte D'Arthur* o compilație de geniu. Dintr-un vraf de istorii fără cap și coadă, risipite și prea puțin inteligibile, Malory a reușit esențialmente să dea naștere unei narațiuni unitare, condensând, eliminând contradicțiile, minimalizând elementele fantastice și supranaturale, și oferind, acolo unde erau necesare, tranzițiile și explicațiile potrivite.

În ultimă esență, performanța lui Malory constă într-o unitate a lucrării, fără precedent în operele anterioare, deoarece, pe de o parte, organizează întreg ciclul în jurul „*Nașterii, vieții și faptelor Regelui Arthur și ale nobililor săi cavaleri ai Mesei Rotunde*”, reducând, pe de altă parte, acțiunea principală la două motive: Căutarea Sfintei Cupe, cunoscute și sub numele de Sangreal, și mistuitoarea iubire dintre Lancelot și Guenever.

Tema Legendelor Arthuriene a prezentat întotdeauna un interes deosebit pentru scriitorii anglo-saxoni. Înainte de a scrie *Paradisul pierdut*, Milton plănuise o epopee despre Arthur. Printre numeroșii poeți englezi care au folosit materialul arthurian se numără Spencer, Dryden, Tennyson, Swinburne, Morris, Arnold etc. Două opere wagneriene, *Parsifal* și *Tristan și Isolda*, sunt bazate pe materialul Legendelor Arthuriene.

În romanul său, White concentrează și mai mult intriga narativă, renunțând în bună parte la povestea lui Tristram și Isonide, pe care o pomeneste doar în treacăt, și care reprezintă, de fapt, și în opera lui Malory un fir narativ secundar.

Este evident că T.H. White și l-a ales ca model pe Tennyson – nu însă un model de urmat, ci dimpotrivă. În poemele sale *Galahad* și în special în *Idilele Regelui*, Tennyson își lăfăie idealul moral tipic victorian, fiind convins că moralitatea burgheză conformistă este cheia fericirii și bunăstării. Nu cred că ar fi corect să afirmăm că White s-a dezbărat total de concepțiile lui Tennyson, așa cum susțin unii critici englezi. Am spune mai degrabă că White este un om modern, care nu

poate admite victorianismul desuet sub nicio formă și, în orice caz, nu ca element constitutiv al romanului său. White n-a făcut operă de modernizare în sensul literal al cuvântului, ci a scris un roman de un modernism sui-generis, în care inima medievală bate în ritmul contemporan. Povestea medievală a fost transformată prin farmecul talentului său într-un roman al zilelor noastre, în care absurdul – atât de drag englezilor – își are locul bine delimitat, dar ale cărui implicații majore privind soarta lumii contemporane, problemele fascismului, păcii și războiului sunt dezbătute pe calea parabolilor transparente. Până și idealul cavaleresc arthurian se modernizează; minunatele isprăvi cavalești au, acum, un scop, ținând mult mai sus decât ar fi putut bate vreodată arcul minții unui rege feudal. Tema destinului individualității izolate, dornice să înțeleagă lumea în care trăiește și cu care este silită să facă compromisuri dureroase, ideea elaborării unei adevărate „politici de stat”, concepția modernă de guvernare reprezintă, bineînțeles, tot atâtea idei ale vremurilor noastre, transpuse în acest încântător amalgam de anacronisme.

Un roman de dragoste sau de război? Un roman istoric sau o parodie? Un roman politico-filozofic sau un basm? Câte puțin din toate. Și toate împreună (și poate încă ceva) vor face ca datorită modului insolit de a trata una dintre cele mai frumoase legende din lume, datorită contemporaneității arzătoare a problemelor pe care le pune acest roman „istoric”, greu de îngrădit într-o formulă, datorită diversității derulante dar nu mai puțin fascinante a stilului, cartea să ofere și cititorilor noștri o lectură interesantă.

INCIPIT LIBER PRIMUS SPADA DIN STÂNCĂ

*Și nu-i țărână,
Apă, lemn, văzduh de rând,
Ci-i a lui Merlyn Insulă din Gramarye¹
Acela-i locul în care tu și eu vom pribegi.*

---

¹ Gramarye – nume desemnând țărâmul de basm al Legendelor Arthuriene.

CAPITOLUL I

Lunea, miercurea și vinerea aveau Protocol de curte și Summulae Logicales, iar restul săptămânii Codul de Legiuri, Recitare și Astrologie. Guvernanta nu se prea descurca ușor cu astrolabul² și de fiecare dată când se încurca de-a binelea, îl smulgea din mână lui Art și-l pocnea peste degete. Pe Kay nu-l lovea, fiindcă atunci când va crește Kay mare, va deveni Sir Kay, stăpânul moșiei.

Lui Art îi spuneau așa fiindcă n-ar fi avut rost să se ostenească să-i zică pe numele întreg – Arthur. Kay fusese cel dintâi ce-l botezase astfel. Lui Kay nimeni nu-i spunea decât pe nume, întrucât era prea demn de cinste, și nimeni n-ar fi cutezat să și-l învrăjbească cu vreo poreclă, căci prea bine se știa ce cumplit s-ar mai fi mâniat de-o asemenea mârșavă încercare. Guvernanta avea părul roșu și, undeva pe trup, o rană misterioasă de pe urma căreia dobândea mare considerație, arătând-o, în spatele ușilor închise, tuturor femeilor din castel. Se credea că rana ar fi fost plasată cam în locul pe care domnia sa obișnuia să șadă, și se pare că ar fi fost provocată atunci când, din greșeală, la o petrecere la iarbă verde, se așezase pe o armură. În cele din urmă, s-a oferit să i-o arate și lui Sir Ector, care era tatăl lui Kay, dar au apucat-o pandaliile și a fost dată afară. S-a aflat după aceea că timp de trei ani de zile fusese la balamuc.

După-amiaza, programul era: lunea și vinerea, călărie și atacul cu lancea; marțea, vânatoare cu șoimul; miercurea, scrimă; joia, tragere cu arc; sâmbăta, teoria cavalerismului, cu melodiile ce trebuiau suflate din corn la toate ocaziile, terminologia și eticheta vânătorii. Dacă făceai, de pildă, vreo greșeală când trebuia să trâmbițezi moartea unei căprioare sau sfârșitul unei partide de vânatoare, erai aplecat peste animalul ucis și plesnit cu latul spadei. Asta se numea că te spădește. Era mai mult un soi de joacă gălăgioasă decât un lucru serios, cam așa cum este tot târâboiul acela când îți crește prima oară barba, cu rasul și spumatul cu bidineaua și așa mai departe.

Kay nu era „spădit”, deși făcea deseori greșeli.

Când scăpară de guvernantă, Sir Ector spuse:

— La urma urmei, la dracu' cu totu', doar n-o să-i lăsăm pă băieții ăștia să-și facă de cap toată ziua și s-alerge ca niște zăbăuci, ce mama naibii! La vârsta lor ar trebui, pentru ca să zic așa, ca să aibă o edicățiune de prima mână. Când eram ca ei, făceam toată latina și bazaconiile astea la cinci în fiecare dimineată. Cea mai fericită vreme din viața mea. Ia dă-mi și mie sticla cu Porto.

Sir Grummore Grummursum, care rămăsese peste noapte la Sir Ector, deoarece fusese prins de întunerice pe când luase urma unui mișel în cursul unei urmăriri ce se prelungise peste măsură, spuse că atunci când era de vârsta lor, era biciuit în fiecare dimineată, fiindcă se ducea cu șoimul după vânat în loc să tocească. Acestei

---

² Astrolab – un inel circular sau un disc de metal pe care se proiecta sfera cerească. Astrolabul era de obicei împodobit cu desene și avea pe margine grade, fiind cunoscut încă de pe vremea grecilor antici și folosit pentru măsurarea altitudinii stelelor.

slăbiciuni a domniei sale îi atribuia el faptul ca n-a putut nicicând să treacă de viitorul simplu al lui *Utor*. Își aduse aminte că asta însemna că făcuse cam o treime din pagina din stânga și, dacă nu se-nșela, ajunsese la pagina nouăzeci și șapte.

Îi întinse lui Sir Ector sticla de Porto.

Sir Ector întrebă:

— Cum a fost urmărirea de azi? Bunicică?

Sir Grummore răspunse:

— Ei, nu chiar așa de rea. De fapt, aş zice c-a fost chiar o zi straşnic de bună. Am găsit un individ, unu' pe care-l cheamă Sir Bruce Saunce Pitié care-a retezat capul unei fete în Weedon Bushes, l-am fugărit până la plantația Mixbury în Bicester, de unde s-a întors din drum și i-am pierdut urma în Pădurea Wicken. Trebuie să fi alergat, al naibii, cam la vreo douăzeci și cinci de mile.

— Grozav tipu', făcu Sic Ector. Dar, știi, în legătură cu băieții ăștia și cu toată latina lor, adăugă bătrânul domn, Amo, Amas, mă-nțelegi, și toată ziua de colo-colo ca niște derbedei; ce mă sfătuiești?

— Ei, zise Sir Grummore, apăsându-și cu degetul o nară și făcând cu ochiul la sticlă, asta cere gândire, nu glumă, dacă n-ai împotriva că vorbesc astfel.

— Vai de mine, n-am absolut nimic împotriva. Foarte drăguț din partea dumitale, că măcar vorbești. Mă rog, îți sunt foarte îndatorat. Mai servește-te cu niște Porto.

— Bun Porto ăsta!

— Îl am de la un prieten de-al meu.

— Ia spune, cu băieții ăștia. Câți sunt de fapt, ai?

— Doi, preciză Sir Ector, vreau să zic, dacă îi socotești pe amândoi.

— Presupun că n-ai putea să-i trimiți la Eton? întrebă cu prudență Sir Grummore. Sigur, e-un drum lung, știi, știu...

Fără îndoială că nu Eton a fost cel pomenit în discuția celor doi, fiindcă se știe că numitul Colegiu al Fecioarei Maria Prea-Binecuvântata nu a fost fondat decât la 1440, deci mult mai târziu, dar exista un loc asemănător.

De asemenea, trebuie spus că ei beau vin de Metheglyn, și nu Porto, dar poate că-i mai ușor să-ți imaginezi gustul dacă vorbim despre vinul nostru din timpurile moderne.

— Nu-i vorba de distanță aici, spuse Sir Ector, dar e uriașul cela, Nu-știu-cum-îl-cheamă, în drum. Mă-nțelegi, înseamnă să treci prin țara lui.

— Cum zici că-l cheamă?

— Uite, că nu pot să-mi aduc aminte de numele lui, nici de-al naibii. Ptiu! Țla care locuiește lângă Apa Gâlgâită.

— Galapas, zise Sir Grummore.

— Țsta-i individul!

— Atunci, singurul lucru care mai rămâne este să faci rost de-un preceptor.

— Vrei să spui, unu' care te-nvață.

— Asta e, spuse Sir Grummore. Un preceptor este, care va să zică, unu' care te-nvață.

— Ia mai ia niște Porto, îi îndemnă Sir Ector. Ai nevoie după toată goana de azi.

— Splendidă zi! Numai că se pare că-n zilele noastre nu se mai ucide. Alergi douăzeci și cinci de mile și apoi rămâi numai cu urma sau pur și simplu lași totul baltă. Și cel mai rău e când pornești o urmărire nouă.

— Noi ucidem pe toți copiii uriașilor noștri, spuse Sir Ector. După asta, te pun ei pe fugă, nu-i vorbă, dar eu scap întotdeauna.

— Și-au pierdut mirosu' urlașii ăștia, observă Sir Grummore. Dacă-mi permiți să spun, așa se întâmplă întotdeauna cu uriașii ăștia mari într-o țară mare. Își pierd mirosul.

— Uite, dar chiar dacă aș vrea să fac rost de-un preceptor, spuse Sir Ector, nu văd cum l-aș putea obține.

— Dă un anunț, îl sfătui Sir Grummore.

— Vai, dar am dat! S-a strigat în „Humberland Newsman and Cardoile Advertiser”.

— Atunci singura cale ce mai rămâne, spuse Sir Grummore, este să pornim o expediție.

— Vrei să spui, în căutarea unui preceptor?

— Asta e.

— Hic, Haec, Hoc, spuse Sir Ector. Mai bea ceva din chestia asta, oricum s-ar numi.

— Hunc, completă Sir Grummore.

Astfel că se decise. După ce Grummore Grummursum plecă a doua zi acasă, Sir Ector își făcu un nod la batistă să-și aducă aminte să pornească o Expediție după un preceptor, de îndată ce ar fi avut timp pentru asta și, deoarece nu prea știa ce-ar trebui să facă, le spuse băieților ce-i sugerase Sir Grummore și-i preveni ca între timp să nu fie derbedei. Apoi, plecară să strângă fânul.

Era în iulie, și fiecă bărbat sau femeie de pe moșie ce se putea ține pe picioare, muncea în luna aceea la câmp, sub supravegherea lui Sir Ector. În orice caz, cu acel prilej, băieții ar fi fost scutiți de educațiune.

Castelul lui Sir Ector se ridica într-o poiană enormă dintr-o pădure încă și mai enormă. Castelul avea o curte și era înconjurat de un șanț cu apă cu știuci înăuntru. Șanțul era traversat de un pod de piatră fortificat, care se sfârșea pe la jumătatea drumului, deasupra șanțului. Cealaltă jumătate era acoperită de un pod basculant din lemn, care era ridicat în fiecare noapte. De cum treceai podul basculant, te și găseai în capul uliței satului – avea numai o singură uliță – și aceasta se întindea cam pe-o jumătate de milă, cu case acoperite cu paie și făcute din tencuială pusă pe nuiele. Casele se înșiruiau de-amândouă laturile uliței, care împărțea locul defrișat în două câmpuri imense, cel din stânga fiind cultivat pe sute de fâșii lungi și înguste, iar cel din dreapta, care se întindea spre râu, fiind folosit drept pășune. Jumătate din câmpul din dreapta era împrejmuț cu gard, pentru ca să se poată strânge fânul.

Era iulie, o adevărată vreme de iulie, așa cum se întâmpla pe vremuri în Bătrâna Anglie. Toată lumea se rumenise și toți căpătaseră o culoare ca a Pieilor Roșii, cu dinți ce te băgau în sperieți și ochi ce-aruncau fulgere. Căinii se mișcau ca ameteți,

cu limbile scoase de-un cot sau zăceau gâfâind pe unde apucau, mai pe la umbră, în timp ce caii de fermă nădușeau și-și smuceau cozile și încercau să alunge tăunii de pe pânțele cu neîndemânatică lovitură de copită ale picioarelor din spate. Pe islaz, vacile se mișcau ca apucate de draci și puteai să le vezi galopând de colo până colo cu cozile în vânt, ceea ce grozav îl mai înfuria pe Sir Ector.

Sir Ector stătea pe vârful unei căpițe, de unde putea vedea ce făcea toată lumea, striga porunci în toate părțile peste câmpul de două sute de acri și tare se împurpura la față. Cei mai buni cosași lucrau în linie, îndepărtându-se spre o fâșie unde iarba era încă netăiată, cu coasele vâjâind în soarele puternic. Femeile greblau fânul uscat, îngrămădindu-l cu greblele lor de lemn în fâșii lungi, iar doi băieți se ațineau cu furcile de amândouă părțile fâșiei, întorcând fânul ca să poată fi adunat cu ușurință în căruțe. Veneau apoi niște harabale mari, huruind din roțile de lemn prevăzute cu crampoane, trase de cai sau de boi albi și leneși. În vârful căruței stătea un om ca să primească fânul și să conducă munca celorlalți, câte un om mergea de fiecare parte, adunând cu furca fânul ce-l pregătiseră copiii și apoi aruncându-l în căruță. Harabaua era condusă pe fâșia din cele două rânduri de fân și încărcată, într-o rotație strictă, de la oiștea din față până în spate, omul cocoțat pe capră strigând cu o voce neînduplecată unde anume voia să fie aruncată fiecă furcă de fân. Încărcătorii îi bodogăneau pe copii că nu așezaseră ca lumea fânul și-i amenințau c-o să-i burdușească bine când i-or prinde din urmă, dacă nu se mișcă mai repede.

Când furgonul era bine încărcat, era tras până la stogul pe care se afla Sir Ector și fânul era luat cu furca și urcat în stog. Era ușor să pui fânul în stog, fiindcă fusese aburcat în căruță cu bună rânduială – nu ca-n zilele noastre, ca fânul ăsta modern – și Sir Ector mergea în patru labe pe vârful stogului, încurcându-i pe cei care făceau treabă cu adevărat și dând din picioare și asudând și de-abia zgâriind fânul cu furca sa și încercând să facă stogul să stea drept și strigând în gura mare că o să se prăbușească totul, de îndată ce s-or porni vânturile de Vest.

Tare mult îi mai plăcea lui Art strânsul fânului și era îndemânatic la treaba asta. Kay, care era cu doi ani mai mare, stătea în general pe marginea snopului pe care încerca să-l ridice, ceea ce avea ca urmare faptul că muncea de două ori mai mult decât Art, cu numai jumătate de randament. Dar cum nu-i plăcea să fie bătut la nimic, se lupta de ceasul morții cu nemernicul de fân – de care îi era o scârbă și-o greață de parcă ar fi fost o otravă – până ce i se făcea rău de-a binelea.

Ziua după vizita lui Sir Grummore a fost mult mai anevoioasă pentru oamenii ce-au trudit din zori de zi, de la primul muls și apoi până spre amiază, la al doilea muls și, iarăși mai departe, până la apusul soarelui, în bătaia lor cu acel element fierbinte.

Fiindcă, cu adevărat, fânul era pentru ei un element ca marea sau ca aerul, în care se scăldau și se afundau și în care respirau chiar.

Semințele și resturile mărunte li se lipeau în păr, în gură, în nări și ei lucrau înainte, cu toate fărâmele de paie ce-i gădilau și-i mâncau sub haine. Nu purtau multe veșminte, și între mușchii lor lunecoși umbrele păreau albastre pe pielea

arsă cum îi nuca coaptă. Acei pe care tunetul îi înspăimânta, nu se prea simțiseră în apele lor în dimineața aceea.

După-amiază, a izbucnit furtuna. Sir Ector i-a ținut pe câmp până ce fulgerele au ajuns chiar deasupra capului și atunci, când cerul era negru ca noaptea, ploaia a venit năpustindu-se asupra lor, de i-a muiat într-o clipită și nu puteau vedea nici la o sută de pași. Băieții s-au vârat înghemuți sub harabale, înveliți în fân să-și încălzească trupurile și să se ferească de vântul care acum bătea rece. Glumeau între ei, pe când furia stihilor se dezlănțuia înainte. Kay tremura, nu pentru că i-ar fi fost frig, dar glumea și el ca toți ceilalți, fiindcă nu voia nicicum să arate că îi era teamă. La ultimul și la cel mai puternic trăsnet, fiștecare a tresărit fără voie, și fiecare l-a văzut pe celălalt cum se-nfioară, mai apoi însă și-au alungat rușinea cu râsete.

Dar asta a fost și sfârșitul strânsului fânului și începutul jocului. Copiii au fost trimiși acasă să-și schimbe hainele. Bătrâna matroană care le fusese doică făcu rost de pieptare uscate dintr-un dulăpior, și le frecă ridichea că-și caută moartea cu lumânarea, și-l învinui pe Sir Ector că-i ținuse atât de mult pe câmp. Apoi își traseră peste cap cămășile spălate și proaspăt călcate și ieșiră în fugă în curtea ce strălucea și mirosea reavăn, după ploaie.

— Eu zic să-l luăm pe Cully și să vedem dacă putem prinde niște iepuri, strigă Art.

— Doar nu crezi că iepurii or să iasă la plimbare pe udeala asta, spuse Kay cu voce sarcastică, încântat că l-a prins pe picior greșit la cunoștințele de știința naturii.

— Lasă, că imediat se usucă.

— Bine. Dar să știi, eu îl duc pe Cully.

Kay stăruia întotdeauna să ducă numai el uliul porumbar și numai el voia să-l facă să zboare, atunci când mergeau la vânatoare cu șoimul. Țsta era și dreptul lui, nu numai fiindcă era mai mare, dar și fiindcă era propriul fiu al lui Sir Ector. Cu Art, lucrurile nu stăteau chiar așa. Nu prea înțelegea el de ce, dar întotdeauna povestea asta îl făcea să se simtă nefericit, fiindcă, oricum, Kay se părea că o privește ca pe ceva care-i dădea superioritate asupra lui Art. Ca să nu mai spunem că, fără îndoială, era ceva deosebit să n-ai nici mamă, nici tată, și Kay îi arătase și-l învățase că nu e bine să fii deosebit de alții. Nimeni nu vorbea cu el despre asta, dar când era singur, Art se gândea la necazul lui, și se frământa în sinea sa. Nu-i plăcea ca cineva să aducă în discuție chestiunea. Și fiindcă ceilalți băieți aminteau mereu de necazul lui când se ridica problema întâietății, se obișnuise să cedeze de îndată, înainte ca alții să apuce să mai pomenească ceva. Ca să nu mai arătăm că-l iubea pe Kay și era un slujitor înăscut. Era, cum s-ar zice, un adorator al eroilor.

— Haide, ce mai stai! strică Art, și o luară la fugă cât îi țineau picioarele spre sălaș, făcând în drum niște tumbe. Sălașul era una din cele mai importante părți ale castelului, și era așezat lângă staulele vilelor și cuștile câinilor. Era așezat cu spatele la soare și cu fața la miazănoapte. Ferestrele din afară trebuiau să fie mici, din pricina fortificațiilor, dar ferestrele care dădeau înăuntru, în curte, erau mari și

însorite. Erau închise cu șipci de lemn bătute în cuie una lângă alta și așezate numai vertical. Nu exista niciun geam, dar ca să ferească șoimii de curent, la ferestrele mai mici se pusese fâșii de corn de bou tăiate subțire. La capătul sălașului era o vatră mică și un fel de odaie, cum e lângă grajd, unde șed rânđașii să-și curețe clisa după ei în nopțile umede, după ce-au ieșit la vânătoare de vulpi. Aici se găseau câteva scăunele joase, un cazan, o laviță cu tot felul de cuțite, cuțitase și instrumente chirurgicale și câteva policioare cu vase pe ele. Vasele erau etichetate Nucșoară, chimbir, zahăr de orz, leac de gâlceavă, leac pentru capie, leac pentru tremurici, precum și multe alte doftorii și esențe pentru lucrat pielea.

Bucăți de piele, din care se croiseră glugi, curelușe și chingi pentru picioarele șoimilor atârnavau de perete. Pe un șir bine rânduit de cuie erau atârnavate toate cele de trebuință pentru un șoim învățat la zbor și anume: clopoței indieni și curelușe și inelușe de argint, toate marcate cu numele „Ector” pe ele.

O poliță specială și cea mai arătoasă dintre toate, cuprindea lor felul de glugi de șoimi: glugi din iuft, vechi și crăpate, care fuseseră făcute pentru păsări cu mult înainte ca să se fi născut Kay, glugi mititele pentru erețe sau ceva mai mari pentru vinderei³, splendide glugi noi pe care oamenii le făcuseră să-și mai scurteze din plictisul serilor lungi de iarnă. Toate glugile, în afară de cele făcute din iuft, erau lucrate în culorile lui Sir Ector: piele albă cu aba roșie pe margini și un mănunchi de pene cenușiu-albastre la vârf, din cele smulse de la gâtul bătlanului. Pe laviță, erau aruncate un talmeș-balmeș de vechituri care pot fi găsite în orice încăpere ca aceea: bucăți de frânghie, sârmă, metal, unelte, niște brânză și niște pâine din care se nfruptaseră șoarecii, o ploscă de piele, niște mănuși de șoimărit pentru mâna stângă, toate purtate, cuie, bucăți din pânză de sac, câteva momeli și niște răbojuri grosolane scrijelite în lemn. Pe ele se putea citi: „Epuri dă viezuini, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, 1, Epuri dă câmp, 1, 1, 1, 1 etc.”. Se pare că cel care le întocmise nu era prea mare meșter la scris.

În toată lungimea camerei, cu soarele după-amiezii luminându-le din plin, erau întinse leațurile de protecție de care fuseseră legate păsările: doi ereți mici, care tocmai fuseseră împiedicați să sfărtece un șoim pelerin nu prea de folos în ținutul acela împădurit, dar ținut mai mult așa, de făloșenie, un uliu cu care băieții făcuseră primii pași în vânătoarea cu șoimii, un coroi⁴ pe care Sir Ector era destul de mărinos să-l țină pentru preotul parohiei și, băgat într-o cușcă, într-un lăcaș special, rezervat numai pentru el în capătul camerei, vindereul porumbar Cully.

Sălașul era ținut în ordine și curățenie, cu rumeguș pe podele ca să absoarbă murdăriile de la păsări, iar resturile erau strânse cu grijă în fiecare zi. Sir Ector trecea pe acolo în fiecare dimineață la ora șapte, când cei doi șoimari stăteau smirna afară lângă ușă. Dacă cumva ar fi uitat să-și perie părul și să arate ca lumea, apoi îi și băga la arest și nu mai ieșeau din cazarmă. Regimul era militar și ordinul nu se discuta.

---

³ Vindereu (Falco peregrinus) – șoimul migrator. una dintre speciile de la care se întrebuințează, pentru vânătoare, numai masculii.

⁴ Coroi, sau uliul păsărilor, păsărar (Accipiter nisus).

Kay își puse una dintre mânușile de protecție pentru mână stângă și-l chemă pe Cully de pe leaț – dar Cully, cu toate penele strânse și cu un aer răuvoitor, se holbă dușmănos la el, cu ochii de culoarea gălbinelelor și refuză să se miște. Astfel că sărmanul Kay fu silit să-l ridice el.

— Și zici c-ar fi bine să-l punem să zboare? întrebă Art, cu îndoială în glas. Tocmai când îi năpârleala mai mare?

— Te cred că putem să-i dăm ghes la zburat, i-auzi la nătăfleață ăsta! spuse Kay. Are nevoie numa' să fie un pic plimbat, asta-i totu' și-ai să vezi tu p'ormă.

Așa că ieșiră prin câmpul cu fânețe, băgând de seamă cum fânul, care fusese strâns și greblat cu grijă, era iarăși îmbibat de apă și nu mai era bun de nimic, și intrară în terenul de vânătoare unde începeau să crească copacii, încă răsfirați și arătând mai mult a parc decât a pădure, dar îndesindu-se din ce în ce, pe măsură ce se apropiau de umbra codrului. Iepurii își făceau cu sutele vizuinele sub copacii aceia, atât de aproape una de cealaltă, încât greutatea nu era sa găsești un iepure, ci să-l ochești când se găsea destul de departe de vizuina lui.

— Hob zice că nu trebuie să-i dăm drumul lui Cully, până când nu s-a ridicat cel puțin de două ori, spuse Art.

— Hob nu știe nimic despre șoimi. Nimeni nu e în stare să spună dacă un șoim e bun de zbor, în afară de omul care-l poartă. Și-apoi, ce mai vorbă multă, Hob nu-i decât un șerb prost, adăugă Kay și începu să desfacă legătura de la piciorul șoimului.

Când simți că legăturile îi sunt înlăturate – cu alte cuvinte că era pus în dispoziție de vânătoare – Cully făcu câteva mișcări de parcă voia să se ridice în aer. Își zburli creasta, penele de pe umăr și fulgii moi de pe picioare. Dar în ultimul moment, își schimbă dintr-un motiv oarecare gândul și se lăsă în jos, fără să mai dea din aripi. Mișcarea aceasta a șoimului îl făcu pe Art să ardă de nerăbdare să poarte și el pasărea. Se simți deodată plin de încredere în sine și era sigur că ar putea să-l facă cumva pe Cully să zboare, scărpînându-i picioarele și mângâindu-l ușor și ridicându-i penele de pe piept, numai de l-ar fi lăsat și pe el să umble cu șoimul, în loc să se târască după Kay ca un dobitoc, cu prostia asta de momeală în mână. Dar își dădea seama ce neplăcut ar fi fost pentru celălalt să-l tot piseze cu povețe, așa că păstră tăcerea.

La fel ca și în vânătoarea modernă, unde n-ai voie niciodată să-l critici pe cel ce comandă, și la șoimăritul din timpurile acelea era deosebit de important ca niciun sfat din afară să nu tulbure judecata șoimarului.

— Ia-ho! strigă Kay, aruncându-și înainte brațul, ca să-i dea șoimului avânt să-și ia zborul.

Un urecheat tocmai o tula pe iarba firavă din fața lor și Cully se înălță în aer. Mișcarea îi luase pe tustrei prin surprindere – pe Art, pe iepure și pe șoim – și toți rămaseră o clipită încrămeniți. Apoi, aripile uriașe ale asasinului aerian începură să lopăteze aerul, dar fără tragere de inimă și cam nehotărâte. Iepurele dispăru într-o vizuină ascunsă. Șoimul zbură în sus, năpustindu-se ca un copil ce se dă huța în leagăn, până ce-ajunse la un copac și acolo își strânse aripile și se așeză liniștit pe-o

cracă. Cully se uită în jos la stăpânii săi, deschise ciocul într-un oftat de-alean și rămase nemișcat. Cei doi simțiră cum le-ngheață sângele în vine.

CAPITOLUL II

După ce trecu câțeva vreme, pe care și-o petrecură fluierând, momind și urmărind șoimul morocănos ce era mereu deranjat dintr-un copac în altul, Kay își ieși din fire.

— Lasă-l atunci să se ducă, ducă-i-s-ar numele! spuse el. Oricum, nu-i bun de nimic.

— Vai de mine, da' știi că nu putem să-l lăsăm, strigă Art. Nu te gândești ce-ar spune Hob?

— E șoimul meu, lui al lui Hob, exclamă furios Kay, și-apoi ce-mi pasă ce zice Hob. Nu e altceva decât o slugă.

— Dar Hob l-a dresat pe Cully! Sigur că da – să-l lăsăm, că nu noi a trebuit să stăm ca Hob trei noți la rând, și să-l purtăm cât îi ziua de lungă și să ne chinuim viața cu el! Să știi că n-am obrazul să pierd șoimul lui Hob. Ar fi groaznic.

— N-ai decât să-l slugărești atunci. Hob este un dobitoc și ăsta e un șoim care nu face două parale. Cine are nevoie de-o asemenea podoabă de șoim? Dacă n-ai altceva mai bun de făcut, stai cât vrei cu el aici. Să știi că eu mă duc acasă.

— Bine. Am să rămân; dacă vrei, te rog, trimite-l pe Hob, când ajungi la castel.

Kay o porni la drum în direcție greșită, turbat în sinea lui, fiindcă știa că dăduse păsării drumul când nu era pregătită de zbor, și Art trebui să strige după el și să-i arate direcția bună. Apoi, când Kay dispăru, Art se așeză sub copac și privi în sus la Cully, ca un motan care pândește o vrabie, cu inima bătându-i să-i spargă pieptul.

Lui Kay n-avea de ce să-i pese, fiindcă nu se omora după șoimărit, pe care-l considera doar o treabă potrivită cu starea socială a unui băiat de rangul lui, dar Art avea ceva din credințele unui șoimar și știa că un șoim pierdut era cea mai mare nenorocire cu putință. Știa că Hob muncise la Cully paisprezece ore pe zi, ca să-i învețe toate deprinderile, și truda-i fusese ca lupta Sfântului Iacob cu îngerul. Dacă s-ar fi pierdut Cully, s-ar fi pierdut și o parte din Hob. Art n-ar fi putut să îndure mustrarea pe care ar fi citit-o în ochii șoimarului, după toată osteneala pe care și-o dăduse să-i învețe meșteșugul.

Și-acum, ce să facă? Mai bine să stea liniștit, punând momeala pe pământ, astfel încât Cully să se liniștească și să se coboare când i-o veni cheful. Dar Cully nu avea nici cea mai mică intenție să facă așa ceva. Mâncase pe săturate în seara trecută și nu-i era foame. Era în toane rele din pricina zăpușelii din cursul zilei. Fluieratul și vânzoleala celor doi băieți de pe pământ și toată urmărirea asta din copac în copac îi turburaseră mintea care nu fusese niciodată prea sănătoasă. Nu știa el prea bine ce voia să facă, dar în orice caz era altceva decât voia toată lumea. Se gândea că s-ar putea să fie plăcut să ucidă ceva, doar așa, de-al dracului.

Mult timp după aceea, Art se găsea la marginea adevăratului codru, iar Cully pătrunsese înăuntru. Se apropiaseră din ce în ce mai mult unul de celălalt într-un șir întreg de urmăriri de la un copac la altul, până ce se depărtaseră de castel mai mult decât îndrăznise vreodată băiatul să se aventureze, și acum ajunseseră la marginea domeniului.

Probabil că lui Art nu i-ar fi frică de pădurea engleză din zilele noastre, dar desișul de nepătruns al Bătrânei Anglii era altă căciulă. Nu e vorba doar că se găseau în codru o mulțime de mistreți sălbatici care rămau cu furie peste tot, în acel anotimp al anului și nici de faptul că vreun lup singuratic, scăpat din haită – peste iarnă, putea să se strecoare de după fiecare copac, cu ochii spălăciți și gura băloasă. Animalele primejdioase și turbate nu erau singurele viețuitoare ale acestei întunecimi suprapopulate. Când oamenii înșiși deveneau haini, acolo își căutau adăpost, proscriși, setoși de sânge, vicleni ca și corbii, și la fel de prigoniiți. Art se gândea în special la un om pe nume Wat, nume pe care sătenii îl foloseau ca un baubau pentru copiii neascultători. Omul locuise pe vremuri în satul lui Sir Ector, și Art și-l mai amintea încă: se uita cruciș, n-avea nas și era cam slab la minte. Copiii aruncau cu pietre după el. Dar într-o zi, Wat s-a înfuriat și a prins un copil, a scos un mârâit și l-a mușcat pe copil de nas, de-a rămas cu el în gură. Apoi, a fugit în pădure. Acum, copiii din sat aruncau cu pietre după băiatul care rămăsese fără nas, dar se credea că Wat mai era încă în pădure, mergând în patru labe și îmbrăcat în piei de animale.

Mai erau în acele legendare timpuri și vrăjitori în codru, precum și-o sumedenie de animale ciudate care nu sunt cunoscute lucrărilor moderne de istorie naturală. Pe lângă toate acestea, mai trăiau în codru și tot felul de bande de haiduci saxoni – nu ca Wat – care viețuiau laolaltă și erau îmbrăcați în veșminte verzi și trăgeau cu săgeți ce nu-și greșeau niciodată ținta. Mai existau în pădure și câțiva balauri, din aceia mai micuți, care trăiau sub stânci și știau să șuiere ca un ibric ce stă să dea în foc.

Trebuie adăugate la toate cele de mai înainte și faptul că începea să se întunece. Codrul era fără potecă și nimeni din sat nu știa ce se găsea de cealaltă parte. Se lăsase tăcerea nopții, iar copacii înalți se profilau, privindu-l pe Art, fără să scoată un sunet.

Își dădea seama că ar fi mai sigur să se întoarcă acasă, cât mai știa unde se găsește – dar avea o inimă neînfricăată și nu voia să cedeze. Înțelese că dacă Cully apucă să doarmă în libertate măcar o noapte, s-a terminat cu el – se va sălbătici din nou și nimeni nu-l va mai putea stăpâni vreodată. Cully era un călător înăscut. Dar, dacă ar fi avut norocul să-i dibuiască locul unde va adormi și dacă Hob ar putea cumva să vină cu un felinar, poate că ar mai fi putut să pună mâna pe el, cât era încă adormit și zăpăcit de lumină. Băiatul putea întrucâtva să vadă locul unde se cuibărise șoimul, cam la o sută de iarzi, printre copacii deși, fiindcă corbii ce se îndreptau spre cuiburi se îngrămădeau în acel loc.

Făcu un semn pe unul dintre copacii de la lizieră, în speranța că ar putea să-și găsească drumul înapoi, și începu apoi să-și croiască drum prin desiș. Își dădu seama, după croncănitul corbilor, că șoimul se depărtase.

Noaptea se lăsa liniștită, pe când puștiul se mai lupta încă cu desișul de arbuști de rug. Continuă încăpățânat să meargă înainte, ciulindu-și urechile, urmărind peregrinările lui Cully, care era din ce în ce mai somnoros, până ce, în cele din urmă, când se lăsa de-a binelea întunericul, văzu într-un copac silueta curbată a

pășării, profilată pe cer. Art se așează sub copac în liniște, să nu mai tulbure pasărea ce se cufunda în somn, iar Cully, stând într-un picior, îi ignora existența.

„Poate, își spuse Art în sinea lui, chiar dacă n-o veni Hob – și, dacă stau și mă gândesc bine, nici nu văd cum ar putea să vină acum prin pădurea asta necălcată de picior de om – poate c-am să pot totuși să mă cațăr de unu' singur pe la miez de noapte, când îi somnul mai adânc, și să-l dau jos pe Cully. Cred c-o să-l găesc tot aici pe la miezul nopții, și c-o să adoarmă adânc. Am să-i vorbesc în șoaptă, să creadă că-i aceeași persoană care vine să-l ia când are capul acoperit de glugă. Da' o să trebuiască să fiu atent cum mă urc în copac – încet, încetișor. Și-apoi să vezi poveste, dacă pun mâna pe el, cum o să-mi găesc drumul spre casă, și când ajung la castel, de-abia că podu' o să fie tras. Dar poate c-o să am noroc să mă aștepte cineva, fiindcă le-o fi spus Kay că am rămas afară. În ce parte-o fi castelul? Mamă, ce bine-ar fi fost să nu fi plecat Kay!”

Se cuibări printre rădăcinile copacului, încercând să găsească vreun loc mai comod, unde să nu-i intre între omoplați lemnul tare.

„Trag nădejde că drumul se află în spatele moliftului cela înalt cu vârful ca un spic. Ar trebui să încerc să-mi aduc aminte în ce parte apune soarele, așa că atunci când o rășări, să știu în parte s-o apuc. Aoleu, parcă s-a mișcat ceva sub molift?! Oh, ce n-aș da să nu-l întâlnesc pe-apucatul cela de Wat și să rămân cu nasu' întreg! Și ce plictisit arată nenorocitul de Cully, cum stă într-un picior de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic!”

Tocmai când cugeta astfel, se auzi un zbârnăit și-o pocnitură, și, când se uită mai cu luare-aminte, Art găsi că-i crescuse între degetele mâinii drepte, adânc înfiptă în copac, o săgeată. Își trase mâna într-o parte, înainte de-aș da seama că fusese o săgeată, crezând că fusese înțepat de vreo gâză. Apoi, toate se petrecură încet. Avu vreme să se uite cu atenție la săgeată și să vadă ce fel era și să bage de seamă că pătrunsese în lemnul tare al copacului cam trei inci. Era o săgeată neagră, cu dungi galbene în jur, de parcă ar fi fost o viespe și pana-i de cocoș era galbenă. Celelalte două pene erau negre. Erau, de fapt, pene de gâscă vopsite.

Pe loc, Art își dădu seama că, deși îi fusese grozav de teamă de amenințarea pădurii înainte ca aceasta să se fi concretizat, acum că trebuia cu adevărat să dea piept cu primejdia, îi pierise orice frică. Se ridică iute în picioare – dai-mișcările i se păreau a fi prea încete – și se dădu după copac.

Tocmai când făcea treaba aceasta, o altă săgeată veni zbârnăind, vâjj!: dar de data asta se îngropă toată, lăsând numai penele afară, în iarbă, și rămase nemișcată, de parcă ar fi fost de când lumea în acel loc.

De cealaltă parte a copacului, găsi o mulțime de ferigi înalte de șase picioare. Erau, vezi bine, un adăpost bun, de nu l-ar fi trădat prin foșnete. Auzi apoi o a treia săgeată şuierând printre ramurile ferigilor după care ceva ce părea a fi vocea unui om trântind niște înjurături, dar asta nu era prea aproape. Apoi auzi omul, sau ce-o fi fost, alergând printre ferigi. Probabil că îl durea inima să mai sloboadă și alte săgeți – fiindcă pe vremea aceea erau niște lucruri valoroase și s-ar fi pierdut cu siguranță prin frunziș, fără să-și atingă ținta.

Art se strecura ca un șarpe, fugea ca un iepure, țâșnea ca o bufniță tăcută. Era micuț și ființa aceea vrăjmașă n-avea nicio șansă împotrivii lui în jocul acesta. În cinci minute, se și găsea în siguranță.

Asasinul își căută săgețile și se depărtă apoi mormăind – dar Art își dădu seama că, deși scăpase de arcaș, rătăcise drumul și nu mai știa unde se află șoimul. Nu aveți nici cea mai mică idee unde s-ar fi putut găsi. Așa că se hotărî să se culce o jumătate de oră, ghemuit sub copacul prăbușit sub care se ascunsese, ca să-i dea timp făpturii aceleia necunoscute să se îndepărteze și ca să-și mai liniștească bătăile inimii. Inima se pornise să-i spargă pieptul, de îndată ce-și dăduse seama că reușise să scape.

„Vai de mine, gândi el, m-am rătăcit de-a binelea și uite că n-am scăpare. Ori rămân fără nas, ori mă străpunge vreo viespe de săgeată, ori poate o să mă mănânce vreun balaur șuierător, sau vreun lup, sau mistreț sălbatic, sau un vrăjitor – asta, bineînțeles, dacă vrăjitorul mănâncă băieței ca mine – ceea ce cred că trebuie să le intre în obicei. Tot ce-mi mai rămâne acum este doar să-mi pară rău că n-am fost cuminte și am măniat-o rău pe guvernanta când nu știa ce să facă cu astrolabul. Vai, de-aș fi arătat mai multă dragoste preabunului meu tutore Sir Ector, atât cât merita inima lui de aur!”

Toate aceste gânduri melancolice ce îi treceau prin cap și, în special, imaginea bunului Sir Ector cu furca lui și cu nasul roșu, îi umplură ochii de lacrimi și se întinse sub copac, cu inima pustiită.

Soarele lumina părelnic, pâlپându-și ultimele raze într-un prelungit rămas-bun, și luna se înălța cu tragică măreție deasupra vârfurilor argintate ale copacilor; de-abia atunci își luă Art inima în dinți și îndrăzni să se scoale în picioare. Își scutură de pe haină resturile de crenguțe și mușchi și o porni la întâmplare, pradă disperării, alegând drumul cel mai ușor și încredințându-se mai presus de toate bunăvoinței Domnului. Hălăduise precum vă spusese cam vreo jumătate de ceas – și uneori se simțea destul de vesel chiar – fiindcă era răcoare și ochiul se bucura de vederea codrului sub luna strălucitoare din miez de vară – când iată că dădu peste cel mai frumos lucru pe care-l văzuse până-n clipa aceea, în scurta lui viață.

În pădure era un luminiș, o pajiște largă ce se întindea în bătaia lunii și razele albe străluceau de-ți luau ochii pe trunchiurile copacilor din cealaltă parte a poienii.

Era o pădure de mesteceni și trunchiurile lor sunt întotdeauna mai frumoase în lumina de mărgăritar a lunii. Printre mesteceni, trecu ceva ca o boare și se-auzi un clinchet argintiu. Înainte de clinchet nu erau decât mestecenii, dar imediat după aceea se ivi un cavaler îmbrăcat în zale din cap până-n picioare, profilându-se liniștit, tăcut și nepământean printre copacii maiestuoși. Era călare pe-un cal alb, uriaș, care stătea la fel de pierdut ca și stăpănu-său. Călărețul ținea în mâna dreaptă o sulită de turnir, sprijinită cu mânerul de scara șei, lucioasă și înaltă, ridicându-se din ce în ce mai sus printre cioturile copacilor, până ce se contură pe cerul de catifea. Totul era scăldat în lumina lunii, totul părea de argint și era așa de frumos că-ți pieria graiul.

Art nu știa ce să facă, nu știa dacă nu era riscant să pornească spre cavalier, fiindcă în pădure erau atât de multe lucruri îngrozitoare, încât până și-un cavalier putea să fie o stafie. Și zău, că tare fantomatic arăta, așa cum se ivea în nopțe, meditănd la hotarul beznei. În cele din urmă, băiatul se hotărî că, de-ar fi chiar o fantomă, era fantoma unui cavalier și cavalerii erau legați prin jurământ să-i ajute pe cei în suferință.

— Vă rog să mă scuzați, spuse el, când se găsi sub silueta misterioasă, ați putea vă rog să-mi arătați drumul înapoi spre castelul lui Sir Ector?

La acestea, fantoma tresări așa de tare, că aproape căzu de pe cal și slobozi un „beee” înăbușit prin vizor, de parcă era o oaie.

— Scuzați-mă, începu din nou Art, dar se opri înfricoșat, în mijlocul vorbei.

Fantoma își ridică viziera, dând la iveală doi ochi enormi, reci ca gheața și exclamă cu o voce neliniștită: „Ce? Ce? Ai?”, își scoase apoi ochii – care se dovediră a fi o pereche de ochelari cu rame de baga, aburiți de răsuflarea dinăuntrul coifului – încercă să-i ștergă de coama calului, ceea ce, bineînțeles, nu făcu decât să-i murdărească și mai rău; își ridică amândouă mâinile deasupra capului și încercă să-i ștergă de pana de struț din coif; lăsă să-i cadă lancea; îi căzură și ochelarii; se dădu jos de pe cal să-i caute – în care timp viziera îi căzu pe ochi; își ridică viziera; se aplecă după ochelari; se ridică din nou, pe când viziera se închidea iarăși și exclamă cu o voce jalnică:

— Oh, Doamne, Dumnezeu! Ce viață!

Art îi găsi ochelarii, îi șterse și-i dădu fantomei, care și-i puse imediat (viziera se închise de îndată) și începu, din toate puterile, să se cațare înapoi pe cal. Când se află acolo, întinse mâna după lance, pe care Art i-o încredință, și, simțindu-se cu totul în siguranță, își deschise cu mâna stângă viziera și-o țină de data asta deschisă. Se holbă la băiat, cu mâna pusă pavază deasupra ochilor – ca un marinăr ce-ncearcă să zărească pământul – și exclamă:

— Ah – ha – ha! Ia să vedem noi pe cine-avem aici, ai?

— Vă rog, domnule, spuse Art, sunt un băiat al cărui tutore este Sir Ector.

— Un tip cu totul încântător, spuse Cavalerul. Nu l-am întâlnit în viața mea.

— Puteți să-mi spuneți cum ajung înapoi la castel?

— Habar n-am! Și eu îs străin p-aicea.

— M-am rătăcit, spuse Art.

— Știi c-ai haz, băiete?! Uite, eu m-am rătăcit de 17 ani. Numele ăsta, Regele Pellinore, nu-ți spune nimica? continuă Cavalerul. N-ai auzit de mine, ai?! Viziera se-nchise cu un pocnet, ca un ecou la „ai!?” , dar fu imediat deschisă din nou. Uite, se fac acum de Sfântu’ Mihai 17 ani de când mă țin după Fiara Căutărilor. Ce mai, e grozav de plictisitor!

— Da, cred și eu că e, spuse Art, care n-auzise niciodată de Regele Pellinore și nici de vreo Fiară a Căutărilor, dar care se gândi că-i mai sigur, în împrejurările date, să-i țină Regelui isonul.

— Asta e povara celor din neamul Pellinore, spuse regele, cu mândrie. Numai un Pellinore o poate prinde – adică bineînțeles și-o rudă mai apropiată. Toți Pellinorii

n-au decât asta în cap, o educațiune cam săracă, asta e. Și pe deasupra și cu bălegarul ăsta...

— Eu știu ce-i bălegarul ăsta, spuse băiatul cu interes. Murdăria fiarei urmărite. Luptătorul îl pune în cornul lui, ca să-l arate stăpânului, și după el se poate spune dacă fiara e cea căutată sau altcumva și, de asemenea, în ce stare se află.

— Un băiat inteligent, remarcă Regele. Foarte deștept. Ei uite, eu car balegă din asta cu mine, practic tot timpul. Un obicei neigienic, adăugă el, începând să arate demoralizat, și cât se poate de inutil. Știi, există o singură Fiară a Căutărilor, așa că nu încape discuție dacă e sau ba cea legitimă.

Aici, vizorul lui începu să se lase în jos atât de mult încât Art se hotărî c-ar fi mai bine să uite de propriile lui necazuri și să încerce să-și mai înveselească tovarășul, punându-i întrebări asupra singurului subiect în legătură cu care acesta părea să fie competent să vorbească. Era oricum mai bine să vorbești cu un rege pierdut, decât să stai singur în pădure.

— Și cum arată Fiara Căutărilor?

— Ah, știi drăguță, noi îi mai spunem și Fiara Glatisantă, replică monarhul, luându-și un aer învățat și începând să vorbească foarte volubil. Ei, Fiara Glatisantă sau, cum i se mai spune, Fiara Căutărilor – poți s-o numești cum vrei – adăugă el cu bunăvoință, fiara asta are capul unui șarpe, așa, și corpul unui ghepard, coapsele unui leu și picioarele unui cerb. Oriunde merge, fiara aceasta face un zgomot în burtă, de parcă ar fi treizeci de perechi de ogari care caută urma. Bineînțeles, în afară de momentele în care bea, adăugă Regele.

— Trebuie să fie ceva, un monstru îngrozitor, spuse Art, uitându-se neliniștit în jurul lui.

— Daa, un monstru îngrozitor, repetă Regele. E Fiara Glatisantă.

— Și cum o urmărești?

Se pare că aceasta era o întrebare cam nepotrivită, fiindcă Pellinore începu să arate și mai deprimat.

— Am o cățelușă, spuse el cu tristețe. Uite-o colo în șa, o vezi?

Art privi în direcția ce-i fusese indicată de un deget deznădăjduit și văzu o bucată mare de frânghie, răsucită în jurul unui copac. Celălalt capăt al frânghiei era legat de șaua Regelui Pellinore.

— N-o prea văd.

— Cred că s-a întors de cealaltă parte. Cățeaua asta merge întotdeauna exact în partea opusă direcției în care merg eu.

Art se duse spre copac și găsi acolo un dulău mare și alb, care se scărpină de purici. De îndată ce-l văzu pe băiat, cățeaua începu să dea din coadă, mișcându-și tot corpul și rânjind fără noimă, gâfâind în eforturile ei de a-i linge fața, cu toată frânghia cu care era legată. Era prea încurcată în jurul copacului ca să se poată mișca.

— E o cățelușă destul de bună, spuse Regele Pellinore, numai că prea gâfâie și se-ncurcă în toate alea pe drum și mereu merge în direcția contrară. Cu cățeaua

asta și cu vizorul care-mi cade mereu, pur și simplu uneori nu mai știu încotro s-o apuc.

— De ce nu-i dați drumul să meargă singură? întrebă Art. Cred că ar urmări Fiara la fel de bine.

— Nu, o ia la sănătoasa și n-o mai vezi uneori câte o săptămână întreagă. Te simți cam singur fără ea, adăugă Regele, tot urmărind mereu Fiara pe toate coclaurile, și neștiind niciodată unde te afli. Știi, oricum, îți oferă puțină companie.

— Da, pare să aibă o natură prietenoasă.

— Prea prietenoasă, uneori mă întreb dacă urmărește cu-adevărat Fiara.

— Și ce face când o vede?

— Nimic.

— Ei, în fine, spuse Art, cred că, după un timp, o să înceapă s-o intereseze urmărirea.

— Oricum, uite că s-au făcut opt luni de când n-am mai văzut picior de Fiară.

Vocea bietului om devenise, încă de la începutul conversației, din ce în ce mai tristă, și-acum pornise să fonfăie de-a binelea.

— Acesta este blestemul Pellinore-ilor, exclamă el. Să se chinuie mereu după Fiara asta fioroasă. Și dacă stai să te gândești mai bine, care naiba-i rostul ei? Întâi trebuie să te oprești să descurci cățeaua, apoi îți cade viziera, după aia nu vezi nimic prin ochelari. N-ai nicăieri unde să dormi, nu știi niciodată unde te afli. Iarna – reumatism, vara – insolație. Toată armura asta îți ia ore întregi ca s-o pui pe tine și, în fine, când ai pus-o, ori te coci în ea, ori îngheți, ca să nu mai vorbim că ruginește mereu. Și după aia, trebuie să stai toată noaptea și să-i dai lustru. Oh, Doamne, ce n-aș da să am și eu ca tot omu' o casă drăguță în care să locuiesc, o casă drăguță cu paturi înăuntru și perne și cearșafuri adevărate. De-aș fi bogat, asta mi-aș cumpăra. Un pat bun, c-o pernă bună și-un cearșaf bun pe care poți să te-ntinzi, și atunci aș lăsa calul ăsta afurisit într-o pajiște și i-aș spune afurisei ăsteia de cățele să fugă unde vrea și să se joace, și-aș arunca naibii toată afurisita asta de armură pe fereastră și-aș lăsa afurisita aceea de Fiară să se ducă și să se fugărească singură – uite, asta aș face!

— Dacă ați putea să-mi arătați drumul acasă, spuse cu șiretenie Art, sunt sigur că Sir Ector v-ar da un pat pentru o noapte.

— Vorbești serios? strigă Regele. Cum, să dorm chiar într-un pat?

— Da. Un pat cu saltea de pene.

Ochii Regelui Pellinore se rotunjiră ca două cepe.

— Un pat cu saltea de pane, repetă el încet. O să aibă și perne?

— Perne de puf.

— Perne de puf? șopti Regele, ținându-și suflarea. Și apoi, slobozind-o deodată: Ce casă minunată trebuie să aibă domnul tău!

— Și nu cred să fie la mai mult de două ore depărtare de-aici, adăugă Art, încercând să tragă spuza pe turta lui.

— Și domnul acesta te-a trimis chiar să mă inviți la el? (Uitase că Art îi spusese că s-a pierdut). Ce drăguț din partea lui, cât de frumos din partea lui, nu-i așa, ai?!

— Da, și va fi încântat să ne vadă, spuse Art, de bună credință.

— Oh, ce frumos din partea lui, exclamă din nou Regele, începând să tragă de toate hamurile calului. Și ce domn bine trebuie să fie ca să aibă un pat cu saltea de pene?! Presupun că va trebui să-l împart cu cineva?, adăugă el, cu inima îndoită.

— Veți putea să aveți un pat numai pentru domnia-voastră.

— Un pat cu saltea de pene numai al tău, cu cearșafuri și o pernă – poate chiar cu două perne, sau o pernă și un puișor – și să nu fie nevoie să te scoli la vreme pentru unicul dejun! Tutorele tău se scoală la vreme pentru micul dejun?

— Niciodată, spuse Art.

— Purici în pat?

— Nici măcar unul.

— Ei bine! exclamă Regele Pellinore. Sună al naibii de frumos, trebuie să recunosc. O saltea de pene și-am scăpat și de bălegarul acela. Cât ziceai că ne ia ca să ajungem acolo?

— Două ore, răspunse Art – dar trebui să strige al doilea cuvânt, fiindcă sunetele vocii lui fură înecate de un zgomot care tocmai în momentul acela se stârnise de undeva, chiar lângă ei.

— Ce-a fost asta? exclamă Art.

— Ascultă! strigă Regele.

— Cerule, îndurare!

— E Fiara!

Și, imediat, pasionatul vânător uită de orice altceva și-și văzu numai de datoria lui. Își șterse ochelarii de turul pantalonilor, singura bucată de stofă accesibilă pe trupul lui, în timp ce pretutindeni se stârnea țipătul sângerous. Își așază ochelarii în echilibru pe vârful nasului lung, tocmai înainte ca viziera să se închidă automat cu un pocnet. Își prinse lancea de turnir în mâna dreaptă, și-o porni în galop în direcția zgomotului. Frânghia care era răsucită în jurul copacului îi reteză scurt elanul și Regele se prăvăli de pe cal cu un zăngănit îngrozitor, în timp ce idioata de cățea slobozi un lătrat scurt și melancolic. Peste o secundă se găsea iarăși în picioare – Art era convins că ochelarii trebuie să se fi spart – țopăind, cu un picior prins în scară, în jurul calului alb. Chingile trecuseră și proba aceasta și, într-un fel sau altul, se trezi iarăși în șa, cu lancea-i de turnir între picioare, și apoi iată-l galopând de jur-împrejurul copacului, în direcția opusă celeia în care cățeaua se răsucise până ce se încurcase. Ocoli copacul de trei ori mai mult decât era nevoie, în timp ce cățeaua alerga și hămăia în cealaltă parte și, după patru sau cinci încercări, amândoi se eliberară de orice piedică.

— Iuhu-uhu-hu, uba-diba-duu! strigă Regele Pellinore, fluturându-și lancea în aer și legănându-se ațățat în șa.

Apoi, dispăru în bezna pădurii, cu javra nefericită târându-se după el la celălalt capăt al frânghiei.

CAPITOLUL III

Băiatul dormi un somn dulce la adăpostul desișului unde își făcuse culcușul, somnul acela ațipit, dar odihnitor, al celor care dorm pentru prima dată în aer liber. La început, se cufundă ușor sub pânza lină a somnului și lunecă asemenea unui somon în apa joasă a vadului, atât de aproape de suprafață, încât își închipuia că se află în aer. Se credea treaz, când somnul îl și luase pe aripile lui.

Vedea stelele deasupra feței învârtindu-se pe axele lor tăcute și fără odihnă și frunzele copacilor fremătând între ele și auzea cum se mișcă iarba. Toate zgomotele acestea, de-abia bănuite, de pași și bătăi moi din aripi, sau sunetul furișat al trupurilor ce se strecurau printre firele de iarbă, sau zornăitul metalic al ferigilor – toate acestea l-au înspăimântat sau i-au atras atenția la început, drept care se întorcea mereu să vadă ce se întâmplă – dar nu vedea nimic; apoi, toată șopoteala asta începu să-i mângâie auzul, și nu-l mai interesă să știe ce e, ci lăasă totul în plata Domnului; înotă din ce în ce mai adânc și mai adânc, făcându-se ghem în brazda de iarbă înmiresmată, în pământul acela cald, în apele fără de sfârșit de sub pământ.

Adormise cu mult greu în noaptea limpede de vară scăldată în lumină de lună nouă, dar după ce trecuse hotarul somnului, nu-i mai venise deloc greu să rămână pe acel tărâm fericit. Soarele răsări devreme, făcându-l să se răsucescă cu nemulțumire, dar învățase, atunci când îl furase somnul, să învingă lumina, și-acum nu se mai deșteaptă. De-abia pe la nouă, la cinci ore după răsăritul soarelui, se întoarse pe partea cealaltă, făcu ochii mari și se trezi de îndată. Îi era foame.

Auzise el de oameni care se hrăniseră multă vreme numai cu poame de pădure, dar ideea asta nu părea prea practică pentru moment, fiindcă era iulie, și pădurea nu mai avea roade. Găsi două boabe de fragă și le măncă cu lăcomie. Erau grozav de gustoase și ar fi vrut să fi fost mai multe. Apoi ar fi vrut să fie aprilie, să poată găsi câteva ouă de păsări, sau să nu-l fi pierdut pe Cully, iar șoimul să-i fi prins un iepure pe care l-ar fi pregătit la foc mărunț, frecând două bețe unul de altul ca indienii de rând. Dar vezi că-l pierduse pe Cully, și tare bine-ar fi fost să nu se fi rătăcit el însuși și apoi, oricum, bețele nu s-ar fi aprins, oricât le-ar fi frecat.

Hotărî că era imposibil să se fi depărtat cu mai mult de trei sau patru mile de casă și că cel mai bun lucru pe care-l putea face, era să stea liniștit și să tragă bine cu urechea: doar, doar o auzi zgomotul făcut de coșai, dacă avea noroc să bată vântul către el și în felul acesta să dea de urma drumului spre castel.

Dar tot ce-auzi fu un slab zăngănit în depărtare, ceea ce îl făcu să se gândească că Regele Pellinore trebuie să fi fost iarăși pe urmele Fiarei lui. Numai că vezi, zgomotul era atât de regulat și ciudat, încât îl făcu să se gândească că Regele Pellinore făcea vreo treabă specială, cu mare răbdare și concentrare – aceea de a încerca, de pildă, să se scarpine pe spate, fără să-și lepede armura. Se îndreptă spre locul de unde venea zgomotul.

Dădu de-un luminiș în pădure, și-n acel loc se afla o căsuță de țară, din piatră, ce părea să fie foarte confortabilă. Casa – deși Art nu avea cum să-și dea pe loc seama

de lucrul acesta – era împărțită în două. Partea mai mare era ceea ce s-ar numi în zilele noastre camera de zi – o cameră înaltă, fiindcă se-ntindea de la podea până-n tavan, și în această cameră ardea pe jos un foc al cărui fum ieșea în cele din urmă printr-o gaură din stuful de pe acoperiș. Cealaltă jumătate a căsuței era împărțită în două caturi de o podea orizontală care transformase jumătatea de sus într-un dormitor și un cabinet, în timp ce jumătatea de jos servea drept cămară, magazie, staul și hambar. În camera de jos locuia un măgar alb. La camera de sus ducea o scară.

În fața căsuței se afla un puț, și zgomotul metalic pe care-l auzise Art era provocat de un domn de o vârstă foarte înaintată care scotea, cu ajutorul unui lanț și al unui mâner, apă din fântână.

Clang – Clang – Clang, se auzi lanțul coborându-se, până ce găleata lovi buza puțului și apoi:

— Dar-ar dracu'n tine să deal! spuse bătrânul. Ai putea să crezi că după toți anii ăștia de studiu, am și eu dreptul la ceva mai mult decât 'mnezeli lui de puț cu 'mnezeli ei de găleată, indiferent cât 'mnezeli ei ar putea să coste... Azi și mâine, adăugă venerabilul domn, săltând găleata afară din fântână cu o căutătură pizmașă, de ce mă rog n-ar putea să ne dea lumină electrică și apă curentă de la companie?

Era îmbrăcat într-o mantie fluturândă, cu eșarfă de blană. Mantia avea semnele zodiacului brodată pe ea, cu diverse însemne cabalistice, cum ar fi triumphiuri cu ochi în ele, tot felul de cruci stranii, frunze de copaci, oase de animale și păsări și un planetarium ale cărui stele străluceau ca niște cioburi de oglindă, în soarele care bătea în ele. Avea o pălărie țuguiață ca tichia nebunului sau ca pălăriile acelea ciudate purtate de doamnele din vremea aceea, doar cu deosebirea că de obicei doamnele mai purtau și o fâșie de voal agățată de vârful ei. Mai avea de asemenea și o baghetă de *lignum vitae*⁵, pe care o lăsase pe iarbă, în spatele lui și o pereche de ochelari cu ramă de бага, cum erau acei ai Regelui Pellinore. Erau niște ochelari neobișnuiți, fiindcă nu aveau brațe ca să fie prinși după ureche, și aveau o formă de foarfeci sau mai degrabă erau asemănători cu antenele viespii tarantule.

— Vă rog să mă scuzați, domnule, spuse Art, ați putea cumva, dacă nu vă supărați, să-mi arătați drumul până castelul lui Sir Ector?

Bătrânul domn lăsă găleata din mână și se uită la el.

— Numele tău trebuie să fie Art, nu-i așa?

— Da, vă rog, domnule.

— Pe mine, spuse bătrânul, mă cheamă Merlyn.

— Încântat de cunoștință, domnule.

— Mda, și eu.

După ce se încheiară aceste formalități, Art avu răgazul să-l privească mai de aproape. Vrăjitorul se holba la el cu un fel de curiozitate binevoitoare, fără să clipească din ochi, lucru care-l făcu să-și închipuie că n-ar însemna o prea mare grosolanie din parte-i dacă s-ar zgâi și el la bătrân, în orice caz nu mai mare decât

---

⁵ Lemnul vieții (lat.).

aceea de a se uita la una dintre vacile tutorelui său care ar sta neclintită, cugetând asupra personalității celui din fața ei, în timp ce și-ar rezema capul de poartă.

Merlyn avea o barbă albă, lungă și două mustăți lungi și albe care atârnavă în jos, tivindu-i barba. La o cercetare amănunțită se dovedi că era departe de a fi curat. Mă rog, asta nu însemna că avea doliu sub unghii, sau alte chestii de genul ăsta dar, după câte se pare, niște păsări de o mărime considerabilă nu avuseseră altceva mai bun de făcut decât să-și încropească cuib în părul lui. Art era deprins cu felul în care-și făceau cuibul ulii și șoimii, amestecul acela nebunesc de bețișoare și rămășițe care fuseseră smulse de la veverițe sau ciori, și ținea minte cum erau improșcate ramurile și rădăcina copacului cu tot felul de găinațuri albe, cu oase roase, pene murdare și diferite resturi. Cam asta era impresia cu care rămăsese de la Merlyn.

Bătrânul era vrâstat cu murdării de pasăre în special pe umeri, printre stelele și crucile mantiei, iar de pe vârful pălăriei dumisale se lăsa încet în jos un păianjen, în vreme ce el se holba și clipea încet din ochi la băiețelul din fața lui. Avea zugrăvită pe față o expresie de adâncă îngrijorare, de parcă încerca să-și reamintească vreun nume care începea cu Belzeb, dar care se pare că era pronunțat în cu totul altfel, ceva cum ar fi Scaraoțchi sau Aghiută. Ochii lui albaștri, blajini, care apăreau foarte mari și rotunzi de după ochelarii de tarantulă, se încetășau treptat pe măsură ce se uita la băiat și, în cele din urmă, își întoarse capul cu o expresie resemnată, de parcă, în definitiv, toată povestea reprezenta prea mult pentru puterile lui.

— Îți plac piersicile?

— O, da, chiar foarte mult, răspunse Art și pe dată simți cum îi lasă gura apă și curând i se umplu de lichid dulce și plăcut.

— Mda, da' știi că sunt cam rare în anotimpul acesta, spuse dojenitor bătrânul și se îndreptă spre casuță.

Art o porni după el, deoarece acesta era lucrul cel mai simplu pe care-l putea face, și se oferă să-i care găleata (ceea ce păru să-l încante pe Merlyn, care i-o dădu imediat) și așteptă apoi până ce numără cheile – timp în care bătrânul bombăni cumplit și le rătăci de vreo câteva ori și apoi le scăpă în iarbă. În fine, după ce-și croiră drum în casa zugrăvită în alb și negru, cu atâta greutate de parcă făceau o spargere, Art se cățăra după gazda sa pe scară și se trezi în odaia de sus.

Era cea mai nemaipomenită încăpere în care intrase vreodată în viața lui.

De căpriorii acoperișului atârna un CORCONDRII adevărat, având o înfățișare grozav de vie și înfiorătoare, cu ochii de sticlă și cu coada lui solzoasă. Când stăpănu-său intră în cameră, monstrul făcu cu ochiul în semn de salut, deși era împăiat. Erau în camera aceea mii de cărți legate în piele cafenie, unele dintre ele legate cu lanțuri de rafturile bibliotecii, iar altele proptite una de cealaltă de parcă băuseră prea mult și nu mai aveau încredere în propriile lor forțe să se țină pe picioare. Mirosul lor de mucegai și culoarea cafenie, robustă, îi dădeau o senzație de siguranță. Apoi, se mai găseau acolo o mulțime de păsări împăiate, feluriți papagali, și coțofene, și pescăruși și păuni, cărora nu le lipseau decât două pene și păsărele mici cât un gândac și o ipotetică pasăre phoenix care mirosea a tămâie și a scorțișoară. E clar că nu putea să fi fost cu adevărat o pasăre phoenix, fiindcă e prea

bine știut și stabilit că o asemenea pasăre nu poate exista decât una în același timp. Deasupra prichiciului era masca unei vulpi, și sub ea se găseau scrise cuvintele: GRAFTON DE LA BUCKINGHAM LA DAVENTRY, 2 ORE ȘI 20 MINUTE, și de asemenea un ditamai somon de patruzeci de livre, cu cuvintele AWE, 43 min., BULLDOG scrise sub el, precum și un vasilisc⁶ sub care scria cu litere latine mari o formulă magică.

Și mai erau acolo mai mulți colți de mistreț, precum și ghearele unor tigri și ale unor gheparzi așezate simetric pe perete, precum și un cap mare de Ovis Poli, șase șerpi de casă într-un fel de acvarium, câteva cuiburi de viespi frumos așezate într-un cilindru de sticlă, un stup obișnuit ai cărui locatari ieșeau și intrau în voie pe fereastră, doi pui de arici în vată, o pereche de viezuri care începură de îndată să chițăie din toate puterile Yik-Yik-Yik-Yik de îndată ce apăru vrăjitorul, douăzeci de cutii care conțineau niște larve-bețișoare și șase cu omizi de molii și chiar un oleandru de doi bani și jumătate – toate omizile se hrăneau desigur cu frunzele care le priau cel mai bine – o ladă de arme cu tot felul de puști și flinte care n-aveau să fie inventate decât cu cinci sute de ani mai târziu, o cutie de undițe, o comodă plină de musculițe pentru somoni pregătite chiar de Merlyn, un alt scrin ale cărui sertare erau etichetate: Mandragora, Mătrăgună nouă, Barba Moșului etc., un smoc de pene de curcan și pene groase de gâscă pregătite să se facă din ele pene de scris, un astrolab, douăsprezece perechi de ciubote, o duzină de mreje, trei de capcane de iepuri, douăsprezece tirbușoane, câteva cuiburi de furnici așezate între două farfurii de sticlă, butelcuțe de cerneală în tot felul de culori de la roșu până la violet, ace pentru cârpit ciorapii, o medalie de aur pentru cel mai bun savant de la Winchester, patru sau cinci flaute, un cuib de șoareci de câmp – toți vii –, două cranii, o mulțime de sticlă șlefuită, sticlă venețiană, sticlă de Bristol și o sticlă de lac email de culoarea fisticului, niște porțelan de Satsuma și Cloisonné, a paisprezecea ediție din Encyclopaedia Britannica (impresia creată de aceasta din urmă era stricată de senzualismul farfuriilor de un gust îndoielnic), două cutii de vopsele (una cu ulei, alta cu acuarele), trei globuri ale lumii geografice cunoscute, câteva fosile, capul împăiat al unei girafe, șase furnici războinice, câteva retorte de sticlă cu cazane, becuri Bunsen etc. precum și un set complet de cartonase cu poze cum se găsesc în pachetele de țigări, zugrăvind diverse păsări sălbatice pictate de Peter Scott⁷.

Merlyn își scoase din cap pălăria țuguiată, înainte de a pătrunde în acea încăpere, fiindcă risca să atingă acoperișul cu ea și, imediat, într-unul din colțurile întunecoase ale camerei, se auzi un galop rapid și un fluturat moale de aripi și o bufniță de culoarea pielii tăbăcite se așază pe tichia neagră, care-i proteja vârful capului.

— Oh, ce bufniță drăguță! strigă Art.

---

⁶ Animal din basme, care ucide cu privirea.

⁷ Scott Peter, pictor și grafician englez contemporan, ale cărui subiecte sunt alese de obicei din lumea animală.

Iar când se îndreptă spre ea și întinse mâna, bufnița se umflă deodată în pene de părea de două ori mai mare, se înălță țeapănă ca un vătrai, își închise ochii doar atât cât să mai poată arunca o privire printre pleoape – așa cum fac copiii când li se spune să închidă ochii la de-a v-ați ascunselea – și spuse cu o voce șovăitoare:

— Nu există nicio bufniță.

Apoi își închise ochii cu totul și își întoarse capul.

— Nu vezi că-i doar un băiețel, spuse Merlyn.

— Nu există niciun băiețel, continuă, plină de optimism, bufnița, fără să se întoarcă.

Art fu atât de surprins să afle că bufnița știa să vorbească, încât uită de bunăpurtare și se apropie în tăcere. La această faptă, pasărea deveni atât de nervoasă, încât se scăpă în capul lui Merlyn – de fapt, toată camera era albă de găinaț – și-și luă apoi zborul, cocoțându-se pe cel mai îndepărtat punct al cozii corcondrilului, unde era greu de ajuns.

— Știi, adevărul e că nu prea suntem obișnuiți cu musafirii, explică vrăjitorul, ștergându-și capul cu jumătatea unei pijamale uzate pe care o întrebuința special pentru acest scop. Așa că vezi, Arhimede e cam rușinos cu străinii. Hai, vino încoace Arhimede, vreau să-ți fac cunoștință cu un prieten de-al meu pe care-l cheamă Art.

Și iată că întinse mâna spre buhă, care veni legănându-se ca o rață de-a lungul spinării corcondrilului – mergea așa legănată să nu cumva să rupă coada monstrului – și sări apoi jos pe degetele lui Merlyn, dând semne serioase de nesupunere.

— Ei, și-acum, fii atent: întinde degetul și pune-l în spatele picioarelor lui. Nu, pune-l sub coadă. Așa...

După ce Art făcu întocmai cum îl sfătuisese bătrânul, Merlyn împinse ușurel bufnița înapoi, așa că acum degetul băiatului îi împingea picioarele din cealaltă parte și nu-i mai rămânea altceva bieteii păsări decât să se lase pe degetul lui sau să-și piardă echilibrul. Bufnița i se urcă pe deget. Art stătea acolo încântat, în timp ce picioarele învelite în puf se încleștau în degetul lui și ghearele ascuțite îi zgăriau pielea.

— Haide, spune frumos „bună ziua”, o îndemnă Merlyn.

— Nu vreau, răspunse Arhimede, uitându-se în altă parte și ținându-se tare pe poziție.

— Vai, dar ce drăguț este, spuse din nou Art. Îl aveți demult?

— Arhimede locuiește la mine de când era mic, ce mai vorbă, îl țin minte de când avea un căpșor nu mai mare decât un pușor de găină.

— Păcat că nu vrea să vorbească cu mine.

— Uite, poate dacă o să-i dai șoricelul ăsta, așa, frumușel și politicos, o să se deprindă să te cunoască ceva mai bine.

Merlyn scoase de sub tichie un șoarece mort.

— Îi țin întotdeauna aici, și șoarecii și viermii de pescuit. E cât se poate de comod...

Și apoi i-l întinse lui Art, care la rândul lui îl oferă cu multă prudență lui Arhimede.

Ciocul încovoiat, cafeniu, arăta grozav de periculos, dar Arhimele nu făcu nimic altceva decât să se uite cu grijă la șoarece, clipi din ochi spre Art, se mută mai aproape pe deget, își închise ochii și se aplecă înainte. Stătea acolo cu ochii închiși și cu o expresie de extaz pe față, de parcă spunea Tatăl Nostru, și apoi, cu cea mai caraghioasă mușcătură piezișă, apucă îmbucătura atât de delicat, încât n-ar fi spart nici măcar un balon de săpun. Rămase aplecat înainte, cu ochii închiși, cu șoarecele suspendat, atârându-i din cioc, de parcă nu era sigur ce să facă cu el. Apoi își ridică piciorul drept – era dreptaci, deși oamenii își inchipuie că numai ei pot fi – și puse stăpânire pe șoarece. Îl ținea în gheare cum ține un băiat un băț sau o piatră pe care vrea s-o arunce, sau cum ține un polițist bastonul, se uită la șoarece și îi ciuguli coada. Îl întoarse astfel încât să vină cu capul întâi, fiindcă Art i-l întinsese de-a ndoaselea, și apoi îl înfulecă.

Se uită la cei din jur, cu coada șoarecelui atârându-i în colțul gurii – de parcă ar fi spus: „Ce-ar fi să nu vă mai zgâiți la mine? Ce, n-aveți unde vă uita în altă parte?” Își întoarse cu bună creștere capul, înghiți coada șoarecelui, își scărpină barba de marinar cu degetul stâng de la picior și începu să-și vălurească penele.

— Hai, lasă-l în pace, îl povățui Merlyn. Poate că nu vrea să se împrietenească cu tine până ce n-o să vadă ce fel de om ești. Știi, cu bufnițele nu poți niciodată să legi prietenii trecătoare.

— Poate c-o să vrea să stea pe umerii mei, spuse Art, și pe loc își lăsă instinctiv mâna în jos, astfel ca buha, căreia îi plăcea să se simtă cât mai la înălțime cu putință, se săltă pe mână, până ce-i ajunsese pe umăr și se așeză cu precauție chiar lângă urechea lui.

— Ei, și-acu' să luăm masa de dimineață, propuse Merlyn.

Atunci văzu Art cel mai desăvârșit mic dejun care fusese vreodată aranjat pentru două persoane, pe o masă lângă fereastră. Văzu mai întâi piersicile. Erau acolo și pepeni galbeni, căpșuni cu smântână, biscuiți, păstrăv rumenit care sfârâia fierbinte, niște biban la grătar care arăta încă și mai atrăgător, pui rumenit cu multe mirodenii, la care numai dacă te uitai simțeai cum îți arde gura, rinichi cu ciuperci pe pâine prăjită, tocăniță proaspătă, mâncărică gătită cu praf de *curry* și cafea aburindă sau cea mai bună ciocolată cu frișcă, toate astea din belșug, în cești mari.

— la puțin muștar, spuse vrăjitorul, când ajunseră la rinichi.

Cănița de muștar se ridică în picioare și o porni spre farfuria lui Art pe piciorușele ei de argint, legănându-se, precum bufnița mai înainte. Își descolăci apoi toartele și își apucă cu o toartă căpăcelul, ridicându-l cu exagerată curtenie, în timp ce cu cealaltă îl servea cu o linguriță de muștar.

— Vai, ce mult îmi place cănița asta de muștar! strigă Art. Unde oare ați găsit-o?

La aceste cuvinte, cănița străluci toată, un zâmbet i se întinse pe față, și se împieptoșă, dar Merlyn o pocni în cap cu o linguriță, așa că se așeză și-și ținu de îndată gura.

— Mda, nu e o căniță rea, spuse el în silă. Numai că are tendința să-și dea aere.

Art fu atât de impresionat de bunătatea bătrânului și în special de lucrurile minunate pe care acesta le stăpânea, încât nu prea-i venea să pună întrebări

personale. Se părea că-i mai politicos să stai liniștit și să nu vorbești neîntrebat. Numai că vezi, Merlyn nu vorbea prea mult, și atunci când vorbea, nu te întreba nimic, așa că Art nu avea prilejul să întrețină o conversație. În cele din urmă, curiozitatea îl învinse și puse o întrebare care-l frământa de câțeva vreme.

— Nu vă supărați, aș vrea să vă întreb ceva.

— De-asta sunt aici.

— Cum ați știut să puneți masa pentru două persoane?

Bătrânul domn se lăsă pe spate în scaun și-și aprinse o pipă enormă din spumă de mare, („Doamne, Dumnezeu, uite că trage foc în piept”, se gândi Art, care n-auzise niciodată de tutun) înainte de a fi gata să răspundă. Părea pus în încurcătură, își scoase tichia – trei șoareci morți căzură din ea – și se scărpină în mijlocul capului chel.

— Ai încercat vreodată să desenezi, uitându-te în oglindă? întrebă el.

— Nu, nu cred.

— Oglindă! făcu Merlyn, întinzând mâna. De îndată, în mână îi apărură o oglinjoară micuță pentru machiaj.

— Nu asta, mă prostule, spuse mânios. Vreau una destul de mare ca să te poți rade în ea.

Oglinjoara de machiaj dispăru și în locul ei se ivi o oglindă de ras cam de vreo 30 de centimetri pătrați. Ceru apoi imediat, una după alta, un creion și-o hârtie. Primi un creion neascuțit și ziarul „Morning Post”⁸; le trimise înapoi; primi un stilou fără cerneală și șase topuri de hârtie de împachetat: le trimise înapoi; izbucni într-o criză de nervi, în cursul căreia pomeni deseori numele Maicii Preciste și obținu în cele din urmă un grafit – electrod de cărbune și câteva foițe de hârtie de țigară, cu care se mulțumi.

Puse una dintre foițe în fața oglinzii și făcu cinci puncte.

— Acum, spuse el, aș vrea să unești punctele astea între ele ca să facă un W, dar uitându-te numai în oglindă.

Art luă cărbunele și încercă să facă ce i se ceruse.

— Ei, nu-i chiar așa de rău, spuse șovăielnic vrăjitorul, și dacă stai și te gândești bine, ai putea chiar să spui că seamănă întrucâtva cu un M.

Căzu apoi într-un fel de reverie, mângâindu-și barba, scoțând foc pe nări și holbându-se la hârtie.

— Da, dar masa?

— Ah, da. Cum de-am știut să pun masa pentru două persoane? Păi tocmai de asta ți-am și arătat oglinda. Vezi mătăluță, oamenii obișnuiți se nasc privind înainte în TIMP, dacă mă-nțelegi ce vreau să spun, adică se nasc și trăiesc în direcția Timpului, și aproape toate lucrurile din lume merg în aceeași direcție. Asta, bineînțeles, face ca viața lor să fie foarte ușoară, la fel cum ar fi destul de ușor, spre-o pildă, să unești punctele astea într-un W, dacă ți s-ar permite să te uiți la ele direct, în loc să te uiți de-a-ndoaselea. Dar uite că eu, din nefericire, m-am născut la

---

⁸ Joc de cuvinte rezultat din cele două sensuri ale substantivului *paper* – ziar și hârtie.

capătul celălalt al TIMPULUI, și acum trebuie să trăiesc de-a-ndoaselea, pornind de la sfârșit spre început, și sunt înconjurat numai de oameni care trăiesc de la început spre sfârșit. Unii zic că asta ar fi darul celei de-a doua vederi.

Se opri din vorbă și se uită la Art cu îngrijorare.

— Nu cumva ți-am mai spus asta înainte?

— Nu, nici n-aveați cum, că ne-am întâlnit numa' de-o juma' de oră.

— Atât de puțin timp a trecut oare? întrebă Merlyn, și o lacrimă grea i se scurse până-n vârful nasului. O șterse cu pijamaa și adăugă cu neliniște-n glas: – Atunci, am să ți-o spun din nou?

— Păi, nu știi, răspunse Art, doar dacă n-ați terminat încă să-mi spuneți ce voiăți.

— Vezi drăguță, asta este când te încurci cu Timpul, – neapărat te-ncurci și cu timpurile. Dacă știi ce se va întâmpla și nu ceea ce s-a întâmplat cu oamenii, asta înseamnă că-ți va veni întotdeauna greu să împiedici ceva să se întâmple, dacă nu vrei să se fi întâmplat, înțelegi ce vreau să spun? Asta-i exact ca desenatul în oglindă.

Adevărul e că Art nu prea înțelesese, și era gata să spună că îi pare grozav de rău pentru Merlyn dacă toate lucrurile astea îl făceau nefericit, când simți deodată o senzație ciudată la ureche.

— Nu mișca, spuse bătrânul, tocmai în clipa când Art era cât pe ce să tresară, și băiatul rămase nemișcat.

Arhimede, care stătea uitat de toți pe umărul lui, se lipi încetișor de el. Ciocul îi era la un capăt de ață de lobul urechii lui Art și puful îl gâdila pe după ureche. Deodată, o voce răgușită șopti:

— Bună ziua, și vocea era atât de aproape că parcă îi răsună în cap.

— Vai, ce bufniță scumpă, strigă Art, uitând pe dată de necazurile lui Merlyn. Ați văzut că, până la urmă, tot s-a hotărât să vorbească cu minel!...

Art își lipi capul de penele moi și dulci la pipăit și bufnița roșcată, luându-i vârful urechii în cioc, îl gâdila ușor, de parcă îl săruta cu tandrețe.

— Știți, am să-i spun Archie!

— Ba, mă rog matale, sper că n-ai cumva de gând să faci asemenea năzbâtie! exclamă numaidecât Merlyn, cu o voce aspră și mâniaasă, iar bufnița se retrase în cel mai depărtat punct al umărului său.

— Vreți să spuneți că nu se cade?

— Păi sigur că nu: Dacă-o pornești așa, o s-ajungi să-mi spui și Bufy, sau Buhy, sau mai știu eu, Bufy-Grasa, așa –, ca să știi o socoteală! – spuse cu amărăciune și necaz în glas bufnița noastră.

Merlyn îl apucă pe Art de mână și-i spuse cu blândețe:

— Tu ești cam tinerel și n-ai cum înțelege asemenea lucruri. Dar să știi de la mine că bufnițele sunt ființele cel mai bine crescute, mai credincioase și mai oneste din câte trăiesc pe pământul ăsta. Așa că, te rog, bagă de seamă, nu cumva să-ți treacă prin cap să fii familiar, grosolan sau vulgar cu ele sau să te apuci să-ți bați joc de ele și să le faci să pară caraghioase. Nu știi de ai știință de lucrul acesta, da'

mama lor este Atena, zeița înțelepciunii, și dacă adeseori se întâmplă să facă pe bufonul cu tine ca să te distreze, o asemenea purtare este tocmai privilegiul celui cu adevărat înțelept. Așa că vezi, nici gând să-i spui unei bufnițe Archie.

— Te rog să mă ierți, bufniță; îmi pare rău, se scuză Art.

— Și mie îmi pare rău, băiatule, spuse bufnița. Îmi dau seama c-ai vorbit astfel din neștiință, și regret din toată inima c-am putut fi atât de meschină să mă simt jignită de cineva căruia nici prin gând nu-i trecea un asemenea lucru.

Se vedea cât colo că bufniței îi părea rău de-a binelea și arăta atât de muncită de remușcări, încât Merlyn trebui să adopte un ton vesel și să schimbe subiectul:

— Ei, dragii mei, spuse el, acum c-am terminat masa, cred că ar cam fi vremea să găsim tustrei drumul înapoi spre castelul lui Sir Ector. Ah, vă rog să mă scuzați, adăugă el, de parcă era să uite – și, întorcându-se spre vasele murdare de la masă, îndreptă spre ele un deget noduros și porunci cu o voce severă:

— Spălați-vă!

La aceste cuvinte, toate farfuriile de porțelan și tacâmurile se îngrămădiră, golind într-o clipită masa, fața de masă se scutură de firimituri pe fereastră și șervetele se grăbiră să se împăturească frumos. Toate o luară apoi la fugă în jos pe scară spre locul unde lăsase Merlyn găleata cu apă. Și porniră să facă un asemenea zgomot și să zbiere atât de tare, de parcă erau o puzderie de copii, cărora tocmai li se dăduse drumul de la școală. Merlyn se duse până la ușă și strigă:

— Atenție, vă rog! Alo! Alo! Să nu se spargă nimeni! Dar vocea lui fu cu totul înecată de vacarmul țipetelor ascuțite, plescăiturilor și exclamațiilor de „Mamă, ce rece e!”, „Gata, eu ies, mie mi-a ajuns!” și „Fii atent, vezi că mă spargi!”, sau „Haide, bă, să-l băgăm la fund pe ceainic!”

— Și chiar veniți cu mine tot drumul pân-acasă?! întrebă Art, căruia nu-i venea să creadă vestea cea bună.

— De ce nu? Altfel cum pot să fiu preceptorul tău?

La aceste cuvinte, ochii lui Art se făcură tot mai mari și mai rotunzi, până ce-ajunseră să semene cu cei ai bufniței care-i stătea pe umăr. Se făcu apoi tot mai roșu la față și respiră de parcă pieptu-i era gata să se facă bucați.

— Mamă Doamne! Păi asta înseamnă c-am fost într-o Expediție, exclamă Art, în timp ce ochii îi scânteiau de emoția descoperirii.

CAPITOLUL IV

Art începu să strige, când nici n-ajunsese măcar la mijlocul podului mobil.

— Uite pe cine-am adus, spuse el. Știți c-am fost într-o Expediție! Și-au tras în mine cu trei săgeți. Și-aveau dungi negre și galbene. Pe bufniță o cheamă Arhimede. L-am văzut pe Regele Pellinore. Domnul acesta este dascălul meu, Merlyn. Am fost într-o Expediție, în căutarea lui. Și era pe urma Fiarei Căutărilor. Adică, Regele Pellinore. Și mi-a fost o frică în pădure!... Merlyn a pus farfuriile să se spele singure. Salut, Hob. Uite, l-am adus și pe Cully cu noi.

Hob nu făcea altceva decât să se uite la el, dar îl privea cu o asemenea mândrie, că fața lui Art se aprinse toată. Vezi bine, nu era de colo să te-ntorci iarăși acasă și să te-ntâlnești din nou cu toți prietenii tăi și pe deasupra să mai fi aranjat toate cum nu se poate mai bine.

Hob zise cu o voce grosolană:

— Apăi, după cum bag io dă seamă, stăpâne dragă, o să mai scoatem din 'mneatale un șoimar și jumătate, nici vorbă!

Întinse mâna după Cully, de parcă n-ar mai fi putut rezista o clipă fără să nu-l țină pe braț dar, în același timp, îl atinse ușor cu palma și pe Art, dezmierdându-i pe amândoi, fiindcă nu era prea sigur pe care dintre ei era mai bucuros să-i vadă reîntorcându-se. Îl luă pe Cully și-l așeză pe mânușa lui. Semăna în clipele acelea cu un olog care-și punea la loc piciorul de lemn cu care era obișnuit, după ce-l pierduse multă vreme.

— Merlyn l-a prins, spuse Art. L-a trimis pe Arhimede să-l caute, pe când ne îndreptam spre casă. Și, după aia, Arhimede a venit la noi și ne-a spus că l-a văzut și că prinsese un porumbel și tocmai îl mânca. Am mers și noi acolo și l-am speriat. După treaba asta, Merlyn a lipit șase pene din coada porumbelului într-un cerc în jurul porumbelului și a făcut dintr-o sfoară lungă un laț pe care l-a trecut după pene. Un capăt al lațului l-a legat de-un băț înfipt în pământ, apoi ne-am ascuns după niște tufișuri, la celălalt capăt. Merlyn a spus că nu vrea să facă vrăji; zice că nu se cade să faci magie în Marea Artă – ar fi fost la fel de necinstit ca și cum te-ai apuca să ridici o mare statuie prin asemenea mijloace. Trebuie neapărat să folosești dalta. Așaa... și-apoi, Cully s-a întors să-și termine porumbelul, iar noi, de după tufișuri, am tras de sfoară și lațul a alunecat pe pene și l-a prins de picioare. Mamă, să fi văzut ce furios mai era Cully! Dar s-a mai potolit, când i-am dat porumbelul.

Hob făcu o plecăciune către Merlyn, pe care acesta i-o întoarse cu multă curtenie. Se priveau unul pe celălalt cu solemnă admirație, cunoscându-se între ei ca meșteri ai aceleiași arte. Când or rămâne între patru ochi, vor vorbi cu plăcere neostoită despre meșteșugul șoimăriei, deși Hob era din fire un om tăcut. Dar până atunci, vor trebui să-și aștepte timpul.

— Ah, Kay, strigă Art, când îl văzu că apare împreună cu doica lor și cu alții care-i întâmpinau cu bucurie. Uite, am găsit un vrăjitor care o să ne fie preceptor. Știi, are o căniță de muștar care merge singură.

— Mă bucur că te-ai întors, spuse Kay.

— Vai de bătrânețele mele, da' unde dormiși, conașule Art, exclamă doica. Ia te uită și matala ce-ai făcut din vesta curată! Păi se poate așa ceva – ai murdărit-o toată și-ai rupt-o. Păi zău, drăguțele, să ne faci asemenea istorie, nici nu știu ce să mai zic. Și, poftim, ia te uită la păru' din cap, că-i tot plin de praf și de crenguțe, de zici că-i alta aia. Vai, mieluşelu' mamei, că tare zăpăcit și-afurisit mai ești!

Sir Ector ieși cu un aer foarte aferat, cu apărătoarele de picior desfăcute și răsucite și, trăgându-le după el, se apropie și-l sărută pe Art pe amândoi obraji.

— Măi, măi, măi, ce mai comedie, exclamă el cu mare emoție în glas. Uite că ne-am întors, halal să-ți fie, mă' băiete. Și ia zi, unde am fost tot timpu' ăsta și ce-am făcut? Poți să-mi spui și mie?! I-auzi comedie, un copil să-ți întoarcă toată casa cu fundu'n sus, ce zici dom'le, d'ășa poveste?!

Dar în sinea lui era grozav de mândru de Art că avusese sufletul să rămână după un șoim, și era încă și mai mândru să vadă că pusese mâna pe el, fiindcă Hob avea grijă să țină pasărea sus, s-o vadă tot omul.

— Oh, domnule, spuse Art, am pornit în Expediția de care ați pomenit, ca să găsesc un dascăl potrivit, și iată că l-am găsit. Vă rog să nu vă supărați – iată-l, e domnul pe care-l vedeți acolo, și-l cheamă Merlyn. Domnia-sa duce pe măgarul acela alb câțiva arici și bursuci și șoareci și furnici și felurite alte vietăți, fiindcă nu puteam să-i lăsăm să moară de foame. Dânsul e un mare vrăjitor și poate face ca lucrurile să apară din senin.

— Ah, așa carevasăzică, un vrăjitor, se miră Sir Ector, punându-și ochelarii și privind cu mare atenție la Merlyn. Magie albă, sper?!

— Neîndoios, îl asigură Merlyn, care aștepta răbdător printre oamenii de rând, cu brațele încrucișate pe mantia sa solomonică, în timp ce Arhimede stătea foarte țeapăn și parcă alungit pe vârful capului său.

— Mda, da', fără supărare, știți că-i obiceiul să aveți niște recomandațiuni, spuse Sir Ector cu neîncredere în glas.

— Recomandații! făcu Merlyn, întinzând mâna.

Pe dată, în mână îi apărură câteva tăblițe grele semnate de Aristotel, un pergament semnat de Hecate și câteva copii bătute la mașină semnate de decanul de la Trinity College, Oxford, care n-avea cum să-și amintească că l-a întâlnit. Toți aceștia îl descriau pe Merlyn ca pe un om de ispravă.

— A, nu-i mare lucru, le-a scos din mânecă, am mai văzut eu chestii de-astea, spuse cu multă cumințenie Sir Ector. Da' altceva, mai știți să faceți?

— Pom! porunci Merlyn.

De îndată, în mijlocul curții crescuseră un dud enorm, cu poamele zemoase și albastre, gata să cadă una după alta pe pământ. Trebuie recunoscut că treaba asta era cu atât mai remarcabilă, cu cât duduile și, respectiv, duzii au apărut în Anglia ceva mai târziu, și anume de-abia pe vremea lui Cromwell.

— Da, sigur, chestia asta se face cu niște oglinzi, comentă Sir Ector.

— Zăpadă, comandă Merlyn. Și o umbrelă, adăugă el în grabă.

Cât ai zice pește, arama cerului de vară se preschimbă într-un bronz rece și întunecat, și fulgii cei mai mari pe care-i văzuseră vreodată oamenii din acele locuri începură să cadă, plutind din cer, și se așternură pe creasta parapetului.

Nici n-apucară să deschidă bine gura și se și lăsase zăpadă de-o palmă și tremurau cu toții în bătaia vântului stârnit ca din senin. Nasul lui Sir Ector căpătase o îngrijorătoare culoare albastru-vineție și de vârf îi atârna un țurture, în timp ce toți, în afară de Merlyn, aveau pe umeri un strat bun de zăpadă. Merlyn stătea în mijloc și ținea umbrela, sus deasupra capului, din pricina bufniței.

— Ăsta-i hipnotism, spuse Sir Ector, clănțănind din dinți. Ca indivizii ăia din Indii. Da' merge, merge – merge chiar foarte bine, adăugă el în grabă. Sunt sigur că sunteți foarte potrivit pentru slujba de preceptor și c-o să-i învățați o mulțime de lucruri folositoare pe băieții ăștia ai mei.

Zăpada se opri imediat și soarele apăru în toată strălucirea lui.

— Păi o treabă ca asta îi tocmai bună să-ți bage 'niomonie în oase, spuse doica, sau să înpăimânte pe toți comis-voiajorii cu elastice.

În vremea asta, Merlyn își strânse umbrela și i-o întinse înapoi văzduhului, care se grăbi s-o primească.

— Doamne, că mare-i grădina Domnului... Un băiat singur, să pornească de capu' lui într-o Expediție ca asta. Ei, ce să-i faci. Cât trăiești, tot înveți.

— N-aș prea zice că-i mare scofală de toată expediția asta a lui, spuse Kay. Dacă stai și socotești, n-a făcut altceva decât să pornească după șoim.

— Da, conașule, dar s-a întors cu șoimul, observă muștrător Hob.

— Ei, află de la mine, i-o întoarse Kay, că sunt oricând gata să pun rămășag că bătrânul a prins șoimul, și nu el.

— Kay, spuse Merlyn, deodată înpăimântător, adevăr grăiesc: limba ți-a fost mereu trufașă și otrăvită și aducătoare de nenorociri. Ascultă la mine! Supărarea îți va veni din propria ta limbă vrăjmașă!

La aceste cuvinte, toată lumea se simți stânjenită, iar Kay, în loc să se înfurie cum îi era obiceiul, își înclină capul. Dacă stai și judeci drept, nu era o ființă cu adevărat rea, ci mai degrabă un băiat deștept, iute, mândru, înflăcărat și ambițios. Era una din acele făpturi sortite să nu fie nici supus și nici conducător, căci avea o inimă plină de năzuințe, nerăbdătoare și frământată în corpul prea slab care o închidea. Merlyn se căi de îndată pentru asprimea lui.

Făcu să apară din văzduh un cuțitaș de vânătoare, din argint, pe care i-l dăruie băiatului ca să-l împace și să-și uite necazul. Plăselele cuțitului erau făcute din craniul unei hermine, și era dat cu lac și lustruit ca fildeşul, și lui Kay îi plăcu tare mult.

CAPITOLUL V

Locuința lui Sir Ector se numea Castelul Pădurii Sălbatice. Semăna mai degrabă cu un orășel sau cu un sat decât cu locuința unui singur om – și chiar așa, în vremuri de restriște devenea un sat. Iar vremurile descrise în această carte sunt cu adevărat vremuri tare tulburi. Ori de câte ori vreun tiran din vecinătate pornea un atac sau o invazie, toată suflarea de pe moșie se strângea, cu mic, cu mare, în castel, mănând în fața lor vitele înspăimântate și rămăneau în curtea prejmuită a castelului, până ce trecea primejdia. Căsuțele din nuiiele și tencuială ardeau aproape întotdeauna până-n temelii, și trebuiau apoi să fie reconstruite, fără a fi sfințite. Din pricina asta, nici nu merita să se construiască o biserică în sat, fiindcă tot ar fi trebuit mereu să fie reconstruită și mutată din loc în loc. Sătenii mergeau la biserică în capela castelului. Cu acest prilej, duminica, luau la purtare cele mai bune haine pe care le-aveau în scrinuri și se îngrămădeau pe stradă, spre biserică, pășind cu pasul plin de sine – cu mersul lor de Duminică – aruncând în toate direcțiile priviri demne și nehotărâte, de parcă ar fi vrut să țină în taină locul spre care mergeau cu toții, iar în zilele obișnuite ale săptămânii veneau la liturghie și la vecernie îmbrăcați în hainele lor de toată ziua, însă pășeau cu mai mare bucurie și fără sfială. Pe vremea aceea mergeau cu toții la biserică și, pe deasupra, le mai și plăcea treaba asta.

Castelul Pădurii Sălbatice mai poate fi văzut și-n zilele noastre, cu zidurile lui minunate, azi năruite, acoperite de iederă, stând vajnic, acoperit de răni, în calea vânturilor și sub soarele arzător. În castel și-au găsit lăcașul câteva șopârle, iar câteva vrăbii infometate își caută adăpost de frigul iernii printre frunzele de iederă, iar o burniță de hambar înzestrată cu spirit metodic le gonește mereu, fugărind prin aer stolul înspăimântat și bătând iedera cu aripile, ca să le facă să plece din bine-cuvântatul adăpost. Bună parte din zidul de protecție e dărâmat până-n temelii, deși poți încă să-ți dai seama unde se găseau fundațiile celor douăsprezece turnuri rotunde care străjuiau castelul. Turnurile erau rotunde și se proiectau din zidul castelului până-n șanțul cu apă din jur, astfel în cât arcașii puteau să tragă în toate direcțiile și să aibă sub ochi orice punct al zidului. Înăuntrul turnurilor se găseau scări în spirală. Scările ocoleau un fel de stâlp central și, din loc în loc, acesta era găurit ca să se poată slobozi săgețile pe acolo. Chiar dacă vrăjmașul ar fi pătruns în curte, trecând de zidul exterior de protecție și și-ar fi croit drum până la baza turnurilor, apărătorii puteau oricând să dea înapoi și să tragă din locurile unde se curba scara, prin aceste fante, în dușmanii care s-ar fi ținut după ei.

Partea din piatră a podului mobil, cu cele două turnulețe de pază de deasupra podului și cu foisoarele pentru santinelele care se adăposteau în gherete, sunt și azi în stare destul de bună. Toate acestea erau înzestrate cu felurite viclesuguri. Chiar dacă, prin cine știe ce minune, dușmanii ar fi trecut peste podul de lemn, care oricum era ridicat la primul semn de primejdie, astfel încât inamicii să rămână cu buza umflată, tot n-ar fi reușit să pătrundă în castel, fiindcă intrarea era închisă de o barieră-ghilotină, la care era adăugat un ditamai buștean, astfel că, la căderea ei,

fie că ar fi fost zdrobiți, fie pironiți la pământ, fie amândouă la un loc. Pe lângă acestea, în podeaua turnului de pază exterior, se găsea un chepeng menit să azvârle până la urmă dușmanii în șanțul umplut cu apă. La celălalt capăt al fortificației exterioare se găsea o altă barieră ghilotină, astfel încât vrăjmașii puteau fi prinși între cele două bariere și nimiciți de sus, deoarece foișoarele suspendate aveau în podele găuri prin care apărătorii aruncau drept în capul lor, la nevoie, tot felul de lucruri prea puțin plăcute. În cele din urmă, trebuie amintit că, în ghereta de pază, se găsea în mijlocul tavanului boltit o gaură nu prea mare și tăiată cu grijă, împodobită cu ornamente și flori meșteșugit lucrute. Gura aceea ducea la camera de sus, unde se afla un cazan în care clocotea uleiul sau plumbul topit.

Ei, cam atât despre mijloacele exterioare de apărare. De cum treceai de zidul de protecție, te pomeneai într-un fel de gang mai larg, probabil plin de oi înspăimântate, și în fața ochilor tăi se ridica un castel cu totul diferit. Era castelul din curtea interioară, cu cele opt turnuri ale sale, care se mai păstrează încă intacte. Ce plăcut e să te cațeri în cel mai înalt dintre ele și să stai acolo, întins, privind în depărtare spre ținutul de Graniță, denumit Marches, de unde veneau în trecut toate relele și primejdiiile pământului, și deasupra ta să nu fie nimic altceva decât soarele pașnic și, când ți-arunci privirea în jos, să nu vezi nimic altceva decât niște turiști mititei, plimbându-se de colo-colo, fără să le pese de săgeți și smoală clocotindă... Și, gândește-te numai câtor secole a ținut piept turnul ăsta de necucerit! Și-a schimbat de mai multe ori stăpânii, o dată prin asediu, de două ori prin trădare, dar niciodată prin asalt. În turnul ăsta se urca caraula. De aici străjuia cu privirea deasupra codrilor albaștri până hăt-departe, spre Țara Galilor. Bătrânele oase albite ale străjerului zac acum sub pardoseala capelei, așa că în locul lui trebuie să veghezi tu.

Dacă nu ți-e teamă de înălțime și te vei apleca în jos (Societatea pentru Protecția a Nu-Mai-Știu-Ce a și ridicat de fapt o balustradă pentru protecția celor care suferă de amețeli) poți vedea întreaga anatomie a curții interioare, întinsă sub privirile tale ca o hartă. Poți să vezi capela, acum lipsită de acoperiș și deschisă de tot către Dumnezeu, precum și ferestrele sălii mari de primire cu solarul construit deasupra ei. Și mai poți să vezi hornurile gigantice și te cuprinde mirarea cu câtă iscusință erau trase fumurile de pe lături în hogeacul principal; apoi un șir de private care au fost acum transformate în publice (– closete, vreau să spun –), și bucătăria enormă. Dacă îți plac asemenea lucruri, înseamnă c-ai să petreci zile întregi, poate chiar săptămâni la rând, încercând să-ți închipui, pas cu pas, unde se găseau grajdurile, care erau sălașurile pentru șoimi, unde era ocolul vitelor, sala de arme, hulubăria, puțul fântânii, potcovăria, cotețele câinilor, tabăra soldaților, camera preotului și odăile Domnului și Doamnei. Pe nesimțite, se va înfiripa în fața ta o lume demult dispărută.

Și toți omuleții ăștia – trebuie spus că erau mult mai mărunți decât oamenii din zilele noastre și că ne-ar fi destul de greu să intrăm în armurile care au mai rămas de la ei – ca la un semn, vor începe să se zorească printre razele puternice ale soarelui, oile or să-nceapă să behăie ca întotdeauna și poate că, de undeva, dinspre

Țara Galilor, or să zbârnăie iarăși săgețile cu trei pene care, când se înfig, arată de parcă nici nu s-ar fi urnit vreodată.

Locul acela era, fără îndoială, un adevărat rai pentru un băiețel ca Art. Alerga de dimineață până seara prin clădire ca un iepure de câmp prin labirintul lui complicat, cunoștea fiecare colțișor din castel, știa totul despre el și-l puteai găsi pretutindeni; îi cunoștea mirosurile, locurile unde te puteai cățăra să nu te mai găsească nimeni, culcușurile moi, ascunzișurile, parapetele de unde puteai sări cât îți poftea inima, balustradele bune pentru tocit fundul pantalonilor, ungherele cele mai nebănuite, cămărilor de provizii și, într-un cuvânt, toate binefacerile unui asemenea palat. Ca o pisică, își găsea în fiecare anotimp locul care-i plăcea cel mai mult și, cât e ziua de lungă, tot zbiera și fugea de colo până colo și se lupta și dădea peste oameni și-și băga nasul pretutindeni și visa cu ochii deschiși, jucându-se fără încetare de-a Cavaleru'-fără-de-prihană. Uite, chiar acum s-a băgat în cotețul câinilor.

Adevărul e că oamenii din zilele acelea aveau idei întrucâtva diferite de cele actuale, despre felul cum trebuie dresați câinii. Dresajul era mai mult o problemă de dragoste decât de rigurozitate. Imaginați-vă un maestru modern de vânatoare, culcându-se laolaltă cu haita de câini... Și totuși Flavius Arrianus spune că „Cel mai bun lucru pentru ei este să poată dormi laolaltă cu o persoană anume destinată pentru aceasta, fiind acest lucru de bună folosință, căci îi face mai umani și fiindcă mult se bucură în tovărășia omului; și, de asemenea, dacă noaptea le-a fost tulburată, sau cumva suferit-au de relele timpului, veți ști de acest fapt și nu-i veți folosi a doua zi la vânatoare.”

La cotețele haitei lui Sir Ector se găsea un băiat de i se spunea Hăitarul, ce-avea poruncă să trăiască zi și noapte laolaltă cu animalele. El era un fel de Șef de Haită și treaba lui era să scoată câinii de vânatoare în fiecare zi la plimbare, să le smulgă spinii din labe, să-i ferească de buboale, să le lege sau să le pună la loc vreun oscior ce le ieșise din încheietură, să le dea leacuri pentru viermi, să-i țină de o parte și să-i îngrijească dacă se umpleau cu răpciugă, să le fie judecător și să-i împace când se luau la bătaie și să doarmă noaptea ghemuit printre ei. Și dacă o să-mi fie cu iertare, v-aș mai da un citat erudit asupra felului în care un asemenea Hăitar era descris, mult mai târziu, de Ducele de York – Cel care a fost ucis la Agincourt⁹ –, în lucrarea sa „Maestrul de vânatoare”: „Și, de asemeni, băiatul să fie învățat a scoate haita la plimbare de două ori pe zi, o dată dimineața și o dată pe seară, dar aceasta când soarele mai e încă pe cer, și mai cu seamă să bage de seamă la această poruncă pe vreme de iarnă. Apoi să lase câinii să zburde în voie și să se joace la soare pe-o pajiște, și-apoi să ia fiecă caine la pieptănat, unul după celălalt, și să-i șteargă bine de sudoare cu o mână de fân, iar aceasta s-o facă cu luare aminte în toate diminețile anului. Și să-i ducă apoi într-un loc cu pământ mănos, unde crește iarba fragedă și grâul și alte lucruri pe care Domnul le-a lăsat pre pământ, ca astfel să fie în putință a se hrăni pe dâșii cu rodul pământului, căci leac și vindecare e acesta pentru ei”.

---

⁹ La 25 octombrie 1415, lângă Agincourt (Pas de Calais), arcașii englezi ai lui Henric al V-lea au înfrânt cavalerii francezi, neputincioși în armurile lor grele.

și, astfel „fiind mintea și inima băiatului aceuia numai spre câini îndreptate”, bineînțeles că și câinii de vânătoare deveneau „frumușei și prietenoși și curăței, bucuroși și veseli și jucăuși și plăcuți oricărui suflet de om, dară nu și pentru fiarele sălbatice, cu care se-arătau tare hapsini, aprigi și vrăjmași”.

Hăitarul lui Sir Ector nu era altul decât însuși cel care fusese lipsit de nas de către cumplitul Wat. Neavând un nas ca tot omu' și, pe deasupra, fiind mereu supus batjocurii și pietrelor aruncate de ceilalți copii din sat, ajunsese să se simtă mai în largul său cu animalele. Le vorbea, nu maimuțărindu-se și copilărindu-se ca o fetișcană care mângâie un dulău, ci destul de corect, folosind tot felul de lătrături și mârăituri. Îl iubeau toți câinii cu adâncă slavă și recunoștință, fiindcă le scotea din talpă tot felul de țepi și spini care le-amărau viața și, imediat ce aveau un necaz sau o suferință, veneau la el. Înțelegea de îndată care era baiul și de obicei reușea să-i ajute. Câinii erau norocoși să-și aibă mereu lângă ei pe Dumnezeu lor, în formă vizibilă.

Lui Art îi plăcea tare mult de Hăitar, și-l considera un băiat foarte deștept, fiindcă putea să facă ce voia din câinii lui – știa să-i pună să facă tot ce-i trecea prin minte numai prin gesturile mâinilor – în vreme ce Hăitaru' îl iubea pe Art cam cum îl iubeau câinii pe el însuși și aproape că-l diviniza, fiindcă știa să citească și să scrie. Își petreceau multă vreme împreună, jucându-se cu câinii din cotețe.

Locul în care se găseau cotețele era la parter, lângă sălașuri și deasupra lor se construise o hulubărie, așa că acolo era cald iarna și răcoare vara. Haita era formată din tot felul de câini și cățele. Îi chemau Clumsy, Trowneer, Phoebe, Colle, Gerland, Talbot, Luath, Luffra, Apollon, Orthros, Bran, Gelert Bounce, Boy, Lion, Bungery, Toby și Diamond. Pe cel care-i aparținea numai lui Art îl chema Cavall și, tocmai când Merlyn intră în încăpere, se întâmplă că băiatul îl lingea pe Cavall pe nas și nu invers, cum s-ar putea crede – așa că Merlyn îl găsi în această postură.

— Peste-o vreme, așa ceva o să ajungă să fie considerat ca un obicei cu totul neigienic, observă Merlyn, deși eu personal nu sunt de-acord. În definitiv, tot Dumnezeu a făcut botul animalelor așa cum a făcut și limba ta. Dacă nu chiar mai bine, adăugă filosoful îngândurat.

Art nu înțelegea nimic din ce vorbea Merlyn, dar îi plăcea să-l asculte. Nu-i plăceau oamenii mari care vorbeau cu el de parcă ar fi fost un țânc, ci numai cei care vorbeau ca de obicei și-i permiteau să sară de la un subiect la altul, pe urma gândurilor lor, prinzând câte-un înțeles ascuns, mai ghicind, mai înțelegând câte-un cuvânt cunoscut sau răsând pe-nfundate de vreo glumă încurcată pe care-o pricepea de îndată. Simțea atunci voioșia delfinului care se cufundă și țâșnește prin oceane necunoscute.

— Ce-ar fi să ieșim afară? întrebă Merlyn. Cred că ar cam fi vremea să începem lecțiile.

La aceste cuvinte, lui Art mai că i se înmuiară picioarele. Preceptorul său era la castel de-o lună de zile, și-acum era August, dar până atunci nu făcuseră nicio lecție. Își aminti acum deodată pentru ce venise Merlyn acolo și se gândi cu groază la Summulae Logicales și la astrolabul jegos. Știa însă că n-are nicio scăpare, așa că se

ridică resemnat în picioare, după ce-l mai mângâie o dată fără nicio tragere de inimă pe iubitul său Cavall. Se mai gândi apoi că, la urma urmei, poate că n-o fi chiar așa de rău să ia lecții cu Merlyn, care la o adică ar fi în stare să facă până și vechiul Cod de Legiuri să fie mai interesant, în special dacă ar vrea să practice niște vrăjitorii.

Intrară în curte, sub un soare atât de arzător, încât fierbințeala din vremea strânsului fânului părea să fi fost o nimica toată. Simțeau pur și simplu că te coci de căldură. Norii de furtună care apar de obicei pe-o asemenea zăpușeală umpleau cerul, coloane înalte de nori cumulus cu marginile de-o strălucire orbitoare, dar n-avea totuși să fie nicio furtună. Era prea cald chiar și pentru așa ceva.

— Măcar dacă n-ar trebui să intrăm într-o clasă înăbușitoare, se gândi Art, și de-aș putea să-mi lepăd hainele și să înot în șanțul cu apă al cetății.

Traversară curtea și traseră adânc aer în piept, înainte de a trece în fugă prin ea, de parcă ar fi mers printr-un cuptor încins. La umbra gheretei părea mai răcoare, dar în turnul de pază era aproape insuportabil de stat, fiindcă zidurile închise se înfierbântaseră ca focul. Înc-o ultimă goană prin fierbințeala deșertului și ajunseră la podul mobil – te pomenești că Merlyn o fi ghicit la ce-i zburase gândul? și se uitau amândoi în jos la apa șanțului.

Era anotimpul nuferilor. Dacă Sir Ector n-ar fi pus să se curețe o porțiune din șanț de florile de nufăr, toată apa ar fi fost acoperită de flori albe, plutitoare. Dar așa, cam vreo douăzeci de metri de fiecare parte a podului erau curățați în toți anii și, dacă voiai, te puteai arunca fără grijă de pe pod. Șanțul era adânc, nu glumă. Era folosit ca eleșteu, astfel încât locuitorii castelului aveau pește vinerea și, pentru acest motiv, constructorii avuseseră grijă ca să nu lase apele murdare să se scurgă în eleșteu, care era în fiecare an plin de pește.

— Aș vrea să fiu un pește, spuse Art.

— Ce fel de pește?

Era așa de cald că-ți venea greu și să te gândești cam ce fel de pește ai vrea să devii, dar Art își aținti privirea în adâncurile reci de chihlimbar, unde se zbenguiau în voie o liotă de bibani mărunți.

— Cred c-aș vrea să fiu biban, spuse el. Bibanu' e mai curajos decât nătanga de occeană și nu e ucigaș ca știuca.

Merlyn își scoase pălăria, ridică în văzduh, cu deosebită amabilitate, bagheta de *lignum vitae* și pronunță alene:

— Ietnimsnart eletnemilpmoc elem iul nutpen iș lăgoar ăș eif tâta ed țugărd ăș etpecca ac lutaiăb atseca ăș ănived etșep.

De-ndată se auzi mare zarvă și vuet, de parcă s-ar fi ciocnit între ele mii de scoici și cochilii și melcișori și, deasupra crestei zidului apăru un domn corpulent, c-o față de chefliu, care stătea comod pe un nor bine-umflat.

Pe burtă avea tatuată o ancoră, iar pe piept i se întindea tatuajul unei sirene vânjoase sub care scria Mabel. Domnul scuipea cât colo o bucată de tutun pe care o mesteca, îl salută cu cordialitate pe Merlyn, și își îndreptă tridentul spre Art. Art își dădu seama că nu mai are nicio haină pe el. Și mai descoperi că se dăduse peste cap

de pe podul mobil, căzând, cu o ploscăitură, pe-o parte, în apă. Văzu că, deodată, șanțul și podul se făcură de sute de ori mai mari. Și-atunci de-abia înțelese că se transformase într-un pește.

— Oh, Merlyn, strigă el, haide cu mine, te rog!

— De data asta, uite că vin, spuse chiar lângă urechea lui un lin mare și grav. Da' să știi că pe viitor va trebui să te descurci de unul singur. Educație înseamnă experiență, iar esența experienței este încrederea în propriile tale puteri.

Art văzu că nu e un lucru chiar așa de ușor să devii deodată alt soi de făptură a Domnului. Nu merge să încerci să înoți ca omul, fiindcă tot ce reușeai să faci era să te miști ca un tirbușon și, pe deasupra, mai înaintai și ca melcul de-nctet. Necazul era că nu știa încă să înoate ca peștii.

— Nu așa, spuse linul cu glas înăbușit. Pune-ți bărbia pe umărul stâng și fă niște plonjeuri – așa, ca și cum te-ai da peste cap. Sa lăsăm deocamdată aripioarele – ne ocupăm de ele mai la urmă.

Picioarele lui Art se uniseră și-i alcătuiau acum trupul ca un fuselaj. Iar labela picioarelor deveniseră aripioara din coadă, brațele i se transformaseră în alte două aripioare – de un roz delicat – și simțea că pe undeva, pe burtă, îi încolțiseră alte aripioare. Capul, nu știu cum, îl ținea astfel încât privea tot timpul peste umăr, așa că atunci când se îndoi din mijloc, degetele de la picioare i se apropiară de ureche în loc să-i atingă fruntea. Era de un verde-oliv foarte frumos, și tot corpul îi era parcă prins într-o armură zgrunțuroasă de argint, iar pe laturi avea niște dungi de culoare mai închisă. De fapt, nu era el prea sigur care îi erau laturile, unde-i era fața și unde dosul dar, în orice caz, ceea ce se pare că-i era acum pântecul avea o culoare alburie care, după părerea lui, era foarte reușită, iar spatele îi era înarmat cu o aripioară mai mare, cu o înfățișare cu adevărat superbă și care, la nevoie, în caz de război, putea fi ridicată în sus și avea țepi în ea.

Se apucă să facă tot felul de plonjoane și să se dea peste cap, tot timpul sub supravegherea linului, până când își dădu deodată seama că înoată cu capul în jos, drept în nămolul de pe fund.

— Ei, fii atent! Folosește-ți picioarele ca s-o iei la stânga sau la dreapta, îl povățui linul. Pentru ce crezi, mă rog matale, că ai aripioarele alea de pe burtică, ia spune?! Dacă vrei să nu te răstorni, te rog să le folosești și să le întinzi ca lumea. Să știi că acum trăiești în două planuri, nu în unul, ca înainte.

Art descoperi atunci că poate să-și mențină oarecum echilibrul modificând înclinația aripioarelor-brațe și ale celor care-i crescuseră pe abdomen. Se distra de minune și, încet-încet, o porni răzleț.

— Vino imediat înapoi, spuse linul. Trebuie să-nveți să înoți ca lumea, înainte de-a porni de capul tău.

Art se întoarse spre dascălul său, într-o serie de zig-zaguri, și remarcă:

— Am impresia că nu prea țin direcția.

— Păi sigur că da. Asta din cauză că înoți din umăr. Înoți de parcă ai mai fi un băiat, și te îndoi mereu din șolduri. Uite, încearcă acum să faci plonjoane și să te

arunci în jos cu gâtul înainte și fii atent, mișcă-ți corpul tot atât spre dreapta cât și spre stânga. Și nu uita să-ți folosești coada.

Art dădu de două ori cu toate puterile din coadă și dispăru cu o plescăitură într-un hățiș de mătasea broaștei ce se afla la câțiva metri mai departe.

— Ei da, așa-i mai bine, spuse linul, care nu mai putea fi văzut în apa măslinie întunecată, în timp ce Art de-abia reuși să iasă din desișul de alge, zbătându-se și mișcându-și aripioarele-brațe. Porni în înot unduit, grăbindu-se apoi pe cât putea spre vocea pierdută în apă, numai așa, ca să facă pe grozavul.

— Bun, spuse linul, când se ciocniră cap în cap. Dar să știi că, fără orientare, tot curajul tău nu face două parale. Ia vezi, poți face și tu figura asta? adăugă el.

Fără niciun efort aparent, linul se dădu peste cap și intra în adâncuri sub un nufăr. Fără niciun efort aparent – dar Art, care era un învățăcel cu multă inițiativă, urmărise cea mai mică fluturare a aripioarelor linului. Apoi își mișcă și el aripioarele în sensul contrar acelor de ceasornic, făcu cu vârful cozii o ușoară mișcare bruscă, dovedind mare îndemânare, și uite că acum se afla întins lângă lin.

— Bravo, măi băiete, exclamă Merlyn. Haide acum să facem și noi o plimbare înnot.

Art învățase să-și țină echilibrul și era în stare, de bine – de rău, să se miște de colo până colo. Avea acum răgazul să privească universul extraordinar în care-l aruncase tridentul domnului aceluia tatuat. Era o lume cu totul diferită de cea cu care era obișnuit. În primul rând, cerul sau firmamentul de deasupra lui era acum un cerc perfect. Orizontul se închisese.

Dacă vrei să-ți închipui cam ce vedea și simțea Art, atunci ar trebui să-ți imaginezi un orizont rotund, doar la câteva degete deasupra capului tău, în locul orizontului întins pe care-l vezi de obicei. Și sub orizontul acesta de văzduh, ar trebui să-ți imaginezi un alt orizont de sub apă, sferic și așezat în mod practic cu josul în sus – fiindcă suprafața apei era ca un fel de oglindă pentru tot ce se găsea sub ea. Da, trebuie să recunosc că nu e prea ușor să-ți înfățișezi lumea de acolo. Și ceea ce făcea ca totul să fie și mai complicat, era faptul că toate lucrurile pe care oamenii le consideră ca sălășluind deasupra apei erau refractate cu toate culorile curcubeului. De pildă, ducă stăteai pe malul apei și încercai să-l prinzi în undiță pe Art sau pe un altul ca el, el te-ar fi văzut dinăuntru, la marginea farfurioarei de ceai care era văzduhul de deasupra nivelului bălții, nu ca pe o singură persoană ținând în mână instrumentul ucigaș, ci ca pe șapte oameni, ale căror contururi erau desenate în culoarea roșie, portocalie, galben, verde, albastru, indigo și violet, toți șapte fluturând deasupra apei o undiță în diverse culori. Așa că, vezi, de fapt pentru el ai fi fost un fel de om-curcubeu, o izbucnire de culori orbitoare, o învălmășeală de raze și de nuanțe care se topeau una în alta, un corp ciudat înconjurat de o aură mirifică. S-ar putea spune că, pentru Art, ardeai pe apă ca regina Cleopatra din poezie.¹⁰

---

¹⁰ Referire la Shakespeare, Antoniu și Cleopatra, act. II. sc. 2, v. 199–200: „Precum un tron de flăcări, barca ei ardea pe râu”...

Și-apoi mai era ceva grozav de plăcut în toată această experiență și, anume, că Art își pierduse orice greutate. Nu mai era legat de pământ și nu mai trebuia să-și târșească pașii pe o suprafață întinsă și plicticoasă, apăsător de gravitate și de greutatea atmosferei. Putea acum să facă ceea ce doriseră oamenii dintotdeauna, adică putea, în fine, să zboare. Dacă stai să te gândești bine, nu-i nicio diferență dacă zbori în apă sau în aer. Și cel mai grozav lucru este că Art nu trebuia să zboare într-o mașină, trăgând de tot felul de manete și stând țeapăn într-un scaun, ci avea deplina libertate de a face tot ce-i trăsnea prin cap cu propriul său trup. Era exact ca într-un vis, un vis frumos în care plutești și zbori după vreau.

Tocmai când să pornească în turul lor de inspecție, o ocheană tânără și, pare-se, grozav de timidă, apărură la vedere, palidă de emoție și de agitație, fâțâindu-se fără nicio noimă printre tufișurile de brădiș și mătasea broaștei, dându-le ocol și parcă neștiind ce să facă. Se uita la ei cu ochii mari și temători și era evident că voia ceva, dar nu era în stare să se hotărască.

— Apropie-te! spuse cu gravitate Merlyn.

La acest semn de considerație, ocheana se năpusti ca o găină speriată, izbucni în lacrimi și începu să-și gângăvească mesajul.

— D-d-d-dacă n-n-nu vă supărați, d-d-d-dom' doctor, bâlbâi sărmana creatură, vorbind ca o apucată, că de-abia puteau înțelege ce spunea, Doamne, d-d-d-dom' doctor, avem în fa-familie un c-caz ceva, o gro-grozăvie, v-v-vă rog, d-d-d-dom' doctor și m-mă gândeam c-c-c-ați putea să veniți pu-pu-puțin, s-săru' mâna?... E să-să-săraca Mama noastră d-dragă, c-ca-care tot timpul' vrea s-să-noate cu burta-n sus, și zău așa a-arată g-groaznic și vo-vorbește așa ciu-ciu-ciudat, c-că ne-am gândit c-ar t-t-t-trebui să-i facem r-r-rost de-un doctor, d-d-dacă nu vă supărați, d-d-d-dom' doctor? C-C-C-Clara mi-a spus s-s-să vă zic așa, d-d-d-dom' doctor, eu zic că m-m-ați priceput, nu-nu-nu-i așa?

Ajunsa aici, sărmana ocheană începu să gâlgăie și să se bâlbâie în așa măsură, încât una peste alta, gângăveala și starea ei lacrimoasă o făcură prea puțin lesne de înțeles, deveni cu totul incapabilă să-și mai exprime durerea și rămase tăcută, zgâindu-se la Merlyn cu ochii plini de jale.

— E-n regulă, draguță, spuse Merlyn. Ei, haide, du-mă la Mama voastră, și-o să vedem ce putem face.

O porniră tustrei spre întunecimea de sub podul mobil, în solia lor de alinare a suferințelor.

— Cam nevropate ocheanele astea, în general, îi suflă Merlyn în aripioara de lângă ureche. E probabil un caz de isterie nervoasă, care-i de competența unui psihanalist mai curând decât a unui medic internist.

Mama Ocheanei stătea întinsă pe spate, așa cum le fusese descrisă. Stătea cu ochii pe jumătate închiși, își încrucișase aripioarele pe piept și numai din când în când mai slobozea o bulă de aer. Toți copiii ei se strânseseră în cerc în jur, și de fiecare dată când sufla o bulă de aer, se înghionteau unul pe celălalt și oftau a mare durere. Mama avea întipărit pe față un zâmbet serafic.

— Ei, ia să vedem și noi, spuse Merlyn, înveșmântându-se în atitudinea cea mai potrivită pentru suferința bolnavei, cum se mai simte astăzi Doamna Ocheană?

Mângâie pe cap pe micuții și micuțele strânse în jurul mamei lor și înaintă apoi cu unduiri maiestuoase spre pacientă.

Cred că acum ar fi cazul să pomenim că Merlyn era un pește mare, de câteva ocale bune, cu pielea frumos colorată, cu solzi mărunți, cu un strat de grăsime sub aripioarele lunecoase și avea niște ochi de un galben strălucitor – în general, se poate spune că avea o înfățișare cât se poate de respectabilă.

Doamna Ocheană întinse o aripioară fără vlagă, oftă cu afectare și spuse:

— Vai, doctore, vasăzică ați venit în cele din urmă?

— Mda, răspunse doctorul, cu voce profundă.

Apoi le ceru tuturor să închidă ochii. Art se făcu numai că-i închide și privi pe furiș – Doctorul începu să înoate în jurul suferindei într-un dans lent și maiestuos. În vreme ce dansa, murmura un descântec, care suna cam așa:

Therapeutic,

Elefantic,

Diagnoză

Bum!

Pancreatic,

Microstatic

Anti-toxic,

Dum!

Să-ți fie normal:

Metabolismul

Catabolismul

Hodorogismul

bolborosismul

Bum!

Snip-snap-snorum

taie-i abdonorum!

Bum!

Dispepsie,

Anemie

Toxemie

Un-doi-trei

Vin cu lupii după ei

care nu ești gata

te-am luat cu lopata

Fugi deochi dintre ochi

Și rămâi curat, curat și luminat

Cum Domnul te-a lăsat!

La sfârșitul cântecului, înotă atât de aproape de pacienta lui, încât o atinse, lipindu-și solzii netezi de pe lături de solzii ei, mai deschiși la culoare și mai aspri. Poate că avea de gând s-o vindece prin atingerea trupului său vâscos – fiindcă se știe prea bine că toți peștii merg la lin după medicamente – sau poate că o vindeca prin masaje sau hipnotism. În orice caz, Doamna Ocheana încetă deodată să mai dea ochii peste cap, se întoarce pe față și spuse:

— O, domn' doctor, dragă domnule, nici nu știți ce bine mă simt. Știți, mă gândesc că aș mânca puțin vierme acum.

— Nu. Absolut deloc viermi, decretă Merlyn, cel puțin pentru două zile. Uite, îți dau aici o rețetă pentru o fiertură tare de alge – s-o iei la fiecare două ore. Doamnă Ocheana, știți că trebuie să luăm în serios problema sănătății și să ne punem pe picioare ca lumea. În definitiv, nici Roma nu a fost ridicată într-o singură zi.

Apoi, mai mângâie încă o dată pe toți puii de oceană, le spuse să fie cumiți ca să crească și să se facă niște peștișori frumoși și curajoși; după aceea, se depărtă înotând în întuneric, cu un aer de mare importanță. Tot drumul, pufăia din gură ca o locomotivă.

— Ce-ați vrut să spuneți cu Roma? întrebă Art, când se depărtară destul de mult ca să nu mai fie auziți de familia Ochenelor.

— Dumnezeu știe, habar n-am!

Înotau mereu înainte, unul lângă altul. Merlyn îi dădea din când în când sfaturi și-i atrăgea atenția când uita să-și folosească coada, iar ciudata lume subacvatică începea să-și dezvăluie tainele; era minunat de răcoare și plăcut după fierbințeala de-afară. Pădurile mari de brădiș se profilau delicat și printre tulpinile plantelor puteai zări grupe întregi de nisipari care mergeau la școală și învățau să-și facă exercițiile fizice într-un perfect unison. La cuvântul UNU, toți luau poziția de drepti; la DOI, făceau stânga-mprejur; la TREI, toți țâșneau și se azvârleau asupra unei scoici din care se putea ciupi ceva de mâncare. Melci de apă se târau agale pe tulpinile nuferilor sau pe spatele frunzelor lor, în timp ce midii de apă dulce stăteau pe fundul apei, fără să facă nimic mai deosebit. Carnea lor avea o culoare roză ca cea a somonului și arătau ca niște pahare cu apetisantă înghețată de căpșuni. Ceata micilor bibani – ciudat lucru, dar se pare că toți peștii mai mari se ascuseseră – aveau pielea fină și obrazul subțire, așa că se înroșeau sau păleau la față ca o gingașă doamnă dintr-un roman din epoca victoriană. Numai că, vezi, când se înroșeau, aveau o culoare puternică măslinie, și nu se înroșeau de cine știe ce sfială, ci de furie. Cum se întâmpla ca Merlyn și tovarășul său să treacă pe lângă ei, își ridicau aripioarele cu țepi de pe spate a amenințare și le lăsau apoi în jos numai când vedeau că Merlyn era un Lin. Dungile negre de pe laturi îi făceau să arate de parcă tocmai ar fi fost scoși de pe grătar, și era interesant că și aceste dungi își schimbau culoarea, devenind mai deschise sau mai închise, după starea lor de spirit. Apoi, cei doi călători trecură în drumul lor pe sub o lebedă. Pasărea albă plutea deasupra lor ca un zepelin, și nu se zărea nimic din ea în afară de ceea ce se găsea sub apă. Partea scufundată în apă era perfect vizibilă și-ți puteai da seama că lebedă plutea oarecum înclinată pe-o parte, cu un picior strâns sub ea.

— Uite, spuse Art, e sărmana lebădă care are un picior deformat. Poate să înoate numai cu un singur picior, că sărăcuța e ologită de celălalt.

— Prostii, spuse lebăda cu arțag, băgându-și capul în apă și încruntându-se cumplit la ei, de i se vedeau nările negre și firoase. Lebedele se odihnesc întotdeauna în poziția asta și așa ne place nouă să stăm, așa că, măi individule, păstrează-ți mila aia de pește împuțit pentru tine. Așa să știi!

Continuă să se uite de sus cu ură la ei, ca un șarpe alb ce pătrunsese deodată prin tavanul lumii lor, și o pierdură din vedere numai când se mai îndepărtară.

— Tot înoți înainte ca năucu' – se supără linul – de parcă n-ai avea nimic de ce să-ți fie teamă. Tu nu vezi că locul în care te afli este la fel de periculos ca pădurea prin care-a trebuit să treci ca să mă găsești?

— Nu zău?!

Art se uită cu atenție și la început nu văzu nimic. Apoi zări o formă mică, aproape transparentă, stând nemișcată, aproape de suprafață. Ieșea din umbra unul nufăr și se bucura vădit de lumina și căldura soarelui. Era un pui de știucă, absolut țeapăn și care probabil ațipise la căldură. Arăta ca o tijă de plantă sau ca un cal de mare întins pe burtă. Dar, oricum ar fi arătat, trebuie să știți că atunci când va crește mare, va deveni un adevărat bandit.

— Uite, am să te duc să vezi pe unul dintre aceștia, spuse linul, împăratul acestor locuri. Știi, ca doctor eu mă bucur de imunitate, și îndrăznesc să spun că te va respecta și pe tine, ca pe un companion – dar fii atent, păzește-ți coada, dacă cumva i-o trece prin cap să-și arate colții de tiran.

— El este Regele Șanțului?

— Da, el e. Lumea de pe aici îi spune Bătrânul Jack, și unii îi spun Petru cel Negru, dar cei mai mulți nici nu-i pomenesc deloc numele. Îi zic doar Mr.P. Ai sa vezi acum ce-nseamnă să fii un rege adevărat.

Art începu să rămână puțintel mai în urma mentorului său și poate că bine făcu fiindcă, înainte de a-și fi dat seama, se și treziră la locul destinației lor. Când îl văzu pe bătrânul despot, simți cum i se scurg prin trup fiori reci ca gheața și se dădu înapoi cuprins de groază, fiindcă numitul Mr. P, avea patru picioare lungime și greutatea lui trebuie să fi fost de-a dreptul incalculabilă. Corpul enorm, pierdut într-un spațiu iluzoriu și aproape invizibil printre tulpinile plantelor de apă, se sfărșea cu o față care fusese pustiită de toate pasiunile unui monarh absolut – de cruzime, durere, vârstă, mândrie, egoism, singurătate și gânduri prea împovărătoare pentru mintea unei singure ființe. Stătea acolo nemișcat sau de-abia planând, cu gura lui mare și ironică, strâmbată permanent într-un rictus de melancolie, cu fălcile slabe, proaspăt-rase, care-i dădeau o expresie rapace tipic americană, ca aceea a Unchiului Sam. Era o ființă lipsită de scrupule, fără iluzii, logică, prădalnică, feroce, nemiloasă – dar nestemata ochiului lui era ca aceea a unei căprioare lovite – niște ochi mari, temători, simțitori și plini de mâhnire. Nu făcu nicio mișcare, dar se uită la ei cu ochiul său îndurerat.

Art se gândi în sinea lui că nu-i prea plăcea Mr.P.

— Măria-ta, spuse Merlyn, fără să acorde nici cea mai mică atenție nervozității lui Art, am adus cu mine un tânăr învățăcel ce-ar vrea să profeseze.

— Să profeseze ce? întrebă încet Regele Șanțului, de-abia descleștându-și fălcile și vorbind pe nas.

— Puterea, răspunse Linul.

— Lasă-l să vorbească el singur.

— Vă rog, domnule spuse Art, eu nu știu ce-ar trebui să vă întreb.

— Nu există nimic, spuse monarhul, în afară de puterea pe care încerci s-o cucerești: puterea de a mușca și puterea de a digera, puterea de a căuta și puterea de a găsi, puterea de a aștepta și puterea de a pretinde, toată puterea și neîndurarea care izvorăște din capul tău.

— Vă mulțumesc, domnule.

— Dragostea este o farsă pe care n-o joacă forțele evoluției. Plăcerea este momeala pe care tot ele ne-o întind. Nu există nimic altceva decât putere. Puterea este a minții, dar ea nu e de ajuns. Până la urmă, puterea trupului este cea care hotărăște totul și dreptatea este întotdeauna de partea puterii. Și-acum, cred că e vremea să te cam duci, tinere, fiindcă găsesc că această conversație cu tine este foarte neinteresantă. Cred, de fapt, că s-ar cuveni să pleci chiar de îndată, căci gura mea îndelung dezamăgită s-ar putea hotărî brusc să te bage în gâtulejul meu imens și să te treacă printre dinții mei ascuțiți. Da, dragul meu, cred, cum să-ți spun, cu toată convingerea că ar fi înțelept din parte-ți să ștergi putina chiar în clipita asta. Da, da, zău că mă gândesc c-ar trebui să fugi de să ți se piardă urma. Așa, un lung bun rămas întregii mele măreții.

Art era aproape hipnotizat de vorbele falnice ale suveranului și nu-și dădu seama că gura cu buzele închise se apropia de el tot mai mult. Totul s-a întâmplat pe nesimțite, fiindcă discursul îi distrăsese atenția și, deodată, gura se profilă amenințătoare nici la un deget de nasul lui. Și, odată cu ultimele cuvinte, gura se deschise, imensă și înfiorătoare, căscându-se hămesită cât o lăsau încheieturile. Înăuntru se pare că nu era altceva decât o mulțime de dinți, dinte lângă dinte, niște dinți ascuțiți ca niște spini, așezați parcă pretutindeni în hăul gurii, în rânduri drepte și vălurite, cum sunt cuiele din cizmele călăului¹¹ și numai în ultima secundă fu în stare să se smulgă din vrajă și să-și recapete stăpânirea de sine, să-și aducă aminte de învățămintele lui Merlyn și să scape. Toți dinții aceia clămpăniră în urma lui, cât pe ce să-i apuce vârful cozii, tocmai atunci când executa cea mai grozavă săritură pe care o încercase de când era pește.

Când să facă a doua săritură, se trezi din nou pe pământ uscat, stând lângă Merlyn pe pașnicul pod mobil, sub soarele fierbinte, nădușind în hainele lui înăbușitoare.

---

¹¹ Instrument medieval de tortură.

CAPITOLUL VI

Într-o joi după-amiază, băieții își făceau ca de obicei ora lor de tragere cu arcul. La cincizeci de iarzi depărtare una de alta, se găseau două ținte de paie și, după ce trăgeau cu arcurile într-una dintre momăile acelea, n-aveau altceva de făcut decât să se ducă la locul țintei, să strângă săgețile, să facă stânga-mprejur și să tragă apoi în cealaltă țintă. Era încă o prea frumoasă zi de vară și la prânz mâncaseră un clapon bine rumenit, așa că Merlyn se retrăsese la marginea terenului lor de trageri și se așezase sub un copac umbros. Să fie din pricina căldurii și a claponului și a smântânii grase pe care-o turnase din belșug peste budinca dulce, să fie din cauza mișcării continue a băieților de la o momăie la alta și a vâjâitului săgeților care intrau în paie – zgomotele acestea erau la fel de adormitoare pentru auz, ca fâșâitul coasei prin iarbă sau al unui meci de cricket la țară – sau să fie oare din vina dansului stropilor de soare care răzbăteau printre frunzele copacului, nu știu; dar oricare ar fi fost motivul, venerabilul se cufundă în curând într-un somn dulce, la ceasul siestei.

Tragerea cu arcul era pe vremea aceea o ocupație foarte serioasă. Încă nu fusese dată pe mâna indienilor sau a țăncilor care se jucau. Dacă se întâmpla să nu tragi bine cu arcul, te înfuriai, nu glumă, cam la fel cum fac în zilele noastre bogătașii care pornesc la vânătoare de fazani. Kay trăgea prost. Se căznea prea tare și încorda arcul peste măsură, slobozind chinuit săgeata, în loc să lase arcul să meargă lin și săgeata să pornească dintr-o bucată.

— Ei, ia mai dă-o încolo! spuse el. M-am săturat de scârbele astea de momăi. Haide să tragem în papagal.

Lăsară momăile și traseră câteva săgeți, în papagal – care era de fapt tot o țintă, făcută să semene cu un papagal, vopsită în culori aprinse și fixată în vârful unei prăjini – și Kay rată și de data asta toate săgețile. La început, îi trecu prin cap: „Ei, află de la mine că o să lovesc pe ticălosul ăsta de papagal, de-ar fi să pierd și ceaiul de la ora cinci”. Apoi, după un timp, se plictisi și de treaba asta.

Arthur propuse:

— Haide atunci să ne jucăm de-a „ținta pe drum”. O să ne putem întoarce peste o juma' de oră și-o să-l trezim atunci pe Merlyn.

„Ținta pe drum” era de fapt o plimbare cu arcurile și cu săgețile la ei, din care se opreau din când în când și trăgeau într-o țintă pe care-o alegeau amândoi. Uneori ținta era un mușuroi de cârțițe, alteori un pâlc de rogoz, sau chiar vreun scaiete mai mare care se găsea chiar lângă picioarele lor. Schimbau mereu distanța de la care trăgeau în toate aceste lucruri, alegând uneori o țintă până la o sută douăzeci de iarzi depărtare – distanța maximă la care puteau trage arcurile băieților – și alteori greșind un scaiete care se afla la câțiva pași, fiindcă săgeata sare întotdeauna în sus cu câțiva centimetri, când părăsește arcul. Pentru o țintă atinsă în plin, primeai cinci puncte, iar dacă săgeata se înfigea la o lungime de un arc, primeai un singur punct, și la sfârșit adunau toate punctele și vedeau cine-i câștigătorul.

În joia aceea își alegeau cu multă grijă și chibzuință țintele; pe lângă asta, iarba de pe câmpul cel mare fusese cosită nu demult, așa că nu trebuiau să-și bată capul căutând multă vreme săgețile rătăcite – ceea ce se întâmplă mai întotdeauna când săgeata nimereste prin vreun tufiș sau unde-i iarba mare, de fapt, la fel ca la golf, când îți cauți mingile de țî și se urăște de tot și de toate. Rezultatul fu că se depărtară mai mult ca de obicei, și se găsiră curând la marginea codrului sălbatic, în care-l pierduseră pe Cully.

— Eu zic să mergem în câmpul de vânătoare, unde-s vizuinile iepurilor, să vedem dacă nu putem cumva să nimerim vreunul, propuse Kay. E oricum mai plăcut decât să stăm și să tragem așa, în toate movilițele care ne ies în cale.

Așa că plecară pe loc într-acolo. Aleseseră doi copaci cam la vreo două sute de iarzi unul de celălalt și fiecare dintre ei se piti pe după un trunchi, așteptând să se ivească iarăși urechiații speriați. Stăteau nemișcați, cu arcurile ridicate și săgețile pregătite, astfel încât să facă cele mai puține mișcări cu putință, când iepurii ar ieși la promenadă. Nu le era prea greu nici unuia dintre ei să stea astfel, fiindcă prima probă pe care fuseseră siliți s-o treacă la tragerea cu arcul era tocmai aceea de a sta smirnă cu arcul ridicat și cu săgeata pusă – pe puțin o jumătate de oră – pândind ținta ce-avea s-apară. Fiecare avea șase săgeți și erau învățați să le sloboadă și să-ncarce iară arcul și-apoi să le tragă din nou, înainte ca iepurii să fi prins frică. Și numai după aceea trebuiau să tulbure liniștea animalelor, și mergeau să adune săgețile, sau, cine știe, iepurii uciși. Toate acestea, fiindcă o săgeată nu face atâta zgomot și nu-l tulbură decât cel mult pe cel căruia îi este adresată.

La a cincea săgeată, Kay avu mare noroc. Își potrivise lovitura tocmai cum trebuia, după distanța la care țintise și după tăria vântului, și vârful ucigaș lovi un iepure drept în cap. Prostul stătuse să se uite la Kay, întrebându-se parcă ce era ființa aceea ciudată care stătea nemișcată și îndreptase cine știe ce drăcovenie spre el.

— Bravo, bine ținut, strigă Art, și alergară amândoi să ridice animalul ucis. Era de fapt primul iepure pe care-l nimeriseră vreodată și, din fericire, săgeata îl omorâse, așa că fură scutiți de spectacolul zvârcolirilor iepurelui.

După ce-l curățiră cu grijă pe dinăuntru, despicându-l cu cuțitul de vânătoare pe care li-l dăduse Merlyn – asta ca să păstreze vânatul proaspăt și să nu prindă miros – și după ce trecură unul dintre picioarele din spate prin încheietura despicată a celuilalt, după cum grăiau legile vânătorii, ca să le fie mai ușor la cărat, cei doi băieți se pregătiră să se întoarcă acasă cu prada lor. Dar înainte de a-și slăbi arcurile, se învățaseră să respecte un fel de ceremonie. În fiecare joi după-amiază, după ce fusese trasă și ultima săgeată adevărată, li se recunoștea dreptul de a-și încorda arcul încă și mai mult și să sloboade – numai așa, în joacă, – o ultimă săgeată drept în sus, deasupra capetelor lor. Era în parte un gest de adio, în parte de triumf, și orice-ai zice, era tare frumos când săgeata se înălța spre neant. Acuma, trăgeau săgeata asta în semn de salut pentru prima lor jertfă.

Art urmări cu privirea cum i se ducea săgeata în sus. Soarele se lăsase într-o rână spre apus, a înserare, iar copacii, umbroși, își alungeau siluetele până spre

locul în care se găseau ei, învăluindu-i în răcoarea serii ce-avea să vină. Așa că atunci când săgeata trecu de întunecimea copacilor și se înălță în soare, începu să ardă pe fâșia de cer a amurgului la fel de aprins și real ca și soarele. Și-apoi, cu dor de ducă, se înălță ca nebună mai sus și mai sus și încă și mai sus, nu șerpuitoare și șovăielnică, cum ar fi zburat dintr-un arc prea puțin încordat, ci avântându-se spre înălțimi, înotând, aspirând către ceruri, statornică, aurie și superbă. Și tocmai când își pierduse din forță, când râvna ei fusese întunecată de puterea destinului și era gata să-și piardă elanul, să se întoarcă, să se înfigă în sânul mamei-pământ, tocmai atunci se întâmplă o mare minunăție. Din noaptea care se lăsa, apăru fâlfâind lenevos din aripi o coțofană. Veni țintă, nu șovăi niciun moment, și luă săgeata din zbor. Se depărtă apoi greoaie, înălțându-se și pierzându-se în zări, cu săgeata în plisc.

Kay fu tare înspăimântat de semnul acesta rău, dar Art era pur și simplu furios. Îi plăcuse zvâcnetul săgeții, năzuința ei arzătoare de a atinge lumina soarelui care se stinge și, pe lângă toate astea, nu-i vorbă, era și săgeata lui cea mai bună. Era de fapt singura deplin echilibrată, ascuțită, cu penele bine fixate, frumos tăiată să se potrivească în tăietura arcului, fiind perfect dreaptă și fără nicio ciobitură.

CAPITOLUL VII

Călăria și atacul cu lancea aveau rezervate două după-amiezi pe săptămână, fiindcă erau cele mai importate materii ale educației unui nobil, în zilele acelea demult apuse. Merlyn bombănea mereu nemulțumit de toate exercițiile fizice, spunând că în zilele noastre oamenii cred că ești un om învățat, dacă poți să dobori pe un altul de pe cal și că mania asta cu tot felul de întreceri însemna sfârșitul silinței la învățătură. Adevărul e că nu se dădeau burse, ca pe vremurile copilăriei lui Merlyn, și toate școlile particulare fuseseră silite să-și coboare nivelul cerințelor lor, dar Sir Ector, care era un mare conservator și admirator al atacului cu lancea, spunea mereu că bătălia de la Crécy¹² a fost câștigată pe terenurile de antrenament de la Camelot.¹³

Treaba asta l-a infuriat pe Merlyn în așa hal, că l-a blagoslovit pe Sir Ector cu un reumatism chinuitor, două nopți la rând, înainte de a se îndupleca de durerile lui. Atacul cu lancea era o mare artă și avea nevoie de multă practică. Când doi cavaleri luau parte la un turnir, își țineau lăncile în mâna dreaptă, dar își îndreptau caii unul spre celălalt, astfel încât fiecare să-și aibă adversarul în partea stângă. Baza lăncii era de fapt ținută în partea opusă celeia spre care șarja dușmanul. Asta ar putea să pară un obicei cu totul nelalocul lui cuiva care, să zicem, își croiește drum lovind în dreapta și-n stânga cu o cravașă de vânătoare, dar obiceiul își avea motivele sale bine chibzuite. În primul rând, asta însemna că scutul putea fi ținut pe brațul stâng, așa că adversarii se năpusteau scut în scut, pe deplin feriți de lovituri nimicitoare. Mai însemna că un om putea fi descălecat cu latura sau muchia lăncii, cu un fel de lovitură puternică orizontală – dacă nu erai sigur că poți să-l dobori cu vârful lăncii. Aceasta era cea mai umilă sau cea mai puțin măiastră lovitură dintr-un turnir.

Un bun cavaler – luptător la turniruri, cum era Lancelot sau Tristram – folosea întotdeauna lovitura cu vârful lăncii, fiindcă, deși mai pretențioasă și mai ușor de ratat în mâini neîndemânaticе, avea avantajul unui contact mai rapid cu vrăjmașul. De pildă, dacă un cavaler pornea atacul cu lancea ținută rigid și pieziș, astfel încât în momentul ciocnirii să-și măture adversarul din șa, celălalt cavaler, ce și-ar fi ținut lancea cu vârful îndreptat înainte, l-ar fi lovit și l-ar fi doborât de pe cal cu o lungime de lance înainte ca lovitura plănuită de adversar să poată să-și atingă ținta.

Mai era apoi și modul în care trebuia ținută lancea pentru lovitura cu vârful. N-avea niciun rost să te ghemuiești în șa ca o fiară înspăimântată și să te-agăți de lance într-o strânsoare disperată și rigidă, înaintea mării ciocniri, fiindcă dacă o țineai așa țeapănă, însemna că vârful ei căta tot timpul fie în sus, fie în jos, după galopul vijelios al calului, și puteai atunci să fii mai mult ca sigur că n-ai să-ți atingi ținta. Dimpotrivă, trebuia să ai tăria să stai în șa, în largul tău, mai lăbărtat, să îți

---

¹² Bătălia de la Crécy (1346), o celebră victorie a armatei engleze asupra celei franceze, în timpul războiului de 100 de ani, deosebit de importantă în istoria războaielor.

¹³ Expresia amintește celebra ripostă a lui Lloyd George, prim-ministru al Angliei în timpul primului război mondial, care a spus: „Bătălia Flandrei a fost câștigată pe terenurile de antrenament de la Eton”.

lancea ușor și în echilibru față de mișcările armăsarului. De-abia în ultimul moment al ciocnirii, îți încleștai coapsele pe laturile calului, îți aruncai toată greutatea trupului înainte, apucaai lancea strâns cu toată mâna și n-o mai țineai ca înainte, numai între două degete, și-ți lipeai strâns de cap cotul drept ca să poți rezista la tăria izbiturii.

Să nu uităm de problema mărimii sulitei. E clar că un om care ar fi avut o sulită de o sută de metri lungime, ar fi lovit și doborât mai curând un adversar care ar fi avut o lance de numai trei sau patru metri, înainte ca acesta să poată măcar să se apropie de el. Da, asta-i drept; dar era imposibil să se facă o lance de o sută de metri și chiar dacă s-ar fi putut cumva face, ar fi fost peste puterile oricărui om s-o poarte și s-o mânuiască. De aceea, luptătorul trebuia să afle lancea de lungimea cea mai mare pe care ar fi putut s-o manevreze cu cea mai mare repeziciune în anume ocazie, și pe aceea trebuia s-o folosească, oricare ar fi fost dușmanul său.

Sir Lancelot, care va apare nițel mai târziu în povestea noastră, avea sulite de mai multe dimensiuni și cerea, după nevoie și împrejurare, să i se aducă Sulița Mare sau Sulița Măruntă.

Trebuie apoi pomenită și problema locurilor în care trebuia lovit adversarul. În sala de heraldică a Castelului din Pădurea Sălbatică se găsea un tablou mare al unui cavaler în armură, care avea desenate niște cercuri în jurul punctelor sale vulnerabile. Aceste puncte variau în funcție de stilul de armură, așa că trebuia să-ți studiezi vrăjmașul înainte de a porni la atac și să alegi un punct în care să-l izbești. Armurierii buni – cei mai buni dintre ei – locuiau în Warrington, și mai locuiesc și-acuma tot pe-acolo – aveau grijă să facă toate încheieturile și părțile din față ale costumelor de luptă din bucăți convexe, așa încât vârful lăncii să alunece pe ele. Aparent ciudat, scuturile armurilor gotice aveau în general tendința să fie concave. Aceasta fiindcă, oricum, era mai bine ca vârful sulitei să rămână înfipt în scut, decât să alunece în sus sau în jos și să lovească, poate, vreun punct mai vulnerabil al trupului. Cel mai potrivit loc dintre toate pentru lovit adversarii erau chiar în panașul coifului de turnir, asta, bineînțeles, dacă respectivul cavaler era atât de înfumurat încât să poarte un panaș mare de metal, în a cărui lucrătură și podoabe vârful lăncii își putea găsi lesne lăcaș de moarte. Și mulți erau cei atât de încrezuți, încât își împodobeau panașurile coifurilor cu tot felul de urși și balauri, ba unii chiar cu vase de război sau castele – dar Sir Lancelot se mulțumea întotdeauna cu un coif fără podoabe sau numai cu un mănunchi de pene prin care vârful lăncii ar fi trecut ca prin iarbă sau, uneori, cu vreun prilej anume, purta legată o fâșie din mâneca unei preafrumoase domnițe.

Ne-ar lua cam prea multă vreme să intrăm în toate detaliile interesante ale atacului cu lancea și ale modului corect în care trebuia făcut acesta, toate amănuntele pe care se cuveneau să le învețe băieții, fiindcă în zilele acelea trebuia să fii mare meșter în ale luptei și să cunoști meseria armelor până în cele mai mici nimicuri. Trebuia să știi care-i lemnul cel mai potrivit pentru sulite și de ce anume, și chiar felul în care trebuie să le faci, astfel încât să nu plesnească sau să se îndoale.

Erau o mie de probleme controversate în legătură cu armele și armura, și toate trebuiau să fie bine înțelese.

Cum ieșeai din Castelul lui Sir Ector, dădeai peste un câmp de turnir – deși turniruri nu se mai pusese la cale încă de pe când se născuse Kay. Terenul era o poiană înverzită, cu iarba tunsă mărunț, cu un val de pământ acoperit și el de iarbă, ridicat în jurul terenului, pe care se puteau înălța la nevoie corturile. Într-o parte era un fel de tribună centrală din lemn, pe piloane, pentru ca doamnele de la curte să poată vedea mai bine. Acum, câmpul era folosit numai ca teren de exerciții pentru atacul cu lancea și, în acest scop, la un capăt al terenului se făcuse o momâie, iar la celălalt se fixase un inel. Momâia era un sarazin de lemn, urcat pe-o prăjină. Sarazinul avea fața zugrăvită într-un albastru ca sineala, o barbă roșie și ochi de te băgau în sperieți. În mâna stângă ținea un scut, iar în dreapta, un iatagan lat din lemn. Dacă-l loveai în mijlocul frunții, totul era în regulă, dar dacă îl izbeai cu lancea în scut sau în orice altă parte, fie în stânga, fie în dreapta liniei de mijloc, atunci se învârtea cu mare iuțeală și îți altoia o lovitură din spate, de vedeai stele verzi, oricât te-ai fi ferit.

Vopseaua era scorojită și zgâriată pe ici, pe colo, și lemnul ciobit deasupra ochiului drept. Cât despre inel, era pur și simplu un inel obișnuit din fier, legat cu un fir de ață de un fel de spânzurătoare. Dacă reușeai să bagi prin inel vârful suliiței, atunci firul se rupea și puteai să te îndepărtezi în galopul calului, plin de mândrie, purtând în jurul suliiței inelul victoriei.

În ziua aceea era mai răcoare ca de obicei, fiindcă bătea la ușă toamna și cei doi băieți se găseau pe terenul de turnir cu maestrul de arme și cu Merlyn.

Maestrul de arme sau majurul, cum i se mai zicea, era un domn țeapăn, palid la față, o namilă de om care își purta mustățile cu mare făloșenie, unse cu ceară și întoarse cu vârful în sus. Defila întotdeauna cu pieptul scos în afară, de parcă era un porumbel îndrăgostit, și-i plăcea să strige cu orice prilej cu puțință: „Ascultă la mine comanda! La cuvântul „UNU”...” Își dădea atât de mare osteneală să-și sugă burta, încât se poticnea deseori din mers, fiindcă nu reușea să vadă pe unde calcă, din pricina pieptului prea scos în afară. Îi plăcea grozav să-și facă mușchii să joace, lucru care îl supăra și-l plictisea pe Merlyn.

Art stătea întins lângă Merlyn, la umbra tribunei oficiale, și se scărpină, căutându-se de căpușe. Secerile mari cât niște fierăstraie nu fuseseră lăsate de multă vreme din mână și grâul era strâns în căpițe de opt picioare înălțime, care se ridicau printre spicele retezate spre capăt, cum se obișnuia pe vremea aceea.

Art avea niște mâncărimi teribile. Pe deasupra, îl mai dureau și umerii și îi ardea o ureche ca focul, de când greșise lovitura și îl pocnise sarazinul cu paloșul de lemn – fiindcă, bineînțeles, antrenamentul de turnir se făcea fără armură. Era încântat că-i venise și lui Kay rândul acum să treacă prin încercarea cea grea și stătea întins lenevos la umbră, mai moțâind, mai scărpinându-se, mai tresărind ca un dulău ațipit și, îndeosebi, bucurându-se de petrecerea ce i se oferea.

Merlyn, care stătea cu spatele la toate isprăvile astea atletice, repeta și încerca să-și aducă aminte o vrajă pe care-o uitase. Era un descântec de desfăcut – să-i

desfacă majurului frumusețea de mustăți pe care și le tot răsucea, dar cum nu prea mai ținea bine minte vraja, nu-i descrețise decât o mustață și majurul nici nu băgase măcar de seamă. De fiecă dată, cum îi ieșea vraja lui Merlyn, și-o și răsucea distrat înapoi, iar Merlyn, cuprins de toți dracii, blestema și-o lua de la capăt. Odată, îi făcu majurului alt pocinog: urechile începură pe nepusă masă să-i fâlfâie și omul se uită surprins și cătrănit către cer.

De departe, din celălalt capăt al terenului de turnir, vocea majurului ajungea până la ei, plutind prin văzduhul liniștit.

— Păi nu, nu, i-auzi vorbă: Păi, conașule, vezi bine c-așa nu-l ochești cât îi lumea. Țineți cum se cade lancea, ce Dumnezeu?! Sulița se ține între degetu' mare și-arătătorul mâinii drepte, și scutul se ține în linie cu vipușca de la pantaloni...

Art își frecă urechea care-l dureau și oftă a mare supărare.

— Ce te mâhnești așa?

— Nimic. Mă gândeam numai.

— La ce?

— Oh, mai la nimica. Mă gândeam la Kay, care învață să devină cavaler.

— Mda, și ce să zic că și ai motiv să fii supărat! exclamă Merlyn cu vehemență. O grămadă de inorogi fără minte, care se tot fudulesc și se socotesc învățați și educați, numai fiindcă știu să se împingă jos de pe cal unul pe celălalt cu o prăjină ascuțită! Ptui, mă scârbește! Păi, ce mai, sunt convins că Sir Ector ar fi fost mai bucuros să aibă drept preceptor un ciupit de microbist al turnirurilor, care să legene toată ziua un băț între degete, ca o maimuță antropoidă, decât un vrăjitor de reputație internațională și de o probitate cunoscută pretutindeni – cu diplome de merit de mână întâi de la universitățile din toată Europa! Asta-i, dom'le! Nenorocirea cu aristocrația asta normandă este că sunt cu toții nebuni după competiții sportive și tot felul de drăcii d'astea, asta e, drăguță, nebuni și nimic altceva!

Se întrerupse plin de indignare din vorbă și făcu, de data asta cu bună știință, să-i fluture încet de două ori urechile bietului majur, și amândouă la unison.

— Nu mă gândeam chiar la asta, spuse Art. Ca să fiu sincer, mă gândeam ce bine-ar fi să devin și eu un cavaler cum o să fie Kay.

— Și ce-i cu asta, doar o să devii și tu cavaler nu peste multă vreme, nu-i așa?! Întrebă bătrânul cu nerăbdare în glas.

Art nu răspunse.

— Ce, nu-i așa?

Merlyn se întoarse pe călcâie și se uită cu luare aminte, prin ochelari, la băiețelul întristat.

— Ei, ia ascultă la mine, care-i baiul acum, mă rog matale, ei, ia spune? Întrebă el amenințător.

Cercetarea feței băiatului îi arătase că elevul lui făcea eforturi disperate să nu înceapă să plângă, și dacă i-ar fi vorbit cu voce blajină, fără îndoială că n-ar mai fi putut să se țină și ar fi izbucnit în lacrimi.

— Eu n-am să fiu cavaler, răspunse cu răceală în voce Art. Șmecheria lui Merlyn își făcuse efectul și nu mai avea chef să-și bocească soarta: dimpotrivă, avea chef

să-i tragă una cu sete lui Merlyn. Eu n-am să fiu cavaler, fiindcă nu sunt de-adevăratelea fiul lui Sir Ector. Kay o să fie uns cavaler, iar eu am să-i fiu scutier.

Merlyn îi întoarse din nou spatele, dar ochii îi străluceau în dosul ochelarilor.

— Cu atât mai rău, spuse el, fără pic de milă.

Art nu mai îndură și dădu frâu liber gândurilor care-l frământau.

— Oh, strigă el, ce mult aș fi vrut să mă fi născut și eu c-o mamă și c-un tată numai ai mei, să pot și eu deveni cavaler rătăcitor!

— Și, mă rog, matale, ce-ai fi făcut atunci?

— Vai, aș fi avut o armură splendidă și zeci de sulite și un cal înalt, negru ca pana corbului, și mi-aș fi spus Cavalerul cel Negru. Și mi-aș fi îndemnat calul spre un izvor sau un vad de trecere, sau în vreun alt loc umblat și i-aș fi provocat la luptă pe toți cavalerii care treceau pe acolo, să ne batem pentru onoarea doamnelor noastre, dar le-aș fi cruțat viețile, după ce i-aș fi doborât. Și-aș fi trăit tot anul în aer liber și-aș fi locuit într-un cort de campanie, și n-aș face tot timpul nimic altceva decât să mă lupt în turniruri și să plec în Expediții de căutare și să cuceresc tot felul de premii la turniruri și n-aș spune la nimeni cum mă cheamă.

— N-aș zice că nevastă-ta s-ar bucura cine știe ce de-o asemenea viață.

— Păi, nici n-am de gând să am vreo nevastă. După mine, sunt toate niște proaste. Oricum, va trebui să am o domniță, adăugă cam stânjenit viitorul cavaler, fiindcă o să trebuiască să-i port năframa la coif și să fac tot felul de isprăvi în cinstea ei.

— Și ce-ai zice să vezi niște cavaleri rătăcitori adevărați, ai? Întrebă cu glas scăzut vrăjitorul. Numai așa, pentru educația ta?

— Vai, sigur că da! De când mă aflu aici, n-am văzut niciodată niciun turnir adevărat.

— Mda, mă gândesc că s-ar putea aranja.

— Vai, te rog, te rog frumos. Sigur că da, ai putea să faci ceva și să mă duci acolo, așa cum ai făcut și cu peștii.

— Cred că într-o oarecare măsură, treaba asta ar putea fi considerată ca educativă.

— Păi, te cred și eu, e foarte educativă, întări Art. Nici nu există ceva să fie mai educativ, decât să vezi niște cavaleri adevărați care se luptă. Haide, te rog din suflet, te rog, fă asta!

— Ai vreo preferință pentru-un cavaler anume?

— Regele Pellinore, spuse imediat băiatul.

Avea o slăbiciune pentru domnul acesta de la întâlnirea lor ciudată din Pădure.

Merlyn spuse:

— Bine, e în regulă. Te rog să-ți pui mâinile în șolduri și să-ți relaxezi mușchii... *Cabricias arcı thurum, Catalamus, singulater, nominativa, haec musa.* Acum închide-ți ochii și ține-i bine închiși. *Bonus, bona, bonum.* Gata, am pornit-o. *Deus Sanctus, est-ne aratio Latinas? Etiam, oui, quare? Pourquoi? Quai substantivo et adjectivum concordat in generi, numerum et casus.* Uite, c-am ajuns.

Pe când se desfășura această incantație, pacientul simți niște senzații cam ciudate. La început, îl auzea pe majur cum răcnea la Kay.

— Nu așa, nu așa, ține-ți călcăiele înapoi și aruncă-ți corpul înainte din șolduri.

Apoi cuvintele se făcură din ce în ce mai mici și mai mici, de parcă s-ar fi uitat la propriile lui picioare prin celălalt capăt al unui ochean și începu să se învârtă ca un titirez, de parcă s-ar fi găsit la capătul unui vârtej care-i sorbea în văzduh. Apoi nu mai auzi nimic decât un vâjăit puternic care se rotea și un zgomot șuierător care căpătă o asemenea intensitate de uragan, încât simți că nu-l mai poate îndura nicio clipă. Și tocmai atunci se lăsă o tăcere totală și se auzi vocea lui Merlyn, spunând:

— Uite, c-am ajuns.

Toate acestea se petrecură în cam tot atâta vreme, cât i-ar trebui unei rachete de doi bani jumate să pornească cu șuierătura ei de foc să se ridice în cer, să se întoarcă înapoi din înălțimi, și să se facă bucăți într-o furtună de stele aprinse în zeci de culori. Își deschise ochii tocmai atunci când resturile invizibile ale rachetei ar fi atins pământul.

Stăteau întinși sub un mestecăn din Pădurea Sălbatică.

— Uite, c-am ajuns, repetă Merlyn. Haide, scoală-te în picioare și scutură-ți hainele. Și iată, colo'șa se află prietenul matale, Regele Pellinore, dând ghes spre noi peste câmp – continuă vrăjitorul, cu un ton de vădită satisfacție, fiindcă toate farmecele îi ieșiseră dintr-un foc, fără nicio încurcătură.

— Hei, hei, strigă Regele Pellinore, ba lăsându-și în jos, ba ridicându-și viziera. Păi, ăsta-i băiețelul cu patul de puf, nu-i așa, ai, aud?

— Da, așa-i spuse Art. Și sunt foarte bucuros să vă revăd. Ați reușit să prindeți Fiara?

— Nu, răspunse Regele Pellinore. Nici gând. Nici urmă de ea. Ei, vino aici, căteaua naibii, lasă tufișul ăla în pace. Cuțu, cuțu. Vino-ncoace, răutate ce ești! Aleargă tot timpul ca nebuna, nici nu știi ce să mă mai fac cu ea. Uite la ea, ce face! E moartă după iepuri. Îți spun că nu-i nimic acolo, afurisită cătea. Cuțu, cuțu, hai, fi drăguță și vino încoace, haide, vino aici la călcâi, să arătăm și noi că știm să ne purtăm, haide, drăguț, fir-ai a naibii. Și mai lasă odată tufișul ăla. Vino la călcâi imediat, imediat aici, cum îți spun eu! Nu vine niciodată la călcâi, adăugă el, cu disperare în glas.

La aceste cuvinte, căinele stârni din tufiș un fazan, care țâșni în sus cu un zgomot teribil, iar căteaua se înfierbântă într-atât, încât începu s-alerge ca apucată în jurul lui stăpânu-său de trei ori sau de patru ori la capătul funiei cu care era legată, gâfâind răgușită și înecată, de parcă ar fi avut astmă.

Calul Regelui Pellinore stătu răbdător, în vreme ce funia i se încolăcea în jurul picioarelor, iar Merlyn și Art trebură să prindă căteaua și s-o dezlege înainte ca să poată continua conversația.

— Ei, bravo, spuse Regele Pellinore. Trebuie să vă spun că vă mulțumesc foarte mult. N-ai vrea să mă recomanzi prietenului dumitale, ai, aud?!

— Dânsul este dascălul meu Merlyn, un mare vrăjitor.

— Încântat de cunoștință, răspunse Regele. Îmi face întotdeauna plăcere să întâlnesc vrăjitori. De fapt, îmi face întotdeauna plăcere pe oricine-aș întâlni. Oricum, trece timpul mai ușor într-o Expediție.

— Salve, spuse Merlyn, în maniera sa cea mai misterioasă.

— Salve, răspunse și Regele, doritor să facă o impresie cât mai bună.

Dădură mâna unul cu celălalt.

— Ați spus „Salve”, întrebă Regele, uitându-se cam nervos în jurul lui. Mă gândeam că azi o să fie o zi liniștită, fără canonade.

— Voia să spună „Bună ziua”, explică Art.

— Ah, da, bună ziua.

Își dădură din nou mâna.

— Bună ziua, spuse Regele Pellinore. Cum găsiți că e vremea astăzi?

— Zic că arată a anticiclon.

— Ah, da, spuse Regele. Un anticiclon, care-va să zică. Mda, știți, mă gândesc că e timpul să plec.

Spunând aceste cuvinte, Regele fu cuprins de un tremurici ciudat, își închise și-și deschise de mai multe ori viziera, îl apucă tusea, făcu un nod din dârlogii calului, exclamă: „Poftim, nu v-aud bine?!” și arată semne vădite c-ar avea intenția s-o pornească în galop mărunț.

— Știți, dânsul nu face decât magie albă, explică Art. Nu trebuie să vă fie frică de el. Este cel mai bun prieten al meu, Maiestate, și-apoi să știți că în orice caz, de obicei încurcă vrăjile.

— A, da, înțeleg, replică Regele Pellinore. Magie albă. Ce mică-i lumea, nu-i așa? Mda. Bună ziua, domnilor.

— Salve, spuse Merlyn.

— Salve, spusa Regele Pellinore.

Dădură a treia oară mâna unul cu celălalt.

— Dacă aș fi în locul dumneavoastră, spuse vrăjitorul, n-aș pleca tocmai acum. Sir Grummore Grummursum vine să vă provoace la o luptă cu lancea.

— Ei, nu zău. Și chiar vorbești serios? Sir Nu-mai-știu-cum vine aici să mă provoace pe mine la luptă?

— În mod absolut sigur.

— Îi dau clase, ce zici?

— Păi, dimpotrivă, eu aș zice c-o să fie un meci destul de strâns.

— Ei, asta-i, exclamă Regele, stai și n-ai ce face cu lunile și acum uite, vin toate alea în salve.

— Salve, spuse Merlyn.

— Salve, spuse Regele Pellinore.

— Salve, spuse Art.

— Gata, gata, am terminat. Nu mai dau mâna cu nimeni, anunță monarhul. Trebuie să presupunem că ne-am mai întâlnit.

— Și e-adevărat că vine Sir Grummore – întrebă Art, schimbând în grabă subiectul – ca să-l provoace pe Regele Pellinore la o bătlie?

— Uită-te colo, îi arată Merlyn și amândoi se uitară în direcția degetului întins.

Sir Grummore Grummursum venea strunind calul în buiestru și tocmai trecea, îmbrăcat în armură completă de război, prin poiană. În locul coifului său obișnuit cu vizieră, purta de data asta un adevărat coif de turnir, care arăta ca o găleată mare de cărbuni și care i se bălăbănea pe cap în mersul calului.

Venea cântând vechiul său cântec din școală.

*„Haide, haideți, cu toții să mergem la turniruri,
Țineți-vă uniți, tot unul, din crupă pân' la coamă
Și nu lăsați vreodată, nici vrăjmaș, nici boală
Să vă piardă ce-aveți mai scump – sfânta iubire
Pentru vechea, draga și bătrâna voastră școală.
Nu pierde timpul', ține pasu', haide și tu, oricât ai fi de poamă,
Și luptă, măi flăcău, pân'ce ți-o suna și ceasu'
Și-o răsună puternic glasul'
Celor ce sunt cu-adevărat bărbați
Hai ține, ține pasu'!"*

— Doamne, Dumnezeule, exclamă Regele Pellinore. Au trecut aproape două luni, de când n-am mai avut un turnir ca lumea, și iarna trecută a trebuit să particip la optsprezece. Cred că mai țineți minte, era în vremea turnirului de iarnă, când s-au lansat cei tineri, și la toți le-am acordat handicapuri.

În timp ce vorbeau, sosi și Sir Grummore, care-l recunoscuse imediat pe Art.

— 'Mneăța, i se adreseă Sir Grummore. 'Mneăța, ești băiatu' lu' Sir Ector, nu-i așa? Și cine-i tipu' cu pălăria aia caraghioasă?

— Acesta este preceptorul meu, spuse la repezeală Art. Știți, Merlyn, vrăjitorul.

Sir Grummore se uită la Merlyn – pe vremea aceea, vrăjitorii erau considerați mai degrabă a aparține stării de mijloc, de către adevărații luptători cu lancea – și spuse cu un aer distant:

— Ah, înțeleg, un vrăjitor. Încântat, dom'le.

— Iar acesta este Regele Pellinore, îl prezentă Art. Faceți cunoștință: Sir Grummore Grummursum – Regele Pellinore.

— Bună ziua, spuse Sir Grummore.

— Salve, răspunse Regele Pellinore. Nu, nu, vreau să spun, totul o să fie în regulă, să nu mă-nțelegeți greșit...

— Frumoasă zi, spuse Sir Grummore.

— Da, foarte drăguță, nu-i așa?

— Ați pornit în Expediție azi?

— Oh, da, vă mulțumesc. Știți, eu sunt întotdeauna în Expediție. Urmăresc Fiara Căutărilor.

— Oricum, zic că-i o treabă foarte interesantă, nu-i așa?

— Oh, da, bineînțeles, interesantă, interesantă. Vreți să vedeți niște rahat de la ea, vreau să zic, niște bălegar din acela, așa știți, cum scrie la carte?

— Sfinte Sisoe, auzi întrebare! Sigur că vreau să-l văd. Îl aveți la dumneavoastră?
— Da, mă rog. Mai am acasă niște răhățișuri, dar să știți că și astea sunt foarte bune.

— Doamne sfinte, uite c-am apucat și ziua asta. Vasăzică, astea sunt bucăți din bălegarul ei.

— Da, domnule, acestea sunt.

— Interesant bălegar.

— Da, nu-i așa că sunt interesante? Numai că, vedeți, până la urmă ajungi să te plictisești și de ele, adăugă Regele Pellinore.

— Mda, mă rog. Și cum ziceam, e o zi frumoasă, nu-i așa?

— Da, e destul de frumoasă.

— Și ce-ați zice, să ne batem în sulii, ai?

— Da, mă gândesc că ar fi mai bine să ne luptăm, da, da, mult mai bine, spuse Regele Pellinore.

— Și pentru ce o să ne batem?

— Ei, poftim acum! Păi, ca de obicei. E cineva atât de amabil să mă ajute să-mi pun ca lumea coiful?

Până la urmă, trebuia să-l ajute toți trei, fiindcă era o adevărată performanță tehnică să reușești să deșurubezi și să desfaci toate șuruburile, bolțurile, buloanele și piulițele pe care Regele le pusese strâmb când se grăbise dimineața, și nu era prea ușor să-l scoți din coiful cea strâmb și să-i pui înapoi coiful de luptă. Coiful de luptă era ceva ce semăna cu o canistră de benzină, căptușit înăuntru cu două straturi bune de meșină moale și trei degete de paie.

De îndată ce fură gata, cei doi cavaleri se postară la câte-un cap al poienii și apoi înaintară pentru a se întâlni la mijloc.

— Cinstite cavaleri, încep Regele Pellinore, mă rog matală – numele să mi-l spui.

— Aceasta pre mine mă privește, răspunse Sir Grummore, folosind formula corectă.

— Astă vorbă nu fu cu respect grăită, spuse Regele Pellinore. Și ca să-ți spun că tot cavalerul e legat să-și mărturisească în văzul lumii numele, ci numai și-l ascunde pentru temei de ocară.

— Și fie chiar așa, eu hotărâsc că numele nu mi-l vei afla cu niciun preț.

— Atunci trebuie să rămâi aci și să te bați în sulie cu mine, cavaler necredincios și prefăcut!

— Nu cumva ai greșit aici, Pellinore? Întrebă Sir Grummore. Dacă nu mă înșel, era altfel: nu, „trebuie să rămâi”, ci „vei rămâne”.

— Vai de mine, vă rog să mă iertați, Sir Grummore. Da, bineînțeles așa ar fi trebuit să spun! – Atunci vei rămâne aci și te vei bate în sulie cu mine, cavaler necredincios și prefăcut!

Fără alte cuvinte, cei doi domni se retraseră în capetele opuse ale terenului, își cumpăniră suliele și se pregătiră să se năpustească unul spre celălalt în prima ciocnire.

— Eu zic că mai bine ne-am urca în copacu' ăsta, spuse Merlyn. Nu poți să știi niciodată ce se va întâmpla într-un turnir ca ăsta.

Se cățărără în fagul cel înalt de la marginea poienii, care-și întindea ramurile confortabile în toate direcțiile, și Art se așază în capătul unei crăci solide, la aproape cinci metri înălțime, dintr-un loc din care avea o bună perspectivă. Nimic nu era mai comod decât să stai pe o cracă de fag.

Pentru ca să puteți să vă imaginați cumplita bătălie la care o să fiți martori, trebuie cunoscut un lucru. Un cavaler în armură completă din acele zile, sau în orice caz în zilele în care-și purta echipamentul complet, căra de obicei în spate ce-l puțin încă o dată greutatea lui, sub formă de metal. Deseori, cântărea nu mai puțin de 140 de kilograme și ajungea uneori până la 160 și mai mult. Asta însemna că armăsarul lui trebuia să fie un cal de cărăușie, enorm și lent în mișcări, cum ar fi cali pe care-i întrebuițăm în zilele noastre la munca câmpului și că, pe deasupra, mișcărilor cavalerului erau atât de stânjenite de propria sa greutate, de greutatea poverii sale de fier și de tot felul de căptușeli, încât era tras în jos și potolit în avântul lui, așa că se mișca aidoma ca într-un film rulat cu încetinitorul.

— Au pornit! strigă Art, ținându-și suflarea de emoție.

Încet și maiestuos¹⁴, se urniră cali mătăhăloși la pas, greoi și huruind din toate încheieturile. Sulițele, care fuseseră ațintite spre văzduh, se înclinară pe o linie orizontală și cătau acum una spre cealaltă. Se vedea că Regele Pellinore și Sir Grummore dădeau pintoni din toate puterile cailor lor și încercau să scoată tot ce se putea din ei, și numai după câteva minute, puteai vedea cu uimire cum cele două splendide animale începură să tropăie într-o imitație de trap, care zguduia pământul sub ei.

Zornăind, huruind, bocănind, bufnind, hodorogind, cali se mișcau înainte și acum cei doi cavaleri își fluturau la unison coatele și picioarele, săltând în șa în hurducăneala cailor. Apoi se observă un fel de schimbare a ritmului, și calul lui Sir Grummore se vedea cât colo că făcea eforturi mari să pornească în galop. Peste un minut, și calul Regelui Pellinore se apucă să facă același lucru. Era un spectacol cumplit.

— Vai de capu' meu, exclamă Art, simțindu-se rușinat la gândul că setea lui de sânge era vinovată că-i făcuse pe acești doi bravi cavaleri să se bată în sulițe în fața lui. Crezi cumva c-or să se omoare între ei?

— Păi, știu eu? E un sport cam periculos ăsta, spuse Merlyn, dând din cap.

— Acuma! strigă Art.

În bătaia asurzitoare a copitelor pe pământ, care făcea să-ți înghețe sângele în vine, cei doi preaputernici călăreți se apropiară și se ciocniră. Sulițele șovăiră o clipă, numai la câteva degete de coifurile amândurora – fiecare dintre ei alesese cel mai greu punct de atins – și apoi galopară înainte, în direcții opuse. În plin galop, Sir Grummore intră cu sulița drept în fagul unde se cocoțaseră cei doi și-o înfipse destul de adânc în trunchiul copacului, în care se opinti și rămase țeapănă.

---

¹⁴ Scena turnirului parodiază o scenă similară descrisă eroic de Walter Scott în *Ivanhoe*.

Regele Pellinore, care își pierduse firea și fusese luat de valurile entuziasmului său, dispăru cu totul undeva, în desiş.

— Pot să mă uit? întrebă Art care, în momentul de cumpănă, închisese ochii pentru mai multă siguranță.

— Poți, sigur că poți, totu-i în regulă, spuse Merlyn. O să mai dureze, până o să poată să revină fiecare la locul lui.

— Prr, prrr, ho boală, stai naibii, un'te duci? strigă Regele Pellinore cu o voce înăbușită și cam pierită, de departe, printre tufişurile de ienupăr.

— Hei, alo! Pellinore, u-huu! strigă din toate puterile sir Grummore. Întoarce-te înapoi, colega, aicea sunt!

Intervenii o lungă pauză, în care cei doi cavaleri făcură cele necesare pentru a-și relua complicatele poziții de start și, în cele din urmă, Regele Pellinore se găsea în capătul opus celui din care pornise înainte, în timp ce Sir Grummore îl privea din locul în care se găsisese în prima ciocnire adversarul lui.

— Cavaler trădător! strigă Sir Grummore.

— Predă-te, mișelule, ai, ce zici? replică Regele Pellinore.

Își cumpăniră din nou lăncile și se năpustiră la atac.

— Vai, spuse Art, sper să nu se rănească.

Dar cei doi cai înșeuau bătăuau cu răbdare drumul unul spre celălalt, iar cei doi cavaleri se hotărâră în același timp asupra loviturii de mătură. Așa că fiecare își ținea sulita în unghi drept spre stânga, și înainte ca Art să mai apuce să mai spună măcar „păs”, se auzi o bufnitură grozavă, care avea totuși un clinchet melodios. Bang! făcu armura, ca un omnibus izbit c-o lovitură de ciocan, și-n clipa următoare cei doi luptători stăteau unul lângă celălalt pe pajiștea înverzită, în timp ce caii lor galopau în direcții contrare.

— Splendidă căzătură, comentă Merlyn.

Cei doi cai se opriră din goană și, cu datoria împlinită, începură resemnați să mănânce iarbă. Regele Pellinore și Sir Grummore stăteau uitându-se țintă drept în fața lor, fiecare încleștat încă, plin de speranță, de sulita celuiilalt pe care-o ținea sub braț.

— Mamă Doamne! spuse Art. Ce mai bușeală! Dar, oricum, se pare că nimeni n-a pățit nimic până acuma.

Sir Grummore și Regele Pellinore se ridicară de jos cu multă osteneală.

— Păzea, strigă Regele Pellinore.

— Dumnezeu să te aibă în pază! răcni Sir Grummore.

Cu aceste cuvinte, își traseră săbiile și se năpustiră cu atâta sălbăticie unul la celălalt, încât fiecare, după ce făcu celuiilalt o creștătură în coif, se întinse pe neașteptate pe spate.

— Pfui, făcu Regele Pellinore.

— Ptiu, făcu și Sir Grummore, stând de asemenea în șezut.

— Cerule! exclamă Art. Ce mai luptă!

De data asta, cavalerii își pierdură de-a binelea cumpătul și lupta se încinse cu toată seriozitatea. Nu se poate spune totuși că treaba asta avea prea mare

importanță, fiindcă erau atât de bine ambalați și înveliți din toate părțile în metal, încât oricum nu aveau cum să se deterioreze prea mult unul pe celălalt. Dura atât de mult ca fiecare adversar să se poată ridica în picioare după vreo căzătură, și orice lovitură, atunci când cântăreai aproape o optime de tonă, era o sarcină atât de împovăraătoare, încât fiecare etapă a luptei putea fi observată și cumpănită cu grijă.

În prima etapă, Regele Pellinore și Sir Grummore au stat în picioare, unul în fața celuilalt, cam o jumătate de oră și s-au pocnit fără încetare peste coifuri. Ținând seama de faptul că nu există posibilitatea decât a unei singure lovituri odată, treaba în general era făcută cu rândul, Regele Pellinore lovind, în timp ce Sir Grummore își mai trăgea sunetul și viceversa. La început, dacă vreunul dintre ei scăpa sabia din mână sau, cine știe cum, i se înfigea în pământ, celălalt profita de ocazie și-i ardea adversarului cu sete vreo două sau trei lovituri în plus, în timp ce acesta din urmă băjbăia după sabie sau încerca răbdător s-o scoată din pământ. După un timp însă, când au mai obosit, intrară oarecum în ritm cam așa cum sunt jucăriile acelea mecanice de la tir, care încep să funcționeze când ai atins ținta și taie un buștean. În cele din urmă, mișcarea și monotonia le-au redat voia bună și începură să se plictisească și de această ocupație.

A doua fază a fost introdusă de comun acord ca un fel de schimbare.

Sir Grummore o porni, șontăcâind spre un capăt al poenii, în vreme ce Regele Pellinore se târî până-n celălalt capăt. Apoi, făcură stânga împrejur și se legănară o dată sau de două ori, înainte și înapoi, ca să se echilibreze și să lase cât mai mult din greutatea trupului pe degetele de la picioare și astfel să poată alerga. Căci, atunci când se înclinau înainte, trebuiau să alerge înainte, ca să-și mențină cât de cât echilibrul, iar dacă se întâmpla să se incline puțin prea mult pe spate, ar fi căzut imediat jos. Așa că, vezi bine, până și mersul obișnuit era o problemă complicată. Încât, de cum simțiră că își repartizaseră greutatea în față, cum trebuie, astfel că dacă ar mai fi stat o secundă nemișcați s-ar fi prăbușit pe burtă, fiecare dintre ei o porni la trap pe cât îl țineau puterile. Se repeziră înainte de parcă ar fi fost doi porci mistreți înfuriați.

Se întâlniră la mijloc, piept în piept, cu o zarvă de navă care naufragiază și de clopote de catedrală trase în ziua de Paști, și amândoi, ricoșând cu putere, se prăbușiră fără suflare pe spate. Rămaseră astfel întinși câteva minute, gâfâind cu osteneală. Apoi începură încet-încet să se înalțe pe picioare, și era evident că de data asta își cam pierduseră calmul.

Regele Pellinore nu numai că-și pierduse calmul, dar părea să fi fost un pic cam năucit de ciocnire. Se ridică în picioare cu fața în cealaltă parte și nu-l găsi nicăieri pe Sir Grummore. Lucrurile erau însă lesne de înțeles și de iertat, dacă stăm și ne gândim că nu putea să vadă decât prin crăpătura îngusta care mai rămăsese după ce lăsase în jos viziera – și care mai era și la vreo trei degete depărtare de ochii lui, datorită căptușelii de paie a coifului – dar, oricum ar fi stat lucrurile, părea destul de încurcat. Poate că-și spărsese ochelarii.

Sir Grummore nu pierdu vremea și știu să profite de avantajul oferit.

— Na, ia-o și pe-asta! răcni el, dându-i nefericitului monarh o lovitură puternică cu amândouă mâinile peste tighă, tocmai atunci când acesta își întorcea încet capul dintr-o parte în alta, privind în direcția opusă.

Regele Pellinore se întoarce morocănos, dar adversarul fu prea iute pentru el. Îi ocolise pe dimprejur, așa că acum se găsea iarăși în spatele Regelui, și-i mai dădu o lovitură înfiorătoare, în același loc.

— Unde ești? întrebă Regele Pellinore.

— Aici, răspunse Sir Grummore, dându-i încă una.

Sărmanul Rege se întoarce pe cât putea de sprinten, dar Sir Grummore îl trase iarăși pe sfoară.

— Cucu, înapoi! strigă Sir Grummore, pocnindu-i iarăși.

— Ești un nemernic, spuse Regele.

— Poc! răspunse Sir Grummore, făcând întocmai ceea ce spusese.

Acum nu știu: ori că era din pricina ciocnirii dinainte, ori că loviturile repetate în moalele capului începeau să-l supere, sau poate din cauza caracterului viclean al adversarului său – fapt este că Regele Pellinore dădu semne vizibile că mintea i s-ar fi tulburat. Se legăna înainte și-napoi, sub grindina de lovituri care-i era administrate și-și mișca fără putere brațele.

— Sărmanul Rege, făcu Art. De-ar înceta să-l tot lovească.

De parcă ar fi auzit rugămintea lui, Sir Grummore se opri din trudă.

— Vrei Pax? întrebă el.

Regele Pellinore nu dădu niciun răspuns.

Sir Grummore îi mai otânji una peste ceafă și spuse:

— Să știi că dacă nu spui Pax, îți tai capu'!

— Nici vorbă, spuse Regele.

Bang! făcu sabia în vârful capului.

Bang! îl pocni încă o dată.

Bang! a treia oară.

— Pax! zise Regele Pellinore, vorbind cam nedeslușit.

Apoi, tocmai când Sir Grummore se destindea, degustând fructele victoriei sale, se întoarce cu o sută optzeci de grade, se năpusti asupra inamicului său, strigă din toate puterile „NON”! și-l lovi zdravăn în capul pieptului.

Sir Grummore căzu lat pe spate.

— Ei, asta-i bună! exclamă Art. Ce mai escrocherie! Nu m-aș fi gândit că-i capabil de așa ceva.

Regele Pellinore se așează de îndată pe pieptul victimei sale, crescând astfel greutatea ce-l apăsa pe bietul om cam la un sfert de tonă și făcând cu totul imposibilă orice încercare de mișcare, și începu apoi să desfacă coiful lui Sir Grummore.

— Ai spus Pax!

— Am spus Pax Non, numai că-n șoaptă, că nu mai aveam suflare.

— Asta-i curată pungășie!

— Ba nu e!

- Ești un nemernic!
- Ba nu sunt!
- Ba da, ești!
- Ba nu, nu sunt!
- Ba da, ești!
- Am spus Pax Non.
- Ba ai spus Pax.
- Ba nu, n-am spus.
- Ba da, ai spus.
- Ba n-am spus.
- Ba ai spus.

Tot discutând așa, coiful lui Sir Grummore fu desfăcut și-i văzură capul descoperit uitându-se cu ură la Regele Pellinore, purpuriu la față.

- Predă-te, mișelule! strigă Regele.
- Nici gând! spuse Sir Grummore.
- Păi n-ai ce-i face, trebuie să te predai, că dacă nu, să știi că-ți tai capul.
- Bine, n-ai decât să-l tai.
- Ei, haide, dom'le, doar știi că trebuie să te predai dacă ți-am scos coiful.
- Chiar că mă grăbesc! Mă fac că mă predau, spuse Sir Grummore.
- Bine. Atunci îți tai capul.
- Nu-mi pasă.

Regele își agită amenințător sabia.

- Haide, haide, ce mai aștepți? Dă-i drumu', spuse Sir Grummore.

Regele își lăsa în jos sabia și spuse:

- Ei, hai, te rog frumos, predă-te!
- Tu să te predai, replică Sir Grummore.

— Bine, dar asta-i culmea. Cum să mă predau eu? Pai nu vezi că stau pe tine? I-auzi, ce, în definitiv, tu stai pe mine sau eu pe tine?!

- Bine, atunci tot ce pot face pentru tine este să mă fac că mă predau.

— Ei, haide, Grummore. Să știi că mă bate gândul că ești un adevărat netrebnic că nu te predai. Știi foarte bine că nu pot să-ți tai capul.

— Nici prin cap nu-mi trece să cedez unui trișor care începe să lupte după ce-a spus PAX.

- Mă faci trișor! Pe mine! Să știi că nu sunt trișor!
- Ba ești un trișor!
- Nu sunt!
- Ba ești!
- Nu sunt!
- Ba ești!

— Foarte bine! spuse Regele Pellinore. Poftim, scoală-le frumușel și pune-ți coiful și ne batem iarăși. N-o să-mi spună mie orice nătărău că sunt trișor. Ei, lasă, dom'le, că vedem noi!

- Trișorule! strigă Sir Grummore.

Se ridicară în picioare și-și făcură de lucru cu coiful, şuierând unul la altul. „Ba ești!” „Ba nu-s!” până ce în cele din urmă coiful îi fu montat la loc. Apoi se retraseră în capetele opuse ale poienii, se înclinară, își lăsară toată greutatea în față și porniră huruind și duduind unul spre celălalt, ca două tramvaie care au prins viteză.

Din nefericire, erau acum atât de cătrăniți amândoi, încât n-au mai fost atenți și, în furia momentului, nu reușiră să se ciocnească. Avântul armurii lor era prea mare ca să-l poată stăpâni, așa că fugiră o bucată bună de drum, înainte de a se putea opri. Urmă apoi un lucru tare ciudat: se învârtiră amândoi mai multă vreme, fără ca niciunul dintre ei să ajungă să fie văzut de celălalt.

Era tare amuzant să-i poți urmări, fiindcă Regele Pellinore, care era pățit și nu mai voia cu niciun chip să fie iarăși prins pe neașteptate pe la spate, se învârtea ca un titirez, încercând să vadă ce se petrece în spatele lui, iar Sir Grummore, care folosisese el însuși stratagema, făcea același lucru. Rătăciră astfel vreme de cinci minute, ba oprindu-se și rămânând nemișcați în ascultare, ba zornăind și ghemuindu-se la pământ, furișându-se, încercând să-și vadă dușmanul, mergând în vârful picioarelor și, din când în când, dând câte o lovitură la întâmplare în spate.

La un moment dat, nu erau decât câțiva metri între ei, și stăteau încordați, unul în spatele altuia, ca s-o pornească apoi iarăși, tiptil-tiptil, în direcții opuse, cu infinite precauțiuni; o dată, Regele Pellinore l-a și izbit pe Sir Grummore cu una din loviturile lui în spate, dar apoi se răsuciră imediat amândoi atât de repede și-n toate direcțiile, că iarăși se prostiră și se năuciră de-a binelea.

După vreo cinci minute de asemenea ciudată urmărire, Sir Grummore spuse:

— Haide, las-o baltă, Pellinore. N-are niciun rost să te-ascunzi. Să știi că te văd.

— Da' nu mă ascund deloc, ce, te-ai zurlit de tot?! exclamă cu indignare Regele Pellinore. Spune-mi, unde sunt?

Se descoperiră unul pe celălalt și se apropiară, față în față.

— Netrebnicule! strigă Sir Grummore.

— Ptiu! Jigodie! Mai și vorbești! se burzului Regele Pellinore.

Își întoarseră spatele unul altuia și-o porniră spre locurile lor, fierbând de indignare.

— Pungașule! strigă Sir Grummore.

— Fanfaron nenorocit! îi răspunse Regele Pellinore.

Spunând aceste cuvinte, își adunară toate puterile pentru ciocnirea hotărâtoare, se înclinară în față, își lăsară capetele în jos ca doi țapi furioși și-o porniră cu mare îndârjire să pună capăt luptei în izbitura finală. Dar, vai, nu s-ar putea spune că ținteau prea bine. Trecură cam pe la vreo cinci metri distanță unul de celălalt, în plină viteză, făcând pe puțin opt noduri pe oră, ca vapoarele care se ating aproape în noapte, fără ca nimeni de pe punte să schimbe vreo vorbă, și se năpustiră înainte spre osânda ce-i aștepta. Ambii cavaleri începură să dea din mâini ca niște mori de vânt, în sensul opus acelor de ceasornic, într-un efort zadarnic de-a pune frâu înaintării lor vijelioase. Amândoi înaintară cu ardoare neostoită. Apoi, Sir Grummore se buși cu capul de fagul în care se cocoșase Art, iar Regele Pellinore se

ciocni de un castan, în celălalt capăt al poienii. Copacii se cutremurară, pădurea răsună. Mierlele și veverițele blestemară îngrozite, iar porumbeii gulerăți zburătăciră din ascunzișurile lor înfrunzite, cale de-o poștă, de jur-împrejurul cumplitei întâmplări. Cei doi cavaleri rămaseră încremeniți cât să numeri până la trei. Apoi, cu un ultim zăngănit unanim și melodios, căzură amândoi sleiți de puteri pe pajiștea fatală.

— Aș zice că s-au sonat, spuse Merlyn.

— Vai de mine, exclamă Art. Nu s-ar cuveni să ne coborâm și să mergem să-i ajutăm?

— Păi, știu eu? Am putea la o adică să le turnăm apă în cap, dacă am avea apă, rosti Merlyn cu un aer gânditor. Dar nu prea cred c-or să fie mulțumiți că le ruginim armura. Las' c-or să se dezmeticească ei și-așa. Ca să nu mai vorbim c-ar fi și timpul să ne întoarcem acasă.

— Dar ar putea să moară, sau să fi și murit?

— Ascultă-mă pe mine când îți spun că n-au murit. Peste-un minut sau două să vezi c-or să-și vină-n fire și-or să se ducă fieștecăre la casa lui să-și pună burta la cale.

— Sărmanul Rege Pellinore, n-are niciun cămin un' să se adăpostească.

— Lasă, n-avea nicio grijă. O să-l invite Sir Grummore să stea peste noapte la el. Or să fie cei mai buni prieteni de pe lume, când or face iarăși ochi. Așa se întâmplă întotdeauna. Se împrietenesc la cataramă.

— Și chiar crezi c-așa o să fie?!

— Mai, drăguță, eu nu cred; eu știu! Haide, că n-avem timp de pierdut, închide ochii și s-o pornim.

Art cedă în fața atotștiinței superioare a lui Merlyn.

— Și crezi, întrebă el cu ochii închiși, că Sir Grummore o să aibă un pat de puf?

— Mai mult ca sigur!

— Ei, atunci îi bine! Asta o să fie o răsplată a suferințelor, chiar dacă sărmanul a ieșit cam buimac din isprava asta.

Fură rostite apoi cuvintele acelea latinești și Merlyn făcu toate trucurile sale tainice de cuviință în asemenea ocazii. Vârtejul larmei șuierătoare și spațiul îi primiră. Peste două secunde, stăteau întinși sub tribună, iar vocea majurului se auzea mugind din cealaltă parte a terenului de turnir.

— Păi nu, nu așa, conașu' Art, ce crezi matală, că așa merge?! Gata, ai moțăit destul la umbră. Ia hai mătăluță și fă-te 'ncoa, la soare, să te văd și eu la ochi, să stai aici cu conașu' Kay, haide, haide, fuguța. Ascultă la mine comanda: Un', doi, un', doi! haide, haide să vedeți și voi ce-i aia turnir adevărat.

CAPITOLUL VIII

Era o seară rece și umedă, așa cum se întâmplă uneori să fie chiar și spre sfârșitul lui august, și Art nu mai știa ce să facă în casă. Își petrecu câțeva vreme printre câini, vorbind cu Cavall, apoi o porni așa, de doru' lelii, pe la bucătărie, să ajute la curățatul și lustruitul vaselor. Dar acolo era prea cald. Era obligat să stea în casă din pricina ploii, de către femeile din gospodărie și asta îl călca pe nervi, așa cum se întâmplă prea adesea cu nefericiții copii ai generației noastre; dar pe lângă asta, tristețea și umezeala de afară îi tăiau orice elan să iasă din casă. Îi era tare urât și nu înghițea pe nimeni.

— Ei, fir-ar să fie, mă băiatule, spuse Sir Ector. Ia mai șterge putina de-aicea și nu mai sta tot timpu' lângă fereastră să-ți plângi aleanul. Haide, du-te și găsește-l pe dascălu' tău. Poftim, uite cum își pierde vremea! Păi, să știi de la mine, când eram eu de vârsta ta, nu pierdeam un moment, și nu trecea o zi din asta umedă fără să mai studiem și noi cevașilea, să ne mai ieducățim și noi mințile.

— Art e un tâmpit! spuse Kay, de cum îl văzu.

— Haide, maică, fugi de-acilea, că n-am vreme de bâzducurile tale acuma, du-te că nu-mi văz nici capu' de treburi cu toate rufele astea care trebui' să le spăl! se plânse bătrâna lor doică.

— Păi, să nu-ți fie cu supărare, conașule, zise Hob. Da' mă rog, vezi-ți de treabă și du-te în odaia matală și lasă păsările în pace.

— Haidi, haidi, că n-am vreme, îl repezi majuru'. N-ai ce căuta ici-șă. N-am vreme de tine acu'. Am de lustruit toată armura asta, grijania ei!

Când se întoarse iarăși la cuștile câinilor, până și Hăitarul lătră la el.

Atunci, Art își târî pasul șleampăt spre camera din turn, în care Merlyn era ocupat să-și tricoteze o scufie de noapte din lână, pentru nopțile de iarnă.

— Uite-aici, nu știu ce Dumnezeu că tot scapă ochiu' ăsta. Fac ochiu' strâns și-l dau de două ori ca să iasă bine marginea, da' nu-mi dau seama de ce tot scapă, spuse vrăjitorul. Ochiurile astea de-aici trebuie prinse ca foile cepei și 'totdeauna când ajung la vârful scufiei, îmi fac pocinogu'!

— M-am gândit că n-ar fi rău să mai primesc și eu ceva edicățiune, spuse Art. Cât mi-am bătut capu', n-am găsit nimic de făcut.

— Aha, vasăzică 'mneatale consideri că educația este ceva care se face când n-ai nimic mai bun de făcut?!, se interesă cu rea-voință Merlyn, fiindcă nici el nu era în apele lui.

— Ei, nu chiar așa, da' oricum, oarecare educație tot s-ar putea face și ca să treacă vremea.

— Nu zău, educația mea, cu alte cuvinte!? întrebă Merlyn, cu ochii fulgerând.

— Hai, Merlyn, exclamă Art fără să răspundă la întrebarea provocatoare a vrăjitorului, te rog frumos, dă-mi și mie ceva de făcut, fiindcă mă simt atât de nefericit. Nimeni n-are nevoie azi de mine, și zău dacă pot să mai stau cuminte. Plouă afară, de mi s-a urât cu totul.

— Ar trebui să-nveți să tricotezi.

— Nu s-ar putea să ieșim afară și să mă fac ceva, știu eu, un pește sau ceva în genul ăsta?

— Păi ai fost o dată pește! Ce mai vrei acum?? Cine are cap de învățat, nu-i nevoie să-l tot pisezi! O dată-i de-ajuns!

— Bine, atunci poate că s-ar putea să mă fac pasăre?

— Dacă ai avea ceva în tărtăcuță, ceea ce nu-i cazul, ai ști că unei păsări nu-i place să zboare pe ploaie, fiindcă își udă penele și i se lipesc. Dacă ar ieși pe o asemenea vreme, s-ar uda learcă.

— Aș putea să fiu șoim în sălașul lui Hob, spuse cu îndrăzneală Art. Asta ar însemna că stau înăuntru și nu mă ud.

— Ei, asta zic și eu că se numește pretenție, nu glumă! se minună bătrânul. I-auzi ce mai idee, dom'le, îi trece prin cap copilului ăstuia! Auzi, să-l fac șoim și altceva nu: Pfu!

— Știi că atunci când vrei o să mă faci și șoim, strigă Art, dar îți place să mă chinuiești, fiindcă n-am ce face și plouă afară. Nu mai pot să mai înghit viața asta!

— Hodoronc-tronc!

— Te rog, spuse Art, te rog din tot sufletul, dragă Merlyn! hai, fă-mă și pe mine șoim. Să știi că dacă nu mă faci șoim, ai să vezi ce-am să fac. Nici măcar nu știu ce-am să fac!

Merlyn lăsă din mână scufia tricotată și se uită la elevul lui peste ochelarii lăsați pe vârful nasului.

— Băiete, spuse el, ai să fii tot ce-ți trece prin cap sau chiar mai mult, toate lucrurile din lumea animală, vegetală sau minerală, ai să te faci protozoar sau virus – asta am s-o fac înainte de-a termina tot ce trebuie să înveți de la mine – dar să știi că va trebui să ai încredere în puterea mea de a vedea lucrurile în viitor. Încă n-a venit timpul să fii șoim – uite, în primul rând acum Hob este în sălaș și hrănește păsările – așa că cel mai bun lucru pe care poți să-l faci ar fi să te așezi frumușel pe scaunul aici și să înveți să fii ființa umană.

— Foarte bine, așa am să fac, dacă așa stă treaba, se resemnă Art și se așează liniștit. După câteva minute, adăugă: Acum aș vrea să știu: am voie să vorbesc ca o ființă umană sau trebuie să-mi țin gura?

— Tot omul are voie să vorbească.

— Ei, atunci e bine, fiindcă tocmai voiam să-ți pomenesc că ți-ai tricotat barba în scufia de noapte și că până acuma ai împletit trei rânduri de barbă cu andreaua.

— Ce?! Ptiu, fir-ar să...

— Eu zic că cel mai bun lucru ar fi să tai capătul bărbii. Să aduc niște foarfeci?

— De ce nu mi-ai spus mai înainte?

— Am vrut să văd ce-o să se-ntâmple.

— Să știi, băiete, că îți asumi un mare risc, spuse vrăjitorul. S-ar putea să te transform într-o felie de pâine și să fii apoi prăjită.

Spunând aceste cuvinte, începu să-și scoată barba din împletitură, bodogănind în sinea lui și fiind în același timp foarte atent ca nu care cumva să desfacă un ochi din scufia de noapte.

După un timp, când se gândi că preceptorul său se mai calmase, Art îndrăzni să întrebe:

— E la fel de greu să zbori, cum a fost să învăț să înot?

— Nici n-o să trebuiască să înveți să zbori. N-am de gând să te fac șoim și să-ți dau apoi drumu' în largu' tău. Am să te bag în sălaș să stai acolo o noapte, să fii șoim în rândul șoimilor și să vorbești cu ceilalți. Asta înseamnă să înveți: să-i asculți cu atenție pe experții în problemă.

— Or să vorbească?

— I-auzi, păi te cred și eu! Vorbesc în fiecare noapte, cufundați în întuneric. Povestesc despre felul în care-au fost prinși, despre ceea ce își mai amintesc de casa părintească, despre spița din care se trag și despre faptele mărețe ale strămoșilor lor, despre instrucția lor și despre ce-au învățat și despre ce-au să mai învețe. Zău că e o adevărată conversație militară, așa cum poți s-auzi la popota ofițerească a oricărui regiment de cavalerie care se respectă: tactică militară, armament, echipament de instrucție, șmotru, pariuri, vânători celebri, vin, femeii și cântece. Și mai au un subiect favorit – continuă el – și acesta este mâncarea. Este un gând deprimant dar, dineînțeles, toți voinicii ăștia sunt antrenați în special cu arma foamei. Fac sărmanii o foame, mai rău ca ultimul' cerșetor – și se tot gândesc la cele mai bune restaurante, unde se duceau pe vremuri și ce chiohanuri teribile trăgeau, cu șampanie, caviar și cu țiganu' care le cânta la ureche. Bineînțeles, toți se trag din neam de nobili.

— Ce rușine că trebuie să fie ținuți prizonieri și flămânzi tot timpul!

— Ei, nu-i chiar așa. Să știi că nu-și dau seama că sunt prizonieri, în orice caz nu mai mult decât pot să înțeleagă lucrul ăsta ofițerii de cavalerie. Se consideră că sunt destinați profesiei lor, cum sunt închinați ordinului lor – cavalerii. Vezi tu, drăguță, ca să intri în rândul celor din tagma sălașului, trebuie să fii pasăre de pradă și asta înseamnă ceva pentru ei. Ei știu în felul ăsta că nimeni din clasele inferioare nu va putea să intre printre ei. N-ai să vezi niciodată pe un leaț de-al lor o mierlă sau mai știu eu ce pleavă din asta. Și-apoi, cât despre partea foamei, nimeni nu moare acolo de asta. Se poate socoti că se află la instrucție, mă-nțelegi, și ca oricine care se află în perioada de instrucție severă, bineînțeles că le zboară gândul la mâncare.

— Și eu, eu când pot să încep?

— Chiar și-acuma, dacă vrei. Intuiția mea îmi spune că Hob a terminat chiar în clipa asta treaba pe care-o avea în sălaș. Dar mai înainte de toate, aș vrea să știu ce fel de șoim ai vrea să fii.

— Cred că erete¹⁵, spuse cu politețe Art.

Răspunsul îl măguli pe vrăjitor.

— O alegere cât se poate de bună și, dacă n-ai nimic împotrivă, o să începem acțiunea chiar acum.

---

¹⁵ În limba engleză Merlin înseamnă erete.

Art se ridică de pe scăunelul lui cu trei picioare și se postă în fața dascălului său. Merlyn lăsa deoparte andrelele și lucrul de mână.

— Mai întâi, fă-te mic, spuse el, apăsându-l pe creștetul capului, până ce se făcu puțintel mai mic decât un hulub. Așaa... Acum stai în vârful picioarelor, îndoia genunchii, lipește-ți coatele de coaste, ridică-ți mâinile la nivelul umerilor și țineți primele două degete împreunate și la fel și cel de-al treilea și cel de-al patrulea. Uite, cam așa.

Spunând aceste cuvinte, bătrânul necromant se ridică el însuși în vârful degetelor.

Art îl imită cu grijă și se întrebă ce se va mai întâmpla. Ceea ce se întâmplă fu cu totul surprinzător: Merlyn, care spusese ultimele cuvinte ale vrăjii în șoaptă, se transformă deodată într-un condor, lăsându-l pe Art în vârful picioarelor și complet neschimbat. Magicianul stătea de parcă s-ar fi uscat la soare, cu aripi gigantice de aproape trei metri, cu un cap portocaliu aprins și un moț ca purpura. Arăta foarte surprins de schimbare și părea destul de caraghios.

— Hei, întoarce-te, strigă Art. Ai făcut o schimbare greșită.

— Asta-i din cauza curățeniei generale, exclamă Merlyn, revenind la înfățișarea sa obișnuită. Dacă dai voie unei femei să-ți intre măcar o jumătate de oră în camera de lucru, nu mai știi unde-ai pus vraja și nu mai știi nici dacă o mai știai sau nu. Hai, ridică-le și-o să mai încercăm o dată!

De data aceasta, Art, care era gata micșorat, simți cum îi zvâcnesc degetele de la picioare și cum încep să zgârie podeaua. Mai simți cum i se înalță călcâiele și cum îi ies în afară și avu senzația că-i intră genunchii în burtă. Coapsele i se scurtară deodată. De la încheietura mâinii până la umeri îi cresc o piele subțire ca o pânză de păianjen, în timp ce din buricul degetelor de la mâini îi apărură pene moi care în câteva clipe crescură și se întăriră, dând la iveală o aripă de toată frumusețea. De-a lungul antebrățului, îi încolțiră câteva pene și fulgi mai mărunți, iar din buricul degetelor mari îi crescură niște minunate pene de care putea să fie mândru.

Cât ai clipi din ochi, îi crescură și penele din coadă, cu penajul suprapus și simți cum îi răsar din piele penele mari care-i acopereau spatele și umerii, ascunzând sub ele puful și penele mai puțin însemnate. Art aruncă o privire iute spre Merlyn, își vârî brusc capul printre picioare căutând parcă nu știu ce, își înfoie penele și începu să se scarpine în bărbie cu gheara ascuțită a unuia dintre degetele de la picioare.

— Buun! spuse Merlyn. Ei, acum țiști pe mâna mea! Ei, fii atent și nu te ține așa, că mă zgârii! Ascultă ce vreau să-ți spun. Uite, am să te duc în sălaș, de unde iese Hob chiar acum, după ce l-a zăvorât pentru noapte, și am să te las acolo, liber și fără glugă, între Balin și Balan. Și-acum, fii cu mare băgare de seamă. Nu cumva să te apropii prea mult de vreunul din ei, fără să le vorbești mai înainte. Trebuie să te gândești că cei mai mulți dintre ei au gluga pe cap și, dacă-i iei prin surprindere, ar putea să facă ceva necugetat. Poți să te încrezi în Balin și Balan, de asemenea în Vindereu și în Coroi. Dar oricum, nu te apropia de-un șoim, dacă nu ești chemat înainte. Și, cu niciun chip, să nu care cumva să te apropii de colivia specială a lui

Cully, fiindcă nu poartă gluga pe cap și dacă are măcar cea mai mică ocazie, o să încerce să iasă prin plasa coliviei. Sărmanul, nu-i prea sănătos la cutiuță și dacă pune gheara pe tine, atunci s-a terminat – n-ai nici cea mai mică șansă să scapi cu viață. Să ții minte că o să te afli într-un fel de cazarmă spartană. Tipii de acolo sunt militari de carieră, adevărați mercenari, cu multă experiență. Ca proaspăt recrut, singura ta treabă este să-ți ții clanța închisă, să nu vorbești neîntrebat și să nu întrerupi pe superiorii tăi! Ne-am înțeles?

— Ei, nu-i chiar așa. Eu zic că sunt ceva mai mult decât un subaltern, dacă sunt erete, spuse Art.

— Mda, de fapt, ești oarecum mai ceva decât soldat prost. Ai să vezi, de pildă, că Vindereul și Coroiul or să fie foarte politicoși, dar să nu dea naiba-n tine și să-ntrerupi din vorbă pe ereții și șoimii cu grad mai mare. Vezi că e o șoimăniță pelerină care are grad de colonel onorific al regimentului. Cât despre Cully, e și el colonel, chiar dacă e la pifani, așa că vezi cu cine ai de-a face și deschide gura atât cât se cuvine într-o asemenea companie.

— Da, da, n-avea nicio grijă, am să fiu atent, îl asigură Art, care începea să se simtă înspăimântat.

— Bine, atunci am să vin să te iau dimineața, înainte de a se trezi Hob.

Toți șoimii păstrară tăcerea în timp ce Merlyn îl ducea pe noul lor tovarăș în sălaș și rămaseră tăcuți câțeva vreme după aceea, când fură cu toții înghițiți de liniștea și întunericul nopții. Ploaia încetase și pe cer se înălțase o lună plină ca un bostan, iar noaptea de august era așa de senină, că puteai vedea în curte, la cincizeci de pași, o omidă păroasă cum se târa în sus pe zidul de gresie al turnului principal. După numai câteva momente, ochii i se obișnuiră cu lumina difuză din sălaș. Întunericul se subție din ce în ce și în lumina ciudată, argintie, care era parcă spulberată în văzduh, se ivi o privescătoare cutremurătoare și misterioasă.

Fiecare șoim stătea învăluit în argint, într-un singur picior, cu celălalt strecurat sub pavăza aripilor, și fiecare dintre ei era o statuie neclintită a unui cavaler în armură. Erau gravi, înzăuți din cap până-n picioare, cu coifurile lor de pene și cu pintenii la picioare.

Perdeaua de pânză groasă sau de sac a leașurilor pe care se găseau, se mișca maiestuos într-o pală de vânt, ca odăjdiile preoților într-o capelă, iar nobilimea fermecată a văzduhului stătea neabătută în cavalerescul priveghi cu o cavaleriească răbdare. Pe vremea aceea, șoimarii acopereau cu glugă capetele tuturor păsărilor de vânătoare, chiar și uliul porumbar sau eretele, ceea ce în zilele noastre, conform practicii stabilite, nu se mai obișnuiește.

La vederea acestor siluete grandioase, stând nemișcate de parcă ar fi fost tăiate în piatră, Art își ținu suflarea. Era atât de copleșit de măreția lor, încât n-ar mai fi fost nevoie de avertismentul lui Merlyn ca să-și cunoască lungul nasului și să se arate atât de umil pe cât se cuvenea într-o asemenea societate.

Curând, se auzi un clinchet ușor de clopoțel. Marea Șoimană Pelerină se mișcase de-abia simțit și spuse cu vocea ei nazală, vorbită pe nasul atât de aristocratic:

— Domnilor, puteți conversa!

Urmă o tăcere mormântală.

Numai dintr-un colț depărtat al camerei, care fusese împrejmuit cu o plasă pentru Cully – el stătea acolo fără glugă pe cap, nelegat și înconjurat de penele care-i căzuseră când năpârlise – se auzi bodogăneala slabă a colericului colonel de infanterie.

— Negri afurișiți! mormăia el de-abia deslușit. Guvern afurisit! Politicieni afurișiți! Bolșevici afurișiți! Și ce văd oare aci nu este cumva un pumnal cu mânerul întors către mine? Ce ungher afurisit! Ce viață afurisită! Oh, vai, Cully, mai ai în fața ta doar un ceas scurt de petrecut pe'ceastă lume, și-apoi pe veci fi-vei blestemat!

— Colonele, spuse cu răceală Șoimana, te rog, nu înaintea ofițerilor mai tineri.

— Vă cer iertare, Doamnă, reveni imediat sărmanul colonel. Știți, capul meu mă mai lasă din când în când, vă rog să mă iertați. Țsta-i blestemul meu, vai și amar de zilele mele!

Din nou se așternu tăcerea, formală, groaznică și neclintită.

— Cine este noul ofițer? întrebă prima voce, cumplită și, în același timp, melodioasă.

Nimeni nu răspunse.

— Vorbește, domnule! porunci Șoimănița Pelerină, privind țință în fața ei, de parcă ar fi vorbit în somn.

Niciunul nu-l putea vedea prin gluga trasă peste cap.

— Dacă nu vă e cu supărare, eu sunt un erete... Se opri, înfricoșat de nemișcarea ce-l înconjura.

Balan, care era unul dintre ereții adevărați care stătea lângă el, se aplecă și-i șopti cu amabilitate în ureche:

— Nu-ți fie frică; spune-i Doamnă, că așa-i place.

— Sunt un erete, Doamnă, de nu vă e cu supărare.

— Un erete. Aha, asta-i foarte bine. Și, mă rog, din ce ramură a ereților te tragi?

Art n-avea nici cea mai mică idee de ramura din care s-ar fi tras, și-i era grozav de teama să nu fie prins cu ocaua mică.

— Madame, spuse el, sunt unul din ereții care-și au obârșia în Pădurea Sălbatică. Iarăși se așternu tăcerea, tăcerea de argint de care începuse să se teamă.

După un timp, colonelul onorific vorbi în cele din urmă cu vocea sa înceată:

— Sunt Eretsonii din Yorkshire, și Ereții Galezi, și familia Mc'Erett din Nord. Apoi mai sunt cei ce se înrudesesc cu Salisbury d'Erét; ca să nu mai vorbim de cei din împrejurimile lui Exmoor sau familia O'Herret din Connaught. Dar nu mi-aduc aminte deloc de vreo familie din Forest Sauvage.

— Știți, Doamnă, îndrăznesc să spun că s-ar putea să fie cumva o ramură colaterală, vorbi Balan.

— Să-i dea Dumnezeu sănătate, gândi Art. Măine am să-i prind o vrabie și am să i-o dau s-o mănânce, când n-o fi atent Hob.

— Da, fără îndoială, aceasta trebuie să fie soluția, căpitane Balan.

Din nou se lăsă tăcerea.

Într-un târziu, Șoimana pelerină sună din clopoțel și spuse:

— O să începem cu catehismul, înainte de a-l pune să jure.

Art îl auzi pe Coroiul din stânga lui începând să tușească nervos la aceste cuvinte, dar Șoimănița pelerină nu-i acordă nici cea mai mică atenție.

— Erete de Pădurea Sălbatică, spuse Șoimănița, ce este Fiară de Picior?

— O Fiară de Picior, răspunse Art, binecuvântând stelele că Sir Ector se îndurase să-i dea o educațiune de prima clasă, este calul, ogarul sau șoimul.

— Și de ce sunt toate acestea denumite Fiare de Picior?

— Fiindcă toate aceste dobitoace ale Domnului depind de puterea picioarelor lor, așa că după lege orice stricăciune adusă picioarelor unui șoim, ogar sau cal este socotită ca stricăciune pricinuită vieții lor. Un cal ologit este un cal mort.

— Bine, foarte bine, spuse Șoimănița. Acum, spune-mi, care sunt cele mai de seamă membre pe care ți le-a dat Cel de Sus?

— Aripile mele, grăi Art după un moment de gândire, mai mult la nimereală, fiindcă nu-și prea dădea seama cam ce voia Șoimănița.

La auzul acestor cumplite vorbe, încăperea se umplu de clinchetul clopoțelilor de argint ale tuturor, și toate acele chipuri cioplite își lăsară, cu adâncă amărăciune, amândouă picioarele pe pământ. Mulți își înclăștaseră ghearele de leaț, tulburați și amenințatori.

— Ce-ai spus?! chemă cu glas mare Șoimănița.

— A spus Aripile lui afurisite, spuse Colonelul Cully din colțul lui. Și-afurisit să fie ăla care-mi spune mie că nu sunt în toate mințile și să-l las în pace!

— Dar până și-un sturz are aripi!, strigă Vindereul, deschizându-și pentru prima dată cu îngrijorare ciocul ascuțit.

— Gândește-te mai bine! îi suflă Balan, în șoaptă de-abia auzită.

Art se gândi cu înfrigurare.

Un sturz are aripi, coadă, ochi, picioare – după cât se pare, nimic să-l deosebească de un șoim.

— Ghearele mele!

— Da, merge, e suficient, spuse cu blândețe Șoimănița, după una dintre lungile și înspăimântătoare sale pauze. Răspunsul s-ar fi convenit să fie „Picioarele”, la fel ca și la celelalte întrebări, dar e suficient dacă spui și „Ghearele”. Toți șoimii – desigur că folosim termenul destul de vag, fiindcă se găseau acolo și șoimi, și vinderei, și ereți, și ulii – își ridicară iarăși piciorul la care purtau clopoțelul și se așezară din nou în poziția lor favorită de repaos.

— Care este prima lege a piciorului?

(— Gândește-te bine, îi spuse prietenos micul Balan, ascunzându-și pliscul în aripă.)

Art cugetă o vreme, și ghici:

— Să nu lase niciodată să-i scape nimica! spuse el.

— Ultima întrebare, vesti Șoimănița. Cum vei putea să ucizi tu, în calitate de Erete, o hulubiță care-i mai mare decât tine?

De data asta, Art avu noroc, căci tocmai îl auzise povestind pe Hob despre felul în care Balan făptuise o asemenea ispravă cu câteva zile mai înainte, așa că răspunse cu prudență:

— Aș sugruma-o cu piciorul meu!

— Foarte bine! zise Șoimănița.

— Bravo! strigară și ceilalți, ridicându-și penele.

— Nouăzeci la sută, constată Coroiul, după ce făcu rapid adunarea. Asta numai dacă-i dați jumătate de punct pentru „Gheare”.

— S-o ia dracu' de treabă...

— Colonele, te rog!

Balan îi șopti lui Art:

— Colonelul Cully nu prea e în toate mințile. Se pare că are ceva la ficat, dar Vindereul crede că e din cauza tensiunii constante în care trebuie să trăiască, să-și ducă zilele sub stindardul măriei sale, Doamna. El zice că, odată, măria sa a vorbit cu el de la înălțimea rangului ei social, mă înțelegi, de la cavalerie la infanterie și el s-a uitat doar o dată la ea, în sus, a închis ochii și l-a apucat, așa, un fel de-amețeală. Te rog să mă crezi, se spune că n-a mai fost niciodată același de-atunci.

— Căpitane Balan, nu e politicos să șoptești prin colțuri, spuse Șoimănița. Ei, și-acum o să trecem la jurământ, să-l primim pe noul nostru ofițer în rândul nobililor. Poftim, Padre, e rândul domniei-tale.

Sărmanul Coroi, care de la un timp devenise din ce în ce mai nervos, se înroși până la rădăcina penelor și începu să îngăime un jurământ complicat despre tot felul de glugi, inele și curelușe de piele pentru picior.

— Cu acest inel te leg spre... auzi ca prin vată Art... iubește, cinstește și supune-te... până ce această curelușă ne va despărți.

Dar înainte ca părintele să ajungă la sfârșitul litaniei, izbucni în lacrimi și spuse printre hohote de plâns:

— Cruțare, măria ta, să mă ierți, dar am uitat să păstrez moaștele!

(— Moaștele sunt oase și alte chestii din astea, explică în șoaptă Balan, și bineînțele că e musai să juri pe ele).

— Ai uitat să păstrezi moaștele?! Bine, dar este de datoria ta să le păstrezi.

— Ș-știu, știu, da'...

— Și ce-ai făcut cu ele?

Vocea Coroiului tremură sub enormitatea confesiunii:

— Le... le-am cam mâncat, hohoti nefericitul preot.

Nimeni nu spuse nimic. Mârșava abandonare a sfintei datorii era prea groaznică, pentru a putea fi exprimată în cuvinte. Toți se lăsară pe amândouă picioarele și-și întoarseră capetele oarbe spre locul în care se găsea vinovatul. Nici măcar un cuvânt de reproș nu fu rostit. În liniștea profundă care se așternu, timp de vreo câteva minute, nu se auzi nimic altceva decât depravatul preot, smiorcăindu-se și sughițând de plâns.

— Ei, asta-i situația, zise în cele din urmă Șoimănița. Inițierea va trebui să fie amânată până mâine.

— Dacă-mi este cu iertare, Măria ta, spuse Balin, poate că am reuși totuși să punem la cale Ordalia¹⁶ și în noaptea aceasta? Dacă nu mă-nșel, cred că prezentul candidat este liber, fiindcă n-am auzit ca omul care l-a adus să-l fi legat.

Când se pomeni de încercarea Ordaliei, Art simți că pe undeva, în trupul lui de om-pasăre, începe să-l ia cu tremurici și hotărî pe loc că Balin nu va căpăta nici măcar un oscior din vrabia pe care i-o va da lui Balan, a doua zi.

— Mulțumesc, căpitane Balin. Tocmai reflectam și eu asupra acestui subiect.

Balin nu răspunse nimic.

— Candidat, ești liber?

— Oh, da, Doamnă, da, sunt liber, cu voia domniei-voastre; dar știți, mă gândesc că nu e nevoie de Ordalie, vreau să spun, că mă pot lipsi de ea.

— Ordalia este un lucru bine stabilit.

— Ia stai puțin, nu mai mi-aduc aminte, continuă gânditor colonelul onorific. Care a fost ultima Ordalie pe care am avut-o? Căpitane Balan, îți mai aduci aminte?

— Ordalia mea, Doamnă, spuse prietenosul erete, a fost să stau cu capul în jos, agățat de curelușe, în timpul celei de a treia strigări a caraulei din turn.

— Bine, dacă e liber, nu poate face așa ceva.

— Ei, ați putea s-o faceți dumneavoastră într-un fel.

— Trimiteți-l să stea lângă Colonelul Cully, cât timp clopoțim noi de trei ori, sugeră celălalt erete.

— Vai, nu! strigă ca-n agonie smintitul colonel din colțul său întunecat. Oh, nu, nu, măria ta! Te implor, să nu faci asta! Căci, vai mie, sunt un ticălos sortit pieirii, măria ta, și nu pot să răspund pentru faptele mele. Cu plecată și smerită rugăciune, cruță-l și fie-ți milă de ăst sărman tinerel și nu ne du pre noi în ispită.

— Colonele, controlează-te, te rog! Ordalia aceasta este cât se poate de potrivită.

— Vai de mine, Doamnă, dar am fost prevenit să nu cumva să mă apropii de Colonelul Cully.

— Prevenit? Și de cine mă rog?

Sărmanul Art își dădu seama ce gafă făcuse și înțelese că are de ales între a se da în vileag ca ființă umană, ceea ce însemna evident și încetarea oricărei incursiuni în tainele șoimilor, sau trecerea prin cumplita încercare a Ordaliei, în scopul de a-și desăvârși educația. Oricum, nu-i plăcea să fie laș.

— Voi sta lângă Colonel, Doamnă! spuse el, și-și dădu imediat seama că vocea îi sunase cam provocatoare și insolentă.

Șoimănița pelerină nu acordă însă nici cea mai mică atenție tonului vocii lui.

— Foarte bine atunci, spuse ea. Dar, mai înainte de a porni la o asemenea ispravă, se cuvine să înălțăm un imn. Ei, părinte, dacă nu cumva ți-ai mâncat și imnurile precum ai făcut cu sfintele moaște, ești atât de amabil să ne dai tonul și să dirijezi imnul vechi, nu cel modern, nr. 23? – Imnul Ordaliei!

— Și dumneata, domnule V., se adresa ea Vindereului, ai face mai bine să renunți la cântat, fiindcă urci întotdeauna prea mult și strici tot corul.

---

¹⁶ Probă judiciară cu caracter de tortură, considerată ca judecată divină și folosită în antichitate și în Evul Mediu, spre a se dovedi vinovăția sau nevinovăția unui împrișinat.

Șoimii stăteau nemișcați în lumina alburie a lunii, în timp ce Coroiul număra:

— Unu, doi, trei, și!...

Atunci toate ciocurile acelea coroiate sau ascuțite ca un pumnal se deschiseră la unison sub glugile care le acopereau capetele și iată ce psalm de glorie înălțară, unindu-și vocile de bronz:

*Viața-i sânge, sânge vărsat ca sfânt prinos,
Ochiul de șoim sfidează osânda fără a se teme,
Doar fiara hăituită învață refrenul mincinos
TIMOR MORTIS CONTURBAT ME*

*Fiara de picior își cântă imnul! Apucă bine!
Căci carnea îi e vână și ucigașă gheara
Tăria-i pentru tare; stăpână este fiara
TIMOR MORTIS EXULTAT ME*

*Ruşine celui trândav, durere celui slab și piară,
Moarte celui laş care fuge de voi
Sânge pentru sfâşietoarea fiară, cu aripă și cioc și gheară
TIMOR MORTIS – aflați: suntem Noi!*

— Foarte bine, spuse Șoimănița. Căpitane Balan, ai cam luat-o pe alături la Do-ul final. Ei, și-acum, candidat, te vei duce și vei sta lângă plasa Colonelului Cully, câtă vreme noi vom suna de trei ori din clopoței. La al treilea clinchet al clopoțeilor, vei putea să te depărtezi cât de repede vei dori.

— Prea bine, Doamnă, încuviință Art, căruia îi trecuse orice spaimă, atât era de plin de indignare față de această nedreaptă ordalie. Făcu un salt scurt, ajutându-se de aripi, și-n clipa următoare stătea în capătul cel mai depărtat al leașului de protecție, chiar lângă plasa de frânghie a îngrăditurii lui Cully.

— Băiete, strigă Colonelul cu o voce de dincolo de mormânt, băiete, să nu care cumva să te apropii de mine, nu te-apropia! Oh, nu-l ispitii pe Satan, nu-l ațâța pe necuratul din mine, nu mă duce la pierzanie!

— Nu mi-e teamă de dumneavoastră, domnule, spuse Art. Vă rog să nu vă zbuciumați, fiindcă n-o să ni se întâmple nimic rău.

— I-auzi, cică n-o să ni se întâmple nimic! O, dar pleacă, ființă nesăbuită, pleacă până nu-i prea târziu! Simt cum freamătă-n mine chemările străbune.

— Fiii calm, domnule. N-aveți de ce vă teme. Așteptați numai să sune de trei ori din clopoței.

La aceste vorbe, cavalerii își lăsară în jos piciorul ascuns sub aripă și umplură încăperea cu clinchetul gingaș și solemn al primului semnal.

— Oh, vai mie! Doamnă, doamnă! strigă Colonelul cuprins de chinurile lui Tantal. Îndură-te, îndură-te de o ființă însetată de sânge. *Sunați plecarea vechiului / Vestți sosirea noului!*¹⁷ Nu mai pot, nu mai pot să suport.

— Fiii curajos, domnule! spuse Art cu blândețe și înțelegere.

— Auzi, să fiu curajos! Păi bine, doar două nopți trecut-au de când am stat față-n față, la miez de noapte, pe-o alee din spatele bisericii Sfântu' Mark, cu ducele ce purta pe umăr piciorul unui om: Oh, groaznic mai răgea!

— Nu-i nimic, nu-i nimic, păstrați-vă calmul!

— Nimic! Spunea că-s lup, numa' că singura deosebire e că pielea lupului are părul pe dinafară, iar a mea e pe dinăuntru. Apucă dar un pumnal și sfărtecă-mi carnea și vezi dacă te mint. Oh, în clipa obștescului sfârșit, sfărtecă-mi carnea!

Clopoțeli sunară pentru a doua oară.

Art simți că-i bate inima atât de tare de parcă voia să-i spargă pieptul, iar Colonelul începu să alunece spre el de-a lungul leațului. Înainta sacadat, de parcă era în transă, înfigându-și ghearele în lemn într-o strânsoare convulsivă la fiecare pas pe care-l făcea spre Art. Sărmanii lui ochi, demenți și plini de umbră meditație, priveau cu ură spre lumina lunii și străluceau sinistru în întunericul chinuit al frunții lui încruntate. Nu era deloc triumfător, tremura de groaza lui Art și știa totuși că va trebui să-l ucidă.

— Și dacă n-ai încotro și trebuie s-o faci atunci când e timpul s-o faci, șoptea Colonelul cu mintea tulburată, atuncea-i mai bine s-o faci repede. Cine să-și închipuie că flăcăul ăsta are atâta vână-n el?!

— Colonele! strigă Art, dar nu se mișcă din loc.

— Băiete, nu mă lăsa! Vorbește cu mine, oprește-mă, oh, îndurare!

— În spatele tău e o pisică, spuse cu calm Art, sau un jder, nu văd prea bine. Ia uită-te acolo!

Colonelul se întoarse iute ca acul unei viespi și privi amenințător în întuneric. Nu văzu nimic. Își întoarse din nou cruzimea ochilor spre Art, ghicind păcăleala. Vorbi apoi, cu vocea rece a unei năpârci:

— Mă stârnește clopotul! Să nu-l auzi, tu, Erete, căci dangățul lui te cheamă în rai sau în iad!

Și, chiar așa, tocmai când Colonelul spuse aceste cuvinte, se auzi cel de-al treilea clinchet, și onoarea îi îngăduia să plece. Ordalia se terminase și Art putea să zboare. Dar când să se miște, mai iute ca orice mișcare sau zbor de pe lumea aceasta, groaznicele seceri ale ghearelor lui Cully țâșniră, fulgerară, trăsneră mai repede decât putea ochiul să vadă – și cu o lovitură puternică, cu o încleștare feroce, marile iatagane îl apucară pe Art ca un polițai infuriat și se prinseră de penele lui.

Se prinseră, și strânsoarea lor era irevocabilă. Îl înșfăcă o dată, și încă o dată, mușchii enormi ai coapselor se încordară în două convulsii. Apoi, în clipa următoare, Art o zbughi la vreo doi stânjeni de colțul în care era să-și lase zilele, iar Colonelul Cully stătea într-un picior, cu câteva bucăți din sfoara plasei care-i

---

¹⁷ Două versuri celebre din poemul *New Year's Eve* de Altred Tennyson.

împrejmuia colțul și câteva din penele din aripă și coadă ale lui Art. Câțiva fulgi mai zburătăceau prin aer, amintind de lupta nemiloasă ce avusese loc.

— Ei, un curaj pe cinste! Ai stat cum se cade! strigă cu mare încântare în glas Balan.

— Iată o dovadă de curaj, cum numai un adevărat gentleman știe să dovedească, spuse cu admirație Șoimănița, fără să se supere că din nou Căpitanul Balan vorbise înaintea ei.

— Amin! grați Coroiul-preot.

— Vitează inimă! adăugă Vindereul.

— Nu s-ar putea să-i închinăm Cântecul Triumfului? întrebă Balin, înduioșat.

— Bineînțeles, aprobă Șoimănița.

Și cu toții intonară în cor, conduși de Colonelul Cully care cânta cât îl ținea gura, mugind triumfător în lumina sinistră a lunii:

*Muntele că de e-nalt,
Pasărea-i mai aprinsă
Valea că-i mai întinsă
Paserile-s mai grase, lașe și domoale.
Așa că mai drept e dacă socoți
ca cele dintâi să tragă foloasele
iar cele din urmă toate ponoasele.*

*Iepuraș-iepurel, iepure mititel
Ce-mi ieșii în cale,
C-acum e de jale?
Iepurele ghem mi se face,
sufletu-i că se desface,
pân' să se facă la loc
noi l-am și luat în cioc.
Sângele-i ca mierea,
plânsetu-i ca fierea
plânsetu-i amar,
noi n-avem habar.
Unora le place,
ciocârlia-n pene,
nor de puf să zboare,
gheara s-o omoare.
De la picioare unii
potârnichea-o jumulesc.
Altora le place
capul să li-l frângă
și-apoi să-l smulgă.
Dar Art al nostru*

*Rege e de șoimi,
căci al său picior
iute mai lovește,
tare mai izbește,
viața-o isprăvește.
Dobitoace, paseri
toate îi sunt jertfă.
Faptele-i mărețe sunt prinos,
corului de slavă, imn glorios.*

— Fiți atenți la ce vă spun eu! strigă frumosul Balan. O să avem un Rege pe cinste în tânărul ăsta candidat, când s-o mai mări nițeluș. Și-acum, hai băieți, să mai cântăm o dată în cor, așa, ca încheiere:

*Dar Art al nostru
Rege e de șoimi,
căci al său picior
iute mai lovește,
tare mai izbește,
viața-o isprăvește.
Dobitoace, paseri
toate îi sunt jertfă.
Faptele-i mărețe sunt prinos,
corului de slavă, imn glorios.*

CAPITOLUL IX

— Ptiu! făcu Art, de cum se sculă din pat, a doua zi dimineață. Ce mai adunătură de grozavi!

Kay se ridică în capul oaselor și începu să-l dojenească ca o veveriță înfuriată:

— Unde-ai fost ast' noapte? strigă el. Cred că iarăși te-ai cățarat afară. Să știi că am să te spun lu' tata și să vezi ce-o să-ți mai tăbăcească pielea. Știi că n-ai voie să ieși afară după ce s-a dat stingerea. Ce-ai făcut? Te-am căutat peste tot. Știu eu că te-ai lăsat în jos pe burlan.

Băieții aveau un sistem să alunece în jos pe un burlan, care se vărsa în șanțul castelului, în care puteau să înoate cu prilejuri de taină, când ar fi fost nevoie să se găsească afară în vreme de noapte – cum ar fi, de exemplu, să stea la pândă după vreun viefzure sau să prindă lini care pot fi apucați cu undița, după cum se știe, numai înainte de crăpatul zorilor.

— Oh, tacă-ți gura! spuse Art. Mi-e somn.

Kay urmă:

— Trezește-le, haide, trezește-te, dobitocule. Spune-mi unde-ai fost.

— Nu-ți spun!

Știa că, fără nicio îndoială, Kay n-o să-i creadă istoria și o să-l facă mincinos sfruntat și apoi o să se înfurie mai rău ca întotdeauna.

— Să știi că dacă nu-mi spui, o să te omor!

— Păi nu mă omori tu pe mine, mă, acesta!

— Ba am să te omor!

Art se întoarse pe cealaltă parte, cu fundul la Kay.

— Dobitocule! spuse Kay.

Apucă o bucată bună din brațul lui Art, acolo unde-i carnea mai fragedă, și îl ciupi cât îl ținură puterile. Art zvâcni ca un somon care fusese deodată prins în undiță, și-l lovi cu toată puterea în ochi. Cât ai zice pește săriră amândoi din pat, palizi și cu mutre indignate, uitându-se cu furie unul la celălalt și având o înfățișare de iepuri jupuiți – fiindcă în zilele acelea nimeni nu purta vreun veșmânt atunci când se culca – și dând din mâini, precum niște mori de vânt, în încercarea de a-și face unul altuia cât mai mare rău.

Kay era mai mare, și ca vârstă, și ca statură, decât Art, așa că până la urmă el ar fi trebuit să învingă, numai că era grozav de nervos și plin de imaginație. Vreau să zic că își putea imagina efectul fiecărei lovituri pe care ar fi primit-o, și aceasta îi slăbea apărarea. Art era ca un vifor stărnit:

— Lasă-mă-n pace, nu vrei, nu-i așa?!

Și, rostind aceste cuvinte, nici nu-i trecea prin cap să-l lase el în pace pe Kay ci, ținând capul în pământ, se îndesa mereu în dușman și-l pocnea cu brațele.

Începură să se lovească cu toată puterea peste față.

Kay avea o alonjă mai mare și un pumn mai greu. Își întinse brațul, mai mult ca să se apere decât de altceva, și Art se înfipse cu ochiul drept în pumnul lui. Cerul căpătă brusc o culoare neagră, și făcu un zgomot teribil, fiind brăzdat de o ploaie de

meteoriți. Art începu să plângă cu sughițuri și să gâfâie din greu. Reuși să plaseze o lovitură în nasul adversarului, și acesta – atât nasul, cât și adversarul – începu să sângereze. Kay renunță la gardă, se întoarse cu spatele la Art și spuse cu o voce rece, fonfăită și încărcată de reproșuri amare:

— Uite, mă, ce mi-ai făcut! Uite că-mi curge sângele!

Lupta se sfârșise.

Kay se întinse pe podeaua de piatră, făcând bășici de sânge pe nas, iar Art, care era împodobit cu un ochi vânăt de toată frumusețea, scoase o cheie enormă din ușă și-o puse sub spatele lui Kay, să-i oprească sângele. Nici unul dintre ei nu scotea vreo vorbă.

Curând după aceea, Kay se întoarse pe față și începu să suspine:

— Merlyn face totul pentru tine, dar nu face nimic, niciodată pentru mine.

La aceste cuvinte Art simți că se purtase într-adevăr ca un măgar și se simți rușinat. Se îmbracă în tăcere și porni în grabă să-l găsească pe magician.

Pe drum fu însă ajuns din urmă de doică.

— Of, mă pricăjitule! exclamă ea scuturându-l de braț, iar te luași la bătaie cu conașu' Kay. Pe cinstea mea, ia te uită la ochiu' ăla că s-a umflat de-ar crăpa dă ciudă ș'un morun, zău așa!

— Lasă, că n-am pățit nimica! E totul în regulă! spuse Art.

— Pă' tocmai asta-i, că nu e, mă maimuțoiule, strigă doica înfuriindu-se și arătând semne că ar cam avea chef să-i dea una după ceafă. Și, mă rog matală, cum te-ai oploșit cu asemenea podoabă, că puteai să rămâi și fără lumina ochilor, Doamne ferește de ceasu' rău! Hai, ia spune, până nu mă aprind și-ți dau vreo câteva bune pe spinare, să te înveți minte altă dată.

— M-am lovit de stâlpul de la pat, pe întuneric, răspunse Art, posac.

La aceste cuvinte, bătrâna doică îl cuprinse pe dată și-l strânse cu tărie la pieptu-i îmbrășugat, îl bătu înduioșată pe spate și spuse:

— Ei, haide, gata cu supărarea, sufletețu' meu. Uite, tot o istorie de-asta mi-a spus și Sir Ector când l-am prins c-un ochi vânăt, ce să zic, să tot fie vro douăzeci de ani și mai bine d-atuncea. Așchia nu sare departe de copac. Cum s-ar zice, familia de os bun ține la o minciună bună, ai?! Ei, haide, mă' băiete, hai cu mine în bucătărie și-o să cârpim o bucată bună de carne-nsângerată peste ochi și-o să se soarbă cât ai zice pește. Da' să știi de la mine, că nu se cade să te bați cu unu' care-i mai mare ca tine.

— Lasă-mă, doică, că ți-am zis că n-am nimica, nu mă doare, nu-i nimica – lasă-mă, c-am o treabă, replică Art, scârbit de atâta tevdatură.

Dar soarta era crudă de-astă dată și nu era chip să scapi din gheara grijulie a doicii. Îi trebui o jumătate de oră până să poată scăpa și atunci numai cu prețul unei hălci de carne umedă și crudă, scârboasă, pe care se legase s-o țină pe ochi până s-o dezumfla.

— Nimic mai bun ca o bucată din asta zemoasă ca să tragă tot rău' din tine, spuse cu adâncă știință doica, iar bucătăreasa adăugă:

— Păi da, zău așa, că n-am avut o bucată mai faină și mai în sânge de la Paște.

„Ei, dacă-i p-așa, atunci țin scârboșenia asta pentru Balan, ca să-i mulțumesc de purtarea lui”, gândi Art, pornind iarăși în căutarea dascălului său.

Îl găsi, fără prea mare bătaie de cap, chiar în camera din turn, pe care acesta și-o alesese în ziua în care sosise la curtea lui Sir Ector. Tuturor filosofilor le place să locuiască în turnuri, ceea ce lesne se poate constata vizitând camera pe care și-a ales-o Erasmus la colegiu la Cambridge, dar turnul lui Merlyn era chiar și mai frumos decât acela. Era odaia la cea mai mare înălțime din tot castelul, chiar sub lăcașul pândarului din turnul principal, și de la fereastra ei puteai să-ți rătăcești privirile peste câmpul deschis – care ținea loc și de crescătorie naturală de iepuri – de-a lungul parcului și terenului de vânătoare, până ce ochiul își pierde puterea deasupra vârfurilor albastrii ale copacilor din Pădurea Sălbatică. Marea aceasta de arbori înalți și înfrunziți se întindea până hăt, departe și arăta, văzută de sus, cu pâlcurile de copaci, cu desișurile și luminișurile ei, ca un ceaun de terci, gata să dea în clocot și făcând bășici sub pielița încinsă, care s-a închegat deasupra. Pădurea își întindea verdele de necuprins până spre munții îndepărtați, pe care nu se încumetase nimeni să-i calce vreodată, și spre turnurile și palatele fastuoase ale cerului, acoperite de nori.

Comentariile lui Merlyn asupra ochiului vânăt fură de o natură pur medicală.

— Schimbarea culorii, explică el, este cauzată de hemoragia din țesuturi – așa numita echimoză – și își schimbă culoarea de la purpuriu închis, la verde, apoi galben și de-abia după aceea dispare.

După cât se pare, la asemenea vorbe nu exista niciun răspuns logic.

— Dacă nu mă-nșel, ai făcut treaba asta, continuă Merlyn, bătându-te cu Kay?

— Da. De unde știi?

— Ei, cum să-ți explic eu, de aia.

— Aha. Știi, acum am venit să discutăm ceva în legătură cu Kay.

— Vorbește. Întreabă. Am să-ți răspund.

— Uite ce e: Kay gândește că nu e frumos că tu mă faci pe mine tot felul de lucruri și pe el nu. Nu i-am spus nimic despre ce s-a întâmplat, dar cred că a ghicit singur ceva. Ca să nu mai vorbim că și eu gândesc că nu prea e corect față de el.

— Da. Nu e corect.

— Vasăzică data viitoare o să ne transformi pe amândoi?

Merlyn își terminase micul dejun și pufăia din pipa din spumă de mare, care îl făcea pe învățăcelul său să creadă că scotea foc din el. Mai trase cu sete un fum, se uită la Art, deschise gura să vorbească, se răzgândi, scoase pe nări niște șerpi de fum și își umplu încă o dată plămâni.

— Uneori, trebuie să știi, viața pare să fie nedreaptă. Știi povestea cu Eliah și Rabinul Jachanan?

— Nu, răspunse Art.

Se așeză plin de resemnare în cea mai confortabilă parte a podelei, dându-și seama că îl aștepta o poliloghie asemănătoare cu cea a oglinzii, de care își mai amintea încă.

— Rabinul acesta, spuse Merlyn, a pornit într-o călătorie împreună cu Profetul Eliah. Au mers, au tot mers ziua-ntreagă și au ajuns la căderea nopții în cocioaba umilă a unui sărăcan, a cărui singură avere era o vacă costelivă. Sărăcanu' și nevastă-sa au dat imediat fuguța și i-au întâmpinat cu bucurie pe cei doi străini, le-au dat binețe și le-au oferit toată ospitalitatea de care erau în stare, după punga lor goală. Eliah și Rabinul au fost ospătați cu lapte cald, cu pâine și cu unt făcut în casă și au fost culcați în cel mai bun pat. Dar dimineața, când s-a sculat, sărăcanu' și-a găsit vaca moartă-n staul.

— Aha! Zi-i 'nainte.

— Și iarăși au pornit-o la drum, și-au mers și-au tot mers, iar seara au ajuns la casa unui negustor foarte înstărit și i-au cerut cu umilință adăpost. Negustorul era rece și mândru și bogat, iar tot ceea ce făcu pentru sfântul profet și pentru tovarășul său de drum, fu să-i adăpostească în grajd și să-i hrănească cu pâine uscată și cu apă. Și totuși, dimineața, Eliah i-a mulțumit din toată inima pentru ceea ce făcuse și a trimis după un zidar, ca să-i repare negustorului unul dintre zidurile grajdului care stătea să cadă – asta în semn de recunoștință pentru bunătatea sa.

Rabinul Jachanan, incapabil să mai păstreze tăcerea, îl rugă pe sfânt să-i explice înțelesul purtării sale față de oamenii care-i adăpostiseră.

— În ceea ce privește pe sărmanul care ne-a primit cu atâta ospitalitate, răspunse profetul, se hotărâse că în acea noapte nevastă-sa să moară, dar ca răsplată pentru bunătatea lui, Dumnezeu Atotputernicul s-a îndurat să-i ia vaca în locul nevestei. Iar zidul zgârcitului de bogătaș l-am reparat, fiindcă lângă locul acela stătea ascuns un sipet cu galbeni, iar dacă zgârie-brânză acela l-ar fi reparat el însuși, cu siguranță că ar fi descoperit comoara. Deci nu te ridica și spune Domnului: „Ce faci, Doamne?” Ci spune în inima ta: Oare tot ce face Domnul poate să fie altfel decât drept?

— Da, e o poveste frumoasă, spuse Art, fiindcă se pare că povestea se terminase.

— Îmi pare rău, spuse Merlyn, că trebuie să fii singurul care primește orele mele suplimentare, dar vezi, tu, drăguță, eu am fost trimis aici tocmai pentru asta.

— Dar nu văd ce rău ar putea să-i facă lui Kay să vină și el la orele mele.

— Nici eu nu văd. Dar nici Rabinul Jachanan n-a văzut de ce zgârcitului trebuia să i se repare zidul.

— Da, înțeleg asta, spuse Art cu șovăială în glas, totuși mă gândesc că a fost o adevărată porcărie că a murit vaca. Și cum, adică, Kay n-o să fie nici măcar o singură dată cu mine?

Merlyn spuse cu blândețe:

— Poate că ce-i bun pentru tine ar putea să fie rău pentru el. Ca să nu mai pomenim că nici nu m-a rugat vreodată să-l transform în ceva.

— Bine, da' știu eu că vrea să fie și el transformat. Să știi că eu îl iubesc tare mult pe Kay și multă lume nu-l înțelege. N-are ce face, trebuie să fie mândru, fiindcă îi e frică.

— Văd că tot nu mă-nțelegi. Poftim, ia gândește-te că ieri noapte s-ar fi transformat el în erete, ei, ce zici că s-ar fi întâmplat cu el dacă n-ar fi făcut față Ordaliei și și-ar fi căutat inima prin pantaloni?

— De unde știi de Ordalie?

— Uite-așa! De data asta, tot de aia!

— Foarte bine! spuse plin de încapățănare Art. Dar dacă nu și-ar fi pierdut cumpătul, și-ar fi făcut față Ordaliei? Nu văd de ce-ar trebui să se poarte așa cum crezi matale!

— Ei, ce mai pisălog de băiat! Ia mai lasă-mă în pace! strigă pătimaș vrăjitorul. Am impresia că azi dimineață nu ești în stare să pricepi nimica. Ascultă, de fapt, ce vrei tu de la mine acum?!

— Să ne prefaci pe mine și pe Kay în șerpi, sau în alte chestii din astea!

Merlyn își scoase ochelarii, îi trânti de pământ și începu să sară pe ei cu amândouă picioarele.

— Oh, Doamne, să mă ia Castor și Pollux în Bermuda! exclamă el plin de furie, și pe dată dispăru într-un vârtej înfiorător.

Art se mai holba încă la scaunul dascălului său cu deplină nedumerire când, peste câteva momente, Merlyn reapăru. Își pierduse pălăria, iar părul și barba îi erau încâlcite, de parcă ar fi fost purtat de crivăț. Se așeză din nou, punându-și mantia în ordine cu degete tremurânde.

— De ce-ai făcut asta? întrebă Art.

— Am făcut-o, pe naiba! N-am vrut s-o fac.

— Vrei să spui că numiții Castor și Pollux te-au dus până-n Bermuda?

— Gata! Să-ți fie de învățătură, replică Merlyn, și să nu cumva să înjuri. Nu e frumos și, după cum vezi, nu e nici practic. Da' hai mai bine să schimbăm subiectul.

— Păi da, vorbeam de Kay!

— Da' și ceea ce tocmai voiam să-ți spun înainte de – hm, mda – vizita mea inoportună la Domnul Bermoothes, care se pare că mai este încă supărat, era că nu pot să-l prefac pe Kay în diverse lucruri. Când am fost trimis aci, nu mi-a fost încredințată o asemenea putere. De ce-i așa și nu altfel, nici eu și nici tu nu putem spune, dar asta e, asta-i situația și n-ai ce-i face! Am încercat să-ți sugerez oarecare motive pentru care stau lucrurile astfel, dar văd că nu vrei să le bagi la cap, așa că nu-ți mai rămâne altceva de făcut decât să accepți realitatea așa cum e ea. Și-acum te rog să nu mai vorbești până ce nu-mi recapăt suflarea, și pălăria bineînțeles.

Art se așeză liniștit, în vreme ce Merlyn își închise ochii și începu să mormăie ceva în barbă. Curând, pe creștetul capului îi apăru o ciudată pălărie neagră și cilindrică. Era un joben.

Merlyn îl luă de pe cap, și-l examinează îndelung cu o expresie de dezgust și spuse cu înverșunare în glas:

— Poftim, și asta se numește la ei serviciu!

Apoi întinse jobenul înapoi văzduhului. În cele din urmă se ridică, cuprins de enervare și exclamă cu severitate:

— Vino imediat aici!

Art și Arhimede se uitară unul la celălalt, întrebându-se ce însemna toată povestea asta – Arhimede stătuse în tot acest timp pe pervazu ferestrei și se uitase la peisaj; el nu-l părăsea niciodată pe stăpânu-său, dar Merlyn nu-i acordă nicio atenție.

— la ascultă aici, se adresează Merlyn furios, pe cât se pare vorbind nimănui – te crezi spiritual, ai? Îți bați joc de mine?!

— Foarte bine, atunci te rog să-mi spui de ce-ai făcut poanta asta?

— Asta nu se numește scuză? Te cred că am cerut-o pe asta pe care o purtam.

— Bine, mă, prostule, bineînțeles că pe asta pe care-o purtam acum. N-am nevoie de-o pălărie pe care-o purtam în 1890. Ce, ți-ai pierdut cu totul simțul timpului?!

Merlyn își scoase de pe cap tichia de marinar care tocmai îi apăruse pe creștet și i-o întinse din nou văzduhului să se uite la ea.

— Ei poftim, asta ce mai e? Ăsta-i curat anacronism, spuse el cu severitate. Chiar asta-i, o porcărie de anacronism.

Arhimede părea să fie obișnuit cu asemenea scene, fiindcă interveni cu o voce plină de bun simț:

— De ce nu-i spui pălăriei pe nume, stăpâne? Spune „Vreau pălăria mea de vrăjitor”, în loc de „Vreau pălăria pe care-o purtam”. Poate că săracu’ nu poate să trăiască în direcția opusă ca matala.

— Vreau pălăria mea de vrăjitor, rosti bosumflat Merlyn.

Pe dată, pălăria cea conică, cu vârful ei ascuțit și caraghios îi cresc pe cap.

Tensiunea din aer mai scăzu. Art se așează înapoi pe podea, iar Arhimede își reluă complicata toaletă, trecându-și penele de pe aripi și din coadă prin cioc, ca să-și netezească fulgii: fiecare fulg avea sute de firișoare pe el, alcătuite în mii de cârligele gingașe, care toate la un loc se uneau și țineau penele lipite una de cealaltă. Cu mișcări line, Arhimede își așeza penele, fiecare la locul ei.

Merlyn spuse:

— Te rog să mă ierți; nu prea am o zi bună azi și nu mă simt în apele mele.

— Știi, în legătură cu Kay, reluă Art. Chiar dacă nu-l poți preface în nimic, nu s-ar putea cumva să ne faci rost de-o aventură, fără să fie nevoie de nicio schimbare?

Merlyn făcu un efort vizibil să-și stăpânească dracii și să ia în considerație problema cu calm și imparțialitate, fiindcă se săturase de-a binelea de subiectul asta.

— Uite ce e, să fie clar odată pentru totdeauna. Nu pot să fac nicio vrajă pentru Kay, spuse el vorbind încet, în afară de propriile mele vrăji pe care le am oricum la dispoziție. Vreau să spun, retrospectivă și introspectivă, și cam asta-i tot. Ai vreo idee cam la ce ți-ar folosi toate astea?

— Și ce face retrospectivă ta?

— Păi, ce să faci?! Îmi spune ceea ce se numește la voi că se va întâmpla în viitor, iar introspecția îmi zice ce se întâmplă sau ce s-a întâmplat în alte locuri.

— Și se întâmplă ceva chiar acuma, ceva care ne-ar interesa pe mine și pe Kay și pe care-am putea merge să-l vedem?

Merlyn își trase o palma zdravănă peste frunte și exclamă foarte tulburat:

— Ptiu, păi sigur că da, cum nu! Bineînțeles că da, și trebuie neapărat să vedeți treaba asta. Haide, ia-l pe Kay și grăbiți-vă. S-o porniți imediat după liturghie. Măncați bine înainte și-apoi s-o porniți. Da, sigur că da. Să mergeți drept la fâșia de orz a lui Hob din câmpul deschis și să țineți drumul ăsta până când o să ajungeți la ceva. Să vedeți, o să fie splendid, da, sigur că da, o să vă placă la culme, iar eu o să trag un pui de somn după-amiaza în loc de porcăria aia de Summulae Logicales. Sau, am și dormit?

— Nu, nu, n-ai dormit încă, stăpâne, spuse Arhimede. Este încă în viitor.

— Splendid, splendid! Și fii atent, Art, nu uita să-l iei cu tine și pe Kay, să pot și eu așipi liniștit.

— Și ce-o să vedem? întrebă Art.

— Ei, nu-mi mai bate capu' pentru un fleac ca ăsta. Hai, șterge-o acum, și fii băiat cuminte, și vezi nu cumva să uiți să-l iei și pe Kay cu tine. Nemaipomenit (dom'le). Cum de nu ți-a venit ideea asta mai înainte? Auzi, să nu uiți să te ții după fâșia de orz. Mmm, ce bine-o să fie! E prima zi liniștită pe care-o am și eu de când am început afurisita asta de dădăceală. Mai întâi de toate, mă bate gându' să trag un pușor de somn înainte de prânz, și după aia, n-ar fi rău să mai ațipesc puțin înainte de ceaiu' de la cinci. Mda, da' trebuie să mă gândesc ce-o să fac înainte de cină? Ei, Arhimede, ce să fac înainte de cină?

— Păi, eu zic să trageți un pui de somn, răspunse cu glas rece bufnița, întorcându-i stăpânului său spatele, deoarece lui, ca și lui Art, îi plăcea să vadă viața.

CAPITOLUL X

Art știa că dacă i-ar fi povestit prietenului său mai mare despre convorbirea cu Merlyn, Kay ar fi refuzat la gândul că se milostivea careva de el și n-ar fi venit nici în ruptul capului. Așa că păstră tăcerea. Ciudat lucru, lupta pe care-o dăduseră dimineață îi împrietenise din nou, și fiecare se putea uita în ochii celuilalt cu un simțământ nedeslușit de afecțiune. O porniră împreună încă stânjeniți, fără explicații și, după vremea liturghiei, se aflară la capătul fâșiei de orz a lui Hob. Art n-avu nevoie să-și bată prea mult capul să născocească vreo poveste. Când se găsiră acolo, totul deveni foarte simplu.

— Hai să mergem înainte, propuse el. Merlyn mi-a zis să-ți spun că dacă mergem înainte, o să se ivească ceva special pentru tine.

— Ce fel de lucru? întrebă Kay.

— O aventură.

— Și cum ajungem la ea?

— Păi, trebuie s-o ținem înainte pe linia care-o face fâșia asta de orz și cred c-o să intrăm în pădure. Trebuie să avem tot timpul soarele în stânga, bineînțeles, socotind că înaintează mereu.

— S-a făcut, spuse Kay. Și care-i aventura?

— Nu știu.

O porniră de-a lungul fâșiei și urmară linia ei imaginară prin parc și-apoi mai departe, peste terenul de vânătoare, încordându-și mereu ochii, doar-doar or vedea ceva miraculos. Se întrebau dacă nu cumva aveau ceva nemaivăzut cei câțiva fazani pe care-i stârniseră în drumul lor și Kay era gata să jure că unul dintre ei era alb. Dacă ar fi fost alb, și dacă din înălțimi s-ar fi prăvălit deodată un vultur negru, atunci ar fi știut că-i paște vreun miracol, sau că vreo aventură nemaivăzută și nemaipomenită le dă târcoale și că tot ce ar fi avut de făcut ar fi fost să se ia pe urmele fazanului – sau ale vulturului – până ce-ar fi ajuns la fecioara din castelul fermecat. Da, dar din nefericire, fazanul nu era alb.

La marginea codrului, Kay spuse:

— Vasăzică, o să trebuiască să intrăm în el?

— Știu eu, Merlyn mi-a spus să ținem tot mereu linia fâșiei de orz.

— Bine, hai atunci, spuse Kay. Să știi că nu mi-e frică. Dacă aventura e făcută pentru mine, înseamnă că nu poate să fie rea.

Intrară în pădure și fură surprinși să vadă că drumul nu era rău. Nu era mai greu decât un drum neumblat dintr-o pădure mare din zilele noastre, în vreme ce codrii obișnuiți din vremurile acelea semănau mai degrabă cu o junglă de pe Amazon. Pe vremea aceea nu existau proprietari de terenuri de vânat fazani, care să aibă grijă să se mai tundă arbuștii, ca să nu te zgârie crengile ascuțite și nu existau încă nici a mia parte din numărul cherestegiilor din vremurile de azi, ca să aibă grijă să dea la tăiat copacii potriviți pentru treaba asta. Cea mai mare parte din Pădurea Sălbatică era aproape de nepătruns, un fel de barieră enormă din copaci eterni, cei morți prăbușindu-se peste cei vii și fiind legați de ei cu funii groase de iederă, iar cei vii,

luptându-se unul cu celălalt să ajungă mai repede la soarele care le dădea viață; pământul era mocirlos și apa mustea cu lunile printre șerpii rădăcinilor și, adeseori, pasul devenea primejdios, fiindcă straturi groase de iască sau lemn putrezit se așternuseră cu vremea și puteai să te prăbușești când nici cu gândul nu gândeai prin trunchiul găunos al unui copac doborât drept într-un furnicar uriaș, sau să te încurci în vrejurile de rug și de volbură și caprifoi și rochița rândunelei și desigur de tot felul, care să te zgârie și să ți se încolăcească pe după mâini și picioare și să te umple de sânge, înainte a face trei pași.

Dar drumul ăsta era bun. Fâșia lui Hob dădea spre ceea ce părea a fi o succesiune de luminișuri, locuri umbroase și pline de murmur tainic, în care florile de lămâiță sălbatică atrăgeau miriade de albine zumzând fără-ncetare. Vremea insectelor trecuse în parte, și-acuma era vremea viespilor și a fructelor care dau în pârg; dar mai erau încă mulți fluturi zugrăviți în toate culorile pământului, amirali înveșmântați în purpură sau ciudate carapace de broască țestoasă, care culegeau nectarul izmei în floare. Art smulse o frunză de izmă și o plescăi, simțindu-și gura înprospătată la fel ca și băieții care mestecă în zilele noastre gumă de mestecat.

— Ciudat lucru, spuse el, da' uite c-au fost oameni călări pe aici. Uite, uite colo o urmă de potcoavă.

— Păi, nici nu-i de mirare, spuse Kay, uite-acolo și omu' nostru.

Și chiar așa, în capătul următorului luminiș, stătea un om cu un topor zdravăn lângă un copac pe care-l doborâse. Era un omuleț cu o înfățișare tare ciudată, cocoșat și cu o față ca lemnul de mahon, și era înveșmântat într-o mulțime de bucăți de piele veche pe care și le legase de trup, de picioarele și mâinile cafenii cu niște curmeie de care Domnul știe de unde făcuse rost. Mânca un coltuc de pâine și mușca dintr-o bucată de brânză îl subțiaseră într-o lamă îngustă, cât degetul. Se sprijinea cu spatele de unul dintre cei mai înalți copaci din câți văzuseră vreodată. Așchii albe de lemn erau împrăștiate de jur-împrejurul lui. Se vedea că ciotul copacului doborât fusese tăiat nu de multă vreme. Ochii îi erau luminoși și iuți, precum ai unei vulpi.

— Eu zic că el o să fie aventura, șopti Art.

— Nu zău, ripostă Kay. Cavaleri înzăuați sau balauri sau alte lucruri asemănătoare sunt o aventură, da' nu niște bătrâni jechoși care taie lemne. Da' oricum, hai să-l întrebăm ce se mai întâmplă pe-aici.

Se îndreptară spre micuțul pădurar care se ospăta cu mare osârdie și nu părea să-i fi văzut, și-l întrebară unde ducea tot șirul cela de luminișuri. Îl întrebară de două sau de trei ori, înainte de a descoperi că sărmanul om era fie surd, fie nu în toate mințile, fie amândouă. El nici nu le răspunse, nici nu se clinti din loc.

— Ei, hai să mergem, spuse Kay. Probabil că e într-o ureche, la fel ca și Wat și nici măcar nu știe pe ce lume se găsește. Hai să mergem și să-l lăsăm naibii pe nebunu' ăsta bătrân.

O porniră la drum și mai meraseră așa aproape o milă, și drumul mai era încă bun. Nu s-ar putea spune că erau chiar poieni și luminișurile nu erau legate între ele. Oricine ar fi nimerit într-o asemenea poiană, s-ar fi gândit că aceea era singura,

dar când ajungea spre capătul ei, descoperea o alta, ascunsă de un pâlcc de copaci. Din când în când, găseau câte o buturugă de copac cu semne de topor pe ea, dar cei mai mulți butuci fuseseră acoperiți cu grijă de vrejuri de rug sau chiar smulși de-a binelea din pământ. Art se gândi că șirul acela de luminișuri fusese făcut de mâna omului.

La marginea unei asemenea poiene, Kay se încleștă de brațul lui Art și-i arată în tăcere cu degetul spre celălalt capăt. Acolo se găsea un fel de val de pământ înverzit, ridicându-se lin și adăpostind pe culmea lui un platan gigantic, înalt de aproape treizeci de metri. În acel loc se mai găsea și un om la fel de gigantic, întins de ți-era mai mare dragul să te uiți la el, iar lângă el adăsta un dulău. Omul îți sărea în ochi de cum îl vedeai, la fel ca și platanul fiindcă, așa întins cum stătea, îți dădea pe dată seama că avea peste doi metri înălțime, asta dacă mergea desculț, iar ca îmbrăcăminte nu purta altceva decât o mândrețe de fustanelă scoțiană, făcută din fir tors din lână de Lincoln, vopsită în verde. Pe antebrațul stâng purta o apărătoare de piele. Pieptul lui enorm și cafeniu servea drept pernă pentru capul dulăului – care își ciulise urechile și-i urmărea atent din priviri pe cei doi băieți, dar altfel nu făcea nicio mișcare – și mușchii i se înălțau în ritmul calm al respirației. După câte se părea, omul era adâncit în somn. Lângă el se afla un arc lung de șapte picioare, cu câteva săgeți, dintre care fiecare nu măsura mai puțin de un metru. Omul, la fel ca și tăietorul de lemne, avea culoarea lemnului de mahon, și firele de păr crescute în smocuri crețe pe piept păreau spulberate cu praf de aur, de fiecă dată când razele soarelui băteau în ele.

— Asta este! șopti plin de emoție Kay.

Se apropiară cu mare precauție de uriașul întins, mai mult de teama zăvodului. Dar câinele continua să nu facă nimic altceva decât să-i urmărească din ochi, apăsându-și botul de pieptul iubitului său stăpân, și dând din coadă fără cel mai mic semn de suspiciune. Își vântura coada, fără s-o ridice de pe pământ, de-abia măturând iarba cu ea. Omul își deschise ochii – fără îndoială, se făcuse numai că doarme – zâmbi către cei doi băieți și făcu semn cu degetul cel mare, indicându-le să meargă mai departe, de-a lungul poienii. Apoi încetă brusc să le mai zâmbească și-și închise iară ochii.

— Vă rog să mă scuzați, spuse Kay, ce se întâmplă aici?

Omul nu dădu niciun semn că ar avea de gând să le răspundă și ținu mai departe ochii închiși, dar își ridică din nou mâna și le făcu semn cu degetul cel mare s-o pornească mai departe.

— Nu vezi că ne face semn să mergem mai departe, spuse Kay.

— Asta zic și eu că e aventură, răspunse Art. Mă întreb dacă nu cumva tăietorul cela de lemne cam surd sau nebun nu s-o fi urcat în copacul înalt de care se sprijinea și-o fi făcut semn spre copacul de-aici că venim? După câte s-ar zice, omu' de-aici mai mult ca sigur că ne aștepta să venim încoa.

La aceste cuvinte, uriașul pe jumătate dezgolit deschise un ochi și se uită la Art cu oarecare uimire. Își deschise apoi amândoi ochii, râse cu toată fața, se ridică în

capul oaselor, mângâie dulăul, culese de pe pământ arcul cel lung și se ridică în cele din urmă în picioare.

— Ei, foarte bine, dacă-i pe-așa, cuconași dumneavoastră, spuse el, râzând încă. Văz că nu-i chip să vă ducă cineva pe domniile voastre. Apăi știți cum se zice, că și ou' mai învață uneori găina.

Kay se uită la el cu desăvârșire uimit.

— Cine ești? întrebă el.

— Naylor, răspunse uriașul, John Naylor îmi fuse numele când fu să fie în lumea ceea largă d'apăi acuma, că-s om al pădurii, îmi zicea John Little pentr-o vreme, și, d'un timp încoace, ai mai mulți s-au deprins să-mi zică de-a-ndoaselea, și mă cheamă Little John.¹⁸

— Vai! strigă cu mare încântare Art. Da' știi că am auzit de matale, zău așa, când ne spun pe seară povești saxone, despre dumneata și despre Robin Hood.

— Nu, nu Hood, spuse cu glas dojenitor Little John. Apăi ăsta nu-i chip să-l numești pe un om ca el, și nu aci, în codru', zi-i pe numele lui așa cum se cade.

— Bine, dar așa i se zice în toate poveștile, Robin Hood.

— Ei, vezi, ăsta-i păcatu' cu flăcăii ăștia prea-nvățați. Tot ce știu, știu pe dos. Da' hai acum, că-i vremea s-o pornim.

Mergeau câte unul de fiecare parte a vlăjganului, și trebuiau să alerge câte trei pași, în vreme ce acesta făcea unul singur, și de-abia puteau să se țină după el, fiindcă deși era încet la vorbă, mergea tare repede pe picioaroangele lui desculțe.

Căinele păsea la trap, ținându-se la glezna lui stăpănu-său.

— Vă rog să-mi spuneți, dacă nu vă e cu supărare, întrebă Art, unde ne duceți?

— I-auzi întrebare! Păi mai e vorbă, la Robin 'ood, vezi bine. Ce, nu ești matale atât de ascuțit la minte să ghicești asta și singur, conașule Art?

Uriașul strecură o aruncătură piezișă cu coada ochiului către cei doi băieți, fiindcă știa că-i înfundase cu vorbele acestea și le pusese două probleme, amândouă tare greu de rezolvat – prima, care era numele adevărat al lui Robin Hood și a doua, de unde până unde să știe Little John numele lui Art?!

Art se hotărî să încerce să descopere mai întâi răspunsul la cea de-a doua întrebare.

— De unde-mi știi numele?

— Ah, făcu Little John. Iac-așa, mai știu și io câte ceva.

— Și Robin Hood știe că venim?

— Hai, că nu mai merge așa! Un cărturar ca matale, apăi trebe neapărat să-i zică numele cum se cade, așa, cărturărește.

— Ei bine, și care-i numele? întrebă băiatul cu un strigăt ascuțit, atât din pricina exasperării, cât și a faptului că de-abia își mai trăgea suflarea, într-atât trebuia să fugă ca să se poată ține după mersul uriașului. Chiar acum ai zis că-l cheamă 'ood.

— Ei, așa zic și eu, Robin 'ood, carevasăzică, precum codrii în care hălăduim tustrei. Și să știi, mă hulubaș, că mare nume-i ăsta!

---

¹⁸ Micul John (engl.).

— Ah, Robin Wood.¹⁹

— Iac'ăşa, că bine ziseşi. Robin 'ood. D-apoi cine alt' să fie, că nu-i dânsu' dregătoru' lor?! Vezi matale, codrii ăştia e locurile slobozeniei şi-i locuri tare frumoase şi dragi inimii noastre. Şi cum să nu fie aşa, că aici te leagănă somnu', c-o fi vară, c-o fi iarnă, şi-aici vânezi, pentru tine şi pentru cei de-un rând cu tine, şi niciodată nu flămânzeşti; şi-i ştii miroasele şi adierile când dau în mugur drăguţele de frunzuliţe de pe copaci, atunci când le vine ceasu', şi bagi de seamă numa' după prima pală de vânt când e timpu' să se scuture, tot după rânduiala Celui de Sus; şi te-nveţi să te furişezi că nici fiara nu te vede şi te streкори unde ţi-e pofta inimii şi nici suflet nu te aude; şi tot Codru-i acela care te încălzeşte când te doboară oboseala – păi, da, mă puşori, adevăr vă zic, tare-i bun codru' pentru un om liber la mână şi la suflet.

Kay spuse:

— Da' după câte ştiam eu, oamenii lu' Robin Wood purtau nădragi şi veste din ţesătură verde din Comitatul Lincoln?

— Apăi chiar şi facem, da' numa' iarna, când avem nevoie de ele, or le purtăm cu jambiere din piele, când lucrăm lemnul. Da' acu', că e vară, e mai nimerit să te-mbraci astfel, mai cu seamă când stai ore întregi de strajă şi n-ai altceva de făcut, numa' să te uiţi şi să vezi să fie totu'n pace şi linişte.

— Carevasăzică, erai de strajă când am venit noi?

— Vezi bine, şi tot aşa şi Moş Much, ăl de-ai vorbit cu el când aţi ajuns la copacu' acela doborât.

— Şi eu cred, exclamă Kay triumfător, că fortăreaţa lui Robin Wood este acolo, în copacul acela înalt de care ne apropiem.

Se apropiau de locul unde sălăşluia Voievodul Codrului. Era un tei mare cam cât cel care creştea pe vremuri la Moor Park, în Hutfordshire, şi zău că n-avea mai puţin de treizeci de metri în înălţime şi mai bine de cinci metri de jur-împrejur, asta la un metru deasupra pământului. Trunchiul lui, asemenea cu al unui fag, era împodobit cu o puzderie de rămurele, iar mai sus, în locul în care ieşiseră din trunchi zecile de ramuri solide, coaja copacului crăpase şi îşi pierduse acum culoarea din pricina apei de ploaie sau a sevei. Albinele zumzăiau printre frunzele lui lipicioase, strălucitoare în bătaia soarelui, şi se ridicau mai sus şi mai sus, spre ceruri, iar în frunziş se pierdea o scară de funie. Nimeni n-ar fi putut să se caţere în tei, fără o scară, nici măcar cu harpoane.

— Şi bine crezi, conaşule Kay, spuse Little John. Iară acela între rădăcinile copacului, e tocmai dânsul, Voievodu' Codrului, Robin Wood.

Băieţii, care fuseseră atraşi de pândarul ghemuit într-un adăpost din vârful acestei mândrii a pământului, ce se legăna şi şoptea în bătaia vântului, îşi coborâră ochii de îndată şi se holbară la marele haiduc.

Nu era, aşa cum se aşteptaseră, un om romantic – sau cel puţin nu părea aşa la prima vedere – deşi era aproape la fel de înalt ca şi Little John. Dar orice s-ar zice,

---

¹⁹ Wood – pădure (engl.). Hood – glugă (engl.).

aceștia doi erau singurii oameni de pe pământul ăsta care au fost vreodată în stare să sloboade o săgeată la o distanță de o milă, cu acel arc englezesc lung, căruia i s-a dus vestea peste mări și țări. Era un ins numai vână și n-avea pic de osânză pe trup. Nu era, ca John, dezbrăcat pe jumătate, ci înveșmântat cu discreție, din cap până-n picioare, numai într-un verde șters, și purta la șold un corn de argint. Avea fața proaspăt rasă, arsă de soare și plină de nerv și arăta ca un om ciudat și întortocheat, asemenea rădăcinilor copacului sub care stătea; dar era astfel din pricină că stătea mai tot timpul în aer liber și datorită aurii poetice care-l învăluia, mai degrabă decât din pricina vârstei, fiindcă de-abia împlinise treizeci de ani (va trăi până la optzeci și șapte de ani, și viața lui lungă va fi atribuită faptului că respira mirosul de terebentină al pinilor). În clipa când îl văzură băieții, era întins pe spate și privea în sus, dar nu la cer.

Căci Robin Wood stătea întins în deplină fericire cu capul în poala Marianeii. Ea se așezase între rădăcinile teiului și era îmbrăcată cu o tunică verde croită dintr-o bucată, și purta pe șold o tolă cu săgeți, prinsă cu o centură de mijloc. Picioarele și mâinile îi erau goale. Își lăsase să-i cadă pe umeri cascadele strălucitoare ale părului cu reflexe roșietice, pe care îl ținea de obicei prins în ace, pentru ușurință la vânătoare sau la bucătărie, iar undele acestei minunate cascade îi atingeau lui Robin fruntea.

Cânta cu glas molcom un duet cu el, iar șuvițele ei îl gâdilau pe vârful nasului și-l făceau să râdă.

Maid Marian cânta:

*„Sub copacul verde din pădure,
Stau cu cine mă-ndrăgește
Și vesel e cântecul lui.
Vesel și dulce cum e viersul păsării.”*

— Haide, vino-ncoace, vino-ncoace, murmură Robin...

*„Și nu-i dușman pe-aici
Doar vântul,
Vântul și frigul.”*

Izbucniră fericiri în răs și reluară d-a capo, cântând alternativ versurile:

*„Cui nu-i pasă de dorinți deșarte
Și-i place să stea întins pe spate,
Să caute hrana ce-o găsește
Și cu ea se mulțumește.”*

Și apoi, cântară din nou împreună:

*„Vino încoace, vino-ncoace, vino-ncoace,
Aici n-n să ne vadă
Niciun vrăjmaș,
Decât iarna,
Iarna cu frig și zăpadă.”*

Cântecul se isprăvi într-un hohot de râs. Robin, care-și învălătucise degetele printre şuvițele gingașe ca mătasea, o cam smuci de păr pe drăguța lui și se ridică în picioare.

— Salut, John, spuse el, văzându-i dintr-o ochire.

— Salut, Domnule, spuse Little John.

— Ei, vasăzică i-ai adus pe domnișorii aceștia?

— Ba ei m-au adus pe mine!

— Ei, oricum ar fi, fiți bineveniți! N-am auzit niciodată vorbe rele pe socoteala lui Sir Ector și n-am pricină să le fac vreun rău celor din sămânța lui. Fiți, dar, bineveniți, Kay și Art, și spuneți-mi cine v-a trimis în pădure prin poienile mele până aici, tocmai în ziua aceasta atât de potrivită, când aveam atâta nevoie de voi?

— Oh, Robin, îl întrerupse doamna lui, doar n-o să-i iei!

— Și de ce nu, scumpa mea?

— Fiindcă sunt copii.

— Adică exact de cine avem nevoie.

— Bine, dar asta-i inuman! stăruia ea supărată și începu să-și pună în ordine părul răvășit.

Haiducul se gândi că ar fi mai sănătos să nu se ia la harță cu ea. Așa că, se întoarse spre băleți și-i întrebă:

— Știți să trageți cu arcul?

— Bizuiți-vă pe mine, spuse Art.

— Dacă vreți, pot să-nccerc, răspunse Kay mai rezervat, în vreme ce toți râdeau de încrederea în sine a lui Art.

— Haide, Marian, dă-mi unul dintre arcurile tale.

Ea îi dădu un arc și un pumn de săgeți de douăzeci și opt de inci lungime.

— Uite, trage în ținta aia de-acolo, spuse Robin, întinzându-i toate sculele de vânătoare lui Art.

Se uită și văzu un papagal împăiat care se găsea la o sută de pași depărtare. Își dădu seama că se purtase cum nu se cuvenea și spuse zâmbitor:

— Îmi pare rău, Robin Wood, dar mi-e teamă că e cam departe pentru puterile mele.

— Nu-i nimica, răspunse haiducul. Trage oricum ar fi, că mă lămuresc eu după felul cum tragi.

Art își potrivea săgeata pe cât putu mai repede și mai corect, se propti bine pe picioarele desfăcute și așezate pe direcția în care voia să zboare săgeata, își sumese umerii, trase arcul până la bărbie, luă ținta la ochi, ridică apoi vârful la un unghi cam de douăzeci de grade, ochi apoi cu doi iarzi mai la dreapta, fiindcă întotdeauna

trăgea spre stânga când arcul era mai moale, și slobozi apoi săgeata. Nu-i vorbă, nici gând să nimerească dar, orice s-ar zice, nu ochi chiar atât de rău, fiindcă săgeata nu zbură prea departe de papagal.

— Ei, acuma tu, Kay.

Kay făcu exact aceleași mișcări și nici el nu trase prea prost.

— Bun! spuse haiducul. Văd că n-avem de-a face cu cobzari pe-aici!

— Robin, îl dojeni cu asprime Marian, dar cine-ți dă ție voie să-i bagi pe băieții ăștia în bucluc? Trimite-i, te rog, imediat înapoi, la tatăl lor.

— Să știi că asta n-am de gând s-o fac, decât dacă vor ei să plece. Dacă stai și te gândești bine, e pricina lor tot atât cât și a mea.

— Și care-i pricina? întrebă Kay.

Haiducul își aruncă pe jos arcul și se așează turcește pe pământ, trăgând-o pe Maid Marian lângă el. Fața lui arata că era pus în mare încurcătură.

— E vorba de Morgan the Fay²⁰, spuse el. E cam greu să știi ce-i cu ea.

— Eu nici n-aș încerca.

Robin se întoarse supărat spre iubita lui.

— Marian, spuse el. Știi că n-avem de-ales: ori ne folosim de ajutorul lor, ori va trebui să-i lăsăm pe ceilalți trei fără ajutor. Nu vreau să le cer băieților să meargă acolo, dar ori fac asta, ori îl las pe Tuck în mâinile ei.

Art se gândi că acum ar fi timpul să pună o întrebare plină de bun-simț, așa că tuși politicos și spuse:

— Vă rog, cine este Morgan the Fay?

Toți trei răspunseră într-un glas:

— Îi tare rea! spuse Little John.

— E o nimfă, spuse Robin.

— Ba nu, nu e, spuse Marian. E o vrăjitoare.

— Ei, vedeți, tocmai ăsta-i baiul, că nimeni nu știe exact ce este. După părerea mea, este o nimfă. Și să știi, adăugă el, privind țință la soața lui, nimeni nu mă poate face să-mi schimb ideea asta.

Kay întrebă:

— Vreți să spuneți că e dintre acelea care poartă flori de campanulă în loc de pălării și-și petrec timpul stând pe ciupercile otrăvitoare?

Răspunsul fu un hohot general de râs.

— Doamne ferește, nici gând de așa ceva! Nici nu există asemenea făpturi. Crăiasa este adevărată și e una dintre cele mai rele.

— Uite ce-i, dacă tot ai de gând să-i bagi pe băieții ăștia într-un asemenea bucluc, eu zic că ar fi mai bine barem să le explici totul de la început, ca să priceapă despre ce este vorba.

Haiducul trase adânc aer în piept, își scoase picioarele de sub el și pe față îi apărură din nou expresia aceea încurcată.

---

²⁰ Fay – zână, spiriduș, gnom (engl.).

— Ei, spuse el, după câte se pare, Morgan asta este crăiasa nimfelor, sau în orice caz are de-a face cu ele, și să știți de la mine că nimfele astea nu sunt făpturile pe care vi le-a descris doica voastră. Unii zic că ele ar fi din Poporul-Celor-Vechi, adică au trăit în Anglia, înainte ca să vină aici romanii – înainte de noi, Saxonii, înaintea tuturor strămoșilor noștri – și se mai spune că au fost alungate sub pământ. Unii zic că arată ca ființele omenești, alții că arată ca niște pitici, unii spun că nu e nicio deosebire între ele și ceilalți oameni, iar alții că nu seamănă cu nimic de pe lume, ci că pot îmbrăca diverse forme, după pofta inimii. Dar oricum ar arăta ele, au știința Galilor din vechime. În vizuinile în care-și duc traiul, își mai aduc aminte de lucruri pe care rasa umană le-a uitat demult, și nu puține lucruri dintre acestea nu e bine nici măcar să le auzi.

— Ssst! Hai să vorbim în șoaptă, spuse preafrumoasa doamnă cu o strălucire ciudată în priviri, și băieții băgară de seamă că pe toți parcă-i cuprinsese un fior și simțiră nevoia să strângă cercul și să se apropie mai mult unul de celălalt.

— Ei, și-așa! urmă Robin, coborându-și vocea, lucrul cel mai de seamă despre aceste ființe despre care vorbim, și mă veți ierta, vă rog, că n-am să le numesc din nou, este că dânsule n-au inimă. Acum nu e atât vorba că sunt doritoare să facă rău, dar dacă s-ar întâmpla să prinzi vreo asemenea făptură și ai ucide-o și i-ai deschide pieptul, n-ai găsi înăuntru nici urmă de inimă. Au sângele rece ca peștii. Se găsesc pretutindeni, chiar atunci când vorbesc oamenilor.

Băieții se uitară primprejur.

— Haide, haide, nu vă speriați, continuă Robin. Dar mai bine să nu mai vorbim despre ele, că aduce ghinion. Vorba e că după câte cred eu, Morgan asta este crăiasa, să zicem, a Bunului Neam și stă uneori într-un castel din nordul pădurii noastre, care e denumit Castelul Chariot. Marian afirmă că regina nu este chiar o nimfă, ci numai o necromantă, care se găsește în relații de prietenie cu persoanele amintite mai înainte. Alți oameni zic că e o fiică a Contelui de Cornwall. Dar nu asta-i important. Toată chestia este că în dimineața aceasta, datorită farmecelor ei, Poporul-Cel-Mai-Vechi-Dintre-Toate a luat în stăpânire pe unul din oamenii mei și pe unul de-al vostru.

— Nu cumva pe Tuck? strigă Little John, care nu știa nimic despre ce se mai întâmplase în ultima vreme, fiindcă tot timpul ăsta fusese de pază.

Robin dădu cu amărăciune din cap.

— Da, vestea asta tristă a venit pe calea copacilor dinspre Nord, iar tu stăteai în Sud, și am primit știrea ta despre sosirea băieților doar la câteva minute după cealaltă.

— Văi, sărmanul călugăr!

— Spune-le cum s-a întâmplat, zise Marian. Dar poate mai bine ai începe cu numele lor.

— Da. Unul dintre puținele lucruri pe care le știm despre Ființele Binecuvântate, spuse Robin, este că ele vin când sunt strigate animalele pe nume. Stați să vă lămuresc puțin; de pildă, ele se numesc Vaca, Capra, Porcul și așa mai departe. Și astfel, dacă din întâmplare strigi după una din vacile tale, trebuie să ai întotdeauna

grijă s-o arăți cu degetul când o chemi. Altfel s-ar putea crede că faci o invocatie a vreunei nimfe – ptiu, ar fi trebuit să spun a unei Micuțe-Persoane, pe care o cheamă la fel și, hop!, te trezești cu ea pe capul tău și nici-una, nici-două, te-a și luat cu ea și iac-așa ai isprăvit cu lumea asta.

— Ceea ce pare să se fi întâmplat, interveni Marian, continuând povestea, este că Hăitarul vostru de la Castel și-a scos zăvozii la plimbare la marginea codrului și acolo s-a întâlnit cu călugărul Tuck, care stătea la o parolă cu un sărman bătrân pe care-l cheamă Wat și care trăiește prin împrejurimi.

— Iertare, strigară într-un glas cei doi băieți, da' nu cumva este bătrânul acela de-a trăit în satu' nostru înainte de a-și fi pierdut mințile? De fapt, el este cel care i-a mușcat nasul Hăitarului și acum trăiește la pădure și-i un fel de căpcăun?

— Mda, e aceeași persoană, răspunse Robin, numai că, vai de capul lui, de unde ați mai scos că ar fi un căpcăun? Își ține zilele numai cu iarbă, rădăcini și ghindă și n-ar face rău nici la o muscă. Mi-e teamă că ați cam încurcat lucrurile cu el.

— I-auzi măi, cică Wat se hrănește numa' cu ghindă!

— Și ce s-a mai întâmplat, continuă răbdătoare Marian, a fost cam așa. Mergeau tustrei ca să le treacă timpul mai repede, și unul dintre câini (cred că era cel pe care-l cheamă Cavall) începe să sară la bietu' Wat, să-i lingă fața. Asta l-a înspăimântat pe bătrân și Hăitarul vostru a strigat „Vino aici, cuțu!”; asta ca să-l facă să se oprească. Dar uite c-a uitat să-l arate cu degetul. Poftim, ce se întâmplă dacă uiți de asemenea lucruri

— Și ce s-a întâmplat?

— Păi, iată ce s-a întâmplat. Un om de-al nostru, Scathelocke, sau Scarlett, cum îi zice în balade, tocmai tăia lemne nițeluș mai departe și zice că i-a văzut cum au dispărut, pur și simplu au pierit cu toții în văzduh, cu tot cu câinele care era lângă ei.

— Sărmanul meu Cavall!

— Vasăzică, au pus mâna nimfele pe ei!

— Alo! Alo! Vrei să spui Poporul Păcii.

— Te rog să mă ierți!

— Dar vorba e, dacă Morgan este cu adevărat Regina acestor făpturi, și dacă vrem să-i scoatem de-acolo înainte ca să fie cu totul fermecați – una dintre fostele lor regine, pe care o chema Circe, îi schimba pe cei pe care-i prindea în porci puși la îngrășat – atunci eu zic că cel mai bun lucru ar fi să-i căutăm pe prietenii noștri în castelul ei.

— Atunci trebuie să pornim într-acolo!

CAPITOLUL XI

Robin îi zâmbi flăcăului mai mare și-l bătu pe spate, în vreme ce Art se gândi plin de disperare la câinele său iubit. Atunci haiducul își clăti vocea și începu din nou să vorbească.

— Da, ai dreptate că trebuie să mergem acolo, dar trebuie să vă spun acum și partea cea mai neplăcută. Nimeni nu poate intra în Castelul Chariot, în afară de un băiețel sau de-o fetiță.

— Adică, vrei să spui că voi nu puteți intra acolo?

— *Voi* puteți intra.

— Cred că e la fel cum stă treaba și cu inorogii.

— Exact. Un inorog este un animal fermecat și numai o fecioară poate să-l prindă. Și nimfele sunt fermecate și numai nevinovații pot să pătrundă în castelul lor. De aceea răpesc ele copiii din leagăn, când încă nimic rău nu i-a spurcat.

Kay și Art stătură un moment tăcuți și îngândurați. Apoi Kay spuse:

— Ei bine, eu sunt pregătit. În fond, e aventura mea, nu-i așa?

Art adăugă:

— Vreau să merg și eu. Știi cât țin la Cavall.

Robin se uită la Marian.

— Foarte bine, spuse el. Să nu facem prea multă zarvă despre treaba asta, dar să punem la cale planurile după cum se cuvine. Să știți că e foarte frumos din partea voastră că v-ați hotărât să mergeți acolo, să-i scăpați pe oamenii ăia, fără ca măcar să cunoașteți ce vă așteaptă, dar pe cinstea mea că totul o să se termine cu bine.

— Venim și noi cu voi, interveni Marian. Grupul nostru vă va însoți până la castel. Așa că voi va trebui să mergeți singuri numai spre sfârșit, când o să intrați înăuntru.

— Da, și mai mult ca sigur, că după aceea vom fi atacați de grifonul ăla al ei.

— Aoleu, e și un grifon pe-acolo?

— Te cred că e. Castelul Chariot este păzit de un grifon tare fioros, un cerber neînduplecat. Va trebui să ne strecurăm și să trecem de el când mergem spre castel, căci altfel va da alarma și nu veți putea intra. O să trebuiască să mergem tiptil-tiptil, să nu se audă nici măcar șoaptă de om.

— Va trebui să așteptam până la noapte.

Băieții își petrecură dimineața în modul cel mai plăcut, obișnuindu-se cu două dintre arcurile lui Maid Marian. Robin stăruise să facă lucrul ăsta. Spunea că nimeni nu putea să se deprindă să tragă cu arcul altuia mai lesne decât să cosească cu coasa altuia. La prânz li se serviră turtițe reci din carne de căprioară însoțite de o cupă de mied, la fel cum se hrăniră toți ceilalți. Haiducii se strânseseră pentru masă, de parcă un magician ar fi făcut o scamatorie. Când te uitai, nu vedeai picior de om la marginea poienii, și când să întorci capul, drept în mijlocul ei vedeai că apăruseră vreo jumătate de duzină – oameni îmbrăcați în verde și arși de soare, care se iviseră în tăcere din tufișurile de ferigă sau din copaci. Până la urmă se strânseseră cam vreo sută, mâncând cu poftă și veselie, și glumind între ei. Nu deveniseră

haiduci fiindcă ar fi fost ucigași sau pentru vreo altă pricină din asta. Erau saxoni care se revoltaseră împotriva cuceririi de către Uther Pendragon²¹ și refuzaseră să accepte un rege străin. Mlaștinile și codrii sălbatici ai vechii Anglii mișunau de ei. Păreau ca partizanii din rezistență ai ocupațiilor din alte vremuri. Hrana le era adusă dintr-un umbrar înfrunzit, unde găteau Marian împreună cu ajutoarele ei.

Partizanii postau de obicei o strajă ca să primească mesajele care veneau din pom în pom, de la distanțe foarte mari, și se culcau după-amiază, în parte răzbiți de oboseală, fiindcă vânatul cade cel mai bine atunci când oamenii din sat sunt demult cufundați în somn, și în parte fiindcă dobitoacele codrului ațipesc după-amiaza și la fel se cuvine să facă și vânătorii lor. În după-amiaza aceea, totuși, Robin îi chemă pe băieți la sfat:

— Uite cum stă treaba, spuse el, m-am gândit că ar fi mai bine să știți ce-aveți de făcut. Ceata mea de o sută de oameni va merge cu voi spre castelul lui Morgan the Fay și va fi împărțită în patru grupe. Voi doi vă veți găsi în grupa lui Maid Marian. Când vom ajunge la un stejar care a fost trăsmit de un fulger în anul mării furtuni, înseamnă că ne găsim la o milă de cerberul-grifon. Acela-i locul în care ne vom da întâlnire, iar după aceea va trebui să ne mișcăm ca niște umbre. Trebuie neapărat să trecem de grifon fără să ne simtă. Dacă reușim să trecem de el și dacă totul merge bine, ne vom opri, înainte de a ajunge la castel, cam la vreo trei-patru sute de metri. Nu ne putem apropia mai mult, din pricina fierului din vârful săgeților noastre, iar din acel moment, va trebui ca voi doi să mergeți mai departe singuri-singurei.

Kay și Art, trebuie să vă explic și vouă ce-i cu fierul. Dacă prietenii noștri au fost cu adevărat luați cu sila pe sus de... de Poporul cel Bun – și dacă Regina Morgan the Fay este cu adevărat crăiasa lor, avem de partea noastră un avantaj. Nimeni din Poporul cel Bun nu poate suferi apropierea fierului. Motivul este că Cei-Mai-Vechi-Dintre-Toți și-au început zilele pe vremea când toate armele și uneltele se făceau din cremene, cu mult înainte ca să fie descoperit fierul, și toate necazurile lor se trag de la noul metal. Cei ce i-au înfrânt aveau săbii de oțel (ceea ce e chiar mai ceva decât fierul) și datorită lor au reușit să-i alunge pe Cei-Vechi sub pământ.

Aceasta este cauza pentru care noi trebuie să ne ținem deoparte la noapte, de teamă ca nu cumva să-i tulburăm. Dar voi doi, cu o lamă de cuțit de fier bine ascunsă în podul palmei, nu trebuie să vă temeți de Regină, atâta vreme cât nu vă veți da de gol. Niște cuțitașe ca acestea nu le vor tulbura, dacă nu le veți da la iveală. Tot ceea ce va trebui să faceți este să străbateți ultima porțiune din drum ținând bine strânsă în mână bucata aceea de fier. Intrați în castel în siguranță și croiți-vă drum spre celula în care se găsesc prizonierii. De îndată ce prietenii noștri vor fi protejați de metalul vostru, ei vor putea să iasă afară împreună cu voi. Ei, ați înțeles ce trebuie să faceți, Kay și Art?

— Da, Domnule, spuseră ei. Am înțeles perfect.

---

²¹ Uther Pendragon – rege al Britaniei în Legende Arthuriene, tatăl lui Arthur.

— Mai e un lucru. Cel mai important este să Țineți bine bucata de fier pe care-o purtați cu voi, dar poate la fel de important este ca nu cumva să mâncați. Oricine mănâncă în cetatea Știți-Voi-Cui, va rămâne pe vecie acolo, așa că nu care cumva să mâncați ceva în castel, oricât de ispititor ar arăta. Nu-o să uitați asta, nu-i așa?!

— Nu, nu uităm.

După această amănunțită descriere a ceea ce îi aștepta, Robin se duse să dea ordine oamenilor săi. Le Ținu o lungă cuvântare, explicându-le despre grifon și felul în care trebuiau să se strecoare pe nesimțite, precum și despre ceea ce trebuiau să facă cei doi băieți.

După ce-și termină cuvântarea, care fu ascultată în deplină tăcere, se întâmplă un lucru ciudat. O luă de la capăt și vorbi de la început până la sfârșit, exact cu aceleași vorbe. Când termină de vorbit a doua oară, spuse:

— Ei, poftim acum, dumneavoastră, Căpitani! Iar suta de oameni se împărți în grupuri de câte douăzeci și se îndreptară în diverse părți ale poienii și se așezară în jurul lui Marian, Little John, Much, Scarlett și Robin. De la fiecare dintre aceste grupuri venea un zgomot zumzăit, de parcă erau niște călugări care înșirau litanii.

— Ce naiba fac ăștia?

— Sst! Ascultă! spuse Art.

Ce să facă?! repetau cuvântarea lui Robin, cuvânt cu cuvânt. Probabil că niciunul dintre ei nu știa să scrie sau să citească, dar învățaseră să asculte și să-și amintească. În felul acesta putea Robin să aibă încredere în toți oamenii pe care-i strânsese în jurul lui și pe care-i trimitea noaptea în tot felul de misiuni – știind că fiecui om știa pe dinafară tot ceea ce știa însuși conducătorul și că era în stare să acționeze de unul singur, atunci când ar fi necesar.

După ce oamenii repetară instrucțiunile, și fiecare cuvântul era știut așa cumsecade, se distribuiră tuturor săgeți de război, câte o duzină de cap. Săgețile acestea aveau vârfurile mai mari, și ascuțite ca briciul, iar penele din coadă erau tăiate în pătrat. Urmă apoi o inspecție a arcurilor și doi sau trei oameni fură trimiși să le schimbe corzile. Apoi cu toții păstrară un moment de tăcere.

— Și-acum, la drum! strigă vesel Robin.

Își ridică mâna și făcu un semn spre oamenii lui, iar aceștia, zâmbind, își ridicară arcurile în semn de salut. Se auzi apoi ceva ca un freamăt, un foșnet, un oftat pierit, pocnitura unei crenguțe călcată imprudent în picioare, și-n clipa următoare luminișul din jurul teiului uriaș era la fel de pustiu cum fusese pe vremea când omul nici n-apăruse pe pământ.

— Voi veniți cu mine! spuse Marian, atingându-i pe băieți pe umăr.

În urma lor, albinele zumzăiau printre frunze.

Fu un drum greu și lung. Poienile artificiale care duceau la tei și erau așezate în forma unei cruci nu le mai fură de niciun folos după prima jumătate de oră. După aceea, trebuiră să-și croiască drum prin codrul virgin, fiecare după cât îl Țineau puterile. Și n-ar fi fost chiar așa de rău, dacă ar fi putut măcar să calce în picioare sau să reteze crengile și tufișurile care le stăteau în cale, dar se înțeleseseră să meargă în cea mai perfectă tăcere. Marian le arată cum să meargă pieziș, aducându-

și un picior după altul; cum să încremenească pe loc când se încurcau într-un tufiș și să iasă cu răbdare din el; cum să-și lase cu mare luare aminte picioarele pe pământ și să apese pe piciorul fixat, numai când erau siguri că nu nimeriseră peste un putreziș; cum să deosebească, dintr-o ochire, locurile care promiteau să facă drumul mai lesne; și cum un fel de ritm al mișcărilor îi putea ajuta la drum, în ciuda tuturor obstacolelor. Deși erau o sută de oameni, mergând, umăr la umăr, cu toții spre aceeași țintă, fiecare nu-și auzea decât propria respirație.

Băieții se simțiseră nemulțumiți la început, fiindcă fuseseră băgați în ceata condusă de o femeie. Ar fi vrut să meargă cu Robin și li se părea că, fiind puși sub comanda lui Marian, nu era altceva decât un fel de dădăceală, ca și cum ar fi fost dați în grija unei guvernante. Dar nu peste multă vreme își dădură seama că greșiseră. Ea fusese împotriva venirii lor în această aventură, dar, odată intrați în grupul ei, îi accepta ca pe adevărați tovarăși. Și nu era deloc ușor să-i fii ei tovarăș de drum. În primul rând, era cu neputință să ții pasul cu ea, dacă nu se oprea din mers ca să te-aștepte, fiindcă mergea de-a bușilea sau se târa chiar ca un șarpe, aproape la fel de repede, pe cât puteau ei să meargă – iar în al doilea rând – era un războinic desăvârșit, ceea ce nu era cazul cu ei. Era o adevărată *Weyve*²² – dacă nu țineai seama de părul ei lung, pe care cele mai multe dintre femeile în haiducie, din zilele acelea, îl purtau tuns scurt. Unul dintre sfaturile pe care li-l dăduse înainte de a porni la drum în tăcere, fusese acesta: ochește în sus când tragi cu arcul în luptă, mai degrabă decât în jos. Fiindcă o săgeată joasă o să se înfigă în pământ, pe câtă vreme o săgeată înaltă s-ar putea să-și atingă ținta în al doilea șir de inamici.

„De-o fi să mă-nsor vreodată, gândi în sinea lui Art – care avea de fapt mari îndoieli în privința aceasta – atunci neapărat am să mă însor c-o fată ca asta: un fel de vulpe de aur.”

De fapt, deși băieții n-aveau habar de acest lucru, Marian mai era în stare de multe alte minunății: știa să scoată un țipăt exact ca cel al bufniței, suflând într-un fel anume în pumni, ori să scoată un șuierat asurzitor printre limbă și dinți, băgând unul sau două degete în gură; știa să atragă toate păsările la ea, imitându-le chemările și înțelegea o mulțime din limba lor – cum ar fi, de pildă, ciripitul îngrozit când se apropia uliul; și mai știa să facă niște tumbe minunate. Dar nici unul dintre aceste talente nu era necesar pentru moment.

Amurgul aduse cu sine o păclă deasă – era prima ceață din toamna aceea – și în negură, familiile unite ale bufnițelor fumurii se chemau una pe cealaltă, cele tinere cu un fel de chițait mărunț: kii-uik, iară cele bătrâne, slobozeau un strigăt mai demn și mai grav: guu-ru; guu-ru. Zgomotul cucu-vau, cucu-vau este de fapt chemarea pasărilor singuratic care-și caută familia.

Pe măsură ce tufișurile de rug și obstacolele de tot felul deveneau din ce în ce mai greu de văzut, deveneau totodată parcă mai ușor de pipăit. Era ciudat, dar în tăcerea tot mai profundă, Art își dădu seama că putea să se miște mai tăcut și nu invers, cum ar fi putut părea normal. Fiind acum redus numai la simțurile

---

²² Soție de haiduc în Evul Mediu.

pipăitului și al auzului, în loc să recurgă la văz, el încercă și reuși să-și încordeze atât de bine simțurile de care se putea folosi, încât acum înainta cu mult mai mare ușurință, mai iute și mai tăcut.

Era vremea vecerniei sau, cu alte cuvinte, aproape ora nouă seara – și făcuseră cel puțin șapte mile din trudnica pădure – când deodată Marian îl atinse pe Kay pe umăr și-i arătă cu degetul ceva în întunecimea cu irizări albastre.

Vedeau acum destul de bine prin întunericul cocorului, pe cât le stătea în puteri unor ființe omenеști și, în orice caz, mult mai bine decât ați reuși voi, orășenii din zilele noastre, să vedeți vreodată. Drept în fața lor, după șapte mile străbătute prin pădurea neumblată, conduși de măiestria lui Marian în ale pădurii, se ridica stejarul lovit de trăsnet. Se hotărâră cu toții, fără să scoată măcar o șoaptă, să se strecoare până la el atât de tăcut, încât chiar membrii micii lui armate, care s-ar fi putut să-i și aștepte în acel loc, să nu știe de sosirea lor.

Dar un om care stă nemișcat are întotdeauna un avantaj față de cel care înaintează, și de-abia ajunseră la marginea rădăcinilor stejarului, care se întindeau departe de trunchi, că zeci de mâini prietenești îi apucară, îi bătură pe spate ușor ca fulgul și-i îndrumară spre locurile lor.

Rădăcinile teiului erau ticsite. Parcă erau un stol de grauri sau niște corbi pe o ramură. În taina nopții, o sută de oameni respirau de amândouă părțile și Art percepea sunetele pierite ale acestor răsuflări la fel cum ne auzim noi propriul sânge zvâcnind în vine, atunci când scriem sau citim în orele târzii și singuratice ale miezului de noapte. Stăteau cu toții cufundați în pântecul întunecat și tăcut al nopții.

Curând, Art băgă de seamă că o mulțime de greieri cântau o melodie ciudată, cu note ascuțite și atât de încete, încât abia le puteai auzi și, în aerul pur al nopții, țiuitul lor amintea de țipătul liliacului. Curios în cântecul lor era că sunetele scârțâitoare se ridicau doar o dată și apoi piereau și numai după ce Marian făcu și ea ca greierul de trei ori, o dată pentru sine și de două ori pentru Art și Kay, înțelese Art că sunetele greierilor nu erau altceva decât apelul haiducilor. Și după ce greierii țistuiră de o sută de ori și toți haiducii se dovediră prezenți, veni din nou timpul de plecare.

Se auzi atunci un freamăt, de parcă ar fi trecut vântul prin ultimele frunze ale stejarului împovărat de nouă sute de ani. Apoi o cucuvaie hukură de-abia auzit, un șoarece de câmp chițai, un iepure bufni, un vulpoi își lătră tusea profundă și zvâcnită ca a unui leu, iar un liliac trecu în zbor nebun deasupra capetelor lor. Frunzele fremătară încă o dată prelung, cam cât i-ar trebui cuiva să numere până la o sută și, după aceea, Marian, care făcuse bufnitura de iepure speriat, fu înconjurată de ceata ei de douăzeci și doi de oameni. Art simți cum, de fiecare parte, un om îl ia de mână și se legară cu toții într-un cerc; apoi băgă de seamă că iarăși începuseră greierii să țistuie, frecându-și picioarele. Cântecul greierului mergea în cerc și venea spre el și, când ultimul greiere își frecă piciorușele și își cântă viersul, omul din dreapta îl strânse de mână. Atunci Art făcu și el ca greierele. Pe dată, omul din stânga slobozi și el un țărăit și-i strânse și el mâna. Și astfel, înainte ca ceata

Marianei să pornească la drum, pe drumul ei pitit și neuzit de nimeni, douăzeci și doi de greierași își cântară cântecul de ducă în noaptea calmă.

Ultima înaintare furișată s-ar fi putut să pară altuia un coșmar, dar pentru Art fu o plăcere dumnezeiască. Se simți deodată cuprins de exaltarea nopții și a întunericului, și corpul își pierdu substanța, totul era tăcere, și plutea transportat pe valurile de liniște care-l îmbrățișau protector. Înțelese c-ar putea să meargă pe urmele unui iepure atât de lin și încet, încât l-ar putea apuca de urechi înainte ca animalul să-și dea seama că era urmărit. Simți c-ar putea să alerge printre picioarele oamenilor care mergeau lângă el, sau să le ia pumnalele strălucitoare din teacă, chiar pe loc, în vreme ce ei se strecurau cu urechile ciulite spre castel. Pasiunea tainei nocturne era ca un vin dulce în sângele lui. Era de fapt prea mic și netrecut prin toate relele vieții, ca să fie în stare să se miște atât de tainic precum războinicii care-l însoțeau. Dar vârsta și povara îi făceau pe aceștia mai greoi, în timp ce tinerețea și ușurința echipamentului îl făcea să fie mai mobil, în ciuda lipsei de experiență.

Dacă n-ar fi existat marele pericol care-i păștea, ar fi fost o pândă ușoară. Tufișurile se mai răriseră și tulpinile de ferigă se mai împuținaseră pe pământul mocirlos pe care călcau acum, așa că se puteau mișca mai ușor. Mergeau ca într-un vis, fără să fie călăuziți de țipătul huhurezului sau de chițaitul liliacului, ci ținuți laolaltă numai de ritmul silit la care-i obliga codrul adormit. Unora li se făcuse inima cât un purice, pe alții îi ardea setea de răzbunare și dorința de a-și elibera tovarășii, iar alții nu se gândeau la nimic și pășeau toropiți de somn în marșul lor ciudat, de vis haiducesc.

Se strecurau în tăcere nici măcar de douăzeci de minute, când Marian se opri deodată din mers și arătă spre stânga.

Niciunul dintre băieți nu citise cartea lui Sir John de Mandeville²³, așa că evident n-aveau de unde să știe că un grifon era de opt ori mai mare decât un leu. Dar acum, uitându-se spre stânga în bezna înghețată a nopții, văzură, profilându-se pe un cer presărat cu stele, ceva ce nu și-ar fi închipuit niciodată că ar fi putut exista aieveja. Acel ceva era un grifon tânăr, de sex masculin, care nu-și schimbase încă niciodată penele.

Partea din față, până la labe și umeri, era ca a unui gigantic șoim. Arăta exact cum îl descrisese Sir John: și pliscul coroiat de vultur persan, și aripile lungi, acoperite de pene drepte și mari, și ghearele vânjoase – și, după cum pe drept cuvânt observase Mandeville, toată această nemaipomenită făptură era de opt ori mai mare decât un leu.

La umeri, puteai să-ți dai seama că nu aveai de-a face cu o pasăre, căci lucrurile începeau să se schimbe. Acolo unde un șoim sau un vultur obișnuit s-ar fi mulțumit cu cele douăsprezece pene care-i alcătuiau împreună coada, Falco Leonis

---

²³ *Sir John (de) Mandeville* (sec. al XIV-lea), presupusul autor al lucrării *The Voiage and Travaille of Sir John Mandeville* (scrisă, pare-se, între 1357 și 1371), o carte de călătorii și aventuri, în mare parte imagineare, apărută inițial în franceză.

Serpentis²⁴ dădea la iveală o spinare și un corp leonin, pe care, ca și picioarele dinapoi, le împrumutase de la Regele deșertului african, iar ca să termine tot acest conglomerat înfricoșător, luase coada de la un șarpe.

Și astfel, băieții putură vedea ridicându-se la peste șapte metri înălțime, în lumina misterioasă a lunii, un autentic grifon care, picotind de somn, își ținea capul coborât în piept, astfel încât ciocul cumplit se odihnea în penele pieptului. Trebuie să recunoaștem că o astfel de lighioană merita de o sută de ori mai mult să fie admirată decât un preaputernic condor. Răsuflarea le îngheță între dinți și-și continuară de îndată drumul în mare grabă, păstrând în cămarile minții imaginea grandioasă a unei copleșitoare viziuni de groază.

Ajunseră în cele din urmă aproape de castel și iată că veni și timpul să se despartă de haiduci. Își atinseră în tăcere mâinile cu Maid Marian, iar apoi cei doi băieți o porniră înainte prin pădurea rară, îndreptându-se spre o lumină slabă care licărea în spatele copacilor.

Se aflară în curând într-un fel de câmpie sau luminiș larg. Și, deodată, încremeniră amândoi de uimire, revenindu-le să-și creadă ochilor. Era un castel clădit în întregime din mâncare, poate doar atât că pe cel mai înalt dintre turnurile palatului era așezat un corb negru, ținând în cioc o săgeată.

Adevărul e că Cei-Mai-Vechi-Dintre-Toți erau mari mâncăi. Asta poate și din pricină că rareori aveau mâncare atât cât să le ajungă. Și azi mai poți citi o poezie scrisă de unul dintre ei, care este cunoscută sub numele de *Viziunea lui Mac Couglinne*. În această viziune se găsește o descriere a unui castel făcut din diferite feluri de mâncare. Poemul ar suna cam așa:

*„Un lac de lapte cald zăresc,
Pete albe pe-o câmpie se lătesc,
Și văd cu ochii o casă bine-ntocmită,
Cu unt acoperită.
Ușa are doi stâlpi noi din budincă
Baldachinu-i din unt și brânză de vacă,
Patu-i din untură de porc minunată,
Și camera e toată presărată
Cu scuturi din brânză proaspăt frământată.*

*Scuturile le țin bărbați blajini
Făcuți din brânză dulce, bună.
Niciunul vreun Gal nu cată să răpună
Căci sulițele li-s din unt topit.*

*O uriașă oală, de carne, mustoasă
(Mă bate gândul s-o atac),*

---

²⁴ Denumirea latină a acestui fantastic animal care, după cât se vede, era o perfectă îmbinare feudală a șoimului, leului și șarpelui.

*Carne cu varză, fiartă, zemoasă
Și lângă ea, un vas plin cu caïmac.*

*O casă din patruzeci de bârne de costiță afumată,
Gardu-i din caltaboș – sprijin pentru clanuri –
Și văd că fiece mâncare de la diverse neamuri
E-acolo adunată.*

*Căpriorii casei preafrumoase, divine,
Din măruntaie proaspete de porc erau 'nălțați
Oh, ce minunate grinzi și ce stâlpi minunați
Din minunata, gustoasă carne de bovine."*

Băieții stăteau neclintiți, cuprinși de uimire și scârbă, în fața unei asemenea cetăți. Se înălța din lacul său de lapte într-o lumină ezoterică, ce izvora din puhoiul de materie hrănitoare, o lumină unsuroasă, alunecoasă, difuză. Tocmai acest aspect de basm al Castelului Chariot, sperau Cei-Vechi – temându-se de fapt de apariția unor cuțite ascunse, care le-ar putea distruge puterea – ar putea fi ispititoare pentru copii. Toată construcția asta de alimente era menită să-i facă să guste și să-i târască astfel în robie.

Locul mirosea a băcănie, a măcelărie, lăptărie și pescărie, toate amestecate la un loc. În aer plutea un miros oribil care depășea orice închipuire – un miros dulceag, grețos și pătrunzător – care le-ar fi tăiat și cea mai mică poftă să ciupească măcar o bucățică din castel. Ca să spunem lucrurilor pe nume, adevărata ispită ar fi fost de fapt s-o ia la goană, de să le sfârșie călcăiele.

Dar n-aveai ce-i face, erau acolo oameni care trebuiau salvați.

O porniră greoi pe podul scârbos care lega castelul de lumea dinafară – un pod făcut din unt, plin de fire din coada vacii – și se afundară în el până la glezne. Se cutremurară la vederea maldărului de caltaboși și măruntaie de porc. Își ațintiră cuțitele lor de fier spre soldații făcuți din brânză bună, nouă și moale și aceștia se dădură înapoi înfricoșați.

În cele din urmă ajunseră la încăperea dinăuntru, în care Morgan the Fay însăși se tolănea pe patul din splendidă untură de porc.

Era o femeie între două vârste, grasă și șleampătă, cu părul negru și o mustăcioară care-i mija sub nas, dar, oricum ar fi fost, fără îndoială că era făcută din carne umană, muritoare, nici gând de brânză, unt, sau alte materiale asemănătoare. Totuși, când văzu cuțitele, își închise ochii – de parcă era în transă. Cine știe, poate când era în afara acestui castel pe cât se poate de ciudat, sau când nu se ocupa cu genul ăsta de farmece stranii, era în stare să capete o înfățișare mai plăcută ochiului.

Prizonierii erau legați de niște stâlpi întocmiți dintr-un minunat șoric.

— Vă rog să mă iertați, dacă vă enervez cu fierul ăsta, spuse Kay, dar știți, noi am venit să ne salvăm prietenii.

La aceste vorbe, crăiasa Morgan se cutremură din creștet până-n tălpi.

— N-ați vrea să le spuneți oamenilor de brânză ai domniei voastre să-i dezlege?

Regina nu dădu semne că ar dori un asemenea lucru.

— Asta-i o chestie de farmece, spuse Art. Ce zici, s-ar cuveni oare să mergem s-o pupăm, sau să facem un alt asemenea lucru de groază?

— Ce-ai zice dacă am atinge-o cu fierul?

— Bine, fă tu asta.

— Ba fă-o tu.

— Nu, nu, fă-o tu.

— Bine. Hai să mergem împreună.

Așa că își dădură mâna și se apropiară uniți de Crăiasă. Ea începu să se zvârcolească de ceasul morții pe lavița ei de untură de porc și se chirci ca un melc pe care l-ai lovit peste coarne. Vezi bine, apropierea metalului îi provoca dureri cumplite și acum se chinuia în agonie.

În cele din urmă, chiar în momentul în care erau cât p-aci să o atingă, se auzi un fel de molfăit sau ghiorăit de mațe flămânde – și toată năluca vrăjită a Castelului Chariot se topi în ruină de parcă n-ar fi fost niciodată aievea, lăsându-i pe cei cinci și pe câine laolaltă în poiana în care fusese cândva castelul – mirosind încă slab a lapte scârbos.

— Ptiu! Fir-ar dracu' al dracului să fie! spuse cuviosul călugăr Tuck. Să dea dracu-n pielea mea, dacă n-am crezut c-am mierlit-o de data asta!

— Stăpâne! strigă Hăitarul.

Cavall se mulțumi să latre ca apucat, să-i apuce de picioare, să se tăvălească cu labele în aer, să încerce să-și apuce coada în poziția asta complicată și, în general, să se comporte ca un idiot. Bătrânul Wat se trăgea zăpăcit de moțul de pe frunte.

— Ei, asta a fost! zise Kay. Asta-i aventura mea, și vă sfătuiesc s-o pornim repede spre casă.

CAPITOLUL XII

Dar Morgan the Fay, deși nu putea îndura fierul în înfățișarea ei de nimfă, mai avea încă în stăpânire grifonul. Printr-o vrajă, în clipa în care castelul ei dispăruse, îi dăduse drumul fiarei din lanțul ei de aur.

Haiducii erau tare mulțumiți de succesul lor și mai puțin atenți decât s-ar fi cuvenit. Se hotărâră să ocolească drumul pe care veniseră și unde îl văzuseră pe monstru, așa că o porniră, veseli și încântați, printre copacii învăluiți de întuneric, fără să le treacă prin cap niciun gând de pericol.

Se auzi un zgomot ca de locomotivă care-și anunța plecarea și, răspunzând acestui semnal – suprapunându-i-se ca glasul unei păsări din deserturile Arabiei – se înalță sunetul cornului de argint al lui Robin Wood.

„Ta-ta-ton-toon! Ton-to-oon, ta, ta, ton, tooon!” răsună puternic cornul.

Robin suflă cântul de vânătoare și arcașii, ascunși prin desiș, se iviră cu toții, tocmai când grifonul pornea la atac. Toți își proptiră în față piciorul stâng în același moment și în aceeași clipă sloboziră asemenea puzderie de săgeți, de aveau impresia că începuse să ningă.

Art văzu făptura aceea cum șovăie în mers, cu o săgeată zdravănă care îi ieșea dintre omoplați. Își văzu propria săgeată țâșnind din arc și se aplecă sârguincios să mai smulgă una de la brâu. Văzu cum șirul de arcași făcu aceeași mișcare, legănându-se pe picioare ca la un semnal și fiecare dintre ei se aplecă să tragă o a doua săgeată. Mai văzu strălucind în bătaia lunii falanga de săgeți, numai atât cât ai clipi o dată din ochi. De când se știa, nu făcuse altceva decât să tragă în momâi de paie care scoteau un zgomot caraghios, fâșăit, când se-nflegea săgeata în ele. De multe ori tânjise să audă zgomotul pe care l-ar face aceste ucigătoare și curate proiectile când se înfig în carne de dușman. Acum îl auzi.

Pielea grifonului era la fel de groasă ca cea a crocodilului și numai săgețile cele mai norocoase sau cu îndemânare trase, îi străpungeau crusta. Fiara venea, venea mereu mai aproape, schelălăind din toate puterile. Oamenii de pe margini începură să se prăbușească, măturați în stânga sau în dreapta de coada biciuitoare.

Art își potrivea o săgeata în arc, dar pana de cocoș nu voia să se așeze cum trebuie pe coarda arcului. Totul se mișca de parcă era filmat cu încetinitorul.

Văzu masa imensă a trupului fiarei întunecându-i totul în fața ochilor, răpindu-i lumina strălucitoare a lunii. Simți izbitura ghearei uriașe în piept. Mai simți cum se dă încet peste cap, în niște tumburi uriașe, fără sens, și cum îl apasă ceva groaznic de greu. Zări o clipită, în caruselul universului, fața lui Kay îmbujorată de emoție supremă, și în cealaltă parte, pe Maid Marian, cu gura larg deschisă, strigând ceva. Înainte de a aluneca în beznă, se gândi că strigă la el.

Săgeata lui Kay era adânc înfiptă în ochiul grifonului și, când împinseră la o parte matahala ucisă, îl găsiră pe sârmanul Art leșinat. Fiara murise tocmai când sârșise asupra lui.

Urmă o bucată de timp foarte neplăcută, în care Robin îi trase la loc clavicula scoasă din încheieturi și îi făcu o eșarfă dintr-o fâșie ruptă din pelerina lui verde –

și după aceea, toată ceata se întinse, sleită de puteri, lângă trupul fiarei ucise. Era prea târziu ca să se mai întoarcă la castelul lui Sir Ector, sau chiar să o pornească înapoi spre tabăra haiducilor de lângă copacul cel mare. Primejdiile expediției se sfârșiseră și tot ceea ce se mai putea face acum era să aprindă niște focuri, să pună străji de pază și să cadă frânți de oboseală și de emoțiile zilei, acolo unde se găseau.

Art nu dormi mult. Se așează rezemat de un copac, uitându-se la oamenii de pază, care se mișcau încolo și-ncăce învăluți în lumina roșie a rugurilor în jăratec, ascultându-i cum schimbau între ei, cu voce înceată, parolele de trecere și gândindu-se la emoțiile și întâmplările zilei.

Toate întâmplările se învălmășeau în capul lui, pierzându-și uneori ordinea firească și venindu-i în memorie pe apucate. Văzu grifonul care se pregătea să sară la el, o auzi pe Marian strigând „Bine ochit!”, ascultă zumzetul albinelor amestecat cu țârâitul greierilor și trase o dată, și încă o dată, trase de sute și mii de ori în papagali de paie care se schimbau pe loc în grifoni. Kay și Hăitarul eliberat dormeau un somn agitat lângă el, având înfățișarea străină și de neînțeles a celor cufundați în vise, iar Cavall, care-și lăsase capul pe umărul lui, îl lingea din când în când pe obraji fierbinți. Zorile se ridicară încet, atât de încet și șovăitor încât era imposibil să-ți dai seama când se lumina cu adevărat de zi, așa cum se întâmplă în lunile de vară.

— Ei, băieți, spuse Robin, după ce făcură ochi și înfulecară pâinea și carnea rece de căprioară pe care le aduseseră cu ei, asta e! Mai vine omu', da' mai și pleacă! Altcumva, parcă-l văd pe Sir Ector pornind într-o expediție împotriva mea, să vă aducă înapoi. Și vă mulțumesc din inimă pentru ajutorul dat. Ia spuneți, ce vreți să vă dau, așa, drept amintire și recompensă?

— Mi-a plăcut grozav, spuse Kay. Zău că mi-a plăcut. Aș putea cumva să iau cu mine grifonul pe care l-am ucis?

— Știu eu?! Eu zic c-ar fi prea greu de cărat. Ce-ar fi să-i iei numai capul?

— Da, n-ar fi rău, răspunse Kay, dacă n-are nimeni nimic împotriva să-i tai capul. Doar eu l-am omorât!

— Spune-mi, ce-aveți de gând să faceți cu bătrânul Wat? întrebă Art.

— Depinde de ce-o vrea el să facă. Poate c-o vrea să hălăduiască de unul singur și să-și țină zilele cu ghindă, ca și până acuma, sau dac-o să vrea cumva să intre în ceata noastră, eu îl primesc cu dragă inimă. Pe vremuri, a fugit din satul vostru, așa că nu prea cred că-i arde să se mai întoarcă acolo. Tu ce crezi?

— Dacă ai de gând să-mi dai și mie un dar, spuse Art încet, să știi că aș vrea să-l iau pe el. Ce zici, merge?

— Ca să-ți spun pe față, replică Robin, atunci să știi că nu merge deloc. După câte gândesc eu, nu poți să dai oameni drept cadouri; știi, s-ar putea întâmpla să nu le placă așa ceva. În orice caz, așa gândim noi, saxonii. Și, mă rog, ce-ai avea de gând să faci cu el?

— Nu vreau să-l țin în robie sau ceva în genul ăsta. Vezi tu, eu am un dascăl care este mare vrăjitor și doftor și m-am gândit că poate i-ar sta în puteri să-i dea înapoi mințile.

— Ei, așa da. Ești un băiat bun și cuminte. Dacă-i vorba pe-așa, atunci cred că s-ar putea să meargă cu tine. Îmi pare rău că te-am judecat greșit. Oricum, o să-l întrebăm dacă vrea să meargă cu tine.

După ce unul dintre oamenii săi plecă să-l aducă pe Wat, Robin îl sfătui:

— N-ar fi rău să vorbești chiar tu cu el.

Îl aduseră pe sărmanul bătrân, zâmbitor, zăpăcit, hidos și jegos, și-l puseră în fața lui Robin.

— Ei, haide, vorbește, îl îndemnă acesta.

Art nu prea știa cum să se descurce cu bătrânul slab la minte, dar în cele din urmă se hotărî și spuse:

— Ascultă, Wat, n-ai vrea te rog să mergi cu mine acasă, numai pentru câțeva vreme?

— Ana Nana Wara Ba Ba, răspunse Wat, trăgându-se de moțul din frunte, zâmbind, înclinându-se încoace și-ncolo și agitându-și brațele în toate direcțiile.

— Ei, vii cu mine?

— Wana Baua Vana Vauna.

— Papi, papi? întrebă Art, cuprins de disperare.

— Ahî! strigă afirmativ sărmana creatură, și ochii îi sticliră de plăcere la perspectiva de a primi ceva de mâncare.

— Pe-aicea, spuse Art, arătând cu degetul în direcția în care știa, după soare, că se afla castelul tutorelui său. Papi, papi, masa. Tu vii. Eu duc.

— Conașu! spuse Wat, amintindu-și deodată un cuvânt, cel pe care fusese dintotdeauna obișnuit să-l spună oamenilor puternici care îi dăruiseră vreodată ceva de mâncare, singura lui căpătuială din lumea oamenilor.

Cu aceste cuvinte, lucrurile se lămuriseră.

— Ei, dragii mei, conchise Robin, a fost o aventură plăcută și-mi pare rău că trebuie să plecați. Sper că vă voi revedea.

— Veniți oricând vă poștește inima, adăugă Marian, dacă cumva vă plictisiți. Acuma știți, n-aveți altceva de făcut decât să urmați calea luminiișurilor. Și tu, Art, bagă de seamă ce faci cu clavicula aceea scrântită, și nu fugi prea tare câteva zile.

— Am să trimit câțiva dintre oamenii mei să vă însoțească până la marginea terenului de vânătoare. După aceea, va trebui să mergeți singuri. Eu zic că Hăitarul o să poată duce capul grifonului.

— Adio, spuse Kay.

— Adio, spuse Robin.

— Adio, spuse Art.

— Adio, spuse Marian zâmbind.

— Adio, strigară toți haiducii, agitându-și arcurile.

Apoi Kay și Art și Hăitarul și Wat și Cavall și escorta lor o porniră pe drumul cel lung spre casă.

Acasă îi aștepta o primire ca-n basme. Cu o zi înainte, întoarcerea tuturor câinilor, în afară de Cavall și Hăitar, iar seara, dispariția lui Kay și a lui Art, puseseră

pe jăratec toată casa. Barem doica lor fusese cuprinsă de-a binelea de istericale. Hob stătuse până la miezul nopții pe afară, cutreierând toate ungherele pădurii, doar, doar o da de băieți, bucătarii arseră friptura pregătită pentru cină, iar majurul, prevăzător, lustruise de două ori toată armura și ascuțise ca briciul toate săbiile și securile, pentru caz de cotropire. În cele din urmă, cineva se gândise să-l consulte pe Merlyn, pe care-l găsiră cufundat în cel de-al treilea pui de somn.

Vrăjitorul, ca să fie lăsat în pace să-și continue odihna atât de vrednic începută, își folosisese introspecția, pentru a-i spune exact lui Sir Ector ce anume făceau băieții în clipa aceea, unde se aflau, și pe când se puteau aștepta să se întoarcă. Prevestise întoarcerea lor la minut.

Așa încât, atunci când mica procesiune de războinici apărură la vedere lângă podul mobil, fură întâmpinați cu mic, cu mare, de toată suflarea din gospodărie. Sir Ector stătea în mijloc, ținând în mână un baston gros cât brațul cu care-și propusese să le mai înmoaie nițel spinările, fiindcă nu fuseseră ascultători și ieșiseră din hotarele moșiei sale și-i provocaseră asemenea supărări; doica stăruise să scoată un steag care era pe vremuri întotdeauna scos, când se întorcea Sir Ector acasă în vacanță, când era copil de școală – pe bucata de pânză scria „Bine ați venit acasă”; Hob își uitase de iubiții lui șoimi și stătea într-o parte, umbrindu-și ochii de vultur ca să-i vadă el primul când s-or apropia; bucătarii, și toată liota de la bucătărie zăngăneau, lovind în crățiți, ceaune și tingiri, cântând „M-am întors măicuță de la oaste” sau alt cântec, a cărui melodie suna atât de fals, încât nu puteai fi sigur ce voiau să cante; pisica de la bucătărie miorlăia și mieuna de mama focului; majurul își umfla pieptul cu atâta semeție, încât ți se făcea frică că ar putea plesni în orice moment, și porunceă fiștecui, cu o voce plină de importanță, să fie gata și să înceapă să strige „Ura” când va spune el „Unu, doi!”

— Unu, doi! strigă majurul.

— Ura! strigă supusă toată lumea, inclusiv Sir Ector.

— Uitați ce-am adus, strigă fericit Kay. Am omorât un grifon și Art a fost rănit!

— Hau, hau, hau, lătrară toți câinii și săriră cu toții asupra Hăitarului, lingându-i fața, zgâriindu-l pe piept cu labelle murdare, adulmecându-l peste tot ca să vadă ce făcuse în tot timpul ăsta și uitându-se pofticioși și plini de speranță la capul grifonului, pe care Hăitarul îl ținea cât mai sus ca să nu-l poată înhăța ei.

— Doamne, Dumnezeuule, iartă-mă pe mine, păcătosul! exclamă Sir Ector.

— Vai de mine, ian te uita la Firfircă ăsta, strigă doica, aruncând cât colo steagul de bun venit. Ai Doamne milă! Uite, săracu brațu' lui, rupt și legat de gât c-o cârpă verde, iartă-mă, Doamne!

— Lasă, doică, că n-am nimic, spuse Art. Ai! nu mă strânge, că mă doare!

— Spune, pot să-l împăiez? întrebă Kay.

— Ian te uită ce mai veste și poveste, spuse Hob. Păi cine-i acilea?! Nu-i ăsta moșu' ăla bătrân, de-i veni nebunia la cap și fugi în codru? Ăsta e, uite-l pe Wat!

— Dragii, dragii mei flăcăi, spuse Sir Ector. Ce bucuros sunt să vă văd iarăși acasă.

— Poftim, uite la tontu' ăsta bătrân! exclamă în triumf doica. A uitat de reteveiu' de la brâu, și mamă-mamă, ce zicea că-i mai altoiește!

— Hm, mda! făcu Sir Ector. Și mă rog dumneavoastră, domnilor, cum de-ați îndrăznit să ieșiți din hotarele moșiei noastre și să ne băgați pe toți în asemenea sperieți?!

— Știi, tată, e un grifon adevărat, urmă Kay, care văzuse că n-are nimic de ce să se teamă. Am omorât zeci din ăștia! Art și-a rupt clavicula. I-am salvat pe Hăitar și pe Wat.

— Asta-i numai fiin'că I-am învățat eu pă puștiu' ăsta toate șmecheriile, spuse cu mare mândrie majurul.

Sir Ector îi sărută pe amândoi băieții și porunci ca grifonul să fie pus în fața lui.

— Maica ta sfinte! exclamă el. Ce mai dihanie! Gata, am hotărât, îl dau la împăiat și-l punem în sala de mese. Cât de mare ziceai că e capu'?

— Doi metri și opt centimetri de la o ureche la alta. Robin spunea că ar putea să fie un trofeu record.

— O să trebuiască să-l băgăm și-n cronici.

— Mda, nu e un trofeu prea rău, nu-i așa? remarcă Kay cu un calm studiat.

— Da, sigur că da, am să-l dau la împăiat la Sir Rowland Ward, continuă cu mare încântare Sir Ector, și-o să punem sub el o plăcută din fildeș cu cuvintele PRIMUL GRIFON AL LUI KAY scrise în negru, și-o să înscriem și data.

— Uf!! la mai lăsați copilăriile astea! exclamă doica. Și-acu, conașule Art, sufletețu' meu. Hai dă fuga de îndat' la culcare și nu mai pierde vremea. Și matală, Sir Ector, zău că ar putea să-ți fie puțintel rușine să te joci ca un rățoi cu capete de monștri, când sărmanul copil e pe moarte. Și, tu, dom' majur, la nu-ți mai tot umfla pieptu' ăla, că nu sperii pe nimeni! Ci hai, nu mai pierde vremea, încalecă și du-te de adu un chirurg de la Cardoyie.

Își flutură șorțul în fața majurului, care pe dată își năruie pieptul falnic și bătu în retragere ca un pui de găină speriat.

— Da' ți-am spus că n-am nimica, doică! stăruie Art. Zău așa, eu nu știu ce vrei mata de la mine. Mi s-a scrântit numai puțin clavicula, și Robin mi-a pus osu' la loc ieri noapte. Și-acum nu mă mai doare nici măcar atâtica.

— Doică, lasă băiatu' în pace! porunci Sir Ector, luând partea bărbaților împotriva capriciilor muieresti și dornic să-și restabilească superioritatea după treaba cu băta de care se făcuse că uitase. Merlyn știe să vadă și singur de sănătatea băiatului, dacă o să fie cumva nevoie, de asta să n-ai grijă. Da' acuma să-mi spunei cine-i Robin ăla de care vorbești?

— Robin Wood! strigară băieții într-un glas.

— N-am auzit niciodată de el.

— Voi îi spuneți Robin Hood, explică Kay cu un aer superior. Dar de fapt îl cheamă Wood, după numele codrilor în care-și duce zilele și al căror spirit este.

— Așa, așa, care va să zică, cu hoțomanu' ăsta ați hălăduit! Ei, hai acum la gustarea de dimineață și povestiți-mi în vremea asta despre el.

— Am luat masa, spuse Art, am mâncat de câteva ceasuri. Spune-mi, pot să-l iau pe Wat cu mine să-l vadă Merlyn?

— Poftim, ia te uită și la asta! Păi asta-i bătrănu' cela care s-a scrântit la cap și a pornit-o prin pădure. De unde l-ați mai cules și pe-asta?!

— Bunul Popor l-a luat și pe el prizonier, împreună cu Hăitarul și Cavall.

— Dar noi am omorât grifonul! se băgă și Kay în vorbă. Chiar eu l-am omorât.

— Acum vreau să văd dacă Merlyn poate să-i dea mințile înapoi.

— Conașule Art, interveni cu seriozitate doica. Până acum, rămăsese cu răsuflarea tăiată din pricina felului în care o repezise Sir Ector, dar acum a își mai revenise puțin din uimire. Conașule Art, te-așteaptă pătucu' și camera matală și asta fără nicio întârziere, m-auzi! Om fi noi, bătrânii, niște proști da' ce mai vorbă lungă, că n-am slujit eu Familia cincizeci de anișori bătuți pe multe ca să mă-nvețe pe mine un mucos care-i datoria mea. Toată ziua, toca-toca din gură. Ia mai lasă istoriile astea și p-altă dată, că acumă parcă văd că-ți cade brațu' rupt pă podea! Așa, și dumneata, curcan bătrân! adăugă ea cu mânie, întorcându-se spre Sir Ector, să nu care cumva să te văz c-aduci pe vrăjitoru' ăla în odaia găzei ăsteia dă copil, că nu știu ce-ți faci! S-adunară toți suciții cu tot felu' de dihăanii și nebuni acilea, că nu mai poate un om de treabă să-și vadă de-ale lui în pace! continuă să bombăne doica triumfătoare, în timp ce se retrăgea de pe câmpul de bătaie cu captivul ei neputincios. N-am mai auzit asemenea vorbe de când mama m-a făcut.

— Vă rog, să-i spună careva lui Merlyn să aibă grijă de Wat, strigă victima peste umăr, cu glas din ce în ce mai îndepărtat.

Se trezi în patul lui răcoros, simțindu-se mai bine. Bătrâna bătaioasă, care avea grijă de el, acoperise ferestrele cu o draperie, așa că acum odaia era întunecoasă și plăcută și putea să-și dea seama numai după o rază aurie de soare care se strecurase și bătea în podea, că era ceas târziu de amiază. Nu numai că se simțea bine. Se simțea chiar foarte bine, atât de bine, încât nu mai era chip să mai stea în pat. Se mișcă iute și vru să arunce de pe el cearșaful cu care era învelit, dar se opri săgetat de o durere în umăr, de care uitase cu totul în somn. Apoi, alunecă mai cu grijă jos din pat și sprijinindu-se cu o mână, se ridică în picioare, își vârî tălpile goale într-o pereche de papuci și se înfășură într-un halat de casă. O porni tiptil prin coridorul de piatră, spre scara în spirală, care ducea la camera lui Merlyn.

Când ajunse în încăperea care-i ținea loc de sală de clasă, Kay tocmai își făcea Edificațiunea de Prima Categorie. Erau tocmai la dictare, fiindcă atunci când deschise binișor ușa, îl auzi pe Merlyn pronunțând cu voce cântată celebrul verset mnemotehnic medieval:

— Barabara Celarent Darii Ferioque Prioris, iar Kay spunea:

— Așteptați o clipă, c-am rămas în urmă. Mi s-a crăpat pana.

— Să vezi ce-o iei tu pe coajă! remarcă răutăcios Kay, când îl văzură. Știi că la ora asta trebuie să fii la pat, murind de cangrenă sau de altceva asemănător.

— Merlyn, spuse Art, spune-mi, rogu-te, ce s-a întâmplat cu Wat?

— Te rog, te rog, încearcă să vorbești fără rime sau asonanțe. De pildă: „Știu că știi că știuca-i știucă, da' mai știu că știi că știuca-i pește”, este cu totul nerecomandabil, chiar ca asonanță. Și-apoi, trebuie să fii foarte atent să eviți ambiguitățile. Ia spune, cum se zice, două ouă mouă sau doi oi moi?! Ai?! Ha, ha, măi băiete, măi! Păi dacă vine la tine Regele Pellinore, care tânjește după un ceai cald, s-ar putea să discuți cu el în genu' ăsta:

„— Ai ceai?

— Am ceai!

— Ce ceai ai?

— Eu am ceai.

— Ce ai ce ai, ai?

— Ceai.

— Ah, ceai! Ce ceai ai?”

Așa că, vezi, drăguță, nimeni mi poate fi din cale afară de atent cum se deprinde să vorbească.

Kay scrisese în mod evident bine la dictare și acum bătrânul domn era într-o dispoziție excelentă.

— Vai, Merlyn, da' știi despre ce vorbesc! spuse Art. Ce s-a întâmplat cu bătrânul acela care n-avea nas?

— L-a vindecat, răspunse Kay.

— Știu eu ce să zic, spuse Merlyn, dacă vrei tu să zici l-am vindecat, poți să spui și așa. Dar, desigur, când cineva a trăit pe lumea asta atât cât am trăit eu, și pe deasupra și-n sens invers decât celelalte fapte ale lui Dumnezeu, atunci mai înveți câte ceva despre patologie. Minunile psihologiei analitice și ale chirurgiei plastice, mi-e teamă că nu sunt decât o carte închisă pentru generația asta.

— Și ce i-ai făcut?

— Oh, l-am supus la o psihanaliză, replică grandios magicianul. Și, bineînțeles, le-am cusut câte un nas nou la amândoi, și lui Wat și Hăitarului.

— Ce fel de nas? întrebă Art.

— Să vezi caraghioslăcu' naibii, spuse Kay. El voia să-i dau nasul grifonului ca să-l pună, da' ce, eram prost să-l dau. Așa că Merlyn a luat răturile de la doi purceluși care-i avem la cină și le-a folosit pe-acelea. După părerea mea, de-acum înainte ăștia doi or să grohăie.

— O operație foarte delicată, comentă Merlyn, dar perfect reușită.

— Mda, bine, dacă zici matale, spuse Art, nu prea convins. Sper că o să fie totul în ordine. Și ce-au făcut după aia?

— Păi s-au dus la cuștile câinilor. Bătrânul Wat a zis că-i pare tare rău de ce i-a făcut Hăitarului, da' zice că nu-și mai aduce aminte că i-a făcut ceva. Zice că i s-a făcut deodată așa, negru înaintea ochilor, pe vremuri, odată când dădeau copiii cu pietre după el, și de atunci nu poate să-și mai aducă aminte de nimica. Hăitaru' a zis că îl iartă și că nu-i poartă deloc pică. Și acuma or să lucreze amândoi la câini și-au zis că n-o să se mai gândească la ce-a fost în trecut. Și Hăitaru zice că bătrănu' a fost tare bun cu el cât au fost prizonieri în castelu' Crăiesei Zănelor și că acuma știe că

nu s-ar fi convenit să arunce cu pietre într-un om mai bătrân. Zice că, și-atunci când aruncau băieții cu pietre în Wat se gândea la treaba asta și-i părea rău, da' acumă barem, îi pare rău de tot.

— Ei, bine, spuse Art. Mă bucur că totul s-a terminat cum nu se poate mai bine. Crezi c-aș putea să mă duc să le fac o vizită?

— Pentru Dumnezeu, să nu cumva să faci ceva s-o superi pe doică, exclamă Merlyn, uitându-se neliniștit la el. Bătrâna asta m-a pocnit cu un măturoi la cap, când am venit să te văd azi înainte de prânz, și mi-a spart ochelarii. Nu s-ar putea eventual să aștepți până mâine?

A doua zi, Wat și Hăitarul erau cei mai buni prieteni. Încercările și suferințele lor comune, băieții din sat care aruncau cu pietre în ei și stâlpii din carne de porc de care fuseseră legați de Morgan the Fay, toate astea serveau și ca legătură între ei, și erau în același timp un subiect de care puteai oricând să-ți aduci aminte și să mai schimbi o vorbă în nopțile lungi petrecute laolaltă cu dulăii. Aveau acum de ce vorbi tot restul vieții lor. Așa că, dimineața, când se sculară, își smulseră amândoi nasurile pe care Merlyn cu atâta bunătate le cususe. Explicară cui voia, că s-au obișnuit acum să trăiască și fără nas și că orice ar fi mai bine să trăiască laolaltă cu câinii decât cu oamenii.

CAPITOLUL XIII

În ciuda protestului său, nefericitul invalid fu închis în camera sa timp de trei zile agonizante. Tot timpul era singur-singurel, afară doar de ora culcării, când venea Kay, iar Merlyn era silit să-i facă educațiunea strigând pe gaura cheii, în răstimpul când știa că doica e ocupată cu spălatul.

Singura distracție a băiatului erau cuiburile de furnici – cele puse între farfurii de sticlă – pe care le-adusese Merlyn, când venise din căsuța din pădure.

— Spune-mi, nu s-ar putea să mă prefaci în ceva, câtă vreme sunt închis în felul ăsta în odaie? scheună el prin crăpătura ușii, de ți-era mai mare mila.

— Păi n-am cum să fac farmece prin gaura cheii!

— Ce zici? Prin ce?

— Prin GAURA CHEII!

— Aha!

— Ești acolo?

— Da.

— Ce?

— Ce?

— Fir-ar al dracului cu urlatul ăsta, că o să răgușesc până la urmă! exclamă magicianul, călcându-și în picioare cu furie pălăria. Să mă ia Castor și Polux și să... Nu, nu, pardon, am terminat cu asta! Ferește-mă, Doamne, de tensiune arterială!

— N-ai putea cumva să mă faci o furnică?

— O ce?

— O FURNICĂ! Eu zic că nu-i nevoie de farmece prea mari pentru ca să mă faci furnică, nu-i așa? Crezi că or să intre prin gaura cheii?

— Nu, nu cred că-i bine.

— De ce?

— Sunt periculoase.

— Păi poți să te folosești pe urmă de introspecția aia a matală și să mă faci înapoi iarăși om, dacă lucrurile merg prea rău. Hai, te rog, fă-mă ceva, că dacă mai stau mult aici, o să mă tâmpesc la cap.

— Mă băiete dragă, furnicile astea nu sunt furnicile noastre normande. Astea vin de pe țărmul Africii. Sunt beligerante.

— Beligerante? Ce-i aia?

În spatele ușii se lăsă o tăcere îndelungată.

— Bine, spuse în cele din urmă Merlyn. În orice caz e mult prea devreme pentru educația ta; da' o s-o faci odată și odată. Da. Să vedem ce putem face pentru moment. Ia spune, sunt două cuiburi în drăcia aia din camera ta?

— Da, sunt două perechi de farfurii de sticlă.

— Ei, acuma ia de pe jos un fir de rogoz și sprijină-l între cele două cuiburi, ca un fel de pod. Ei, ai făcut-o?

— Da.

Locul unde se găsea semăna cu un câmp mare plin de bolovani, într-un capăt cu un fel de fortăreață turtită – locul dintre farfuriile de sticlă. În fortăreață puteai intra prin tunele străpunse în stâncă, și deasupra fiecărui tunel se găsea o inscripție care glăsuia:

TOT CEEA CE NU ESTE INTERZIS ESTE OBLIGATORIU

Citi cuvintele acestea cu o senzație de neliniște și neplăcere, deși nu le înțelegea sensul. Se gândi în sinea lui: „N-ar fi rău să mă mai uit puținel primprejur, înainte de a intra înăuntru.” Nu știu de ce, dar inscripția aceea ciudată îl făcea să nu aibă chef să meargă mai departe și tunelul tăiat în piatră îi păru pe dată sinistru și înfricoșător.

Își mișcă cu grijă antenele, gândindu-se la cuvintele anunțului și, încet, încet, se obișnuie cu noile sale simțuri, și-și infipse bine picioarele în lumea aceea a insectelor de parcă dorea să se piardă în ea. Își curăță antenele cu picioarele din față, răsfirându-le și netezindu-le, astfel încât arăta ca un pezevenghi de pe vremea Reginei Victoria, răsucindu-și fermecător mustăcioara. Căscă a lene – fiindcă și furnicile cască – și se întind, ce mai, exact ca oamenii. Apoi deveni conștient de ceva care-l sâcăia de mai multă vreme – ceva ciudat din capul lui, un fel de zgomot neașteptat și foarte clar. Nici măcar nu putea să spună exact dacă era vorba de un zgomot, de un miros complicat – cum să vă explic eu – simțea de parcă ar avea în cap un fel de aparat de radio. În orice caz, își dădu seama că toate semnalele care-l invadau veneau prin antene.

Muzica avea un ritm monoton, ca un puls, și cuvintele care o însoțeau erau mare-tare-sare-care, sau mami-mami-mami, sau mereu-mereu-mereu, sau iubire-fericire-trăire.

La început îi plăcură în special cele cu iubire-fericire-trăire, până ce-și dădu seama că nu exista nici cea mai mică variație. De îndată ce înceta o serie, începea imediat alta. După o oră sau două, toată treaba asta îi făcea greață.

Între pauzele muzicii, în capul lui răsuna și o voce – o voce care părea să dea niște directive.

— Toți cei în vârstă de două zile, vor fi mutați în ARIPA de Vest, spunea vocea, sau alteori:

— Numărul 210397/VVD va raporta la detașamentul terci, în locul lui 333103/WD, care a căzut din cuib.

Era o voce sonoră, dar părea întrucâtva impersonală – de parcă farmecul care se desprindea din ea era rezultatul unui lung exercițiu, ceva în genul unei scamatorii de circ. Era o voce moartă.

Băiatul nostru, sau poate că s-ar cuveni mai bine să spunem furnica, se depărta de fortăreață de îndată ce se putu ține pe noile sale picioare de insectă. Începu cu greutate să exploreze deșertul de bolovani, fără să-l prea tragă inima să meargă spre locul din care veneau poruncile și plictisit, fiindcă nu putea să vadă nimic interesant. Găsi în cele din urmă niște poteci printre bolovani, drumuri fără țință și

totuși bine gândite, ducând spre magazia de cereale sau spre alte direcții pe care nu le putea ghici. Una din aceste poteci sfârșea la un bulgăre de pământ, care ascundea sub el o groapă. În groapa aceea – iarăși aspectul acela ciudat care-l izbise din prima clipă: scopul fără țintă – găsi două furnici moarte. Erau așezate acolo cu bună rânduială și totuși la întâmplare, de parcă o persoană ordonată le-ar fi dus până acolo, dar în ultimul moment ar fi uitat motivul pentru care le adusese. Cadavrele se încovrigaseră și nu păreau să fie nici vesele, nici triste că erau moarte. Iată-le în gaura aceea, nemișcate și negre, ca o pereche de scaune.

În vreme ce se uita la cadavre, o furnică vie se coborî pe potecă, trăgând după sine un al treilea leș.

Furnica îi spuse:

— Salut, Barbarus!

Băiatul răspunse cu politețe „Salut”.

Avea mare noroc – deși el nu știa nimic despre asta – că Merlyn nu uitase. În ultima clipă, Merlyn își adusese aminte să-i dea mirosul potrivit pentru cuibul din care făcea parte – fiindcă, dacă ar fi mirosit alt cuib, furnicile l-ar fi ucis de îndată.

Dacă Miss Cavell²⁵ ar fi fost furnică, ar fi trebuit să i se construiască o statuie sub care să scrie:

MIROSUL NU ESTE DE AJUNS

Furnica cea nouă, cu o înfățișare indecisă, puse jos stârvul și începu să târască cele două mortăciuni în diferite direcții. Nu prea părea că ar ști unde să le pună. Sau, mai curând, știa ea că trebuia făcut un anume aranjament, dar nu-i trecea prin cap cum să-l facă. Era ca un om cu o ceașcă de ceai într-o mână și o tartină în cealaltă și care vrea să-și aprindă o țigară cu un băț de chibrit. Dar, în vreme ce omului i-ar fi venit ideea să pună jos ceașca și sandvișul – înainte de a lua țigara și chibritul – furnica asta ar fi lăsat din mână sandvișul și ar fi luat chibritul, apoi ar fi lăsat chibritul și ar fi luat țigara, apoi ar fi lăsat țigara și ar fi luat sandvișul, apoi ar fi lăsat ceașca și ar fi luat țigara, până ce, într-un târziu, ar fi lăsat sandvișul și ar fi luat chibritul. După cum se vede, furnica noastră avea tendința să-și atingă obiectivul propus, în urma unei serii de accidente. Era răbdătoare și nu gândea. După ce ar fi tras cele trei furnici moarte și le-ar fi așezat în tot felul de poziții, probabil că în cele din urmă ar fi ajuns să le alinieze sub bulgărele de pământ, și asta era de fapt sarcina pe care trebuia ea să o ducă la îndeplinire.

Art urmări toate aceste eforturi de a pune lucrurile în ordine cu o uimire care se schimbă apoi în iritare și, în fine, în antipatie. Avea chef s-o întrebe de ce nu se gândește din timp la lucrurile pe care vrea să le facă – încerca simțământul de enervare care te cuprinde când vezi că o treabă este făcută de mântuială, din prostie sau neștiință.

---

²⁵ *Cavell, Edith Louisa* (1865–1915), soră de caritate și eroină națională britanică, executată de germani în primul război mondial ca spioană. În fața plutonului de execuție a rostit cuvintele devenite mai târziu celebre: „Patriotismul nu este de ajuns”.

Mai târziu, ar fi vrut să o întrebe diverse lucruri, cum ar fi: „Îți place să fii cioclu?” sau „Ești sclav?” sau măcar „Ești fericit?”

Lucrul nemaipomenit era că n-avea cum să pună toate întrebările acestea. Ca să poată întreba, ar fi trebuit să le pună într-o limbă pe care s-o transmite prin antenele sale – și descoperi acum, cu un simțământ de neputință, că pur și simplu nu existau cuvinte pentru lucrurile pe care voia să le spună. Nu existau cuvinte pentru fericire, pentru plăcere, și nici măcar nu existau cuvinte pentru antonimele cuvintelor acestea. Se simți ca un mut care ar fi vrut să strige „Foc!”, când i-ar fi casa cuprinsă de flăcări. Cele mai apropiate cuvinte pe care le putea găsi erau „Corect” și „Greșit” și nici măcar asta nu putea să spună, ci trebuia să întrebuințeze în locul lor cuvintele Terminat și Neterminat.

Furnica sfârși cu aranjatul hoiturilor și se întoarse înapoi pe cărare, lăsând furnicile moarte într-o ordine perfect întâmplătoare. Descoperi că Art îi stătea în drum, așa că se opri, în fața sa, mișcându-și antenele de radiolocație, de parcă era un tanc de luptă. Cu coiful mut și amenințător, care-i ținea loc de față, cu pilozitatea sa, cu picioarele din față împodobite cu pinteni, semăna mai mult cu un cavaler înzăuat pe un cal înveșmântat în armură; era mai degrabă o combinație de cal și călăreț, un centaur păros acoperit de armură.

Furnica repetă:

— Salut, Barbarus!

— Salut!

— Ce faci?

Băiatul răspunse fără niciun gând ascuns:

— Nu fac nimic.

Furnica rămase dezorientată câteva secunde, de parcă Einstein i-ar fi expus ultimele sale idei despre teoria relativității și cosmos. Apoi își întinse toate cele douăsprezece segmente ale antenelor și emise în eter, fără să țină seama de el:

— 105978/UDC²⁶ raportează din careul 5. În careul 5 se găsește o furnică nebună. Terminat. Trec pe recepție.

De fapt, cuvântul folosit pentru „nebună” era „Neterminată”. Mai târziu, Art descoperi că existau numai două atribute în limbă, Terminat și Neterminat – ceea ce se putea aplica la toate problemele de comparație. Dacă semințele pe care le găseau furnicile colectoare erau dulci, atunci erau semințe Terminate. Dacă vreun agricultor le tratase cu un sublimat coroziv, atunci erau semințe Neterminate și toată lumea știa despre ce fel de semințe e vorba. Chiar și substantivele iubire, mami, fericire și luate celelalte din emisiunile muzicale radio erau perfect descrise, dacă se spunea despre ele că erau Terminate.

Emisiunea se întrerupse un moment, iar vocea de stentor spuse:

— S.M.²⁷ către 105978/UDC. Care este numărul ei? Terminat. Trec pe recepție.

Furnica întreabă:

— Care e numărul tău?

---

²⁶ UDC – Universal Decimal Classification (Clasificarea zecimală universală).

²⁷ S.M. – Statul Major.

— Nu știu.

După ce și această ultimă informare fu schimbată cu Statul Major, următorul mesaj ceru să dea, dacă e posibil, o descriere a ei însăși și a ceea ce i se întâmplase în ultima vreme. Furnica îl întrebă. Folosea exact aceleași cuvinte și aceeași voce ca și postul de radio. Asta îl făcu să se simtă foarte stânjenit și furios, două stări de spirit care-i displaceau.

— Da, răspunse el cu sarcasm, fiindcă era evident că făptura din fața lui nu putea să sesizeze sarcasmul, am căzut în cap și nu pot să-mi amintesc nimic.

— 105978/UDC raportează. Furnica Neterminată are o amnezie în urma unei căderi din cuib. Terminat. Trec pe recepție.

— S.M. către 105978/UDC. Furnica Neterminată este numărul 42436/WD²⁸, care a căzut azi-dimineață din cuib în timp ce lucra la detașamentul Terci. Dacă este competent să-și continue îndatoririle...

(Acum trebuie să vă spun ceva: Competent să-și continue îndatoririle era mult mai ușor de exprimat în limba furnicilor, fiindcă se spunea pur și simplu Terminat, așa cum tot ceea ce desemna o situație contrară primea calificativul Neterminat. Dar, de ajuns despre problemele lingvistice).

— ...Dacă este competent să-și continue îndatoririle, transmiteți lui 42436/WD să-și reia locul în detașamentul Terci, înlocuind pe 210021/WD, care a fost trimis să-i țină locul. Terminat.

Furnica din fața lui repetă mesajul.

După cât se pare, nici n-ar fi putut să născosească o explicație mai bună decât povestea cu amnezia în urma căderii în cap, chiar dacă ar fi știut și s-ar fi gândit cine știe cât – fiindcă se întâmpla deseori ca furnicile să cadă din cuib. Furnicile noastre erau o specie denumită Messor Barbarus.

— Foarte bine.

Groparul nu-i mai acordă nicio atenție, ci o porni în jos pe cărare după alt cadavru, sau altceva care era bun de îngropat sau curățat.

Art o porni în direcția opusă, ca să găsească detașamentul Terci. Învăță pe dinafară propriul său număr și numărul celui pe care trebuia să-l înlocuiască.

Detașamentul Terci se găsea într-una din încăperile exterioare ale fortăreței, și toți erau așezați ca un cerc de credincioși. Intră și el în cerc, anunțând că 210021/WD trebuie să se întoarcă la cuibul principal. Începu apoi să se îmbuibă, ca și ceilalți, cu terci dulce. Treaba asta se făcea răzuind semințele pe care le adunaseră ceilalți, mestecând bucățelele până ce deveneau un fel de pastă sau de supă și apoi înghițind aceasta în propria lor gușă. La început, mâncarea avea un gust delicios, așa că mănca cu lăcomie, dar peste câteva clipe își dădu seama că era cu totul nesatisfăcut. Nu știa de ce. Tot mesteca și înghițea ca un apucat, în același ritm ca și restul detașamentului, dar era ca și cum ai hăpăi un ospăț făcut din nimic, sau ca o masă îmbelșugată din mucava, pe scena unui teatru. Într-un fel era ca într-

---

²⁸ W.D. – *War Department* – Ministerul de Război.

un coșmar, în care puteai să continui să consumi cantități uriașe de chit, fără să fii în stare să te oprești vreodată.

În jurul mormanului de semințe era un continuu du-te-vino. Furnicile care-și umpluseră gușile porneau înapoi spre fortăreața interioară, pentru a fi imediat înlocuite de o procesiune de furnici golite, care veneau din aceeași direcție. N-apăreau niciodată alte furnici în procesiune, ci doar aceleași și aceleași, nu prea multe la număr, mergând înainte și înapoi, așa cum vor face toată viața.

Își dădu deodată seama că ceea ce mânca nu-i intra în stomac. La început, o parte mică din terci îi pătrunsese în stomac și-i făcuse plăcere întregii sale ființe, dar acum grosul din ceea ce mesteca, se ducea într-un fel de stomac-de-sus sau un fel de gușă, unde se strângea și de unde putea oricând s-o dea afară. Înțelese în același timp, că atunci când va intra în șirul care mergea spre vest, va trebui să verse ceea ce strânsese în gușă fie într-o cămară, fie într-o altă încăpere, de genul ăsta.

Furnicile din detașamentul Terci discutau în timp ce munceau. Se gândi că, oricum, asta era un semn bun și trase cu urechea, să afle câte ceva despre ce gândeau.

— Ia ascultă! spunea unul din detașament. Auzi că vine iar cântecul ăla cu Mami-mami-mami-mami. Eu zic că e un cântec drăguț (terminat) cântecul ăsta cu mami-mami-mami-mami. Este un cântec de înaltă clasă (terminat).

O altă observație:

— Eu zic că iubitul nostru Conducător este minunat, nu-i așa? Se șoptește că în ultimul război a fost împuns de trei sute de ori și i s-a acordat FURNICRUCEA pentru vitejie.

— Ce noroc am avut să ne naștem în cuibul „A”, nu-i așa? Ce îngrozitor ar fi fost să fim unul din nenorociții ăia din „B”.

— Da, și-ai auzit ce s-a întâmplat cu 310099/WD! Bineînțeles că a fost de îndată executat, din porunca specială a iubitului nostru Conducător.

— Ah, ia ascultă! Auzi că vine iar cântecul ăla cu Mami-mami-mami-mami. Eu zic că...

O porni spre cuib cu gușa plină, lăsându-i să-și continue munca. N-aveau nimic despre ce vorbi, nicio veste, niciun cancan. Nu se întâmpla niciodată absolut nimic. Chiar și discuțiile despre execuții se făceau după aceeași formulă și difereau numai în ceea ce privește numărul criminalului. După ce terminau cu mami-mami-mami-mami, trebuiau să continue cu iubitul Conducător și-apoi cu nenorociții ăia de Barbarus B și apoi ajungeau la cea mai recentă execuție. Totul se desfășura ca într-un cerc. Iubiții, minunații, norocoșii erau toți Terminați, iar cei groaznici, oribili, nenorociți erau Neterminați.

Băiatul se găsi după un timp în sala cea mare a fortăreței, unde sute și sute de furnici lingeau și se hrăneau în creșe, cărau larve în diverse colțuri ca să găsească o temperatură uniformă și închideau sau deschideau canale de ventilație. În mijloc se găsea Conducătorul, care stătea mulțumit de sine, făcând neîntrerupt ouă, urmărind emisiunile radiofonice, dând directive și poruncind execuții, înconjurat

de o mare de adoratori și lingăi. (Mai târziu, află de la Merlyn cum stătea treaba cu succesiunea la conducere. Metoda de succesiune era diferită, în funcție de rasa de furnici. La Bothriomymex, de exemplu, fondatorul ambițios al unei Noi Ordini invada un cuib de Tapinoma și sărea în spatele tiranului mai vechi. Acolo, ascuns în mirosul gazdei sale, tăia încetul cu încetul capul fostului tiran, până ce căpăta dreptul de Conducere).

Ajuns acolo, Art văzu că de fapt nu exista nicio cămară pentru terci. Dacă cineva voia să mănânce, îl oprea, îi deschidea gura și se hrănea direct din ea. Nu-l tratau ca pe o persoană, și pe bună dreptate, căci ei înșiși erau impersonali. Art devenise un chelner mut din care se ospătau meseni muți. Nici măcar stomacul nu-i mai aparținea.

Dar n-are rost să intrăm prea mult în detalii despre civilizația furnicilor – nu e un subiect prea plăcut. E de-ajuns să spunem că băiatul continuă să trăiască printre ele, conformându-se obiceiurilor lor, urmărindu-le ca să înțeleagă cât mai mult din viața lor, dar fără puțința de a pune vreo întrebare. Nu-i vorba numai că limba lor nu avea cuvintele care ar putea prezenta interes pentru ființele umane – așa încât ar fi fost imposibil să întrebi dacă aveau vreo credință în Viață, Libertate și Fericire – dar era de-a dreptul periculos să pui orice întrebare, cât de mică și neînsemnată ar fi fost. O întrebare era pentru ele un semn de nebunie. Nu puteai pune întrebări în legătură cu viața lor; ea le era dictată. Așa că Art se târî de la cuib la semințe și iarăși înapoi, exclamă în glas cu ceilalți că acel cântec cu Mami-mami-mami-mami era drăguț, deschise gura ca să-i hrănească pe ceilalți și încercă să priceapă cât mai bine și mai mult din ceea ce vedea în jurul lui.

Câtva timp mai târziu, o furnică cercetașă se rătăci pe podul de rogoz pe care Merlyn îl pusese să-l construiască. Era o furnică din exact aceeași specie, dar venea din celălalt cuib. Furnica fu întâmpinată de una din furnicile cioclu și ucisă.

Emisiunile radiofonice se schimbă după ce se primi această știre – sau, mai curând, se schimbă de îndată ce serviciul de informații raportă că unii spioni ai săi au descoperit că rezervele de semințe ale celui alt cuib erau înfloritoare.

Cântecul Mami-mami-mami-mami făcu loc imnului național „Furnland, Furnland über Alles” și seria de instrucțiuni și ordine era întreruptă din când în când de conferințe despre război, patriotism sau situația economică a țării. Vocea sonoră spunea că iubita lor țară e încercuită de o hoardă de murdari Xeno-Cuibași, la care corul radiofonic cânta:

*Și Totul e mult prea bine
Când sângele nu țâșnește din tine,
Ci e sânge de vrăjmaș
Ticălos Xeno Cuibaș.*

Emisiunile radiofonice explicau de asemenea neconținut că Führnicul (acesta era titlul de război al Conducătorului) ordonase, în înțelepciunea sa nemărginită, ca

Xeno-cuibașii să fie întotdeauna sclavii Național-cuibașilor. Scumpa lor patrie avea în prezent numai o singură tavă – o stare deplorabilă de lucruri care trebuia în mod vital remediată, pentru ca iubita lor rasă să poată supraviețui. O a treia afirmație făcută de postul de radio central era că proprietatea sfântă a Național-cuibului era în primejdie de moarte. Astfel, hotarele urmau să-i fie încălcate, animalele domestice (gândacii) aveau să fie răpite, iar stomacul obștesc secătuit. Art ascultă cu luare-aminte două dintre aceste emisiuni, ca să poată mai târziu să și le amintească.

Prima dintre ele era alcătuită după cum urmează:

A. Suntem atât de numeroși, încât murim de foame.

B. Va trebui deci să încurajăm pe scară largă creșterea familiilor, încât să devenim și mai numeroși, și mai flămânzi.

C. Când vom fi atât de numeroși și înfometați, vom avea dreptul să luăm în stăpânire rezervele de grâne ale altor popoare. În afară de acest drept, noi vom avea atunci și posibilitatea de a avea o armată numeroasă și flămândă.

Numai după ce această înlănțuire logică de gândire a fost pusă în practică și producția creșelor se triplă – amândouă cuiburile având posibilitatea între timp să-și facă terci din belșug pentru nevoile lor, din grâul pe care li-l dăduse Merlyn – fiindcă trebuie să admitem că națiunile înfometate nu par niciodată să fie chiar așa de înfometate încât să nu-și poată permite să aibă forțe armate mai scumpe și mai bine înzestrate decât vecinii lor – numai atunci fu transmis și al doilea tip de conferințe.

Iată ce conțineau acestea:

A. Suntem mai numeroși decât ei, avem deci dreptul la terciul lor.

B. Ei sunt mai numeroși decât noi, deci încearcă cu ticăloșie să ne fure terciul de la gura copiilor noștri.

C. Suntem o rasă puternică și invincibilă și avem dreptul natural de a subjuga rasa lor inferioară.

D. Ei sunt o rasă puternică și periculoasă și încearcă împotriva naturii să subjuge rasa noastră inofensivă.

E. Trebuie să-i atacăm ca mijloc de auto-apărare.

F. Apărându-se, ei ne atacă și vor deci să ne cotopească.

G. Dacă nu-i vom ataca astăzi, ei ne vor ataca mâine.

H. În orice caz, noi nu-i vom ataca niciodată. Dimpotrivă, noi le oferim avantaje incalculabile.

După ce fu transmis acest al doilea gen de proclamație, începură slujbele religioase. Acestea datau – Art descoperi mai târziu, – dintr-un trecut fabulos, atât de străvechi, încât nu puteai să-l definești cu precizie – pe vremea când furnicile încă nu trăiau în obște. Slujbele religioase veneau de pe vremea când furnicile erau încă la fel ca și oamenii, și multe din acele rugăciuni erau foarte impresionante.

Un psalm din una din slujbele religioase transmise în eter începea, ținând bineînțeles seama de diferențele de limbă, cu celebrele cuvinte: „Pământul e al Paloșului, și tot ce viețuiește pe el este în stăpânirea bombardierului și al lor ce

bombe aruncă” – și se termina cu înfiorătoare concluzie: „O, voi, Porți cerești, zburați-ne creierii și sfărâmați-vă, o, voi, Porți Eterne, și Regele Gloriei să pătrundă. Cine-i oare Regele Gloriei? Chiar Domnul Strigoilor, El e Regele Gloriei!”

Un lucru ciudat cu toate emisiunile acestea de radio era că furnicile de rând nu erau deloc stârnite de cântece și nu păreau interesate de conferințe. Toate acestea erau acceptate ca lucruri normale. Pentru ele, acestea însemnau simple ritualuri, la fel cum erau și cântecele cu mami-mami sau conversațiile lor despre Iubitul Conducător. Lucrurile acestea nu erau privite ca bune sau rele, emoționante, raționale sau groaznice. De fapt, nimeni nu le băga în seamă, ci le accepta ca Terminate.

Și veni curând vremea de război. Pregătirile se terminaseră, soldații erau instruiți și gata de luptă până în vârful unghiilor, zidurile cuiburilor erau împodobite cu lozinci cum ar fi „Mușcătura sau Terciul!” sau „Cu jurământ mă leg ție, mirosul meu!” și Art își pierduse orice speranță. Vocile care nu încetau să repete mereu aceleași lucruri, răsunând în capul lui fără să poată fi făcute să amuțească – lipsa de personalitate și intimitate, în vreme ce unii mâncau din stomacul lui, iar alții îi tot cântau în creier – pustiul jalnic care înlocuia orice simțământ – lipsa oricăror valori în afară de totala monotonie și senzația de ticăloșie; toate acestea începură să ucidă bucuria vieții care-i era proprie copilăriei lui Art.

Groaznicele oști erau gata să se ciocnească pe câmpul de bătaie, pentru a-și împărți hotarul imaginar între tăvile lor de sticlă, când Merlyn se hotărî să-i vină în ajutor și să-l salveze. Îl trimise, cu ajutorul magiei sale, înapoi în pat pe bietul explorator al lumii animale, și zău că tare bucuros mai fu, când se găsi iarăși acolo.

CAPITOLUL XIV

Toamna, tot omul se pregătește pentru iarnă. Seara, stăteau strânși în jurul lumânărilor sau candelor și-și treceau vremea, alungând țânțarii care se strângeau la lumină. Ziua, băgau vacile în miriște și printre buruieni să pască ce mai rămăsese, după ce trecuseră pe-acolo cu secera. Porcii erau scoși la margine de pădure unde băieții scuturau stejarii și-i hrăneau astfel cu ghindă din belșug. Toți își vedeau de treabă. Din hambar se auzeau pocniturile neîncetate ale împlăciului; în câmpie, acolo unde avea să se coacă recolta, plugurile încete și grozav de grele, făcute din lemn, brăzdau în sus și în jos pământul pentru grâu și pentru secară, în vreme ce semănătorii se legănau ritmic în mers, cu sacii de semințe legați pe după gât, aruncând mâna dreaptă în timp ce pășeau cu piciorul stâng, și invers. Care cu roți cu crampoane de fier hodorogeau încărcate vârf cu ierburi și furaje pentru animale, iar oamenii cocoțați pe ele cântau cu mare înțelepciune:

Acum, mândră că-i vara pe ducă

Mâna nu ți se usucă

Dacă strângi iarbă cu spor

Și la iarnă pe cuptor,

Că vitele pasc liniștite

Eu-ți zic doru-mi pe șoptite.

În vreme ce alții se cărau cu lemn de foc, să fie cald în castel. Toată pădurea răsună de zgomotul maiurilor izbind în penele de lemn care despicau butucii îngroșați de veacuri.

Și, zău așa, toată lumea era fericită. Nu-i vorbă, Saxonii erau slugi la stăpânii lor Normanzi dar, dacă stai și cugeți bine, nu-i mare deosebire dintre viața lor și a argaților de la fermă, care își trag acum zilele de pe azi pe mâine cu câțiva șilingi pe săptămână. Și, orice-ai zice, nimeni nu flămânzea pe moșia aceea, fie că era șerb, fie că era argat cu plată, fiindcă stăpânul era un om ca Sir Ector, care-și știa datoria. Văzut-ați vreodată un văcar cu capul pe umeri care să-și flămânzească cu bună știință cireada? Atunci, de ce și-ar fi flămânzit Sir Ector supușii? Adevărul e că poate și astăzi argatul de la fermă primește atât de puțini bani, fiindcă știe că nu trebuie să-și scoală sufletul muncind – așa cum de multe ori se întâmplă la oraș – și apoi are acea libertate a spiritului pe care a obținut-o omul de veacuri, din cele mai vechi timpuri, atunci când lucrează pământul. Șerbii de pe moșie erau plugari. Trăiau într-o colibă cu o singură odaie, laolaltă cu familiile lor, cu păsările din ogradă, cu vreo câțiva purceluși care grohăiau prin murdărie, sau cu vreo vacă pe care poate că o chema Crumbocke – ce mai, trebuie să recunoaștem că nu prea auziseră de regulile de igienă! Dar de bine, de rău, nu se poate spune că nu le plăcea. Erau mai toți zdraveni și sănătoși și trăiau într-un aer care nu era îmbăcsit cu fumul de fabrică și, ceea ce era mai presus de orice, inima le era robită meșteșugului de a da rod din pământ. Știau cu toții că Sir Ector era mândru de ei.

Pentru el, ei erau mai importanți chiar decât vitele și, fiindcă se știe că își prețuia vitele mai mult decât orice altceva pe lume, în afară de copiii săi, asta nu era chiar atât de puțin. Sir Ector nu se ținea deoparte, muncea și se amesteca printre săteni, se gândea la bunăstarea lor și putea oricând să-ți spună care om își vedea de treabă și căruia îi plăcea mai mult să stea cu burta la soare. La drept cuvânt, ci era eternul fermier – unul dintre acei oameni care par să angajeze câțiva argați, plătindu-le nu știu câți șilingi pe săptămână dar care, de fapt, se leagă de ei și le dă tot felul de lucruri pe nimica, pornind de la căsuța în care le oferă culcuș, până la ouăle și laptele și berea făcută în casă, pe care nu le mai pune la socoteală.

Fără îndoială că în alte părți ale ținutului Gramarye existau tot felul de stăpâni ticăloșiți în rele și despotici gangsteri feudali pe care îi va pedepsi Regele Arthur – dar răul nu se afla în sistem, ci în oamenii care abuzau.

Sir Ector se plimba cu fruntea înnegurată și cu mintea dusă hăt-departate printre oamenii care-și vedeau de treabă, când o bătrână care se ascunsese după un gard de nuiete la marginea miriștei și făcea pe sperietoarea de ciori, se ridică deodată lângă el și slobozi un țipăt nepământeian, agitându-și mâinile. Sir Ector sări în aer ca o minge. Era tare nervos și nu prea în apele lui.

— Piei, drace! strigă el. Apoi, uitându-se mai cu luare aminte la pricina sprieturii sale, adăugă cu voce tare și plină de indignare: Iartă-mă, Doamne!

Scoase scrisoarea din buzunar și o citi din nou. Suveranul castelului din Pădurea Sălbatică era ceva mai mult decât un moșier. El era și un căpitan de oaste, ținut să fie întotdeauna gata să organizeze și să conducă apărarea moșiei sale împotriva briganzilor și mai era și un sportiv care, oricând avea timp, își petrecea o zi făcând exerciții de turnir. Pe lângă acestea, Sir Ector era și Maestru de Vânătoare, sau mai bine zis Maestru de cerbi și câini de vânătoare – și vânătoarea se făcea cu haita sa proprie. Clumsy, Trowneer, Phoebe, Colle, Gerland, Talbot, Luath, Luffra, Apollon, Orthros, Bran, Gelert, Bounce, Boy, Lion, Bungey, Toby, Diamond și Cavall nu erau ținuți numai de frumusețe. Ei erau constituiți în Haita de la Pădurea Sălbatică – fără plată de la tezaur, – ținuți spre plăcerea regelui două zile pe săptămână, sub veghea stăpânului lor.

Iată ce spunea scrisoarea, dacă ar fi s-o traducem din latină:

„Regele către Sir Ector, etc.

Vă trimitem pe numitul William Twyti, hăițașul nostru, precum și pe soții săi, spre a vâna în Pădurea Sălbatică, cei pomeniți fiind a veni laolaltă cu haita noastră de câini pentru mistreți (canibus nostris porkericis), pentru ca aceștia prin strădania lor să prindă doi sau trei mistreți. Și Domnia-ta ești ținut a porunci să fie pusă la sare carnea ce au ei a aduce și s-o ții în bună stare, iară pieile ce au ei a-ți da ești ținut a porunci să fie albite, precum numitul William îți va fi spus. Și poruncă îți dăm ca să le dai celor ce au să vină toate cele necesare traiului, atâta vreme cât vor sta la Domnia-ta și se vor afla sub porunca mea, iară despre cheltuieli, etc. toate vor fi socotite și știute după cum se cuvine, etc.

Data și semnată de mâna noastră, la Turnul Londrei, 20 Noembrie, în al doisprezecelea an al domniei noastre.

Uther Pendragon"

12 Uther.

Acum, ce-i drept e drept: codrul întreg aparținea Regelui, și avea tot dreptul să-și trimită oamenii și câinii să vâneze în el. De asemenea, să nu uităm că multe erau gurile flămânde ce le ținea pe lângă el – fie că erau curteni, fie oameni din gardă – așa că nu era de mirare că dorea să țină pentru caz de nevoie cât mai mulți mistreți, cerbi, ciute și altele de felul acesta la sare. Țsta era dreptul său și nimeni nu se supăra. Vorba vine că nu se supăra, fiindcă Sir Ector considera pădurea ca o proprietate personală și nu-i plăcea defel să vâneze acolo câinii regelui – auzi, comedie, parcă ai lui n-ar fi făcut treabă bună! Regele n-avea decât să trimită după câțiva mistreți și ar fi putut și el singur să facă rost de ei, ba chiar i-ar fi făcut plăcere să-l servească pe măriia sa. Lui Sir Ector îi era tare teamă ca ascunzișurile de vânătoare să nu fie răscolite de o șleahță de slugi regești – nu știi niciodată de ce sunt în stare băieții ăștia – și nu i-ar fi plăcut ca hăițașul Regelui, individul ăla pe care-l chema Twyti, să strâmbe din nas la vederea adăpostului umil al haitei lui, și nici să-i tulbure pe hăițașii săi sau poate chiar să se amestece în aranjarea locașurilor propriilor lui câini. De fapt, Sir Ector era speriat de-a binelea. Și-apoi, mai era un lucru. Ia spuneți, unde dracu' să mai țină și haita regală? Poftim, nu cumva ziceți să-și țină el, Sir Ector, propriii lui câini în stradă, așa, ca potăile regelui să stea frumușel în cuști?!

— Iartă-mă, Doamne! repetă nefericitul moșier. Asta era chiar mai ceva decât plata zeciuiei.

Sir Ector vâri blestemata de scrisoare în buzunar și călcă furios în picioare pământul tocmai arat. Iobagii, văzându-l că se depărtează, comentară între ei cu veselie:

— Ian te uită, bătrănu' iar o pornește creanga!

Ce mai, era o tiranie mizerabilă și nimic altceva, asta era! Să nu mai spunem că se întâmpla în fiecare an dar, oricum, nu se putea obișnui cu așa ceva și pace! De fiecare dată rezolva problema adăpostului pentru câini în același fel, dar uite că și de data asta îl frământa în aceeași măsură. Păi, în primul și în primul rând trebuia să-și invite toți vecinii la locul de întâlnire al vânătorilor, anume ca să pară cât mai impresionant sub ochiul neîncrezător al hăițașului regal, și asta însemna că trebuie să trimiți vestitori prin pădure până la Sir Grummor și toți ceilalți. Apoi, trebuia să le arate la toți locurile de vânătoare. Regele scrisese devreme anul acela, așa că mai mult ca sigur avea de gând să-și trimită oamenii chiar pe la începutul sezonului de vânătoare. Sezonul nu începea până la 25 decembrie. Probabil că individul acela o să-i bată capul să facă partida de vânătoare într-una din nenorocitele alea de reuniuni de Boxing Day²⁹ – care-s mai mult fandoseală și nu prea fac cine știe ce –

---

²⁹ Prima zi după Crăciun, sărbătoare legală în Anglia.

și-o să se strângă sute de slugi care or să strige și-or să asmută câinii și-or să gonească mistreții și-or să calce în picioare semănăturile și, în general, or să strice toată vânătoarea. Și, dacă stai și te gândești, cum dracu' să știe el de-acum, din noiembrie, unde-or să se adune cei mai buni mistreți tocmai de Crăciun?! Cu toți ăia pe capul lui, făcând o asemenea zarvă fără rost, nu știai niciodată unde te afli.

Și, mai era un lucru. Un câine pe care voiai să-l folosești pentru prima oară cum se cuvine pentru marea vânătoare de cerbi din vara următoare, trebuia să-l trimiți mai întâi, de Crăciun, după mistreți. Asta se numea că-i începutul edicațiunii lui – care pornește de la iepuri și mai știu eu ce alte jivine fără importanță și merge până la adevărata hăituială – și asta însemna că individul Twyti o să aducă cu sine tot felul de cățeluși neumblați pe la vânătoare, care or să fie un blestem pentru toți vânătorii.

— Piei, drace! spuse Sir Ector, și dădu cu sete cu piciorul într-o moviliță de pământ.

Rămase întunecat câteva clipe, uitându-se la cei doi băieți ai săi, care încercau să prindă din zbor frunzele ce se desprindeau de pe crenguțe. Nu ieșiseră afară cu această intenție și nici chiar în zilele acelea nu credeau de-adevăratelea că fiecare frunză pe care o prindeai însemna o lună fericită în anul ce-avea să vină. Doar atât că vântul de la soare-apune, care spulbera zdrențele de aur ale copacilor, le făcea să pară fascinante și greu de prins. În joacă, de dragul de a le prinde din zbor, de a striga și râde și a țipa veseli când amețeau de-atâta privit în sus, numai așa, ca să se repeadă și să pună mâna pe ființele acelea care fuseseră frunze liniștite pe ram și care acum cu siguranță că erau vii, fiindcă tare erau viclene și ți se strecurau printre degete, cei doi băieți țopăiau ca niște fauni tineri în ceasul acela de ruină a anului. Umărul lui Art se vindecase și băiatul se simțea din nou bine ca mai înainte.

Singurul care ar putea fi cu adevărat folositor, ca să arate hăițașului regal locurile bune de vânat, reflectă mai departe Sir Ector, era flăcăul acela, pe nume Robin Hood. Ba Robin Wood, după cum se pare că-i ziceau acum – vreo idee nou-născocită, fără îndoială. Dar oricum l-o chema, Wood sau Hood, ăsta era omul care să știe unde se putea găsi un mistreț ca lumea. Poți să fii sigur că de luni de zile îi tot vânează, chiar și acum, deși sezonul de vânătoare a fost închis demult.

Da, sigur că da, da vezi matale că nu prea poți să-l rogi pe un om să-ți zică unde-i vânatul mai bun și să-ți arate toate ascunzișurile și-apoi să nu-l chemi la întâlnirea vânătorilor. Bine, atunci să-l chemăm!? Da, te cred, că bine i-ar mai fi stat lui Sir Ector, stăpân de moșie și supus credincios al Regelui, lângă un proscris! Ce-ar fi zis hăițașul Regelui și toți vecinii săi de o asemenea ispravă? Nu că Robin Wood ăsta n-ar fi fost băiat bun; ba nici gând, era un om cumsecade și să nu mai vorbim ce vecin bun era. De câte ori nu-l înștiințase într-un fel sau în altul pe Sir Ector că dinspre Mlaștini se apropiau hiclenii cu gând de pradă? Și-apoi, făcuse el oare vreun rău cavalerului sau oamenilor săi de pe moșie? Niciodată. Ei, și ce dacă mai vâna și el din când în când câte o căprioară cu carnea dulce? Ce, s-a terminat pădurea?! Se zice că sunt patru sau cinci sute de kilometri pătrați de pădure, și e de-ajuns pentru

toată lumea. Trăiește și lasă și pe altul să trăiască, asta era deviza lui Sir Ector. Da, da asta nu făcea ca vecinii săi să-și schimbe ideile.

Un alt lucru care-i făcea mult sânge rău lui Sir Ector era balamucul și harababura ce-aveau să se nască dintr-o asemenea vânătoare. Mai mergea cum mai mergea cu toată adunătura asta de oameni și câini neînvățați în pădurile în mod practic artificiale din Windsor, unde vâna măriasa Regele, făcând vânători de amuzament, dar altceva era să vânezi în Pădurea Sălbatică. Ia gândește-te numai la grozaviiăștia de zăvozi ai Maiestății Sale care ar porni-o ca nebunii după vreun inorog sau mai știu eu ce naiba? Și doar toată lumea știe că nu poți niciodată să prinzi un inorog, dacă n-ai la îndemână o fată mare ca s-o ții drept momeală pentru fiară (în care caz, inorogul își lasă cu blândețe capul său alb și cornul de sifid în poala ei) și astfel, toți cățelandrii ceia s-or tot duce prin pădure ca apucați, după inorog, și pas de-i mai găsește după aceea, și ce-o să spună atunci Sir Ector în fața suveranului său? Ei, și dac-ar fi fost numai inorogii, ar mai fi mers cum ar mai fi mers. Dar, nici gând! Mai era și acea Fiară Glatisantă despre care se vorbea atât de mult. Dacă aveai capul de șarpe, corpul de leopard, coapsele de leu și picioarele de cerb, și, în special, dacă făceai un zgomot ca treizeci de perechi de ogari care au pornit în haită, apoi atunci nici nu-i de mirare că toți cățelandrii regali au să pornească după tine și n-or să se lase până nu te-or sfâșia. Asta-i menirea lor!

Ca să nu mai vorbim de marea supărare a Regelui Pellinore, dacă numitul William Twyti ar reuși să-i ucidă fiara pe care-o caută de ani de zile!

Și mai erau apoi și balaorii aceia mititei care trăiau ascunși sub bolovani și care suierau ca un ibric care a dat în clocot – periculoase jivine, nu-i vorbă!

Vai de mine, sau ce-ai zice dacă ai da peste niște balaori în toată firea! Sau peste un grifon!

O vreme, Sir Ector consideră cu arțag această perspectivă, apoi începu să se simtă mai bine. Știi că, la o adică, trase el concluzia, n-ar fi chiar așa de rău, dacă numitul Twyti și dobitocii ăia de câini ai lui s-ar întâlni cu Fiara Căutărilor, zău așa, ba chiar ar fi foarte nimerit dacă ar fi cu toții înfulecați până la unul!

Înveselit de această imagine, se întoarce apoi la marginea arăturii, și o porni greoi spre casă. Când ajunse la gardul de nulele unde bătrâna se întinsese la pândă ca să sperie ciorile, avu norocul să zărească niște porumbei care se apropiaseră înainte ca să-i fi văzut ea. Ceea ce îi dădu prilejul să sloboadă un asemenea răget, încât se simți pe deplin răzbunat pentru sperietura care o trăsese când auzise țipătul ei. „Ei, lasă dom'le, că până la urmă o să fie o seară plăcută!”

— Noapte bună, cucoană, spuse Sir Ector afabil, când bătrâna își mai venise în fire de-ajuns ca să-i poată face o reverență.

Această întâmplare îl făcu să se simtă atât de bine, încât atunci când îl întâlni pe popă mergând pe ulița satului, îl invită de îndată la masă.

Se urcă apoi în solariu, care era camera lui preferată, și se așază cu greutate la masă ca să scrie o misivă de supunere și umilință către Regele Uther, în cele două sau trei ore care-i mai rămâneau până la masă. Și poate că vi se pare că-i timpul cam prea lung pentru o scrisoare, dar chiar de atâta avea nevoie, fiindcă amarnic se

mai chinuia ba cu ascuțitul penelor, ba presăra prea mult nisip ca să sugă cerneala, ba trebuia să se ducă în capul scărilor și să-l întrebe pe chelar cum se scria un cuvânt sau altul și deseori trebuia să ia toată scrisoarea de la cap, când făcea vreo pată.

Sir Ector stătea în solariu, în vreme ce soarele, care pălise, își arunca ultimele raze portocalii pe chelia lui lucitoare. Se scărpină și bolborosea nedeslușit, și mușca, prins de chinurile creației, capătul penei, și în timp ce încetul cu încetul camera se întuneca, el continua să scrie. Încăperea era cam la fel de mare ca și sala principală a castelului deasupra căreia se găsea, și își putea permite să aibă ferestre largi, îndreptate spre sud, fiindcă se găsea la etajul doi. Erau două șemineuri, în care buștenii acoperiți de cenușă își schimbau culoarea din cenușiu în roșu, pe măsură ce se retrăgea lumina soarelui. În jurul focurilor, întinși în tihnă pe podea, câțiva dintre dulăii săi favoriți fornăiau pe nas, învăluți în visuri, sau se scărpinau de purici, sau rodeau oase de oaie, pe care le șterpeliseră de la bucătărie. Șoimul pelerin stătea pe un leaț în colțul său, idol neclintit visând la alte lumi.

Dacă te-ai duce acum să vizitezi solariul Castelului, n-ai mai găsi nicio mobilă înăuntru. Dar soarele încă și acum se revarsă prin ferestrele acelea tăiate într-un zid de aproape un metru grosime și, prins între cercevele, încălzește permanent gresia zidului și-l face să pară viu, transmițându-i lumina de ambră a timpului. Și, dacă ți-ar trece prin cap să te duci la vreun magazin cu vechituri, s-ar putea să găsești acolo imitații iscusite ale mobilei care poate că exista într-o asemenea încăpere. Erau scrinuri din stejar și bufete cu lambriuri gotice și fețe ciudate de oameni sau îngeri – sau diavoli – cioplite în lemnul negru, lustruite cu ceară de albine, mâncate de carii și lucitoare – mărturii întunecate ale unor vieți demult apuse, strânse în sicriul trăinicie. Dar să știți că mobila din solariu era întrucâtva diferită de cea din magazinul de vechituri. Capetele diavolilor și ale îngerilor erau acolo, la fel erau și lambriurile, dar lemnul avea cu vreo șase sau șapte sau opt secole mai puțin. Așa că, în lumina caldă a apusului de soare, nu numai cercevele se înveșmântau în tonuri de purpură și chihlimbar. Tot restul, scrinurile solide din cameră (deseori folosite ca lavițe, fiind acoperite cu covoare vesele) erau cioplite din lemn de stejar tânăr, de culoarea aurului, și obrajii diavolilor și heruvimilor străluceau de parcă tocmai ar fi primit o săpuneală bună.

CAPITOLUL XV

Era în noaptea de Crăciun, în ajunul Reuniunii de Boxing Day. Mai întâi de toate, trebuie să vă aduceți aminte că aceasta se întâmplă în vesela Anglie a Gramaryei, când baronii rumeni în obraji apucau halca de carne cu mâna, pe vremea când fazanii erau serviți la masă cu pene cu tot, când mistreții erau întinși pe tavă rânjindu-și colții lungi și înfricoșători la tine – când nu exista încă șomaj, fiindcă erau prea puțini oameni care puteau fi angajați – când pădurile răsunau de zdrăngăneala armurilor, în vreme ce cavalerii se pocneau unul pe celălalt în cap, iar inorogii păseau greoi în lumina înghețată a lunii cu picioarele lor de argint, gâfâind cu nobila lor respirație și scoțând fuioare de aburi pe nas în văzduhul limpede.

Asemenea minuni erau curente, dar nu mai puțin însemnate și plăcute. În Bătrâna Anglie, însă, mai era o minune, una încă și mai mare. Anume că vremea știa să se poarte și nu-ți juca niciodată vreo festă.

Primăvara, floricelele se răspândeau pe câmpii, cumiți, la vremea potrivită, iar roua strălucea și păsările cântau, așa cum le șade bine. Vara era o căldură strașnică, nu mai puțin de patru luni încheiate și, dacă ploua de-ajuns în scopuri pur agricole, atunci să știți că se aranja să plouă numai noaptea, când erai în pat. Toamna, frunzele se înroșeau ca flacăra și foșneau metalic, înainte de a veni vânturile din vest, îndulcindu-și tristul rămas bun într-o splendoare de culori. Și iarna, care era limitată după statut la numai două luni, zăpada se așternea frumușel și neted pe tot pământul, într-un strat de aproape un metru grosime, dar nu se transforma niciodată în zloată.

Așa... Și după cum vă spuneam, era în noaptea de Crăciun în Castelul din Pădurea Sălbatică, și de jur-împrejurul Castelului se așternuse un strat bun de zăpadă, după cum se și cuvenea. Omătul se pusese din belșug pe clădiri, ca un strat de zahăr pudră pe un tort de ciocolată și în câteva locuri bine alese, se transformase cu modestie în țurțurii cei mai cristalini și de cea mai mare lungime cu putință.

Ramurile copacilor din Pădurea Sălbatică erau împodobiți cu caltaboși rotunzi de zăpadă și străluceau de parcă ar fi dat în floare și, din când în când, neaua aluneca de pe acoperișul vreunei case din sat, atunci când băga de seamă că ar avea prilejul să cadă în capul unui om mai simpatic, spre plăcerea și veselia tuturor. Băieții făceau bineînțeles bulgări, dar nu puneau niciodată pietre înăuntru ca să se rănească – Doamne ferește – între ei, iar câinii, când erau scoși la plimbare, nu tremurau de frig, ci se bucurau, mușcau zăpada, se rostogoleau prin ea și păreau grozav de surprinși și încântați când dispăreau cu totul în vreun nămete mai înalt. În șanțul castelului te puteai da pe gheață, și era mare zarvă și vuiet din pricina oaselor lustruite pe care băieții le foloseau drept patine, în vreme ce pe mal li se servea la toți, fără excepție, mied parfumat și castane fierbinți. Bufnițele țipau. Bucătarii împrăștiu firimituri din belșug pentru păsările. Sătenii purtau cu toții șalurile lor roșii. Fața lui Sir Ector strălucea încă și mai roșie decât acestea. Și cele mai roșii dintre toate, străluceau focurile din căminele și sobele căsuțelor

răspândite pe ulița satului, în timp ce, în noaptea întunecată vânturile şuierau și vuiau în hornuri, iar vechii lupi englezi rățăceau fără țință, urmărind să înșface ceva de mâncare cu gura lor băloasă, sau uitându-se uneori cu ochii lor sângerii pe gaura cheii.

Era noaptea de Crăciun și, după cum vedeți, toate lucrurile care se cuveneau se făcuseră ca la carte. Toți oamenii din sat veniseră la ospățul din sala mare a palatului. Se serviseră mistreți, cu cap și colți cu tot, și carne de căprioară și purceluș fraged și carne de vacă și de oaie și claponi rumeniți – numai că nu aveau curcan la tavă, fiindcă pasărea asta nu fusese încă inventată. Măncaseră apoi budincă cu prune și gura leului flambat, și pe vârful degetelor își rămăneau stropi de foc albastru, și toți băură mied cât îi țineau baierile.

Sir Ector trebuie să fi fost foarte sănătos, fiindcă toți băură în sănătatea domniei-sale cu urări, cum ar fi „Hai, să ne trăiești, Sir Ector!” sau „Să te țină Dumnezeu sănătos, mărite doamne!” și altele ca acestea. Unii vrură să joace o istorie grozav de dramatică, din acelea care te țin cu inima la gură și în care Sfântul Gheorghe, un Sarazin și un Doftor caraghios făceau tot felul de treburi surprinzătoare; de asemenea cântară câteva colinde, cum ar fi „Steaua” sau „Fecioara preacurată”, cu voci limpezi și frumoase de tenori. După aceea, copiii cărora nu li se făcuse rău după masa îmbelșugată, se jucară de-a Baba-Oarba și alte jocuri potrivite pentru asemenea împrejurare, în timp ce flăcăii și fetele din sat dansară în mijlocul sălii dansuri câmpenești, după ce toate mesele fură strânse. Ai mai bătrâni se așezară pe lângă ziduri, ținând în mână câte un pahar cu mied dulce și simțindu-se recunoscători sorții că le trecuse cheful de asemenea tumbă, țopăieli și sărituri, în timp ce copiii cărora nici acum nu li se făcuse încă rău, li se jucau printre picioare; apoi se așezară și ei obosiți, și curând adormiră, cu căpșoarele lor micuțe sprijinite, pline de visuri, pe umerii celor mai bătrâni. La masa cea mare stătea Sir Ector cu toată cavalerimea care venise pentru vânătoarea de a doua zi, toți zâmbind și dând aprobator din cap și bând vin de Burgundia sau vin alb sec sau vin dulce de Madeira.

După un timp, bătură în pahare și Sir Grummore fu rugat să se producă. El se ridică în picioare și își cântă vechiul lui cântec de școală, într-un ropot de aplauze – dar din nefericire uitase cea mai mare parte din el și trebui să mormăie ceva pe sub mustață. Apoi îl înghiontiră pe Regele Pellinore să se ridice în picioare și acesta cântă plin de sfiiciune:

*Născutu-m-am un Pellinore,
În prea-frumosul Lincolnshire
Și blestemat,
Am căutat
Leat după leat
(Ani șaptespe, pe cinstea mea
Am numărat)
Pân'ce-n sulile m-am luat*

*Și m-am bătut. Și m-am luptat
Și nimeni nu a câștigat.
Iar Sir Grummore ne-a chemat
Întru marea mea plăcere
Să beau o cană de bere
Și să dorm cuprins de lene
Într-un pat moale de pene.*

— Păi, am să vă zic eu, explică Regele Pellinore înroșindu-se ca un rac când se așează jos, în vreme ce toți ceilalți se grăbeau să-l bată pe spate, vedeți, dumneavoastră, cinstite fețe, amicu' meu Grummore m-a invitat la domnia-sa, carevasăzică, după ce ne băturăm de-ți era mai mare dragu' în sulite, și de-atunci, am lăsat dracu' fiara aia de Fiară să meargă și să se spânzure de primu' gard, ai?!

— Și bine-ai făcut, îi spuseră cu toții. O viață are omu' și trebuie s-o trăiască!

Apoi îi veni rândul lui William Twyti, care sosise cu o seară înainte, și celebrul hăitaș se ridică, cu o față pe care nu se putea citi nici cel mai neînsemnat gând și cu ochii vicleni ațintiți asupra lui Sir Ector, începu și dânsul să cânte:

*la zi,
Îl știi
Pe William Twyti
Cel cu haina
Ruptă-n tur
Ce se ține tot fudul?*

*la zi, îl știi
Pe William Twyti
Cel ce-ți face toată treaba
Pân' să-ntoarcă capu' baba?*

*Da, îl știu pe William Twyti
Și de stau și bine cat,
Zic c-ar trebui îmbuibat,
Mângâiat și îmbătat
Și-o să facă treabă bună
Noaptea, când pe cer e lună,
Ziua, când străluce soarele
Și se-nfioară mioarele,
Cu săgeți în buzunare
Cu câinele la picioare!*

— Bravo! strigă Sir Ector. Bravo, măi băiatule! I-auzi dom'le chestia asta! Ce ziceți de asta?! Cică ar trebui îmbuibat, mângâiat și îmbătat?! Drăguțul de el! Să n-

apuc ziua de mâine, dacă n-am știut eu c-o să înceapă să se laude de cum a deschis gura. Grozavi băieți, hăitașii ăștia, nu-i așa? Ia dă-i lui Jupân Twyti vinu' ăsta de Madeira, cu complimentele mele.

Băieții se făcuseră covrig sub lavițele de lângă foc și Art îl ținea pe Cavall în brațe. Lui Cavall nu-i prea plăceau căldura și țipetele mesenilor și mirosul de mied și tare ar mai fi vrut s-o șteargă, dar Art îl ținea strâns, fiindcă simțea nevoia să îndrăgească pe cineva, și săracul Cavall trebuia să stea vrând-nevrând cu el, gâfâind de căldură și scoțând limba lungă și roz.

— Și-acu, e rândul lui Ralph Passelewe.

— Haide, Ralph! Săracu Ralph, ce băiat era!

— Ia zi bătrâne, cine-a omorât vaca?!

— Gata, gata, liniște pentru Jupân Passelewe, care n-a mai rezistat!

La aceste cuvinte, un bătrân sprinten se ridică în cel mai depărtat și umil colț al sălii, așa cum făcuse cu toate prilejurile asemănătoare în ultima jumătate de veac. N-avea o zi mai puțin de optzeci și cinci de anișori, era aproape orb, aproape surd, dar mai putea și încă mai voia cu mare bucurie să cânte cu voce tremurătoare același cântecel de chef pe care-l zisese spre delectarea celor din castel încă de pe vremea când Sir Ector era în scutece și se odihnea în leagăn. Fără îndoială, că cei de la masa înaltă n-aveau cum să-l audă – omul era prea bătrân, ca să meargă atâta drum și vocea-i era prea slabă – dar toată lumea știa ce cânta vocea aceea sleită și toată lumea se bucura. Iată cam ce cânta bătrânul venerabil:

„Când bătrânul King-Cole

Se plimba pe uliță

Văzu o gingașă domniță

Ce călcă-ntr-un rahat.

Și ce făcu, ce făcu, ce făcu

Hai zi-ne, zi-ne, ce făcu?!

C-un gest elegant,

Prea-frumoasa domniță

Își ridică încet

A sa dulce rochiță.

Și bătrânul King-Cole

Văzu numai nițel,

Un pic de sub fustiță.

Ah, ce-ncântare,

Și ce delectare,

Și ce mai savoare!

Bătrânul n-a mai rezistat

Și pe dată-i s-adresat.”

Mai erau vreo douăzeci de strofe din acest cântec, în care bătrânul King Cole vedea neputincios tot mai multe lucruri, pe care nu s-ar fi cuvenit să le vadă și, la

sfârșitul fiecărei strofe, fiecare se înveselea de mama focului, până ce, la încheierea cupletului său, bătrânul Ralph fu copleșit de urale și felicitări și se așeză zâmbind pierit în fața unei halbe umplută vârf cu mied.

Era acum rândul lui Sir Ector să încheie cu discursul său. Se ridică în picioare cu un aer plin de importanță și ținu următoarea cuvântare:

— Prieteni, arendași și ceilalți. Așa neobișnuit cum sunt să vorbesc în public...

La aceste vorbe se auziră mai multe chicoteli și mulți comeseni își ascuseră un zâmbet pe sub mustață, fiindcă toată lumea recunoscuse discursul pe care-l ținuse Sir Ector în ultimii douăzeci de ani, și toți îl întâmpinară ca pe un frate.

— ...Așa neobișnuit cum sunt să vorbesc în public, este de plăcuta mea datorie – aș putea spune de *foarte* plăcuta mea datorie – să urez tuturor bun venit la această sărbătoare modestă. Am avut un an bun, și aș putea spune, fără teamă de contrazicere, că a fost un an bun și pe pășune și pe arătură. Știm cu toții cum a câștigat vaca Crumbocke de la Pădurea Sălbatică premiul întâi la expoziția de vite de la Cardoyle – și asta pentru a doua oară, iar dacă o mai câștigăm o dată, cupa se va odihni pentru totdeauna în castelul nostru. Tot mai multă putere și cinstire pentru noi. Astă-seară, strânși cu toții în jurul mesei, am văzut cu tristețe, cum unele fete au dispărut dintre noi și altele s-au adăugat la marea familie pe care o reprezentăm noi, cei adunați aci. Asemenea lucruri sunt pe de-a-ntregul în mâinile Providenței atotputernice, căreia toți trebuie să-i fim recunoscători. Noi înșine am fost iertați și lăsați, spre a ne bucura de plăcerile acestei seri. Eu zic că trebuie să fim cu toții plini de recunoștință pentru binefacerile care ne-au fost date și arătate de Cel de Sus. Astăzi îl salutăm în mijlocul nostru pe celebrul Rege Pellinore, ale cărui strădanii de a scăpa Codrul nostru de înfricoșătoarea Fiară a Căutărilor sunt, cred eu, cunoscute tuturor. („Așa e, așa e!”). Și, de asemenea, Sir Grummursum, un adevărat sportiv și vânător, care, trebuie să i-o spun verde-n față, va tot sta pe muntele său câtă vreme îl va aștepta Expediția sa! („Hip-hip-ura!”). În fine, nu trebuie să uităm să pomenim că suntem onorați de vizita celui mai celebru hăitaș al măriei sale, Jupân William Twyti, carele, sunt sigur, ne va arăta mâine o asemenea vânătoare, că nu ne va veni să credem ochilor și vom dori ca o haită regală să vâneze tot timpul căprioarele și mistreții din pădurea pe care o iubim atât („ia-ba-dii-u-ha-luu!” și alte strigăte care imitau cornul care sună adunarea câinilor). Vă mulțumesc, domnilor și prieteni dragi, pentru salutul spontan pe care l-ați adresat acestor onorate fețe. Sunt convins că vor accepta acest omagiu în spiritul sincer și cald în care le-a fost oferit. Și acum, domnilor, este timpul să-mi închei această scurtă replică. Iată că aproape a mai trecut un an și noi privim cu toții la viitorul care sperăm să ne aducă numai bucurii. Să vedem ce va spune juriul la Expoziția de Vite de la anu? Prieteni, nu pot altceva decât să vă urez un an bun și îmbelșugat și un Crăciun fericit și după ce Părintele Sidebottom va fi rostit „Ave Maria” pentru noi, vom încheia cântând Imnul Național.

Uralele care izbucniră la sfârșitul cuvântării lui Sir Ector fură stinse de apelurile la liniște ale celor care voiau să-l lase pe vicar să-și murmure rugăciunea în latină;

apoi se ridicară cu toții în picioare și cântară cu loialitate, luminați de flăcările roșietice ale buștenilor în jăratec:

*Doamne, apără-I pe Regele nostru Pendragon
Și fă ca domnia-i să-i fie în ton,
În ton cu măreția, groaza și tumultul
Sângele, cruzimea, spada-i și cuvântul.
Păzește-I Doamne de orișice ghinion
Pe-al nostru Rege, bunul Pendragon!*

Ultimele note se stinseră și sala se goli curând de omenirea în sărbătoare. Felinarele pâlpăiră afară pe uliță și toată lumea se îndreptă spre case în grupuri cât mai mari, de teama lupilor ce vânează la lumina lunii, iar Castelul Pădurea Sălbatică se cufundă în somnul lui pașnic și întunecat, în ciudata tăcere a sfântului omăt.

CAPITOLUL XVI

Art se sculă a doua zi cu noaptea-n cap. Chiar în clipa în care deschise ochii, făcu un efort disperat și azvârli cât colo blana de urs care-i servea drept plapumă, și-și avântă trupul în aerul rece, mușcător. Se îmbracă, cuprins de o febră ciudată. Furios, tremurând, sărind ca o broască, doar-doar s-o mai încălzi puținel, suflându-și în mâini aburi care se împrăștiu la aerul înghețat al camerei și frecându-se cu putere, de parcă țeșăla un cal. Sparse gheața care se prinsese într-un lighean și își afundă fața în apa rece, strâmbându-se ca cineva care mănâncă o lămâie acră, făcu „A-a-ah!” și-și frecă cu toată puterea, cu un prosop aspru, obrații care-l înțepau. După treaba asta, se încălzi din nou și o tuli degrabă la cotețele câinilor, ca să-l vadă pe hăitașul Regelui cum își făcea ultimele preparative pentru vânătoare.

Jupân William Twyti se arată în lumina zilei a fi un bărbat zbârcit, cu înfățișare chinuită și hărțuită, purtând pe față o invariabilă expresie de melancolic. Toată viața sa fusese silit de meseria-i de vânător să urmărească tot felul de jivine pentru ospățul regal și, după ce le prindea, trebuia să le taie în bucățile potrivite pentru masă. Se pricepea la treaba asta mai abitir ca o calfă de măcelar. Trebuia să știe ce bucăți aveau să fie date câinilor, și care anume ajutoarelor sale. Trebuia să taie totul exact ca la carte, lăsând în coadă două vertebre ca să pară bucățile de fileu și mai atrăgătoare, și multă vreme după o asemenea vânătoare tot ce-și mai putea aminti era fie că urmărise un cerb rănit sau îl făcuse bucăți și-l pregătise pe porții ca să fie servit la masă.

Ca să fim sinceri, nu-i prea plăcea să facă asemenea treabă. Cerbii și căprioarele în turmă, mistreții singuratici, tigvele vulpilor, blana jderilor, cetele sperioase de ciute, ascunzișurile viefurilor și haitele de lupi – toate acestea nu însemnau pentru el nimic decât ceva pe care erai pus să-l jupoi și-apoi să-l tai în bucăți potrivite și să-l duci la bucătărie să-l gătească bucătarul. N-aveai decât să-i vorbești despre tot felul de lucruri legate de vânătoare, de ascunzișuri și de pânze, de unsoare și seu, de piei și cuțitașe, de baleza lăsată de căprioare sau alte jivine, de mirosul animalelor sau de vizuinile lor. El știa că toate astea erau pentru tine numai vorbe, pe care le-ai folosit ca să-i arăți că nu ești ageamiu, în vreme ce pentru el toate astea erau viața și meseria lui. N-aveai decât să-i povestești despre un mistreț solid care era cât pe-acți să te ia în colț, și-asta nu mai departe decât iarna trecută, dar singurul rezultat era că-și păstra înfățișarea politicoasă și se uita țință la tine cu ochii lui reci și distanți. El fusese împuns și tăiat de șaisprezece ori de colții mistreților, și picioarele lui purtau cicatrici albite, de piele de-abia prinsă, care-i presărau trupul până la coaste. În timp ce vorbeai, își vedea mai departe de treabă. Numai un singur lucru era în stare să-l miște pe Jupân William Twyti. Vara sau iarna, pe ploaie, pe burniță, pe ninsoare sau pe soare, el alerga sau galopa după mistreți sau cerbi, dar în tot acest timp sufletul lui se găsea în altă parte. Pomeneste-i numai de un *iepure* lui Jupân Twyti și, cu toate c-o să-l vezi galopând mai departe după blestematul cela de cerb care-i este sortit, tot o să-și arunce un ochi la vânatul după care-i tânjește inima. Țsta era singurul lucru despre care-i

plăcea să vorbească. Tot timpul era trimis de la un castel la altul, în tot întinsul Angliei și, când era acolo, supușii regelui îl sărbătoreau și-i umpleau paharul și-l îmbiau să vorbească despre marile sale vânători. El răspundea întotdeauna numai în monosilabe, posac și cu mintea aiurea. Dar, dacă cineva pomenea în treacăt de-o vânătoare de iepuri, ciulea de îndată urechile, și apoi dădea cu paharul în masă și pomenea despre minunile acestei uimitoare jivine, declarând că nu puteai niciodată să sufli din corn cântul de atac, căci același iepure putea fi o dată bărbătuș și altă dată femelă, în vreme ce purta și seu, lăsa murdăria și rodea, care lucruri nicio jivină de pe ăst pământ nu le face, în afara sa.

Art îl privi pe acest mare om câțeva vreme în cea mai deplină tăcere, apoi se întoarse în odaia lui, ca să vadă dacă nu cumva exista vreo speranță să găsească ceva de mâncare la asemenea oră timpurie. Descoperi spre plăcerea și mirarea lui că în casă se găsea mâncare din belșug, fiindcă întregul castel fusese cuprins de aceeași tulburare nervoasă care-l scosese și pe el din pat atât de devreme, și chiar Merlyn îmbrăcase o pereche de pantaloni bufanți care fuseseră moderni cu câteva secole după aceea la Asociația de Vânătoare „Copoi Universității”.

Vânătoarea de mistreți era pe aceea vreme mare distracție. Nu semăna deloc cu vânătoarea de bursuci la vizuină sau la refugiu, sau cu vânătoarea de vulpi din Anglia zilelor noastre. Poate că cel mai apropiat lucru ar fi vânătoarea de iepuri cu dihori domestici – numai că în loc de dihori foloseai câini, în loc de iepuri de vizuină aveai un mistreț, care putea cu ușurință să te doboare, și în loc de pușcă cu alice, aveți o suliță pentru mistreți, de care depindea toată viața ta. De obicei mistreții nu se vâneau de pe cal. Probabil că motivul pentru aceasta era că sezonul de vânătoare al mistreților avea loc în cele două luni de iarnă, când zăpada Bătrânei Anglii avea obiceiul să împiedice mersul calului, prinzându-i-se de copită și făcându-i galopul prea primejdios. Rezultatul era că porneai la o asemenea vânătoare pe jos, înarmat numai cu fierul ucigaș, împotriva unui adversar care cântărea ceva mai mult, nu glumă, decât tine și care putea să te sfâșie cât ai zice pește de la buric până-n fălci și să-ți reteze capul dintr-o mișcare și să ți-l aburce pe spinarea lui. În vânătoarea de mistreți nu exista decât o singură regulă. Aceasta era: Țin'-te bine și nu te da bătut! Dacă mistrețul ataca, singurul lucru pe care trebuia să-l faci era să te lași într-un genunchi și să întinzi sulița specială pentru mistreți în direcția lui. Mânerul îl țineai cu dreapta și-l propteai de pământ, ca să reziste șocului ciocnirii, în vreme ce cu stânga, pe care-o țineai cât mai întinsă pe suliță, îndreptai vârful spre fiara care ataca. Sulița era ascuțită ca un brici și, cam la jumătate de metru de la vârf avea o bucată de metal pusă în cruce. Această bară orizontală era menită să împiedice ca vârful să intre mai mult de jumătate de metru în pieptul mistrețului. Fără acea bară pusă în cruce pe lance, un mistreț furios în plin atac era în stare să se năpustească înainte, în ciuda suliței care-i intrase în trup, și tot ar fi ajuns la vânător. Dar, datorită acelei cruci, mistrețul putea fi ținut la o distanță de-o suliță, având în același timp cincizeci de centimetri de oțel în trup. În această situație, trebuia să nu te dai bătut.

Animalul cântărea între o sută și aproape două sute de kilograme, și singurul lui scop în viață era să se țină pe picioare, să se strecoare și să se ferească până ce putea să ajungă la dușmanul lui și să-l facă bucăți-bucăți, în vreme ce singurul obiectiv al atacatorului lui era ca nu cumva să lase să-i scape suliița, strânsă zdravăn la subsoară, până venea cineva să-i dea mistrețului lovitura de grație. Dacă vânătorul era în stare să țină de mânerul suliiței, în timp ce vârful se afla înfipt în mistreț, atunci era sigur că între el și fiară se găsea cel puțin o lungime de suliiță, oricât s-ar fi zbatut mistrețul și oricât l-ar mai fi putut fugări prin pădure. Dacă te gândești la felul în care luptau vânătorii împotriva acestor mistreți, poate că ai să înțelegi atunci de ce se sculaseră dis-de-dimineață toți vânătorii în acea zi de Reuniune de Boxing Day și de ce își mâncau merindea cu noduri în gât.

— Ah, zise Sir Grummore, rozând dintr-o halcă de carne de porc pe care o ținea între degete, veniși la vreme pentru gustare, nu-i așa?

— Da, domnule, răspuse Art.

— Faină vânătoare pe ziua de azi, ai să vezi! adăugă Sir Grummore. Ia spune, ți-ai ascuțit bine suliița?

— Da, bineînțeles, vă mulțumesc de întrebare, spuse Art. Se duse apoi spre bufet să-și ia și el o bucată de carne.

— Ei, haide, Pellinore, îl îndemnă Sir Ector. Ia câțiva pui dinăștia bine rumeniți. Nu mănânci nimica azi dimineață. Nu știi ce-i cu tine.

Regele Pellinore spuse:

— Nu prea cred c-am să mănânc ceva, dar vă mulțumesc pentru amabilitate. Știți, nu prea mă simt în apele mele, ai?

Sir Grummore își ridică nasul din halca de carne pe care-o înfuleca și întreabă cu voce tăioasă:

— Nervi?

— Oh, nici gând de așa ceva, strigă Regele Pellinore. Nu, zău că nu-i vorba de asta. Da' mă gândesc c-am mâncat ceva aseară care nu mi-a prea priit.

— Hai, lasă prostiile astea, dragul meu, se supără Sir Ector, uite, poftim niște pușori ca să te pui pe picioare.

Îl servi pe nefericitul Rege cu doi sau trei claponi, și acesta se așeză, într-o stare jalnică, la un capăt al mesei, încercând să înghită cu chiu cu vai câteva bucăți din mâncare.

— Fii atent, că o să ai nevoie de mâncarea asta până la sfârșitul zilei, dacă nu cumva mă înșel, îl avertiză Sir Grummore, aruncându-i o privire semnificativă.

— Așa crezi?

— Păi, te cred, urmă Sir Grummore, și făcu cu ochiul gazdei lor.

Art băgă de seamă că Sir Grummore și Sir Ector mâncau cu o ardoare mai degrabă exagerată.

În ceea ce îl privea, simți că nu poate face față la mai mult de o friptură de porc, iar cât despre Kay, el nici măcar nu intrase în sufragerie.

După ce terminară micul dejun și fu consultat Jupân Twyti, toată lumea o porni spre locul Reuniunii de Boxing Day. Poate că toți câinii aceia adunați în haită ar

putea părea grozavi de pestriți unui maestru de vânătoare din zilele noastre. Erau vreo șase zăvozi alb cu negru, care arătau ca niște corcitură de ogari cu bull-terrieri, sau chiar mai rău. Aceștia erau de fapt câinii cei mai potriviți pentru vânătoarea de mistreți și erau așa de răi că până și acum purtau botnițe. Mai fuseseră luați și doi ogari, numai așa pentru orice eventualitate, precum și niște copoi de urmărire, corciți cu setteri roșii. Aceștia din urmă purtau zgardă. Mai erau și niște cățele de vânătoare cu capul prelung, care mergeau întotdeauna la genunchiul stăpânului și țineau un trap mărunț ca niște ponei bine dresați.

Lângă haită, se țineau aproape și pedestrii. Merlyn, cu pantalonii lui de golf, arăta mai degrabă ca Lordul Baden-Powell³⁰, în afară de faptul că, bineînțeles, acesta din urmă nu purta barbă. Sir Ector era îmbrăcat în haine „prudente” din piele groasă – nu era considerat sportiv să vâneze în armură – și pășea lângă Jupân Twyti, purtând pe față acea expresie plictisită și importantă pe care și-o arogă întotdeauna proprietarii de câini. Sir Grummore, care mergea imediat după ei, se umfla în pene și-i întreba pe toți dacă-și ascuțiseră bine sulile. Regele Pellinore se retrăsese mai în urmă, printre săteni, apreciind siguranța pe care ți-o dă numărul mare de oameni. Se aflau acolo toți țăranii, orice suflet de bărbat de pe moșie, de la Hob șolmarul până la bătrânul Wat, cel fără de nas; tot omul ducea o armă în mână, fie o sulică, fie o furcă sau o coasă lucită prinsă pe câte o bătă zdravănă. Veniseră chiar și vreo câteva femei mai tinere îndrăgostite de soții lor sau fete în vorbă cu vreun băiat din ceată, purtând coșuri cu merinde pentru oamenii lor. Ce mai, era o adevărată Reuniune de Boxing Day.

La marginea pădurii îi aștepta ultimul participant la partida de vânătoare. Era un bărbat înalt, cu înfățișare distinsă, îmbrăcat în verde din cap până-n picioare, și purta cu sine un arc lung de șapte picioare.

— Bună dimineața, Jupâne, i se adresează el cu prietenie lui Sir Ector.

— Ah, da, spuse Sir Ector. Da, da, sigur că da, e o dimineață bună, nu-i așa? Păi, da, cum să zic eu, bună, bună dimineață!

Îl luă apoi de-o parte pe bărbatul îmbrăcat în verde și-i zise pe șoptite, dar cu o asemenea voce că fu auzit de toți ceilalți:

— Pentru Dumnezeu, dragul meu, te rog să bagi de seamă. Uite, cel de colo e propriul hăitaș al măriei-sale Regele Pendragon, iar ceilalți doi sunt Regele Pellinore și Sir Grummore. Și acum, te rog, zău așa. fii băiat bun și să nu spui nimic ce nu se cade și nu contrazice pe nimeni. Hai, te rog eu frumos, ia zi: cine-o să fie băiat bun?!

— N-avea nicio grijă, spuse omul verde cu un glas care-l mai liniști pe bietul Sir Ector, dar mă gândesc că ar fi cazul să mă prezinti domnilor.

Sir Ector se înroși până în vârful urechilor și strigă:

— Alo, Grummore, vrei să vii aici un minut? Uite, vreau să-ți prezint un prieten de-al meu, știi, un vechi amic, știi, pe dânsul îl cheamă Wood. Adică vreau să zic

---

³⁰ Lord Baden-Powell, Robert Stephenson Smyth, (1857–1941) fondatorul asociației *Boy Scouts* (cercetași) (1908).

Wood cu W, adică nu cu H. Aşaa, da. Uite, fă cunoştinţă şi cu Regele Pellinore. Aşa. Ei, uite-aşa, foarte bine. Jupân Wood – Regele Pellinore.

— Salve! spuse Regele Pellinore, care nu scăpase încă de obiceiul ăsta când era nervos.

— Hai să trăieşti! spuse Sir Grummore. N-ai nicio legătură cu Robin Hood, dacă nu mă înşel.

— Oh, nu, nici cea mai mică legătură, întrerupse Sir Ector în grabă. Ți-am spus, numele lui se scrie, dublu *v*, dublu *o* și *d* – adicătele Wood-lemn, ce-i așa de greu de priceput, treaba aia din care se face mobila, mobila – știi ce-i aia mobilă, nu-i așa? – și sulite și, și – păi, astea, sulite și, cum îi zice, asta... mobilă!

— Bună ziua, domnilor, spuse Robin.

— Salve, spuse Regele Pellinore.

— Mda, da' știi ce mi se pare nostim e ca și dânsul și numitul Hood, poartă numai culoarea verde.

— Da, sigur că da, e nostim, nu-i așa? spuse neliniștit Sir Ector. Știi că dânsul poartă doliu după o mătușă de-a sa, care a murit căzând dintr-un copac.

— Oh, cer atunci iertare cu plecăciune, domniei-tale, spuse Sir Grummore, plin de tact și necăjit că fără vrerea lui atinsese un asemenea subiect dureros – și totul se încheie cu bine.

— Ei, ia spune-ți-mi, domnule Wood, reluă Sir Ector, când lucrurile se liniștiră. Unde să pornim vânătoarea?

De îndată ce fu pusă această întrebare, fu invitat și Jupân Twyti să ia parte la conversație și urmă un scurt taifas, în care schimbară un număr impresionant de tot felul de termeni tehnici din arta vânătorii, precum ar fi *lesses*, care înseamnă bălegar de mistreț. Apoi începu un lung marș prin pădurea întroienită și porni marea distracție.

Art scăpase de senzația aceea de panică, ce pusese stăpânire pe stomacul lui când se dusese dimineața în sufragerie. Mișcarea și vântul care-i spulbera zăpada în față îl învioraseră și ochii îi străluceau acum la fel ca și cristalele de gheață în lumina albă a soarelui de iarnă, iar sângele începea să-i zvâcnească în vine la gândul vânătorii care se apropia. Se uită la hăitașul care ținea de lesă câinii învățați la mistreț, și văzu cum animalele trag din ce în ce mai tare de zgardă, pe măsură ce se apropiau de locul unde se găsea adăpostul mistrețului. Văzu apoi, cum unul câte unul și terminând cu ogarii – care nu au un miros chiar atât de bun – toți câinii începură să dea semne de neliniște și să scheune de nerăbdare. Îl văzu pe Robin cum se apleacă să culeagă câteva murdării de mistreț pe care le întinse lui Jupân Twyti, cure dădu aprobator din cap și apoi întreaga adunare se opri din mers. Ajunseseră la locul primejdios.

Vânătoarea de mistreți semăna atât cu vânătoarea de pui de lupi, încât erai ispitit să lupți cât mai mult cu mistrețul; numai că scopul vânătorii acesteia era să ucizi fiara cât mai repede. Art ocupă poziția în cercul făcut în jurul vizuinii monstrului și puse un genunchi în zăpadă, înfigând mânerul sulitei în pământ, gata pentru orice împrejurare. Simți tăcerea așternându-se peste întreaga asistență și-l

văzu pe Jupân Twyti făcând un semn tăcut spre omul ce ținea de lesă câinii. Cei doi câini învățați să se dea la mistreți se repeziră imediat în refugiul pe care-l înconjurau vânătorii. Câinii alergară fără să scoată nici măcar o mârâitură.

Trecură cinci minute lungi în cursul cărora nu se întâmplă nimic. Inimile le băteau ca niște tunete în piept și câte o vinișoară de pe gâtul fiecăruia din cerc zvâcnea în ritmul inimii. Toți își întorceau capul cu neliniște dintr-o parte în alta, de parcă fiecare ar fi vrut să se asigure de vecinii săi, și aburii de viață pe care-i scoteau pe nas și pe gură erau purtați lin de vântul din nord, în vreme ce fiecare dintre vânători își dădea seama ce frumoasă e viața pe care un colț puturos de mistreț ar putea, în câteva clipe, să o răpească unuia sau altuia dintre ei, dacă lucrurile ar fi luat o întorsătură proastă.

Mistrețul nu dădu glas furiei lui. Nu se auzi niciun grohăit din refugiu, și nici câinii nu sloboziră vreun lătrat. Numai că deodată, cam la vreo sută de metri depărtare de Art, se ivi o făptură neagră, ce se înălța la marginea luminișului. Nu părea să fie un mistreț, cel puțin nu în primele clipe în care stăteau acolo; era numai o pată de un negru intens pe albeața orbitoare a zăpezii. Apăruse prea repede ca să-ți dai seama că era într-adevăr fiara pe care o așteptaseră. Înainte ca Art să fi putut să-și dea seama bine ce era, se năpusti la Sir Grummore.

Lucrul acela negru se învălmăși în albul zăpezii, ridicând nori de nea. Sir Grummore, care se proiecta de asemenea la fel de întunecat pe omăt, – făcu rapid o tumbă într-un nor de zăpadă spulberată. Vântul de nord purtă un fel de grohăit și sunetul unui găfâit furios, dar nu se auzi niciun zgomot de cădere. Când fiara se depărtă, dar nu înainte de aceasta, Art știa câteva lucruri despre fiară – lucruri pe care nu avusese vreme să le vadă atunci când mistrețul mai era încă acolo. Își aduse aminte de coama îmbelșugată și aspră din țepi care i se ridicau pe spate ca o lamă de cuțit, de fulgerul colțului său ucigaș, de coastele acoperite cu păr zbârlit, de capul pe care-l ținea aplecat în pământ și de flacăra roșie din ochiul lui porcesc.

Sir Grummore se ridică în picioare, teafăr și nevătămat, scuturând zăpada care i se prinsese de haine, înjurând și dând vina pe nenorocita de sulită care nu era bună de nimic. Câțiva stropi de sânge spumegau pe omăt îmbibându-se în albul zăpezii. Jupân Twyti își duse cornul de vânătoare la buze. Câinii târcați alb cu negru se desperecheaseră de cum se înălțară sunetele înalte și tăioase ale cântecului de atac, și apoi întreaga scenă se schimbă cu repeziciune. Câinii care-i căzuseră în spate mistrețului – asta-i termenul care ar trebui folosit pentru scoaterea din bârlog – fură lăsați să-l urmărească pentru ca să învețe și mai bine să se țină de mistreți. Cățelele lătrau pe de lături, de parcă le venea să cânte. Ogarii o porniseră la galop, hămăind prin nămeți. Toată lumea începu să strige îndemnuri de vânătoare și să alerge.

— *Avoy, avoy!* strigară hăitașii. *Shahou, Shakou! Avaunt, sire, avaunt!*^{B1}

---

³¹ Majoritatea strigăturilor și interjecțiilor de vânătoare sunt alterații ale unor cuvinte franceze; nu trebuie uitat că nobilimea franco-normandă era cea care își putea permite să ducă trena unor asemenea vânători.

— *Swef, swef!* strigă neliniștit Jupân Twyti. Acum, acum! Toată lumea să sloboadă câinii!

— Hei, ascultați! strigă Regele Pellinore. A văzut careva în ce parte a luat-o? Vai, ce zi agitată, ai? *Sa sa cy avaunt, cy sa avaunt, sa cy avaunt!*

— Țin'te tare, Pellinore! strigă Sir Ector. Vezi de câini, țin'te de câini! Știi că nu-ți poți prinde de unul singur! *Il est hault! Il est hault!*

Hăițașii făcură și ei:

— *Til est ho!*

— *Tilly-ho*, cântară copacii pădurii.

— *Tally-ho!* murmurară troienii din depărtare, în vreme ce ramurile încărcate de zăpadă, tulburate de vibrații, lăsară să cadă nori de pulbere strălucitoare pe pământul învelit în stratul gros de omăt.

Art se trezi alergând cot la cot cu Jupân Twyti. Totul începea acum să semene cu vânătoarea cu ogari, numai că era o mică diferență: ținea urma fiarei într-o pădure unde era greu chiar să te și miști. Totul depindea de felul în care lătrau câinii, mai învrăjbiți sau mai domol, cât și de melodia pe care o sufla hăițașul în corn și care spunea celor învățați să-i priceapă notele unde se afla și ce făcea – astfel încât și ceilalți știau ce au de făcut. Fără aceste semnale, întreaga adunare s-ar fi risipit în două minute – lasă, că și cu ele tot se pierdu cam jumătate din oameni, e adevărat însă că nu în două minute, ci în trei.

Art se lipi de Twyti ca un scaiete. Se putea mișca la fel de iute ca și hăițașul fiindcă, deși acesta din urmă avea în urma sa experiența de-o viață de om, Art era mai micuț și putea să se strecoare mai ușor printre obstacole, ca să nu mai pomenim că fusese învățat cum să meargă în pădure de către însăși Maid Marian. Și Robin ținea pasul cu ei, dar curând răsuflarea greoaie a lui Sir Ector și gângăvitul lui Pellinore rămaseră în urma lor. Sir Grummore se predase mai demult, când își pierduse mai toată suflarea în urma izbiturii pe care o primise de la mistreț, și stătea acum departe în ariergardă, declarând că, oricum, sulita lui nu mai era așa de ascuțită pe cât trebuia să fie. Kay rămăsese cu el, ca nu cumva să se rătăcească. Argații și sătenii pierduseră de la bun început orice șansă de a se mai ține după ei, fiindcă nu pricepeau graiul cornului de vânătoare. Merlyn își rupsese nădragii și se oprise să și-i dreagă prin magie.

Majurul își scoase atâta pieptul în afară, strigând cu glas cumplit „Șo pă el” și spunând fiecăruia în ce parte ar trebui să alerge, încât își pierdu de-a binelea orice simț al orientării și conducea, în șir indian, o grupă nefericită de săteni, în pas alergător, cu genunchii la piept, în direcția greșită. Hob se mai ținea încă după ei.

— *Swef, swef*, găfâi hăițașul regal, adresându-i-se lui Art, de parcă ar fi fost un dulău. Nu așa de repede, băiete, că au luat-o pieziș.

Chiar când vorbea în felul acesta, Art băgă de seamă ca hămăiala câinilor slăbise în intensitate și aducea mai mult a scheunat și mârâit.

— Stați, îi opri Robin, că acumă dăm peste mistreț. Hărmălaia se stinse aproape de tot.

— *Swef, swef!* strigă Jupân Twyti din toate puterile. Țineți-vă bine, flăcăii mei, că vin acuși! Aici-s, uite-mă-s aicea! Își aruncă înainte cureaua care-i ținea cornul de vânătoare pe umăr și, ducându-și-l la gură, începu să sufle melodia de chemare a câinilor.

Numai un singur ogar îi răspunse cu o hămăitură stingheră.

— Acu' m-așin! *Hoo arere!* strigă hăitașul.

Lătratul ogarului prinse să răsunе mai cu încredere, șovăi, apoi se ridică din nou în toată vigoarea.

— *Hoo arere!* Uite-aicea sunt, *amy!* I-auzi-l pe Beaumont cel viteaz! *Ho moy, ho moy, hole, hole, hole! hole!*

Ogarul fu acoperit de lătrăturile de tenor ale cățelelor. Hărmălaia crescua apoi într-un crescendo furios pe măsură ce tunetul însetat de sânge al hămăiturilor zăvozilor răzbătu dintre celelalte glasuri mai slabe.

— Gata, l-au prins! spuse scurt Twyti, și cei trei începură din nou să alerge, în vreme ce hăitașul sufla din corn semnale de îmbărbătare pentru haita sa.

Într-un tufăriș mărunț, cumplitul mistreț stătea prins la mare ananghie. Își proptise picioarele din spate în putregaiul unui copac doborât de furtună și cum stătea așa, cu spatele acoperit, nu putea fi apucat de câini, dar nici nu se putea clinti din loc. Stătea în defensivă, cu buza de sus a râtului răsucită într-un fel de rânjet feroce, care-i descoperea colții nu mai puțin înspăimântători. Sângele din rana pe care i-o crestase în carne lancea lui Sir Grummore izvora din abundență și se prelingea printre țepii de pe spate și apoi în jos, de-a lungul piciorului, în vreme ce spuma bojocilor îi șiroia din rât și pica pe zăpada înroșită de sânge, topind-o.

Ochișorii îngropați în cap azvârleau priviri în toate direcțiile. Câinii stăteau în jurul lui, chefnind și scheunând și lătrând din toate puterile la fiara încolțită, iar Beaumont, cu spatele rupt, se chircea la picioarele lui. Nu-i mai acorda nicio atenție câinelui, care se răsucea de durere și care nu-i mai putea face niciun rău. Se ridica acolo, singur, înconjurat de dușmani, negru, cuprins de patimă și vrăjmășie, setos de sânge.

— Ei, haide, scârbă! Haide, vino! *So-ho!* strigă hăitașul.

Înaintă cu sulița ținută în fața lui, iar câinii, încurajați de stăpânul lor, înaintau împreună cu el, pas cu pas.

Scena se schimbă la fel de repede pe cât se prăbușește un castel din cărți de joc. Mistrețul nu mai era încolțit, ci se năpusti cu toată furia împotriva lui Jupân Twyti. Pe când se repezea spre stăpânul lor, câinii se dădură la el, apucându-l de umăr sau de beregată sau de picioare și se aninară de trupul lui, așa că ceea ce venea cu iuțeala fulgerului spre Jupân Twyti nu mai era un mistreț, ci un ciorchine de câini prinși de fiară. Vânătorul nu îndrăzni să-și folosească sulița de teamă să nu omoare vreun câine. Ciorchinele înainta fără oprire, de parcă toți câinii încleștați de el n-ar fi fost în stare să-l oprească câtuși de puțin. Twyti începu să-și întoarcă sulița, ca să oprească înaintarea cu mânerul, dar chiar când mai încerca încă să apuce sulița de celălalt capăt, toată masa aceea de câini încăierăți cu fiara se năpusti peste el.

Se dădu înapoi, făcu o săritură, se poticni de o rădăcină care ieșea de sub zăpadă, se întinse cât era lung pe jos și fu acoperit de animalele care se luptau. Art ȝopăia pe margine, agitându-și în disperare sulia, dar nu se zărea niciun colțișor în care ar fi putut să lovească fără teamă. Robin își zvârli cu aceeași mișcare sulia și-și trase iataganul, se vâri în ghemul de mărături și apucă foarte calm un câine de picior și-l trase de-o parte. Câinele nu se lăsă și rămase cu dinții înfipti în carnea mistrețului dar, oricum, în spațiul unde fusese corpul lui, se zărea acum carnea acoperită cu țepi însângerați a mistrețului. În acest spațiu se coborî încet iataganul: o dată, de două ori, de trei ori. Întregul eșafodaj se clătină, se îndreptă iarăși, se împiedică din nou și se lăsă greoi pe stânga. Vânătoarea se terminase.

Jupân Twyti își trase încet un picior de sub mistreț, se ridică, cu mâna dreaptă își apucă genunchiul, îl mișcă iscoditor în diverse direcții, dădu din cap parcă vorbind cu sine însuși și-și îndreptă spatele, întinzându-se de-i părăiră oasele. Își culese apoi sulia de jos fără să spună un cuvânt și o porni șchiopătând spre Beaumont.

Îngenunche lângă el și-i luă capul în poală. Îl mângâie pe Beaumont pe cap și spuse:

— Ian ascultă-l pe Beaumont, uite la el, dragul de el. Ușurel, ușurel, *Beaumont, mon amy. Oyez à Beaumont, Beaumont cel viteaz. Swef, le douce Beaumont, swef, swef*.³²

Beaumont îi linse mâna, dar nici măcar nu putu să dea din coadă. Hăitașul dădu din cap către Robin, care stătea în spate și se uită adânc în ochii câinelui. Vorbi:

— Hai, dormi acum, scumpule, Beaumont cel viteaz, feciorașul tatii, dormi, sărmănelul de tine.

Apoi paloșul lui Robin îl eliberă pe Beaumont din lumea asta, și-l trimise să zburde liber cu Orion³³ și să se rostogolească printre stele.

O clipă, Art simți ceva care îl împiedica să se uite la Jupân Twyti. Bărbatul acesta ciudat, înveșmântat în piele, se ridică fără să spună un cuvânt și mătură cu un gest hotărât câinii de pe cadavrul mistrețului, un gest cu care era obișnuit. Duse cornul la buze și cântă cele patru note prelungi ale melodiei de moarte și de încheiere a vânătorii, fără nici cel mai mic tremur în glas. Dar notele triste ale acestui cânt erau înălțate acum pentru un motiv diferit, și Art tresări fiindcă i se păru că zărise lacrimi în ochii vânătorului.

Cântul de moarte îi adună pe toți cei rătăciți la timpul oportun. Hob îi ajunsese din urmă și după aceea veni Sir Ector, dând la o parte tufele de rug cu sulia de mistreți, pufăind cu un aer plin de importanță și strigând cu glas mare.

— Bravo. Bravo. Ai dus-o bine, Twyti. Splendidă vânătoare, foarte. Ce mai, așa trebuie vânată o fiară și nu altfel. Bravo. Bravo. Ia zi, cât cântărește?

Ceilalți se strânseseră în grupuri. Regele Pellinore ȝopăind în coadă și tot strigând:

— Șo pă el! Șo pă el!, neștiind că vânătoarea se terminase.

Când fu informat de acest eveniment, se opri și spuse cu o voce pierdută:

---

³² Beaumont, prietenul meu. Ascultați-l pe Beaumont... Ușurel, dulce Beaumont... (în franceza veche).

³³ Constelație sudică, reprezentată ca un vânător.

— Şo pă el, ai?! după care se cufundă în tăcere.

În cele din urmă ajunsese la locul isprăvii chiar şi şirul indian al majurului, care-şi ducea încă oamenii în pas alergător cu genunchii la bărbie, şi primiră comanda „Pe loc!” şi „Atenţie, stai!” de-abia când ajunseră în poiană, în vreme ce majurul îi lămurea cu vădită satisfacţie, că dacă n-ar fi fost el, s-ar fi rătăcit cu toţii. Apăru şi Merlyn, ținându-şi pantalonii cu o mână, deoarece se pare că nu-i prea reuşiseră vrăjile. Veni şi Sir Grummore, călcând apăsător şi fiind însoţit de Kay, spunând că aceasta a fost una dintre cele mai frumoase vânători din câte văzuse, deşi nu o văzuse, şi apoi se trecu fără preget la munca de măcelărie.

Mistreţul fu spintecat şi golit de măruntaie, câinii îşi primiră răsplata, iar sătenii şi argaţii, stând în picioare în cete şi sporovăind de una şi de alta, îşi înfulecară merindele aduse de-acasă de iubitoarele nevestici; niciunul nu se așează pe jos, fiindcă şi-ar fi udat straietele. Dădură cep unui butolaş de vin pe care Sir Ector, cu mult spirit de prevedere, pusese să fie cărat, şi toţi se împărtăşiră din parfumul unei înghițituri bune de nectar. Picioarele mistreţului fură legate împreună şi printre ele se trecu o prăjină, iar doi oameni îl aburcară pe umeri. William Twyti se dădu înapoi şi sună după datină, plin de respect, cântul de pornire cu prada regală.

Tocmai în acel moment reapăru şi Regele Pellinore. Chiar înainte de a se ivi, îl auziră cum călca în picioare crenguţele şi tufişurile, strigând cât îl ținneau puterile:

— Hei, ascultaţi! Hei, veniţi cu toţii aici, imediat! Veniţi, că s-a întâmplat ceva groaznic!

Apăru cu o figură descompusă la marginea poienii, tocmai când o cracă plină de zăpadă, pe care o atinse din greşală, îşi scutură povara în capul lui. Regele Pellinore nu-i acordă nici cea mai mică atenţie. Ieşi din troianul de zăpadă ca şi cum nu l-ar fi băgat în seamă, strigând înainte:

— Hei, ascultaţi!

— Ce s-a întâmplat, Pellinore? strigă Sir Ector.

— Oh, veniţi iute 'ncoace! strigă Regele ca scos din minţi şi, făcând stângamprejur, dispăru iarăşi printre copaci.

— Ce-i cu ăsta, am impresia că s-a zurlit de-a binelea, ce zici? se interesă Sir Ector.

— Mda, e un tip foarte emotiv, spuse Sir Grummore. Foarte.

— Ia hai mai bine să mergem şi noi acolo, să vedem ce i s-a mai năzărit.

Procesiunea o porni fără grabă spre Regele Pellinore, urmând pe zăpadă cursul neregulat al paşilor lui, imprimaţi în moliciunea omătului.

Spectacolul care li se înfăţişă înaintea ochilor îi luă pe nepregătite. Regele Pellinore stătea între nişte arbuşti desfrunziţi, cu lacrimi şiroindu-i pe faţă. Ținea în poală capul unui şarpe enorm, pe care-l mângâia cu duioşie. Capul se continua cu un trup lung, slab şi gălbejit, cu pete pe el. Trupul acesta ciudat se sfârşea cu nişte picioare de leu, care la rândul lor se terminau cu nişte copite de cerb.

— Haide, haide, fii băiat bun, spunea Regele. Zău că n-aveam de gând să te părăsesc de tot. Ziceam şi eu să dorm numai câteva zile într-un pat de puf. Zău, pe cinstea mea că mă întorceam la tine, uite, îţi dau cuvântul meu de cavalier că mă

întorceam. Vai de mine, te rog din suflet, Fiara mea dulce, scumpa mea, nu muri și nu mă lăsa fără bălegarul tău drag.

Când îl văzu pe Sir Ector, Regele luă în mână situația cu hotărâre. Disperarea îi dăduse autoritate.

— Ei, și-acu', Ector, nu mai sta acolo ca o nătăfleață. Adu imediat aici butoiașul acela de vin!

Aduseră butoiașul și turnară o dușcă zdravănă pentru Fiara Căutărilor.

— Sărmana făptură, spuse Regele Pellinore, plin de indignare. Uite la ea cum s-a stins cu zile, ce mai, pur și simplu e pe moarte, și-asta pentru că nu mai e nimeni care să se întrebe de soarta ei. Zău, că nu mă duce capul, cum de m-a răbdat pe mine inima să fac una ca asta. Auzi, să stau tot timpul la Sir Grummore și să nu mă gândesc nici măcar o clipită la buna mea fiară! Uite la coasta ei. Uite cum i-au ieșit prin piele! Doamne, arată ca doagele unui butoi. Și ce mândrețe de fiară mai era! Uitați-vă, oameni buni, la ea, cum zace fără puteri în zăpadă, aproape fără pic de vlagă și fără să mai vrea să-și ducă zilele! Aide, hai, hai Fiara mea dragă, ia vezi dacă nu poți să mai iei o înghițitură din vinișoru' ăsta bun. Hai, drăguța mea, ia o înghițitură pentru mine. Sa vezi ce bine-o să-ți faci! Auzi, să mă răsucesc în pat, într-un pat de puf – adăugă monarhul cuprins de remușcări, privind cu ură la Sir Grummore – ca un rinichi într-o tavă!

— Bine, da' cum asta, cum de-ai găsit-o? găngăvi Sir Grummore.

— Ei, uite așa, că a vrut Cel de Sus. Și să știi că n-am ce-ți mulțumi pentru treaba asta. Auzi, să fugim de colo-colo ca niște nerozi și să-l lovești pe un nevinovat cu latura săbiei unde-l doare mai rău! Pfui, ce oameni! Uite, am dat de sărmana ființă în tufișul acela, și era toată acoperită cu zăpadă pe sărăcuțu' ei de spate și avea lacrimi în ochi și nimănu-i în toată lumea asta nu-i păsa de sufletelul ei! Asta înseamnă să începi să nu mai duci o viață regulată. Înainte vreme, totul era în regulă. Ne sculam amândoi la aceeași oră, porneam în expediție la aceeași oră, fugeam unul de celălalt același număr de ore și, pe la zece și jumătate, gata, la culcare cu noi. Poftim, poftim ce rezultate are viața asta neregulată. Uite în ce hal fără de hal a ajuns, sărmana de ea! Să știi că dacă, Doamne ferește, o să moară, e numai și numai vina ta! A ta și a nenorocitului ăla de pat al tău!

— Bine, Pellinore! Dar știi că... începu Sir Grummore.

— Ține-ți gura! replică scurt monarhul. Și nu mai sta acolo să behăi ca un prost, omule. Fă ceva! Fă rost de încă o prăjină să o ducem acasă pe sărmana Glatisantă. Poftim, și Ector ăsta! Ce, ți-ai pierdut mințile? Știi că trebuie s-o cărăm și s-o punem în fața focului de la bucătărie. Trimite iute pe cineva să pregătească pâine caldă și lapte. Și tu, ăsta, Twyti, sau cum te-o mai fi chemând, ia termină-te cu suflatul în goarna aia tămpită și dă o fugă și adu imediat niște păături încălzite. Primul lucru pe care trebuie să-l facem când ajungem acasă – conchise Regele Pellinore, va fi să-i dăm sărmaneii niște mâncare hrănitoare și apoi, dacă totul merge bine, îi dau avans câteva ore și apoi, țin-te băiete și hălăduiește iarăși ca mai-nainte. Ei, ce zici de asta, Glatisanto, ai? Așa! Tu o apuci în sus și eu o iau în jos, ai, ce zici? Ei, și tu ăla de-acolo, Robin Hood, sau cine-oi mai fi, – tu crezi că eu nu știu, da' vezi că nu-i chiar

aşa – ia mai termină-te cu arcul ăla pe care te tot sprijini şi cu aerele tale de mare vânător. Hai, pune şi tu mâna, că nu ți s-o face rău din atâta, şi ia-l şi pe majurul ăla cu febră musculară să te ajute. Haide, haide, atenție! Ridicați-o ușurel, așaa! Și-acum, dați-i drumul, mă aceștia, găgăuță, și fiți atenți să nu care cumva să vă împiedicați. Ce-aveți voi în cap, ai? Haide, haide, lasă vorba acolo, dă-i drumu', nu mai pierde timpu', că te văd! Înainte, marș! Niște capete de pisică, asta sunteți!

Și cât despre tine, Grummore, adăugă Regele, chiar și după ce trase severa concluzie de mai sus, n-ai decât să te tăvăleşti în patul tău de puf pân-o da Domnu' să te înăbuși în el!

CAPITOLUL XVII

— Mă gândesc că a venit timpul să mai iei o doză de educație, spuse Merlyn, într-o după-amiază, uitându-se la Art peste ochelarii lăsați pe nas. Vreau să spun, Timpul în direcția la care trăiți voi.

Era o după-amiază de primăvară timpurie și toată ființa arăta mai frumoasă și mai proaspătă când te uitai pe fereastră. Mantia iernii pierise, luând cu sine pe Sir Grummore, Jupân Twyti, Regele Pellinore și Fiara sa a Căutărilor – aceasta din urmă se pusese pe picioare sub influența dragostei și preocupării, cât și a pâinii înmuiate în lapte. O pornise țopăind prin zăpadă, dând semne vădite de recunoștință, pentru a fi apoi urmată la două ore distanță de Regele cuprins de emoție, iar pândarii din turnuri se uitară la fiară, cum își încurca urmele prin zăpadă, dovedind o mare ingeniozitate; fiara începu această operațiune de camuflare de îndată ce ajunse la marginea terenului de vânătoare. Alerga cu spatele, sărind douăzeci de picioare pieziș, ștergându-și urmele cu coada, cățărându-se prin copaci și sărind din cracă în cracă și, în general, executând tot felul de scamatorii și giumbușlucuri cu evidentă plăcere și bucurie. Îl văzură de asemenea pe Regele Pellinore – care își ținuse ascultător ochii închiși, numărând până la zece mii, în vreme ce fiara se depărta – arătând foarte încurcat atunci când ajunse la liziera pădurii și, în cele din urmă, decidându-se și pornind-o în galop în direcția greșită, cu căteaua târându-se după el.

Era o după-amiază minunată. Pe fereastra clasei se zărea pădurea îndepărtată care se înveșmântase toată într-un verde aprins, orbitor, întreg pământul scăpăra și fremăta în milioane de stropi neliniștiți și toate păsările de pe lume se întorceau acasă să cânte și să se iubească. Sătenii ieșeau în fiecare seară în grădinile lor și plantau fasole țucără și se părea că odată cu ivirea fasolei, care se cățara pe garduri și-și agăța cârceii fragezi de araci și odată cu ascensiunile melcilor (care se cățarau pe toate celea mai abitir decât fasolea), mugurii, mieluşei și păsările, tot ceea ce era viu pe lumea asta, conspirase să iasă afară și să se înalțe spre soare.

— la spune, ce-ai vrea să fii? întrebă Merlyn.

Art se uită pe fereastră, ascultând cântecul îngânat ai sturzului care vestea noul. El spuse:

— Am fost o dată pasăre, dar asta numai noaptea și numai în sălaș și n-am avut nicio clipă prilejul să zbor. Știi că n-are rost să înveți același lucru de două ori, da' zic totuși că aş putea să mă fac pasăre și să mai învăț câte ceva despre ele?

Se pare că băiatul nostru fusese cuprins de mania păsărilor, ceea ce se întâmplă foarte adesea tuturor oamenilor cu scaun la cap în primăvară, și care uneori duce la asemenea excese, cum ar fi construirea unor cuiburi pentru păsările.

— Nu văd niciun motiv pentru care să nu te faci pasăre, spuse vrăjitorul. Ce-ar fi să-ncercăm la noapte?

— Bine, da la noapte dorm toate păsările.

— Cu atât mai bine, asta-i o şansă în plus să nu le pui pe fugă. Uite, o să mergi la noapte împreună cu Arhimede, și el o să-ți povestească tot felul de lucruri despre ele.

— Zău, Arhimede?

— Da, cu cea mai mare plăcere, răspunse bufnița. Și eu aveam chef de-o plimbărică.

— Spune-mi, știi cum și de ce cântă păsările? întrebă Art, gândindu-se la sturzul pe care-l auzise. Asta-i limba lor?

— Bineînțeles că au și ele o limbă. Nu este o limbă atât de bogată ca cea a oamenilor dar, oricum, e destul de mare.

— Gilbert White³⁴, spuse Merlyn, a arătat, sau va arăta – depinde din ce unghi vezi problema – că „limba păsărilor este foarte veche și, la fel ca și alte moduri vechi de vorbire, spune foarte puțin, dar se înțelege foarte mult.” Mai zice de asemenea undeva: „coțofenele, în sezonul reproducerii, încearcă uneori, – datorită veseliei din inima lor – să cânte, dar fără prea mare succes”.

— Mie-mi plac coțofenele, spuse Art. Ciudat lucru, dar eu zic că sunt chiar păsările mele favorite.

— Și de ce mă rog? întrebă Arhimede.

— Ei, uite-așa, îmi place mie de ele. Îmi place obraznicia lor.

— Părinți neglijenți, comentă Merlyn, care se găsea într-o dispoziție pedagogică, și copii obraznici și încăpățânați.

— Mda, e-adevărat, spuse Arhimede gânditor, că toate coroidale au un oarecare simt denaturat al umorului.

Art simți nevoia să se facă înțeles:

— Îmi place felul în care iubesc zborul. Vedeți, ele nu zboară doar așa, ca celelalte păsări, ele zboară de multe ori de distracție. Ce frumos e când se întorc la casele lor în stol, pe înserate, toate bucurându-se de viață, și vesele, și făcând tot felul de poante cam din topor și năpustindu-se una asupra alteia, ca niște bădărani veseli care se întorc de la chef. Se întorc uneori pe spate în aer și se dau peste cap, numai așa, ca să pară ridicole, sau poate fiindcă au uitat că zboară și au început să se scarpine, fără pic de bună creștere, căutându-se de purici.

— Să știi că sunt păsări inteligente, urmă Arhimede, în ciuda umorului lor de speță inferioară. Ele fac parte din păsările care au parlamente, să știi de la mine. Și au o orânduire socială bine stabilită.

— Vrei să spui că au legi?

— Bineînțeles că au legi. Și se întâlnesc întotdeauna toamna, pe un câmp, ca să le ia în discuție.

— Ce fel de legi?

— Păi, cum să-ți explic eu, în primul rând legi pentru apărarea statului de coțofană, și căsătoriilor, și așa mai departe. Nu ai voie să te căsătorești în afara tribului respectiv al coțofenelor, și dacă, din cine știe ce întâmplare, îți pierzi într-

---

³⁴ *White Gilbert* (1720–1793), naturalist englez, autor al lucrării *Istoria Naturală și Antichitățile din Selborne* (1739).

atâta orice simț al decenței și educației și te întorci în familie cu o neagră fecioară din împrejurimi, atunci o să te trezești că toți cei din preajmă o să-ți distrugă cuibul tot atât de repede pe cât ai să fii tu în stare să-l construiești. Așa că, până la urmă, ești obligat să mergi la mahala, mă înțelegi, și de aceea ai să vezi întotdeauna că în jurul fiecărei colonii, sunt unele cuiburi așezate mai lăturalnic, la câțiva copaci depărtare de celelalte.

— Un alt lucru care-mi place la ele, spuse Art, este tevatura lor. Or fi ele cam hoațe și le plac cam prea mult bancurile și se ceartă și se bat tot timpul și cărăie ca niște apucate, dar trebuie să recunoașteți că au curajul să se strângă gloată în jurul dușmanilor lor. Eu zic că e nevoie de ceva curaj ca să ataci un uliu, chiar dacă ai toată gloata cu tine. Și-apoi, chiar atunci când fac o asemenea treabă primejdioasă, tot sunt niște clovni și le place să glumească.

— Gloată. E așa cum ai spus tu, sunt gloată și nimic altceva. Tu ai spus, nu eu! trânti Arhimede cu dispreț.

— Mă rog, or fi ele neam prost, dar sunt zvăpăiate și mie-mi plac!

— Și care-i pasărea ta preferată? întrebă Merlyn cu politețe, ca să nu iasă ceartă.

Arhimede cumpăni întrebarea aceasta câțeva vreme, și apoi răspunse:

— Vedeți dumneavoastră, aceasta este o întrebare complexă. Aș spune că seamănă întrucâtva cu întrebarea „care-i cartea ta favorită?” Oricum, luând lucrurile în ansamblu, trebuie să vă mărturisesc că prefer porumbelul.

— Ca să-l mănânci?

— Nu, nu mă refeream la acest aspect al problemei, răspunse bufnița pe un ton împăciuitor. De fapt, trebuie să recunosc că porumbelul este mâncarea favorită a tuturor răpitoarelor înaripate, bineînțeles dacă sunt destul de mari ca să poată vâna un porumbel gras și bine făcut, dar eu mă gândeam doar la deprinderile sale.

— Descrie-le.

— Porumbelul, spuse Arhimede, este un fel de Quaker³⁵. Se îmbracă întotdeauna în cenușiu. Este un copil care-și respectă părinții, un îndrăgostit credincios și un părinte înțelept și știe, la fel ca toți filosofi, că mâna tuturor se ridică împotriva lui. De-a lungul secolelor a învățat, aș putea spune că s-a specializat, să evadeze. Niciun porumbel nu a comis vreodată un act de agresiune și nici nu s-a îndreptat cu gând rău împotriva dușmanilor săi.

O adevărată rasă de iubitori de pace, gonind de colo-colo în caravane de căruțe cu coviltir din calea Indianului distrugător.³⁶ Ei sunt niște individualiști iubitori, supraviețuind forțelor masacrului numai prin înțelepciunea fugii lor.

Știați oare, adăugă Arhimede, că o pereche de porumbei se odihnește întotdeauna spate în spate, ca să poată arunca priviri în toate direcțiile?

---

³⁵ Sectă religioasă creștină, fondată spre mijlocul secolului al XVII-lea, în Anglia. Au puține rituri și întâlnirile lor sunt caracterizate prin multă tăcere și rugăciuni libere. În general, sunt împotriva războiului, mulți refuzând să participe la acesta.

³⁶ Aluzie ironică la Quakerii americani care au fost coloniști destul de perseverenți, în dauna Pieilor Roșii.

— Da, am văzut asta la porumbeii noștri domesticiți, spuse Art. Eu cred că motivul pentru care oamenii încearcă întotdeauna să-i ucidă, este că porumbeii sunt foarte lacomi. Știți, ce-mi place mie la porumbeii de pădure este fâlfaiala aripilor și felul în care se avântă și apoi își închid brusc aripile și se prăbușesc atunci când zboară unul în jurul altuia, în zborurile lor de dragoste. Ai zice că sunt niște ghionoaie.

— Aiurea, ghionoaie; nici gând de așa ceva! spuse Merlyn.

— Da, nu-i chiar așa, recunosc Art.

— Și care-i pasărea dumitale preferată? întrebă Arhimede, considerând că și stăpânul său ar trebui să-și spună punctul de vedere.

Merlyn își împreună degetele în maniera lui Sherlock Holmes, și răspunse imediat:

— Eu prefer pițigoiul. Prietenul meu Linnaeus³⁷ îl denumeste pasărea burlac (*coelebs*). Stolurile au bunul-simț ca pe timpul iernii să se despartă, așa încât bărbătușii rămân într-un stol și femelele în altul. Și astfel, măcar în lunile de iarnă, este liniște și pace.

— Îmi permit să vă reamintesc, observă Arhimede, că am început conversația în legătură cu posibilitatea păsărilor de a vorbi.

— Un alt prieten de-al meu, adăugă Merlyn imediat cu vocea sa cea mai erudită, afirmă, sau va afirma, că limbajul păsărilor este un rezultat al imitației. Știți, și Aristotel atribuie tragedia imitației.

Arhimede oftă din greu și observă cu o voce profetică:

— Ei, haide, dacă trebuie neapărat, dă-i drumul și descarcă-ți sufletul.

— Da, și după cum vă spuneam, continuă Merlyn. Vindereul se aruncă asupra unui șoarece, și sărmanul șoricel, străpuns de acele necruțătoare ale ghearelor scoate unicul său țipăt de agonie: K-e-e-e! Data viitoare când vindereul va vedea un șoricel, sufletul său va striga de la sine Kee, într-un fel de imitație a durerii celui alt. Un alt vindereu, poate chiar perechea lui, va veni la acest țipăt și, după câteva milioane de ani, toți vindereii se vor striga unul pe celălalt cu această chemare de Kee-Kee-Kee.

— Bine, dar nu poți spune același lucru despre toate păsările.

— Nici nu vreau așa ceva. Ulii țipă ca prada lor. Rața sălbatică orăcăie ca broaștele pe care le mănâncă. Sfrânciocul la fel, repetă țipătul de moarte al victimelor lui. Mierlele și sturzii țacăne ca și cochiliile melcilor pe care le sparg cu ciocul. Cintezoi fac zgomotul semințelor pe care le dezghioacă, iar ciocănitoarea imită zgomotul bătilor în lemnul copacilor din care-și scoate larvele.

— Bine, dar păsările nu scot doar o singură notă!

— Nu, bineînțeles că nu. Prima chemare a venit dintr-o imitare, și toate melodiile păsărilor, care îți încântă urechea, nu sunt altceva decât repetarea chemării lor și cântecul care se naște din această repetare.

---

³⁷ *Linnaeus, Carolus* (Carl Linné, 1707–1778), botanist suedez care a pus la punct sistemul clasificării binomiale. folosit și în zilele noastre.

— Aha, înțeleg acum care e părerea dumatăle despre graiul păsărilor, spuse Arhimede cu răceală în glas. Și ce poți spune despre mine?

— Poftim, dar știi foarte bine cum stă treaba, răspunse Merlyn, știi doar că șoarecele de câmp, asupra căruia vă năpustiți, chițăie kuik, kuik! Uite, de aceea, tinerii din specia voastră strigă kee-Uick!

— Aha, cei tineri?! Dar ăia bătrâni?! Întrebă Arhimede cu sarcasm.

— Huru-huru, strigă Merlyn, refuzând să se lase domolit. E evident, dragul meu. După prima iarnă, încep să imite vântul care şuieră printre copacii desfrunziți, în scorburile unde se ascund și unde preferă să doarmă.

— Aha, așa stă chestia! spuse Arhimede, mai rece și mai distant ca întotdeauna. Vasăzică, de data asta observăm că nu mai este deloc problema de pradă.

— Ei, haide, dom'le nu te mai preface, replică Merlyn, Mai sunt și alte lucruri în afară de cele pe care le mănânci. Chiar și o pasăre bea din când în când, de exemplu, sau se scaldă în apă. Uite, în cântecul unui prihor auzim notele lichide ale unui râu, care șoptește curgând la vale.

— Ei, da, mă rog, acum nu mai am ce spune. După câte se pare, acum nu mai e vorba de ceea ce mâncăm, ci și de ceea ce bem sau auzim.

— Și de ce nu?

Bufnița spuse resemnată:

— Bine, să nu mai discutăm!

— După părerea mea, este o idee deosebit de interesantă, interveni Art pentru a-și încuraja dascălul. Dar tot nu înțeleg cum apare din aceste imitații un grai?

— Păi să vezi: la început le tot repetă, spuse Merlyn, și apoi încep să facă tot felul de variațiuni pe tema lor. Nici nu-ți poți imagina câte înțelesuri diferite se pot găsi în tonul și luțea vorbirii. Ia gândește-te că aș spune „Ce zi frumoasă!” așa, dintr-o suflare, tu ai răspunde „Da, așa e”. Dar dacă aș spune „Ce zi frumoasă”, așa cu tonuri mângâietoare pe „frumoasă”, ai putea să te gândești că am avut, cine știe, noroc în ziua aceea. Și-apoi, dacă aș zice așa, șoptit și din adâncul pieptului „Ce zi frumoasă!”, te-ai uita probabil primprejur ca să vezi ce m-a înspăimântat. Ei, uite-așa, încetul cu încetul, și-au alcătuit și păsările un grai.

— Ei, dacă astfel se prezintă lucrurile, sper că n-aveți nimic împotrivă să ne spuneți și nouă, reluă Arhimede, din moment ce știți atâtea lucruri interesante despre graiul nostru, câte lucruri diferite suntem noi păsările în stare să exprimăm, modificând ritmul și accentul trilurilor a ceea ce dumneata denumești „chemarea” noastră?

— O, un foarte mare număr de lucruri. Puteți, de pildă, striga Kee-uick cu accente tandre, dacă sunteți cumva îndrăgostiți, sau Kee-uick cu furie, când vreți să vă speriați dușmanul sau sunteți cuprinși de ură; puteți să o strigați urcând glasul ca un țipăt, dacă nu știți unde vă este tovarășul, sau dacă vreți să-i atrageți atenția că vreun străin s-a rătăcit pe lângă cuibul vostru; dacă vă apropiați vreodată iarna de vechiul vostru cuib, s-ar putea să strigați Kee-uick cu dragoste, un reflex condiționat al plăcerilor pe care le-ați încercat odată în el, iar dacă mă voi apropia

prea mult și prea repede de vreunul dintre voi, s-ar putea să strigați Keewick-Keewick-Keewick, ca un strigăt zgomotos de alarmă.

— Așa! Ei, fiindcă veni vorba de reflexe condiționate, remarcă cu acreală Arhimede, știi că prefer să caut un șoricel.

— N-ai decât. Și când îl vei găsi, îndrăznesc să spun că vei scoate un alt sunet caracteristic pentru bufnițe, deși nu ești prea des menționat în cărțile de ornitologie. Mă refer la sunetul „Tock” sau „Tek”, pe care ființele umane l-ar denumi un plescăit din buze.

— Și asta ce sunet mai imită?

— Evident, spargerea oaselor de șoarece.

— Ei, ești mare meșter dumneatale, spuse Arhimede, și văd că în ceea ce ne privește pe noi, sărmatele bufnițe, o să găsești întotdeauna o explicație pentru toate. Ce pot să-ți spun din experiența mea personală este că tot ce-ai spus până acum nu face două parale. Un țipăt poate să-ți spună nu numai că există un pericol, dar și ce fel de pericol. Un țipăt al unei păsări poate să-ți spună cu precizie, așa cum ai spune dumneata „Bună ziua”, „Păzea că vine pisica”, sau „Ascunde-te că vine uliul”, sau „Uite că se apropie bufnița”.

— Dar nici prin cap nu mi-a trecut să te contrazic, se apără Merlyn. Am spus numai că așa stăteau lucrurile la începuturile limbii voastre. Uite, dacă vrei, încearcă să-mi pomenеști de o pasăre, o singură pasăre al cărei cântec n-am să-l pot atribui, la origine, unei imitații?

— Păpăluda, spuse Art.

— Bâzâitul aripilor de bondar, replică dascălul său pe dată.

— Privighetoarea, strigă în culmea disperării Arhimede.

— Ah, spuse Merlyn, lăsându-se pe spate în scaunul lui confortabil. Ei, acum să imităm cântecul de inimă albastră a iubitei noastre Proserpina, înălțând trilurile ei de trezie, pe când încearcă să se dezmeticească în tot eul ei lichid.

— Tru-tru, spuse cu blândețe Art.

— Pieu-pieu, adăugă bufnița încet.

— Muzică! conchise necromantul în extaz, incapabil să aducă nici cele mai mici semne ale vreunei imitații.

— Ei, salut, spuse Kay, deschizând ușa clasei în care se ținea lecția de după-amiază. Vă rog să mă iertați că am întârziat la geografie. Dar știți, încercam să dobor câteva păsările cu arcul. Uite, am ucis un sturz.

CAPITOLUL XVIII

Art rămase treaz, după cum i se spusese. Trebuia să aștepte până ce-o adormi Kay și apoi Arhimede avea să vină să-i aducă farmecul lui Merlyn. Stătea întins sub blana cea mare de urs și se zgâia pe fereastră la stelele primăverii, care-și pierduseră înfățișarea înghețată și metalică, de parcă ar fi fost spălate de curând și s-ar fi umflat de apă. Era o seară frumoasă de primăvară, fără urme de ploaie sau nori. Cerul presărat de stele avea adâncimea și culoarea unei catifele din orient. Încadrate în fereastra care dădea spre apus, stelele Alderbaran și Betelgeuse îl goneau pe Sirius, departe, spre orizont, în vreme ce ogarul-stea privea înapoi spre stăpânul său Orion, care încă nu se ridicase deasupra pervazului ferestrei. Pe fereastră mai pătrundea și mireasma de-abia simțită a florilor de ceas târziu, fiindcă arbuștii de coacăz, vișinii sălbatici, prunii și măceșii dăduseră în floare și nu mai puțin de cinci privighetori își încântau urechea întrecându-se în frumusețea trilurilor printre copacii de-abia deslușiți, învăluți în umbra nopții.

Art stătea întins pe spate, pe jumătate dezvelit de blana călduroasă de urs, cu mâinile încheștate sub ceafă. Era prea frumos ca să poți dormi, prea cald să te poți înveli. Se uita afară la stele cuprins de un fel de transă. Iată, curând va veni iarăși vara și va putea dormi pe metereze și-și va pierde privirea în frumusețea stelelor plutind deasupra feței lui ca niște fluturi de noapte – și având parcă ceva din polenul lor, cel puțin în stelele din Calea Laptelui. Vor fi aproape de el, și în același timp atât de depărtate, încât gânduri fără cuvinte, despre spațiu și eternitate, se vor învâlmăși în pieptul lui micuț, făcându-l să ofteze fără rost. Își va închipui cum se prăbușește în sus, tot mai sus și mai sus, tăvălindu-se printre ele, fără să le-ajungă vreodată, fără sfârșit, lăsând totul în urmă și pierzând totul, în graba calmă a spațiului necuprins.

Când Arhimede veni după el, tocmai ațipise.

— Mănâncă asta, spuse bufnița, și-i întinse un șoarece mort.

Art se simțea atât de ciudat, încât luă fără niciun protest mortăciunea acoperită cu blană și o vârî în gură, fără ca măcar să-i treacă prin cap că ar putea fi ceva scârbos. Așa că nu fu deloc surprins când șoricelul se dovedi a fi o hrană excelentă, cu un gust de fruct zemos, cum ar fi o piersică pe care-o mănânci cu pieliță cu tot, deși bineînțeles că pielița nu avea un gust la fel de bun ca șoarecele.

— Ei, și-acum eu zic că cel mai bun lucru ar fi să zburăm puținel, spuse bufnița. Haide, sări deocamdată pe pervazul ferestrei de aici, să te obișnuiești cu tine însuși înainte de a ne lua zborul.

Art sări pe pervaz și, în același timp, dădu fără voie din aripi, la fel cum un săritor în înălțime își leagănă brațele. Ateriză cu o bufnitură pe pervazul ferestrei deschise, așa cum știu întotdeauna bufnițele să facă, dar nu se opri la vreme, își pierdu echilibrul și se răsturnă de pe fereastră, prăbușindu-se în gol. „Ei, uite-așa!”, se gândi în sinea lui, fără niciun necaz și cuprins de o veselie nefirească, „Uite-așa o să-mi frâng gâtul”. Lucru de mirare, dar nu putea să ia viața în serios. Văzu cum zidurile castelului treceau ca fulgerul pe lângă el și cum pământul și șanțul cu apă

se înălțau spre el. Dădu brusc din aripi și pământul se lăsă din nou în jos, ca apa într-un puț care seacă. Peste o clipă, mișcarea aripilor își pierduse efectul și pământul se ridica din nou spre el. Dădu iarăși din aripi. Era o senzație cu totul nebănuită mai înainte, să înaintezi cu pământul care se retrăgea și se înălța sub tine ca un pântec de uriaș adormit, învăluit în tăcerea absolută a aripilor desfăcute.

— Pentru Dumnezeu! găfâi Arhimede lângă el, planând în întuneric, încetează odată cu zborul ăsta ca de ghionoale. Oricine te-ar lua drept o ciovică, dacă ființele astea ar fi fost importate în Anglia. Păi tu știi ce faci?! Prinzi viteză și te înalți puțin când dai o dată ca speriatu' din aripi. Te ridici nițel și apoi începi să pierzi din viteză și să te oprești. Și tocmai când să te prăbușești, mai dai o dată din aripi și apoi o iei iarăși d-a capo. Zău că nu mă pot ține după tine în felul ăsta!

— Și atunci ce-ai vrea să fac? întrebă Art nepăsător. Dacă nu fac așa, o să mă prăbușesc de-a binelea.

— Tâmpitule! zise bufnița. Trebuie să-ți fluturi tot timpul aripile, uite-așa, ca mine, în loc să faci toate săriturile astea ridicole.

Art făcu ceea ce i se spusese și fu surprins să vadă că pământul devine stabil, fără să mai salte ca înainte, și se mișcă sub el lin, într-o scurgere calmă de râu de șes. Acum nici măcar nu mai simțea că se mișcă.

— Ei da, așa-i mai bine.

— Ce curios arată toate lucrurile, observă băiatul cu mirare, acum că avea vreme să se uite în jur.

Și zău așa, că tare ciudată înfățișare mai căpătase toată lumea. În unele privințe, cea mai bună descriere a ei ar fi fost să spui că totul arăta ca negativul unei fotografii, fiindcă acum Art vedea mai mult decât spectrul care este vizibil ființelor umane. Un aparat de fotografiat cu infraroșii va face fotografii în întuneric, atunci când nu putem să vedem nimic, dar va face niște poze la fel de bune și pe lumină. Cam același lucru și cu bufnițele, fiindcă este cu totul neadevărat că ele pot vedea numai noaptea. Nici gând de-așa ceva. Văd la fel de bine și ziua, numai că ele au și avantajul că pot vedea la perfecție și în timpul nopții. Așa că, bineînțeles, n-or fi proaste să vâneze ziua, dacă pot să vâneze noaptea, când toate celelalte ființe sunt mai mult ca întotdeauna la voia lor. Lui Art, copacii verzi i-ar fi apărut în timpul zilei înveșmântați într-o culoare alburie, de parcă ar fi fost încărcăți cu flori albe de măr, dar acum, noaptea, totul căpăta o altfel de înfățișare. Era ca și cum ar fi zburat în amurg, într-un amurg în care toate lucrurile ar fi fost reduse la nuanțe ale unei aceleiași culori și, la fel ca și la asfințit, contururile lucrurilor nu erau chiar atât de clare, fiind uneori ascunse de întuneric.

— Ei, îți place? întrebă bufnița.

— Oho, te cred! Îmi place chiar foarte mult. Știi, pe vremea când eram pește, am văzut că în apă erau porțiuni cu apă mai caldă sau unele cu apă mai rece și văd că același lucru se întâmplă și în aer.

— Temperatura depinde de vegetația de jos, spuse Arhimede. Pădurea sau ierburile fac ca deasupra lor aerul să fie mai cald.

— Ei, da, replică Art. Acum îmi dau seama de ce reptilele care au renunțat să mai fie pești, s-au hotărât să devină păsări. Ce mai, nu încape discuție, e colosal aici sus.

— Așa, așa, vezi că începi să înțelegi și tu cum stau lucrurile, remarcă Arhimede. Ia spune-mi, ai ceva împotriva să ne-așezăm puțin?

— Da cum să mă așez?

— În primul rând trebuie să te oprești din zbor. Asta înseamnă că trebuie să te înalți până ce pierzi din viteză, și apoi, tocmai în clipa în care-ți dai seama că începi să cazî – te așezi ușurel, ușurel. Ai înțeles? N-ai observat că păsările zboară întotdeauna în sus când vor să se cocoțe pe o cracă? Ele nu se lasă niciodată direct în jos pe cracă, ci se lasă în jos pe lângă ea și apoi de-abia se ridică. Și, la capătul scurtului lor zbor, pierd din viteză și pot să se așeze.

— Bine, dar păsările se așază și pe pământ. Sau rațele sălbătice? Ele se pot lăsa și pe apă? Și doar nu se pot ridica pentru ca să se așeze pe apă...

— Mda, este perfect posibil să aterizezi pe lucruri netede, deși mult mai greu. Trebuie, pentru asta, să aluneci cu o viteză din ce în ce mai mică o bucată bună de drum, și apoi să-ți sporești rezistența la vânt, făcându-ți aripile căuș, lăsându-ți în jos picioarele și coada, și așa mai departe. Și nu se poate să nu fi băgat de seamă că sunt foarte rare păsările cărora să le reușească bine figura asta. N-ai decât să-ți amintești cum se trânteste cloara greoi la pământ și cum stropește rața sălbatică. Se pare însă că păsările care au aripile ca un căuș sau ca o lingură, reușesc să facă treaba asta cel mai bine și bătlanul sau nagățul sunt mari specialiști într-o asemenea performanță. De fapt, trebuie să recunosc cu toată modestia că și noi, bufnițele, nu suntem chiar atât de slabe la aterizat pe sol.

— Iar păsările cu aripi lungi cum ar fi lăstunii mari, bănuiesc că sunt cele mai proaste, fiindcă ele nu se pot ridica deloc de pe o suprafață plană?

— Mda, motivele sunt diferite, spuse Arhimede, totuși faptul rămâne adevărat. Dar spune-mi, te rog, e neapărată nevoie să vorbim zburând? Știi, că am început să obosesc.

— Și eu.

— Asta din pricină că noi, bufnițele, preferăm să ne așezăm la fiecare sută de metri.

Art copie exact mișcările lui Arhimede, avântându-se spre ramura pe care o aleseseră. Se lăsa în jos chiar când era deasupra ei. Se prinse de ea cu picioarele lui îmbrăcate în puf, chiar în ultimul moment, se bălăbăni înainte și înapoi de vreo două ori și apoi constată cu bucurie că aterizase cu succes. Își strânse aripile.

În vreme ce Art stătea liniștit și admira peisajul, prietenul său începu să-i țină o conferință despre zborul la păsări. Îi spuse că, deși lăstunul mare era un zburător atât de iscusit încât putea să doarmă în zbor toată noaptea și, cu toate că lui Art îi plăcuse grozav felul în care se distrau coțofenele în zbor, adevăratul aeronaut al văzduhului – care nici n-avea treabă cu lăstunul mare – era nagățul. Îi explică cum aceste păsări se lăsau în voia acrobațiilor aeriene și făceau de fapt asemenea figuri, cum ar fi vrile, întoarceri fără viteză, lupinguri sau chiar rostogoliri, numai de dragul perfecțiunii. Ele erau singurele păsări care-și făceau un obicei din a se

azvârli din înălțime în picaj spre pământ – poate uneori în afara aceluiași aeronaut, cel mai vechi, cel mai vesel și cel mai frumos dintre toți aeronauții înzestrați cu inteligență, corbul. Art nu prea acordă mare atenție conferinței, ci folosește acest răgaz pentru a-și obișnui ochii cu tonurile ciudate ale luminii, așa cum le vedea el. Îl privea pe Arhimede cu coada ochiului. În tot acest timp, în vreme ce-i vorbea și-l povățuia, Arhimede iscodea distrat pământul, încercând să-și dibuiască vreun ospăț. Această operațiune era un spectacol ieșit din comun.

Un titirez care-și pierde din viteză descrie încet cercuri cu vârful de sus, înainte de a cădea. Piciorul titirezului rămâne în același loc, dar celălalt cap va descrie niște cercuri care vor deveni, în cele din urmă, din ce în ce mai largi.

Tocmai asta făcea și Arhimede, păstrând tot timpul un aer de profesor distrat și vorbindu-i neîncetat. Picioarele lui rămâneau nemișcate, dar își mișca partea de sus a corpului de jur-împrejur, cum ar face cineva care ar încerca să vadă la cinema ce e pe ecran, dacă ar fi avut ghinionul să stea în spatele unei doamne cam trupeșe și nu putea să se decidă care parte îi oferea cea mai bună perspectivă a ecranului. Cum trebuie să mai pomenim și de faptul că Arhimede era în stare să-și învârtă capul aproape complet pe umeri, vă puteți imagina că bufoneriile lui meritau să fie contemplate.

— Ce faci, dragă? întrebă Art.

Chiar în momentul în care întrebă, Arhimede dispăru. Cu o clipă înainte, se găsea pe cracă o bufniță liniștită, care conferenția despre isprăvile nagățului, și hop! ia bufnița de unde nu-i! Numai de departe, de undeva de jos, se auzi o bufnitură și un fâșăit de frunze, când torpila aeriană se năpusti în mijlocul unui tufiș, fără să țină seama de piedici.

Peste un minut, bufnița stătea din nou lângă el pe cracă, zdrobind gânditoare în cioc o vrabie ucisă.

— Pot să fac și eu așa ceva? întrebă Art, căruia îi venea să fie setos de sânge.

— De fapt, spuse Arhimede, după ce așteaptă un pic să-i tihnească duminica, nu prea poți. Vreau să zic că șoarecele fermecat care te-a făcut bufniță o să-ți fie de ajuns o vreme – în definitiv, nu știu ce mai vrei, ai mâncat toată ziua ca ființă umană – și nicio bufniță nu ucide de plăcere. Ca să nu mai vorbim că e cazul să te iau cu mine și să te duc să-ți faci educația și, imediat ce-mi termin gustărica, chiar așa o să trebuiască să facem.

— Și unde-o să mă duci?

Arhimede își isprăvi vrabia, își șterse, binecrescut, pliscul pe cracă și-și îndreptă ochii larg deschiși spre Art. Ochii aceia mari și rotunzi aveau, după cum a spus un celebru scriitor, o pată de lumină în ei, ca roșul de purpură al unui strugure.

— Ei, acum c-ai învățat să zbori ca bufniță, spuse el, Merlyn vrea să încerci și ca Gâscă Sălbatică.

Locul în care se găsea era absolut întins și neted. În lumea umană vedem rareori întinderea plată, fiindcă toți copacii și casele și tufișurile dau peisajului un fel de margine dințată. Chiar și iarba străpunge pământul cu mii și mii de cuțite verzi. Dar

aici, în pântecul nopții, nămolul umed, întins și fără de margini era la fel de lipsit de orice trăsătură ca un cheag de lapte negru. Dacă ar fi fost nisip ud, ar fi avut măcar valurile acelea de-abia simțite, ca cele din cerul gurii.

În întinderea aceasta plată și enormă, exista un singur element – vântul. Cu adevărat un element distinctiv. Era o dimensiune, puterea întunericului. În lumea umană, vântul vine de undeva și merge undeva și, circulând, trece pe undeva sau prin ceva – printre copaci sau străzi sau printr-un șir de arbuști. Vântul acesta nu venea de nicăieri. Sufla printr-o întindere de nicăieri, spre niciun loc. Orizontală, fără niciun sunet, în afară de un fel de vuiet specific, tangibilă, infinită, uimitoarea sa povară dimensională străbătea nămolul. Puteai să-i trasezi urma cu o linie dreaptă. Linia lui, cenușie și gigantică, era solidă și neșovăielnică. Ți-ai fi putut agăța mânerul umbrelei de ea și să știi că ar fi rămas acolo, fără să se clintească.

Art, cu fața la acest vânt, simți că nu era făptură împlinită. În afară de soliditatea umedă de sub etichetele lui cu membrană între degete, simțea că trăiește în nimic – un nimic solid, la fel ca și haosul. Ale lui erau senzațiile – senzația unui punct geometric, existând misterios undeva pe drumul cel mai scurt între două puncte; sau a unei linii, trase pe o suprafață plană care avea lungime, lățime, dar nu avea nicio dimensiune. Nicio dimensiune! Cuprindea în sine însăși esența dimensiunii. Era energie, curent, forță, direcție, un șuvoi continuu, atotcuprinzător, în pragul iadului.

Acest purgatoriu mirean avea niște granițe. În depărtare, spre răsărit, poate cam la vreo milă mai încolo, se găsea un zid neatins de sunet. Se ridica puțin, părând să se întindă sau să se contracte, dar era solid. Era un zid amenințător, doritor de victime – fiindcă era marea, marea gigantică și fără cruțare.

La două mile spre apus, se aflau într-un triunghi trei puncte de lumină. Erau feștilele care aruncau o scânteiere slabă din colibele pescarilor, sculați cu noaptea în cap să prindă fluxul în lanțul de golfulețe din mlaștina sărată. Apele fluxului se zbăteau uneori în direcție contrară celor ale oceanului. Acestea erau trăsăturile lumii care îl înconjura – sunetul mării și cele trei luminițe: întunecime, întindere, vastitate, umezeală; și, în golful nopții, golf-stromul vântului.

Când se făcu ziuă, cuprins de un presentiment tulbure, băiatul își dădu seama că se afla în mijlocul unei mulțimi de făpturi asemănătoare lui. Unele stăteau așezate în nămolul care acum începu să fie răvășit de valurile subțirele, dar din ce în ce mai furioase ale mării care se întorcea, iar altele se lăsaseră purtate de apa care le sculase din somn și se depărtaseră de-ajuns demult ca să scape de plesniturile de bici ale mării ce se izbea de mal. Cele așezate arătau ca niște ceainice mari, cu gâturile vârate sub aripi. Cele care înotau își cufundau din când în când capetele în apă și apoi și le scuturau. Câteva, trezindu-se pe nămol, se ridicau și-și fluturau aripile din toate puterile.

Tăcerea profundă care-i învăluise mai înainte era sfâșiată din timp în timp de o bolboroseală și de freacăta conversațiilor. Erau cam patru sute risipite pe

întinderea aceea cenușie – făpturi prea frumoase, sălbaticile Gâște Albe, cele pe care dacă le-ai văzut vreodată de aproape, nu le mai poți uita în vecii vecilor.

Cu mult înainte ca să răsară soarele, se și pregătiseră de zbor. Cele născute din aceeași familie veneau în cete, și toate aceste grupuri căutau să se unească unele cu altele, poate sub comanda vreunui bunic sau a vreunui străbunic, sau a vreunui conducător din străini. Când detașamentele fură întocmite, în zumzăiala discuțiilor se ridică un fel de rumoare de emoție. Începură să-și miște capetele de colo până colo, urmărind parcă ceva ce nu putea fi văzut. Și apoi, azvârlindu-se în vânt, se ridicau toate laolaltă în văzduh, cu zecile deodată, cu aripile larg deschise lopătând întunericul, și un strigăt de triumf le gâlgâia în gâtlee. Dădeau un rotocol, se înălțau apoi fără veste drept în sus și dispăreau din vedere. Când se ridicau la douăzeci de metri, ochiul nu le mai putea zări, ascunse în întunericul nopții care nu se ridicase încă. Primele decolări nu erau zgomotoase. Aveau tendința să nu dea glas bucuriei înainte de a răsări soarele și erau tăcute, făcând remarci numai rareori sau strigându-și unicul țipăt de avertisment, dacă le amenința vreun pericol. Și atunci, la acest strigăt de primejdie, s-ar fi ridicat cu toatele de pe pământ, înălțându-se grabnic și dispărând.

Art începu să fie stăpânit de un simțământ de stinghereală. Escadroanele de-abia zărite de lângă el, care porneau din minut în minut, îl molipseau de o dorință arzătoare. Deveni neliniștit și nerăbdător să le urmeze exemplul, dar îi era teamă. Poate că grupurile lor, familiile în care se strângeau, ar fi fost împotriva amestecului său. Și totuși simțea nevoia de a nu sta singur și izolat. Voia din tot sufletul să li se alăture și să se bucure de exercițiul zborului de dimineață, care era, atât de vădit, o plăcere nespusă. Toate ființele acelea aveau un spirit de camaraderie, o disciplină liber consimțită și o adevărată *joie de vivre*.³⁸

Când gâsca de lângă Art își întinse aripile și țâșni în sus, făcu și el la fel, fără să mai stea pe gânduri. Vreo opt dintre cele din apropiere își scuturaseră pliscurile, gest pe care el îl imitase de parcă ar fi prins ceva în el, și acum, cu aceleași opt păsări, se trezi zburând în văzduhul întins. În momentul în care părăsise pământul, vântul dispăruse ca prin farmec. Senzația lui de tulburare și dorințele ciudate care-l frământau pieriră și ele, de parcă ar fi fost retezate cu cuțitul. Era înfășurat în curentul de aer, se lăsa purtat de el și liniștea poposi în inima lui.

Cele opt gâște se răspândiră în linie, una în spatele celeilalte, iar el încheia șirul. O porniră spre răsărit, de unde licăriseră luminițele acelea, și acum, în fața lor, începea să se ridice soarele măreț.

Hăt departe, undeva, în spatele pământului, zăgazul de întuneric al nopții plesnise și lăsa să se prelingă primele raze de purpură și aur. Nimbul soarelui se întindea văzând cu ochii, iar mlaștina sărată de jos începea să se deslușească. O vedea din înălțime ca pe o baltă sau o mocirlă fără formă, care fusese din întâmplare cotropită de apele mării – buruienile ei având încă înfățișare de buruieni, se împerecheaseră cu iarba de mare, până ce deveniseră un fel de plantă

---

³⁸ Bucurie de a trăi. (fr.).

de apă sărată, dând la iveală frunze umede și lunecoase. Pârâiașele care șiroiau prin mlaștină nu erau de apă dulce, ci din apă de mare, tulbure de mâl albăstrui. Din loc în loc se ridicau plase lungi, întinse pe prăjini, în care găștele neștiutoare s-ar fi putut prinde în zborul lor fără grijă. Vasăzică asta fusese cauza acelor strigăte de avertisment. De una dintre prăjini atârnavu câteva becațe ucise și, departe, spre răsărit, un om care arăta cât o furnică, se trudea cu îndârjire să-și ridice sacul din noroi.

Soarele, pe când se ridica, tinea argintul viu al băltoacelor de apă și clisa lucitoare cu o cunună de flăcări. Corlele, care-și puiuseră jalea încă mult înainte de ivirea zorilor, zburătăciră din stuful de pe mal. Lișițele, care dormiseră pe apă, veniră fluierându-și şuierăturile, ca niște pocnitori de Crăciun. Rațele sălbatice se înălțară greoi, luând vântul pieptiș. Fluierarii, cu picioare roșii, țâșniră și se îmboldiră ca niște șoricea speriați. Un nor de rândunele de mare micuțe, mai dens decât cel de grauri, s-a ridicat în aer cu vuietul unui tren. Șleahta ciorilor se ridică din pinii de pe dune, scoțând strigăte de mare veselie. Păsări de țarm de tot soiul populau linia mării, umplând-o cu freamătul unei zarve fericite și cu nespuse frumusețe.

Zorile, aurora mării și desăvârșirea zborului desfășurat într-o ordine perfectă erau de o frumusețe atât de intensă, încât băiatul simți o dorință nestăpânită de a cânta. Voia să înalțe un cor frumuseții vieții și, fiindcă în aer se mai găseau o mie de găște la fel ca și el, nu trebui să aștepte prea mult. Lanțurile de zburătoare, unduindu-se ca fumul pe cer pe când înfruntau răsăritul soarelui, se avântară deodată în muzică, râs și bucurie.

La venirea zilei, se găsea într-o câmpie răvășită. Tovarășii săi de zbor pășteau în jurul lui, ciugulind iarba cu smucituri piezișe ale pliscurilor mici și moi, aplecându-și gâtul cu zvâcniri neașteptate, cu totul diferite de arcurile boltite ale grațioasei lebede. Întotdeauna, în timp ce se hrăneau, unul dintre ei stătea de pază, cu capul ridicat, ca un șarpe înfuriat și şuierător. Găștele se împerecheaseră în lunile de iarnă, sau în iernile de dinainte, așa că erau înclinate să se hrănească în perechi, în familie sau în stol. Femela tânără, vecina lui de locuință de pe întinderea de mâl, era în primul ei an de viață. Din când în când, arunca o privire plină de inteligență spre el.

Băiatul, urmărind-o cu atenție, îi observă trupul grăsuț și bine făcut și câteva cute gingașe pe gât. Aceste cute, văzu el trăgând cu coada ochiului, erau provocate de o diferență în așezarea penelor. Penele erau concave, ceea ce le separa pe una de cealaltă întocmind o țesătură de încrețituri, care lui i se părură grațioase.

Curând, tânăra îl împinse cu pliscul. Până atunci, ea făcuse pe sentinela.

— Ei, acum e rândul tău, îi spuse.

Își lăsă capul în jos, fără să aștepte răspunsul lui și începu să pască cu aceeași mișcare. Ocupația aceasta o făcu să se îndepărteze de el.

Rămase el de pază. Habar n-avea ce trebuie să păzească și de cine, și nu vedea nici urmă de vrăjmaș, nimic în afară de smocurile de iarbă și de tovarășii săi care

ciuguleau fără încetare. Dar în orice caz, îi plăcea să facă pe santinela și-i părea bine că avuseseră încredere în el.

— Ce faci? Îl întrebă ea, trecând pe lângă dânsul cam după vreo jumătate de oră.

— Păi, ce să fac, stau de gardă.

— Ei, asta-i bună! Îi răspunse cu un chicotit (sau să zicem că era un găâit?).

Măi, da' prost mai ești!

— De ce?

— Ei, las' că știi tu!

— Pe cinești mea, că nu știu. Ce, e ceva în neregulă? Nu-mi vād de treabă cum se cade? Zău că nu-nțeleg.

— Dă mai departe paza. Stai de pază de cel puțin două rânduri.

Făcu așa cum i se spusese și lovi ușor cu pliscul pe cel care se găsea cel mai aproape de ei. Acesta preluă fără vorbă schimbul. Se duse apoi lângă ea să se hrănească. Ciuguleau firele de iarbă, uitându-se unul la celălalt cu ochii ca mărgelele.

— Tu zici că sunt un prost, spuse cu timiditate, mărturisind pentru prima oară unui animal secretul speciei căreia îi aparținea cu adevărat, dar să știi că ai părerea asta despre mine fiindcă eu nu sunt cu adevărat o gâscă. Eu m-am născut om. De fapt, asta e primul meu zbor.

Ea fu într-o oarecare măsură surprinsă.

— Asta-i cam neobișnuit. În general, oamenii preferă lebedele. Ultima serie care a venit au fost copiii lui Lir³⁹. Dar, mă rog, suntem și noi din familia anseriformelor, așa că e explicabil.

— Da. Am auzit de copiii lui Lir.

— Știi că nu prea le-a plăcut. Erau grozav de naționaliști și religioși și se strângeau mereu în jurul uneia dintre bisericile din Irlanda. Zău că se putea spune că de-abia băgau în seamă celelalte lebede.

— Dar mie-mi place, și încă foarte mult.

— Ei, te cred! Pentru ce-ai fost trimis la noi?

— Să-mi fac educația.

Păscură apoi în liniște, până ce propriile lui cuvinte îi reamintiră de ceva care dorea să întrebe.

— Sentinelele, întrebă el. Suntem în război?

Ea nu păru să înțeleagă cuvântul.

— Război?

— Suntem un neam luptător?

— Luptător? Întrebă ea încă nelămurită. Bărbații noștri se luptă uneori pentru nevestele lor. Dar bineînțeles că nu e nicio vărsare de sânge – numai o mică încăierare, ca să se dovedească cine-i mai tare și mai bun. La asta te referi?

— Nu, voiam să întreb dacă nu luptăm împotriva unor armate – de pildă, împotriva altor gâște.

---

³⁹ Personaje dintr-o legendă cu caracter religios din folclorul irlandez.

Fu grozav de amuzată.

— Ce ridicol! Vrei să spui, o mulțime de găște, toate încăierându-se în același timp?! Ei, știi, asta ar fi chiar un spectacol distractiv!

Tonul vocii ei îl surprinse, fiindcă mima lui era încă blândă, o inimă bună de băiețel.

— Cum distractiv? E un spectacol distractiv să vezi o armată de găște ucigându-se una pe cealaltă?

— Ucigându-se una pe cealaltă? O armată de găște ucigându-se una pe cealaltă?

Ea începu, încetul cu încetul, șovăielnic, să priceapă această idee cumplită și pe față îi apărură o expresie de silă. După ce i se întipări pe chip expresia de dezgust, se depărtă de el. Porni fără niciun cuvânt spre alt capăt al câmpiei. Art o urmă, dar ea îi întoarse spatele. Rotindu-se în jurul ei să-i prindă privirea, fu uimit să-i vadă scârba oglindită în ochi – o uitătură de parcă i-ar fi făcut vreo aluzie obscenă.

Zise cu stînghereală în glas:

— Te rog să mă ierți. Nu înțeleg despre ce-i vorba.

— Să nu mai discutăm despre asta.

— Te rog să mă ierți.

Mai târziu, Art adăugă, cu necaz:

— Eu zic că ai voie să pui întrebări, nu-i așa? Mie mi s-a părut o întrebare la locul ei, cu toate santinelele astea care stau de pază.

Dar ea era înfuriată de-a binelea.

— Nu vrei să încetezi odată cu murdăria asta! Ce minte perversă trebuie să ai! N-ai niciun drept să spui asemenea vorbe. Și bineînțeles că există santinele. Există ulii și ereți, nu-i așa? Și-apoi sunt tot felul de vulpi și hermine și oameni care întind plase. Toți aceștia sunt vrăjmașii noștri naturali. Dar ce fapte pot să fie atât de josnice, încât să se strângă într-o șleahță și să ucidă alte ființe de-aceiași sânge cu ele?

— Furnicile. Furnicile fac așa, zău! spuse el cu îndărătnicie. Și eu nu făceam nimic altceva decât să încerc să-mi fac un picuț de educație.

Ea se înduplecă, într-un efort de a fi bună la suflet. Voia să aibă vederi largi dacă putea, fiindcă era oarecum o snoabă intelectuală.

— Pe mine mă cheamă Lyo-lyok. Eu zic că ai face mai bine să spui că te cheamă Kee-Kwa, și-atunci ceilalți or să creadă că vii din Ungaria.

— Cu toții veniți aici din locuri diferite?

— Da, dar bineînțeles, în grupuri. Sunt aici câteva din Siberia, câțiva din Laponia și văd vreo doi din Islanda.

— Bine, dar nu se luptă un grup cu celălalt pentru pășune?

— Vai, dragul meu, dar prostuț mai ești, spuse ea. La găște nu există granițe.

— Ce sunt granițele, dacă nu te superi?

— Linii imaginare de pământ, dacă nu mă înșel. Cum poți avea granițe dacă zbori? Furnicile acelea ale tale – și la fel și oamenii – ar trebui să înceteze lupta dacă ar trăi în văzduh, ca noi.

— Mie-mi place să lupt, spuse Art. Este ceva cavaleresc.

— Ei, asta-i fiindcă ești încă un țănc.

CAPITOLUL XIX

Se pare că spațiul și timpul pe care-l comanda Merlyn avea ceva magic, fiindcă Art își petrecu multe zile și nopți printre găște, în cursul unei singure nopți de primăvară, când își lăsase trupul să doarmă sub blana de urs.

Ajunse să se îndrăgostească de Lyo-lyok, în ciuda faptului că ea era o fată. Îi pune mereu întrebări despre găște și viața lor. Și ea îl învătă tot ce știa, cu blândețe și bunătate, și, cu cât învăța mai mult, cu atât ajungea mai mult să-i iubească pe semenii ei, viteji, nobili, tăcuți și deștepți. Ea îi spuse cum fiecare Piept-Alb era o persoană – necălăuzită de legi sau conducători, decât atunci când aceștia apăreau spontan, datorită necesităților de moment. Nu aveau regi cum era Regele Uther, și nici legi, ca cele strașnice ale Normanzilor. Nu stăpâneau lucrurile în comun. Orice găscă care găsea ceva bun de mâncare, considera că lucrul acela era al ei și ar fi lovit cu ciocul pe oricare alta care ar fi încercat să-i mănânce prada. În același timp, nicio găscă nu se gândea măcar să-și aroge vreun drept de exclusivitate teritorială în nicio parte a lumii – în afară de cuibul ei, care era, fără îndoială, proprietate privată. Lyo-lyok îl învătă o mulțime de lucruri despre migrare.

Când se făcu ziuă, ceva se schimbaseră în mlaștina sărată și prin băltoacele întinse. Omul care se vedea cât o furnică, și care la fiecare revărsat de zori ieșise afară cu plasele lui lungi și ținând minte mersul fluxului și refluxului (dacă ar fi făcut o greșală, aceasta ar fi putut să însemne oricând pieirea lui), auzi un vuiet îndepărtat în înaltul cerului. Pe întinderile de nămol nu se mai zăreau miile de păsări, și nici picior de găscă nu se mai vedea pe imașurile de unde venise. În felul lui, omul era un tip simpatic, fiindcă rămase neclintit, solemn, și-și scoase boneta de piele care-i acoperea capul. În fiecare primăvară făcea lucrul acesta cu religiozitate, atunci când îl părăseau găștele sălbatice și, la fel, în fiecare toamnă, când auzea primele găgăituri ale șirurilor care se întorceau acasă.

Dacă mergi cu vaporul, durează cam două sau trei zile să treci Marea Nordului – atâtea ore în șir să te târăști prin apa vâscoasă. Dar pentru găștele sălbatice, pentru navigatorii văzduhului, pentru aceste sulițe înaripate care sfâșie norii în zdrențe, pentru cântăreții cerului mânați de furtuna care bate cu șaptezeci de mii pe oră, fugărindu-le zborul la fel de iute, pentru acești misterioși geografi, care călătoresc la trei mii înălțime, după câte se zice, văzând sub ele pardoseala de cumulus în loc de întinderea de apă, pentru ele era un lucru cu totul diferit.

Cântecele pe care le înălțau cerului erau pline de înțelegerea acestui lucru. Unele dintre cântece erau cam vulgare, altele erau saga-uri, unele erau cântece de chef. Uite unul cam tâmpit, care-l amuza grozav pe Art:

Ah, ce viață măreață, o adevărată dulceță!
Rătăcim pe cer cu familia Cronk

*Pășunăm pe câmpii cu clanul Plonk
Adevărat măreață, această dulceață de viață!
Hank-hank, Hink-hink, Honk-honk.*

*Eu nu sunt o rață, fleață-nătăfleață, care-ți face greață.
Uite la mine, cum gâtul mi-l aplec
Și-n zbor eu trec, mă-nalț și plec
Și eu, și Plonk, și tu, și Cronk, și Hink și Hank și Honk!
Nici unul nu-i fleață, o fleață-nătăfleață, să-ți facă greață!
Honk-honk, Hank-hank, Hink-hink.*

*Ah, ce dulceață de viață, să nu fii nătăfleață!
Cu bună-cuviință, ne hrănim cu toate
Și smulgeam iarba pieziș, și fiecare paște cât poate
Și eu și Cronk, și tu și Plonk, și Hink și Hank și Honk
Măncăm, ne-mbuibăm, ne-ngrășăm și nu-i unul să zică că-i greață
Hink-hink, Hank-hank, Honk-honk.*

Unul sentimental începe cam așa:

*Liber, liber și fără stăpân,
Cu tine, ca tine, iubita mea
Gâscă, cu tine aș vrea,
Pe veci să rămân.*

Și odată, în timp ce zburau deasupra unei insule stâncoase, populată de găștele cu gâtul alb, ce mai sunt cunoscute pe numele lor de familie ca Branta Bernicla; și care arătau ca niște fete bătrâne cu mânuși negre de piele, tocă cenușie și mătânii din onix negru, întregul escadron izbucni în bătaie de joc cu:

*Branta Bernicla stă în noroi,
sâc-sâc
Mânjită de zoi,
sâc-sâc
Nu ca noi, nu ca noi,
sâc-sâc
În vreme ce noi
sâc-sâc
Trecem în vânt, trecem în cânt.
sâc-sâc
Uite la noi, găște de soi.
sâc-sâc
Glorie, glorie, aleluia,*

*Nimeni nu-i ca noi
sâc-sâc
Glorie, glorie, aleluia,
Cine-i mai de soi
sâc-sâc
Glorie, glorie, aleluia,
Vesele mai suntem noi
sâc-sâc
Purtate de vânt, pe aripi de cânt,
Spre Polul de Nord.
sâc-sâc
Unde-ai văzut, găște ca noi
Așa niște găște de soi
sâc-sâc*

Unul dintre cântecele în stil mai scandinav, de tip saga, era numit „Darurile Vieții”:

*Și răspunse atunci Ky-yow: Binecuvântarea vieții este sănătatea,
Căci lor: lui Picior-Vâslă, Pană-dreaptă, Gât-mlădios și Ochi de bumb
Lor le e dat al lumii necurmat belșug.
Și iată ce zice acel ce pe nume se cheamă că-i Ank cel bătrân:
Onoarea și Cinstea e-a noastră a tuturor,
Tu, călăuză, tu harnic gospodar, tu înțelept ce planuri întocmești,
Și voi comandanți, ce ne îndreptați spre locul unde zorile se pierd,
Voi toți, chemarea cinstei ascultați.
Și zise apoi Lyo-lyok, cea cât fulgul de ușoară:
Eu dragostea mai bucuroasă aș zice că ne este podoabă vieții dată,
Mângâiere de fulg, pas de iubire, căldură de cuib și zborul în linie
Toate acestea pe veci dăinui-vor.
Aahng era pentru Pofta-de-mâncare. Ah, spuse el.
Ce oare binecuvântare mai mare pe lume-i lăsată decât
gustul bun de mâncare?*

*Hulpav hăpăie gânsacul,
lute înfulecă firul de iarbă.
Minunat e să smulgi floarea, frunza, tulpina, rădăcina,
Să mesteci, să clefăi, să-nghiți,
S-aduni grăunțele dulci ce rămân
Când recolta e strânsă.
Din aripi bați, te zbați,
De viața-i o luptă,
Nu uita de te-nfruptă.*

*Wink-wink slăvește prietenia:
Acea cinstită caldă camaraderie
Laudă aduce-a fraternității falnică, sfântă flamură
În linie la pupa,
Eșalon
Cap de săgeată, deasupra peste nori,
Sfășie, flutură, suieră, gâgăie
Merg înainte,
Înapoi nu privesc:
Toate acestea Eternitatea o învață.*

*Cât despre mine,
Eu liniștea lăncedă lumii lăsată o-aleg
Sau ritmul răpăit al zborului rapid
Și gălăgia gâgăită a găștelor glumețe,
Și cântul de corn și melodia
de cristal a râsului fără zăgaz, lăsat să se reverse.
Și povestea ce te leagănă-n versete
fără de sfârșit,
Despre o dragoste demult apusă
Și toate acestea, ce maimuțăreli și nebunii
Sunt socotite a fi
Toate acestea lumii sunt lăsate și eu le-aleg,
Eu, Lyow,
al dumneavoastră înlăcrimat rapsod.*

Uneori, când se coborau din norii Cirus, ca să prindă o pală de vânt mai bun, se trezeau în îngrămădirea norilor cumulus – turnuri gigantice de abur sculptat, albe ca rufăria proaspăt spălată și la fel de solizi ca niște bezele bune să ți se topească în gură. Poate că una dintre aceste flori uriașe ale cerului, aceste resturi albe ca neaua ale superbului Pegasus, se întindea în fața lor kilometri fără de sfârșit. Își îndreptau zborul spre norul îndepărtat, văzându-l cum crește mai mare și mai mare, tăcut și imperceptibil, o creștere neclintită – și apoi, când ajungeau la el, când erau cât pe aci să se ciocnească puternic de masa lui aparent solidă, soarele se întuneca deodată. O clipă, fantome sinistre de negură, mișcându-se ca niște șerpi ai văzduhului, se încolăceau în jurul lor. Din toate părțile îi înconjura o atmosferă jilavă, și soarele, un bănuț de aramă, se topea pe nesimțite. Aripile de lângă el se zbăteau în gol, până ce fiecare pasăre era un răsunet singuratic într-un neant de gheață, o ființă după apocalips. Și erau suspendați apoi un timp într-un nimic fără capăt, înconjurați de haos și nimicnicie, fără viteză, fără dreapta sau stânga, sus sau jos, până ce, deodată, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, bănuțul de aramă strălucea iarăși cu licărirea lui roșietică și șerpii apăreau iarăși încolăcindu-se

vremelnic în jurul trupului lor. Și-apoi, cât ai clipi din ochi, erau iarăși în lumea nestemată – cu marea strălucind sub ei ca o imensă piatră de peruzea și cu fastuoasele palate ale cerului din nou înălțate, cu roua Edenului care încă nu se uscase.

Unul dintre punctele mai importante ale migrației fu acela al trecerii peste țarmul stâncos al oceanului. Veniră apoi alte și alte culmi ale călătoriei lor minunate, când, de pildă, șirul lor de zburătoare fu intersectat de șirul indian al Lebedelor Bewick care-o porniseră spre Abisco, făcând un zgomot și-o larmă de parcă erau o haită de cățelandri lătrând cu boturile acoperite de batiste; sau când depășiră în zbor o cucuvea crestată, croindu-și cu bărbăție drumul înainte – se zice cum că între penele calde ale spatelui acesteia, o pitulice cât un gândăcel călătorea gratuit. Dar până la urmă, adevăratul apogeu al zborului lor fu insula singuratică.

Nici nu era cu adevărat o insulă izolată. Era un adevărat oraș al păsărilor. Pe vârful falezei stâncoase, unde creștea o iarbă mărunță ca o blană de miel, erau miriade de păsări de mare care se trudeau să-și înjghebe un cuibușor cât mai confortabil. Sus, pe acest bulevard pietruit se întindea strada cufundarilor, în care păsările erau atât de înghesuite și se rezemau pe niște ieșituri atât de înguste, încât trebuiau să stea cu spatele la mare, ținându-se din răspuțeri cu ghearele zdrene. Pe strada Alcidelor, dedesubtul celei pomenite anterior, păsările își îndreptau spre cer fețele ascuțite de bibelouri, la fel cum fac sturzii când clocesc ouăle. Jos de tot se găsea Mahalaua Pescărușilor. Și toate aceste păsări – care, la fel ca și oamenii, nu aveau mai mult de un pui fiecare – erau înghesuite atât de strâns, încât de multe ori capetele li se încurcau de nu mai știau care cine e, și trebuie spus că, zău așa, aveau atât de puțin din celebrul nostru spațiu vital încât, atunci când o pasăre stăruia să se așeze pe o stâncă plină, una dintre celelalte păsări era obligată să-și ia zborul sau să cadă în mare. Și totuși erau toate vesele, bine dispuse, puse pe șagă și glume de tot soiul, cam așa cum e pe la noi la mahala. Erau ca o mulțime fără număr de țățici cu mâinile-n șolduri așezate în rând, în cea mai mare tribună din lume, izbucnind în tot felul de gâlceve intime, mâncând semințe din cornete făcute din hârtie galbenă de ziar, sărind cu gura la chibiți, cântând tot felul de cântece deocheate, trăgându-și de urechi copiii obraznici și plângându-se de bărbății care nu-și văd de casă.

— la fă-te mai încoa, mătușică, le-auzeai spunând, sau:

— Hai, dă-te mai hacana, bunico, să intru și eu!

— la te uită, fa, că Flossie aia care-a fugit, știi tu cum, a pus laba pe niște creveți, mamă, mamă!...

— la pune carameaua aia deoparte, puișor mamă, și mai șterge-te la nas.

— Io-te-te la unchiu' Albert, că vine cu berea!

— Hei, nu mai te-mpinge așa, nu vezi că-i ăsta micu' aici, ce, n-ai loc?!

— Uite, că trece tușa Emma, iar a căzut pe scară!

— Ce zici, dragă, îmi stă bine pălăria asta?

— Maica ta, ce crezi bă, că ține să mă fraierești?

De obicei nu se amestecau între ei, dar se mai întâmpla și astfel. Pe ici, pe colo, pe strada Alcidelor de-o pildă, se întâmpla să vezi câte-un pescăruș de la mahala

care se așeza pe câte un locșor și nu se lăsa până ce nu-și cucerea și el o palmă de pământ sub soare, apărându-și cu neostoită râvnă drepturile. Erau acolo cam zece mii de păsări și zgomotul pe care-l făceau era de-a dreptul asurzitor.

Ajunseră apoi la fiordurile și insulițele Norvegiei. În treacăt fie spus, despre una dintre aceste insule a povestit marele W.H. Hudson⁴⁰ o poveste adevărată cu o găscă, poveste care ar trebui să facă pe mulți oameni să înțeleagă ce înseamnă o găscă sălbatică. Iată ce ne povestește el: Un fermier de pe coastă, al cărui pământ era risipit pe mai multe ostrovuri dintre acestea, avea pierderi mari datorită pagubelor pricinuite de vulpi – așa că puse pe una dintre insulițe o capcană. Când trecu a doua zi pe la capcană, văzu spre surprinderea sa că se prinsese acolo o găscă sălbatică bătrână, evident un Mare Amiral, atât din pricina corpolenței sale, cât și a galoanelor cu care pasărea era împodobită. Țăranul duse gâsca vie acasă, îi tăie vârfurile aripilor, o legă de un picior și o băgă laolaltă cu rațele și celelalte păsări de curte, pe care le ținea pe lângă casă. Unul dintre efectele neplăcute ale înmulțirii excesive a vulpilor era și acela că fermierul trebuia în fiecare noapte să ferece cotețele găinilor. Pentru treaba asta, omul își făcuse obiceiul să intre în curtea păsărilor, să le gonească cu mare osteneală în coteț și apoi să închidă porțița. După un timp însă, începu să bage de seamă un lucru tare ciudat, și anume acela că păsările de curte, în loc să trebuiască să fie adunate cu multă alergătură și pierdere de vreme, îl așteptau frumușel în cotețe, fiecare la locul ei. Cuprins de mirare, se așeză într-o seară la pândă și descoperi că autarhul captiv își luase asupra sa sarcina de a aduna și băga în cotețe păsările, treabă pe care o făcea înzestrat cu o vădită inteligență. În fiecare noapte, când venea ceasul stingerii și zăvorârii cotețelor, istețul amiral își strângea tovarășii de captivitate, pe care se hotărâse să-i conducă spre binele tuturor și îi băga cu multă prudență în cotețe, de parcă ar fi înțeles situația de primejdie în care se aflau. Amiralul își sfârși zilele acolo, iar găștele sălbatice libere, supușii săi de odinioară, nu mai poposiră niciodată pe insula de pe care fusese răpit bătrânul lor conducător, deși, înaintea, aceste fusese un loc în care se opreau adesea din zborul lor îndelungat.

Și după multă osteneală, iată că ajunseră în cele din urmă la locul spre care ținteau după prima zi de zbor, lăsând în urmă insulele singuratice. Ei, dragii mei, să fi văzut atunci ce mai fâlfâit de aripi și strigăte de bucurie, ce mai vânzoleală, ce încântare și schimburi de amabilități și felicitări! Se rostogoleau din cer, se aruncau ca nebunele în picaj, făceau tot felul de figuri de mari zburători, glisade și bucle, deși îngheța sângele în vine când te uitai la ele. Erau mândre, tare mândre de ele și de călăuza lor și stăteau ca pe ghimpi în așteptarea plăcerilor familiare pe care le prevedeau.

---

⁴⁰ *Hudson, William Henry* (1841–1922), naturalist și scriitor englez, născut în Argentina. Este celebru pentru cărțile sale în legătură cu viața din pampas și pentru cărțile despre viața la țară.

În ultima parte a drumului, planară cu aripile curbate în jos. În ultima clipă, mai lopotărară o dată văzduhul, fluturându-le cu putere. Și apoi – hop – uite că se lăsară pe pământ. Mai rămaseră puțin cu aripile deschise deasupra capetelor și după aceea le strânseseră cu multă dibăcie și iuțeală. Marea Nordului fusese traversată.

— Ia ascultă, Art, – spuse Kay cu un glas care arăta că era scos de-a binelea din sărite, – vrei chiar să mă dezvelești și să-mi iei toată blana? Și nu înțeleg ce ai de gâfâi și mormăi întruna?! Și, pe deasupra, sforăi de n-ai pereche!

— Eu nu sforăi niciodată! replică Art cu indignare.

— Oho, și încă cum!

— Ba nu!

— Ba da! Și gâgâi ca o găscă.

— Nu-i adevărat!

— Ba da.

— Ba nu. Tu sforăi mai rău decât mine!

— I-auzi ce obraz la el!

— Ba da, sforăi.

— Și cum, mă rog, să sforăi eu mai rău decât tine, dacă tu nu sforăi deloc?

Cât se ciondăniră pe socoteala sforăitului, tocmai bine întârziară la masa de dimineață. Așa că, fără vorbă multă, se îmbrăcară în grabă și ieșiră afară în îmbrățișarea primăverii.

Și iarăși veni vremea de strâns fânul, și iată că Merlyn stătea la ei de un an de zile. Îi bătuse vântul, îi ninsese ninsoarea, îi plouase ploaia și-i arsese soarele. Băieții se lungiseră și picioarele li se întinseseră caraghioase, dar altfel nimic nu se schimbase.

Și uite-așa, pe nesimțite, trecură nici mai mult, nici mai puțin, decât șase ani bătuți pe muchie.

Uneori venea în vizită la ei Sir Grummore. Alteori, puteai să-l vezi pe Regele Pellinore galopând prin împrejurimi în căutarea Fiarei lui, sau cu Fiara după el, dacă se întâmpla ca lucrurile să se mai încurce din când în când. Cully își pierdu dungile verticale din anul întâi de viață și devenea pe zi ce trecea tot mai cenușiu, tot mai crunt, tot mai dement și se fălea acum cu niște splendide dungi orizontale care-i vârstau pieptul acolo unde în tinerețe se aflaseră galoanele verticale. În fiecare iarnă li se dădea drumul ereților și în fiecă an erau prinși alții. Părul credinciosului Hob încărungi. Majurul făcu o burtă cât cazanul regimentului și nu mai putea de rușine din pricina asta, dar nu se lăsa: striga fără încetare „un-doi, un-doi”, cu o voce și mai răgușită, la orice ocazie potrivită sau nu. Cu alte cuvinte, nimeni nu prea părea să se fi schimbat cu adevărat, în afara celor doi flăcăi.

Ei creșteau mereu, se făceau tot mai înalți și mai voinici. Alergau ca și mai înainte ca niște mânji sălbatici și, când aveau chef, dădeau o fugă prin pădure să-l vadă pe Robin, și în tot acest timp avură nenumărate aventuri, care sunt prea lungi pentru a fi amintite.

Orele suplimentare ale lui Merlyn continuară ca și mai înainte fiindcă, evident, în zilele acelea chiar și adulții erau atât de copilăroși, încât nu vedeau nimic plictisitor în faptul că un om era prefăcut din când în când în bufniță. Așa că, vedeți, Art fu schimbat în tot acest timp în jivine de tot felul. Singura deosebire era că acum în lecțiile lor de scrimă și luptă, Kay și cu tovarășul său erau adversari peotriva majurului burtoș și, cum să vă spun, nu de puține ori se întâmpla ca din greșeală să le mai scape câte una mai zdravănă, așa ca plată pentru zilele amare pe care le înghițiseră de la el. Primeau și-acum daruri de la cei care-i iubeau și aveau grijă de ei, dar acum cadourile erau de obicei arme din ce în ce mai potrivite cu lupta și cu vârsta lor și, când se măriră în ani, începură să aibă propriile lor armuri și arcuri de aproape șase picioare lungime, care trăgeau cu săgeți lungi de aproape nouăzeci de centimetri. Arcul cu care trăgeai nu trebuia să fie mai lung decât înălțimea ta, fiindcă se considera pe bună dreptate că, altminteri, riscai să-ți risipești inutil energia, cam la fel cum ar face cineva care ar folosi o mitralieră ca să împuște o pitulice. În orice caz, oamenii modești și cu scaun la cap aveau întotdeauna grijă să nu se împovăreze cu arcuri prea mari; de fapt, obiceiul de a purta arcuri mai mari decât propria înălțime era un fel de fudulie nesăbuită.

Pe măsură ce treceau anii, Kay devenea din ce în ce mai năbădăios. Folosea întotdeauna arcuri prea mari pentru el, și nici măcar nu reușea să tragă ca lumea cu ele. Când nu te așteptai, își pierdea cumpătul și provoca pe toată lumea la luptă și în

acele puține cazuri când îl băga cineva în seamă și primea lupta, era în mod invariabil înfrânt. Devenise de asemenea și grozav de sarcastic. Își râdea de sârmanul majur, tot cicălindu-l și făcând aluzii nesărate în legătură cu burta acestuia, care, e adevărat, se mărise peste poate. Pe Art îl necăjea mereu, pomenind de părinții săi inexistenți, și asta ori de câte ori se întâmpla ca Sir Ector să nu fie de față. După câte se părea, nu voia să facă toate răutățile acestea. Lucrurile stăteau cam așa: era ca și cum nu i-ar fi plăcut să le facă, dar nu se putea stăpâni.

Art continua să fie un prost, să-l iubească și să-l admire pe Kay și să fie atras de păsări.

Merlyn arăta an de an tot mai tânăr – ceea ce era foarte normal și în firea lucrurilor, deoarece întinerea.

Arhimede se căsătorise, și era acum părintele a mai multor familii de tineri, acoperiți cu o mândrețe de pene de-abia mijite. Locuiau cu toții în camera din turn.

Sir Ector se îmbolnăvi de sciatică. Trei copaci fuseseră doborâți de trăsnet. Jupân Twyti venea de fiecare Crăciun, păstrându-și aceeași înfățișare, fără să-și schimbe măcar un fir de păr. Jupân Passelewe își mai aminti o strofă despre Regele Cole.

Anii treceau în mod obișnuit și Vechea zăpadă Engleză se așternea, așa cum se cuvenea să facă – uneori cu un măcăleandru cu pieptul roșu într-un colț al tabloului, un clopot de biserică sau o fereastră luminată în celălalt – și iată că, în cele din urmă, veni vremea inițierii lui Kay drept cavaler cu drepturi depline. Pe măsură ce se apropia ziua ceremoniei, cei doi băieți se depărtau tot mai mult unul de celălalt – fiindcă lui Kay nu-i prea convenea să mai aibă de-a face cu Art, păstrând aceleași relații, deoarece acum, când urma să devină cavaler, trebuia să se poarte mai demn și nu mai putea să-și permită să fie intim cu el. Art, care trebuia să devină scutierul lui, se ținea nemângăiat tot timpul după el, câtă vreme i se permitea, iar când era trimis la plimbare, se ducea cu coada între picioare să se distreze de unul singur, atât cât putea.

Se duse la bucătărie.

„Ei, uite că am ajuns un fel de Cenușăreasă, își spuse el. Asta e; chiar dacă până acuma am avut tot felul de noroace și nu știu pentru care pricină am primit asemenea educație aleasă, uite că a venit și ceasul să plătesc pentru toate plăcerile mele și pentru faptul că am putut vedea toți balaurii aceia minunați, toate vrăjitoarele, peștii, girafele, furnicile, găștele sălbatice și altele asemănătoare. N-ai ce-i face, o să fiu acuma un prăpădit de scutier, bun numai să-i țin sulile lui Kay, în vreme ce el o să se fâlească și o să provoace la luptă pe toți cavalerii pe care-i întâlnește. Las' că nu-i nicio nenorocire, ce-a fost a fost și barem nu-mi pare rău după zilele care-au trecut și, dacă stai și te gândești bine, nici nu-i chiar așa de rău să fii Cenușăreasă, dacă poți să faci treaba asta stând într-o bucătărie cu o vatră atât de mare, că poți să rumenești și-un bou la focul ei.”

Și Art se uită cu amară afecțiune la bucătăria care fremăta de activitate și pe care flăcările din vatră o făceau să pară ca o anticameră a iadului.

Educația oricărui domn care se respecta consta în zilele acelea din trei faze principale și anume: paj, scutier și cavaler, și, orice s-ar zice, Art trecuse prin primele două. Era cam același lucru ca și educația care se dă fiului unui gentleman din timpurile noastre, fiindcă și pe vremea aceea o asemenea învățătură pornea de la cea mai umilă treaptă ca să ajungă la adevărata poziție socială, pentru care era destinată. Ca paj, Art învățase să pună masa, întinzând pe ea trei fețe de masă și un covoraș, să aducă de la cuhnie carnea pe o tavă și să-l servească pe Sir Ector sau pe oaspeții săi, ținând un genunchi îndoit la pământ și purtând pe umăr ștergere curate, unul pentru fiecare oaspe și unul de rezervă pentru șters castroanele. Fusesse instruit în toate nobilele arte ale servituții și, încă din cele mai îndepărtate timpuri pe care și le putea aminti, păstra în nări tot felul de miroaturi – parfumul de izmă – folosit ca să îmbroză apa din ulcior – sau mireasma busuiocului, romaniței, chimenului dulce, isopului și levănțicii – pe care fusesse învățat să le presare pe podelele acoperite cu rogojini – sau aroma aglicii, șofranului, anasonului și tarhonului, care erau folosite spre a se drege bucatele pe care trebuia să le ducă la masă. Așa că, orice s-ar spune, era obișnuit cu odaia cuhniei, ca să nu mai pomenim de faptul că tot omul care locuia la castel îi era prieten și se putea duce să-i dea binețe când i se năzărea.

Art stătea în lumina rugului imens și se uita cu plăcere în jurul lui. Își rătăcea privirea, holbându-se la frigările lungi, pe care le întorsese și el deseori, pe când era mai mic, adăpostindu-se în spatele unei trențe de rogojină muiată în apă, ca nu cumva să se pârlă la focul ucigător, și la lingurile și linguroaiele ale căror mâner te înfricoșau prin lungimea lor și cu care fusesse învățat să stropească cu untură hălcile de carne în vreme ce se rumeneau. Privea, lăsându-i gura apă, la pregătirile pentru ospățul de seară: un cap de mistreț cu o lămâie între fălci și împodobit cu mustăți de migdale pisate, care avea să fie servit în sunetul trâmbițelor; un fel de plăcintă de carne de porc, cu umplutură piperată și servită cu suc acrișor de mere – din plăcintă răsăreau picioare de pasăre și frunze de plante aromatate, lăsând să se vadă prin crusta spartă conținutul care te făcea să înghiți în sec; și, în fine, un desert savuros de boabe de grâu cu scorțișoară fierte în lapte îndulcit, ceea ce promitea să dea mari plăceri mâncărilor din castel. Așa că băiatul nostru își spuse, slobozind un oftat:

— Eh, la o adică, nu-i chiar așa de rău să fii slugă.

— Ce tot oftezi? întrebă Merlyn, care apăruse nu se știe de unde. Tot așa, ca în ziua aceea când am mers împreună să privim lupta regelui Pellinore cu Sir Grummore?

— Oh, nu, spuse Art. Sau, știu eu, mai degrabă da, și pentru același motiv. Da' să știi că de fapt nici că-mi pasă. Și, oricum, sunt sigur că o să devin un scutier mai bun decât ar deveni amicul Kay. Ia uite la șofranul care se prelinge în grâul cu lapte. Uite că are exact aceeași culoare ca lumina focului când bate în tigaia cu șuncă din cuptor.

— Da, e foarte frumos aci, la bucătărie, spuse magicianul. Să știi că numai proștii vor să fie oameni mari.

— Kay nu vrea să-mi zică, urmă Art, ce se întâmplă când te face cavaler. Spune că e un lucru prea sfânt ca să vorbești despre el. Care-i adevărul, ce se întâmplă atunci?

— Ei, o aiureală, numai zarvă fără rost. Păi uitate, în primul rând îl dezbraci pe omul pe care vrei să-l faci cavaler și-l bagi într-o baie înconjurată de draperii scumpe, și după aia apar doi cavaleri cu experiență – probabil că Sir Ector o să facă rost pentru treaba asta de bătrânul Grummore și de Regele Pellinore – și apoi aștia doi se așază pe marginea băii și-i țin o conferință lungă despre idealurile cavalerismului și ce înseamnă el. Ei, și când au terminat și cu treaba asta, toarnă niște apă din baie peste el și fac semnul crucii deasupra lui și după asta îl duc și-l bagă într-un pat cu așternuturile curate și-l lasă acolo până se usucă apa pe el. După aia, îl înveșmăntează ca pe un pustnic și-l duc la capelă să stea acolo treaz toată noaptea, uitându-se la armura lui și rostind tot felul de rugăciuni. Știi, se zice că e grozav de greu să fii singur-singurel în ceasul cela de veghe și cumpănă, dar dacă stai și te gândești, nu-i el chiar așa de singur, fiindcă mai sunt primppejur și popa, și omul care vede de lumânări să nu se stingă, și un străjer înarmat și mai mult ca sigur și tu, ca scutier ce te afli, va trebui să stai și tu treaz toată noaptea. Ei, și-așa! Dimineața, îl lasă să se bage în pat și să tragă un pui de somn – asta, bineînțeles, după ce mai întâi s-a împărtășit și a ascultat slujba religioasă și i s-a dat o lumânare în care au vârât un bănuț de metal, cât mai aproape de capătul aprins – iar apoi, după ce se odihnește un pic toată lumea, îl îmbracă iarăși cu cele mai bune straie și-l pregătesc de ospăț. Dar înainte de asta, îl duc în sala cea mare a palatului și matala ții la îndemână sabia și pintenii, iară Regele Pellinore o să-i pună primul pinten, Sir Grummore cel de-al doilea, iar Sir Ector o să-l încingă cu sabia și-o să-l pupe tare înduioșat și-o să-l lovească pe umăr și-o să zică: „Fii dară un bun cavaler!”

— Asta-i totul?

— Nu, nu încă. Toată lumea o pornește din nou spre capelă, iar Kay o să-și ofere sabia popii, popa i-o dă înapoi și după aceea buna noastră bucătăreasă îl așteaptă la ușa bisericii și-i cere pintenii ca răsplată pentru mesele bune ce i le-a dat și zice: „Păstra-voi pintenii aceștia pentru tine, iar de nu te vei ține cum se cuvine unui adevărat cavaler, să știi că-n supă ți-i voi da!”

— Și asta-i sfârșitul?

— Mda, cam asta-i totul, dacă nu mai pomenim despre ospăț.

— Dacă ar fi să mă facă pe mine cavaler, spuse Art, uitându-se visător la focul din vatră, nu m-aș lăsa până ce nu mi-ar da voie să fac veghea nopții de unul singur, așa cum face Hob cu șoimii lui, și m-aș ruga la Domnul să mă facă să întâlnesc tot răul din lume și să-l adun în ființa mea, așa că dacă l-oi înfrânge, să nu mai rămână nici sămânță pe lumea asta, iar de-aș fi înfrânt, să fiu singurul care să sufăr din pricina asta.

— Asta ar dovedi mare îngâmfare din partea ta, spuse Merlyn, și să știi că ai pierde și mult ai mai răbda din pricina asta.

— Și ce dacă?! Nu-mi pasă!

— A, nu-ți pasă!... Ei, atunci așteaptă până ce s-o întâmpla, și mai vorbim noi.

— Spune-mi, Merlyn, de ce nu gândesc oamenii când se fac mari, la fel ca mine, acum, cât sunt mic?

— Ei, drăguțul meu, răspunse Merlyn. Știi că mă pui în încurcătură. Ia zi, ce-ar fi să mai aștepți nițeluș pân' ce-ai mai crește și-o să afli tu atunci răspunsul?

— Eu zic că ăsta nu-i un răspuns, replică Art pe bună dreptate.

Merlyn își frânse mâinile.

— Ei, mă rog... și ce mai atâta vorbă, de unde știi c-o să te lase să te ridici împotriva tot răului din lume?

— Da, da' tot aș putea să mă rog să mă lase, spuse Art.

— Da, ai putea, repetă Merlyn.

Își băgă vârful bărbii în gură, se holbă cu o înfățișare tragică la focul ce pâlpâia în vatră și începu să-și clefăie cu sânge barba.

CAPITOLUL XXI

Ziua ceremoniei se apropia tot mai mult, fură trimise și invitațiile pentru Regele Pellinore și Sir Grummore, iar Art se trăgea tot mai necăjit și tot mai singur în fundul cuhniei.

— Ei, lasă mă băiete, ce te amărăști așa? întrebă plin de compasiune Sir Ector. Zău, nu mă gândeam c-ai să iei lucrurile în rău chiar în halul ăsta. Să mă bată Domnu', dacă te-am mai văzut vreodată așa de botos și ursuz.

— Da' nu sunt deloc supărat. Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie și sunt foarte bucuros că o să fie Kay cavalier. Vă rog să nu credeți că sunt cumva bosumflat, sau altele asemănătoare.

— Ei, las' că știu eu că ești băiat bun, spuse Sir Ector. Știu eu că nu te-ai îmbufnat de-adevăratelea, dar hai, înveselește-te și nu mai sta așa pe-aicea, ca o cloșcă pe ouă. Știi tu că, în felul lui, Kay nu-i chiar așa o belea pe capu' omului.

— Kay e un băiat excepțional, spuse Art. Numai că sunt trist că nu vrea să mai meargă cu mine la vânătoare cu șoimi, sau altundeva. Parcă nici n-aș mai exista.

— Ei, drăguțele, asta-i din pricina tinereții, spuse Sir Ector. N-avea grijă că se lămuresc lucrurile ș-o să fiți iară împreună.

— Știu, știu c-o să fie totul bine. Da' numai că deocamdată nu vrea să merg cu el nicăieri, și-atunci bineînțeles că nu pot să mă duc singur. Dar dac-o să mă cheme, o să fac tot ce-o să-mi ceară. Nu zău, Kay i-un băiat tare bun, și nu eram bosumflat.

— Ei, haide, bea paharu' ăsta de vin dulce, îl îndemnă Sir Ector, și du-te de vezi dacă n-o putea bătrănu' Merlyn să-ți mai descrețească fruntea.

— Sir Ector mi-a dat un pahar de vin dulce, îl anunță Art, și m-a trimis la matală să văd dacă nu poți să-mi descrețești fruntea.

— Sir Ector, spuse Merlyn, este un om înțelept.

— Ei, ce poți să faci?

— Cel mai bun leac atunci când ești trist, răspunse Merlyn începând să pufăie și să sufle, este să înveți ceva. Asta e singura metodă care nu dă niciodată greș. Poți să îmbătrânești și să tremuri din toate măduarele, poți să stai toată noaptea treaz și să-ți ascuți zbaterea sângelui în vine, poți să pierzi singura iubire care-ai avut-o pe pământul ăsta, s-ar putea să vezi tot universul răvășit de răutatea nebunilor, sau să ți se mânjească onoarea de cloaca minților celor mai josnice. La toate astea nu există decât un singur leac – să înveți. Să înveți de ce se mișcă lumea și ce o mișcă. Asta e singurul lucru pe care mintea nu va putea niciodată să-l epuizeze, să-l înstrăineze, acesta este singurul lucru care nu o va chinui, și mintea nu se va îndepărta niciodată cu teamă sau bănuială de învățătură. Învățătura e singurul lucru care nu-ți dă nici măcar umbra regretului. Învățătura e lucrul de care ai tu nevoie. Uite câte lucruri te așteaptă să le înveți. Știința pură este singura, adevărata puritate care există. Poți învăța într-o viață de om astronomia, istoria naturală în trei vieți, literatura în șase. Și apoi, după ce-ai cheltuit un miliard de vieți pentru biologie și medicină și teologie și geografie și istorie și economie – ei bine, după

aceea poți începe să faci o roată de căruță din lemnul cel mai potrivit sau să-ți petreci cincizeci de ani învățând cum să începi să înveți să-ți bați adversarul la scrimă. Și după asta, poți începe din nou cu matematica, până ce va veni vremea să înveți să ari.

— Bine, bine, da' dacă lăsăm toate lucrurile astea la o parte, ce mă sfătuiești să fac acum, pe loc?

— Mda, stai să mă gândesc puțin, spuse vrăjitorul, luând în considerație cererea lui Art. Ne-am petrecut un răstimp de șase ani făcându-ți educația și, în vremea asta, cred că nu greșesc dacă spun că ai fost multe feluri de elemente animale, vegetale, minerale etc. – cu alte cuvinte, multe lucruri de pe pământ, aer, foc și apă?

— Nu știi prea multe lucruri despre animalele pământului.

— Atunci mă gândesc că cel mai bun lucru ar fi să te întâlnești cu prietenul meu viezurele.

— Nu m-am întâlnit niciodată cu un viezure.

— Bine, spuse Merlyn. În afară de Arhimede, el este ființa cea mai învățată pe care-o cunosc. Sunt convins că o să-ți placă foarte mult. Fiindcă veni vorba, adăugă magicianul, oprindu-se în mijlocul vrajei sale, mai am să-ți spun ceva: este ultima oară că pot să te prefac în vreun lucru. S-a consumat toată magia pe care am avut-o la dispoziție pentru treburi din astea, așa că, vezi, se apropie și sfârșitul educației tale. După ce Kay va fi fost uns cavaler, s-au terminat și grijile mele. Va trebui atunci să te duci cu el în lumea largă și să-i fii scutier, iar eu voi pleca în altă parte. Ei, ce crezi, ți-am fost de vreun ajutor? Ai învățat ceva de la mine?

— Da, am învățat multe și am fost foarte fericit.

— Ei, atunci e în ordine. Încearcă întotdeauna să-ți aduci aminte de ce-ai învățat.

După care bătrânul continuă cu vrăjile, ținti bețigașul de *lignum vitae* spre Ursă Mică, care tocmai începuse să strălucească în întunericul cerului, de parcă ar fi fost agățată cu coada de Steaua Nordului și spuse deodată cu voce tare și voioasă:

— Petrecere bună în ultima ta vizită. Transmite-i urările mele de fericire Viezurelui.

Vocea lui Merlyn răsună de undeva, din depărtare, și Art se găsi stând în picioare lângă un gorgan din timpuri imemorabile, semănând cu un imens mușuroi de cârtiță, care avea o gaură întunecată în față.

— Aha, vasăzică aici locuiește Viezurele la care m-a trimis Merlyn și, după câte a spus, ar trebui să mă duc și să vorbesc cu el. Dar n-am de gând, și-așa e destul de rău că n-am să ajung niciodată să fiu cavaler, și-acum poftim, uite că și iubitul meu dascăl, singurul dascăl pe care l-am găsit în singura Expediție de care am avut și eu parte, o să mă părăsească și el, și gata, s-a terminat cu istoria naturală. Ei, foarte bine, atunci, înainte de a fi condamnat, o să mai am și eu o noapte de bucurie și fiindcă acum sunt un animal sălbatic, asta am de gând să și fiu.

Așa că o porni, dându-se de-a dura cu sălbăcie prin zăpadă, în ceasul acela de asfințit din miez de iarnă.

Dacă cumva te simți disperat, un viezure este un lucru foarte potrivit pentru o asemenea stare. Fiind o rudă de-a urșilor, vidrelor și nevăstuicilor, vei fi animalul

cel mai apropiat de un urs care a mai rămas în Anglia, și pielea ta va fi atât de groasă încât dacă te mușcă cineva, nici că-ți pasă. Pe de altă parte, în ceea ce privește propria-ți mușcătură, fălcile tale au ceva în alcătuirea lor care le face să fie aproape imposibil de dislocat – și uite așa, oricât de mult s-ar zbate animalul pe care i-ai prins în fălci, nu există nici cea mai neînsemnată cale de scăpare pentru el. Viezurii sunt una dintre puținele ființe care pot să înfulece fără nicio grijă aricii, la fel de bine cum pot de fapt să mănânce orice altceva, de la cuiburile de viespi și rădăcini, până la pui de iepuri.

Se întâmplă ca prima ființă care ieși în calea lui Art să fie un arici care dormea.

— Porc de arici, exclamă Art, cercetându-și victima cu ochii săi miopi și întunecați, să știi că am să te înfulec!

Ariciul, care-și ascunsese ochisorii strălucitori ca niște nasturi și nasul lung și foarte sensibil sub peria de ace, și care-și împodobise țepli cu o mulțime de frunze moarte aranjate fără gust, înainte de a se culca pentru iarnă în cuibul său tapetat cu iarbă și frunziș uscat, se trezi la aceste vorbe și scheună jalnic.

— Cu cât scheuni mai mult, spuse Art, cu atât mai mult simt că-mi vine să scrâșnesc din dinți. Asta mă face să-mi fiarbă sângele în vine.

— Hauliu, coane Bursuc, strigă ariciul, strângându-se ghem încă și mai tare. Vai dă zilele mele care le-am avut, ai milostenie de un biet golan și nu te-arăta mai rău decât ești. Zău așa, conașule, că n-ai nici ce roade la mine, vai de capu' și amaru' meu, ce ți-a căsunat să mă halești așa, pă nepusă masă, că-s tot numai ațe și oase, și te și plictisești să mă tot clefăiești și molfăiești în gură. Iartă-mă, conaș mare, zău, îndură-te de un pârlit rupt în spate și mâncat de păduchi, că n-am făcut niciun rău și nici dreapta n-o știu de stânga!

— Ariciule, spuse Art, fără pic de remușcare, termină cu vaietele astea și să nu mai aud o vorbă!

— Maică, măicuțiță care m-ai făcut, de ce mă lași Doamne să pier, că-mi rămâne nevasta și copiii pă drumuri!

— Pun rămășag că n-ai pe nimeni. Hai, ieși afară, derbedeule! Pregătește-te să-ți primești osânda.

— Coane Bursuc, imploră nefericitul arici, zău așa, nu te îndârji, că eu te știamăl mai bun dă pă lume, mâncați-ași ochisorii, puișorule. Ascultă și mata la ce te roagă un pricăjit. Iaca, este multe bucurii pă lumea asta, da' niciuna nu-i ca viața. Lasă-mă și pă mine să trăiesc, domnu', și uite, dacă vrei, îți cânt și eu niște cânticele de inimă albastră sau cum vrei matale, sau dacă n-ai chef, te învăț cum să sugi fâța vacii, când dă roua de mărgăritar.

— Vrei să cânți? întrebă Art, surprins de-a binelea.

— Îhî, să cânt, strigă ariciul. Și începu în grabă să cânte cu gând de împăciuire, dar sunetele glasului lui se azeau cam înfundate, fiindcă nu îndrăznea să iasă din ghemul în care se strânsese:

— „Oh, Geneviève”, cânta el din stomac, cu inflexiuni tragice de bocet în glasul care părea că vine de undeva, din burtă:

„Oh, dulce Genevieve,
Trec zile după zile
Vin zile după zile
Dar încă mai străluce
Al amintirii tale dulce
Vis neadormit, vis neostoit.
Și eu încă mă mai legăn
Purtat de blânde visuri
Despre iubiri apuse,
Din vremuri demult duse”

Cântă de asemenea, fără să-și tragă suflarea între cântece, *Home Sweet Home*⁴¹ și *The Old Rustic Bridge by the Mill*⁴². Apoi, fiindcă își terminase repertoriul, își trase iute și tremurător suflarea și începu din nou cu *Genevieve*. După acesta, cântă *Home Sweet Home* și iarăși *The Old Rustic Bridge by the Mill*.

– Ei, haide, haide, spuse Art, gata. Oprește-te! N-am să te mușc.

– Oh, bogdaproste, ce bun și milos sunteți, conașule, șopti plin de umilință ariciul. Să-ți dea Dumnezeu sănătate și să știi că mă rog pentru 'mneatale la toți sfinții din ceruri și la toți mucenicii, că-ți făcuși pomană cu un suflet nevinovat, că nici gând să muști un biet golan păduchios și ne lași pă noi toți să trăim, și pă mine și pă păduchi.

Apoi, de teamă ca nu cumva această scurtă revenire la domeniul prozei să împietrească din nou inima tiranului, se lansă iarăși fără suflare în *Genevieve*, pentru a treia oară.

– Termină, dom'le, odată cu cântecul ăsta, se înfurie Art. Și desfă-te! Hai, că nu-ți fac niciun rău. Hai, măi derbedeule, și spune-mi de unde-ai învățat cântecele astea?

– Păi da, sigur că da! „Desfă-te” este și el un cuvînțel, răspunse individul tremurător – nu se simțea deloc arțăgos în momentul acela – dar știi că și „ghemuiește-te” nu e cu nimic mai prejos. Și, știi matală, dacă s-ar întâmpla care cumva să-mi vezi nasu' la vremea asta nepotrivită, s-ar cam putea să simți așa, un fel de mîncărîci în ceru' gurii și să-ți lase așa, când mi-e lumea mai dragă, gura apă. Ei, și-atunci, ce te faci neneacă! Știi matală cum e, că și fata mare și înjunghiatu' țipă la fel, da' nu tot d-aia! Așa că vezi, conașule, n-ar fi la o adică mai bine să-ți mai cânt o dată cânticelu' ăla cu moara aia de la țară?

– Nu, nu. Nu vreau să-l mai aud! Îl cânti foarte bine, dar mi-a ajuns. Desfă-te, măi idiotule, și spune-mi unde-ai învățat să cânti.

– Asta-mi vine de la aia că eu nu-s un golan ca orișicare, vorbi cu tremur în glas sărmana făptură, rămânând la fel de bine strâns și ghemuit ca și mai înainte. Păi să vezi, conașule, când eram eu mai mititel, pentru ca să zic așa când eram la, scuzați vă rog, țâța mamei, m-a luat și pă mine un domn d'ăla dă n-avea treabă cu nimenea.

---

⁴¹ Cămin, dulce cămin.

⁴² Vechiul pod de țară de lângă moară (Cântece de largă popularitate în Marea Britanie).

Ah, da' să știi matale că nici c-un deget nu s-a atins de viața mea, nu, că dânsu' era un domn mare, să-mi crape ochii dacă te mint. Și m-a crescut, și mi-a dat lapte dulce de vacă, da, și nu beam decât ca boierii, din farfurie de domn. Eh, am fost și eu cineva la zilele mele, nu că mă vezi acuma c-am ajuns ca vai de capu' meu, că vrei matale să-mi faci asemenea osândă. Nu au fost mulți golani ca mine pă lumea asta carele să bea apă din cană de porțelan, așa să știi!

— Nu înțeleg despre ce vorbești, spuse Art.

— Uite, să n-apuc eu să mai văd mormântu' lu' mama, dacă te mint. Zău că era un domn mare, strigă ariciul plin de disperare. Uite-așa cum îți spusei. M-a luat când eram prunc și m-a hrănit și m-a ținut până când m-am mai mărit și eu. Era un domn d-adevăratelea, și mă ducea la dânsu-n salon, ce mai, trai pă vătrai. Auzi matale, să bei ca un boier mare din porțelanuri din alea fine și-apoi, fleoșc, când să zici și tu, „bravo, neneacă”, să te trezești iar golan pă stradă, fără-un gologan în buzunar, doar cu fudulia, sufletu' ei de viață!

— Și care era mă rog numele domnului aceluia?

— Așa, așa, ca să știi matale că era un domn, un domn și nu altceva. Da, și-avea și nume, nu așa un nume ușor, să ți-l aduci aminte când vrei, un nume tare frumos și greu, și uite că acum nu-l mai țin minte, da' avea un nume de domn, și te hrănea din porțelanuri, da' din alea adevărate.

— Nu cumva-l chema Merlyn, întrebă cu curiozitate Art.

— Iac-așa, zău că ăsta era numele. Da, purta un nume frumos și mândru, da' n-avea nimica rău în el și nici prin cap nu i-a trecut să mă mănânce, sau alte asemenea răutăți. Așa, așa, Merlyn îl chema pe dânsu', și te hrănea din porțelanuri, așa ca un domn care și era.

— Ei, haide, desfă-te, exclamă Art. Îl cunosc pe cel care te-a ținut și cred că te-am văzut și pe tine, când erai un țănc în vată și trăiai în căsuța lui din pădure. Haide, măi băiete, zău că-mi pare rău că te-am speriat. Uite, suntem între prieteni acuma, și vreau să-ți văd năsul tău umed și neastâmpărat, numai așa, ca să-mi aduc și eu aminte de zilele copilăriei.

— Da, neastâmpărat e o vorbă, răspunse cu încăpățănare ariciul, și nu zic nu, neastâmpărat e, da' ce-ai coane cu el, de vrei să-l astâmperi?! Și-acum, dă-i drumu'-nainte, coane Bursuc, scumpule, și lasă-l pe un pricăjit ca mine să-și picotească în pace somnu' de iarnă. Ia mai gândește-te puțin și la niște gândăcei gustoși sau la miere dulce, boier mare, și lasă-mă pe mine-n plata Domnului, și-ai să vezi că toți îngerii cerului o să-ți păzească visele și-o să-ți cânte la ureche cântece de aromeală să te odihnești și matale cu sufletelu' împăcat.

— Bine, da' asta-i o absurditate! exclamă Art. Nu înțelegi că n-am de gând să-ți fac niciun rău, fiindcă te-am cunoscut când erai mititel?

— Da' cum nu?! Ce ți-e și cu viezurii ăștia? spuse sârmanul strângându-se mai bine ghemotoc și vorbind din burtă, uite-așa o pornesc ei cu tărăboanța de colo până colo și li-e inima senină ca ochii de copil. Să-i binecuvânteze Domnul, da' nu știu ce au că uite-așa te-apucă în clește când ți-e lumea mai dragă și dacă te-apucă o dată, apăi gata, să-l binecuvânteze Domnul pă ăla de l-au apucat, că nu mai are zile,

și-uite așa scapă lumea de un prost de sihastru care n-a făcut toată viața lui niciun rău nimănui. Ce-o fi, Doamne, că-i apucă așa deodată?! O fi pielea de pe ei care-i a dracu', că de când era copil la mă-sa acasă tot se-apucă unu' pă altu-n gură și trag și trag și trag și de pielea lor și de pielea mă-sii, și niciuna nu simte nimica, așa că vezi, că li se pare de glumă să te strângă și pe tine-n fălci, numa' așa, nițeluș. Ei, săracu domnu' meu, Mearn sau cum zici matala că-l cheamă, întotdeauna se dădeau la picioarele lui și-l mușcau de glezne, când aveau chef să înfulece ceva, erau din ăia care-i ținea dânsu' dă când erau mititei – și, maică Precistă, ce mai țipa! Da, da, nu-i lucru dă șagă să ai de-a face cu viezurii, de asta poți să fii sigur! Lasă, nu mai spune nimical! adăugă ariciul, înainte ca Art să poată protesta. Mergi pe dibuite, așa, ca unul de-ai lor, cu picioarele învelite în cârpe și strânse în curele să nu te-audă nici suflet dă făptură și dai peste mine. Ce făceam eu acolo? Îți stăteam în drum, voiam eu să sar la matala?! Tot ce-aș putea să fac cu unul ca matala, zău așa, e să-l izbesc bine peste nas. Adică, se zice în scriptura lor, ăla e călcăiul lu' unu, Achilu. Dă-i tâlharului peste nas, poc-poc, să se învețe minte, arde-l, pocnește-l, fă-l praf, până i-o trece pofta să se mai ia de un suflet nevinovat. Așa, să-l faci knock-out, asta ar trebui. Da, numai că vezi, asta ar trebui. Da' cum să faci așa o treabă un biet amărât ca mine? Cum să pocnesc un viezure peste bot, când n-am nici cu ce, nici nu pot să ajung la el, și nici nu pot să-l apuc măcar? Ei, și-atunci ce să fac? Doar atât, tac și-nghit! Și după toate astea, tot ei e ăia care vin la tine și zice să te desfaci, să nu mai stai ghem, că-l înțepi la fălci, ai?

— Gata, gata! Lasă, nu te mai desface! spuse Art cu resemnare. Te rog să mă ierți, măi băiete, că te-am trezit și-mi pare rău că te-am speriat. Să știi că ești un arici încântător și reîntâlnirea noastră mi-a făcut o deosebită plăcere și m-a mai înveselit puțin. Ei, acuma culcă-te înapoi și dormi ca atunci când te-am întâlnit, iar eu am să mă duc să-l caut pe prietenul meu Viezurele, după cum mi s-a spus. Ei, noapte bună, măi golane, și s-auzim de bine. Vezi să nu-ngeți în zăpadă!

— Da. Poa' să fie și noapte bună. Și dacă stai și te gândești, poa' și să nu fie. Vasăzică întâi desfă-te și după aia strânge-te! Odată un lucru, și-n clipa ailaltă, altceva. Vai de mama noastră, ce lume sucită! Dar, fie, hai treacă de la mine: Noapte bună! Gata, acum poți să pleci! Doamnelor, am avut plăcerea! Veniți zăpadă, veniți stimată grindină, iară noi să continuăm ce-am început!

Cu aceste cuvinte, umilul animal se ghemui încă și mai zdravăn, se cuibări bine în gaura din pământ în care se afla, slobozi câteva grohăituri cârâite, și pe dată se depărtă într-o lume de vis care era cu atât mai profundă decât tărâmul visurilor noastre umane, cu cât este mai lung somnul de-o iarnă decât liniștea unei singure nopți.

„Ei bine, gândi Art, nu se poate spune că pune prea mult la inimă necazurile. I-auzi, dom'le, să adoarmă cât ai zice pește! M-aș încumeta să spun că nu s-a trezit decât pe jumătate și când o să se dezmeticească în primăvară, o să creadă că totul n-a fost decât un vis urât.”

Se uită o clipă la ghemul murdar de frunze putrezite, iarbă și păduchi, cum se cuibărise înăuntrul găurii sale, apoi o porni mormăind spre vizuina Viezurelui, urmărindu-și propriile sale urme dreptunghiulare întipărite pe zăpadă.

— Așa, vasăzică Merlyn te-a trimis la mine, spuse Viezurele, ca să-ți termini educația. Ei, dragul meu, eu pot să te învăț numai două lucruri – să sapi și să-ți iubești căminul. Acestea sunt bazele adevăratei filosofii.

— Vrei să-mi arăți casa ta?

— Fără discuție, spuse viezurele, deși, desigur, nu o folosesc pe toată. Știi, este o căsoaie din acelea mari, demodată, în care poți să te și rătăcești, mult prea mare pentru o singură persoană. Bănuiesc că unele părți ale casei mele trebuie să aibă mai bine de o mie de ani. De fapt, locuim patru familii în ea, unul aici, altul în altă parte, în general vorbind, din pivniță până în pod, dar casa este așa de mare că se întâmplă să nu ne întâlnim luni de zile. Știu că vouă, ăștora mai moderni, s-ar putea să vi se pară o hardughie pe ducă, dar să știi că înăuntru e foarte plăcut și confortabil.

O porni agale în jos pe coridoarele castelului său fermecat, rostogolindu-și picioarele unul după altul, cu mersul vâslit, ca de rață, al viezurilor, fața lui albă cu dungi negre căpătând o înfățișare fantomatică în penumbră.

— Uite, ia-o pe aici, spuse el, dacă vrei să te speli pe mâini.

Bursucii nu sunt ca vulpile. Au un loc special unde aruncă oasele roase și gunoiul, încăperi de pământ bine întocmite și dormitoare al căror așternut îl schimbă deseori ca să-l păstreze curat. Art fu cu adevărat încântat de tot ce văzu. Cel mai mult îi plăcu Sala Mare, fiindcă asta era camera centrală a gorganului – era de fapt destul de greu să-ți dai seama dacă trebuia să consideri locuința lui ca pe un castel sau o universitate – ca și apartamentele spațioase și culoarele care porneau de la ea. Totul era acolo un pic cam prăfuit și acoperit de pânze de păianjeni, fiindcă încăperea era folosită în devălmășie de mai multe familii și nu exista cineva care să aibă ca sarcină curățenia spațiilor comune dar, orice s-ar zice, camera avea o înfățișare solemnă.

Viezurele o denumea Camera Comună. De jur-împrejurul pereților acoperiți cu lambriuri se aflau picturi de demult ale strămoșilor viezuri, celebri pe vremea lor pentru învățătura sau cuvioșenia lor, și toate aceste capodopere ale picturii erau luminate de deasupra de licurici cu abajur. Se mai găseau acolo și niște scaune solide cu blazonul viezurelui imprimat cu pecete de aur pe locul de șezut, care era făcut din piele fină spaniolă – pielea se cam rosesese – și deasupra șemineului era atârnat un portret al Fondatorului. Scaunele erau așezate într-un semicerc în jurul focului, și fiecare avea lângă el evantaie de mahon cu care-ți puteai feri fața de flăcări; mai era acolo și un fel de masă înclinată cu ajutorul căreia carafele cu băutură puteau fi trecute de la un capăt al semicercului la celălalt. Pe culoarul care dădea afară erau atârnate câteva robe negre și totul părea grozav de vechi.

— Știi, pentru moment eu sunt burlac, spuse viezurele în chip de scuză, după ce se întoarseră în propria sa cameră confortabilă, ai cărei pereți erau acoperiți cu un

tapet înflorat – așa că regret, dar nu am decât un scaun. Dacă nu te superi, va trebui să te așezi pe pat. Te rog să te simți ca acasă, dragul meu, cât timp am să pregătesc eu un punct, și mai povestește-mi ce mai e prin lumea largă.

— Ei, nimic nou. Merlyn se simte bine, iar Kay urmează săptămâna viitoare să fie făcut cavalier.

— Ah, da, o ceremonie interesantă.

— Ce brațe enorme ai, remarcă Art, privindu-l cum amestecă alcoolul cu o lingură. Adică, vreau să spun, că și eu am acum.

Și își privi propriile sale brațe musculoase. Era alcătuit în special, dintr-un piept zdravăn, care era legat de o pereche de brațe solide ca niște coapse de ciclist.

— Astea sunt pentru ca să poți săpa cu ele, spuse cu satisfacție eruditul viezure. Cârțița și cu mine suntem mari specialiști în săpat, și-ți dai seama că-ți trebuie ceva exercițiu ca să te poți măsura cu noi.

— Știi, când veneam aici am întâlnit un arici.

— Chiar acum? În zilele noastre se zice că aricii te molipsesc de febră porcină și febră aftoasă.

— Știu eu, mie mi s-a părut destul de simpatic...

— Mda, au ei așa un fel de chemare patetică, spuse cu tristețe bursucul, dar mi-e teamă că în general când îi întâlnesc îi cam înfulec. Nu știu cum să-ți explic, dar întotdeauna simt ceva, așa, irezistibil de plăcut în felul cum îți trosnesc între dinți oscioarele lor. Egiptenii, adăugă el – și prin aceasta bătrânul viezure înțelegea pe țigani – se dau și ei în vânt după arici, pe care-i socotesc niște delicatese.

— Al meu n-a vrut deloc să se desfacă.

— Ei, ar fi trebuit să-l fi împins în vreo baltă, și atunci să fi văzut cum ți-ar fi arătat el sărăcuțele lui de piciorușe, repede-repejor. Ei, haide, punctul e gata. Stai jos lângă foc și simte-te în largul tău.

— Da, e foarte plăcut să stai aici. Când știi că afară viscolește și ninge.

— Da, așa e. Hai acum să bem în sănătatea lui Kay și pentru succesul lui în lumea cavalerilor.

— În sănătatea lui Kay.

— Așaa, făcu viezurele, lăsând jos paharul cu un oftat. Acum, spune-mi, rogu-te, ce l-a apucat pe Merlyn de te-a trimis tocmai la mine?

— Vorbea ceva despre învățătură, spuse Art.

— Ei, dara așa stă treaba și dacă umbli după învățătură, atunci să știi că ai nimerit exact la locul unde trebuia. Da' spune-mi, nu ți se pare cam plicticoasă toată treaba asta?

— Uneori e cam plicticoasă, mărturisi Art, dar alteori nu. Una peste alta, trebuie să-ți mărturisesc că suport o cantitate destul de mare de învățătură, dacă e vorba despre istoria naturală.

— Știi că eu tocmai scriu un tratat, spuse viezurele tușind cu modestie, pentru a arăta că se pornise să explice lecția de istorie naturală. Tratatul meu urmărește să arate de ce a devenit Omul stăpânul animalelor. Poate că te-ar interesa să auzi

teoria mea? Știi, e pentru doctoratul meu, adăugă el în grabă, înainte ca Art să poată protesta.

Avea foarte puține șanse de a citi cuiva tratatele și conferințele lui, așa că nu putea răbda să lase să-i scape o asemenea ocazie grasă.

— Mulțumesc foarte mult, spuse Art.

— Să știi, măi băiete, că o să fie o treabă foarte bună pentru tine. Este exact lucrul de care ai nevoie ca să-ți încununeze educația. Să studiezi păsările și peștii și animalele; și-apoi să termini cu Omul. Ce bine c-ai venit! Ei, și-acum, unde dracu' am pus manuscrisul ăla?

Bătrânul scotoci cu labele lui până ce dădu la iveală un vraf de hârtii murdare, din care cineva rupsesese câteva colțuri ca să aprindă focul. Se așeză apoi în fotoliul său de piele, care avea o adâncă depresiune în mijloc; își puse tichia de catifea cu ciucure; și scoase la iveală o pereche de ochelari gigantici, pe care-i așeză în echilibru pe vârful nasului.

— Hm, făcu viezurele.

Imediat fu cuprins de o sfiiciune care-l paraliză și stătu o vreme înroșindu-se la față și uitându-se țintă la hârtiile pe care le avea dinainte, incapabil să înceapă a vorbi.

— Ei, haide, dă-i drumul! îl îndemnă Art.

— Știi, să nu-ți închipui că-i cine știe ce de capul lui, explică el plin de timiditate. E numai o schiță făcută în fugă, să știi. În orice caz, înainte de a o susține, am de gând s-o schimb radical.

— Sunt sigur că o să fie cât se poate de interesantă.

— Ah, vai de mine, nu-i deloc interesantă. E numai așa, o nimica toată, pe care am făcut-o și eu printre picături, doar ca să treacă timpul mai ușor. Dar, în fine, uite cum începe.

„Hm!” își dresе glasul viezurele. Adoptă apoi cea mai imposibilă voce în falsetto și începu să citească cât mai repede cu putință:

„Ne întrebăm adeseori, cu totul nejustificat, dacă procesul de evoluție a început cu oul sau cu găina. Ce a fost mai întâi, oul din care a ieșit prima găină, sau dimpotrivă, o găină a făcut primul ou de pe lume? În ceea ce mă privește, mă aflu în situația de a spune că primul lucru creat pe lumea aceasta a fost oul.

Când Dumnezeu a făptuit toate ouăle din care aveau să iasă în cele din urmă peștii și reptilele și păsările. Și mamiferele și chiar și ornitorincul cu cioc de rață, el a chemat în fața sa toate embrioanele și a văzut că erau bine întocmite.”

— Poate că s-ar cuveni să adaug, sublinie viezurele lăsând jos hârtiile pentru o clipă și uitându-se nervos la Art peste ele, că *toate embrioanele acestea sunt foarte asemănătoare unele cu celelalte*. Ele sunt ceea ce ai fost și tu înainte de a te naște – fetuși – și fie că ai să devii un mormoloc sau un păun sau o girafă sau un om, când ești în stadiul de fetus, cu toții arată la fel de scârboși și lipsiți de apărare ca și o ființă umană. Mă rog, dar acum să continui:

„Embrioanele se așezară toate în fața lui Dumnezeu, ținându-și mâinile lor slabe încrucișate pe burtă și capetele lor grele lăsate în jos, în semn de respect, și iată că Dumnezeu li se adresează după cum urmează:

— Ascultați, voi, embrioane, iată-vă în fața mea, arătând cu toate întocmai la fel, și iată că Noi, în bunătatea Noastră, Ne-am hotărât să vă dăm posibilitatea de a alege ceea ce vreți să fiți. Când vă veți dezvolta, oricum veți deveni mai mari, însă Noi ne-am hotărât să vă mai dăm încă un dar. Cine vrea să-și transforme mâinile într-o pereche de lopeți sau în furci de grădină, va putea să facă așa precum îi e voia. Sau, ca să Mă exprim altfel, în prezent aveți posibilitatea de a vă folosi gura ca să mâncați cu ea; ei bine, pe viitor, cine dorește să-și folosească gura ca pe o armă puternică de atac sau apărare, poate să facă așa, numai la simpla cerere și să devină atunci un crocodil sau un tigru. Ei, haide, faceți un pas înainte și alegeți-vă uneltele pe care le vreți, dar amintiți-vă că ceea ce v-ați ales, e bun ales, și astea vă vor fi uneltele de viață și de luptă și cu ele veți rămâne cât o fi lumea lume.

Ei, și toate embrioanele se gândiră și cumpăniră lucrurile după cum se cuvenea într-o asemenea ocazie importantă și apoi, unul câte unul, pășiră în fața tronului etern.

Fiecărui i se permisesse să-și aleagă două sau trei caracteristici, așa că unii doriră să-și folosească brațele ca mașini de zburat, iar gura să le fie o armă de temut, sau un fel de dește de spart nuci, sau burghiu, sau lingură de mâncat, în vreme ce alții aleseră să-și folosească corpurile ca bărci și mâinile ca vâsle.

În ceea ce ne privește pe noi, viezurii, ne-am gândit bine și am decis să cerem să ni se schimbe pielea în scut, gura în armă de luptă și brațele în furci.

Și iată că toate acestea ne-au fost dăruite. Astfel că toată lumea se specializă într-un fel sau altul, și câțiva dintre noi avură chiar niște idei năstrușnice. De pildă, una dintre șopârlele deșertului se hotărî să-și schimbe întregul corp într-o sugativă, iar una dintre broaștele râioase care trăiau la antipozii secetei, se decisese pur și simplu să se schimbe într-o sticlă de apă.

Toată această acțiune de alegere și dăruire a puterilor animalelor de pe lume dură două zile întregi – dacă nu mă înșel, erau zilele a cincea și a șasea și chiar la sfârșitul celei de-a șasea zile, numai cu câteva zile înainte de odihna binemeritată a zilei de duminică, se terminaseră toate embrioanele, în afară de unul singur. Acest embrion era Omul.

— Ei, micuțule, spuse Dumnezeu. Ai tot așteptat până ai ajuns cel din urmă, te-ai tot gândit și răzgândit și ai avut vreme destulă să te hotărăști. Ia spune, ce-ai Vrea să facem pentru tine?

— Te rog, Doamne, spuse embrionul, după câte gândesc eu, m-ai făcut în forma pe care o am acum pentru motive pe care cel mai bine tot matale le cunoști și atunci zic eu că n-ar fi frumos din partea mea să mă schimb. Și dacă tot am voie să aleg ce-mi convine mai bine, atunci să știu că am să rămân așa cum sunt. Nu-mi voi schimba nimic din ce mi-ai dat pentru unelte, care fără nicio îndoială vor fi mai proaste decât cele pe care mi le-ai ales. Am să rămân toată viața mea un embrion fără apărare, făcând tot ce-mi va sta în putere să alcătuiesc eu însumi câteva unelte

slabe, după slabele mele puteri, din lemn, fier și alte materiale pe care Măria Ta ai fost atât de îndurător să mi le așterni în față. Dacă voi dori o barcă, atunci voi încerca s-o înjghebez din lemnul copacilor, și dacă voi dori să zbor, oi meșteri eu o căruță sau altceva și-am s-o fac până la urmă. Poate că am fost prost că am refuzat darurile pe care Domnia Ta mi le-ai oferit cu atâta bunătate, dar să știi că m-am gândit din răspuțeri și sper acum că tot ce-am hotărât cu mintea mea slabă va găsi îndurarea și iertarea Ta.

— Bravo, mă băiete, bine-ai vorbit! exclamă Creatorul cu un aer încântat. Ei, ascultați aici cu toții, embrioanelor. Veniți cu toții aici cu ciocurile și labelle și aripioarele și mai știu eu ce mai aveți și uitați-vă cu toții cu uimire la primul Nostru Om. El, el e singurul dintre toți care a ghicit șarada pe care am vrut s-o rezolvați. El singur, dintre voi toți! Și iată, acum avem marea plăcere de a-i conferi Ordinul Dominației asupra tuturor zburătoarelor Văzduhului, Fiarelor Pământului și Peștilor Mării. Ei, și-acum duceți-vă cu toții și iubiți-vă și înmulțiți-vă, fiindcă iată că a venit ceasul odihnei mele. Cât despre tine, Omule, toată viața ta nu vei fi decât o unealtă dezbrăcată, dar vei avea darul de a te folosi de unelte. Vei arăta tot timpul ca un embrion, pân' ce te-or îngropa în țărână, dar toți ceilalți nu vor fi decât embrioane în fața puterii tale. În veci vei rămâne neschimbat și vei fi întotdeauna imaginea Noastră, vei putea să vezi câteva din necazurile Noastre și să simți câteva din bucuriile Noastre. În parte. Ne pare rău pentru tine, Omule, dar în parte sperăm că lucrurile au să iasă bine. Ei, haide, șterge-o acum și încearcă să te descurci; și ascultă, Omule, înainte de-a pleca...

— Da, vă rog? întrebă Adam, întorcându-se înapoi.

— Nu, nimic, voiam numai să spunem... ăăă... voiam... spuse Domnul rușinat, răsucindu-și mâinile. Ei, voiam numai să-ți spunem: «Să te binecuvânteze Dumnezeu»."

— Da, e o poveste drăguță, spuse Art cam șovăielnic. Mi-a plăcut chiar mai mult decât povestea lui Merlyn despre Rabin. și este și foarte interesantă.

Viezurele fu cuprins de jenă:

— Nu, nu, băiete dragă. Exagerezi. Cel mult a fost o parabolă minoră. Ca să nu mai vorbim că mi-e teamă că e nițeluș cam prea optimistă.

— Cum vine asta?

— Păi, să vezi, e adevărat că omul a primit Ordinul Dominației și este cel mai puternic dintre animale – poți chiar să spui cel mai cumplit – dar personal mă cam îndoiesc că este chiar cel mai binecuvântat dintre toate.

— Eu nu cred că Sir Ector este foarte cumplit.

— Știu eu, așa o fi, dar vezi că dacă Sir Ector al dumatăle face o plimbare pe lângă râu, nu numai că toate păsările și fiarele o să se ascundă de el, dar chiar și peștii s-or grăbi să se depărteze de el. Și să știi că nimeni nu face așa ceva cu cel pe care-l iubește.

— Omul este Regele Animalelor.

— Poate, nu zic nu. Sau poate că s-ar cuveni să zicem tiranul lor? Și apoi, trebuie să admitem că are cam prea multe vicii.

— Regele Pellinore nu are multe.

— Ei, nu-i chiar așa. Ar merge imediat la război, dacă Regele Uther ar declara unul. Știi că Homo Sapiens este aproape singurul animal care poartă războaie?

— Ba și furnicile fac la fel!

— Nu mai spune așa, în joacă, „și furnicile”! Să știi, dragul meu, că există mai mult de patru mii de specii de furnici și, din toate acestea, nu cred să existe mai mult de cinci care sunt beligerante. Deci, după câte știu eu, sunt cinci specii de furnici, una de termite și Omul.

— Bine, dar în fiecare iarnă haitele de lupi din Pădurea Sălbatică atacă turmele de oi și ucid o mulțime.

— Amice, după cum știi, lupii și oile nu sunt de-un sânge. Adevăratul război este cel ce are loc între grupe de indivizi din aceleași specii. Din sutele de mii de specii pe care le cunosc, nu-mi pot aminti decât cel mult șapte care să fie cu adevărat războinice. Chiar și Omul are câteva varietăți cum ar fi Eschimosul sau Țiganul sau Laponul și anumite grupuri de Nomazi Arabi care nu poartă război, fiindcă nu au pretenții asupra unor granițe. Adevăratul Război este mai rar în natură decât canibalismul. Nu crezi că este într-o oarecare măsură ceva cu totul împotriva legilor firii?

— În ce mă privește, spuse Art, mie mi-ar fi plăcut să merg la război, dacă aș fi avut norocul să fiu făcut cavaler. Da, mi-ar fi plăcut stindardele și trompetele, armurile strălucitoare și atacurile pline de vitejie. Ah, ce mult mi-ar fi plăcut să înfăptuiesc isprăvi mărețe și să fiu un viteaz și să-mi înfrâng propriile mele temeri. Spune-mi, Vlezure, nu-i așa că în război îți poți găsi cu adevărat curajul și răbdarea și tovarășii pe care-i iubești?

Eruditul animal se gândi o vreme, uitându-se fix la focul care ardea în vatră.

În cele din urmă, păru să decidă ca cel mai bun lucru ar fi să schimbe subiectul.

— Ia spune-mi, care ți-au plăcut mai mult, întrebă el, furnicile sau găștele sălbatice?

CAPITOLUL XXII

Regele Pellinore sosi pentru importanta petrecere de la sfârșitul săptămânii într-o deosebită stare de agitație.

— Ei, ascultați, exclamă el, ați aflat? S-a auzit și pe la voi, ai? Nu cumva e un lucru de taină, aud?! Ai?

— Și, mă rog, ce-i așa de taină, ai? Îl întrebară cu toții.

— I-auzi vorbă! Păi cum ce? Regele! Regele, maiestatea sa! Asta vă întreb, ați auzit de Rege?

— Ce s-a întâmplat cu Regele? se interesă Sir Ector. Să nu-mi spui că vine iarăși să vâneze cu toți blestemații ăla de cățelandri ai săi, că nu știu ce mă fac!...

— Oh, a murit! A murit! strigă cu voce tragică Regele Pellinore. A murit, sârmanul de el, și gata, nu mai poate vâna niciodată.

Sir Grummore se ridică în picioare plin de respect și-și scoase tichia ce-i apăra țeasta.

Toți ceilalți simțiră că se cuvenea să se ridice în picioare, iar doica izbucni în lacrimi.

— Da, măicuțiță, da, da, rosti ea printre suspine, Măria-Sa e mort și dus, și ce mai mândrețe de bărbat era! Ce de poze grozave cu el am tăiat eu din Biblia Ilustrată, da, și pe toate le-am lipit deasupra prichiciului. Încă de pe vremea când era săracu' în scutece, și uite că te-ai du-u-us și cui m-ai lăsat – le-am tot strâns, poză după poză.

— Ține-ți firea, doică, spuse Sir Ector.

— Ai? Solemn moment, ce ziceți, nu-i așa, ai? zise Regele Pellinore. Uther Cuceritorul, 1066–1216.

— Un moment solemn, spuse Sir Grummore. Regele-a murit. Trăiască Regele!

— Ar trebui să tragem perdelele, spuse Kay, care era întotdeauna foarte pedant cu respectarea formelor, și să lăsăm drapelele în bernă.

— Da, așa e, spuse Sir Ector. Să se ducă cineva și să-l anunțe pe majur.

Era vădit că această sarcină îi reveni lui Art, fiindcă era cel mai mic în grad dintre cei prezenți, așa că o șterse în goană să-l găsească pe majur. Curând, cei care rămaseră în solariu, auziră o voce mare strigând din răspuțeri:

— Haidi, haidi, un-doi, un-doi, atenție la mine, comanda! Jale generală pentru Maiestatea sa Regele, toată lumea coboară drapelul la comanda „doi!” și apoi fâlfâitul tuturor steagurilor, stindardelor, fanioanelor, flamurilor, stegulețelor de lance, drapelurilor de detașamente și, în general, a tuturor semnelor distinctive care împodobeau turnurile castelului și care puteau, într-un fel sau altul, să fie lăsate în bernă.

— Cum ai auzit de chestia asta? întrebă Sir Ector.

— Îi dădeam ghes prin coclaurile din codru după fiara mea, știți voi, când dădui de un călugăr solemn, îmbrăcat după obiceiul Ordinului său în rasă cenușie, și acela îmi spuse toată istoria. Ei, ce ziceți de-asta, noutățile cele mai fierbinți!

— Săracu' Pendragon, spuse Sir Ector.

— Regele a murit, spuse cu o voce solemnă Sir Grummore. Trăiască Regele!

— Bine, bine, foarte frumos din partea matală că nu încetezi să pomenеști de asta, dragul meu Grummore, exclamă enervat Regele Pellinore, dar care-i, mă rog, după părerea matală, regele ăsta care trebuie să trăiască, ai?

— Păi cum cine? Urmașul lui! spuse Sir Grummore, luat cam prin surprindere.

— Binecuvântatu' nostru monarh, spuse doica cu voce lăcrimoasă, n-avut picior de urmaș. Orișicine care a studiat familia regală poa' să știe treaba asta.

— Doamne-Dumnezeule! exclamă Sir Ector. Bine, da' trebuie el să fi avut vreo rudă de sânge mai apropiată!

— Păi tocmai asta-i tot baiul! strigă Regele Pellinore cu profundă emoție. Tocmai asta-i toată frumusețea, dragii mei, pricepeți, ai? Nu tu urmaș, nu tu rudă de sânge, și atunci cine-i ăla care-i urmează la tron, ai? Iaca de ce era așa de stârnit și călugăru' cela pe care l-am întâlnit și se tot întreba cine-o fi ăl' de i-o urma regelui la tron; ei, de-asta ce mai ziceți, ai?

— Adică vrei dumneatale să-mi spui mie, exclamă plin de indignare Sir Grummore, cum că la ora actuală nu avem niciun Rege al Gramaryei?

— Nici urmă de rege, strigă Regele Pellinore, simțindu-se deodată deosebit de important. Și, pe deasupra, au apărut tot felul de semne și minuni care nu sunt deloc de luat în răs.

— ăsta-i curat scandal, strigă Sir Grummore. Dumnezeu știe unde-o să ajungă țara asta! Și asta-i numai din cauza tuturor reformatorilor și anarhiștilor ăștia!

— Ia zi, ce fel de semne și minuni? întrebă Sir Ector.

— Păi să vedeți, mai întâi a apărut un fel de spadă într-o stâncă, asta e, într-un fel de biserică. Adicătele, vreau să zic, nu într-o biserică, nu știu dacă mă-nțelegeți dumneavoastră, și nu într-o stâncă, dar știi, cam așa ceva, dacă se poate spune astfel, ați priceput, ai?

— Să mă bată Domnu' dacă înțeleg ceva. Ce-are a face aicea biserica și spada ceea? spuse Sir Grummore.

— E într-o nicovală, explică Regele Pellinore.

— Biserica?

— Nu, dom'le, spada, spada.

— Păi nu ziceai că spada e în stâncă?

— Nu, spuse Regele Pellinore. Piatra, adică bolovanu', adică stânca se află afară din biserică.

— Uite aicea, Pellinore, tată, spuse Sir Ector. Eu zic să te odihnești puținel, mă băiete. Stai așa puțin, c-ai obosit, și p-ormă o pornești iarăși. Ia-o încet că nu fuge nimeni după tine. Ia de-aici, bea și tu un corn de mied și dă-i drumu' c-avem vreme destulă.

— Spada, explică Regele Pellinore, este prinsă într-o nicovală care stă pe-o stâncă. Intră-n nicovală și-n stâncă. Nicovala e prinsă de stâncă. Stânca-i lângă o biserică. Ia mai dă-mi niște mied.

— Și care-i minunea aici? remarcă Sir Grummore. Ce mă mir eu e că se permite să se întâmple asemenea isprăvi. Da' asta e! Ce pretenții mai poți să ai în zilele noastre, cu toți agitatorii ăștia saxoni?

— Păi stai să vezi, colega, strigă Pellinore, stărnindu-se din nou, nu-i vorba de unde-i stânca, lasă-mă dom'le să vorbesc și eu, ai?; e vorba de ce e scris pe stâncă, mă-nțelegeți, ai?

— Ei, ce e scris?

— Adicătele, vreau să spun, pe mâneru' săbiei.

— Ei, haide, Pellinore, drăguțule, spuse Sir Ector. Uite-aici, întoarce-te tu puțin cu fața la perete, și stai jos așa, frumușel, și după aia ne spui tu despre ce vrei să vorbești. Stai mă, nu te-agita, ia-o încetișor. Nu-i nicio grabă. Așa, stai așa cu fața la perete – uite ce băiat bun e, ai văzut? – și vorbește așa, cât poți tu de încet.

— Sunt scrise niște cuvinte pe mânerul spadei din stânca de lângă biserică, strigă Regele Pellinore de ți se rupea inima și aceste cuvinte sunt după cum urmează: – da' vă rog din tot sufletul, încercați odată să mă ascultați amândoi, în loc să mă întrerupeți tot timpul pentru nimica toată, că nu se mai poate omu' gândi ca lumea și-mi fug toate ideile.

— Ei, care sunt acele cuvinte? întrebă Kay.

— Acele cuvinte grăiesc așa, spuse Regele Pellinore, după câte am înțeles eu de la călugărul îmbrăcat în rasă cenușie.

— Ei, hai, dă-i drumul! stăruie Kay, fiindcă Regele se oprise iarăși din vorbă.

— Dă-i drumul, îl îndemnă și Sir Ector, ce spun cuvintele alea de pe sabia, de pe nicovala de pe stânca de lângă biserică?

— Propagandă de stânga, fără nicio îndoială! remarcă Sir Grummore.

Regele Pellinore își închise ochii strâns, își întinse brațele în amândouă direcții și anunță cu voce de stentor:

— „Cel ce va smulge astă spadă din stâncă și nicovală, va fi dreptul Rege al întregii Anglii!”

— Cine-a spus asta? întrebă Sir Grummore.

— Păi spada, nu ți-am spus?

— Vorbăreață spadă, remarcă Sir Grummore cu scepticism.

— Scrie pe ea, strigă mâniat Regele Pellinore. Scrie pe ea cu litere de aur.

— Păi de ce n-ai tras-o tu afară, atunci? întrebă Sir Grummore.

— Cum, dom'le, nu ți-am zis că n-am fost acolo?! Tot ceea ce ți-am spus mi-a fost povestit de călugărul de care ți-am pomenit, și eu n-am făcut decât să-ți repet cuvintele lui.

— Ei, și-au scos din piatră și nicovală sabia asta? întrebă Sir Ector.

— Nu, șopti dramatic Regele Pellinore. Asta-i toată chestia, că nu se poate. Nimeni n-a putut să clintească sabia nici atâtica, deși toată lumea a încercat, mai în joacă, mai în serios, așa că n-au avut ce face și pân-la urmă au trebuit să convoace un turnir în toată Anglia, de Anul Nou, așa că omul care o să fie în stare la turnir să scoată spada din piatră, ăla o să fie și Regele întregii Anglii. Ei, ce ziceți de asta, ai?

— Oh, tată, strigă Kay. Omul care va smulge spada din piatră va fi Regele Angliei. Zău, tată, nu s-ar putea cumva să mergem și noi la turnir și să facem o încercare?

— I-auzi, nici gând de-așa ceva! spuse Sir Ector.

— Da, e drum lung până la Londra, observă Sir Grummore, dând din cap.

— Taică-miu s-a dus o dată acolo, spuse Regele Pellinore.

Kay reluă:

— Zău că putem să mergem și noi. Când voi fi uns cavaler, va trebui să particip și eu la un turnir, și asta de-acuma se întâmplă să cadă tocmai la momentul potrivit. Cei mai vajnici luptători or să fie acolo, și-o să putem să-i vedem și noi pe toți cavalerii renumiți și pe marii regi. Te cred că nu-i vorba de sabia aceea, dar gândeți-vă la turnirul care-o să se facă, poate cel mai mare care s-a organizat vreodată în Gramarye, ca să nu spunem nimic despre toate lucrurile pe care-o să le vedem și pe care-o să le facem. Dragă tată, lasă-mă și pe mine să particip la turnirul ăsta, dacă mă iubești, să încerc și eu să câștig marele premiu în prima mea bătălie.

— Bine, mă, Kay, da' eu n-am fost niciodată în Londra.

— Asta-i o pricină în plus ca să mergi acum. Eu zic că omul care nu se duce la un turnir ca acesta dovedește că n-are sânge de nobil în vine. Gândește-te numai ce-o să zică lumea de noi, dacă nu mergem să ne încercăm și noi norocul cu sabia aia. Or să spună cu toții că familia lui Sir Ector e prea de rând și știa că n-are nicio șansă.

— Păi, drăguță, cam așa și e: știm cu toții că cei din familia noastră nu au nicio posibilitate, replică Sir Ector, vreau să zic cu sabia aceea.

— Îs o groază de oameni la Londra, remarcă Sir Grummore, cu un început de nebunesc avânt în glas. Barem, așa se spune.

Trase adânc aerul în piept și se zgâi la gazda sa, cu ochii atât de holbați, de parcă erau făcuți din marmură albă.

— Da, și-o mulțime de prăvălii, adăugă deodată Regele Pellinore, începând și el să respire din greu.

— La naiba cu totul! strigă Sir Ector, dând cu cornul în masă cu atâta putere, încât se crăpă. Ia hai, dom'le, atuncea cu toții la Londra, să-l vedem și noi pe Regele cel Nou.

Toți se ridicară în picioare ca un singur om.

— Sigur că da, de ce n-aș fi și eu tot atât de bun ca taică-miu? exclamă Regele Pellinore.

— Ce mama ei, strigă Sir Grummore. Să nu vedem noi capitala?

— Ural strigă Kay.

— Păzește-i Doamne, se închină doica.

În acel moment intrară Art și Merlyn, dar toată lumea era prea emoționată ca să mai observe așa ceva, și de n-ar fi fost acum nițeluș mai mare, băiatul nostru ar fi fost cu siguranță cuprins de lacrimi.

— Oh, Art, strigă Kay, uitând pentru moment că i se adresa numai scutierului său și revenind la familiaritatea vechilor zile ale copilăriei. Ai auzit? Plecăm cu toții la Londra să luăm parte la marele turnir de Anul Nou!

— Nu zău?

— Da, iar tu-mi vei purta scutul și lănciile pentru turnir, iar eu voi câștiga laurii tuturor și voi deveni un mare cavaler!

— Ei, să știi că-mi pare bine că plecăm, spuse Art, fiindcă Merlyn pleacă și el de la noi.

— Oh, n-o să avem nevoie de Merlyn.

— Pleacă de la noi, repetă Art.

— Cum adică, pleacă? Întrebă Sir Ector. Eu ziceam că noi suntem ăia care pleacă!

— Pleacă de la castelul nostru.

Sir Ector spuse:

— Ei poftim, asta ce mai e, Merlyn? Ei, haide, că nu mai înțeleg nimic.

— Am venit să-mi iau rămas bun, Sir Ector, spuse bătrânul magician. Măine, elevul meu Kay va fi uns cavaler, iar săptămâna viitoare celălalt elev al meu va pleca să-l însoțească în peregrinările sale, ca scutier. Mi-am terminat treaba aici și a venit timpul să plec.

— Ei, cum poți să vorbești așa? se miră Sir Ector. Eu zic că tu ești folositor pe la casa omului orice s-ar întâmpla. Zău, dacă vrei, poți să rămâi și să mă înveți pe mine, sau să te faci bibliotecar sau mai știu eu ce. Nu face să pleci și să lași un bătrân singur-singurel, după ce l-au părăsit și copiii.

— N-avea nicio grijă, ne mai întâlnim noi, spuse Merlyn. N-are niciun rost să fii așa de trist.

— Nu pleca, Merlyn, îl rugă Kay.

— Trebuie să plec, răspunse dascălul lor. Ne-am simțit bine împreună cât erați voi mititei, dar firea Timpului îl face să zboare mereu. Și-apoi, mai sunt multe lucruri în alte părți ale regatului de care s-ar cuveni să am grijă, uite, chiar în clipa asta, așa că vedeți că sunt grozav de ocupat. M-așteaptă o groază de treburi. Haide, Arhimede, spune frumos „la revedere” la toată lumea.

— La revedere, spuse Arhimede, privind cu duioșie spre Art.

— La revedere, răspunse Art, fără să-și ridice ochii din podea.

— Bine, da' nu poți să pleci așa, striga Sir Ector, în orice caz nu poți să pleci fără un preaviz de-o lună.

— Ei, nu zău? Chiar nu pot pleca? replică Merlyn, adoptând pe dată poziția folosită de filosofi care își propun să se volatilizeze. Se ridică în vârful picioarelor, în vreme ce Arhimede se ținea strâns de umărul lui, începu apoi să se rotească în vârful degetelor, încetișor-încetișor ca un titirez, apoi din ce în ce mai repede și mai repede până ce ajunse să se vadă ca o pată de lumină cenușie și uite că în câteva secunde dispăru de tot.

— La revedere, Art, strigară două voci slabe, de undeva, din afara ferestrei solarului.

— La revedere, spuse Art pentru ultima oară și apoi, sărmanul, ieși iute din cameră.

CAPITOLUL XXIII

Pregătirea pentru ceremonia de trecere a lui Kay în rândul cavalerilor avu loc în mijlocul unui vârtej de treburi, fiindcă toți se găteau pentru plecarea la Londra.

Somptuoasa cadă a lui Kay a trebuit să fie așezată într-o cămăruță, între două bare pentru prosoape și o cutie veche de materiale sportive care conținea o țință de paie pentru săgeți – pe vremea aceea, așa ceva se numea *fléchette* – fiindcă toate celelalte odăi erau ocupate de pachete.

Doica își petrecea tot timpul cosând izmene călduroase pentru toată lumea, pornind de la principiul că vremea din orice altă parte a țării, cu excepția Castelului din Pădurea Sălbatică, trebuia neapărat să fie grozav de păcătoasă, cât despre majur, el lustrui toată armura până ce ajunsese să se subțieze și să se fărâme, și ascuți săbiile până ce se îngustară aproape de tot.

În fine, veni și vremea s-o pornească.

Mă rog, dacă se întâmplă cumva să nu fi trăit pe vremea Vechii Anglii a secolului al doisprezecelea, sau știu eu când o fi fost treaba asta, și dacă nu v-ați născut într-un castel îndepărtat lângă Mlaștini, atunci tare mă tem că nu vă va fi prea ușor să vă imaginați toate minunățiile prin care au trecut în cursul călătoriei lor.

Drumul, sau mai degrabă poteca, ducea mai tot timpul pe creasta înaltă a dealurilor sau movilelor sterpe, așa că puteau să vadă jos, de amândouă părțile potecii, mlaștinile pustii pe care suspinau tulpinile de trestie acoperite cu zăpadă, puteau auzi trosnetul gheții și rațele sălbatice măcăind zgomotos în văzduhul purpuriu al apusurilor de iarnă. Tot ținutul era așa. Se mai întâmpla câteodată să aibă într-o parte a potecii o mlaștină clipocitoare, iar în cealaltă un codru nesfârșit, purtând pe ramuri o poiană albă de nea. Mai vedeau din când în când câte o șuviță de fum ridicându-se dintre copaci, sau mai zăreau în depărtare, peste stufărișul de netrecut, câteva case risipite, și de două ori intrară în niște orașele respectabile care se puteau lăuda chiar cu câteva hanuri, dar una peste alta trebuie să recunoaștem că Anglia acelor timpuri era lipsită de civilizație. Drumurile mai bune erau despădurite de amândouă părțile atât cât putea bate un arc, ca nu cumva călătorul să fie măcelărit de tâlharii ascunși în pădure.

Dormiră și ei pe unde apucară, uneori în coliba vreunui țăran care era întotdeauna gata să-i primească cu brațele deschise, alteori în castelul vreunui cavaler care-i invita să se mai hodinească după greutatea drumului, de vreo câteva ori se adăpostiră în vreo coșmelie plină de purici și jengoasă nevoie mare, care avea însă o vatră călduroasă și era împodobită la intrare cu o coadă stufoasă de vulpe legată de o prăjină – aceasta era pe vremuri firma folosită la hanuri – și o dată sau de două ori dormiră chiar pe pământul gol, strânși unul într-altul să-și mai țină de cald, înconjurați de caii de rădvan care mai pășteau câte un petec de iarbă ce răzbătea de sub pătura de zăpadă. Și oriunde mergeau și oriunde dormeau, vântul de răsărit fluiera printre trestii și găștele sălbatice își fluturau aripile în înaltul cerului, gâgâind la stelele înghețate.

Londra era plină până la refuz. Dacă Sir Ector n-ar fi avut norocul să stăpânească o bucată de teren în Pie Street⁴³, pe care se ridicase o mândrețe de han, ar fi avut mare bătaie de cap să găsească un locșor unde să-și poată odihni oasele. Dar cum întâmplarea făcea ca Sir Ector nu numai să stăpânească acea bucată de teren, dar să mai și scoată o bună parte a venitului său din această sursă, putură să capete trei paturi la cinci persoane. Și se socotiră de-a dreptul norocoși și pentru asta.

În prima zi a turnirului, Sir Kay făcu ce făcu și-i puse pe drum spre arenă cu cel puțin o oră mai înainte de începerea luptei. Toată noaptea nu închisese un ochi, închipuindu-și cum avea să-i înfrângă pe cei mai viteji baroni ai Angliei, iar dimineața nu putu să pună gura pe mâncarea ce i se pregătise. Acum călărea în fruntea cortegiului, cu obraji palizi, și Art nu mai știa ce să mai facă pentru ca să-l liniștească.

Pentru provincialii care cunoșteau numai terenul deșelat pe care-și făceau băieții antrenamentele de luptă, la castelul lui Sir Ector, scena de care dădură cu ochii fu de-a dreptul nemaipomenită. Arena de turnir era un fel de groapă imensă, toată înverzită, acoperită de gazon proaspăt, și cam la fel de mare ca un teren de fotbal. Se găsea la vreo zece picioare mai jos decât terenul din jur, cu marginile înclinate, și zăpada fusese curățată cu grijă de pe toată întinderea ei. Terenul fusese apoi acoperit și încălzit cu fân, care în dimineața acelei zile fusese înlăturat și acum iarba deasă strălucea încărcată de clorofilă în mijlocul peisajului alb. În jurul arenei, tribunele erau înveșmântate în culori atât de orbitoare, pline de strălucire și în continuă mișcare, încât nu te puteai uita la ele fără să nu-ți vină să clipești. Tribunele de lemn erau zugrăvite în alb și stacojiu. Corturile de mătase ale celebrităților, ridicate de fiecare parte a tribunelor, erau verzi și azurii și galbene ca șofranul sau vopsite în tot felul de culori, ca o tablă de șah. Flamurile și stegulețele care fluturau pretutindeni umpleau întinderea de toate culorile curcubeului, întinzându-se și plesnind văzduhul cu minunatele lor nuanțe.

Bariera ce despărțea arena în două era făcută și ea din pătrate ca o tablă de șah, în alb și negru. Cei mai mulți dintre luptători și dintre prietenii care-i întovărășeau nu veniseră încă, dar după puținii care sosiseră puteai să vezi că mulțimea care se va aduna va transforma scena într-o mare de flori și puteai ghici cum vor fulgera armurile și cum vor fâlfâi în vând mânecile spintecate ale heralzilor, când vor ridica la buze trâmbițele lor de alamă și vor sfâșia și cutremura norii de lână ai iernii cu bucuria dezlănțuită a fanfarelor.

— Doamne sfinte! strigă deodată Sir Kay. Mi-am uitat sabia la han.

— Fără sabie nu poți să lupti! spuse Sir Grummor. Nu e în regulă.

— Mai bine te-ai duce să ți-o aduci. Mai ai încă vreme.

— O să mi-o aducă scutierul meu, spuse Sir Kay. Ce greșeală afurisită! Ei, scutier, încalecă repede și dă fuga pân' la han și adu-mi sabia. Vei avea un șiling de la mine, dacă o aduci la vreme.

---

⁴³ Strada Plăcinții.

Art păli la fel de tare ca și Sir Kay și căpătă o înfățișare de parcă avea de gând să-l pocnească. Apoi spuse:

— Se face, stăpâne! și-și întoarse buiestrașul spre șirul de oameni venind la turnir. Începu să-și croiască drum, după puterile lui, spre han.

— Auzi, porcărie, să-mi ofere mie bani, strigă Art în sinea lui. Să se uite la mine, pe nenorocitul ăsta de căluț care arată mai mult a măgar, de la înălțimea armăsarului său și să-mi spună: „scutier!” Oh, Merlyn, dă-mi răbdare cu dobitocul ăsta și fă-mă să nu-i arunc în mutră scârba lui de șiling.

Când ajunse la han, totul era zăvorât. Toată lumea se îmbulzise să vadă faimosul turnir și tot omul, cu mic, cu mare, se dusesse după gloată, să nu scape asemenea spectacol. Zilele acelea erau nesigure și nu era întreg la minte cel ce nu și-ar fi păzit bine casa, chiar atunci când dormea în ea, și nu s-ar fi asigurat mai înainte că era de nepătruns. Obloanele de lemn zăvorâte peste ferestrele de la parter erau de cinci degete grosime, iar ușile erau bine încuiate și ferecate cu drugi groși.

„Ei, poftim, acum ce mă fac? se întrebă Art; cum îmi câștig eu șilingul?”

Se uită cu tristețe la hanul pustiu și începu apoi să râdă.

„Săracu’ Kay, spuse el. Toată povestea asta cu nenorocitul ăla de șiling e numai fiindcă-i era frică și se simțea tare nenorocit, și uite că acum chiar că are toate motivele să fie. Da’ nu mă las, mă fac eu luntre și punte și tot îl găsesc o spadă, chiar de-ar fi să intru în Turnul Londrei. Da, dar cum să fac rost de-o spadă? continuă el. De unde să fur una? Să atac la drumu’ mare vreun cavaler, așa călare cum sunt pe un bleg de buiestraș și să-i iau arma cu forța? Ce naiba, mai bine să caut o prăvălie! Trebuie să mai fi rămas într-un oraș mare ca ăsta vreun fierar sau vreun armurier care să nu fi tras încă obloanele la dugheană!”

Își întoarse calul și o porni în galop mărunț pe uliță. La capătul ei se găsea o bisericuță, cu un loc de veci și un fel de piață mică în fața ușii bisericii. În mijlocul aceluia scuar se găsea un bolovan uriaș cu o nicovală înfiptă în el, iar prin nicovală trecea o frumusețe de sabie, nou-nouță.

— la te uită, spuse Art, cred că trebuie să fie vreun mormânt de război, dar n-ai ce face, eu zic că tot o să meargă. Cred că nimeni nu i-ar purta pică lui Kay pentru un monument de război, dacă ar ști în ce nevoie se zbate.

Legă frâul calului de gard, păși pe cărarea de pietriș și apucă sabia.

— Haide, sabie! spuse el. Trebuie să-ți cer iertare și să te iau pentru o cauză mai bună.

„Ce lucru extraordinar, gândi Art. Când apuc sabia asta mă simt tare ciudat și totul mi se pare mai clar. Uite capetele astea de balauri sculptate pe biserică și pe mănăstirea de lângă ea. Ce minunat flutură toate drapelele acelea vestite de pe latura ei! Ce mândru își înalță tisa solzii roșietici spre bărnele de lemn ale bisericii, parcă vrând să-l slăvească pe Domnul! Ce curată e zăpada! Și simt un miros ciudat care mă cuprinde, ceva ca de smirnă și măceș dulce – și ce-aud, să fie oare o muzică?”

Era muzică, sunete de nai sau flaut, și lumina din cimitir deveni atât de limpede, fără să fie totuși orbitoare, încât puteai să găsești un ac și la douăzeci de metri.

— E ceva în locul ăsta, spuse Art. Sunt oameni. Ce vreți, oameni buni?

Nimeni nu-i răspunse, dar muzica se înălță mai tare și mai tare și lumina era prea frumoasă.

— Oameni buni, strigă Art. Trebuie să iau spada asta! Zău că nu e pentru mine, e pentru Kay. Și-o aduc înapoi, pe cuvântul meu!

Nici acum nu se auzi niciun răspuns, și Art se întoarse la nicovală. Văzu literele de aur, pe care nu le citi și nestematele bătute în mânerul sabiei, care azvârleau fulgere minunate în lumina caldă.

— Haide, sabie! se rugă Art.

Apucă de mâner cu amândouă mâinile și se încordă, sprijinindu-și piciorul în stâncă. Flautele îi însoțiră efortul cu o unduire ușoară, dar nimic nu se clinti.

Art lăsă din mână plăselele, când începură să-l doară palmele, și se dădu înapoi, văzând stele verzi.

— E bine înțepenită, spuse el.

O apucă iarăși și trase cu toată puterea. Muzica se auzi iarăși mai puternic, și lumina căpătă o strălucire de ametist; dar sabia rămase mai departe fixată în piatră.

— Oh, Merlyn, strigă Art, ajută-mă să iau arma asta!

Se auzi atunci un zgomot ca de îmbulzeală, și o strună vibră prelung. De jur-împrejur, se adunară sute de vechi prieteni. Se cățăraseră cu toții pe zidul cimitirului, ca la un teatru de marionete – fantome ale zilelor spulberate – și găseai acolo viezuri și privighetori și coțofene vulgare și iepuri și găște sălbatice și șoimi și pești și câini și drăguții de inorogi și viespi singuraticе și gușteri și crocodili și arici și grifoni și mii de alte animale pe care le întâlnise. De-abia se deslușeau, pe zidul care înconjura biseriкута, toți cei ce-l iubeau și-l ajutau pe Art și cu toții vorbiră solemn rând pe rând. Unii dintre ei se coborăseră de pe stindardele agățate de zidurile bisericii, unde erau pictați pe stemele heraldice, alții ieșiseră din apele și cerul și câmpiile de împrejur – dar cu toții, până la micuțul șoricel de câmp, cu toții veniră în ajutorul celui pe care-l iubeau. Art simți cum îi crește puterea.

— Haide, trage tare, îl îndemnă o știucă de pe unul dintre stindardele heraldice, așa ca pe vremea când era să te înhaț. Amintește-ți că toată puterea îți vine din ceafă.

— Ei, ce faci cu brațele? întrebă cu gravitate viezurele. Haide, embrionul meu drag, găsește-ți unealta.

Un erete cocoțat în vârful arborelui de tisă strigă:

— Hei, ia spune, căpitane Art, care-i prima lege a piciorului? Parcă am auzit ceva despre cineva care nu lăsa niciodată nimic să-i scape?

— Ei, nu mai lucra ca o ciocănitoare îmbălmăjită, îl sfătui cu dragoste o bufniță. Trage continuu, puiul meu drag, și-ai să vezi c-ai s-o scoți la capăt.

Un piept-alb îi spuse:

— Haide, Art, dacă ai fost tu în stare să zbori peste Marea de Nord, cred că poți să-ți stăpânești câțiva mușchi de la aripă? Adună-ți puterile și tăria minții și spada o să iasă din piatră ca din unt. Ei, haide odată, Homo Sapiens, nu vezi că toți umilii tăi prieteni așteaptă să te aclame?

Art se duse din nou la spada uriașă, de data asta pentru a treia oară. Puse dreapta pe ea și o trase afară din nicovală de parcă fusese înfiptă într-o teacă.

Se auziră o mulțime de ovații și un zgomot ca de flașnetă care tot cânta neîntrerupt. În mijlocul acestei gălăgii, după multă vreme, îl văzu pe Kay și-i dădu spada. Oamenii de la turnir făceau un tărăboi grozav.

— Bine, dar asta nu e a mea!

— E singura pe care-am putut-o găsi, spuse Art. Hanul era încuiat.

— Mda, drăguță spadă. De unde-ai luat-o?

— Am găsit-o înfiptă într-o stâncă. Lângă o biserică.

Sir Kay urmărea cu nervozitate atacul cu lancea, așteptându-și rândul. Nu-i acordase prea multă atenție scutierului său.

— Ce loc aiurit pentru o spadă, comentă el.

— Da, era înfiptă în piatră și trecea printr-o nicovală.

— Ce? strigă Sir Kay, întorcându-se deodată pe călcăie. Ai spus că spada asta era înfiptă într-o stâncă? Printr-o nicovală?

— Da, spuse Art. Era un fel de monument de război.

Sir Kay rămase cu ochii holbați la el câteva secunde, privindu-l cu uimire, își deschise gura, o închise la loc, își trecu limba peste buze, apoi îi întoarse spatele și se cufundă în mulțime. Îl căuta pe Sir Ector, și Art se țină după el.

— Tată, strigă Sir Kay, vino aici un moment!

— Da, băiete. Ce mai căzături reușesc, dom'le, profesioniștii ăștia, nemaipomenit! Ei, ce s-a întâmplat, Kay? Arăți alb ca un cearceaf.

— Îți aduci aminte de spada aceea pe care numai Regele Angliei va putea să o smulgă?

— Da.

— Ei, poftim, uite-o aici. O am. E în mâna mea. Eu am scos-o.

Sir Ector nu spuse nimic necugetat. Se uită la Kay și apoi se uită lung la Art. Privi apoi iarăși fix și dragăstos la Kay și spuse:

— Hai să ne întoarcem la biserică.

— Ei, și-acum, Kay drăguțule, spuse el, când ajunseră la ușa bisericii. Se uita la urmașul lui cu bunătațe, dar privindu-l drept în ochi. Uite aici stâncă, și în mână ai spada. Asta te va face Regele Angliei. Ești fiul meu de care sunt mândru, și de care voi fi întotdeauna mândru, orice ai face. Îmi juri că ai scos spada din stâncă prin propriile tale puteri?

Kay se uită la taică-său. Privi apoi spada și pe Art.

Apoi, încet, încet, i-o întinse lui Art. Spuse:

— Sunt un mincinos. Art a scos-o.

Cât despre Art, urmară după aceea câteva momente confuze, în care Sir Ector îi tot poruncea să bage spada înapoi în stâncă – ceea ce el și făcu – după care Sir Ector și Kay încercară zadarnic să o scoată. Art puse din nou mâna pe ea și o scoase într-o

clipită, după care îl puseră să mai repete această operație încă o dată sau de două ori. După aceasta, urmă un alt moment care fu încă și mai neplăcut și dureros.

Îl văzu pe scumpul său tutore că arăta deodată mult mai bătrân și neputincios și apoi că îngenunche în fața lui cu multă greutate, lăsându-se pe genunchiul bolnav de gută.

— Sire, spuse Sir Ector, fără să-și ridice privirea, deși vorbea cu propriul lui copil.

— Tată, te rog să nu faci așa ceva, strigă Art, îngenunchind și el. Dă-mi voie să te ajut să te ridici, Sir Ector, că zău așa, mă faci tare nefericit.

— Ba nu, ba nu, măria ta, spuse Sir Ector, cu lacrimi în glas. Nu v-am fost niciodată tată și nici nu sunteți din sângele meu. Dar cat acum că sunteți de neam mai mare decât am ghicit.

— O mulțime de oameni mi-au spus că nu-mi ești tată, răspunse Art, dar nu contează, nu-mi pasă nici cât negru sub unghie.

— Sire, urmă Sir Ector cu umilință, fi-veți oare stăpânul meu bun și milostiv când ne veți fi Rege?

— Nu mai vorbi așa, tată! se rugă Art.

— Sire, urmă Sir Ector, nu vă rog nimic mai mult decât să faceți din fiul meu, fratele vitreg al domniei voastre, Sir Kay, senșalul⁴⁴ pământurilor voastre.

Kay îngenunche și el și asta era mai mult decât putea Art să îndure.

— Oh, terminați odată! strigă el. Bineînțeles că poate să fie senșal dacă o să fie nevoie să fiu Rege, dar te rog, tată, nu mai îngenunchea așa, fiindcă-mi rupi inima. Te rog, Sir Ector, ridică-te și nu mai face ca toată viața să-mi pară o grozăvie. Oh, Doamne Dumnezeule, să nu fi văzut niciodată scârboasa asta de sabie!

După care, izbucni și Art în lacrimi.

---

⁴⁴ Majordomul unei mari gospodării medievale, un fel de administrator al moșiilor feudale.

CAPITOLUL XXIV

Mă gândesc că ar trebui să consacru un capitol aparte încoronării. Baronii făcură fără îndoială mare zarvă, dar cum Art era gata să bage sabia înapoi în stâncă și apoi s-o scoată iarăși până în ziua Judecății de Apoi și cum nimeni altcineva nu fu în stare să o clintească măcar din loc, până la urmă fură nevoiți să se împace cu gândul că au un nou rege. Câțiva nobili Galici se răsculară, dar mai târziu fură puși cu botul pe labe; în general însă oamenii Angliei și haiducii ca Robin au fost bucuroși că lucrurile se lămuriseră. Erau sătui de anarhia pe care o înduraseră sub domnia lui Uther Pendragon; sătui de suzerani și stăpâni și de giganți feudali, de cavaleri care făceau ce le trăsnea prin cap, sătui de discriminarea rasială împotriva saxonilor, sătui de domnia Bunului Plac.

Încoronarea a fost o ceremonie grozavă. Dar încă și mai grozav a fost că semăna foarte mult cu ziua de naștere sau cu Crăciunul. Toată lumea i-a trimis cadouri lui Art pentru îndemânarea lui de a smulge săbii din stânci, și mai mulți cetățeni din târgul Londrei îl rugară să-i ajute să scoată dopurile din blestematele de sticle neascultătoare, să desfacă robinete care s-au înțepenit și să le dea o mână de ajutor la alte asemenea urgențe gospodărești care depășeau slabele lor puteri. Hăitarul și Wat s-au sfătuit și s-au gândit până în cele din urmă de i-au trimis un leac împotriva răpciugii, care conținea chinină și era de neprețuit. Lyo-lyok îi trimise câteva săgeți făcute din propriile ei pene. Cavall veni pur și simplu și îi dădu inima și sufletul său. Doica de la Pădurea Sălbatică îi trimise un sirop de tuse, treizeci de duzini de batiste toate cu monogramă, o pereche de izmene și cămăși din pânză dată în două. Majurul îi trimise medaliile sale obținute pe câmpul de bătaie, pentru a fi păstrate de națiune. Hob nu închise un ochi toată noaptea (și se zbătu de ceasul morții) și îi trimise apoi pe Cully, împodobit cu curelușă și inel de picior din argint, toate nou-nouțe și, pe deasupra, cu un clopoțel tot de argint și tot nou. Robin și Marian au pornit într-o expediție care le-a luat șase săptămâni și îi trimiseră apoi o mantie făcută numai și numai din pielea a nenumărați jderi. Little John adăugă la acest dar și un arc din lemn de tisă de șapte picioare lungime, pe care nici el nu era în stare să-l folosească. Un arici anonim trimise patru sau cinci frunze murdare cu purici pe ele. Fiara Căutărilor și Regele Pellinore își uniră gândirea și îi trimiseră câteva dintre cele mai perfecte bucăți de bălegar pe care le-au putut găsi, învelite în frunzele verzi ale primăverii, așezate apoi într-un corn aurit și însoțite de o minunată cingătoare de catifea roșie. Sir Grummore îi trimise douăsprezece duzini de sulite, toate purtând însemnele colegiului său. Bucătarii, pălmașii, dijmașii și șerbii Castelului Pădurea Sălbatică, care primiseră fieștecă o monedă de aur și fuseseră apoi trimiși la ceremonie într-o ditamai căruța plină cu bănci și trasă de boi, aduseră cu ei o enormă copie de argint a vacii Crumbocke, care cucerise pentru a treia oară campionatul și, pe lângă aceasta, și pe Jupân Ralph Passelewe să le facă o cântare la banchetul de încoronare. Arhimede îl trimise pe propriul său stră-strănepot, ca să poată ședea pe spătarul tronului Regelui la ospățuri și să facă murdării pe podea. Lordul Primar și Membrii consiliului municipal ai Târgului

Londrei făcură o colecție pentru construirea în Turn a unui spațiu menajerio – grajd – acvarium în care toate făpturile să fie, spre binele stomacului lor, înfometate o zi pe săptămână – și aici, la apusul vieții lor fericite, la bătrânețea aripilor, piciorului sau aripioarei lor, prietenii lui Art se strâneau ca să primească hrană proaspătă, culcuș bun, grijă neîntreruptă și tot confortul modern. Cetățenii Londrei trimiseră cincizeci de milioane de lire sterline pentru întreținerea menajeriei, iar organizația „Ladies of Britain”⁴⁵ trimise o pereche de papuci de catifea neagră cu inițialele lui Art brodate cu fir de aur. Kay trimise propriul său trofeu – capul de grifon – însoțit de cea mai sinceră dragoste de frate. Mai erau o mulțime de alte cadouri bine alese, de la tot felul de baroni, arhiepiscopi, prinți, conți, regi vasali coroanei Angliei, papi, sultani, comisii și comisari regali, consilii orașenești, țari, bei, mahatme indiene, și așa mai departe, dar cel mai frumos cadou dintre toate i-a fost trimis, cu deosebită dragoste, de propriul său tutore, bătrânul Sir Ector. Acest cadou era o tichie de prostănac, lunguiață și înaltă, care arăta ca un șarpe al faraonului⁴⁶, pe care puteai s-o aprinzi la un capăt. Art o aprinse și privi cum o mistuie focul. Când flacăra se stinse, în locul ei apărură Merlyn, care stătea în fața lui, purtând pălăria-i fermecată.

— Ei bine, dragul meu Art, iată că suntem – sau am fost – din nou aici. Ce drăguț arăți cu minunata ta coroană nouă! Știi, nu mi s-a dat voie să-ți spun dinainte sau după aceea, dar tatăl tău a fost sau va fi, Regele Uther Pendragon și chiar eu, deghizat în cerșetor, am fost acela care te-am dus pentru prima oară la castelul lui Sir Ector, înfășurat în scutecele tale aurite. Știu totul despre tine, despre nașterea și spița ta și despre cel care ți-a dat numele adevărat. Cunosc necazurile și bucuriile care te așteaptă și mai știu că nimeni de-acum înainte nu va mai îndrăzni să te cheme pe numele de flăcău, Art. Pe viitor, destinul tău glorios va fi să porți povara țării și să lași nobilimea să-și bucure buzele, pronunțându-ți titlul: așa că acum am să-ți cer privilegiul de a fi primul dintre supușii măriei tale care să-ți zică așa cum meriți și cum se cuvine – dragul meu senior, Rege Arthur.

— Și o să stai cu mine mai multă vreme acum, nu-i așa? întrebă Art, nu prea înțelegând despre ce vorbea vrăjitorul.

— Da, Art, spuse Merlyn. Sau mai degrabă, s-ar cuveni să spun (ori am și spus?), da, Rege Arthur.

EXPLICIT LIBER PRIMUS

---

⁴⁵ Doamnele Britaniei (engl.).

⁴⁶ Șarpele faraonului: foc de artificii care dă naștere unei dăre de foc în formă de șarpe.

INCIPIT LIBER SECUNDUS
REGINA VĂZDUHULUI ȘI A ÎNTUNERICULUI

*Când am să mor și-am să mă socot scăpat
De răul ce datorită tatii s-a'ntâmplat?
Cât timp, cât timp s-o scurge pân-ce dricu' și lopata
Or spune că blestemul mamei își primește plata?*

CAPITOLUL I

Era un turn rotund, în vârf cu o giruetă. Girueta era de fapt un corb ținând în cioc o săgeată cu care indica direcția vântului.

În capătul turnului se afla o cameră rotundă, ciudat de neplăcută. Era grozav de vântoasă și, oriunde te așezai, te trăgea curentul. În partea de răsărit era un fel de nișă sau dulap în perete, care avea o gaură în podea. Prin acea gaură sau ieșire se ajungea la ușile dinafară ale turnului, care erau două la număr și, la caz de nevoie, în vreme de asediu, puteai să arunci pietre prin acel orificiu, drept în capul atacatorilor. Din nefericire, vântul sufla și se înălța prin hornul acesta ad-hoc și vâjâia nestânjenit prin ferestrele înguste fără geamuri sau se ridica șuierând sinistru prin coș – dacă nu cumva se întâmpla dimpotrivă să sufle în cealaltă direcție, coborând în jos pe gaură ca apa printr-un burlan. Gaura era ca un fel de gură uriașă de aerisire.

Un al doilea dezavantaj era că odaia era tot timpul plină de fum înecăcios de turbă, nu de la propriul ei foc, ci de la soba din camera de dedesubt. Complicatul sistem de vânturi (care nu prea funcționa bine), trăgea fumul de pe coș. Pe vreme jilavă, zidurile din piatră se acopereau cu broboane de apă. Chiar și mobila din odaie era neconfortabilă. Ea consta exclusiv din maldăre de pietroaie – care erau pregătite din vreme acolo, pentru a fi aruncate în jos pe gaură – laolaltă cu niscai arbalete genoveze ruginite și câteva săgeți și o grămadă de turbă pentru soba stinsă. Cei patru copii nu aveau nici un pat. Dacă ar fi fost o cameră pătrată, poate că ar fi dormit și ei pe niște lavițe dar, așa cum era, trebuiau să doarmă pe podea – unde se acopereau cu paie sau cuverturi, pe cât puteau mai bine, ca să nu înghețe peste noapte.

Copiii înjghebaseră din pleduri, deasupra capetelor lor, un fel de cort, sub care se întindeau strâns lipiți unul de celălalt și-și spuneau o poveste. În camera de jos o auzeau pe mama lor, cum zădăra focul cu vâtraiul, ceea ce îi făcea să vorbească în șoaptă de teamă ca nu cumva să îi audă. Nu e vorba că le-ar fi fost teamă de bătaie, dacă mama ar fi venit la ei. O adora pur și simplu – mut și fără reproșuri – deoarece caracterul ei era mai puternic decât al lor. Și nici măcar nu li se interzisese să vorbească între ei după ceasul culcării. Numai că le transmisese – poate prin indiferență, lene sau printr-un fel de cruzime posesivă – un simț imperfect al binelui și răului. Copiii se purtau de parcă ar fi fost crescuți să nu știe niciodată dacă se purtau bine sau rău.

Limba pe care o vorbeau șoptind era limba gaelică sau celtică folosită în Scoția. Sau, mai bine zis, era un fel de amestec ciudat de celtică și vechea limbă a cavalerismului – care le fusese predată, fiindcă vor avea nevoie de ea când vor crește mari. Nu prea știau grozav engleza. Mai târziu, când aveau să devină cavaleri celebri la curtea slăvitului rege, aveau să vorbească cu toții o engleză perfectă – toți, cu excepția lui Gawaine, care, ca șef al clanului, trebuia să-și păstreze cu bunăștiință accentul scoțian ca să arate că nu se rușina de obârșia sa.

Gawaine era cel care spunea povestea, fiindcă era cel mai mare. Stăteau întinși laolaltă, ca niște broscuțe ciudate și tainice, cu trupurile osoase dar bine făcute, gata să se împlinească în putere de îndată ce-ar fi primit o hrană ca lumea. Erau cu toții blonzi. Părul lui Gawaine era roșcat deschis, iar al lui Gareth mai alb decât paiul uscat. Vârsta lor era între zece și paisprezece ani, Gareth fiind cel mai mic dintre toți. Gaheris era un copil apatic. Agravaine, cel ce venea al doilea după Gawaine, era pacostea familiei – mare pișicher, nu știa niciodată ce-i trece prin cap, era înclinat să plângă mereu și-i era teamă de durere. Asta din cauză că avea o imaginație prea înfierbântată și-și folosea capul mai mult decât ceilalți.

— Cu multă vreme în urmă, vitejii mei, spunea Gawaine, cu mult înainte ca noi înșine să ne fi născut sau ca cineva să se fi gândit la noi, aveam o prea frumoasă bunică, pe nume Igraine.

— Ea e Contesa de Cornwall, spuse Agravaine.

— Bunica noastră este contesa de Cornwall, încuviință Gawaine, iar sângerosul rege al Angliei se îndrăgosti de ea.

— Numele său era Uther Pendragon, spuse Agravaine.

— Ia ascultă, cine spune povestea asta? Întrebă cu mânie Gareth. Ia mai ține-ți gura!

— Regele Uther Pendragon, continuă Gawaine, puse să se trimită după Contele și Contesa de Cornwall...

— Bunicul și bunicuța noastră, preciză Gaheris.

— ...și le declară sus și tare că trebuie să stea cu el împreună în casa sa din Turnul Londrei. Apoi, când se mutară în acel loc, el îi ceru bunicii noastre să-i devină soție, în loc să mai rămână cu bunicul. Dar preacinstita și preafrumoasa Contesă de Cornwall...

— Bunica, preciză Gaheris.

Gareth exclamă:

— Ei, fir-ar al ciorilor! Nu vrei să ne dai odată pace!

Urmă o scurtă gâlceavă înfundată, punctată de țipete, lovituri și vaiete.

— Preacinstita și preafrumoasa Contesă de Cornwall, reluă Gawaine, refuză cu dispreț avansurile Regelui Uther Pendragon și îi povesti bunicului nostru despre ele. Ea spuse: „Văd că am fost chemați aici pentru a fi dezonorați. Drept care, bărbate, eu socot că se cuvine să plecăm pe dată, să ajungem chiar în noaptea aceasta la castelele noastre.” Așa că porniră dâșii din castelul Regelui la miez de noapte...

— În cumpăna nopții, îl corectă Gareth.

— Când toți cei din casă erau cufundați în somn, își înșeură la lumina tremurândă a unui felinar armăsarii focoși, iuți de picior, bine făcuți, cu ochii de fulgere, cu capul mic și buze groase, nebuni și năbădăioși, și iată că o porniră călare spre Cornwall, pe cât de repede putea să-i ducă goana bidiviilor lor.

— Fu o goană grozavă, preciză Gaheris.

— Și-au ucis caii sub ei, adăugă Agravaine.

— Ei nu, asta nu se poate, spuse Gareth. Bunicul și bunicuța n-ar fi alergat niciun cal atâta încât să-l omoare!

— I-au omorât? întrebă Gaheris.

— Nu, nu i-au omorât, răspunse Gawaine, după ce se gândi un moment. Dar nici mult n-a lipsit.

Își continuă mai departe povestirea:

— Când Regele Uther Pendragon află a doua zi de dimineață ce se întâmplase, fu cumplit de mâniat.

— Fu nemaipomenit de mâniat, corectă Gareth.

— Ba cumplit de mâniat, spuse Gawaine. Regele Uther Pendragon fu cumplit de mâniat. El spuse: „Pe sfânta născătoare dacă n-am să pun să mi se facă o plăcintă din capul acelui Conte de Cornwall”. Așa că el trimise bunicului nostru o scrisoare în care-i porunca să se împăneze și să se garnisească, fiindcă peste patruzeci de zile avea să-l scoată din cel mai puternic castel pe care-l stăpânea.

— Avea două castele, sublinie cu semeție Agravaine. Castelul Tintagil și Castelul Terrabil.

— Așa că bunul Conte de Cornwall o trimise pe bunica noastră la Tintagil, iar el se închise în Terrabil, și Regele Pendragon veni să-i asedieze.

— Iară Regele înălță multe corturi de război, strigă Gareth, nemaiputând să rabde să mai tacă, și se întinse de amândouă părțile mare război, și multă pustiire și mare măcel se înfăptui.

— O mie? sugeră Gaheris.

— Pe puțin două mii, spuse Agravaine. Noi cei din neamul Celtic nici nu ne-am fi încurcat cu mai puțin de două mii. Ca să spunem adevărul, trebuie să fi fost un milion.

— Și tocmai când să câștige bunicu' și bunicuța asediile, și când lucrurile arătau că Regele Uther va fi înfrânt fără putință de tăgadă, uite că veni un ticălos de vrăjitor pe nume Merlyn...

— Un necromant, spuse Gareth.

— ...și acest necromant, de vă este cu crezare, prin mijlocirea infernalului său meșteșug, a reușit să-l bage pe acel perfid de Uther Pendragon înăuntrul castelului bunicuței noastre. Bunicul făcu de îndată o ieșire din castelul Terrabil, dar în bătălie fu ucis...

— Mișelește.

— Și sârmana Contesă de Cornwall...

— Preacinstita și preafrumoasa Igraine...

— Bunicuța noastră...

— ...fu luată prizonieră de necredinciosul, mârșavul, întunecatul, nemilosul, ticălosul de Rege al Dragonului, și apoi, în ciuda faptului că dânsa avea trei minunate fiice...

— Frumoasele surori Cornwall.

— Mătușa Elaine.

— Mătușa Morgan.

— Și mămica.

— Și deși avea aceste preafrumoase fiice, ea fu silită să-l ia de bărbat pe Regele Angliei – omul care-i ucisese soțul!

Cu toții judecă ră în tăcere imensa ticăloșie englezească, copleșiți de deznodământul acestei cumplite istorii. Aceasta era povestirea favorită a mamei lor, pe care le-o spunea în rarele ocazii în care se ostenea să le spună vreo istorie, așa că o învățaseră pe dinafară. În cele din urmă, Agravaine cită un proverb Gaelic, pe care-l învățaseră de la ea.

— De patru lucruri, șopti el, trebuie să se ferească un Lothian în viață: de cornul vacii, de copita calului, de mușcătura câinelui și de răsul englezului.

Se mișcă n liniștiți în paie, ascultând mișcările tainice din încăperea de dedesubt.

Camera de sub povestitorii noștri era luminată de o singură lumânare și de lumina gălbuie, palidă, a focului de turbă. Era o cameră cam sărăcăcioasă pentru un os domnesc, dar avea cel puțin un pat – marele baldachin care în timpul zilei era folosit ca tron. Deasupra focului fierbea un ceaun mare de fier, sprijinit pe trei picioare. Lumânarea stătea în fața unei foi de alamă lustruită, care servea drept oglindă. În acea încăpere se aflau două ființe vii: o Regină și o pisică. Amândouă aveau părul negru și ochii albaștri.

Pisica neagră stătea întinsă pe-o parte la căldura focului, de parcă era moartă. Aceasta fiindcă picioarele îi erau legate împreună, ca picioarele unei căprioare care trebuie dusă acasă după ce-a fost doborâtă. Renunțase să se mai zbată și stătea acum întinsă, ațintindu-și privirea spre foc, cu ochii pe jumătate închiși, răsuflând din greu, ciudat de resemnată. Sau era poate sleită – fiindcă animalele știu când li se apropie sfârșitul. Cele mai multe au o demnitate în clipa morții pe care ființele umane nu reușesc să o capete. Pisica aceasta, cu flăcările dansându-i în ochii pieziși, vedea probabil în clipa aceea cortegiul celor opt vieți ale sale care se scurseseră, privindu-le cu un stoicism de animal, lăsând în urmă orice speranță sau teamă.

Regina apucă pisica. Încerca una dintre cele mai cunoscute vrăji, numai ca să se distreze sau, în orice caz, să-și mai treacă timpul cât erau bărbații la război. Era o metodă de a deveni invizibil. Nu era o vrăjitoare profesionistă ca soră-sa Morgan the Fay – fiindcă îi era prea gol capul ca să ia în serios orice meșteșug însemnat, chiar dacă era vorba despre unul Negru. Făcea asta numai fiindcă otrava magiei îi curgea în vine – așa cum se întâmplase cu toate femeile din neamul ei.

În apa clocotindă, pisica se zbatu și se chirca în câteva înfiorătoare convulsii și slobozi un țipăt înspăimântător. Blana ei udă se răsuci în apă și se zări printre aburi, strălucind ca pielea unei balene prinse în harpon, pe când pisica făcea eforturi bune să sară sau să înoate cu picioarele legate. Gura i se deschise hidos, dând la iveală gâtul roz și dinții ei de felină, albi și ascuțiți ca niște spini. După primul țipăt, nu mai fu în stare să articuleze niciun sunet, ci numai să zvâcnească din labe. Apoi muri.

Regina Morgause a regatului Lothian și Orkney stătea lângă ceaun și aștepta. Din vreme în vreme mai învârtea cu un linguroi de lemn pisica. Putoarea blânii fierte în apă începu să umple întreaga odaie. Cel ce-ar fi privit-o ar fi văzut, în lumina mângâietoare a focului de turbă, ce minunată făptură era ea în seara aceea: ochii adânci și mari, părul strălucind metalic cu un luciu întunecat, trupul bine făcut și aerul acela de pândă în timp ce asculta șoaptele din camera de deasupra ei.

Gawaine spuse

— Răzbunare!

— Ei nu făcuseră niciun rău lui Pendragon!

— Ei ceruseră numai să fie lăsați în pace!

Mișelia silniciei la care fusese supusă bunica lor din Cornwall era cea care-l durea cel mai mult pe Gareth – imaginea oamenilor slabi și nevinovați, victime ale unei tiranii căreia nu i te puteai împotrivi – vechea tiranie a Galului – care era resimțită ca o nedreptate personală de către orice pălmaș al Insulelor. Gareth era un băietan tare generos. Ura ideea puterii îndreptate împotriva slăbiciunii. Simțea cum i se umflă inima, de parcă se sufoca. Gawaine, pe de altă parte, era furios fiindcă această mișelie se făcuse împotriva familiei sale. El nu credea că este nedrept ca puterea să-și croiască drum, ci numai că era cu totul mișelesc ca ceva sau cineva să încerce și să mai și reușească să facă ceva rău împotriva clanului său. Băiatul nu era nici deștept, nici prea sensibil, dar era loial – credincios până la încăpățănare, și uneori, în viața de mai târziu, prostește și supărător de devotat. Pentru el, atunci, ca și mai târziu, era valabilă o singură idee, o singură lozincă: „Trăiască Orkney, fie pe drept sau nu!” Cel de-al treilea frate, Agravaine, era mișcat fiindcă era o chestiune care se referea la mama lui. Avea simțăminte ciudate față de e, pe care și le ținea ascunse în adâncul sufletului. Cât despre Gaheris, el făcea și simțea tot ce făceau și simțeau ceilalți.

Pisica se desfăcu în bucăți. Clocotitul îndelungat îi făcuse carnea fâșii-fâșii, până ce nu mai rămase nimic în ceaun decât o spumă groasă de păr și grăsime și firișoare de carne. Sub ea, oasele albe se ridicau în bulboanele de apă, cele mai grele rămânând nemișcate la fund, cele mai ușoare ridicându-se grațios înconjurate de pielețe eterice, ca niște frunze în bătaia vântului de toamnă. Regina, strâmbându-și ușor nasul de putoarea înăbușitoare a fierturii nesărate, strecură lichidul în alt vas. Pe bucata de cârpă pe care o folosisese drept strecurătoare, rămase o drojdie de pisică, o masă îmbibată constituită din păr încălzit și fărâme de carne și oscioare și zgârciuri. Suflă asupra acestei drojdii și începu s-o amestece cu mânerul lingurii, agitând-o ca să se mai răcească. Mai târziu, fu în stare să-și bage degetele înăuntru și să aleagă oasele.

Regina știa că orice pisică pe deplin neagră avea un anume oscior care, dacă era ținut în gură după ce fierbeai pisica de vie, putea să te facă invizibil. Dar nimeni nu știa cu precizie, chiar și pe vremea aceea, care era osul cu pricina. De aceea,

farmecul trebuia făcut în fața unei oglinzi, astfel încât osul potrivit urma să fie descoperit pe calea practicii.

Nu-i vorbă, Morgause nu ardea neapărat să devină invizibilă – ba chiar, ca să fim cinstiți, ar fi detestat o asemenea situație, fiindcă era frumoasă foc. Dar bărbații erau plecați. Oricum, era o treabă plăcută, ceva ușor – un farmec pe care-l știai bine și-ți trecea și vremea mai ușor în felul ăsta. Pe lângă astea, mai era și o scuză să zăbovești în fața oglinzii.

Regina adună rămășițele pisicii în două grămezi, una dintre ele o grămadă ordonată de oase calde, cealaltă o masă informă de carne cu oase și zgârciuri din care ieșeau încă aburi. Apoi, alege unul dintre oase și-l duse la buzele ei roșii, ridicându-și grațios degețelul mic, ca o petală. Ținu o clipă osciorul între dinți și stătu în fața oglinzii de alamă lustruită, privindu-se cu somnoroasă plăcere. Aruncă apoi osul în foc și luă un altul.

Nu era nimeni s-o vadă. Ciudat, chiar și în aceste împrejurări, era felul în care se tot întorcea de la oglindă la grămăjoara de oase, băgând mereu câte un os în gură și uitându-se iar să vadă dacă nu dispăruse și apoi aruncând osul în foc. Se mișca atât de grațios de parcă dansa, ca și cum ar fi fost cineva acolo s-o vadă și s-o admire, sau poate ca și cum i-ar fi fost de ajuns să se vadă ea însăși.

În cele din urmă, înainte de a fi încercat toate oasele, își pierdu orice interes pentru această treabă. Aruncă ultimele oase pe jos și pierzându-și răbdarea, azvârli toată mizeria pe fereastră, fără să-i pese unde-o să cadă. Înveli apoi focul în cenușă și se întinse cu o mișcare ciudată în patul ei mare și rămase culcată în întuneric multă vreme fără să doarmă – mișcându-și nemulțumită trupul.

— Și acesta, vitejii mei, conchise Gawaine, este motivul pentru care noi, cei din Cornwall și Orkney, trebuie să ne ridicăm întotdeauna împotriva mârșavilor Regi ai Angliei și, mai ales, împotriva celor din clanul Mac Pendragon. De aceea s-a dus tatăl nostru să lupte împotriva Regelui Arthur. Fiindcă Arthur este un Pendragon. Așa a spus mămica noastră.

— Iar noi va trebui să ținem vrajba mereu vie, spuse Agravaine, fiindcă mămica noastră este o Cornwall. Doamna Igraine este bunicuța noastră.

— Trebuie să ne răzbunăm familia!

— Fiindcă mămica noastră este cea mai frumoasă femeie din lumea aceasta măreață, plictisitoare, întinsă sau voioasă a munților înalți.

— Și fiindcă noi o iubim tare mult.

Și zău așa, că tare mult o mai iubeau. Poate că toți ne dăruim astfel inimile, fără preget, celor care nici măcar nu se gândesc în schimb la noi.

CAPITOLUL II

Pe parapetele castelului lor din Camelot, în cursul unui răstimp de pace între cele două războaie gaelice, tânărul rege al Angliei stătea împreună cu dascălul său, privind scânteierile de purpură ale serii. O lumină blândă inunda pământul de sub ei și râul leneș șerpuia printre venerabila mănăstire și castelul grandios, în timp ce apa cuprinsă de flăcările apusului reflecta clopotnițele turlele și foișoarele și stindardele care atârnavă neclintite în văzduhul liniștit.

Lumea se așternea în fața celor doi spectatori ca o jucărie, fiindcă se cățăraseră într-un turn înalt de pază care domina întreg orașul. Vedeau la picioarele lor iarba ce crescuse la poalele turnului – te treceau toate sudorile dacă te uitați în jos – și un omuleț micșorat, cu două găleți pe o cumpănă, îndreptându-se spre menajerie. Mai vedeai, departe, spre poarta cetății, unde te puteai uita fără să ți se facă rău, fiindcă nu se găsea chiar sub ochii tăi, un străjer de pază care prelua postul de la sergent. Pocneau din călcăie și salutau și prezentau arma și schimbau tot felul de parole cu voce veselă ca un clopot de nuntă – dar totul se petrecea în cea mai perfectă liniște pentru cei doi, fiindcă erau hăt departe, cu mult sub ei. Oamenii arătau ca niște soldaței de plumb, deși erau adevărați oșteni din garda irlandeză și pașii lor nu se auzeau pe iarba bogată, de un verde violent, hrană mănoasă pentru oile regale.

Apoi, în afara zidurilor incintei, se auzea zgomotul sporovăielii cumetrelor care se târguiau și se sfădeau pentru nimica toată, a ștregarilor ce se luau la trântă, a căprarilor ce mai trăgeau câte-o dușcă și, la toată această zarvă și frământare, se mai adăugau și câteva capre behăind de mama focului, doi sau trei leproși purtând glugi albe și sunând clopoțeli să se ferească tot omul din calea lor, un șir de călugărițe înveșmântate în sutane foșnitoare, care mergeau, două câte două, să aducă alinare celor săraci, precum și gălăgioasa licitație a unor domni interesați de geambașlâcul de cai. De cealaltă parte a râului care curgea chiar sub zidul castelului, se vedea un om arând pe câmp, cu plugul legat de coada calului. Plugul de lemn scârțâia la fiecare mișcare. Nu departe de plugar, pe malul râului, un ins tăcut dădea la pești, hrănind somonii cu niște viermi grași – pe vremea aceea, râurile nu erau poluate și mișunau de tot felul de pești – și, mai departe, un măgar oferea un concert, întâmpinând în felul său noaptea care se lăsa. Toate zgomotele acestea ajungeau aproape pierite la cei doi, de parcă ascultau la capătul greșit al unui megafon.

Arthur era acum un tinerel, gata să se cațere pe pragul vieții. Avea părul blond și o față stupidă sau, în orice caz, puteai citi pe ea lipsa oricărei viclenii. Era o față deschisă, cu ochi blânzi și o expresie care-ți inspira siguranță, de parcă era un învățăcel silitor care se bucura de viață și nu credea în păcatul originar. Nu fusese niciodată tratat cu nedreptate, de asta puteai fi sigur, așa că era înclinat să fie bun cu toți oamenii.

Regele era înveșmântat într-o mantie de catifea care aparținuse lui Uther Cuceritorul, tatăl său, și această mantie era garnisită cu bărbile a patrușprezece regi care fuseseră înfrânți în zilele trecutului. Din nefericire, unii dintre acești regi

avuseseră părul roșu, alții negru, alții cărunți, iar felul în care le crescuse barba era și el neregulat. Drept urmare, garnitura aceea de bărbi arăta mai degrabă ca o eșarfă de pene cum mai poartă în zilele noastre actrițele de varietate. Cât privește mustățile respectivilor regi, ele erau prinse cu nasturi.

Merlyn avea o barbă lungă, albă, care-i ajungea până la brâu, ochelari cu ramă de baga și o pălărie conică, pe care o purta în semn de omagiu adus iobagilor saxoni, al căror acoperământ tradițional era fie un fel de cască de baie, fie boneta frigiană sau această pălărie conică, făcută din paie împletite.

Cei doi vorbeau între ei, schimbând din când în când câteva vorbe care le treceau prin cap, în intervalele de tăcere în care ascultau amândoi murmurul înserării.

— Ei, asta o, spuse Arthur. Trebuie să-ți spun că e un lucru agreabil să fii rege. A fost o bătălie cu adevărat splendidă.

— Așa crezi?

— Zău că da. Măcar dacă te gândești cum a luat-o la sănătoasa Lot din Orkney, după ce-am început să folosesc Excalibur.

— El te-a doborât primul.

— Asta nu înseamnă nimica. S-a întâmplat numai din cauză că nu foloseam Excalibur. Dar cum mi-am tras credincioasa mea sabie, au șters-o ca niște iepuri.

— Da, dar or să vină din nou, toți șase, spuse vrăjitorul. Regii din Orkney, Garloth, Gore, Scoția, Turnul și cei o Sută de Cavaleri au și pornit-o – de fapt, au și format ceea ce se va numi Confederația Gaelică. Trebuie să-ți reamintești că pretenția ta la tron nu este chiar atât de convențională.

— N-au decât să vină, răspunse Regele. Nu-mi pasă nici atâtca. De data asta am de gând să-i bat de să-i zvânt, și vedem noi după aia cine-i stăpânul.

Bătrânul își îndesă barba în gură și începu s-o mestece, ca întotdeauna când se enerva sau era pus în încurcătură. Mestecă barba până rămase cu un fir de păr între dinți, încercă să-l scoată cu limba și în cele din urmă reuși să-l scoată cu degetele. Odată această operațiune terminată, începu să-și despartă barba în două, făcându-i două vârfuri ascuțite.

— Cred c-o să reușești tu într-o zi să înveți treaba asta, dar numai Domnul știe ce trudă și durere înseamnă.

— Hî?

— Păi da, strigă Merlyn cuprins de enervare. Hî, Hî, Hî? Asta-i tot ce știi să spui. Ca un elev tâmpit!

— Dacă nu vorbești cum se cuvine, am să dau poruncă să-ți reteze capul.

— Așa, așa, să mi-l taie! Sigur că da, uite, asta ar fi o treabă bună! Barem n-ar trebui să mi-l mai bat învățându-te cum să le porți în pîrdalnica asta de viață!

Arthur își schimbă cotul pe parapet și se uită la bunul și vechiul său prieten.

— Ei, ce s-a întâmplat, Merlyn? Întrebă el. Am făcut ceva ce nu trebuia? Te rog să mă ierți!

Magicianul își descreți barba și-și suflă nasul.

— Nu e vorba chiar atât de mult de ceea ce faci, spuse el. Contează mai mult cum gândești. Dacă e un lucru pe lumea asta pe care nu pot să-l înghit, atunci asta este prostia omenească. De când mă știu, am spus că Prostia este cel mai mare păcat împotriva Sfântului Duh.

— Ei, lasă, că atunci ești și tu un mare păcătos i

— Poftim, acum mai e și sarcastic domnul!

Regele îl apucă pe bătrân de umăr și-l întoarse cu fața la el.

— Ascultă, care-i baiul? Ce, nu ești în apele tale? Dacă am făcut ceva prostesc, atunci spune-mi și nu mă mai fierbe așa! Și nu mai fii așa nervos, că nu are rost.

Această încercare de împăciuire avu efectul contrar de a-l face pe bătrânul necromant încă și mai furios ca mai înainte.

— Să-ți spun! tună el. Și, mă rog matale, ce-o să se întâmple când n-o să mai fie nimeni să-ți spună? N-o să fii niciodată în stare să gândești cu propria ta tărtăcuță? Ce-o să se întâmple când voi fi închis în blestemata aceea de movilă a mea, ei, asta să-mi spui dumneata!

— Nu știu despre ce movilă vorbești.

— La naiba cu movila aia! Ce movilă? Despre ce vorbeam?

— Prostia omenească, spuse Arthur. De la prostie am pornit-o.

— Exact.

— N-are niciun rost să spui „exact”. Voi ai să-mi spui ceva despre ea.

— Nu știu ce voiam să-ți spun despre ea. Asta-i din pricină că-l bagi pe om în asemenea draci cu toate întrebările tale tâmpite, că sunt sigur că nimeni n-ar putea să țină minte nici două minute despre ce vorbea. Cum a început toată discuția noastră?

— A început cu bătălia.

— Așa, acum îmi amintesc, spuse Merlyn. Exact acolo a început.

— Și eu am spus că a fost o bătălie bună.

— Da, da. Așa-mi amintesc și eu.

— Da' să știi, Merlyn, că a fost chiar o bătălie foarte bună, repetă Regele în defensivă. A fost o frumusețe de bătălie, și eu am câștigat-o și a fost foarte distractiv.

Ochii magicianului se împăienjeniră ca ai vulturului, în timp ce își cerceta străfundurile minții. Timp de câteva minute, pe parapete se așternu liniștea, în vreme ce o pereche de șoimi pelerini, care erau antrenați într-un câmp din apropiere, zburară deasupra capetelor lor, gonindu-se în joacă unul pe celălalt, strigând Kik-Kik-Kik și clopoțind argintiu. Ochii lui Merlyn se limpeziră, apărând din neștiute adâncimi.

— Ai fost grozav de deștept, spuse el încet, că ai câștigat bătălia.

Arthur fusese îndelung învățat să fie modest și era prea simplu ca să observe că vulturul avea de gând să se năpustească.

— Ei, nu-i chiar așa. M-a ajutat norocul.

— Nu, nu, ai fost foarte, foarte deștept, repetă Merlyn. Câți dintre argații curții au fost uciși?

— Nu-mi amintesc.

— Nu.

— Kay spunea... Regele se opri în mijlocul frazei și se uită la el. Da, așa e, spuse el. Bine, n-a fost distractiv. Nu mă gândisem la asta.

— Răbojul a însemnat mai mult de șapte sute. Bineînțeles, erau cu toții pălmași. Niciunul dintre cavaleri nu a fost măcar rănit, în afară de cel ce și-a rupt piciorul când a căzut de pe cal.

Când văzu că Arthur nu avea de gând să-i răspundă, bătrânul continuă cu amară voce.

— Da, uitam că și tu ai avut câteva vânătăi și julituri neplăcute, adăugă el.

Arthur se uita cu atenție la unghiile de la mâini.

— Te urăsc când ești așa de nesuferit.

Merlyn era încântat.

— Așa te vreau, flăcăule! Asta înseamnă să ai minte în cap și suflet în tine, spuse el, luându-l pe Rege de braț și zâmbind vesel. De asta avem noi nevoie, să stăm pe propriile noastre picioare. Dacă ceri altuia sfaturi, atunci n-am făcut nimica. Ca să nu mai vorbim că nu peste multă vreme n-am să mai fiu cu tine să-ți spun ce să faci.

— Despre ce tot vorbești, că n-ai să mai fii aici și despre movila aceea și mai știi eu ce altele?

— Nu-i nimic. Nu-i nimic. Numai că vezi, mi-a venit timpul să mă îndrăgostesc curând de-o fată pe nume Nimue, care o să-mi fure vrăjile și-o să mă ferece într-o hrubă mai multe secole la rând. Țasta este unul din lucrurile care o să se întâmple.

— Bine, Merlyn, dar e groaznic! Să fii ținut într-o peșteră timp de secole, ca o broască răioasă într-o gaură! Trebuie neapărat să facem ceva în legătură cu asta!

— Aiurea, spuse magicianul. Despre ce vorbeam?

— Despre fata aia...

— Nu. Vorbeam despre sfaturi, și cum trebuie să ai grijă să nu le urmezi niciodată. Ei, poftim, chiar acum am să-ți dau câteva deosebit de prețioase. Te sfătuiesc să te gândești bine la bătălii și la domeniul tău al Gramaryei, și la toate lucrurile pe care se cuvine să le faci un rege. Ei, ai să faci toate ce-ți spun?

— Da. Bineînțeles că le voi face. Știi, dar în legătură cu fata aceea care o să învețe de la tine vrăjile...

— Vezi tu, dragul meu, trebuie să ții seama de norod, la fel ca și de regi. Când ai spus că bătălia a fost splendidă, gândeai ca taică-tu. Dar eu vreau să gândești ca tine însuși, și să faci cinste educației pe care ți-am dat-o – să-mi aduc aminte cu plăcere de totul, după aceea, când voi fi numai un biet bătrân ferecat într-o hrubă.

— Merlyn!

— Haide, haide, că am făcut numai pe nebunu! N-ai de ce să-ți fie milă de mine. Am spus-o numai așa, pentru efect. De fapt, o să fie chiar foarte plăcut să mă mai hodinesc și eu un picuț, așa, vreo câteva sute de ani, cât despre Nimue, aștept cu nerăbdare să vină timpul (sau să se întoarcă?) s-o întâlnesc. Nu, nu, singurul lucru cu adevărat important este treaba asta cu gânditul pentru tine și chestia cu

bătăliile. Te-ai gândit vreodată serios la starea țării tale, de pildă, sau ai de gând să te porți toată viața de parcă ai fi Regele Pendragon? În definitiv, tu ești Regele Țării.

— Nu prea m-am gândit mult la asta.

— Nu. Ei, atunci dă-mi voie să ne gândim împreună. Ce-ar fi să ne gândim puținel la amicul dumitale Gaelic, Sir Bruce Saunce Pitié⁴⁷.

— Hm! Individul ăla!

— Exact. Ei, de ce vorbești așa despre el?

— Este un porc. Ucide fecioare și, de îndată ce un adevărat cavaler pornește în apărarea lor, o tulește în galop cât îl țin puterile. Crește un sort de cai de rasă, iuți și ușori, așa că nimeni nu-l poate prinde din urmă, și mai are obiceiul de înjunghie omul pe la spate. E un tâlhar prădalnic. L-aș ucide de îndată cu mâinile mele, dacă l-aș putea prinde.

— Ia te uită! spuse Merlyn. Eu zic că nu e prea deosebit de ceilalți. Ce e de fapt toată această artă a cavalerismului? Nu înseamnă nimic altceva decât să fii de-ajuns de bogat ca să stăpânești un castel și o armură, și apoi, după ce le ai, poți să-i pui pe Saxoni să facă ce-ți pofteste inima. Singurul risc pe care ți-l asumi este să te alegi cu câteva zgârieturi și vânătăi, dacă se întâmplă cumva să te lupți cu un alt cavaler. Amintește-ți numai de lupta dintre Pellinore și Grummore, când erai încă mic. Totul este o chestie de armură. Toți baronii tăi pot face felii-felii pe sărmanii oameni din popor după cum le trăznește prin cap, însă e-o treabă de-o zi întreagă de trudă ca să se poată răni ușor unul pe celălalt. Și uite așa, rezultatul este că țara întreagă este pustiită. Puterea e Dreptatea, asta e deviza lor. Bruce Saunce Pitié este numai un exemplu al situației generale. Uită-te la Lot și la Nentres și Uriens și toată gașca aia Gaelică, care luptă împotriva ta să-ți răpească coroana. Trebuie să recunosc că scosul săbiilor din stânci nu este o dovadă legală de paternitate, dar Regii celor Vechi⁴⁸ nu luptă împotriva ta pentru asta. S-ar fi răsculat chiar dacă ai fi fost suveranul lor pe drept, pur și simplu fiindcă tronul e nesigur. Pe vremea mea se spunea „Necazurile Angliei, bucuriile Irlandei”. Țăsta e singurul lor prilej de a se răfui cu tine pentru nedreptățile pe care le suferă neamul lor, de a mai lăsa puțin sânge așa, ca distracție, precum și de a mai aduna niște bani de pe urma răscumpărărilor. Da, da' numai că vezi, vânzoleala și răscoala lor nu-i costă mai nimic pe ei înșiși fiindcă sunt înțoliți în armură din cap până-n picioare, și asta se pare că te amuză și pe tine. Dar uită-te la biata țărișoară. Uită-te la hambarele arse, la oamenii înecați ale căror picioare ies din iazuri, la caii care au crăpat cu burțile umflate la margine de drum, la morile care zac ruinate, vezi că nimeni nu mai îndrăznește să mai meargă pe stradă cu haine împodobite cu bijuterii. Asta înseamnă nobila artă a cavalerismului din zilele noastre! Asta e moștenirea lui Uther Pendragon! Și mai vorbești de o bătaie ca de o distracție grozavă!

— Mă gândeam la distracția mea.

— Știu.

---

⁴⁷ Bruce cel nemilos.

⁴⁸ Aluzie la faptul că populația gaelică era mai veche în țară decât normanzii, și chiar decât saxonii.

— S-ar fi convenit să mă fi gândit la cei ce nu au armură.

— Cam așa.

— Puterea lui-i Dreptatea, nu-i așa Merlyn?

— Aha! replică vrăjitorul, radios. Aha! Ești un flăcău șiret, Arthur, dar nu-l prinzi tu cu una, cu două pe dascălul tău. Încerci să mă zădărești și să mă faci să gândesc eu pentru tine. Dar nu mă duci tu chiar așa ușor. Sunt vulpe bătrână, mă băiețe! Va trebui să gândești tu însuși. Puterea este sau nu dreptatea – și dacă nu, de ce nu, și să-mi dai motivele și să întocmești un plan. Ei, acum să te vedem, cum te descurci?

— Da' ce... începu Regele, dar văzu cum se strâng sprâncenele bătrânului într-o cumplită încruntătură. Foarte bine, urmă ei. Mă gândesc singur la treaba asta.

Și începu să se gândească, mângâindu-și buza superioară, unde avea să-i crească mustața.

Înainte de a părăsi turnul, se petrecu un mic incident. Omul care dusesese două găleți la menajerie se întoarce cu ele goale. Trecu chiar pe sub ei, nu mai mare decât un gândăcel care se târa spre ușa de la bucătărie. Arthur care se jucase cu o piatră pe care o desprinsese din zid, obosise de atâta gândit și se plecă peste parapet, cu piatra în mână.

— Uite ce mic arată Curselaine!

— Da, micuț de tot.

— Mă întreb ce s-ar întâmpla dacă i-aș arunca piatra asta în cap.

Merlyn măsură distanța.

— La viteza de zece metri pe secundă, spuse el, cred că l-ar omorî de-a binelea.

— N-am omorât pe nimeni niciodată în felul acesta, spuse băiatul, cu o nuanță de curiozitate în voce.

Merlyn stătea la pândă.

— N-ai decât, doar ești Regele. Apoi adăugă: Nimeni nu ți-ar putea spune nimic dacă ai face-o.

Arthur rămase nemișcat, aplecat peste parapet, cu piatra în mână. Apoi, fără să-și miște trupul, ochii lui alunecară în lături pentru a-i întâlni pe ai dascălului său.

Piatra zbură în tichia lui Merlyn și bătrânul domn îl fugări vitejește în jos pe scări, agitându-și bagheta de *lignum vitae*.

Arthur era fericit. Precum omul Edenului înainte de a fi alungat, el se bucura de nevinovăția și norocul lui. În loc să fie un pârlit de scutier, era rege. În loc să fie un biet orfan, era iubit de toată lumea, cu excepția Gaelilor, și la rândul lui iubea pe toată lumea.

După el, s-ar fi putut și nu încapă în lumea asta, strălucind de roua bucuriei și de dulceața fericirii, niciun strop din amăreala necazurilor.

CAPITOLUL III

Sir Kay auzise o groază de povești despre Regina din Orkney și era foarte curios să afle mai mult despre ea.

— Cine este Regina Morgause? întrebă el într-o zi. Mi s-a spus că e foarte frumoasă. Ce le-a venit celor Vechi să lupte împotriva noastră? Și cum e soțul ei, Regele Lot? Care-i numele lui adevărat? Am auzit că cineva îi spunea Regele Insulelor din Afară, iar alții Regele de Lothian și Orkney. Unde se află Lothian? Este lângă Brazilia? Nu înțeleg ce urmărește revolta asta. Toată lumea știe că Regele Angliei este suzeranul lor feudal. Am auzit că ea are patru fii. E adevărat că nu se înțelege cu bărbatu-său?

Se întorceau călare de la munte, unde petrecuseră o zi vânând potârniche cu șoimul, și Merlyn mersese cu ei numai așa, de dragul de a mai călări puțin. În ultima vreme devenise vegetarian – și în general un adversar din principiu al vânătorilor sângeroase – deși în tinerețea lui zănatică făcuse tot felul de răutăți – și chiar și-acum îi plăcea grozav să se uite în taină la zborul minunat la șoimilor. Cercurile lor măiestre, descrise perfect în înaltul cerului – stropi negri pe bolta de sineală – și vâjăitul cu care se prăbușeau asupra potârnicilor de munte și felul în care nenorocita pradă, ucisă pe loc, se dădea peste cap în iarbă – toate acestea erau ispite ale ochiului cărora le ceda cu simțământul neplăcut că păcătuia. Se mângâia, spunându-și că asta a fost dintotdeauna soarta potârniciei, să sfârșească în tigale. Dar era o justificare ușor de înlăturat, fiindcă el nu mai admitea măcar folosirea cărnii drept hrană.

Arthur, care călărea atent ca un tânăr monarh ce era, își luă ochii de pe niște tufișuri de osul iepurelui care ar fi putut, în acele zile de început de domnie și de dezmăț și anarhie în regat, să ascundă mai știi ce dușmani care să stea la pândă și ridică sprânceana, privind spre dascălul lui. Se întreba cu jumătate din mintea sa la care dintre întrebările lui Kay va alege vrăjitorul să răspundă mai întâi. Dar cealaltă jumătate rămânea trează, pândind perspectivele războinice ale peisajului. Știa cât de departe rămăseseră în urmă șoimarii – palmașul care purta șoimii cu glugă așezați pe cadrul pătrat ce-i atârna de umeri, prins cu niște curele, și cei doi oameni înarmați ce mergeau de fiecare parte a purtătorului de șoimi – și cât de departe putea să-i atingă vreo săgeată rătăcită, ca aceea care l-a ucis pe William Rufus.⁴⁹

Merlyn alese cea de-a doua întrebare.

— Războaiele nu se poartă niciodată numai pentru o singură pricină, spuse el. Oamenii se luptă pentru zeci de motive, luate de-a valma. Același lucru se întâmplă și cu războaiele.

— Bine, dar trebuie să existe și un motiv mai de seamă, spuse Kay.

— Nu neapărat.

Arthur observă:

---

⁴⁹ William II „Rufus”, rege al Angliei (1087–1100), ucis de-o săgeată rătăcită în timp ce vâna în New Forest, un codru din comitatul Hampshire.

— Eu zic că acum putem să mergem la trap. De la tufişurile acelea de osul iepurelui, drumul se întinde neted ca-n palmă şi-o să putem după aceea călări în galop mărunţ, să ne ţinem aproape de oamenii noştri. Aş vrea să las puţin caii să mai răsuflă şi ei.

Vântul îi doborî pălăria lui Merlyn. Trebui să se oprească s-o culeagă de jos. După aceea, îşi lăsară caii să meargă în şir la pas.

— Un motiv, spuse vrăjitorul, este duşmănia fără moarte a Gaelului şi a Galului. Confederaţia Gaelică este constituită din reprezentanţii unei rase din vechime care a fost pusă pe goană din Anglia de mai multe rase care sunt reprezentate de voi. Bineînţeles că atunci când pot, vă plătesc şi ei cu aceeaşi monedă.

— Istoria raselor mă depăşeşte, spuse Kay. Nimeni nu poate şti din ce rasă e fiecare. Tot ce ştiu eu e că pricăjiţii ăia nu sunt decât nişte şerbi.

Bătrânul se uită la el cu o faţă care-i trăda amuzamentul.

— Unul dintre cele mai uimitoare lucruri la Normanzi, spuse el, este că nu ştiu nimic despre ceilalţi dinafara lor. Şi tu, Kay, ca un gentleman Normand, duci această trăsătură specifică la limita ei extremă. Mă întreb dacă ştii măcar ce este un Gael? Unii oameni îi denumesc Celţi.

— Un Celt⁵⁰ este un fel de secure de luptă, spuse Arthur, surprinzându-l pe vrăjitor cu această informaţie, mai mult decât fusese vreodată uimit de mai multe generaţii. Fiindcă era adevărat, cel puţin în ceea ce priveşte unul dintre înţelesurile cuvântului, deşi Arthur n-ar fi avut de unde să-l ştie.

— Nu, nu genul ăsta de Celt. Eu vorbesc de oameni. Hai mai bine să-i numim ca până acuma, Gaeli. Vreau să spun, cei Vechi care trăiesc acum în Bretania şi în Cornwall şi în Ţara Galilor şi în Irlanda şi Scoţia. Mă înţelegeţi, Picţii⁵¹ şi toţi ceilalţi.

— Picţii? întrebă Kay. Cred c-am auzit de Picţi. ăia pictaţi. Se vopseau în albastru.

— Ptiu! Şi carevasăzică, eu sunt ăla care ţi-am făcut educaţia!

Regele spuse gânditor:

— Ai ceva împotriva să-mi spui câte ceva despre rase, Merlyn? Cred că ar trebui să înţeleg situaţia, dacă trebuie să mai avem un război.

De data aceasta, fu rândul lui Kay să se arate surprins.

— Un alt război? Asta-i prima oară că aud de aşa ceva. După câte ştiam, revolta a fost zdrobită anul trecut!

— Da, dar au făcut o nouă confederaţie de când s-au întors acasă, şi li s-au alăturat alţi cinci regi, ceea ce face ca acum să fie unsprezece cu toţii. Regii care au intrat acum în confederaţie sunt şi ei de-un neam cu ceilalţi, din rândul celor Vechi. Sunt Clariance din Humberlandul de Nord, Idres din Cornwall, Cradelmas din Nordul Ţării Galilor, Brandegoris din Stranggore şi Anguish din Irlanda. De data asta mi-e teamă c-o să fie un război în toată regula.

---

⁵⁰ *Celt* are în engleză două înţelesuri: unul desemnează poporul din antichitate, vorbind limba celtică; celălalt sens al cuvântului desemnează o unealtă preistorică de piatră sau metal, asemănătoare unei dălţi.

⁵¹ Popor războinic din nord-estul Scoţiei în timpul ocupaţiei romane a Britaniei.

— Și toate astea din cauza raselor, spuse cu dezgust fratele său vitreg. Oricum, o să fie halima mare.

Regele se făcu că nu-l aude.

— Zi mai departe, îi ceru lui Merlyn. Vreau să-mi explici. Numai că nu cu prea multe amănunte, adăugă el, tocmai când magicianul își deschise gura.

Merlyn își deschise și-și închise gura de două ori, înainte de a fi capabil să se împace cu asemenea restricție.

— Cam acum trei mii de ani, începu el, ținutul prin care mergem noi acum aparținea unei rase Gaelice care lupta cu securi de aramă. Acum două mii de ani, aceștia fură alungați spre vest de o altă rasă Gaelică, care lupta cu săbii de bronz. Acum o mie de ani, a avut loc o invazie Teutonă făcută de un popor care avea arme de fier, dar aceștia n-au ajuns să cucerească toate insulele Picților, fiindcă au sosit Romanii și s-au amestecat în toate. Ei, dar acum vreo opt sute de ani, Romanii au plecat și atunci a venit o altă invazie – a unor oameni care erau denumiți în general Saxoni – și ăștia bineînțeles că i-au împins și ei la rândul lor pe ceilalți de dinainte spre vest, ca de obicei. Când să se așeze și Saxonii ăștia ca lumea, uite că a venit tatăl tău Cuceritorul, însoțit de armata lui de Normanzi și așa, încetul cu încetul, am ajuns până-n zilele noastre. Robin Wood, cel pe care l-ați întâlnit, este un partizan saxon.

— Saxon? Hm, și eu credeam că purtăm numele de Insulele Britanice!

— Păi da, așa și este. Numai că vezi, oamenii simpli au cam încurcat itele. Nimeni nu se compară cu cei din rasa teutonă la încurcat consoanele, zău așa. În Irlanda încă se mai vorbește despre un popor care s-ar numi Fomorieni, în vreme ce, de fapt, aceștia nu sunt decât Pomeranieni, iar...

Arthur îl întrerupse chiar în momentul critic.

— Așa că am ajuns în situația, spuse el, că noi, Normanzii, îi avem pe Saxoni de șerbi și slugi, pe când Saxonii au avut cândva și ei șerbii lor, care erau denumiți Gaeli – cu alte cuvinte Cei Vechi. În acest caz, nu văd de ce Confederația Gaelică ar vrea să lupte împotriva mea – ca rege Normand – când de fapt Saxonii au fost aceia care i-au gonit și i-au ucis și, în orice caz, treaba asta s-a întâmplat cu sute și sute de ani în urmă.

— Ei, băiete dragă, subestimezi memoria Gaelică. Și-apoi ei nu fac nicio deosebire între voi. Normanzii sunt o rasă teutonică, ca și Saxonii pe care i-a supus tatăl tău. În ceea ce-i privește pe Vechii Gaeli, ei nu fac altceva decât să considere amândouă rasele voastre ca ramuri ale aceluiași popor străin, care i-a izgonit de pe mănăstirile pământuri ale părinților lor spre pustietățile din Nord și Vest.

Kay spuse cu hotărâre:

— Gata. Eu nu mai suport niciun strop de istorie. În definitiv, am crescut și noi, ei, fir-ar să fie! Dacă-i dăm drumul tot așa, o să ajungem și la dictare!

Arthur rânji și începu cu o voce monotonă, pe care și-o aminteau amândoi atât de bine:

— *Barabara Celarent Darii Ferioque Prioris*, în vreme ce Kay îi ținea isonul cu celelalte patru versete.

Merlyn spuse:

— Bine, dar voi mi-ați cerut-o!

— Da, și-am primit ce-am cerut!

— Lucrul cel mai de seamă este că războiul se va purta, fiindcă Teutonii sau Galii sau cum i-o mai chema, i-au alungat pe Gaeli cu multă vreme în urmă.

— Nici gând de-așa ceva! exclamă vrăjitorul. N-am spus niciodată așa ceva.

Rămaseră amândoi cu gura căscată.

— Ce-am spus eu este că războiul va avea loc pentru zeci de motive, nu pentru unul singur. Un altul dintre motivele acestui război este că Regina Morgause poartă nădragi. Ba mai curând, ar trebui să zic, fustanelă scoțiană.

Arthur vorbi cu vocea unui elev sânguincios:

— Stai să lămurim un pic lucrurile. Mai întâi mi s-a dat a înțelege că Lot și restul s-au răsculat fiindcă ei sunt Gaeli și noi Gali, iar acum mi se spune că totul e legat de nădragii Reginei din Orkney. Nu s-ar putea cumva să fii puțin mai clar?

— Noi vorbim despre dușmănia dintre Gaeli și Gali, dar să știți că mai există și alte motive de vrajbă. Sper că nu ai uitat că tatăl tău l-a ucis pe Conte de Cornwall înainte ca tu să te fi născut? Regina Morgause e una dintre fiicele acelui Conte.

— Frumoasele surori Cornwall, observă Kay.

— Exact. V-ați întâlnit cu una dintre ele – Regina Morgan the Fay, atunci când ați fost cu prietenii lui Robin Wood, și ați găsit-o pe un pat de untură. Cea de-a treia soră este Elaine. Toate trei sunt vrăjitoare într-un fel sau altul, dar numai Morgan este cea care se ține serios de treabă.

— Dacă tatăl meu, spuse Regele, l-a ucis pe tatăl Reginei din Orkney, atunci mă gândesc că ea are un motiv temeinic să dorească răzvrătirea soțului ei împotriva mea.

— Mda, numai un motiv personal. Motivele personale nu sunt o scuză pentru războaie.

— Și pe lângă asta, continuă Regele, dacă rasa mea a izgonit de pe pământurile sale rasa Gaelică, atunci mă gândesc că și supușii Reginei din Orkney au un motiv la fel de temeinic.

Merlyn se scărpină în bărbie, în mijlocul bărbii sale bogate, cu mâna în care ținea dârlogii, și cugetă o vreme.

— Uther, spuse el după un răstimp, regretatul tău tată, a fost un agresor. La fel au fost și predecesorii săi, Saxonii, care i-au izgonit pe Cei Vechi. Dar dacă vom continua să ne răzbumăm pentru isprăvile trecutului, n-am mai termina nici în vecii vecilor. Și Cei Vechi au fost la rândul lor agresori, împotriva rasei mai vechi a securilor de aramă și chiar indivizii aceia cu securi de aramă, au fost și ei agresori împotriva vreunui alt neam de Eschimoși care se hrăneau cu scoici. Poți în felul acesta să mergi mereu mai departe, pân' ce ajungi la Cain și Abel. Dar vorba e că acea Cucerire Saxonă a reușit și la fel și Cucerirea Normandă. Tatăl tău i-a supus pe nefericiții de Saxoni cu mulți ani în urmă, și după ce a trecut atâta amar de vreme se cuvine să fii gata să accepți un *status quo*. Aș vrea de asemenea să arăt că ultima Cucerire Normandă a fost un proces de sudare a mai multor unități mici în entități

mai mari – în vreme ce revolta de-acum a Confederației Gaelice este un proces de dezintegrare. De aceea zic eu că motivul lor nu este ceea ce s-ar putea numi un motiv bun. Își scărpină din nou bărbia și se înfurie. N-am putut niciodată să-i înghit pe naționalistii ăștia, exclamă el. Destinul Omului este să se unească, nu să se dezbine. Dacă o să ne tot izolăm unul de celălalt, o să sfârșim ca o adunătură de maimuțe aruncând cu nuci de cocos una în cealaltă, din copaci izolați.

— Oricum, spuse Regele, se pare că au fost la mijloc destul de multe provocări. Poate că s-ar cuveni să nu primesc lupta?

— Și să cedezi? întrebă Kay, mai mult amuzat decât dezamăgit.

— Aș putea să abdic.

Se uitară amândoi la Merlyn, care-și întoarsa privirile. Călărea mai departe, uitându-se țintă drept în fața lui și clefăindu-și barba în gură.

— S-ar cuveni să cedezi?

— Tu ești Regele, răspunse cu încăpățănare bătrânul. Nimeni nu ți-ar putea spune un cuvânt dacă ai face-o.

Mai târziu, începu să vorbească pe un ton mai blând.

— Știi, întrebă el cu o nuanță de nostalgie în glas, că și eu am fost unul dintre Cei Vechi? Tatăl meu a fost un demon, așa se zice, dar mama mea a fost Gaelă. Singurul sânge uman care-mi curge în vine este sânge de Gael. Și uite totuși că eu denunț ideile lor de naționalism îngust, fiind ceea ce politicienii lor ar denumi un trădător – fiindcă, dând asemenea nume injurioase adversarilor lor, pot să marcheze victorii ieftine în discursurile politice. Și mai știi un lucru, Arthur? Viața este și-așa destul de amară, fără tot felul de teorii și războaie și vrăjmășii între nobili.

CAPITOLUL IV

Fânul fusese strâns și grâul urma să se coacă peste o săptămână. Stăteau la umbră, la marginea unui câmp semănat cu grâu, privind la oamenii arși de soare, cu dinți albi, sclipitori, care trebăluiau în lumina orbitoare a soarelui, ciocănindu-și coasele, ascuțindu-și secerile și, în general, pregătindu-se să întâmpine cum se cuvine sfârșitul anului de muncă la câmp. Era liniște și pace pe câmpul de lângă castel și nu aveai a te teme de vreo săgeată ucigașă. În vreme ce se uitau la țărani cum strângeau recolta, smulgeau câte un bob pe jumătate copt din spic și-l mușcau cu gândul dus, simțind pe limbă laptele ciudat al bobului de grâu și carnea aspră a boabelor de ovăz. Gustul sticlos al boabelor de orz le era încă străin, fiindcă planta aceasta nu pătrunsese încă în regatul Gramaryei.

Merlyn le explică:

— Când eram eu tinerel, era larg răspândită ideea că nu e bine să lupți în niciun fel de război. O mulțime de oameni în zilele acelea declarau sus și tare că n-ar lupta cu niciun chip.

— Poate că aveau dreptate, spuse Regele.

— Nu. Există un motiv întemeiat pentru luptă, și anume, dacă celălalt o pornește. Vedeți voi, războaiele sunt ticăloșia ticăloșilor. Sunt atât de ticăloase încât nu trebuie permise. Când poți fi perfect sigur că celălalt a pornit războiul, atunci ți-a venit și ție rândul să faci tot ce-ți stă în putere ca să-l oprești.

— Dar amândouă părțile spun întotdeauna că cealaltă parte este cea care a început războiul.

— Cred și eu, și zău că ăsta e un lucru foarte bun. Cel puțin, arată că amândouă părțile își dau seama, în sinea lor, că cel mai ticălos lucru la un război este începutul.

— Bine, dar există și motive, protestă Arthur. Dacă o parte o înfometează pe cealaltă printr-un mijloc sau altul – există și mijloace pașnice, economice, care nu sunt de fapt război – atunci cei care mor de foame trebuie să-și croiască drum afară – nu știu dacă mă înțelegi ce vreau să spun?

— Văd eu ce vrei să spui, răspunse vrăjitorul, dar nu ai dreptate. Nu există nicio scuză pentru război, dar absolut niciuna, și orice nedreptate pe care ar face-o națiunea ta poporului meu – în afară de război – noi am fi cei care ar greși dacă *am începe* un război ca să îndreptăm nedreptatea. Unui ucigaș, de exemplu, nu i se permite să pledeze că victima sa era bogată și-l năpăstuia – atunci, de ce i s-ar permite unei națiuni? Nedreptățile trebuie îndreptate prin rațiune și bună înțelegere, nu prin forță.

Kay spuse:

— Ia gândește-te că Regele Lot din Orkney și-ar alinia armata de-a lungul frontierei noastre din nord, ce-ar putea face Regele nostru pe care-l avem aici decât să-și trimită și el propria lui armată și să se posteze pe aceeași linie? Și gândește-te că toți oamenii lui Lot și-ar scoate săbiile din teacă, ce-ar putea face ai noștri decât

să-i imite? Situația ar putea chiar să fie mai complicată decât atâta. După mine, este greu să fii sigur dacă și când ai de-a face cu o agresiune.

Merlyn se enervă:

— Numai pentru că vrei tu să ți se pară așa, spuse el. Evident că Lot ar fi atunci agresorul, fiindcă a folosit amenințarea cu forța. Dacă mintea ți-e dreaptă, poți întotdeauna să-ți dai seama cine-i agresorul. În ultima instanță, ticălosul este cel care lovește primul.

Kay stăruie cu argumentele sale:

— Bine, să luăm atunci doi oameni, în loc de două armate. Stau unul în fața celuilalt – își scot săbiile, dintr-o pricină oarecare – se mișcă de colo până colo ca să reușească să prindă punctul mai slab al dușmanului, fac chiar tot felul de fente și figuri cu sabia, făcându-se că lovesc, dar se fac numai. Și vrei să spui că în acest caz agresorul este cel care lovește primul?

— Da. Dacă n-a mai rămas nimic altceva după care se poate hotărî. Dar în cazul de mai înainte, vinovat este evident cel ce și-a dus mai întâi armata la frontieră.

— Toată istoria asta cu cel care lovește primul mi se pare vorbărie goală. Dar dacă presupunem că amândouă armatele ar lovi în aceeași clipă sau dacă n-ai putea vedea cine a dat prima lovitură, fiindcă erau atât de mulți care stăteau față în față?

— Există aproape întotdeauna altceva după care să se poată decide, exclamă bătrânul. Și mai folosește-ți, domnule, bunul-simț. Ia, de pildă, revolta Gaelică. Ce motiv are Regele de aici să fie agresorul? El este suzeranul lor feudal. Numai cineva care n-ar fi în toate mințile ar putea susține că el este cel care atacă. Nu-i nimeni nebun să-și atace propriile domenii.

— Asta așa e! Pot să vă spun că nu mă simt câtuși de puțin vinovat că aș fi început războiul. Zău așa, nici n-am știut c-o să înceapă până ce n-am văzut că începuse de-a binelea. Asta trebuie să fie datorită faptului că am crescut la țară.

— Orice om cu judecată, continuă dascălul său, făcându-se că nu bagă în seamă întreruperea, va putea spune cu ușurință de care parte se află agresorul în nouăzeci de războaie dintr-o sută. Va putea să-și dea seama care parte trage profitul de pe urma războiului, și să știți că acesta este un motiv serios de bănuială. Va putea de asemenea să vadă care dintre părți a început cu amenințările sau care a fost prima ce și-a înarmat brațul. În fine, de cele mai multe ori va putea să-l arate cu degetul pe cel care a lovit cel dintâi.

— Dar ce-ai zice, întrebă Kay, dacă un adversar ar începe cu amenințările de război, iar celălalt ar lovi primul?

— Ah, ia mai du-te și-ți bagă capul într-o găleată cu apă rece! Eu n-am spus că în toate cazurile se poate decide cine-i agresorul. Spuneam numai, de la începutul discuției noastre, că sunt multe războaie în care agresiunea este împede ca lumina zilei și, în acele războaie, în orice caz, datoria fiecărui om la locul lui este să lupte împotriva criminalului. Dacă nu ești sigur că el e criminalul – și trebuie pentru aceasta să cugeți bine și să măsoari fiecare dram de dreptate – atunci cel mai bun lucru este să te dovedești pacifist. Îmi aduc aminte că și eu am fost cândva un

pacifist fervent, pe vremea războiului cu Burii, când țara mea a fost agresorul și o femeie tânără a aruncat cu o pocnitoare în mine în noaptea de Mafeking.

— Spune-ne ceva despre Mafeking, zise Kay. Haide, că m-am săturat de toate discuțiile astea despre ce e drept și ce e nedrept.

— În noaptea de Mafeking... începu vrăjitorul, care era gata să spună oricui despre orice. Dar Regele îl împiedică.

— Vorbește-ne despre Lot, grăi el. Vreau să știu despre el, dacă va trebui să mă lupt cu el. Pe mine personal a început să mă intereseze ce e drept și ce e nedrept.

— Regele Lot... începu Merlyn, cu același glas, numai pentru a fi imediat întrerupt de Kay.

— Nu, spuse Kay, vorbește-ne despre Regină. Mi se pare că ea e mult mai interesantă.

— Regina Morgause...

Arthur își arogă pentru prima oară în viața lui dreptul de veto. Merlyn, zăbind zvâcnitura sprâncenei regale, se întoarse la Regele din Orkney cu neașteptată umilință.

— Regele Lot, spuse ei, nu este decât unul dintre numeroșii nobili ai măriei tale, un prințisor cu ceva pământ. E un zero, o nulitate. Nici măcar nu face să te gândești la el.

— De ce nu?

— În primul rând, el este ceea ce în zilele tinereții mele se numea un Domn de Ascendență. Supușii săi sunt Gaeli și la fel și nevastă-sa, dar el însuși este marfă din import, din Norvegia. Așa că vezi, este și el un Gal ca și tine, un membru al clasei conducătoare care a cucerit acum multă vreme Insulele acestea. Asta înseamnă că atitudinea lui față de război este cam aceeași, cum ar fi fost a lui taică-tău. Nu-i pasă nici cât negru sub unghie de Gali sau Gaeli, ci pornește la război în același fel cum porneau prietenii mei din epoca Victoriană la vânatoare de vulpi sau poate și pentru pradă și răscumpărări. Ca să nu mai vorbim de faptul că la ei în ogradă cântă mai abitir găina.

— Știi, Merlyn, spuse Regele, uneori tare mult aș mai fi vrut să te fi născut și tu în direcția timpului, ca toată lumea. Ce Dumnezeu îmi tot bați capul cu nu știu ce victorienii și Noaptea de la Mafeking și...

Merlyn fu cuprins de indignare.

— Legătura dintre sistemul de război normand și vânatoarea victoriană de vulpi este perfectă. Să-i lăsăm deocamdată pe taică-tu și pe Regele Lot la o parte și să studiem literatura de specialitate. Ia de exemplu miturile normande despre figurile legendare cum ar fi Regii Angevini. De la William Cuceritorul până la Henric al III-lea, făceau un fel de război sezonier. Venea sezonul de războaie și, tuști! o și porneau la întâlnire în armura lor splendidă care reducea riscul unei răniri la acela la care este supus și un vânător de vulpi. Asta este moștenirea pe care ai primit-o, Arthur. Ai devenit regele unei țări în care agitatorii poporului se urăsc între ei pentru motive rasiale, în vreme ce nobilii se luptă între ei pentru distracție, și nici nebunul de rasist și nici suzeranul plictisit nu iau în seamă soarta oșteanului de

rând, singura persoană care iese păgubită din toată această vrajbă. Și dacă nu vei reuși să faci ca lumea să meargă mai bine decât acum, atunci află de la mine, Rege Arthur, că domnia ta nu va fi decât un șir neîntrerupt de bătălii mărunte, în care agresiunile vor porni fie din motive de pizmă și ură, fie din căutarea distracției și în toate aceste bătălii numai sărmanul va fi acela care va pieri. De aceea ți-am cerut să te gândești. De aceea...

— Eu zic, interveni Kay, că ăla de-acolo este Dinadan care ne face semn cu mâna să venim. Probabil că e gata masa.

CAPITOLUL V

Casa Maicii Morlan din Insulele-din-Afară nu era cu mult mai mare decât o cușcă bine întocmită pentru zăvozii regali – dar era plăcută și plină de lucruri interesante. Deasupra ușii erau două potcoave, bătute în cuie. Se mai găseau acolo cinci statuete cumpărate de la pelerini, cu șiraguri de mătânii folosite și sparte, agățate de gâtul lor (mărgelele de la mătânii se sparg dacă le folosești cu prea multă ardoare); câteva legături de in albit așezate pe o cutie cu sare; câteva gulere de sutană răsucite în jurul unui vătrai; douăzeci de butelcuțe cu rouă de munte (așa se numește whiskyul scoțian), toate golite, în afară de una singură; aproape o baniță de frunze uscate de palmier, relictă a Duminicilor Palmierului⁵² din ultimii șaptezeci de ani; și, în fine, o mulțime de ghemotoace de lână cu care puteai lega coada vacii când făta. Se mai găsea acolo și o ditamai lamă de coasă pe care bătrâna doamnă spera să o poată folosi pe vreun hol – dacă ar exista vreunul atât de prost încât să treacă pe acolo – iar pe cămin câteva bețe de frasin, cu care răposatul ei soț avusese de gând să facă niște împlăciuri, strânse de-a valma cu bucăți de piele de țipar și de cal. Sub pieile de țipar se găsea o sticlă enormă cu agheasmă, iar în fața focului de turbă stătea pe un scăunel unul dintre sfinții irlandezi care locuia într-o chilie cât un stup și care ținea în mână un pahar cu răchie. Era un sfânt păcătos, care căzuse în erezia Pelagiană⁵³ a lui Celestius și credea de aceea că sufletul era capabil de propria sa salvare. Acum era ocupat să explice această teorie Măicuții Morlan și rachiului scoțian.

— Domnul și Sfânta Fecioară cu tine, Măicuță Morlan, spuse Gawaine. Am venit să ne spuneți o poveste, doamnă, una frumoasă cu războaie.

— Domnul și Sfânta Fecioară și Sfântu' Andrei cu voi, exclamă bătrânica. Și-mi cereți să vă spun o poveste, acum că e sfinția sa acilea, în fața focului!

— Ah, bună seara, Sfinte Toirdealbhach, nu te-am observat din pricina întunericului.

— Să vă binecuvânteze Domnul.

— La fel și pe dumneata.

— Trebuie să fie una cu crime, spuse Agravaine. Despre crime și despre niște corbi care-ți scot ochii din cap și ți-i ciugulesc.

— Nu, nu, strigă Gareth. Să fie una despre o fată misterioasă care se căsătorește cu un bărbat, fiindcă el a furat calul fermecat al uriașului.

— Cinstită să fie fapta Domnului, remarcă Sfântul Toirdealbhach. Da' văz că 'mneavoastră doriți musai o istorie din acelea ciudate, să-ți încrețească pielea pe spinare?

— Ei, haide, Sfinte Toirdealbhach, spune-ne chiar matale una, zău așa!

— Spune-ne una despre Irlanda.

---

⁵² Duminica dinaintea Paștelui.

⁵³ Erezie stărnită de Pelagius (360–422), călugăr englez stabilit la Roma, care nega păcatul originar și necesitatea botezului.

— Spune-ne despre Regina Maeve, care tânjea după taur.

— Sau dansează-ne o gigă!

— Iartă-i Doamne, pe copiii ăștia că nu știu ce vorbesc! I-auzi ce le mai trăsnește prin cap, să-l pună pe sfinția sa să danseze o gigă!

Cei patru reprezentanți ai nobilimii se așezară care pe unde putură – erau numai două scăunele în odaie – și se holbară la sfânt, păstrând o tăcere îmbietoare.

— Carevasăzică, 'mneavoastră ați vrea o poveste cu tâlc?

— Nu, nu. Nici gând de-așa ceva. Nouă ne plac poveștile cu lupte. Haide, Sfinte Toirdealbhach. Zi-ne aia când i-ai spart capu' episcopului!

Sfântul trase o dușcă zdravănă din whiskyul alb și scuipă în foc.

— Era pe vremuri un rege, spuse el, și întreaga asistență fremătă, așezându-se mai bine pe fund ca să nu obosească pân' s-o desfășura povestea.

— Așa, și cum vă spusei, era pe vremuri un rege, urmă Sfântul Toirdealbhach, și ce să vă mai port cu vorba, că pe regele acesta îl chema Regele Conor Mac Nessa. Și era dânsul un gogeamite omul, mare cât o balenă, și trăia împreună cu rubedeniile lui într-un loc denumit Tara-of-the-Kings. Și nu trecu multă vreme și regele trebui să pornească la război împotriva sângeroșilor O'Hara și iaca, dragii mei, că fu dânsul lovit în luptă de un glonte vrăjit. Acu' voi trebuie să aflați că vitejii din vechime obicinuiău să facă, cu mâinile lor, gloanțe din creierul vrăjmașilor – iac-așa, ce mi ți le învăteau ei în podu' palmii, pân'să făceau mititele și rotunjoare și le lăsau dup'aia să se usuce la soare, pân' se-ntăreau, de se făceau ca piatra. Eu zic că le trăgeau cu archebuza, știți, de parcă ar fi fost o praștie sau o săgeată. Ei, și dacă făcură cum vă spusei, iaca Regele ăsta săracu' fu lovit în tâmplă tocmai cu așa un glonte fermecat și-i intră glonte în cap și se opri pe undeva, prinăuntru, lângă țeastă. „M-au copt și m-au răscopt”, zise Regele și trimise pe dat' după doftorii lui și după sfetnici și după toți cei de l-ar fi putut ajuta într-o asemenea ispravă de obstetrică. Și zice primu' sfetnic: „Ești un om mort, Rege Conor. Glonțu' a ajuns în lobu' creierului.” Da, și tot așa ziseră și toți jupânii ceia medicali, fără pic de respect nici de persoană și nici de crez. „Și eu acuma ce mă fac, vai de capu' meu, zice Regele. Că grea soartă mă mai așteaptă, nici în groapă, nici pe tron, să nu pot eu să mă bat nițel când am chef, că cum mă bat, o și mierlesc!” Da' doftorii îi zice „Da' nu mai vorbi și matală cu păcat, că e ceva ce se poate face și atunci ai să trăiești mai bine ca un tinerel, da' nu care cumva să te-nfurii sau mai știu eu ce, că gata cu viața matală. Așa că, de-acum încolo să te păzești ca de foc de oarece emoție firească sau nefirească, iar de nu faci așa, să știi că glonțu' ceta din cap o să-ți cauzeze o ruptură, iară ruptura se face un flux, care se tot ridică și se ridică până ce dai în conflamație și dac'ai ajuns acilea, apoi se știe că nu mai ai mult și-ai și făcut o abrupție absolută la toate funcțiunile vitale ale vieții. Așa că să știi, Rege Conor, zice ei, asta-i singura matală nădejde, și dacă nu te ții de ce zicem noi, te-or mânca viermii de te fac numai găuri-găurele, oale și ulcele”. Și-acum, să ne fie cu iertăciune, da' bine mai stăteau lucrurile, după cum și domniile voastre pot a-și da seama. Și uite așa-mi stătea săracu' Conor în Castelu' lui și nici că putea să se rădă sau să se lupte și nici tu un gât de apă din aceea care-ți încălzește mațele și nici să se uite nu putea dânsul

la sân dalb de muiere, că cum s-ar uita, pe loc și crăpa. Iară glonțu' cela fermecat îi stătea în tâmplă, jumate înăuntru, jumate afară și ăsta-i era blestemu' până la capătu' zilelor sale.

— Halal doftori! spuse Măicuța Morlan. Ptiu! că isteți mai săntără!

— Și cu el ce mai fu? întrebă Gawaine. A trăit multă vreme în camera aceea întunecoasă?

— Zici că ce i s-a întâmplat? Iaca ajung și la asta. Uite că într-o bună zi se pornește o furtună grozavă, și trăsnea și fulgera și tuna, că se scuturau zidurile castelului ca niște plase întinse pe prăjini, iară o parte din zidul de dinafară se prăbuși. Așa o vijelie grozavă nici că mai bănuise prin părțile celea, iară Regele Conor ieși afară să vadă ce putea face. Și uite că găsește el acolo un sfetnic de-al lui și zice că ce mai e și zarvura asta; iară omul cela era învățat, așa că i-a spus lu' Regele Conor. I-a zis cum l-au agățat iudeii pe Mântuitoru' nostru d'un copac tocmai în ziua aia și că de asta s-a stărnit furtuna și i-a zis de vorbele Domnului. Ei, și ce să vezi atunci, Regele Conor al Irlandei dă fuguța 'napoi în palat la el, că voia să-și caute sabia, fiind dănsu' coprins de furia dreptății, și-mi fuge săracu' afară în năpraznă cu sabia ridicată – și uite așa a și murit.

— Și a murit?

— Da.

— Vezi bine!

— Ce frumoasă moarte? exclamă Gareth. Nu i-a fost de niciun folos, dar a fost ceva măreț!

Agravaine spuse:

— Dacă mie mi s-ar spune de către doctori să fiu atent, nu mi-aș pierde cumpătul pentru nimica toată. M-aș gândi mai înainte de toate la ce se poate întâmpla. Dar ar fi cavaleresc?

Gawaine începu să-și miște plin de neastâmpăr degetele de la picioare.

— A fost o prostie, spuse el în cele din urmă. N-a avut niciun rost.

— Bine, dar încerca să facă și el ceva bun.

— Nu pentru familia lui, spuse Gawaine. Nu înțeleg de ce s-a aprins așa de tare.

— Ba cum să nu fie pentru familia lui. Era pentru Domnul, care reprezintă familia tuturor. Regele Conor a pornit în apărarea dreptății și și-a dat viața pentru asta.

Agravaine dădu nerăbdător cu piciorul în cenușa moale și ruginie lăsată de turbă. El îl considera pe Gareth un mare prostănac.

— Spune-ne povestea, ceru el ca să mai schimbe subiectul, despre felul cum au fost făcuți porcii.

— Sau cea despre marele Conon care a fost vrăjit pe când stătea pe-un scaun, spuse Gawaine. S-a lipit de scaun și n-au mai putut să-l desprindă. Așa că l-au smuls cu forța și apoi a fost nevoie să-i facă o grefă și să-i lipească pe fund o bucată de piele – dar n-au avut la îndemână decât piele de oaie, și de-atunci încolo toți ciorapii tricotați de Fianna au fost făcuți din lâna care creștea pe fundul lui Conan!

— Nu, nu, nu mai vrem povești. Hai mai bine să stăm și să vorbim serios, vitejii mei! Hai să vorbim despre tatăl nostru, care a plecat acum la război, spuse Gawaine.

Sfântul Toirdealbhach mai trase o dușcă de rachiu, după care scuipă din nou în foc.

— Nu-i așa că războiul e lucru mare? întrebă el cu un ton de nostalgie în glas. Pe vremuri mergeam și eu la războaie, da' asta era demult, înainte de m-au sfințit. Numai că m-am plictisit de el.

Gawaine spuse:

— Eu nu pot să înțeleg cum e posibil să te plictisești de război. Sunt sigur că n-am să mă plictisesc în vecii vecilor. În definitiv, asta-i treaba unui adevărat gentleman. Vreau să zic că asta ar însemna să te plictisești de vânătoria cu șoimii sau de vânat în general.

— Războiul, spuse Toirdealbhach, ar mai fi el cum ar mai fi, de n-ar fi atâtea oameni în el. Când este atâtea oameni care se luptă, cum să mai știi de ce și cu cine te bați? Ei, erau pe vremuri niște frumuseți de războaie în Bătrâna Irlandă, dar atunci te băteau pentru un bou, sau o chestie din astea, și puneai de la început toată inima în luptă.

— De ce te-ai plictisit de războaie?

— Păi, nu v-am spus, e prea multă lume. Asta a făcut să nu mai aibă nimic haz. Păi cine-i ăla să omoare un om sau să-și lase el oasele pe pământ pentru un lucru pe care nu-l pricepe sau pentru nimica toată? De-atunci, m-am apucat de lupta individuală.

— Asta trebuie să fi fost cu multă vreme în urmă.

— Da, feții mei, spuse plin de regret sfântul. Știi, gloanțele celea de vă spusei de ele, nu fac două parale dacă nu le folosești în lupta corp la corp. Asta-i virtutea lor.

— Eu sunt de acord cu Toirdealbhach, spuse Gareth. La urma urmei, ce rost are să omori niște nenorociți de țărani care nu știu nimic? Ar fi fost mult mai potrivit ca cei care se supără să se lupte unul cu celălalt, cavaler față-n față cu alt cavaler.

— Bine, dar unde ajungem în felul ăsta? Asta înseamnă că n-o să mai putem avea deloc războaie! exclamă Gaheris.

— Da, ar fi cu totul absurd, întări Gawaine. Într-un război trebuie să fie întotdeauna o mulțime de oameni.

— Altfel n-ai mai avea pe cine ucide, explică Agravaine.

Sfântul se mai servi cu o doză nouă de whisky, îngână câteva versuri din „Să-mi trăiască, păhărelu' ca să-i sorb eu nectărelu'” și apoi aruncă o privire spre Măicuța Morlan. Simțea cum îl furnică prin vine o nouă erezie care-l copleșea fără putință de tăgadă, poate cumva ca rezultat al băuturilor spirtoase îngurgitate și neîndoielnic, această nouă erezie avea ceva de-a face cu celibatul clerului. Mai avusese el și alteerezii, una în legătură cu forma tonsurii lui, alta mai banală, în legătură cu data Paștelui, precum și propria lui erezie Pelagiană. În orice caz, ultima erezie care îl cuprinsese uitându-se la Măicuța Morlan începea să-l facă să-și spună cum că prezența copiilor în odaie nu era chiar atât de necesară.

— Războaiele! spuse el cu dezgust. Și, mă rog vouă, de unde până unde să vorbească niște mucoși ca voi despre asemenea lucruri? Ia, hai, ștergeți-o de-acilea, până nu mă apucă toți dracii!

Sfinții, așa cum știa întreg poporul Celor Vechi, erau o specie de oameni de care trebuia să te ferești să-i înfurii, așa că băieții se ridicară în mare grabă.

— Vai de mine, dar nu vă supărați, Sfinția Ta! spuseră ei. Zău așa, n-am avut niciun gând rău să vă supărăm cu ceva. Voiam numai să facem și noi un schimb de idei.

— Idei! exclamă el, întinzându-se să apuce vâtraiul – și cât ai clipi din ochi o tuliră cu toții pe ușă, oprindu-se doar în mijlocul uliței acoperită cu nisip, învâluți în razele soarelui, în vreme ce din interiorul casei întunecare auzeau afuriseniile lui.

Pe uliță, doi măgăruși prăpădiți căutau câteva frunzulițe de buruieni printre spărturile zidului de piatră.

Picioarele le erau legate așa că de-abia puteau să șchioapete și copitele le crescuseră într-atâta, încât arătau ca niște coarne de țap sau ca niște patine răsucite. Băieții îi rechiziționară de îndată, o idee nouă trecându-le prin cap de cum văzură animalele și acum erau gata s-o ducă la îndeplinire. Cel mai bun lucru, acum după ce ascultaseră povești și discutaseră chestiuni militare, era să-i ducă pe cei doi fugari până la portul micuț de după dunele de nisip, ca să le fie de folos oamenilor care porniseră cu bărcile să prindă pești. Măgarii erau tocmai potriviți să care peștele.

Gawaine și Gareth încălecau pe rând măgarul mai solid, unul dintre ei pălindu-l cu o bâtă în timp ce celălalt îl călărea fără șă. Măgarul sălta și dădea din când în când din picioare, dar se îndârjea să nu pornească la trap. Agravaine și Gaheris călăreau amândoi pe măgarul mai slab, cel dintâi stând cu spatele la frate-său astfel încât se așezase cu fața la fundul animalului pe care îi pocnea din răspuțuri cu o rădăcină groasă de iarbă de mare. Îl izbea mereu în jurul părților mai sensibile, ca să-l doară mai tare.

Când ajunseră la mare, ofereau ochilor o scenă cu adevărat ciudată – copiii slabi, cărora le curgea din vârful nasului ascuțit câte un strop strălucitor, cu mâinile osoase ieșindu-le din hăinuțele care le rămăseseră mici și măgărușii galopând cât îi țineau picioarele, în cercuri mărunte, executând din când în când câte un salt caraghios, atunci când biciuștile improvizate le mușcau din carne. Totul era ciudat, în special fiindcă măgarii mergeau într-un cerc aproape perfect, în jurul unui punct nevăzut. S-ar fi putut să fie și ei un sistem solar aparte, fără nimic altceva în spațiu, așa cum mergeau mereu de jur-împrejurul dunelor și ierbii uscate și aspre a estuarului. Probabil că nici planetele nu prea au multe idei în cap.

Ideea pe care o aveau băieții era să le facă măgarilor cât mai mult rău. Nimeni nu le spusese că era un lucru de mare cruzime să-i chinuiască, dar nimeni nu le spusese nimic nici măgarilor. La marginea aceea de lume ei știau prea mult despre cruzime ca să mai poată fi surprinși de ea. Așa că micul circ reprezenta un fel de

entitate – dobitoacele opunând o rezistență feroce la mișcare și băieții făcând tot posibilul ca să le urnească, cele două partide fiind legate împreună prin legătura durerii pe care ambii adversari o acceptaseră fără discuție. Durerea în sine era într-o asemenea măsură o chestiune de la sine înțeleasă, încât dispăruse din cadru, ca printr-un miraculos proces de negare. Animalele nu păreau să sufere și copiii nu păreau să se bucure de suferința lor. Singura diferență era doar că băieții erau violent însuflețiți, în vreme ce măgarii erau cât mai statici cu putință.

În această scenă de Eden și aproape înainte ca amintirea interiorului încăperii Măicuții Morlan să se fi șters din memoria lor, dinspre mare se apropie o ciudată barcă cu pânze, o barcă vrăjită, împodobită cu vele albe țesute cu fir, o barcă minunată, mistică, care slobozea parcă o muzică de pe altă lume când chila ei sfâșia valurile. Înăuntrul ei se găseau trei cavaleri și o cățea bolnavă de rău de mare. Ar fi fost greu de imaginat ceva mai puțin potrivit cu tradiția lumii Gaelice decât cele de mai sus.

— Ia ascultă, spuse vocea unuia dintre cavalerii din barcă, când erau încă departe în larg. Dacă nu mă înșală ochii, acolo e un castel, ai? Ascultă la mine, zău că e unu' și încă frumușel, ai?

— Hei, nu mai zgudui barca, drăguțele, că acușica ne vezi pe toți în mare, spuse al doilea cavaler.

Entuziasmul Regelui Pellinore se evaporă pe dată în urma muștrării și îi uimi pe băieții rămași stană de piatră, izbucnind în lacrimi amare. Îi puteau auzi hohotele și suspinele, amestecate cu plescăitul valurilor și cu muzica bărcii, în vreme ce aceasta se apropia neconținut de mal.

— Oh, mare, oh, aș fi vrut să mă fi înghițit, ai? Aș vrea să mă găsesc la doi stânjeni sub apă, asta aș fi vrut. Aiii! Aiii! Aiii!

— Hei, n-are rost s-o oprești așa, băiete. Ce crezi că-i proastă să se oprească când îi spui tu? Barca asta se oprește când vrea, că e fermecată!

— Dar nu strigam la ea să se oprească, i-o întoarce Regele, ziceam numai de durere, aiii! aiii!

— Și ce dacă strigai, tot n-o să stea!

— Ce-mi pasă mie dacă stă sau ba. Eu am spus Aiii! Ce, e cal să-i zici aiii sau ptrr!

— Ei, poftim, mai zi și-acum aiii! că se oprește, poftim ce-ai făcut!

Și, într-adevăr, barca fermecată se opri la țarm, tocmai în locul unde erau trase de obicei bărcile pescarilor. Trei cavaleri se dădură jos din ea și se putea desluși clar acum că cel de-al treilea era un om negru. Era un păgân tare învățat, un sarazin, pe nume Sir Palomides.

— Plăcută debarcare, spuse Sir Palomides. Pe toți dracii!

Oameni veneau de pretutindeni, în tăcere și nehotărâți. Când se apropiau de cavaleri, începeau să meargă mai încet, dar când se aflau la distanță, veneau fugind cât îi țineau picioarele. Bărbați, femei și copii veneau în goană peste dune sau în jos de sub meterezele castelului, numai pentru a înainta cu pas târât când ajungeau nu

departe de ei. La o distanță de douăzeci de metri se opreau de-a binelea. Făcură în jurul lor un cerc, holbându-se mutește la noii veniți, ca oamenii care se holbează la picturile de la Galeria Uffizzi. Îi studiau. Acum nu mai era nicio grabă, n-aveau de ce să dea fuga la alt tablou. Zău așa, nici măcar nu mai era vreun alt tablou – și nici nu fusese vreodată vreunul atât de interesant ca acela de sub ochii lor, doar scenele obișnuite, de zi cu zi, din Lothian; aceleași de când se născuseră. Stăteau și se zgâiau la ei, și nu s-ar putea spune că privirea lor era dușmănoasă, dar nici prietenoasă. Tablourile există pentru a fi privite până te plictisești. Se uitau tacticos, pornind de la picioare, în special fiindcă străinii erau îmbrăcați în straie ciudate, cum sunt înveșmântați cavalerii în armură, și puteai să privești cu atenție la ansamblul construcției lor, la articulațiile meșteșugit lucrate și să le evaluezi din ochi prețul. Apoi, privirea li se urca pe genunchiere, pe apărătoarele de pulpe și așa mai departe. Putea să dureze și o jumătate de oră până ce ajungeai la față, care urma să fie examinată cea din urmă.

Gaelii se strânseseră în jurul Galilor, ținându-și gura deschisă, în vreme ce copiii satului strigau la distanță vestea nemaipomenită, iar Măicuța Morlan venea hurducându-se, cu fustele suflecate, și pescarii de pe mare se îndreptau vâslind nebunește spre mal. Tinerii prințșori de Lothian descălecară de pe măgarii lor, ca în transă, și intrară și ei în cercul care se formase și se tot îngroșa în jurul cavalerilor. Cercul însuși începea să se împingă înainte, pe măsură ce se adăugau alți oameni, mișcându-se la fel de încet și de silențios ca minutarul unui ceas, tăcerea fiind numai din când în când întreruptă de strigătele repede înfundate ale ultimilor veniți, care tăceau și ei de îndată ce intrau în cerc și cădeau sub influența lui vrăjită. Cercul se micșora fiindcă, cuprins parcă de o viață proprie, voia să atingă cavalerii – nu acum, nu peste o jumătate de oră sau cam așa ceva, nu până ce examenul se va fi terminat, sau poate, cine știe, niciodată de fapt. Dar oricum, în cele din urmă, ar fi vrut să poată să-i atingă, în parte ca să fie siguri că erau adevărați, în parte ca să poată să-și dea seama mai bine de prețul veșmintelor străinilor. Și, pe măsură ce evaluarea continua, începură să se întâmple trei lucruri. Măicuța Morlan și cumetrele mai în etate purceseră să spună Tatăl Nostru și alte rugăciuni, atari, în vreme ce femeiuștile tinere se pișcau una pe cealaltă și chicoteau; bărbații, care-și scosese răchiziile în semn de respect pentru rugăciune, porniră să schimbe în Gaelică asemenea remarci ca:

— la te uită, frate, la ăla negru, să ne ferească Domnul de-așa ceva!

Sau:

— Și-n pat intră cu oalele astea pe ei, sau și le scot? Și dacă și le scot, cum naiba și le scot și cum și le mai agață înapoi?

Și în fine, atât în mințile bărbaților, cât și în cele ale muierilor, fără deosebire de vârstă sau starea lor, începu să crească, aproape vizibil, aproape tangibil, enorma, incalculabila încâlceală care este trăsătura de căpetenie a creierului Gaelic.

Aceștia erau cavaleri ai Sassenachilor⁵⁴, gândeau ei – asta puteai să ghicești de îndată după armura lor – și dacă e așa, erau cavaleri chiar ai aceluia Rege Arthur împotriva căruia se ridicase pentru a doua oară propriul lor Rege. Aha, vasăzică, veniseră, cu viclenia lor de Sassenachi, să-i cadă Regelui Lot în spinare?! Veniseră, poate, ca reprezentanți ai suzeranului feudal – stăpânul – să facă o evaluare a dărilor pe care vor trebui să le plătească bieții oameni? Erau poate niște membri ai celei de-a Cincea Coloane? Ba poate mai complicat – că doar niciun Sassenach nu putea să fie atât de simplu încât să vie în țara dușmanului îmbrăcat în veșminte de Sassenach – poate că nu erau câtuși de puțin reprezentanții Regelui Arthur? Aha, atunci înseamnă că, pentru vreun motiv prea viclean ca să te ducă măcar mintea la el, se travestiseră în ei înșiși? Unde se ascundea șiretlicul? Că la mijloc era un șiretlic, asta nu mai încapă vorbă, întotdeauna se află un șiretlic ascuns în orice lucru.

Oamenii din cerc se apropiau tot mai mult, cu trupurile aplecate, de forma unor saci sau a unor sperietori de ciori, cu ochii lor mici licărind în toate părțile cu insondabilă viclenie, cu fețele căpătând o expresie de tâmpenie animalică mai desăvârșită decât cea pe care o aveau cu adevărat.

Cavalerii se traseră mai aproape unul de celălalt. Ca să fim sinceri, niciunul nu știa măcar că Anglia se găsea în stare de război cu Orkney. O porniseră mai de multă vreme într-o Expediție, care-i îndepărtase de ultimele evenimente. Și nimeni din Orkney nu părea să aibă de gând să-i încunoștiințeze.

— Auzi, nu te uita chiar acum, spuse Regele Pellinore, dar sunt niște oameni în jurul nostru. Crezi că au ceva cu noi?

---

⁵⁴ Termen celtic, desemnând pe englezi sau saxoni.

CAPITOLUL VI

La Carlion totul era vreaște datorită pregătirilor pentru cea de a doua campanie. Merlyn făcuse câteva recomandări despre felul în care va fi câștigată bătălia, dar, deoarece acestea prevedeau o ambuscadă cu ajutor tainic primit din străinătate, trebuiseră să le țină în secret. Armata lui Lot, care se apropia încet dar sigur, era mult mai numeroasă decât forțele Regelui, încât fusese necesar să se recurgă la tot felul de stratageme. Modul în care avea să fie purtată bătălia era un secret pe care-l cunoșteau doar patru oameni.

Cetățenii de rând, care trăiau într-o deplină ignoranță a înaltei politici de stat, aveau și ei o mulțime de făcut. Țepușele trebuiau ascuțite bine, așa că pretutindeni în oraș pietrele de moară huriau cât îi ziua și noaptea; erau mii și mii de săgeți de întocmit, așa că în atelierele meșterilor de săgeți, cărora li se spunea Fletcheri, ardea lumina la orice oră din noapte, iar sărmanele găște de pe islaz erau tot timpul fugărite de răzeșii pe care îi apucase o furie ciudată și le tot smulgeau penele. Păunii regali erau dezgoliți ca o mătură jumulită, fiindcă cei mai mulți dintre țințașii de mână întâi preferau să aibă ceea ce Chaucer denumea „ale păunului ucigașe pene”, deoarece erau considerate mai elegante. Mirosul cleiului clocotind se ridica până la cer, mutând celor de pe pământ nasul din loc. Armurierii, desăvârșind protecția cavalerilor, tot ciocăneau în fier scoțând clinchete muzicale, lucrând în două schimburi, ca să meargă treaba mai cu spor, iar fierarii potcoveau caii, în vreme ce călugărițele nu se opreau o clipă din împletit fulare de lână pentru soldați sau din pregătirea feluritelor bandaje pentru răniții ce nu vor întârzia să vină. Regele Lot fixase locul de întâlnire a celor două oști la Bedegraine.

Regele Angliei se cățără cu trudă pe cele două sute opt scări care duceau la camera din turn a lui Merlyn și ciocăni la ușă. Vrăjitorul era înăuntru, cu Arhimede care stătea pe spătarul scaunului său, și încerca de zor să găsească rădăcina pătrată a lui minus unu. Uitase cum se face treaba asta.

— Merlyn, începu regele gâfâind din greu, vreau să vorbesc ceva cu tine.

Bătrânul închise cartea cu un pocnet furios, sări în picioare și, apucând bagheta de *lignum vitae*, se năpusti la Arthur de parcă încerca să izgonească o găină răzlețită.

— Cară-te imediat de aici! urlă el. Ce faci aici? Ce înseamnă porcăria asta? Nu ești tu Regele Angliei? Marș imediat afară și trimite după mine! Șterge-o din camera mea! Ce rușine! N-am mai auzit niciodată așa o nesimțire! Marș afară și trimite după mine, ca un rege ce te afli!

— Bine, da' acum tot am venit, și dacă sunt aici...

— Ba nu, nu ești aici, i-o întoarse bătrânul plin de ingeniozitate. Și-l împinse pe Rege afară pe ușă, după care i-o trânti în nas.

— Ei, ce să-i faci, spuse Regele Arthur și-o porni trist și încet în jos pe cele două sute opt scări.

Peste o oră, Merlyn se prezintă în apartamentele regale, ca răspuns la o invitație oficială ce-i fusese transmisă printr-un paj.

— Ei, așa mai merge, spuse el, și se așează confortabil, picior peste picior, într-un jilț moale.

— Ridică-te, spuse Arthur și bătu din palme să vină un paj și să ia scaunul de sub el.

Merlyn se ridică, clocotind de indignare. Degetele i se albiră din pricina tăriei cu care le strângea, ca nu cumva să izbucnească.

— În legătură cu conversația noastră asupra subiectului cavalerilor, încep Regele cu un aer afectat...

— Nu-mi amintesc o asemenea conversație.

— Nu?

— În viața mea n-am fost insultat în halul ăsta!

— Bine, dar eu sunt Regele, spuse Arthur. Nu poți să stai jos în fața unui Rege.

— Aiurea!

Art începu să râdă mai mult decât se cuvenea, iar fratele lui vitreg, Sir Kay, și fostul său tutore, Sir Ector, ieșiră din spatele tronului unde se ascunseseră. Kay luă tichia lui Merlyn și i-o puse lui Sir Ector, iar Sir Ector spuse:

— Iaca, pe onoarea mea, că m-am făcut și necromant. Hocus-Pocus!

Începură apoi să râdă cu toții ca niște proști, și în cele din urmă nici Merlyn nu se mai putu stăpâni și se alătură și el corului de hohote, după care se trimise după scaune și se așezară cu toții și li se aduseră o mulțime de sticle cu vin, astfel încât sfatul să nu le fie prea sec.

— Ei, vedeți, spuse Arthur mândru, am convocat un consiliu.

Urmă o pauză, fiindcă era prima oară că Regele Arthur ținea o cuvântare, și voia să-și adune gândurile ca să iasă bine.

— Ei, începu Regele. Ceea ce vreau să vă spun se referă la cavaleri. Vreau să vă vorbesc despre acest subiect.

Merlyn îl pândi deodată cu un ochi atent. Degetele-i noduroase se plimbau agitate printre stelele și semnele tainice ale mantiei sale, dar nu dădu niciun semn că ar dori să-l ajute pe vorbitor. Puteai crede că momentul acela era momentul critic al carierei sale – clipa spre care trăise de-a-ndăratelea Dumnezeu știe câte veacuri și acum avea să vadă în sfârșit dacă trăise sau nu în zadar.

— M-am gândit, urmă Arthur, la Putere și Dreptate. Nu cred că ar trebui să faci anumite lucruri numai pentru că poți să le faci. Cred că ar trebui făcute pentru că se cuvine să le faci. La urma urmelor, un bănuț rămâne tot un bănuț, indiferent câtă Putere s-ar exercita asupra ta ca să ți se dovedească fie că e un bănuț, fie că nu. Nu știu dacă e clar?

Nimeni nu răspunse.

— Într-o zi vorbeam cu Merlyn sus pe parapetul cetății și el a pomenit că ultima bătălie pe care am purtat-o – și în care au fost uciși șapte sute de ostași de rând – nu ar fi fost chiar atât de distractivă pe cât o socotisem eu. Fără îndoială, dacă te gândești mai bine la toate bătăliile astea, atunci chiar că nu sunt cine știe ce distracție. Vreau să spun că oamenii n-ar trebui să fie uciși, nu-i așa? Adică, e totuși mai bine să trăiască. Bine! Dar lucrul ciudat mi s-a părut mie faptul că totuși Merlyn

mă ajuta să câștig bătăliile. Ba mai mult, mă ajută și acum, și cu toții sperăm să câștigăm bătălia de la Bedegraine, atunci când îi va suna ceasul.

— Câștigăm noi, nicio grijă, strigă Sir Ector, care cunoștea taina.

— Ei, asta mi se pare mie că nu se potrivește. De ce mă rog să mă ajute să duc războaie, dacă ele sunt un lucru atât de rău?

Nici acum nu veni de la nimeni niciun răspuns, și Regele continuă să vorbească cu înflăcărare.

— M-am gândit atunci, spuse el, începând să se înroșească la față, m-am gândit că eu... că noi... că el... că el voia ca eu să câștig luptele astea pentru un motiv oarecare.

Se opri din vorbă și se uită la Merlyn, care-și întoarse capul într-o parte.

— Motivul era (așa să fie?) cum că dacă eu aș ajunge să fiu cu adevărat stăpânul Regatului meu în urma acestor două victorii, asta ar însemna că pe viitor voi putea să opresc bătăliile și să fac apoi ceva în legătură cu problema Puterii. Ei, am ghicit? Am dreptate?

Vrăjitorul nu-și întoarse capul și își ținea acum mâinile liniștite în poală.

— Am ghicit! exclamă Arthur.

Și începu să vorbească atât de repede încât de-abia mai putea înțelege ce spune.

— Vedeți, spuse el, Puterea nu este Dreptatea. Dar în lumea asta e o grămadă de Putere care umblă creanga și-și face de cap și trebuie neapărat să hotărâm ceva în legătură cu asta. E ca și cum oamenii ar fi pe jumătate răi și pe jumătate buni. Poate că sunt chiar mai mult de jumătate răi și când sunt lăsați de capul lor devin sălbatici de-a binelea. N-aveți decât să vă uitați la baronul obișnuit din zilele noastre, oameni ca Sir Bruce Saunce Pitié, care-și plimbă țopârlănia prin țară, îmbrăcat din cap până-n picioare în zale de oțel și nu face nimic altceva decât ce-i trăsnește prin căpățâna de dobitoc, numai așa, pentru distracție. Asta vine de la ideea noastră normandă, cum că nobilii dețin monopolul puterii, fără să ne gândim măcar că mai există și Dreptatea. Și-atunci, partea cea mai rea din om biruie, și-așa toată țara e semănată de hoție și viol și jaf și tortură. Și oamenii devin fiare. Dar, vedeți voi, Merlyn mă ajută să câștig cele două bătălii tocmai pentru ca să pot pune capăt acestei stări de lucruri. El vrea să pun lucrurile în ordine.

Lot și Uriens și Anguish și toți ceilalți – ei reprezintă lumea cea veche, ordinea învechită a celor care vor să se conducă numai după propria lor voință. Va trebui să-i înfrâng cu propriile lor arme – mă silesc să fac asta, fiindcă ei trăiesc numai prin silnicie – și de-abia atunci va începe adevărata mea muncă. Bătălia de la Bedegraine este numai începutul. Merlyn vrea ca eu să mă gândesc la ceea ce va veni *după* bătălie, înțelegeți?

Arthur se opri din nou ca să aștepte vreun comentariu sau vreo încurajare din partea bătrânului său dascăl, dar fața magicianului rămase întoarsă într-o parte. Numai Sir Ector, care stătea lângă el, putea să-i vadă ochii.

— Și iată la ce m-am gândit, continuă Arthur. De ce să nu înhălmăm Puterea și s-o punem să tragă la carul Dreptății? Știu că ar putea să pară un lucru fără cap și coadă, dar nimeni nu poate să-mi spună că asemenea lucru nu poate să existe.

Puterea se află în partea cea rea a oamenilor, și asta nu poate fi trecut cu vederea. Știu că nu poți s-o tai din trupul omului, dar poate că merge s-o îndrepti, s-o dirijezi, astfel încât să fie folositoare în loc să fie o pacoste. Nu știu dacă ai înțeles ce-am vrut să spun?

Ascultătorii erau cu toții interesați de spusesele Regelui. Se aplecară înainte să asculte mai bine, în afară de Merlyn.

— Ideea mea este că dacă vom putea câștiga această bătălie din fața noastră și să ținem bine toată țara în mână, atunci voi institui un fel de ordin al cavalerismului. Nu-i voi pedepsi pe cavalerii cei răi și nici nu-l voi spânzura pe Lot, ci voi încerca să-i integrez pe toți în Ordinul nostru. Acesta va trebui să fie un lucru de mare cinste, vedeți, și va fi ceva foarte elegant și așa mai departe. Toată lumea va dori să reușească să intre în Ordin. Și-am să fac atunci ca jurământul Ordinului să sune așa: „Puterea va fi folosită numai pentru Dreptate”. Mă urmăriți? Cavalerii din Ordinul meu vor călări în lumea largă, îmbrăcați ca și-acum în oțel, și lovind în dreapta și-n stânga cu sabia – și le voi da posibilitatea să lovească cu sabia, mă înțelegeți, îi voi lăsa să se lupte și să dea frâu liber la ceea ce Merlyn denumeste „spiritul de vânător de vulpi” – dar ei vor fi legați prin jurământ să lovească numai în apărarea a ceea ce este bun, să apere fecioarele împotriva lui Sir Bruce și să dreagă ce s-a făcut rău în trecut și să-i ajute pe cei năpăstuiți și așa mai departe. Ei, ai înțeles ce voiam să vă spun? În felul acesta, Dreptatea va folosi Puterea în loc să lupte împotriva ei și un lucru rău va fi schimbat într-unul bun. Ei, Merlyn, asta-i tot la ce m-a dus capul. M-am gândit cât m-au ținut puterile și probabil că am greșit, ca de obicei. Dar, oricum, m-am gândit. Mai bine n-am ce să fac. Te rog, spune ceva!

Vrăjitorul se ridică în picioare, drept ca un stâlp, își întinse brațele în amândouă direcțiile, privi la tavan și începu să spună primele cuvinte din Nunc Dimitris.⁵⁵

---

⁵⁵ Cântare bisericească, folosită în anumite slujbe religioase.

Situația la Dunlothian era complicată. De fapt, aproape orice situație tindea să fie complicată când avea într-un fel de-a face cu Regele Pellinore, chiar și în Nordul Sălbatic. Trebuie pomenit, în primul rând, că el era îndrăgostit – de aceea și plânsese în barcă. El se grăbi, cu prima ocazie, să-i explice toate aceste detalii Reginei Morgause, ceea ce arăta că avea rău de dragoste și nu de mare, cum s-ar fi putut crede.

Iată ce se întâmplase. Regele fusese pe urma Fiarei sale în urmă cu câteva luni pe coasta de Sud a Gramaryei, când deodată animalul o porni pe mare. Înota îndepărtându-se în larg și numai capul i se mai zărea unduind în apa marii ca un șarpe de iarbă care s-ar fi apucat de înot. Regele nu avusese altceva de făcut decât să strige după o corabie care tocmai trecea pe acolo și care arăta de parcă ar fi pornit-o la Cruciadă. Pe corabie se găseau Sir Grummore și Sir Palomides și dâșii avuseseră bunătatea să întoarcă vasul din drum și s-o pornească în urmărirea Fiarei lui Pellinore. Și-n felul acesta, ajunseră cei trei pe coasta Flandrei, unde Fiara se grăbi să dispară într-un codru și iată că acolo, în timp ce erau adăpostiți într-un castel primitiv, Pellinore se îndrăgostise de fiica Reginei din Flandra. Totul era în regulă atâta vreme cât lucrurile au mers pe făgașul lor obișnuit – fiindcă doamna inimii sale era o făptură între două vârste, întreprinzătoare și cu o inimă bărbată și care, pe lângă toate aceste calități, mai știa să și gătească, să călărească în linie dreaptă și să facă patul – dar iată că speranțele tuturoră fură spulberate de sosirea bărcii fermecate. Cei trei cavaleri se urcară de îndată în ea, după cum se și cuvenea, și se așezară să vadă ce se va întâmpla, deoarece un cavaler, după cum îndeobște se cunoaște, nu poate să refuze aventura. Dar barca o pornise degrabă după capul ei, lăsând-o în urmă pe fiica Reginei din Flandra fluturând neliniștită batistuța ei muiată în lacrimi. Fiara Căutărilor își scosese capul de după unul dintre copacii din pădure înainte ca ei să se fi îndepărtat prea mult de pământ și, după câte putură ei să-și dea seama de la distanță, părea încă și mai surprinsă decât Dulcineea lui Pellinore. După aceasta, corabia fermecată tot navigă și navigă de una singură până ce ajunseră în Insulele-de-Afară, și cu cât se depărtau mai mult de dulcele pământ al Flandrei, cu atât mai bolnav de rău-de-dragoste se arăta a fi bunul nostru Rege Pellinore, ceea ce îl făcea cu totul insuportabil pentru tovarășii săi de drum. Își petrecea timpul scriind poezile și scrisori care n-au putut fi niciodată expediate, sau le povestea companionilor săi despre prințesă, a cărei poreclă în cercul familial era Piggy.⁵⁶

O stare de lucruri ca cea descrisă mai sus ar fi putut eventual să fie suportabilă în Anglia, unde oameni ca Pellinore apăreau din când în când și își cucureau chiar și un anumit gen de toleranță din partea semenilor lor. Dar în Lothian și Orkney, unde englezii erau socotiți niște tirani blestemați, situația în care se găsea Pellinore dobânda aproape o imposibilitate supranaturală. Niciunul dintre locuitorii insulei

---

⁵⁶ Purcica.

nu reușea să înțeleagă cu ce încerca să-i păcălească Regele Pellinore – pretinzând a nu fi altceva decât el însuși – așa că s-a considerat mai înțelept și mai sănătos ca niciunul dintre cavalerii din grup să nu fie încunoștiințat de realitatea războiului cu Regele Arthur. Cel mai bun lucru era să se aștepte cu răbdare până ce le vor fi date în vileag toate intrigile.

Colac peste pupăză, mai era un necaz care-i tulbura în special pe cei patru copii ai Reginei. Regina Morgause – după câte se pare, cam rea de muscă – le pusese gând rău vizitatorilor.

— Și ce a făcut mama noastră pe munte cu toți cavalerii ăia? întrebă Gawaine, într-o dimineață, pe când mergeau spre Chilia Sfântului Toirdealbhach.

Gaheris răspunse cu oarecare greutate, după un lung răstimp:

— Au vânat un inorog.

— Și cum se face asta?

— Păi trebuie să fie o fecioară care să-l atragă.

— Mama noastră, spuse Agravaine, care și el cunoștea toate detaliile, a pornit la o vânătoare de inorogi, și ea a fost fecioara lor.

Vocea îi răsună ciudat când făcu această declarație.

Gareth protestă:

— Nu știam că vrea un inorog. Nu a spus un cuvânt despre asta.

Agravaine se uită pieziș la el, își drese glasul și cită:

— O jumătate de cuvânt este de-ajuns pentru cel înțelept.

— Și cum ați aflat de treaba asta? întrebă Gawaine.

— Am ascultat.

Aveau ei un fel propriu de a asculta pe scările în spirală, atunci când erau excluși din sfera de preocupări a mamei lor.

Gaheris îi lamuri, cu un debit verbal neobișnuit pentru el, care era atât de tăcut:

— I-a spus lui Sir Grummore că melancolia amoroasă a Regelui putea fi risipită numai dacă îi trezește iarăși vechea lui pasiune pentru vânători. Ei au răspuns că Regele ăsta are obiceiul să vâneze o Fiară, care însă acum s-a pierdut de tot. Așa că mama a sugerat că n-ar fi rău să vâneze un inorog în locul Fiarei și s-a oferit să le fie ea virgina. Eu zic că dâșlii s-au arătat uimiți, nu glumă.

Merseră înainte în tăcere, până ce Gawaine vorbi, de parcă ar fi întrebat:

— Am auzit zicându-se cum că Regele ar fi în vorbă cu o femeie de prin Flandra, iar Sir Grummore e însurat. Cât despre Sarazin, e negru la piele?

Niciun răspuns.

— A fost o vânătoare lungă. Am auzit că n-au prins nimic.

— Și cavalerilor le place să joace jocul ăsta cu mama noastră?

Gaheris explică a doua oară – o fi fost el băiat tăcut, dar asta nu însemna că era nepăsător.

— Nu cred că înțeleg ei mai nimic.

Merseră înainte, târându-și picioarele, fiecare adâncit în propriile sale gânduri și nu prea doritor să și le dezvăluie.

Sfântul Toirdealbhach avea o chilie din papură, ca un stup învechit, numai că era ceva mai mare și făcută din piatră. N-avea nicio fereastră și intrai în ea pe o singură ușiță, pe care trebuia de fapt să te târăști.

— Sfinția ta, strigară ei, când ajunseră acolo, dând cu picioarele în pietrele așezate una peste alta, fără a fi legate cu mortar. Sfinția ta, am venit să auzim o poveste.

Sfântul era o sursă de hrană spirituală pentru ei – un fel de *guru*⁵⁷, tot așa cum fusese Merlyn pentru Arthur și el era cel care le dădea puțina cultură pe care o vor obține vreodată.

Se întorceau la el ca niște pui de fiară nesătui, doritori să înfulece orice le-o cădea în gură, atunci când mama lor îi alungase. El era cel care-i învățase să citească și să scrie.

— Io-te cine a venit! spuse Sfântul, scoțând capul pe ușă. Să vă dea Domnul toate cele ce vă doriți în dimineața asta!

— La fel și matale.

— Ei, ce mai e nou pe la voi pe-acasă?

— Nimic nou, spuse Gawaine, lăsând la o parte istoria cu inorogul.

Sfântul Toirdealbhach slobozi un oftat din adâncul inimii.

— Nici la mine.

— Ne-ai putea spune și nouă o poveste?

— Ei, iară cu poveștile astea? Ce bine aveți de pe urma lor? Și de ce să vă spun tocmai eu o poveste, eu carele mă chinui cu ereziile mele? Uite că s-au făcut patruzeci de ani de zile de când nu m-am mai bătut în luptă ca un bărbat adevărat și-o dată nu m-am mai uitat și eu la o femeie așa cum se cade – și atunci, cum să vă spun eu vouă povești?

— Ai putea să ne spui o poveste fără bătlăii și fără femei.

— Da! Și ce rost ar mai avea, mă rog, o asemenea poveste? exclamă el cu indignare, ieșind la lumina soarelui.

— Dacă ar fi să te lupți într-o bătlăie, spuse Gawaine, lăsând la o parte femeile, sunt sigur că te-ai simți mai bine.

— Vai și amar! strigă Toirdealbhach. Știi ce nu pot să înțeleg eu? La ce-mi trebuie mie să fiu un sfânt? Mamă, Doamne, să pun eu mâna pe unu' și să mi ți-l pocnesc, cu bătrânul meu *shillelagh*⁵⁸ – la aceste cuvinte scoase la iveală de sub veșminte o armă înfricoșătoare – ei, ia ziceți voi, n-ar fi asta mai bine decât toți sfinții din Irlanda?

— Spune-ne despre *shillelagh*.

Examinară cu atenție băta, în vreme ce sfinția sa le povestea cum trebuie făcut așa ceva. Aceasta activitate de informare și educație fiind terminată, sărută plin de respect arma mult iubită și o vârî la loc sub haină, însoțită de un oftat amar. Juca teatru și șarja fără rușine.

— Spune-ne povestea cu brațul cel negru care ieșea pe coș.

---

⁵⁷ Mentor în religia Hindu și sfătuitor spiritual.

⁵⁸ Armă irlandeză, asemănătoare cu o măciucă.

— Nu, n-am chef. Da' știți, nici urmă! Zău, nu știu ce am, parcă sunt vrăjit.

— Și noi la fel, spuse Gareth. Totul pare să meargă pe dos.

— Eh, iaca așa, povestea noastră e una frumoasă și e o poveste cu o muiere. Cu femeia asta trăia și un soț și locuiau ei împreună la Malainn Vig. Și n-aveau decât o fetiță. Într-o zi merse omul nostru să trebăluiească în mlaștină și când veni vremea mesei, muierea asta îi trimise pe fetiță cu ceva de-ale gurii. Și cum stătea taică-său așa și mânca, uite că deodată sloboade fata un țipăt: „Uite, tătucă, vezi matala corabia ceea mare de colo-șa, departe, unde se îngână cerul cu marea? Și știi matala c-aș putea s-o fac să vină pân-la noi, la țarm?” Da' ta-su zice: „Fugi d-acilea cu vorbe din astea! Eu, că-s mai mare și mai tare decât tine, și tot nu m-ar ține puterile să fac așa o ispravă”. Și fata zice: „Dacă-i pe-așa, poftim matala și te uită la mine.” Și unde nu-mi merge fetica noastră pân' la o gaură de unde țâșnea niște apă dulce și făcu ce făcu de se învolbură apa. Iară corabia veni până la coastă.

— Aha, era o vrăjitoare, explică Gaheris.

— Mă-sa era vrăjitoare, zise Sfântul, și-și continuă povestea: Ei, și-atuncea zice ea: „Aș putea să fac să se izbească corabia de mal”. Da' tat-su zice: „Ba pe naiba”. Și-atuncea fata zice: „Bine, te uită la mine acu ce fac” și fără prea multă vorbă, sări cu picioarele în apa izvorului. Corabia se izbi de coastă și se făcu bucăți-bucățele. „Cine te-a învățat pe tine să faci asemenea lucruri?”, o întrebă tat-su. „Mămica. Și când pleci tu la treabă, mă învață să fac tot felul de lucruri cu albia de-acasă”.

— De ce-a sărit în apa izvorului? întrebă Agravaine. S-a udat?

— Sst! Liniște!

— Când ajunse omul nostru acasă la nevastă-sa, lăasă din mână toporișca cu care tăia turba din mlaștină și se afundă într-un jilț. Apoi spuse dânsul „la ascultă, femeie, ce-ai învățat-o pe fetița noastră? Nu-mi place să țin în casă otravă din asta, și cu tine împreună; să știi că eu nu mai stau.” Așa că plecă el de-acasă, și nu l-au mai văzut niciodată. Și după aceea, eu nu mai știu cum s-au descurcat.

— Trebuie să fie groaznic să ai o vrăjitoare drept mamă, zise Gareth când se sfârși povestea.

— Sau de nevastă, spuse Gawaine.

— Ehei, feții mei, ba mai rău e să nu ai deloc nevastă, oftă sfântul și dispăru în stupul lui cu o iuțeala uimitoare, ca omulețul din ceasornicele elvețiene care arată cum o să fie vremea și apoi se retrage într-o gaură de cum se face frumos afară.

Băieții, fără să dovedească prea mare uimire, se așezară în jurul ușii, așteptând să se mai întâmple ceva. Cântăreau în minte problema izvorului, vrăjitoarelor, inorogilor și diversele obiceiuri ale mamelor.

— Știți ce zic eu, vitejii mei, vorbi pe neașteptate Gareth, ce-ar fi să pornim și noi la o vânătoare de inorogi, de capul nostru!

Se uitară cu toții la el.

— Tot e ceva; oricum e mai bine decât să stăm fără să facem nimica. N-am mai văzut-o pe mămica de mai bine de-o săptămână.

— A uitat de noi, spuse Agravaine cu amărăciune.

— Ba nici gând de-așa ceva. Și să nu mai vorbești în felul ăsta despre mama noastră.

— Ba e adevărat. N-am mers nici măcar să servim la masă.

— Asta fiindcă ea are obligația să fie primitoare cu cavalerii aceia.

— Nu-i adevărat.

— Atunci, care-i motivul, poftim, spune-l?

— Nu vreau.

— Dacă am putea noi să pornim la vânătoria de inorogi, spuse Gareth, și să-i aducem inorogul de care are trebuință, ce ziceți, poate că atunci ne-ar lăsa pe noi să servim la masă?

Problema fu luată în considerare cu un început de speranță.

— Sfinte Toirdealbhach, strigară ei în gura mare, ei, sfinte, ia ieși afară! Vrem să prindem un inorog.

Sfântul își scoase capul pe gaură și-i scrută bănuitor.

— Ce este un inorog? Cum arată? Cum îl prinzi?

Bătrânul dădu solemn din cap și dispăru pentru a doua oară, numai pentru a se reîntoarce peste câteva clipe, mergând în patru labe și purtând cu sine ditamai cărțoiul, singura lucrare laică din posesiunea sa. Ca cei mai mulți dintre sfinți, el își câștiga traiul copiind diverse manuscrise și făcând desene pentru ele.

— Ai nevoie de-o fecioară drept momeală, îi spuseră ei.

— Nu de fete mari ducem noi lipsă, spuse Gareth. Eu zic că am putea să luăm oricare dintre fetele în casă sau chiar și dintre bucătărese.

— N-or să vrea să vină.

— Ei, chiar c-o să stăm să le-ntrebăm. Am putea s-o luăm pe fata de la bucătărie. Am putea s-o facem să vină.

— Și dup-aia, după ce-am prins inorogul de care avem nevoie, o să-l aducem acasă în triumf și-o să-l dăm mamei noastre! Și-atunci o să servim noi la masă în fiecare seară!

— Da, o să fie încântată.

— Și poate că mai rămânem și după-masă, mai știi?!

— Iar Sir Grummore ne va unge cavaleri. O să zică „Nici că s-a mai văzut asemenea faptă de vitejie, pe altarul bisericii mele!”

Sfântul Toirdealbhach lăsă prețioasa sa carte pe iarbă, chiar în fața găurii care ținea loc de ușă chiliei sale. Iarba era plină de nisip și presărată cu cochilii de melci morți, mici rămășițe gălbui, cu dungi spiralate în culoarea purpului. Își deschise cartea, care era un Bestiarium denumit *Liber de Natura Quorundam Animalium*⁵⁹ și avea desene felurite pe fiecare pagină.

Băieții îl puseră să întoarcă repede foile de pergament, împodobite de frumosul scris gotic, sărind peste fermecătorii Grifoni, Bonaconi, Cocodrili, Manticori, Chaladri, Cinomulgi, Sirene, Peridexioni, Dragoni și Aspidocheloni⁶⁰. Ei bine, niciuna dintre ființele de mai sus nu i-a făcut să se oprească mai cu luare-aminte

---

⁵⁹ Cartea despre felul de a fi al anumitor animale.

⁶⁰ Animale fantastice, inventate de ignoranța Evului Mediu.

asupra acestor pagini pline de învățăminte neprețuite. Se opriă fericiți într-un târziu, de-abia când ajunseră la ce căutau, și anume la inorog, pe care grecii îl numeau Rinocer.

După câte se părea, inorogul acesta era o făptură la fel de iute și de sălbatică precum Antalopa și putea fi prinsă numai într-un singur fel. Trebuia pentru asta să ai la îndemână o fecioară drept momeală, și când Inorogul o vedea singură-singurică, hop! uite că și venea imediat să-și pună cornul în poala ei. Cartea era împodobită cu un desen al unei virgine cu o înfățișare care nu prea inspira încredere și care ținea cu o mână cornul sărmanei făpturi, în vreme ce cu cealaltă făcea semne câtorva suliași. Expresia ei de duplicitate era întrucâtva compensată de încrederea prostească cu care o privea inorogul.

Gawaine plecă în mare grabă, de îndată ce fură citite instrucțiunile și însușite învățămintele trase de pe urma ilustrației, să găsească și s-o aducă fără întârziere pe fata de la bucătărie.

— Haide, spuse el, trebuie să vii cu noi pe munte să prindem un inorog.

— Oh, conașule Gawaine, strigă fata pe care o apucase strâns și pe care o chema Meg.

— Da, da, trebuie neapărat. Tu ai să fii momeala. Și el o să vină și-o să-și pună capul în poala ta.

Meg începu să plângă.

— Ei haide, nu fi proastă.

— Oh, conașule Gawaine, eu nu vreau un inorog. Eu îs o fată cuminte, zău așa, și-apoi mai am și toate vasele astea de spălat și dacă mă prinde Coana Truelove că trag chiulul, zău că mă ciomăgește, zău așa, conașule Gawaine.

La care el o apucă zdravăn de cozi și o duse afară. În bătaia vântului care sufla de pe înălțimi și ajungea până-n mlaștină, băieții puseră la cale toate amănuntele vânătorii. Meg, care plângea neîncetat, era ținută de păr ca s-o împiedice să șteargă putina și, din vreme în vreme, trecea de la un băiat la altul, dacă cel care-o ținea se întâmpla să aibă nevoie de amândouă mâinile ca să poată gesticula.

— Acuma ascultați aici, spuse Gawaine. Eu sunt căpitanul! Eu sunt cel mai mare, așa că eu trebuie să fiu căpitanul.

— Mie mi-a venit ideea asta, protestă Gareth.

— Problema este următoarea: în carte se spune că momeala trebuie să fie lăsată singură.

— O s-o șteargă imediat.

— Meg, o ștergi?

— Da, vă rog, conașu' Gawaine.

— Auzi, c-o șterge.

— Atunci trebuie legată.

— Oh, conașule Gaheris, zău, așa ți-e voia, nu-i chip să nu mă legați?

— Ține-ți gura. Tu nu ești decât o fată.

— N-avem nimic cu ce s-o legăm.

— Eu sunt căpitanul, vitejii mei, și poruncesc precum ca numitul Gareth să dea o fugă până acasă și s-aducă o frânghie.

— Vezi să nu!

— Bine, da' nu înțelegi că nu iese nimica dacă nu faci ce spun?!

— Nu văd de ce m-aș duce eu. La urma urmelor, mie mi-a venit ideea!

— Atunci îi poruncesc lui Agravaine al nostru să se ducă el.

— Nu, nu eu!

— Să se ducă Gaheris!

— Nu vreau.

— Meg, fată nemernică ce ești, să nu te prind c-o ștergi, m-auzi?

— Da, conașule Gawaine. Dar, vai, conașule Gawaine...

— Dacă am găsi o rădăcină de buruiănă, spuse Agravaine, am putea să-i legăm cozile de ea, și s-o ținem mai ușor.

— Așa o să facem.

— Oh, oh!

După ce problema fecioarei fu rezolvată, cei patru băieți se așezară în jurul ei, discutând faza următoare. Subtilizaseră din camera de arme niște adevărate sulite de mistreț, așa că erau la ora aceea perfect înarmați.

— Fata asta, spuse Agravaine, era ca mama mea. Asta făcea ieri mama. Și eu eram Sir Grummore.

— Și eu Pellinore.

— Agravaine poate să fie Grummore dacă vrea, da' momeala trebuie lăsată singură. Așa scrie la carte.

— Oh, conașu' Gawaine, oh, conașu' Agravaine!

— Termină odată cu bocitu'. O să sperii inorogul.

— Și apoi noi o să mergem și-o să ne ascundem. De-aia nu l-a prins mama noastră, fiindcă stăteau cavalerii cu ea.

— Și-atunci eu eram Finn Mac Coul.

— Și eu eram Sir Palomides.

— Oh, conașu' Gawaine, te rog, nu mă lăsa singură.

— Lasă gălăgia, spuse Gawaine. Ești o proastă. Ar trebui să fii mândră că ești momeală. Și mama noastră a fost, chiar ieri.

Gareth adăugă:

— Ei, haide, Meg, nu mai pune totul la inimă și nu mai plânge. Nu-l lăsăm noi să-ți facă vreun rău.

— La urma urmelor, nu poate să-ți facă altceva decât să te omoare, spuse cu brutalitate Agravaine.

La aceste vorbe, nefericita fată începu să plângă încă și mai cu foc.

— De ce-ai spus asta? întrebă furios Gawaine. Întotdeauna îți place să bagi groaza în oameni. Poftim, acumă plânge și mai abtîr ca înainte.

— Ei haide, spuse Gareth. Uite-aici, Meg. Săraca de Meg, haide, nu mai plânge. Uite, când ajungem acasă îți promit că te las să tragi de vreo câteva ori cu catapulta mea.

— Oh, conașule Gareth!

— Hai să ne vedem de treabă. Nu putem să ne pierdem timpul cu ea.

— Oh, oh!

— Meg, spuse Gawaine, făcând o mutră înspăimântătoare, dacă nu încetezi să tot bâzâi, să știi că așa am să mă uit la tine.

Pe dată, ea își șterse lacrimile.

— Ei, spuse el, de îndată ce-o veni inorogul, trebuie să sărim cu toții și să-l luăm în prapoane. Ne-am înțeles?

— Trebuie să-l omorâm?

— Da, trebuie să-l omorâm de-a binelea.

— Aha!

— Sper să nu-l doară, exclamă Gareth.

— Sigur că da, ăsta-i genul de speranță prostească care ți se potrivește, spuse Agravaine.

— Dar nu văd de ce-ar trebui să-l omorâm.

— Ca să-l ducem acasă mamei noastre, măi neghiobule!

— Ce ziceți, întrebă Gareth, nu s-ar putea cumva să-l prindem și să-l ducem de viu lu' mama? Vreau să zic, am putea s-o facem pe Meg să-l ia cu binișorul, dacă se arată blând.

Gawaine și Gaheris fură de acord cu propunerea.

— Dacă e blând, spuseră ei, atunci cel mai bun lucru e să-l prindem de viu. Asta înseamnă să fii un bun vânător.

— L-am putea face să meargă unde vrem noi, spuse Agravaine. Am putea să-l gonim cu lovituri de băț.

— Am putea s-o gonim și pe Meg, la o adică, adăugă el, după un răstimp de gândire.

Se ascuseră apoi formând o ambuscadă și se hotărâră să păstreze tăcerea. Nu se mai auzea nimic altceva decât adierea blândă a vântului, albinele din iarbă, ciocârlile în înaltul cerului și câteva smiorcăituri de la Meg.

Când veni inorogul, lucrurile fură cu totul diferite de ceea ce se așteptară ei. În primul rând trebuie să vă spun că era un animal atât de nobil, că purta în fiecare mișcare o frumusețe nespusă. Pe toți cei care erau în apropierea lui îi fermeca.

Inorogul era alb, cu copite de argint și un preafrumos corn de mărgăritar. Pășea grațios peste iarbă și buruieni, părand că de-abia o calcă cu mersul său eteric, și vântul îi învălurea coama-i lungă care fusese de curând țesălată. Dar cel mai frumos lucru la el erau ochii. De fiecare parte a nasului avea câte o cută albăstruie care ducea până la găvanele ochilor și le dădea o umbră de melancolică meditație. Ochii aceia, încercuiți de această întunecime tristă și plină de frumusețe, erau atât de îndurerați, de singuri, de blânzi și de tragici în noblețea lor, încât ucideau pe loc orice altă emoție în afară de iubire.

Inorogul merse drept la Meg, fata de la bucătărie, și-și plecă în fața ei capul. Pentru aceasta, își arcui înduioșător de frumos gâtul, iar cornul de mărgăritar ținți

pământul de la picioarele ei și copita-i de argint scurmă țărâna în semn de salut. Meg își uitase de lacrimile-i de frică. Făcu un gest regal de răspuns la salutul inorogului și-și întinse mâna spre animal.

— Haide, vino, inorogule, spuse ea. Lasă-ți capul în poala mea, dacă vrei.

Inorogul slobozi un fel de nechezat și răcăi din nou pământul cu copita. Apoi, cu multă grijă, se lăsă în jos mai întâi pe un genunchi, apoi pe celălalt, până ce se plecă cu totul în fața ei. Se uita la ea în sus din această poziție, cu ochi topiți de dragoste. Și, în cele din urmă, își lăsă capul pe genunchiul ei. Își mângâie obrazul lui alb și întins de netezimea rochiei fetei, uitându-se fierbinte spre ea. Albul ochilor săi arunca fulgere, rostogolindu-se s-o învâluie toată în adorația lui.

Își lăsă apoi cu sfiiciune pe pământ și picioarele de dinapoi și se întinse liniștit, uitându-se în sus spre ea. Ochii îi erau plini de încredere și credință și-și ridică piciorul din față de parcă ar fi vrut să lovească pământul. Fu o mișcare scurtă în aer, care spunea „Și acum, ai puțină grijă de mine. Dă-mi puțină dragoste. Mângâie-mi coama, vrei, te rog?”

Din locul de unde se ascunsese, Agravaine, se auzi un zgomot de parcă cineva s-ar fi sufocat, și pe dată el se și năpusti spre inorog, purtând în mâini lancia ascuțită pentru vânat porcii mistreți. Cellalți băieți se ridicară pe călcăie ca să-l vadă mai bine.

Agravaine se duse la inorog și începu să-l împungă din răspuțeri cu sulita în coaste, în pântecul lui firav, în picioare. Țipa în vreme ce împungea cu sulita, și inorogul se uita, cuprins de suferință, la Meg. Sări în picioare și se mișcă brusc, uitându-se încă plin de reproșuri la ea, și Meg îi luă în mână cornul de mângăritar. Fata părea căzută în transă, incapabilă să-l ajute în vreun fel. Iar inorogul nu părea să poată să se smulgă din dulcea strânsoare a mânuței sale. Sângele, stârnit de sulita lui Agravaine, țâșni improșcându-i părul alb-albăstrui care-i acoperea trupul.

Gareth începu să alerge, cu Gawaine ținându-se după el.

— Nu! Nu! Oprește-te! strigă Gareth. Lasă-l în pace! Nu-l ucide!

Gawaine ajunse lângă el, tocmai când sulita lui Agravaine pătrunsese sub coasta a cincea. Inorogul se cutremură. Tremura din tot trupul și-și întinse deodată picioarele din spate. Se întinseră, aproape drepte, de parcă animalul ar fi vrut să facă cea mai fantastică săritură a vieții lui – și apoi tremurară pentru ultima oară, în agonia morții. Tot timpul ochii lui erau fixați în ochii lui Meg, care se mai uita încă în jos spre el.

— Ce faci? Ce faci? strigă Gawaine. Lasă-l în pace. Să nu-i faci vreun rău!

— Oh, inorogule, șopti Meg.

Picioarele inorogului se întinseră orizontal sub el și se opriră din tremur. Capul îi căzu în poala lui Meg. După o ultimă tresărire, se înțepenii și pleoapa albastră acoperi pe jumătate ochiul. Făptura se sfârșise din viață.

— Ce-ai făcut? spuse Gareth. L-ai ucis. Și uite cât era de frumos.

Agravaine zbieră:

— Fata asta era mama mea. Și el și-a pus capul în poala ei. Trebuia să moară!

— Păi n-am spus c-o să-l ținem în viață? răcni Gawaine. Am spus c-o să-l ducem acasă și-o să ni se dea și nouă voie să servim la cină.

— Săracu' inorogu', se văită Meg.

— Uite, spuse Gaheris, mi-e teamă c-a murit.

Gareth se postă drept în fața lui Agravaine, care era cu trei ani mai mare decât el și-ar fi putut să-l bată cu ușurință.

— De ce-ai făcut asta? întrebă el. Ești un ucigaș. Era un inorog atât de frumos. De ce l-ai ucis?

— Capul lui era în poala mamei noastre.

— Și ce rău era în asta? Copitele-i erau de argint.

— Era un inorog și trebuia să fie ucis. Ar fi trebuit s-o fi ucis și pe Meg.

— Ești un trădător, spuse Gawaine. L-am fi putut duce acasă și ni s-ar fi dat voie să servim la cină.

— Orice-ar fi fost, acum e mort.

Meg își aplecă fruntea peste cea dalbă a inorogului și începu din nou să bocească.

Gareth mângâie capul animalului ucis. Trebui să se întoarcă cu spatele ca să-și ascundă lacrimile. Palma mai simțea încă moliciunea și netezimea nemaiîntâlnită a părului acestui animal minunat. Îi văzuse de-aproape ochiul, pe care viața îl părăsea cu grabă și această imagine îi reaminti de tragedia pe care o trăise.

— Ei, haide acum, e mort și n-ai ce-i face! declară Gaheris pentru a treia oară. Hai mai bine să-l ducem acasă.

— Am reușit să prindem unul, spuse Gawaine, care de-abia acum începu să-și dea seama de fantastica lor realizare.

— Ei, ce era altceva decât o fiară?

— Și l-am prins! L-am prins noi singuri!

— Sir Grummore n-a reușit să-l prindă.

— Dar noi, da!

Gawaine își uitase de necazul lui cu inorogul. Începu să danseze în jurul trupului, fluturându-și lancea de mistreț, și slobozind niște țipete groaznice.

— Și acum trebuie să-l jupuim, spuse Gaheris. Treaba asta se cere s-o facem ca lumea, să-i scoatem mațele și să-l aburcăm pe-un căluț și să-l ducem acasă, la castel, ca niște adevărați vânători.

— Și să vezi ce încântată o să fie mama!

— O să zică „Maică Precistă, da' băieții ăștia ai mei că mult îs voinici!”

— Și-o să ni se dea voie să fim și noi ca Sir Grummore și Regele Pellinore. De-acuma înainte, să vedeți cu totul o să ne meargă ca uns!

— Și cum începem treaba?

— Păi hai să-i scoatem mațele! spuse Agravaine.

Gareth se ridică în picioare și pătrunse între buruienile înalte. Spuse:

— Nu vreau să văd cum îl tăiați. Dar tu, Meg?

Meg, care simțea că i se face rău, nu-i dădu niciun răspuns. Gareth îi desfăcu părul – și deodată ea o porni ca din pușcă, luând-o la sănătoasa pe cât putea de iute, departe de locul tragediei, spre castel.

Gareth alergă după ea.

— Meg! Meg! strigă el. Așteaptă-mă! Nu alerga!

Dar Meg continuă să fugă, iute ca o antilopă, cu picioarele-i goale arătându-i tălpile, iar Gareth renunță.

Se aruncă în iarbă și începu să plângă de-adevăratelea – nici el nu știa de ce.

Cu jupuitul și curățatul, cei trei vânători care rămăseseră erau puși în mare încurcătură. Începuseră ei să despice pielea de pe burtă, dar nu știau cum se face o asemenea trebușoară și până una, alta, găuriseră intestinele animalului. Totul începea să fie oribil, și animalul care fusese odată frumos și mândru arăta acum de-ți întorcea mațele pe dos. Fiecare din cei trei iubea inorogul în felul său, Agravaine în felul cel mai sucit și, pe măsură ce creștea răspunderea lor pentru distrugerea frumuseții acestui trup, cu atât începeau să-l urască și mai mult pentru vina lor. Gawaine îndeosebi începu să urască leșul. Îl ura pentru că era mort, fiindcă fusese frumos, fiindcă-l făcea să se simtă o bestie. Îl iubise și ajutase să fie prins, așa că acum nu mai rămăsese nimic altceva de făcut decât să-și verse rușinea, mânia și ura pe cadavrul neputincios. Îl hăcuia și-l tăia și-l ciopârțea și simțea că-i vine să plângă.

— N-o să terminăm niciodată cu treaba asta, gâfâiau ei. Și chiar dacă reușim să-l curățăm, cum îl ducem până jos?

— Bine, dar trebuie, spuse Gaheris. Trebuie. Dacă nu reușim, la ce-am mai început vânătoarea? Trebuie să-l ducem acasă.

— Nu-l putem căra.

— N-avem un căluț.

— După ce curățăm animalul trebuie pus pe un căluț și dus acasă, așa fac oamenii mari.

— Atunci trebuie să-i tăiem capul, propuse Agravaine. Trebuie cumva să-i tăiem căpățâna și s-o ducem măcar pe ea până acasă. Eu zic că dacă punem toți mâna, o scoatem noi la capăt.

Așa că se puseră cu toții pe treabă, o trudă dezgustătoare, care le făcea greață, dar nu se lăsară și ciopârțiră gâtul.

Gareth se opri din plâns în iarba înaltă. Se rostogoli pe spate și ochii i se ațintiră spre bolta cerească. Norii, care pluteau maiestuos în adâncimile fără de sfârșit ale înălțimilor îl făceau să amețească. Se gândi: Cât e oare până la norul acela? Un kilometru? Și până la cel de deasupra? Doi, trei kilometri? Și după kilometrul acesta, încă un kilometru, și încă unul și un milion de milioane de kilometri, numai albastru pustiu. Poate c-am să cad acum de pe pământ, dacă pământul ar fi cu dosul în sus, și-atunci am să plutesc departe și mai departe. Am să încerc să mă prind de

norii când trec pe lângă ei, dar n-o să mă oprească, și-am să merg mereu înainte. Unde oare?

Gândul acesta îl făcu pe Gareth să se simtă prost, și cum îi era rușine că fugise de muncă, se simți și mai stânjenit. În aceste împrejurări, singurul lucru care-i mai rămânea de făcut era să părăsească locul în care nu se simțea bine, în speranța că va lăsa în urmă senzația de nemulțumire. Se ridică și se duse la ceilalți.

— Hei, ai prins-o? întreabă Gawaine.

— Nu, a fugit spre castel.

— Sper că n-o să-i spună nimănui nimic, spuse Gaheris. Totu-i să rămână în secret vânatoarea, că altfel ne-am dus pe copcă.

Cei trei măcelari erau mânjiți din cap până-n picioare cu sânge și praf și sudoare și arătau ca vai de mama lor. Lui Agravaine îi venise de două ori să verse. Și totuși, își văzură înainte de treabă și îi ajută și Gareth.

— N-are niciun rost să ne oprim tocmai acum, spuse Gawaine. Gândește-te numai cum o să fie dacă-l putem duce lu' mama.

— Da. O să vină probabil sus la noi să ne spună noapte bună, dacă o să putem să-i aducem ce și-a dorit.

— Da, și-o să râdă bucuroasă, și-o să spună că uite ce mai vânători are!

După ce în fine, cu chiu, cu vai, reușiră să taie sinistrul os al șirei spinării care lega capul de restul trupului, își dădură seama că nu puteau căra ditamai căpățâna până acasă. Se mănșiră de sânge din cap până-n picioare încercând să ridice capul. Atunci, Gawaine propuse să-l târască până acasă, legat cu o funie. Dar n-aveau niciuna.

— Știu eu, l-am putea trage de corn, ce ziceți? propuse Gareth. În orice caz, l-am putea urni din loc cât merge drumul în vale.

Numai unul dintre ei putea să apuce ca lumea de corn și să-l tragă, așa că făceau cu schimbul la tras, în vreme ce ceilalți îl împingeau din spate, când capul se încurca în vreo rădăcină de buruiănă. Chiar și-așa era treabă nu glumă, și la fiecare douăzeci de metri (sau cam așa) trebuiau să se oprească și să se schimbe.

— Când ajungem la castel, spuse gâfâind Gawaine, îl punem pe banca din grădină. Știți că mama trebuie să treacă pe acolo, că ăsta-i locul ei de plimbare înainte de cină. Ne așezăm cu toții în fața lui până când vine lângă noi, și după aia ne dăm cu toții la o parte, și ea o să-l vadă.

— Ptiii, ce-o să se mai minuneze! se bucură Gaheris. Când ajunseră în cele din urmă în josul dealului, îi aștepta altă piedică. Era peste putință să tragă capul pe pământ plat, fiindcă nu mai aveau cum să apuci cornul.

În mare grabă, fiindcă se apropia ora cinei, Gareth se oferă voluntar să dea o fugă până acasă și s-aducă o frânghie. Și astfel, legară frânghia în jurul a ceea ce mai rămăsese din cap și, cu chiu cu vai, cu ochii scurși, cu carnea ruptă și sfâșiată, atârănând de pe oase, murdar, înnoroiat, însângerat, sfârtecat de buruieni, ultimele rămășițe glorioase ale inorogului – jalnic obiect de expoziție – fură transportate în ultima fază a călătoriei sale până în grădina de plante medicinale. Îi ridicară și-l

așezară pe bancă și-i aranjară coama cât mai bine cu putință. Gareth îndeosebi încercă s-o ridice, ca să dea cât de cât o vagă idee a frumuseții pe care și-o amintea.

Regina vrăjitoare sosi punctuală în plimbarea ei de seară, conversând cu Sir Grummore și urmată de câinii ei favoriți: Tray, Blanche și Sweetheart. Nici nu-i observă pe cei patru fii ai domniei-sale. Stăteau respectuoși în front, murdari, emoționați, cu piepturile umflate de speranță.

— Acum! strigă Gawaine, și se dădură într-o parte.

Regina Morgause nu văzu inorogul. Minteaa îi era ocupată cu alte lucruri. Împreună cu Sir Grummore, ea trecu mai departe.

— Mamă! strigă Gareth cu o voce ciudată și alergă după ea, s-o tragă de fustă.

— Ce-i, bălănelule, ce vrei?

— Oh, mamă! Ți-am adus un inorog.

— Ce amuzanți sunt, Sir Grummore, nu-i așa? spuse ea. Bine, bine, porumbeii mei, haide, ștergeți-o acuma și cereți la bucătărie să vă dea niște lapte.

— Bine, mămico, dar...

— Da, da, urmă ea cu voce joasă. Altă dată, altă dată.

Și Regina trecu mai departe cu nedumeritul cavaler din Pădurea Sălbatică, la fel cum venise, liniștită și încărcată de electricitate. Nu băgase de seamă că hainele copiilor ei erau rupte; nici măcar nu-i certase pentru asta. Când află, spre seară, despre inorog, puse să-i biciuie pentru isprava asta, fiindcă își petrecuse o zi nereușită cu cavalerii englezi.

CAPITOLUL VIII

Câmpia de la Bedegraine era o pădure de corturi de război. Acestea arătau ca niște corturi de plajă demodate, vopsite în toate culorile curcubeului. Vreo câteva erau în dungi, chiar ca niște veritabile corturi de plajă, dar cele mai multe erau vopsite într-o singură culoare, în galben, în verde și așa mai departe. Pe laturile cortului erau țesute sau imprimate însemnele heraldice – enormi vulturi negri, cu două capete, probabil, sau balauri sau lăncii ori stejari sau semne-calambur care se referea la numele proprietarilor lor. De pildă, Sir Kay avea pe cort desenată o cheie⁶¹ neagră, iar Sir Ulbawes, ce se găsea în tabăra adversă, avea pe cort o pereche de coate⁶² îmbrăcate în mâneci bufante. Numele corect pentru acestea era acela de manșete. Erau apoi o mulțime de flamuri care fluturau în vârful corturilor și lângă fiecare cort puteai vedea snopi de sulite. Baronii mai bătaioși aveau la intrarea în cort scuturi imense, ca niște ligheane de aramă, în care, dacă n-aveai ce face, puteai să izbești cu mânerul lănciei; și nici una, nici două, baronul ieșea din cort, ca o albină înfuriată, gata să se ia la bătaie cu tine, aproape înainte ca sunetul de clopot al ligheanului lovit să se fi stins. Sir Dinadin, care era un tip grozav de vesel, își atârnamea la intrarea în cort o oliță de noapte. Pretutindenii în jurul corturilor forfoteau bucătări care se luau la harță cu dulăii ce mâncaseră porția de la prânz a stăpânului; paji mititei care își scriau porcărele unul pe spatele celuilalt, de îndată ce vreunul nu era atent, menestreli eleganți cu lăute care cântau melodii la modă pline de sentimente înduioșătoare, scutieri care încercau, cu cea mai nevinovată mutră posibilă, să-și vândă unul altuia cai ologiți, flașnetari care încercau să câștige și ei un gologan, călcându-te pe nervi cu muzica lor, țigănci care-ți ghiceau soarta care te-aștepta în bătălie, cavaleri uriași cu capetele învelite în turbane făcute la întâmplare, care jucau șah, vivandiere stând pe genunchii unora dintre ei, și – pentru distracția cinstiților luptători – se mai găseau pe acea câmpie: comici, cântăreți, acrobați, harpiști, trubaduri, contorsioniști, clovni, menestreli, bufoni, scamatori, echilibriști, jongleri, dansatori pe sârmă, dansatori pe scară, dansatori pe pământ, dansatori pe cărbuni încinși (ăștia erau urșii, însoțiți de ursarii respectivi), mâncători de foc, precum și o scrie de strigători de bălci și șarlatani. Într-un fel, semăna cu ziua derbiului. Imensul codru din Sherwood se întindea în jurul pădurii de corturi mai departe decât putea să bată ochiul omului – și toată această înfricoșătoare întindere era plină de mistreți sălbatici, cerbi veritabili, haiduci, dragoni, și fluturi. În această pădure se mai pusese de asemenea la cale și o ambuscadă, dar despre asta chipurile, nu trebuia să știe nimeni.

Regele Arthur nu acorda nici cea mai mică atenție bătăliei ce se apropia. Stătea, nevăzut de nimeni, în cortul său, în centrul forfotei, și ținea zi de zi sfat cu Sir Ector și Kay și Merlyn. Căpeteniile mai mărunte erau încântate să se gândească la Regele lor, care ținea atâtea și atâtea sfaturi de război, fiindcă vedeau lampa cum arde

---

⁶¹ Key pronunțat cam la fel ca și Kay, înseamnă cheie.

⁶² *Elbows* – coate (engl).

înăuntrul cortului de mătase la orice oră din zi și din noapte, ceea ce îi făcea să se simtă siguri că Domnia-Sa pune la cale un splendid plan de campanie. Ca să spunem însă lucrurilor pe nume, conversația se purta despre cu totul alte lucruri.

— O să se iște o mulțime de gelozii, spuse Kay. Toți cavalerii ăștia ai tăi din ordinul pe care ai de gând să-l organizezi, o să pretindă că ei sunt mai buni și-or să vrea să stea în capu' mesii.

— Ei, atunci trebuie să facem rost de-o masă rotundă, ca să nu mai avem discuții cu capu' mesii.

— Bine, Arthur, da' nu-ți dai seama, n-ai să poți niciodată să așezi o sută și cincizeci de cavaleri în jurul unei mese. Ia stai puțin...

Merlyn, care nu prea se mai băga acum în discuții, ci ședea cu mâinile încrucișate pe burtă și zâmbea cu satisfacție, îl scoase pe Kay din încurcătură.

— Un diametru cam de cincizeci de metri, spuse el. Știți, 2πr.

— Bine atunci. Hai să zicem că sunt cincizeci de metri. Gândește-te numai la spațiul din mijloc. Ar însemna să fie o mare de lemn cu o margine subțire de oameni. Și nici măcar nu poți să pui mâncare la mijloc, fiindcă nimeni n-o să poată să ajungă la ea.

— Atunci o să facem o masă circulară, nu una rotundă. Nu știu care e cuvântul potrivit pentru asta. Vreau să spun că aș vrea o masă ca obada unei roți, iar slugile ar putea să meargă printre spațiile goale, acolo unde-ar fi spițele roții. Am putea să-i numim Cavalerii Mesei Rotunde.

— Ce nume potrivit!

— Și, continuă Regele care se făcea tot mai înțelept pe măsură ce gândea mai mult, cel mai important lucru ar fi să-i strângem cât sunt încă tineri. Cavalerii bătrâni, cei împotriva cărora luptăm, sunt în general prea bătrâni ca să apuce să mai învețe ceva. Eu zic c-o să putem să-i avem în mână și să-i facem să lupte pentru cauza cea bună, dar ei tot vor fi înclinați să se țină de vechile lor obiceiuri, la fel ca Sir Bruce, Grummore și Pellinore – ei da, pe ei putem să-i luăm – chiar mă întreb unde-or mai fi și ăștia? Grummore și Pellinore, ziceam, or să se potrivească foarte bine cu ordinul meu, fiindcă întotdeauna au fost oameni cumsecade. Dar nu prea-mi vine să cred că oamenii lui Lot or să se împace vreodată cu noi. De aceea zic eu că cel mai bun lucru ar fi să-i prindem de tineri. Trebuie să creștem o nouă generație a cavalerismului pentru viitor. Copilul ăsta, Lancelot, care a venit Știți-Voi-Cu-Cine. Uite, ăsta e un exemplu bun. De băieți ca ăștia avem noi nevoie. Ei or să fie adevărata Masă.

— Apropo de Masa asta, spuse Merlyn. Nu văd de ce nu ți-aș spune că Regele Leodegrance are una care ți s-ar potrivi de minune. Și cum tot o să te căsătorești cu fiică-sa, am putea să-l convingem să-ți dea masa ca dar de nuntă.

— Eu, să mă însor cu fiică-sa?

— Păi sigur. O cheamă Guenever.

— Ascultă, Merlyn, nu-mi place să cunosc viitorul și, să-ți spun sincer, nu prea cred în el...

— Sunt câteva lucruri pe care trebuie să ți le spun, fie că o să crezi sau nu în ele. Chestia e că nu mă pot împiedica să nu mă gândesc că mai e un lucru pe care am uitat să ți-l spun. Adu-mi aminte altă dată să te avertizez în legătură cu Guenever.

— Vai de mine, nu mai înțeleg nimic, spuse Arthur pe un ton jalnic. Uit cel puțin o jumătate din întrebările pe care vreau să ți le pun. De exemplu, cine era...

— Și vei da petreceri speciale, întrerupse Kay, de Rusalii și așa mai departe, când toți cavalerii vor veni la masă și vor povesti ce-au făcut. Asta-i va face să dorească să lupte în felul acesta nou al tău, ca să poată după aia să aibă ce povesti. Iar Merlyn ar putea să le scrie prin farmece numele pe locul fiecăruia și deasupra jilțurilor li s-ar putea grava blazoanele! Asta zic și eu c-ar fi ceva!

Această idee atrăgătoare îl făcu pe Rege să-și uite întrebarea și amândoi tinerii se așezară de îndată să-și deseneze propriile lor blazoane, ca nu cumva vrăjitorul să greșească cu ceva culorile. Când erau în mijlocul acestei operațiuni, Kay privi în sus, cu limba între dinți și remarcă:

— Ah! Bine că mi-am adus aminte. Vă amintiți de discuția aceea pe care am avut-o despre agresiune? Ei, aflați că m-am gândit la un motiv foarte bun pentru ca să începi un război.

Merlyn îngheță:

— Aș vrea să-l aud și eu.

— Un motiv bun ca să începi un război este pur și simplu să ai un motiv bun! De exemplu, s-ar putea să fie un rege care ar descoperi un mod nou de viață pentru oameni – mă înțelegeți, vreau să spun ceva care ar fi bun pentru ei. S-ar putea chiar să fie singurul mod de a-i salva de la distrugere. Ei bine, dacă oamenii ar fi prea ticăloșiți sau prea proști ca să accepte calea lui, atunci s-ar putea ca el să fie silit să le-o impună cu forța, spre propriul lor interes. Arthur duce războiul de acum ca să-i impună regelui Lot ideile lui, încheie Kay.

CAPITOLUL IX

Propunerea Reginei de a vâna inorogi a avut un rezultat curios. Cu cât devenea mai nemângâiat în iubirea sa Regele Pellinore, cu atât mai evident era că trebuia să fie făcut ceva pentru el. Sir Palomides avu o inspirație:

— Melancolia regală, spuse el, poate fi împrăștiată numai de Fiara Căutărilor. Acesta este subiectul cu care Maharajah Sahib a fost obișnuit de-o viață. Așa spuneți domniile voastre că stau lucrurile.

— Personal, adăugă Grummore, eu cred că Fiara Căutărilor a murit. Și chiar dacă n-ar fi așa, a rămas în Flandra.

— Atunci trebuie să-i îmbrăcăm noi veșmintele, propuse Sir Palomides. Trebuie să ne asumăm noi rolul de Fiară a Căutărilor și să ne lăsăm vânați.

— Păi, nu prea cred că putem să facem pe Fiara asta, e cam greu, știți...

Dar Sarazinul era prea mult atras de ideea aceasta năstrușnică.

— Și de ce nu, mă rog? întrebă el. De ce nu, pe toți dracii Gheenei? Contorsioniștii și acrobații nu dau forma animalelor – cerbi, capre și altele asemănătoare – și nu dansează în sunetul clopoțelilor și al tamburinelor făcând tot felul de figuri? Și noi să nu putem?

— Bine, Palomides, dar noi nu suntem contorsioniști.

— Atunci trebuie să învățăm să fim!

— Acrobați!

Un acrobat era considerat în acea perioadă un fel de specie inferioară de menestrel, și Sir Grummore nu aprecia deloc ideea de a se coborî până la a se da în spectacol.

— Și cum am putea să ne îmbrăcăm ca Fiara Căutărilor? întrebă el cu voce pierită. E un animal al naibii de complicat.

— Descrie-l.

— S-o ia toți dracii! Uite, are un cap de șarpe și corpul de leopard și șoldurile ca de leu și copite de cerb. Și-apoi, ia spune-mi, omule, cum dracu' vrei matală să facem tot zgomotul ăla din pânțele ei, ca treizeci de perechi de câini care umblă după vânat?

— Ei, las' că nu-i mare lucru, putem noi să fim și pânțele ei și să-i dăm glas după cum urmează, replică Sir Palomides și începu să sloboade niște iodlere tiroleze.

— Stt! Liniște! strigă Sir Grummore. O să trezești tot castelul.

— Atunci ne-am înțeles?

— Nu ne-am înțeles deloc! N-am auzit în viața mea așa o tâmpenie. Ca să nu mai vorbim că ea nu face un zgomot ca tine. Uite așa face, ca mine.

Și Sir Grummore începu să cotcodăcească și să gâgâie ascuțit și fără nicio melodie, ca mii de găște sălbatice pe întinderea de smârcuri.

— Liniște! Liniște! strigă Sir Palomides.

— Ba n-am să tac deloc. Zgomotul pe care-l făceai tu era ca un grohăit de porci.

Și astfel, cei doi naturaliști începură să huhure, să grohăie, să cârâie, să schelălăie, să croncăne, să guițe, să mugească, să latre, să mârâie, să fornăie, să behăie, să miaune, să cotcodăcescă, să măcăie, să ragă și să necheze unul la celălalt, până ce se înroșiră la față.

— Capul, spuse Sir Grummore, oprindu-se deodată, va trebui să fie din carton.

— Sau din pânză, replică Sir Palomides. Pescarii de pe aici trebuie să aibă niște pânză groasă.

— Și pentru copite putem să facem rost de niște bocanci de piele.

— Și zugrăvim pe tot corpul niște pete.

— Și va trebui de jur-împrejurul trupului, cam pe la mijloc să coasem niște nasturi...

— ...Și acolo intrăm noi.

— Iară tu, adăugă cu generozitate Sir Palomides, poți să fii partea din spate și să faci pe haita de câini. Se știe în mod clar că zgomotul vine din burtă.

Sir Grummore roși de plăcere și răspunse cu glas de bădăran, în stilul său specific normand:

— Hai să trăiești, băi Palomides. Ce mai încoace și-ncolo, trebuie să-ți zic că ești un băiat pă cinste.

— Cu plăcere.

Cam o săptămână de zile, Regele Pellinore nu-și prea văzu amicii.

— Hai, te du și mai scrie o poezie, Pellinore, îi spuseră dâșii, sau ieși afară și oftează pe faleză, haide, fii băiat bun.

Așa că el n-avea altceva de făcut decât să rătăcească de colo-colo, și să strige din când în când „Flandră minunată-binecuvântată” sau „Fiică de regină – frunză de pătlagină” ori de câte ori îi venea în cap câte o idee pentru un vers de iubire, în vreme ce întunecata Regină apărea în fața ochilor minții sale.

Între timp, în camera lui Sir Palomides, la care se ținea tot timpul ușa zăvorâtă, se desfășura o vastă activitate de croitorie și cusătorie și tighleală și zugrăvit și, în special, multă ceartă și discuții, lucruri care nu se văzuseră mai înainte în acea pașnică încăpere.

— Ascultă, dragul meu, îți spun că un leopard are pete negre.

— Negru-roșcat, ca puricele, susținu cu încăpățănare Sir Palomides.

— Purice?! Și de unde mă rog să luăm acuma purici?

Se uitară unul la celălalt cuprinși de întreaga furie a creatorilor.

— Ia încearcă capu’.

— Poftim, uite că l-ai rupt. Ți-am spus eu c-o să-l rupi.

— Păi era prost întocmit.

— Acum trebuie s-o luăm de la capăt.

Când reconstrucția fu terminată, păgânul se dădu înapoi ca s-o admire mai bine.

— Ei, fii atent la pete, Palomides. Păzea! Poftim, uite că ai întins vopseaua.

— Mii de iertăciuni!

— Să te uiți mai bine pe unde calci!

— Da, și mă rog, cine și-a scos piciorul prin coaste?

A doua zi, avură necazuri cu partea din spate.

— Picioarele astea din spate sunt prea strâmte.

— Nu te încorda prea tare și nu te-apleca.

— Păi trebuie să mă aplec, că eu sunt spatele.

— Ei lasă, că n-o să crape.

— Ba bine că nu.

— Ba n-o să crape.

— Ei, uite c-a și crăpat!

— Fii atent la coada mea, spuse în a treia zi Sir Grummore. Vezi că o să calci pe ea!

— Nu mai trage așa, Sir Grummore. Mi s-a răsucit gâtul.

— Și ce, nu vezi din cauza asta?

— Nu, nu văd. N-auzi că mi s-a sucit gâtul?

— S-a dus coada mea!

Urmă o pauză în care se puseră în ordine.

— Ei, hai, de data asta mai multă atenție! Să mergi în pas.

— Bine, dă tu comanda!

— Stângu', stângu', stâng, drept, stângu'!

— Nu știu ce naiba, da' parcă-mi cad șoldurile.

— Păi dacă nu le ții pe spatele dumatăle adevărat, să știi c-o să ajungem să arătăm ca o pisică opărită.

— Și ce vrei să fac? Dacă nu pot, nu pot și asta-i!

— Uite c-au sărit nasturii.

— Să dea dracu-n butonii ăștia!

— Că bine zici!

Așa că în cursul celei de-a patra zile își petrecură vremea cosând nasturii și apoi o luară iarăși de la capăt.

— Ei, pot să încep acum să fac exerciții de lătrat?

— Da, sigur că da.

— Ei, cum sună lătratul meu de-aici, dinăuntru?

— Splendid, Sir Grummore, sună absolut splendid. Numai că e cam ciudat, oarecum, că vine din spate, nu știu dacă mă înțelegi ce vreau să spun.

— Mă gândeam numai să nu sune prea înfundat.

— Ei, puțin cam înfundat, da nu cine știe ce.

— Poate că afară sună bine.

În a cincea zi, ajunseseră foarte departe.

— Ar trebui acum să facem exerciții de galop. În definitiv, nu putem să mergem tot timpul la pas și, în orice caz, nu când ne fugărește el.

— Foarte bine.

— Când spun „Înainte, marș!” o pornim amândoi; 'nainte, Marș!

— Ei, Grummore, vezi dom'le că mă lovești!

— Te lovesc?

— Fii atent la pat!

— Ce-ai zis?

— O, vai de mine! Mamă, ce doare!

— Arză-l-ar focu' să-l arză de pat nenorocit, că mi-a rupt picioru'!

— Ai rupt iarăși toți nasturii.

— Dă-i dracu' de nasturi! Mi-ai rupt un deget de la picior!

— Ei lasă, că nu mai ai mult și rămâi și fără cap!

— N-ai ce-i face, trebuie să ne mulțumim cu mersul la pas.

— Ar fi mai ușor să galopăm, spuse Sir Grummore în a șasea zi, dacă am avea niște muzică. Ceva, așa, în stil de galop impetuos.

— Mă rog, da' n-avem muzică și pace!

— Nu.

— Ia zi, Palomides, n-ai putea tu să faci o cântare, drăguțule, cât timp latru eu?

— Zău c-am putea încerca.

— Foarte bine, atunci hai s-o pornim!

— Halei-hop! Diii! Halei-hop!

— Ptiu, fir-ar al naibii!

— Va trebui să construim din nou toată treaba, n-avem de ales, spuse spre sfârșitul săptămânii Sir Palomides. Oricum, putem încă să-i folosim copitele.

— Ei, și-apoi afară n-o să ne doară atât de tare când o să cădem – nu doară când cazi pe mușchi, știi asta, nu-i așa?

— Și poate că nici pânza n-o să se rupă în halul ăsta!

— Oricum, punem una de două ori mai groasă.

— Da, neapărat.

— Și-mi pare bine că mai putem încă folosi copitele.

— Zău așa, măi Palomides, că de data asta chiar că arată ca un monstru!

— Da, de data asta am izbutit o realizare de mâna întâi.

— Păcat că nu putem să-l facem să scoată foc pe gură sau ceva în genu' ăsta.

— Nu, nu, e pericol de incendiu.

— Ce-ar fi să mai încercăm un galop, Palomides?

— Fără discuție.

— Hai atunci să-mpingem patul într-un colț.

— Fii atent la nasturi.

— Și dacă vezi ceva în care intrăm, să te oprești imediat, ai priceput?

— Da, da. Nicio grijă.

— Să fii cu ochii-n patru, Palomides.

— *S-a fê*, Grummore.

— Gata, atunci?

— Gata.

— Pornim.

— Splendidă distracție, Palomides, exclamă cavalerul de la Pădurea Sălbatică.

— Un galop perfect.

— Și-ai văzut cum lătram tot timpul?

— Păi nici nu se putea să nu bag de seamă, Sir Grummore.

— Ei, află de la mine că nu știu să mă fi simțit vreodată așa de bine. Gâfăiau de bucuria triumfului, vârați în monstrul lor.

— Ascultă, Palomides, ia uită-te la mine cum dau din coadă.

— Încântător, Sir Grummore. Da' ia uită-te și matale la mine cum fac cu ochiul.

— Nu, nu, măi Palomides. Uită-le tu la coada mea. Zău că n-ar trebui să pierzi spectacolul.

— Păi nu, dacă mă uit eu cum dai tu din coadă, atunci trebuie să te uiți și tu cum fac eu cu ochiul. Eu zic c-așa e drept.

— Bine, da' eu nu văd nimic dinăuntru.

— Ei, da' prin gaura fundului, carevasăzică orificiul anal, tot vezi ceva!

— Ei, și-acuma, să mai facem o încercare și gata. Eu dau din coadă ca dintr-un bici tot timpul și latru ca turbat. Mamă, ce spectacol de groază o să fie!

— Iară eu o să fac tot timpul ba dintr-un ochi, ba din altul.

— Ia zi, Palomides, n-am putea să mai băgăm și câte-o săritură, așa, în galop, numai așa, din când în când? Știi, cum se cabrează calul?

— Păi asemenea figură s-ar putea face mai natural și mai bine de către partea din spate solo.

— Solo? Vrei să zici că eu singur?

— Chiar așa.

— Ei, trebuie să-ți spun, dragă Palomides, că este deosebit de frumușel din partea ta să mă lași pe mine singur să fac treaba asta. Ești un băiat de zahăr.

— Vezi, numai că tare mult am vrea să vă mai temperați și să folosiți cu atenție membrele trupului, ca nu care cumva, în ardoarea săriturilor, să aplicați lovituri neplăcute în posteriorul părții dinainte a Fiarei.

— Adică sa nu-ți dau picioare în pardon? Nicio grijă, Palomides.

— Dă-i bătaie, Sir Grummore!

— Dii, căluțele!

— Dii, căluțele! Hop-la! Hop-la! la vânătoare mergem noi, la vânătoa-a-a-re mergem-noi! Hop-la! Hop-la!

Regina fusese nevoită să recunoască imposibilul. Chiar și în aburii minții sale Gaelice, tot ajunsese și ea să-și dea seama că măgarii nu se pot împerechea cu pitonii. N-avea niciun rost să continue să-și pună în valoare farmecele și talentele pentru păcătoșii ăștia de cavaleri ridicoli – n-avea niciun sens să continue să-i vâneze cu ispitele năprasnice a ceea ce credea ea că e dragostea. Schimbându-și deodată sentimentele față de ei, descoperi că-i ura. Erau niște imbecili, pe lângă faptul că erau Sassenachi, iar ea – ei bine, – ea nu era altceva decât o sfântă...

N-o interesa nimic altceva, descoperi ea cu o subită schimbare de rol, nimic decât iubii ei copii. Le era cea mai bună mamă de pe lume! O durea inima de ei, și pieptul ei matern era plin de calde simțăminte.

Când Gareth îi aduse, înfricoșat, în cameră, niște flori de câmp ca semn de umilință și îndurare, fiindcă fuseseră niște băieți atât de răi încât trebuiseră să fie

biciuiți, ea-l acoperi de sărutări, aruncând din când în când câte-o privire în oglindă.

Băiatul scăpă din îmbrățișarea ei și-și șterse lacrimile – în parte stânjenit, în parte extaziat. Florile de câmp pe care le adusese fuseseră puse dramatic într-o vază care nu avea un strop de apă – era până-n vârful unghiilor o ființă casnică – și băiatul putu în cele din urmă să plece. O șterse din camera regală purtând cu sine vestea iertării și se prăvăli ca un titirez, mișcându-și iute piciorușele pe scara circulară. Era un castel cu totul diferit de cel în care își petrecuse zilele copilăriei și în care gonise cel ce era acum Regele Arthur. Un Normand nici nu l-ar fi recunoscut ca pe un castel, poate în afară de turnul de pază. Asta fiindcă era cu o mie de ani mai vechi decât orice construcție normandă.

Castelul acesta, prin care alerga copilul ca să ducă fraților lui vestea cea bună a iubirii materne, fusese ridicat la început, în negurile trecutului, ca un simbol ciudat al puterii Celor Vechi – un fort pe un promontoriu adâncindu-se în mare. Goniți spre mare de vulcanul istoriei, ei fuseseră prinși la strâmtoare pe ultima dintre peninsule. Cu marea, în adevăratul sens al cuvântului, în spatele lor, pe o limbă stâncoasă de pământ, își construiseră singurul lor zid la baza acelei întinderi de pământ.

Marea, care le era osânda, fusese de asemenea ultimul lor apărător de amândouă părțile peninsulei. Acolo, pe acel promontoriu, acolo își îngrămădiseră canibalii zugrăviți cu vopsea albastră zidul lor uriaș de pietre așezate una peste alta, fără să fie prinse cu mortar, de paisprezece picioare înălțime și tot atât de groase, având în partea de dinăuntru un fel de terase, de pe care oamenii puteau arunca pietroaiele în vrăjmaș. Pe toată întinderea, de-a lungul zidului, în afară, înfipseră în pământ pietre ascuțite, fiecare fiind ațintită în sus într-o alcătuire de *chevaux de frise*⁶³, care semăna cu un arici pietrificat. În spatele acestui arici de piatră și în spatele enormului zid, se îngrămădeau peste noapte în cocioabe de lemn, împreună cu animalele de pe lângă casă. Ca să împodobească construcția, ridicaseră pe prăjini capete de dușmani, iar regele lor își construisese pentru avuțiile sale o cămară subterană care era în același timp și o trecere subterană pentru ultima scăpare. Tunelul mergea pe sub zid, așa că, dacă printr-o întâmplare fortul era luat cu asalt, regele tot putea să scape, strecurându-se pe sub picioarele atacanților săi. Era un tunel prin care se putea târî doar un singur om și fusese construit cu un fel de cotitură, astfel încât cel din față, ajungând acolo, să se poată întoarce și izbi în cap pe urmăritor, în vreme ce acesta din urmă trecea peste obstacol. Cei ce săpaseră subterana fuseseră executați de propriul lor preot-rege, ca secretul subteranei să rămână numai al lui pe vecie.

Toate cele de mai sus se întâmplaseră cu o mie de ani în urmă.

Dunlothian crescuse în conservatorismul Celor Vechi. Aici, la un atac scandinav, se înălțase o căsoaie de lemn pentru ostași – acolo, pietrele care fuseseră așezate unele peste altele ca să alcătuiască zidul exterior fuseseră dărâmate pentru a se

---

⁶³ Scânduri acoperite cu țepușe ascuțite de fier îndreptate în toate direcțiile ca armă defensivă împotriva cavaleriei.

construi un turn rotund pentru preoți. Turnul înalt, cu ocolul pentru vite care se găsea sub cele două camere de locuit, fusese construit ultimul.

Așa că băiatul ăsta, pe nume Gareth, alerga printre ruinele risipite la întâmplare, și alerga iute, ca să ducă mai curând vestea cea bună fraților lui; alerga printre șoproane și stâlpi cu poeme irlandeze – pietre frumoase ale trecutului pline de scrisul irlandez al oghamului, comemorând pe un oarecare Deag, fiul lui No, mort cu sute de ani înainte, toate aceste pietre fiind acum răsturnate cu dosul în sus, la temelia unui bastion construit mai târziu. Locul se găsea pe vârful unei stânci măturate de vânturi, curățat în fiecare zi de curenții de aer ai Atlanticului și dedesubtul ei se întindea micul sat pescăresc, pierdut printre dunele de nisip. Satul se integra perfect în peisaj, un fel de moștenitor al zecilor de kilometri de dune și valuri de nisip, al sutelor de kilometri de nori cumulus, îngrămădiți deasupra lui.

De-a lungul liniei de coastă, sfinții și învățații de la Eriu locuiau în igluurile lor de piatră într-o sfântă mizerie – recitind cincizeci de psalmi în stupurile lor și cincizeci în aer liber și cincizeci cu trupurile cufundate în apă rece, în scârba lor pentru lumea aceasta efemeră. Sfântul Toirdealbhach era departe de a fi tipic pentru această specie.

Gareth își găsi frații în cămară.

Mirosea a uruială de ovăz, șuncă, somn afumat, cod uscat, ceapă, seu de rechin, heringi murați în butoaie, funii de cânepă, păpușoi, fulgi de găină, pânză groasă de in, lapte – aici se bătea untul în fiecare joi – lemn uscat de pin, mere, ierburi uscate, clei de pește și lac folosit de meșterii care întocmeau săgețile, mirodennii de peste mări, șobolani morți în capcană, carne de căprioară, iarbă de mare, surcele de lemn, murdărie de pisici, lână de la oile de pe munte care nu fusese încă vândută, precum și mirosul înțepător al catranului.

Gawaine, Agravaine și Gaheris stăteau pe grămezile de lână, mâncând mere. Se găseau tocmai în mijlocul unei discuții aprinse.

— Asta nu-i treaba noastră, declară Gawaine cu încăpățănare.

Agravaine spuse tănguitor:

— Da' cum să nu fie treaba noastră. Ne privește mai mult decât pe oricare altul și să știți că nu e în regulă.

— Cum îndrăznești să spui că mama noastră nu are dreptate?

— Păi n-are.

— Ba are, dacă nu ești în stare decât să mă contrazici...

— Sunt oameni destul de cumsecade pentru niște Sassenachi, spuse Gawaine.

Sir Grummore m-a lăsat ieri seară să-i încerc și coiful.

— Asta n-are nimic de-a face cu ce spuneam eu.

Gawaine decretă:

— Nici nu vreau să vorbesc despre asta. E prea josnic.

— Uite la Gawaine cel pur!

Când Gareth intră, îl văzu pe Gawaine îmbujorându-se la față sub căpița de păr roșu și privindu-l cu ură pe Agravaine. Era evident că iar avea să facă unul din accesele lui de furie – dar Agravaine era unul dintre intelectualii aceia ghinionști

care sunt prea mândri ca să cedeze în fața forței brute. Era tipul de om care e întotdeauna bătut măr într-o ceartă, fiindcă nu e în stare să se apere, dar continuă totuși cearta pe podea mărâind:

— Ei hai, poftim, mai lovește-mă o dată ca să arăți ce deștept ești.

Gawaine îl privi cu ură:

— Tacă-ți gura!

— Na, că nu vreau!

— Ei, las' că te fac cu să taci!

— Chiar dacă mă faci sau nu să tac, să știi că tot una e!

Gareth spuse:

— Hai, termină, Agravaine. Gawaine, lasă-l în pace. Agravaine, să știi că dacă nu te-astâmperi, o să te omoare.

— Nu-mi pasă dacă mă omoară. N-am spus decât adevărul.

— Lasă gălăgia!

— Nu vreau. Eu zic că trebuie să-i scriem lui tata o scrisoare despre cavalerii ăștia. Ar trebui să-i spunem despre mama. Ar trebui să...

Gawaine se năpustise asupra lui înainte ca să poată termina fraza.

— Să te ia toți dracii! urlă el. Trădătorule, coadă de topor ce ești! Lasă, că ți-arăt eu ție!

Fiindcă Agravaine făcuse ceva nemaivăzut în certurile de familie. El era cel mai slab dintre cei doi și pe deasupra îi era grozav de teamă de durere. Așa că, pe când se prăbușea la pământ, se repezise la frate-său cu pumnalul scurt pe care-l avea asupra lui.

— Păzea, fii atent că a scos cuțitu'! strigă Gareth.

Cei doi se rostogoleau, când unul deasupra, când celălalt, printre maldărele de lână de oaie nedărăcită.

— Gaheris, prinde-i mâna! Gawaine, lasă-l în pace! Agravaine, dă drumul la cuțit, dă drumul, n-auzi, măi nebunule! Agravaine, dacă nu-i dai drumul imediat să știi că o să te omoare! Ah, dobitocule!

Fața băiatului se făcuse vânăta și pumnalul nu se vedea nicăieri. Gawaine, cu mâinile în jurul beregatei lui Agravaine, îl dădea cu sălbăticie cu capul de podea. Gareth îl apucă pe Gawaine de gulerul cămășii ca să-l sugrume și să-i mai ia din putere. Gaheris, jucând în jurul celor doi combatanți, se întindea după cuțit.

— Lasă-mă, gâfâi Gawaine. Lasă-mă să-l termin. Slobozi o tuse sau un zgomot înecat, din piept, ca un leu tânăr care-și înalță răgetul de furie.

Curios lucru, când era cuprins de o asemenea furie oarbă, părea să nu mai țină seama de nimic, să uite de orice respect pentru viața omului. Mai târziu, în viața lui a omorât chiar mai multe femei, atunci când se întâmpla să-l apuce asemenea stare – deși după aceea își regreta amarnic fapta.

Când Fiara contrafăcută fu terminată, cavalerii o luară și o ascunseră într-o peșteră de la poalele falezei stâncoase, deasupra nivelului la care se ridica apa în

zilele de flux maxim. Apoi, dădură de dușcă niște whisky ca să-și sărbătorească împlinirea trudei și de îndată ce se lăsă întunericul, o porniră în căutarea Regelui.

Îl găsiră în camera lui, cu o pană de gâscă și o foaie de pergament. Pe pergament nu era scrisă nicio poezie – ci numai un desen care intenționa să fie o inimă străpunsă de o săgeată, inimă care avea în interior doi P împlețiți în semn de dragoste.

Regele își sufla nasul.

— Te rog să mă scuzi, Pellinore, spuse Sir Grummore, dar am văzut ceva pe faleză.

— Ceva scârbos?

— Știu eu, nu chiar...

— Speram să fie ceva scârbos.

Sir Grummore cumpăni situația și-l trase pe Sarazin deoparte. Deciseră că era nevoie de mult tact.

— Oh, Pellinore, spuse cu deplină nonșalanță Sir Grummore, ia spune-mi tu mie, ce desenezi acolo?

— Și tu ce crezi că e?

— Știu eu? Arată de parcă ar fi un desen!

— Păi asta și e, spuse Regele. Și-acuma, știți ceva, zău că tare mult aș vrea să fiți atât de buni și să plecați. Adică, vreau să spun, dacă pricepeți cumva aluzia.

— Ar fi mai bine să tragi o linie aici, continuă netulburat Sir Grummore.

— Unde?

— Uite-aici, unde e porcu'.

— Ascultă, dragul meu, nu știu despre ce vorbești.

— Îmi pare rău, Pellinore, credeam că desenezi un porc cu ochii închiși.

Sir Palomides gândi că a venit vremea să intervină.

— Sir Grummore, spuse el cu timiditate, a observat un fenomen să nu-ți vină să crezi, pe toți sfinții!

— Un fenomen?

— Un lucru, explică Sir Grummore.

— Ce fel de lucru? Întrebă cu suspiciune Regele.

— Ceva ce-o să-ți placă.

— Ia ghici ce e!? Ceva ce are patru picioare, adăugă Sarazinul.

— Ce e? Întrebă Regele. Animal, vegetal sau mineral?

— Animal.

— Un porc? se interesă Regele, care începea să simtă că amicii lui urmăreau ei ceva.

— Nu, nu, Pellinore! Nu-i un porc. Și mai scoate-ți, domnule, din minte porcii ăștia. Lucrul ăsta face un zgomot ca o haită de câini.

— Mai precis, ca șaizeci de câini, explică Sir Palomides.

— A, gata! Știu! E o balenă! strigă Regele.

— Nu, nu, Pellinore dragă! Ai văzut tu o balenă cu picioare?!

— Care face așa un zgomot!

— O balenă face așa ceva?

— Dragul meu, de unde să știu eu asta?! Trebuie să încerci să lămurești problema.

— Mă rog, mă rog, dar care-i problema? Ai? Mie mi se pare că-i un fel de joc de-a menajeria.

— Nu, nu, Pellinore. E ceva ce-am văzut noi cu ochii noștri și care latră.

— Ascultați, vă rog, spuse el tănguitor. Știți ce-aș vrea de la voi?! Ori tăceți, ori plecați de-aicea! Ce-mi tot bateți capul cu balene și porci și acum cu tot felul de lucruri care latră! Zău, nici nu mai știu pe ce lume mă aflu! Și chiar nu puteți voi să lăsați un om în pace, să deseneze și el ce vrea și apoi să se spânzure și el liniștit, ai? Ce părere aveți, nu vă cer prea mult, ai, ce ziceți?

— Pellinore, spuse Sir Grummore, vino-ți în fire, omule. Păi știi tu ce-am văzut noi. Măi băiatule? Am văzut Fiara Căutărilor!

— De ce?

— De ce?

— Da, de ce?

— De ce spui de ce?

— Vreau să spun, explică Sir Grummore, puteai întreba „unde?” sau „când?” Da' de ce, de ce?

— De ce nu de ce?

— Pellinore, ți-ai pierdut orice simț al buneicuvințe? N-auzi, domnule, am văzut *Fiara Căutărilor*, nu pricepi – l-am văzut pe faleza de-aici.

— Nu e un *el*. Este o *Ea*.

— Dragă colega, nu contează, zău așa, nu contează ce este. Principalul e c-am văzut-o.

— Și-atunci de ce nu mergeți s-o prindeți?

— Păi nu e treaba noastră, Pellinore dragă! Asta e treaba ta. La urma urmelor, e opera vieții tale, nu-i așa?

— E-o proastă! spuse Regele.

— O fi ea proastă sau nu, asta nu-i treaba noastră, conchise Sir Grummore pe un ton ofensat. Vorba e, este sau nu este ea *magnum opus*⁶⁴ al tău? Numai un Pellinore poate s-o prindă. Ia spune, de câte ori nu ne-ai repetat asta?!

— Și ce rost are s-o prinzi? Întrebă monarhul. Ei, ia spune-mi și mie? La urma urmelor, e și ea poate o dată fericită pe faleza aia. Nu înțeleg de ce faceți atâta scandal, nu înțeleg și pace! Ce lucru trist, adăugă el, schimbând brusc subiectul, ce mizerie că oamenii nu se pot căsători când vor. Vreau să spun, ce-mi folosește mie animalul ăsta, ai? Ce, m-am însurat cu Fiara asta? Ei, și-atunci de ce s-o tot fugăresc zi și noapte? Mie nu mi se pare ceva logic.

— Ascultă-mă pe mine, Pellinore, tu ai nevoie de o vânătoare bună. Haide, haide, nu mai lenevi!

---

⁶⁴ Cea mai mare realizare a unui artist (lat.).

Îi luară pana din mână și îi turnară câteva pahare pline de whisky scoțian, neuitând să mai guste și ei puțințel.

— Se pare că e singurul lucru care-mi mai rămâne de făcut, spuse el deodată. La urma urmelor, numai un Pellinore poate s-o prindă.

— Ei, așa, ai văzut ce băiat curajos?!

— Numai că mă simt uneori atât de trist, adăugă el, înainte ca ei să-l poată opri, și mă gândesc tot timpul la fiica Reginei din Flandra. Nu era frumoasă, Grummore, dar zău că tare bine mă mai înțelegeam cu ea. Eu zic că eram făcuți unul pentru altul, nu știu dacă mă înțelegi. Poate că n-oi fi eu prea deștept, și poate că într-un întotdeauna într-un bucluc când sunt lăsat de capul meu, dar când eram cu Piggy, ea știa întotdeauna ce e de făcut. Și unde mai pui că aveam cine-mi ține companie. Nu-i chiar așa de rău să simți că ai și tu un suflet de om lângă tine, când nu mai ești chiar așa de tânăr, în special când toată viețișoara ta n-ai făcut nimic altceva decât să fii tot timpul pe urmele nenorocitei ăleia de Fiare, ei, ce ziceți de asta? În pădure te simți puțin cam singur. Acuma, nu pot să mă plâng și să zic că în felul ei nu era și Fiara Căutărilor o tovarășă de viață. Numai că nu poți să discuți despre ce-ți trece prin minte, și-n orice caz nu așa cum poți să faci cu Piggy. Și nici nu știa să gătească. Acum eu nu știu, măi băieți, de ce vă plictisesc cu toată vorbăria asta, da' zău așa că uneori îți vine un bâzdâc, și nu poți să mai suporti. Vedeți voi, nu-i același lucru de parcă Piggy ar fi o codană oarecare. Zău așa, Grummore, o iubesc dom'le, o iubesc de mă rup, și n-ai idee ce fericit aș fi dacă s-ar îndura măcar să-mi răspundă la o singură scrisoare.

— Săracu' Pellinore, spuseră ei.

— Azi am văzut șapte gaițe, Palomides. Zburau ca niște tigăi. Una pentru supărare, explică Regele. Două pentru bucurie, trei pentru cununie, și patru pentru un băiat. Așa că fiind șapte ar trebui să fie patru băieți, nu-i așa, ai?

— Nici vorbă că da! spuse Sir Grummore.

— O să-i cheme Aglovale, Percivale și Lamorak, și mai era unul cu un nume caraghios, care nu pot să mi-l amintesc. Acum, că tot s-a dus de râpă, nu mai ai ce să-i faci! Oricum, trebuie să spun că mi-ar fi plăcut să fi avut un băiat pe care să-l cheme Dornar.

— Ascultă aici, Pellinore, trebuie să înveți să lași morții cu morții. Dacă tot ții așa, ai să te prăpădești de tot, măi băiatule! Ia zi tu, de ce să nu fii tu un băiat cuminte și curajos și să te ții de Fiara aia a ta?

— Da, cred că e musai.

— Ei, asta-i. Și mai lasă grijile astea!

— De optsprezece ani mă tot țin de capul Fiarei, urmă Regele gânditor. Nu zic, ar fi o idee s-o prind. Unde mi-o fi cățeaua?

— Ei, ce-ai zice ca stimabilul nostru monarh s-o pornească chiar acum?

— Ce?! Chiar în seara asta, Palomides? Pe întuneric?

Sir Palomides îi dădu în mare taină un ghiont între coaste lui Sir Grummore.

— Bate fierul cât e cald, șopti el.

— Aha! Pricep.

— Eu zic că nu contează, spuse Regele. Nimic nu mai contează, de fapt.

— Ei, atunci s-a aranjat, strigă Sir Grummore, punând stăpânire pe situație. Uite cum o să facem. Îl punem pe Pellinore într-un capăt al falezei chiar în seara asta, la pândă, iar noi o să facem pe hăitașii și gonim Fiara spre el. Fiara trebuie neapărat să fie acolo, că ai văzut-o doar azi după-masă.

— Ei, ce părere ai, întrebă el, în vreme ce se găteau pe întuneric, nu-i așa c-a fost o idee grozavă, c-am spus să venim aici ca să gonim fiara?

— Curată inspirație, răspunse Sir Palomides. Mi-e capul drept?

— Dragă amice, îmi pare rău dar nu pot să văd nici până-n vârful nasului.

Vocea Sarazinului sună neliniștită.

— Întunericul ăsta, spuse el, pare strașnic de negru, poți să-ți bagi și degetele-n ochi.

— Las' că nu-i nimic. Mai bine așa, că ne mai ascunde greșelile de machiaj. Poate c-o să iasă luna ceva mai târziu.

— Slavă Domnului că sabia lui e de obicei tocită.

— Ei, haide, haide, Palomides dragă, ce dârdăi așa de frică? Eu nu știu de ce, da' mă simt absolut splendid. Poate c-o fi din pricina whiskyului. Orice o fi, ai să vezi c-am să latru și-am să dau din copite astă-noapte ca niciodată.

— Vezi că te prinzi de mine când te închei. Țștia sunt nasturii mei.

— Iertare, Palomides.

— Ia spune, n-ar fi poate mai bine dacă în loc să dai din copite, ai da din coadă? Știi, când te cabrezi, partea din față aș zice mai degrabă că este oarecum deranjată.

— Nu! Am să dau și din coadă și-am să mă și cabrez, spuse Sir Grummore cu fermitate.

— Bine, cum zici matală.

— Ia-ți te rog o clipă copita de pe coada mea, Palomides.

— Nu s-ar putea să-ți duci coada pe braț în prima parte a drumului?

— Păi nu mi se pare c-ar fi prea natural.

— Nu.

— Și acum, poftim, uite că-ncepe să plouă, adăugă plin de amărăciune Sir Palomides. Când ți-e lumea mai dragă, începe să plouă prin părțile astea, de te-apucă și nebunia, nu alta!

Își scoase mâna neagră pe gura șarpelui și simți picăturile de ploaie. Pânza sub care se aflau zornăia de parcă ar fi dat grindina.

— Haide, haide, draga mea parte-din-față, spuse cu mare veselie Sir Grummore, sub efectul paharelor îmbelșugate cu whisky pe care le dăduse pe gât, tu ești ăla care te-ai gândit primul la expediție. Hai, negruțule, haide, te înveselește! Ia gândește-te numai un pic la Pellinore săracu', pentru el e și mai rău că n-are nici măcar o bucată de pânză cu pete pe ea să se adăpostească de ploaie.

— Poate c-o să se oprească după un timp.

— Te cred c-o să stea. Întotdeauna stă ploaia după un timp, bătrâne păgân! Ei, și-acum, suntem gata?

- Da.
- Ei, atunci dă comanda.
- Stângu! Stângu'! Stâng! Drept! Stângu'!
- Și nu uita Hop-la!
- Stângu! Dreptu! Hop-la! Hop-la! Diii! Poftim?!
- N-am zis nimica, lătram doar!
- Hop-la! Hop-la!
- Și-acum să ne cabrăm puțin!
- Aoleu, Sir Grummore!
- Pardon, Palomides!
- Să vezi că nici n-o să mai pot sta pe fund.

Sub faleza care picura stropi grei de ploaie, Regele Pellinore stătea liniștit, privind indecis în fața lui. Cățeaua lui, legată cu o sfoară lungă, se răsucise de mai multe ori în jurul lui. Cavalerul era îmbrăcat în armură completă, care începea să ruginască, și ploaia intra înăuntru prin cinci locuri. Curgea de-a lungul picioarelor și brațelor, dar locul cel mai neplăcut era viziera. Aceasta era construită pe principiul râtului de porc, deoarece se considera că dacă aveai un coif urât, puteai cu mai mare ușurință să-ți înspăimânți adversarul. În felul acesta, Regele Pellinore arăta ca un porc care-și băga râtul pretutindeni. Tot datorită acestei construcții, ploaia îi intra pe nările râtului și apa i se prelingea în jos pe piept, gâdilându-l. Regele cugeta: „Ei, ce să-i faci, se gândea el, poate că treaba asta o să-i mai liniștească”. Nu era prea plăcut pe ploaia asta scârboasă și cu armura pe tine, dar iubiții lui camarazi păreau s-o dorească din toată inima. Ar fi greu să găsești pe cineva mai cumsecade decât bătrânul Grum, iar Palomides părea să fie un tip prietenos, deși era păgân. Dacă voiau și ei să se distreze un pic, era de datoria lui să-i mai înveselească. Pe lângă asta, și cățeaua mai trebuia să fie scoasă la plimbare. Păcat că nu puteai s-o faci să nu se răsucescă în jurul tău, dar asta e, nu poți să lupți împotriva naturii. Măine va trebui să-și petreacă toată ziua frecându-și armura cu peria.

Oricum, tot o să aibă barem ceva de făcut, reflectă jalnic Regele, ceva care era mai bine decât să rătăcești de colo-colo tot timpul, numai cu durerea ta eternă, frământându-ți inima. Și uite așa, începu iar să se gândească la Piggy.

Cel mai de seamă și cel mai frumos lucru în legătura cu fiica Reginei de Flandra era că ea nu a râs de el. O mulțime de oameni râdeau de tine când o porneai tot timpul după Fiara Căutărilor și nu o prindeai niciodată, dar Piggy nu încercase niciodată să râdă de el. După câte se părea, ea a înțeles de îndată cât de interesantă era toată treaba asta, și făcuse câteva sugestii interesante asupra felului în care s-ar putea să i se întindă o capcană. Bineînțeles, nimeni nu pretinde să îl socotești cine știe ce deștept sau să zici că e mare scofală de capul lui dar, orice s-ar zice, era un lucru grozav de plăcut să nu fii luat în bătaie de joc. La urma urmelor, făcea și el ce putea.

Și apoi uite c-a venit și ziua aceea groaznică, când s-a ivit la țărm nenorocita aia de barcă. Se urcaseră în ea, fiindcă, orice-ar fi, cavalerii se cuvine întotdeauna să accepte aventura, și nici una, nici două, barca o și pornise cu ei. Îi făcuseră cu mâna lui Piggy, iar Fiara Își scosese capul din pădure, și-o pornise cu greu prin apă după ei, având o figură foarte jignită. Dar corabia lor mersese mai departe și mai departe, iar micuțele siluete de pe țărm se micșoraseră tot mai mult, până ce de-abia putură să mai vadă năframa pe care o flutura Piggy, și-apoi se pierdură de-a binelea, iar cățelei i se făcu rău.

Îi scrisese din toate porturile. Dăduse scrisori hangiiilor de pretutindeni, și cu toții se juraseră pe ce-aveau mai sfânt că o să le trimită mai departe. Dar ea, ea nu-i trimisese nici măcar un cuvânt de răspuns.

Și asta numai fiindcă el nu merita, decise Regele. Era nehotărât și nu era prea deștept și mereu intra în vreo încurcătură. Și de ce-ar scrie fiica Reginei din Flandra unei asemenea persoane, în special după ce el plecase și se urcase într-o barcă fermecată și se duse în necunoscutul mărilor? Asta semăna foarte mult cu o dezertare și, bineînțeles, avea toate motivele să fie furioasă. Și între timp, tot ploua înainte, și apa i se prelingea pe piele și uite că acum și cățeaua începu să strănute. Armura ruginise, și simțea ca un fel de curent la ceafă, acolo unde era înșurubat coiful. Era întuneric și scârbos. De pe faleză picura nu știu ce lipicios.

— Te rog să mă scuzi, Sir Grummore, matale ești ăl care-mi fornăie în ureche?

— Nu, nu, dragă colega. Dă-i drumul, dă-i drumul înainte. Eu nu fac altceva decât să latru cât pot mai bine.

— Nu mă refer la lătrat, Sir Grummore, dar e un fel de zgomot de suflare, așa, de o natură cam ciudată și răgușită.

— Dragule, n-are rost să mă întrebi pe mine. Tot ce poți auzi aici este un fel de scârțâit, ca de foale.

— Eu zic că ploaia are de gând să stea. Ce-ar fi să stăm și noi un pic?

— Știu eu, Palomides, dacă trebuie să te oprești, oprește-te. Da' mi-e teamă că dacă nu terminăm repede cu treaba asta, m-apucă iarăși junghiu' ăla. De ce vrei să te oprești?

— Nu-mi place că-i așa întuneric.

— Bine, da' nu te poți opri numai fiindcă-i întuneric.

— Nu. Asta e adevărat.

— Ei, dă-i drumu' atunci, băiete. Hai! Stângu'! Dreptu'! Asta-i treaba!

— Ascultă, Grummore! spuse după câțeva vreme Sir Palomides. Uite că-i iarăși!

— Ce? Ce e?

— Pufăitul, Sir Grummore.

— Ești sigur că nu sunt eu? se interesă Sir Grummore.

— Absolut. E un pufăit amenințător sau amoros, asemănător cu al unei balene. Păgânul de față ar dori fierbinte să nu fie atât de întuneric.

— Ei, ce să-i facem, nu-i numai cum vrem noi. Și-acuma, dă-i drumul. Palomides, hai, fii băiat bun și înainte marș!

După câteva momente, Sir Grummore spuse cu o voce sepulcrală:

— Ascultă, dragă amice, nu s-ar putea să termini odată cu împinsu' și lovitura asta?!

— Ce-ți veni, Sir Grummore? Nu împing deloc!

— Bine, da' atunci ce e?!

— Eu zău că nu simt nicio lovitură!

— Bine, da' nu pricepi că pe mine mă împinge cineva din spate?

— Poate că e coada matală?

— Nu, c-am răsucit-o în jurul meu.

— În orice caz, ar fi imposibil să te-mping de la spate, fiindcă picioarele din față sunt în față.

— Uite, poftim, iarăși!

— Ce iarăși?

— Lovitura. De data asta a fost un atac clar. Palomides, ne atacă!

— Nu, nu, Sir Grummore. Ți se năzar tot felul de lucruri.

— Palomides, trebuie să ne întoarcem înapoi!

— De ce, Sir Grummore?

— Păi ca să vedem ce mă lovește din spate!

— Da' tot n-ai cum vedea nimica, Sir Grummore. E prea întuneric.

— Ia scoate mâna pe gură, și vezi ce simți în spate.

— Simt un fel de chestie rotundă.

— Păi asta sunt eu, Sir Palomides. Asta sunt eu, că mă pipăi pe fund.

— Sincere scuze, Sir Grummore.

— Nu face nimic, amice, nu face nimic. Ei, ce mai simți altceva?

Vocea bunului Sarazin începu să tremure.

— A... ă... ceva rece, spuse el, și... și lunecos.

— Se mișcă, Palomides?

— Se mișcă și... și fornăie!

— Fornăie?

— Fornăie!

Chiar în acel moment se ivi și luna.

— Doamne, sfințească-se numele tău! strigă Sir Palomides, cu voce înaltă și ascuțită, după ce aruncă o privire pe gură. Fugi, Grummore, fugi! Stăngu', dreptu'! Marș rapid! Pas alergător, înainte marș! Mai repede, mai repede! Ține pasu'! Au, călcăiele mele! Oh, Dumnezeu! Oh, pălăria mea!

N-avea niciun rost, decise Regele. Probabil că se pierduseră, sau umblau creanga pe undeva, ca să se distreze. Era al dracului de umed, cum era aproape întotdeauna în Lothian, și făcuse tot ce-i stătea în putere ca să le fie pe plac. Și-acum, poftim, ei se rătăciseră – s-ar putea spune cu o lipsă de respect și un egoism fără pereche – și l-au lăsat aici cu blestemata asta de cățea ca să ruginească în pace. Asta era prea de tot.

Cu un pas hotărât, o porni spre camera lui de culcare, trăgând cățeaua după el.

La jumătatea drumului în sus, pe o falie, în una dintre cele mai abrupte părți ale falezei stâncoase, cu cea mai mare parte a nasturilor ei săriți, Fiara contrafăcută se certa cu stomacul ei.

— Bine, dragă cavalerie, da' de unde până unde era să prevăd eu o calamitate de asemenea natură?

— Lasă, că te-ai gândit tu la ea, răspunse furioasă burta. Tu ai avut ideea să ne îmbrăcăm în Fiara Căutărilor. A ta e vina!

La poalele dealului aștepta chiar Fiara Căutărilor. Într-o atitudine sentimentală, stătea și-și aștepta jumătatea. În spatele, ei se întindea marea de argint. În diferite părți ale peisajului, câteva zeci din Cei Vechi, strâmbi și cocoșați, stăteau pitiți și examinau cu zel situația din ascunzișurile lor, de după stânci, dune de nisip, movile de scoici, igluuri și așa mai departe, – încercând însă în van să înțeleagă subtilele secrete ale Englezilor.

CAPITOLUL X

Pe câmpia de la Bedegraine era noaptea dinaintea marii bătălii. O serie de episcopi binecuvântau armatele din amândouă taberele, ascultând spovedanii și spunând rugăciuni. Oamenii lui Arthur erau cu toții plini de respect față de această sfântă activitate, dar cei ai Regelui Lot nu – fiindcă așa era obiceiul la toate armatele care urmau să fie înfrânte. Episcopii asigurau amândouă taberele că ei erau absolut siguri că vor învinge, fiindcă Dumnezeu e cu ei, dar oamenii Regelui Arthur știau că erau depășiți ca număr în proporția de unu la trei, așa încât se gândiră că cel mai bun lucru pe care-l puteau face era să se spovedească. Oamenii Regelui Lot, care cunoșteau de asemenea diferența dintre armata lor și cea a inamicului, își petrecură noaptea dansând, bând, jucând barbut și spunându-și unul altuia bancuri porcoase. Cel puțin, așa afirmă cronicile.

În cortul Regelui Angliei, tocmai fusese ținută o ultimă reuniune a statului major, și Merlyn rămăsese la urmă ca să mai discute ceva. Arăta foarte îngrijorat.

— De ce ești așa de îngrijorat. Merlyn? Vasăzică, până la urmă, tot o să pierdem bătălia!

— Nu. Ai să câștigi bătălia, după cum ți-am spus. N-are rost să ți-o ascund. O să faci tot ce-ți stă în putință, și-ai să lupți cu vitejie, și-ai să chemi la momentul potrivit ajutorul Știi-tu-Cui. Îți stă în putere să câștigi bătălia, așa că nu contează dacă-ți spun. Nu. E altceva despre care trebuie să-ți vorbesc și care mă îngrijorează grozav acum.

— Despre ce-i vorba?

— Doamne, Dumnezeu! Păi de ce-aș mai fi așa de îngrijorat dacă aș putea să-mi amintesc despre ce-i vorba?

— E vorba cumva de fata aia pe care o cheamă Nimue?

— Nu. Nu. Nu. Nu. Asta-i cu totul altă chestie. E ceva... E ceva de care nu-mi pot aminti, și pace!

După un timp, Merlyn își scoase barba din gură și începu să numere pe degete.

— Despre Guenever ți-am spus, nu-i așa?

— Nu cred.

— Nu contează. Și te-am avertizat despre ea și Lancelot.

— Avertismentul acesta, răspunse Regele, ar fi oricum unul josnic, chiar dacă ar fi adevărat.

— Și-apoi ți-an spus treaba aia cu Excalibur și cum trebuie să fii atent la teacă?

— Da.

— Ți-am spus despre taică-tu, așa că nu poate să fie vorba despre asta, și ți-am făcut și aluzia aceea în legătură cu persoana. Ah, știi ce mă încurcă, exclamă magicianul, trăgând de păr în smocuri, e că nu-mi pot aduce aminte dacă-i vorba de trecut sau viitor.

— Ei, lasă, nu-ți mai face atâtea griji, îl consolă Arthur. Oricum, nu-mi place să cunosc viitorul. Zău, mai bine nu ți-ai mai bate atâta capul cu chestia asta, fiindcă îmi faci și mie griji.

— Bine, da' e ceva care trebuie neapărat să-ți spun. E ceva vital!

— Gata! Nu te mai gândești la asta! propuse Regele. Poate că așa o să-ți aduci aminte. Cred că ar trebui să-ți iei un concediu. Ai lucrat prea mult cu capul în ultima vreme, cu toate avertismentele astea și cu pregătirile pentru bătălie.

— Păi chiar că vreau să-mi iau un concediu, exclamă Merlyn. Cum se termină bătălia, o și pornesc pe jos până în Humberlandul de Nord. Am acolo un Maestru pe nume Bleise, care stă în Humberlandul de Nord, și poate c-o să poată el să-mi spună ce încerc să-mi amintesc. Și-apoi, s-ar putea să mai vânam câteva găinușe sălbatice. E mare expert în vânatul găinușelor.

— Bine, ia-ți o vacanță mai lungă. Și după aia, când vii înapoi, ne vom putea gândi la ceva ca s-o evităm pe Nimue.

Bătrânul se opri din număratul pe degete și se uită pe neașteptate țintă la Rege.

— Zău, tu ești un mare inocent, Arthur. Și un băiat tare bun.

— De ce?

— Îți amintești ceva de farmecele pe care ți le-am făcut când erai mic?

— Nu. Mi-ai făcut farmece? Îmi amintesc numai că mă interesau tot felul de fiare și păsări. Și de-aia chiar și țin menajeria aceea din Turn. Dar nu-mi aduc aminte să-mi fi făcut farmece.

— Da. Oamenii nu-și amintesc, oftă Merlyn. Și cred că nu-ți amintești nici de parabolele pe care ți le spuneam, când încercam să-ți explic diverse lucruri.

— Ba cum nu?! Sigur că-mi amintesc. Era una cu un Rabin, pe care nu știu cum îl chema, pe care mi-ai spus-o când voiam să-l iau și pe Kay nu mai știu unde. N-am putut niciodată să înțeleg de ce-a murit vaca.

— Bine. Atunci vreau să-ți mai spun încă o poveste acum.

— Sigur că da. O să-mi facă plăcere.

— În Orient, poate că în același loc de unde a venit și Rabinul Iachanan, se găsea un anume om care mergea în piața din Damasc, când, ce să vezi, se întâlnește față în față cu Moartea. Văzu pe groaznicul chip al spectrului o expresie de surpriză, dar trecură mai departe și unul, și celălalt, fără să-și vorbească. Omul fu cuprins de groază, și merse la un înțelept să-l întrebe ce-ar trebui să facă. Înțeleptul îi spuse că, probabil, Moartea venise la Damasc să-l ia a doua zi de dimineață. Sărmanul om fu înspăimântat și-l întrebă pe înțelept cum ar putea face să scape. Singurul chip în care ar putea să scape – se gândiră ei – ar fi ca sărmana victimă să călărească toată noaptea până la Alep, și să o tragă astfel pe sfoară pe hârca cu coasă.

Așa că omul nostru călări și goni toată noaptea până la Alep – nimeni nu mai văzuse o asemenea goană într-o singură noapte – și când ajunse acolo, descălecă și merse în piața orașului, felicitându-se că a păcălit Moartea.

Și tocmai atunci, Moartea veni la el și-l bătu ușor pe umăr. „Te rog să mă ierți, spuse ea, dar am venit să te iau”. „Păi cum asta, exclamă omul îngrozit, eu ziceam că te-am întâlnit ieri la Damasc!” „Chiar așa, spuse Moartea. De aceea am și fost așa de surprinsă – fiindcă mi se spusese că trebuie să te întâlnesc astăzi la Alep.”

Arthur reflectă câțeva vreme la povestea asta de groază și apoi întreabă:

— Așa că n-are niciun rost să încerci să scapi de Nimue?

— Chiar dacă aş vrea să scap, spuse Merlyn, n-ar avea nici un rost. Este un lucru despre problema Spaţiului şi a Timpului pe care o să-l descopere filosoful Einstein. Unii numesc treaba asta Destin.

— Da' eu nu m-aş putea împăca să cad într-o asemenea capcană, ca o broască într-o gaură.

— Mda, rânji Merlyn, oamenii fac o mulţime pentru amor. Şi-apoi, să ştii de la mine, nu-i neapărat necesar ca broasca să fie nefericită în gaura ei, nu mai mult decât atunci când dormi, de pildă. Am să mă mai gândesc la diverse probleme, până când am să pot iarăşi ieşi afară.

— Ah, vasăzică până la urmă o să te lase să ieşi afară!

— Am să-ţi mai spun ceva, Rege, ceva care ar putea să fie o surpriză pentru tine. N-o să se întâmple sute de ani de zile, dar să ştii că apoi vom veni iarăşi pe lume amândoi. Ştii ce-o să scrie pe mormântul tău? *Hic jacet Arthurus Rex quondam Rexque futurus*.⁶⁵ Îţi mai aduci aminte ce-ai învăţat la latină? Asta înseamnă, cel ce-a fost şi fi-va Rege.

— Şi-am să mă reîntorc şi eu, ca şi tine?

— Unii zic că din valea de la Avilion.⁶⁶

Regele cugetă în tăcere la această problemă. Afară era o noapte întunecoasă, şi în cortul luminat o tăcere perfectă. Străjerii, mergând pe iarbă, nu puteau fi auziţi înăuntru.

— Mă întreb, spuse el în cele din urmă, dacă o să-şi mai amintească cineva de Masa noastră Rotundă?

Merlyn nu răspunse. Capul îi era aplecat pe barba albă şi mâinile strânse între genunchi.

— Ce fel de oameni or să fie aceia, Merlyn? strigă vocea tânărului plină de nefericire.

---

⁶⁵ Aici zace Regele Arthurus, ce fi-va iară Rege în viitor (lat.).

⁶⁶ Lacul mitic în care ar sălăşlui sufletul lui Arthur.

CAPITOLUL XI

Regina de Lothian se retrăsese în camera ei, tăind orice fel de legături cu oaspeții, așa că Pellinore rupse de unul singur postul de peste noapte. După aceea, o porni într-o plimbare de-a lungul plajei, admirând pescărușii care zburau deasupra lui ca niște pene de scris, ale căror capete fuseseră cu grijă înmuiate în cerneală. Bătrânii cormorani stăteau ca niște crucifixuri pe stânci, uscându-și aripile. Se simțea ca de obicei trist, dar pe deasupra se mai simțea și destul de stânjenit, fiindcă-i lipsea ceva. Dacă ar fi fost în stare să-și aducă aminte, și-ar fi dat seama că e vorba despre Palomides și Grummore.

Nu peste multă vreme atenția îi fu atrasă de niște strigăte, și merse spre direcția aceea să cerceteze ce se întâmplase.

— Aici, Pellinore! Hei! Aici suntem!

— Asta-i bună, Grummore, întrebă el cu interes, ce naiba faci acolo sus, pe faleză?

— Uită-te la Fiară, măi omule, uită-te la Fiară!

— Poftim, uite-ți bătrâna ta Glatisantă!

— Colega, pentru Dumnezeu, fă, domnule, ceva! Am stat aici toată noaptea!

— Da de ce ești îmbrăcat așa, Grummore? Văd că ești tot plin de pete, sau așa ceva. Și ce-are Palomides pe cap?

— Lasă, dom'le, discuția!

— Hei, Grummore, da' văd că ai un fel de coadă. Îți atârnă la spate.

— Te cred că am coadă. Nu poți să termini odată cu vorbăria asta și să faci ceva? Am stat în blestemata asta de crăpătură toată noaptea și picăm de oboseală. Hai, măi Pellinore, omoară-ți odată Fiara aia a ta!

— Și de ce, mă rog, s-o omor?

— Iartă-mă, sfinte, că nu știu ce-i fac! Păi, bine măi, omule, nu încerci tu de optsprezece ani de zile s-o omori? Ei, haide, Pellinore dragă, fii om cumsecade și fă ceva. Zău, dacă nu faci repede ceva, să știi că o să cădem de-aici.

— Ce nu pot eu să înțeleg, spuse Regele plângăreț, este ce căutați voi aici pe stâncile astea? Și de ce v-ați îmbrăcat așa? Arătați de parcă v-ați fi mascat în Fiara Căutărilor. Și-apoi, de unde a apărut și Fiara, ai? Toate lucrurile astea sunt prea neașteptate pentru mine, asta-i.

— Pellinore, odată pentru totdeauna, vrei sau nu să ucizi fiara?

— De ce?

— Fiindcă ne-a gonit aici, sus, pe stânci.

— E cam neobișnuit pentru Fiară, remarcă Regele. În general, nu se interesează în felul ăsta de oameni.

— Palomides zice că el crede că s-a îndrăgostit de noi, răspunse Sir Grummore cu voce răgușită.

— S-a îndrăgostit de voi?!

— Păi, sa vezi cum stă chestia, eram îmbrăcați ca o Fiară.

— Cine se aseamănă, se adună! explică cu voce pierită Sir Palomides.

Regele Pellinore începu să râdă încetișor, pentru prima dată de când sosise în Lothian.

— Ei, asta-i bună, spuse el. Păzește-mă, Doamne! Ați mai auzit, oameni buni, de asemenea istorie? Și de ce crede Palomides că i-a căsunat pe el?

— Fiara, spuse plin de demnitate Sir Grummore, s-a tot plimbat în jurul stâncii ăsteia cât e noaptea de lungă. S-a tot frecat de stâncă și a tors ca o pisică. Și uneori își răsuțește gâtul în jurul vreunei pietre și se uită în sus la noi într-un fel, hm, într-un fel că ți-e rușine să spui.

— Ei, ce fel de fel?

— Păi, dragă colega, eu zic că mai bine te-ai uita chiar acum la ea.

Fiara Căutărilor, care nu acordase nici cea mai mică atenție sosirii stăpânului ei, se holba în sus la Sir Palomides, punând tot sufletul în această privire arzătoare. Bărbia și-o sprijinea de pietrele de la poalele stâncii, cuprinsă de pasiunea devoțiunii și, din când în când, dădea prietenește din coadă. O mișca lateral pe suprafața prundișului, unde numeroasele sale smocuri și foliațiuni heraldice făceau un zgomot zornăitor, și uneori scurma pământul falezei, scoțând niște scâncete nostalgice. Apoi, simțind că fusese prea directă, își arcuia gâtul grațios și își ascundea capul pe după pântec, azvârlind câte o privire scurtă și plină de iubire cu coada ochiului.

— Ei, Grummore, și ce vrei să faci?

— Vreau să coborâm, spuse Sir Grummore.

— Bine, asta pot să văd și eu, spuse Regele. Și mi se pare chiar o idee perfect justificată. Pe cinstea mea, nu înțeleg cum a început toată tevatura asta, ai? Dar nici vorbă, zău că-mi dau seama că vreți să coborâți.

— Ei, atunci omoară-o, Pellinore. Omoară creatura asta blestemată.

— Ce vorbești, dom'le! spuse Regele. Ia te uită la el! Și de unde ți-a mai venit și ideea asta, ai? Și spune-mi și mie, ce rău ți-a făcut ea, ai? Toată lumea iubește pe cel ce iubește. Și nu văd de ce-ar trebui ucisă sârmana fieruliță, așa, numai fiindcă cunoaște și ea pasiunea vieții sale. Și la o adică, și eu sunt îndrăgostit, nu-i așa, ai? Asta îmi dă un simțământ de camaraderie.

— Rege Pellinore, spuse cu hotărâre Sir Palomides, dacă nu se iau odată a dracului de repede niște măsuri urgente, atunci află de la mine că sluga domniei tale o să fie rapid și la moment martirizat, R.I.P.

— Bine, dragă Palomides, dar nici nu pot să omor sâraca fiară, fiindcă sabia mi-e totită.

— Atunci ametește-o, năucește-o, zăpăcește-o, dă-i la cap, Pellinore. Dă-i o lovitură zdravănă în cap cu sabia, omule, și poate că face dracu' o comoție.

— Ție ce-ți pasă, Grummore? Sigur că da, să-i dau la cap!... Da' ia gândește-te că n-o năucesc, ei, atunci eu ce paț, ai? S-ar putea ca lovitura s-o scoată din fire. Personal, eu nu văd de ce vreți voi cu orice preț să atac eu sârmana ființă. În definitiv, ce, v-a făcut ceva? Doar s-a îndrăgostit de voi, ai?

— Oricare ar fi motivele purtării animalului, eu știu una și bună, vorba e că noi stăm aici cocoțați pe buza prăpastiei.

— Atunci tot ce trebuie să faceți este să vă dați jos.

— Adică, ce zici tu, să ne dăm jos și să ne atace Fiara?

— Ei, o să fie un atac din dragoste, îi asigură Regele. Un fel de a vă face avansuri. Nu cred să vă pricinuiască vreun rău. Tot ce va trebui să faceți este să mergeți în fața ei până ce ajungeți la castel, ce ziceți, ai? De fapt, ați putea s-o mai și încurajați un pic. La urma urmelor, fiecăruia îi place să i se întoarcă afecțiunea pe care o mărturisește.

— Și vasăzică dumneata sugerezi, întrebă cu răceală Grummore, ca noi să cochetăm cu reptila asta?

— Fără îndoială că asta ar ușura mult lucrurile. Vreau să spun, întoarcerea înapoi.

— Și cum să facem asta, mă rog?

— Păi, știu eu, mă gândesc că Palomides ar putea să-și răsucescă din când în când gâtul în jurul gâtului ei, mă înțelegi, iar tu ai putea să dai din coadă. Bănuiesc că n-ai putea s-o lingi pe nas, ce zici, ai?

— Sluga dumitale, spuse cu voce slabă și plină de dezgust Sir Palomides, nu va putea nici să lingă și nici să se răsucescă. De asemenea, el se află acum pe punctul de a se prăbuși. Adio.

Cu aceste cuvinte, nefericitul păgân dădu drumul falezei de care se ținuse cu amândouă mâinile și păru gata să se scufunde în gâtleele monstrului – dar Sir Grummore îl prinse de nasturii care mai rămăseseră și îl țină în această poziție.

— Ei, poftim! strigă Sir Grummore. Uite ce-ai făcut!

— Dar, dragul meu...

— Nu sunt dragul tău. Pur și simplu ne abandonezi în ghearele disperării și pierzaniei.

— Vai de mine, ascultă!...

— Da, asta faci! Fără pic de inimă!

Regele se scărpină în cap.

— Mă gândesc, spuse el șovăielnic, că aș putea s-o țin de coadă, cât timp o luați voi la sănătoasa.

— Atunci așa să faci. Dacă nu faci imediat ceva, Palomides o să cadă și ajungem pe jumătate, vreau să spun că nu rămâne decât o jumate de fiară.

— Și eu încă nu pot să-mi dau seama, spuse cu tristețe Regele, de ce-a trebuit să vă mascați voi în felul ăsta. Totul este un mister pentru mine. Oricum, adăugă el, apucând Fiara de coadă, haide, draga mea, haide. Hei-rup! Va trebui să facem tot ce ne stă în puteri în împrejurările date. Ei, voi doi, alergați acum cât vă țin puterile, alergați să vă scăpați pielea! Haide, grăbește-te, Grummore, nu mi se pare că Fiara e prea încântată, după câte o simt la mână. Și tu, obraznico, lasă-! Haide, fugi, fugi, Grummore! Fiară obraznică! Ptiu! Scârbă ce ești! Lasă-! Iute, omule, iute! Șterge-o acum! Nu-l atinge! Fii cuminte! Stai jos! Stai jos, la picior! Nu se-aude, vino la picior! Vezi că nu mai pot s-o mai țin! Culcat, culcat! Vino aici! Înapoi! Ah, Fiara dracului! Cum îndrăznești? Păzea, mă, că vine! Nu vrei să te astâmperi? Poftim, uite că m-a mușcat!

Ajunseră la podul mobil numai cu o lungime de cap înaintea ei. Și podul fu tras după ei tocmai la timp ca să scape.

— Pfui, făcu Sir Grummore, desfăcând nasturii de la partea din spate și ridicându-se să-și șteargă fruntea.

— Huo, huideo! strigară toate cumetrele care se aflau în castel ca să vândă ouă și alte merinde proaspete.

Unii din castel mai vorbeau ceva engleză, cam stâlcită e drept, între aceștia numărându-se Sfântul Toirdealbhach și Maica Morlan.

— Ha! Ce fiară mică și tâmpită. Nu mi-e frică de ea! Neputincioaso! Căcăcioaso! Fricoaso! spuse podarul, după ce ridică podul mobil. Ah, ce tremuri toată de noi!

— Hai, te du de-aici! Valea! strigară diverșii spectatori.

— Frumușelu' de Sir Palomides, spuseră câțiva dintre Cei Vechi care aveau cunoștință de halul fără de hal în care se găseau după ce stătuseră toată noaptea pe buza prăpastiei – fără să spună însă nimic despre acest lucru, după cum le era obiceiul, de teamă ca nu cumva să fie prinși cu mâța în sac – să vezi ce-o să facă frumușelu' de Sir Palomides, îl lasă el lat imediat pe monstru ăsta!

Se întoarseră să-l vadă pe păgân, și constatară că lucrurile stăteau exact așa cum spusese. Numai că cel care căzuse lat era Sir Palomides însuși, care se prăbușise pe o lespede de piatră, fără să se mai ostenească să-și mai scoată capul contrafăcut al fiarei, și respira acum din greu. I-l scoaseră ei și-i aruncară o găleată de apă în față. Apoi, femeile îi făcură vânt cu șorțurile, ca să-și vină în fire.

— 'Ai dă noi, 'aracan dă cin' l-a făcut! ziseră ele pline de compasiune. Sassenaghu'! Uite ce mândrețe de bărbat, negru ca ceaunu' de tuci! Ce zici, țațo, nu-și mai vine în simțiri? Ia mai stropește-l olecuță! Așa, pleosc, zdravănă udătură!

Sir Palomides reveni încetul cu încetul la viață, făcând bășici pe nas.

— Unde se află al dumneavoastră servitor? întrebă el.

— Iaca am ajuns, băiete. Gata! Suntem teferi și nevătămați! Fiara e afară.

Prin bariera-ghilotină care închidea intrarea în cetate se auzi un urlat nostalgic care nu făcu altceva decât să întărească spusele lui Sir Grummore; părea că sunt treizeci de perechi de zăvozi ce lătrau la lună. Sir Palomides se cutremură.

— Ar trebui să vedem dacă nu cumva vine și Regele Pellinore.

— Da, Sir Grummore. Dă-mi numai o secundă să-mi vin în fire.

— Fiara se poate să-i fi făcut vreun rău

— Săracu'.

— Da' tu cum te simți?

— Indispoziția e trecătoare, spuse cu curaj Sir Palomides.

— N-avem multă vreme de pierdut. Poate că-l mănâncă chiar acum.

— Dă-i drumu', atunci, spuse păgânul, ridicându-se în picioare. Înainte, spre meterezel!

Așa că întreaga ceată o porni să se cațere pe scările înguste ale turnului.

Sub ei, arătând mică și cu susul în jos de la o asemenea înălțime, Fiara Căutărilor putea fi zărită în râpa care mărginea castelul pe latura aceasta. Stătea cocoțată pe

un picior, cu coada într-un pârlău, și se uita în sus la podul basculant, ținându-și capul într-o parte. Limba îi atârna afară. Nu se vedea nici urmă de Pellinore.

— E clar că nu-l mănâncă, spuse Sir Grummore.

— Dacă nu l-a și mâncat.

— Nu prea cred că a avut timp s-o facă, dragul meu.

— Da, și ar fi lăsat niscai oase, sau alte resturi. În orice caz armura.

— Întocmai.

— Și ce zici că s-ar cuveni să facem acu'?

— Știu și eu ce să zic?

— Zici că ar trebui să facem o ieșire la atac?

— Mai bine am aștepta să vedem ce se întâmplă. Palomides, tu ce crezi?

— Graba strică treaba. Întâi să te uiți, și p-ormă să pornești, consimți Sir Palomides.

După ce-au stat să se uite cam o jumătate de oră sau așa ceva, grupul Celor Vechi începu să se plictisească datorită lipsei de amuzament. O porniră zgomotos în jos pe scări, ca să arunce cu pietre de pe creasta zidului în Fiara Căutărilor. Cei doi cavaleri rămaseră mai departe la postul lor de observație.

— Grozavă situație.

— Zău așa!

— Vreau să zic, când stai și-o iei la bani mărunți.

— Păi da!

— Poftim! Una la mână: Regina de Orkney s-a supărat nu știu pentru ce – nu m-am putut opri să nu bag de seamă că toată povestea aia cu inorogul era cam ciudată. Doi la mână: Pe Pellinore l-au apucat toate năbădăile și-ți oftează în cap cât îi ziulica de lungă. Și, dacă nu mă înșel, și tu ești îndrăgostit de La Beale Isoud, nu-i așa? Și-acum, poftim, ca să pună capac la toate, se ține și Fiara asta de capul nostru.

— Încurcată situație.

— Dragostea, spuse cu un simțământ de jenă Sir Grummore, este un lucru foarte mare, a zis odată unu'. Mare pasiune, domnule, dacă stai și te gândești mai bine.

Chiar în acel moment, de parcă numai ca să confirme părerea lui Sir Grummore, de-a lungul drumului de pe faleză zăriră o pereche de siluete înlănțuite care umblau creanga.

— Sfinte Sisoe! exclamă Sir Grummore. Asta ce mai e?

Când persoanele în chestiune se apropiară, identitatea lor deveni clară. Unul dintre cei doi era Regele Pellinore, care-și pusese brațul în jurul taliei unei doamne trupeșe, între două vârste, îmbrăcată cu o fustă de amazoană. Doamna avea o față lungă, de cal și roșie ca o fleică, și purta în mâna liberă (cealaltă fiind plasată în jurul lui Pellinore) o cravașă de călărie. Părul îi era strâns într-un coc.

— Trebuie să fie fiica Reginei de Flandra!

— Hei, ascultați, voi doi, strigă Regele Pellinore, de îndată ce-i observă. Ascultați, măi, ia uite aici, ai? Cine s-ar fi gândit, ia ghiciți, ai? Ce ziceți că am găsit, ai?

— Aha! strigă trupeșa doamnă cu o voce tunătoare, lovindu-l ușor și șăgalnic pe iubitul ei Pellinore cu cravașa. Da' cine-a găsit pe cine, aha!?

— Da, da știu! Nu eu am găsit-o, nu, nu! Ea m-a găsit pe mine! Ei, ce ziceți, de-asta!? Și mai știți ceva? continuă Regele, în culmea încântării. Nu putea să răspundă la niciuna din epistolele mele! Nu mi-am pus niciodată adresa pe vreo scrisoare! Auzi, pe niciuna! Nici n-aveam cum să le primim! Tot timpul am știut eu că era ceva în neregulă. Așa că Piggy s-a urcat pe cal, chiar așa, și-a pornit-o în căutarea mea, peste munți și peste văi, peste mlaștini și bălți! Fiara Căutărilor a ajutat-o, nu-i vorbă – are un nas excelent – și corabia aia fermecată a noastră, ei, n-o și mă credeți, da' să știți că are ceva în cap, fiindcă s-a întors să-i ia când a văzut cât sunt de supărat și trist! Ce drăguț din partea ei! Au găsit-o undeva, pe-un râuleț, și uite c-au venit! Da' de ce stăm noi aici? strigă Regele. Era așa de emoționat că nimeni nu mai avea timp să vorbească. Adică, de ce strigăm așa ca proștii? Nici nu-i frumos, ce ziceți? Hei, nu vă hotărâți odată, voi doi de-acolo, să vă coborâți și să ne deschideți? Ce-i cu podul ăsta? De ce-i ridicat?

— Păi e Fiara, Pellinore, Fiara! E în râpă, colo-șa!

— Și ce-i cu Fiara?

— Asediază Castelul!

— Ah, da, da, spuse Regele. Acum mi-aduc aminte. M-a și mușcat, obrăznicătura! Și ce credeți voi? continuă el, agitându-și o mână în aer ca să le-arate că era bandajat, Piggy m-a legat la mână prima-ntâi! M-a legat cu o fâșie din... mă rog, înțelegeți voi.

— Jupon, tună fiica Reginei de Flandra.

— Da, da, din juponul ei!

Regele fu cuprins de un acces de chicoteli.

— Totu-i foarte bine, Pellinore, totu-i foarte bine. Da' ce faci cu Fiara?

Maiestatea Sa era beat de fericire.

— I-auzi, Fiara! strigă el. Țasta-i tot necazul! Las' c-o potolesc eu cât ai zice pește! Hei, hei, ia ascultă! exclamă el, mergând până la marginea râpei și fluturându-și sabia. Haide, haide, cară-te de aici! Marș, marș de-aici!

Fiara Căutărilor îl privi absentă. Dădu din coadă cu o vagă mișcare de recunoaștere, dar apoi își îndreptă din nou atenția spre poarta castelului.

Cele câteva pietre cu care aruncaseră în ea Cei Vechi fuseseră prinse cu mare îndemănare și înghițite pe dată, în stilul pușcorilor care prind grăunțele sau pietricelele, și la fel ca și ei te scotea din fire prin refuzul încăpățânat de a părăsi scena.

— Ia lăsați podul în jos, porunci Regele. Am eu grijă de ea! Marș, acum, marș de-aici!

Podul basculant fu coborât cu oarecare ezitare. Fiara se trase imediat mai aproape de el, având pe față o expresie plină de speranță.

— Acum! strigă Regele. Fugi înăuntru, cât timp acopăr eu retragerea.

Podul era aproape de pământ și Piggy o luă la goană înainte de a-l atinge. Regele Pellinore, mai puțin agil sau mai blegit de nobila pasiune, se ciocni de ea chiar în poartă. Fiara Căutărilor intră în ei din urmă, doborându-l pe Rege cât era de lat.

— Păzea! Păzea! strigară toți servitorii, țațele, șoimarii, armurierii și toți ceilalți binevoitori care erau adunați la castel.

Fiica Reginei de Flandra se întoarce ca o tigresă, pentru a-și apăra junele.

— Marș imediat de-aici, obrăznicătură fără pereche ce ești! strigă ea, pocnind-o peste bot cu cravașa de călărie pe sărmana creatură. Fiara Căutărilor dădu înapoi, cu lacrimi țâșnindu-i din ochi, iar poarta-ghilotină se lăsă între ei.

Seara apărură alt necaz. Deveni evident că Glatisanta avea intenția să asedieze castelul până ce i s-ar da înapoi perechea mult iubită și, în aceste împrejurări, oamenii care aduseseră ouă la piață refuzau să plece din cetate fără o escortă.

În cele din urmă, cei trei cavaleri din sud trebuiră să-i escorteze până la poalele stâncilor, cu săbiile în mâini.

Pe ulița satului, Sfântul Toirdealbhach aștepta să primească convoiul, un Silenus⁶⁷ scandalagiu sprijinit de patru băieți. Suflarea îi duhnea a whisky și era turbat de-a binelea, agitându-și cu furie măciuca.

— Ga-ta! 'ă nu ma' aud po'ești din astea! strigă el. Ia 'ceți voi icișa lu' bătrănu! Ce, păi nu mă-nsor io cu Maica Morlan și-o să mă bat chiar acu cu Duncan, și-am terminat-o cu 'finstenia... cu sfinția... cu fițenia... ..cu sfințenia, na c-am nimerit-o!

— Felicitări! îi spuseră copiii pentru a o suta oară.

— Da, și cu noi s-a aranjat bine, adăugă Gareth. Ni se dă voie să servim în fiecare zi la masă.

— Slăvit fie Domnul! În fiecare zi, nu-i așa?

— Da, și mama ne ia la plimbare.

— Ei, bravo. Bravo, puștimea. Ai văzut, ăla care se ține de-o treabă tot face ce vrea el pân' la urmă.

Sfântul zări convoiul și începu să urle ca un irochez.

— La luptă, trăiască rebelii contra Sassenachilor!

— Haide, haide, astâmpără-te acuma, îi spuseră ei. Liniștește-te, Sfinția ta. Săbiile astea nu sunt pentru luptă, hai, stai calm.

— Și de ce nu sunt pentru luptă? se interesă el indignat, și-apoi porni să-l sărute pe Regele Pellinore și să-i duhnească în nas.

Regele spuse:

— Ascultă, și chiar ai de gând să te-nsori? Și eu la fel. Ești emoționat?

Drept răspuns, sfântul îl apucă pe Rege pe după umeri și-l trase în cârciuma Măicuței Morlan – nu chiar spre totală satisfacție a lui Pellinore, fiindcă ar fi vrut să se întoarcă mai repede la Piggy a lui – dar era evident că trebuia să se tragă un chef între burlaci în cinstea fericitului eveniment. Tot aburul gaelic se risipise ca o negură ce era – fie sub influența dragostei sau a whiskyului sau a propriei sale naturi de negură care trebuia până la urmă să se ridice – și cei trei cavaleri din Sud fură într-un târziu acceptați ca indivizi și oaspeți, fără deosebire de traumă rasială, în inima fierbinte a Nordului.

---

⁶⁷ Satir din păduri, slujitor al lui Dionysos (mitol. greacă).

CAPITOLUL XII

Bătălia de la Bedegraine fu purtată lângă Sorhaute în pădurea Sherwood, în Duminica Rusaliilor. Fu o bătălie decisivă, fiindcă, într-un fel, era echivalentul pentru secolul al XII-lea a ceea ce mai târziu avea să fie cunoscut sub numele de Război Total.

Cei unsprezece Regi erau pregătiți să lupte împotriva suveranului lor în stilul Normand – stilul „vânătoare de vulpi” al lui Henric al II-lea și al urmașilor lui – pentru distracție și pradă și fără intenția reală de a-și face unul altuia vreun rău personal. Ei – regii și cavalerii lor ca niște tancuri blindate, aparținând cu toții nobilimii – erau pregătiți să-și asume un risc asemănător celui pe care l-ar fi înfruntat la o vânătoare. Era genul de risc despre care a vorbit Jorrock.⁶⁸ Regele Lot ar fi putut spune pe bună dreptate că răscoala pe care o conducea împotriva lui Arthur era imaginea unei vânători de vulpi fără sentimentul de vinovăție al acesteia și cu numai douăzeci și cinci la sută din pericolul ei.

Dar cei Unsprezece Regi aveau nevoie pentru isprăvile lor de un anumit decor, de o anumită atmosferă. E adevărat că respectivii cavaleri nu aveau nici cea mai mică dorință de a se ucide unii pe ceilalți pe scară mare, dar pe de altă parte nu exista niciun motiv pentru care n-ar putea să ucidă șerbii. Într-adevăr, ce fel de vânătoare ar mai fi aceea în care, la sfârșitul zilei, n-ai avea ce trofee să numeri?

Astfel ca războiul, așa cum doreau să-l ducă lorzii rebeli, era un fel de dublă bătălie, sau un război în cadrul altui război. În cercul din afară erau șaiszeci de mii de șerbi și mercenari irlandezi care mășăluiau de partea Celor Unsprezece, și acești ostași prost echipați și înarmați ai Celor Vechi erau asmuțiți împotriva celor douăzeci de mii de pedestri ai armatei Sassenache a lui Arthur de gândul tragediei neamului Gaelic.

Între armate era o serioasă vrajbă rasială. Dar era o dușmănie controlată de sus – de nobilii, care nu erau chiar așa de setoși de sânge de nobil. Armatele erau niște haite de câini care trebuiau să se lupte sub comanda hăițașilor, pentru care toată povestea nu era altceva decât un joc care te distra și te stârnea. Dacă haita s-ar fi răzvrătit, de pildă, Lot și aliații săi ar fi fost gata să treacă de partea cavalerilor lui Arthur, înăbușind în sânge ceea ce ar fi considerat ca fiind adevărată răzmeriță.

Nobilii din cercul interior din amândouă taberele erau după tradiție oarecum mai prietenoși unul cu celălalt decât cu propriii lor oameni. Pentru ei, oastea era necesară de dragul trofeelor și pentru motive scenice. Pentru ei, un război frumos trebuia să fie plin de „brațe, umeri și capete zburând pe câmpul de bătaie și lovituri răsunând pe apă și pe pământ”.⁶⁹ Dar brațele, umerii și capetele erau acelea ale mișeilor de iobagi, în timp ce loviturile care răsunau, fără să zboare vreun mădular,

---

⁶⁸ Jorrock, John – personaj principal al unui ciclu de romane de *R.S. Surtees* (1805–1864). Jorrock este un pasionat vânător de vulpi și devine în cele din urmă maestru de vânătoare.

⁶⁹ Citatul acesta, la fel ca și celelalte, provin din *Morte D'Arthur* a lui Malory, principala sursă documentară a autorului.

erau cele ale nobilimii de fier. Asta era, în orice caz, ideea despre bătlălie a statului major a lui Lot. După ce vor fi fost descăpăţanaţi îndeajuns de mulţi ţărănoi şi după ce căpitaniile englezi vor fi primit îndeajuns de multe lovituri peste armură, Arthur va recunoaşte imposibilitatea oricărei alte rezistenţe. Şi-atunci o să capituleze. Se va cădea de acord asupra termenilor finali de pace – care vor oferi un profit excelent în răscumpărări – şi totul va rămâne mai mult sau mai puţin la fel ca şi mai înainte – în afară de faptul că ficţiunea suzeranităţii feudale va fi abolită, ceea ce nu va fi nicio pierdere fiindcă, oricum, nu era altceva decât o ficţiune.

Fără îndoială, un război de felul acesta trebuia probabil să fie îngrădit de etichetă, la fel cum este îngrădită de regulile etichetei şi vânătoarea de vulpi. Va începe la locul fixat mai dinainte, dacă va permite vremea, şi va fi dus conform regulilor fixate de precedentele războaie.

Dar Arthur avea alte idei în cap. Nu i se părea deloc sportiv ca optzeci de mii de oameni umili să fie împinşi la măcel, în timp ce o fracţiune închisă în carapace ca într-un blindaj de tanc, să umble numai după obţinerea unor posibilităţi mai mari de răscumpărare. El începuse să pună un preţ pe capete, umeri şi braţe – pe vitejia posesorilor lor, chiar dacă aceştia nu erau altceva decât nişte şerbi. Merlyn îl învăţase să nu aibă încredere în teoria conform căreia satele puteau fi pustiite pentru rechiziţionări militare, gospodarii ruinaţi, soldaţii măcelăriţi, asta numai ca să plătească el o răscumpărare intactă, cum făcuse Coeur de Lion⁷⁰ din legende.

Regele Angliei poruncise ca în felul lui de a duce războiul să nu existe nicio răscumpărare. Cavalerii lui trebuiau să lupte nu împotriva mercenarilor pedestri, ci împotriva cavalerilor confederaţiei Gaelice. N-au decât să se lupte mercenarii între ei, dacă tot trebuie să se lupte – pe bună dreptate, dacă aveau ceva de împărţit, lăsând la o parte problema răscumpărărilor – lasă-i să lupte pe măsura puterilor lor. Cât despre nobili, ei trebuiau să atace pe nobilii rebelilor, de parcă ar fi fost nişte mercenari şi nimic mai mult. Nu trebuiau să accepte niciun compromis, nu aveau voie să respecte nicio regulă de dans de salon. Trebuiau să ducă războiul acasă la stăpânii lui şi să-i lovească cu îndârjire – până ce ei înşişi vor fi gata să-şi înfrâneze pofta de război, atunci când vor fi confrunţaţi cu realitatea lui.

După aceea, ştia acum cu siguranţă, soarta vieţii lui avea să fie lupta, sub orice chip, pentru a face ca ameninţarea puterii să nu înfrângă legile bunei-cuviinţe.

Aşa că, putem eventual crede că oamenii Regelui s-au spovedit în noaptea dinaintea luptei. Ceva din viziunea tânărului lor conducător ajunsese şi la căpeteniile şi la soldaţii săi. Ceva din noul ideal al Mesei Rotunde, care avea să se nască în dureri, ceva despre o acţiune periculoasă şi nesuferită închinată pe altarul dreptei purtări – fiindcă ştiau acum că lupta lor avea să fie dusă cu preţul sângelui şi al morţii, fără nicio răsplată. Nu vor obţine nimic altceva decât conştiinţa fără de preţ de a fi făcut ce se cuvenea să facă, în ciuda fricii care îi cuprindea – ceva pe care oamenii netrebnici adesea au denumit-o glorie, cu prea mult sentiment, dar care, indiferent de vorbele lor, rămâne până la urmă glorie şi nimic altceva. Această

---

⁷⁰ Inimă de Leu – (fr.).

idee sălășluia în inimile tinerilor care îngenuncheară în fața episcopilor-distribuitori de dumnezeire – știind că vrăjmașul era de trei ori mai numeros decât ei și că propriile lor trupuri fierbinți puteau fi reci la apusul soarelui.

Arthur începu cu o faptă cumplită și continuă cu altele asemănătoare. Prima dintre nelegiuirile lui fu că nu așteptă să vină ora potrivită conform etichetei. Trebuia să-și fi dispus trupele în fața celor ale lui Lot, de îndată ce s-ar fi terminat micul dejun, și apoi, cam pe la amiază, când liniile lor erau așezate în ordine, ar fi trebuit să dea poruncă să înceapă lupta.

Fiind dat semnalul, s-ar fi convenit să șarjeze șirurile de pedestri ai lui Lot cu cavalerii săi înzăuați, în vreme ce cavalerii lui Lot ar fi atacat proprii săi pedestri, și atunci ar fi fost un splendid măcel.

În loc să facă ce se cuvenea, el atacă noaptea. Pe întuneric, cu un cumplit strigăt de luptă – o tactică cu totul deplorabilă, de grobian – se năpusti asupra taberei rebelilor cu sângele zvâcnindu-i în vinele gâtului și cu Excalibur dansându-i în mână. Acceptase proporția de trei la unu. Era cu mult depășit în privința numărului de cavaleri. Un singur Rege al rebelilor – Regele celor o Sută de Cavaleri – avea cu sine forțe care reprezentau două treimi din numărul total al celor care vor alcătui mai târziu Masa Rotundă. Și nu Arthur începuse războiul. El lupta în propria lui țară, la sute de mile înăuntrul granițelor, împotriva unei agresiuni pe care nu o provocase.

Corturile se prăbușiră la pământ, torțele se înălțară cu flacăra vie, săbiile zburară din teacă și strigătele de luptă se amestecară cu lamentările de surpriză. Tumultul, măcelul, demonii spintecați, negri în lumina roșie a flăcărilor – ce cumplite scene au cunoscut codrii liniștiți și umbroși din Sherwood!

Fu un început de mare maestru și fu răsplătit cu succes. Cei unsprezece Regi și baronii lor erau înveșmântați în armură – dura atâta să-l îmbraci pe un asemenea nobil în fierul armurii, încât, de obicei, treaba asta se făcea de peste noapte. De nu s-ar fi întâmplat ca nobilii Gaeli să fie înzăuați, apoi trebuie spus că ar fi fost o bătălie fără istorie și fără vărsare de sânge, fiindcă ce luptă s-ar mai fi putut purta? Dar așa, atacul lui Arthur fu doar o inițiativă, și inițiativa aduse avantajele dorite. Cavalerii Celor Vechi își croiră drum cu săbiile din tabăra distrusă, luptând corp la corp cu vrăjmașul. Reușiră să se reunească într-o masă de armură – care, oricum, era încă de câteva ori mai mare decât armata înveșmântată în armură pe care ar fi putut-o strânge Regele – dar acum cavalerii Gaeli erau lipsiți de ecranul lor obișnuit de protecție, întocmit din trupurile șerbilor și mercenarilor pedestri. Nu fusese destulă vreme ca mercenarii să se poată organiza și aceia care mai rămăseseră cu nobilimea erau demoralizați sau fără căpetenii. Arthur își trimise proprii săi pedestri, sub conducerea lui Merlyn, să se ocupe cu lupta de infanterie care se dădea îndeosebi în jurul taberei, iar el însuși, împreună cu cavalerii lui, se aruncară asupra Regilor rebeli. Îi puse pe fugă și-și dădu seama că nu trebuie să-i scape din mână. Erau cuprinși de o uimire plină de indignare datorită a ceea ce considerau ca

fiind o jignire personală, nedemnă de un cavaler – era jignitor să fii atacat cu gândul de a fi ucis, de parcă un baron ar putea să fie omorât la fel ca un iobag saxon.

Cea de a doua necuviință a Regelui a fost aceea că a neglijat lupta cu șerbii. Acea parte a bătăliei, lupta rasială, care avea o anumită realitate chiar dacă aparținea mișeilor, el o lăsă pe seama norodului – a infanteriei de sub comanda lui Merlyn, în tabăra de unde cavalerii o și tuliseră. Printre corturi erau cam trei Gaeli la fiecare Gal, dar surprinși și luați pe nepregătite, se aflau în evident dezavantaj. Arthur nu voia neapărat să le facă vreun rău – își concentra indignarea asupra conducătorilor care le umpluseră tigvele smintite cu idei dușmănoase – dar știa că aveau și ei dreptul la porția lor de luptă. Spera că lupta va fi victorioasă, în ceea ce privește propriile lui trupe. Între timp, el se ocupa de conducători – și, pe măsură ce se crăpa de ziuă, atrocitatea purtării lui devenea evidentă.

Fiindcă cei Unsprezece Regi adunaseră de bine de rău, un fel de surogat de paravan de infanterie, în spatele căruia îi așteptau atacurile de cavalerie, s-ar fi convenit să fi pornit o șarjă de cavalerie asupra acestui scut de protecție format din pedestri îngroziți, ceea ce ar fi avut ca rezultat o enormă execuție în masă. În loc să facă așa ceva, el pur și simplu îi neglijă. Galopă prin rândurile de infanteriști de parcă nu i-ar fi fost dușmani – nici măcar nu se osteni să-i lovească – și-și năpusti atacul împotriva sâmburelui învelit în armură. Infanteria, dinspre partea ei, acceptă îndurarea, plină de recunoștință și mulțumire. Cu alte cuvinte, pedestrii se comportară de parcă nu era o onoare să ți se dea voie să mori pentru Lothian. Disciplina, așa cum au spus după aceea generalii rebeli, nu era partea tare a Picților.

Șarjele de cavalerie începură odată cu răsăritul soarelui.

Dacă ați asistat vreodată la o paradă militară cu cavalerie sau la un cortegi-spectacol al trecerii vreunui circ prin orașul dumneavoastră, atunci se poate întâmpla să fi văzut o șarjă de cavalerie. Dacă așa stau lucrurile, înseamnă că știți că „a vedea” nu este cuvântul potrivit. Mai curând „a auzi” – ropotul de tunet zguduind pământul ca o serie întreagă de baterii de artilerie care trag în foc continuu, învălmășeala și răpăiala pe pământ a copitelor cailor! Da, și chiar în această situație, vă gândiți probabil la o șarjă de cavalerie, și nu la una de cavaleri!

Imaginați-vă acum, cu caii de două ori mai grei decât căluții noștri de circ din cortegiile de torțe de la miezul nopții, și călăreții, ei înșiși de două ori mai grei datorită armelor și armurii. Mai adăugați la aceasta, muzica de talgere a armurii și zornăitul harnașamentului. Și mai schimbați uniformele cu niște armuri, pe care hăturile zdrăngăne asurzitor. Și schimbați uniformele cu niște oglinzi, aruncând flăcări orbitoare în lumina soarelui, iar lănciile colorate schimbați-le cu niște sulițe de oțel. Lănciile acum se înclină, acum se ridică a moarte, pământul se cutremură sub picioare. În urmă, printre bulgării de lut zburând în aer, pământul se umplea de urmele potcoavelor cailor. Nu de oameni trebuie să te temi, nu de săbiile lor, nici măcar de sulițe, ci de copite și de cai – de avântul acelei falange distrugătoare de fier – întinsă pe toată lungimea frontului, inevitabilă, pulverizantă, mai zgomotoasă decât mii de bețe bătând darabana în vasta tobă a pământului.

Cavalerii confederației făcură față jignirii după cum le stătu în puteri. Se ridicară în fața inamicului și se retraseră luptând. Dar noutatea situației lor ca obiecte ale ferocității, în ciuda rangului lor, precum și cea de unitate militară mai mare, atacată cu nerușinare și aroganță de o armată care număra mai puțin de un sfert din propriul ei număr – și pe deasupra mai era și neconținut asaltată – toate acestea avură un efect neplăcut asupra moralului lor. Cedară teren în fața atacurilor inamicului, încă în ordine, dar se retraseră mereu și se adunară ca o turmă de oi într-un luminiș al Pădurii Sherwood – o poiană largă ca un estuar de iarbă împrejmuirea de copaci.

În cursul acestei faze a bătăliei, o serie de indivizi făcură dovadă de o deosebită vitejie. Regele Lot cunoscuse un succes personal în fața lui Sir Meliot de la Roche și împotriva lui Sir Clariance. Fu descălecat de către Kay, încăleacă din nou cu ajutorul scutierilor numai pentru ca să fie apoi rănit la umăr de către însuși Arthur – care era pretutindeni – plin de tinerețe, triumfător, încălzit de vârtoarea luptei.

Ca general, se pare că Lot fusese un pedant și nici nu dăduse dovadă de prea mare curaj. Dar în ciuda pedanteriei lui, era un bun tactician. Cam pe la amiază, se pare că-și dăduse seama că se afla în fața unui nou mod de a purta războiul, ceea ce cerea un nou sistem de apărare. Demonii cavaleriei lui Arthur nu erau câtuși de puțin preocupați de răscumpărări, asta devenise clar acum, și erau gata să se dea cu capul de zidul cavaleriei lui până ce vor fi nevoiți să cedeze. Se decise că cel mai bun lucru era să-i ostenească. La un consiliu strâns în pripă, în spatele liniilor sale, se căzu de acord ca el însuși, cu alți patru regi și jumătate din apărători să se retragă de-a lungul luminișului pentru ca să pregătească o poziție de rezistență. Ceilalți șase regi erau suficienți ca să-i țină în loc pe englezi, în vreme ce oamenii lui Lot s-ar odihni și s-ar regrupa. Apoi, când pozițiile ar fi fost bine pregătite, cei șase regi din prima linie urmau să se retragă în spatele pozițiilor ocupate de Lot, lăsându-l pe acesta în prima linie, în timp ce ei înșiși s-ar putea regrupa.

Marea armată se împărți în două, după înțelegerea la care căzuseră.

Arthur acceptă acest moment de diviziune ca pe ocazia după care tânjise. Trimise în goana calului un aghiotant, care se pierdu printre copaci. Încheiase un pact de întrajutorare reciprocă cu doi prinți francezi pe nume Ban și Bors – și acești doi aliați veniseră din Franța cu aproape zece mii de oameni pentru ca să-i acorde sprijin. Francezii se ascunseseră în codru, de ambele părți ale luminișului, ca rezerve. Tocmai în direcția lor încercase Regele să-și împingă dușmanul. Aghiotantul galopă, printre stejarii înfrunziți licări o clipă armura sa, și mintea lui Lot întrezări capcana. Se uită numai într-o parte a luminișului, unde Bors îl și ataca din flanc, dar nu-și dădu încă seama că în cealaltă aripă se aflau trupele lui Ban.

În acest stadiu al luptei, pe Lot începu să-l părăsească curajul. Era rănit la umăr, atacat de un dușman care părea să accepte moartea domnilor ca parte integrantă a războiului, și acum mai căzuse și într-o cursă.

— Oh, apără-ne de moarte și de durerea schilodului, se spune că ar fi zis el, căci prea bine văd, Doamne, că în primejdie de moarte ne aflăm!

Îl trimise pe Regele Carados cu un puternic detașament să-l întâmpine pe Regele Bors, numai ca să afle peste câteva clipe că un alt aghiotant al Regelui Angliei îl asmuțise asupra lui pe Regele Ban, care-l izbea acum din cealaltă parte. Mai avea încă superioritatea numerică, dar curajul i se dusesese de-a binelea.

— Vai, îi spuse el Ducelui de Cambenet, dezumflați trebuie că mai arătăm!

Se zice chiar că și-ar fi plâns „rușinea și amarul ursitei”.

Carados fu el însuși descălecat, iar escadronul său spulberat de oamenii Regelui Bors. Avangarda celor șase regi fu pusă pe goană de șarja de cavalerie a lui Arthur. Lot, împreună cu oamenii Regelui Morganore, făcură stânga împrejur ca să facă față atacului din coastă al Regelui Ban.

Rebeliunea ar fi fost sugrumată chiar în ziua aceea de-ar mai fi fost măcar o oră de lumină. Dar soarele apuse, venind în ajutorul și spre salvarea Poporului Celor Vechi și încă nu apăruse luna. Arthur își strânse oastea, judecând pe bună dreptate că răzvrățiții erau demoralizați, și permise oamenilor săi să doarmă în voie, punându-și armele pe sub cap, nelăsând decât câteva santinele, puține dar cu ochii în patru.

Armata epuizată a vrăjmașilor săi, care noaptea trecută nu se gândiseră la nimic altceva decât să petreacă și să joace zaruri, petrecu acum iarăși ore în șir de nesomn pe întuneric, stând de pază sau strângându-se la sfat. Ca toate armatele de munteni care o porniseră împotriva Gramaryei, n-avea niciunul încredere în celălalt. Pe deasupra, se mai așteptau ca dușmanul să-i mai lovească o dată în noaptea aceea. Erau cuprinși de panică și teamă, datorită suferințelor din acea zi. Erau împărțiți în privința capitulării sau rezistenței în continuare. Dădură zorile înainte ca Regele Lot să poată să ia vreo decizie.

Infanteria care mai rămăsese la ordinele sale trebuia să se întoarcă din drum, împreună cu mulțimea de vite ce o însoțea, și să se răzlețească ca să-și scape picioarele dezgolite, care cum o putea. Cavalerii trebuiau să se unească într-o singură falangă, pentru ca să reziste șarjelor, și oricine ar fi fugit după aceea, trebuia să fie pe dată doborât pentru lașitate.

Dimineața, aproape înainte ca să se fi alcătuit în formație după vrerea lor, Arthur îi atacă. Urmându-și propria sa tactică, trimise numai o trupă mică de patruzeci de sulițe să înceapă lupta. Oamenii aceștia, o adevărată forță de șoc, aleasă pe sprânceană dintre cei mai viteji, reluară atacurile furibunde din după-amiaza anterioară. O porniră într-un galop neastâmpărat. Loviră cu putere în rândurile rebelilor și le rupseră, se regrupară și veniră iarăși în atac. Regimentul încăpățânat se retrăgea din calea lor, posac, abătut, zăpăcit, fără putere să mai ducă lupta.

La amiază, cei trei regi ai aliaților loviră cu toată forța, într-un atac final. Urmă un moment de învălmășeală, însoțit de un zgomot ca de tunet – spectacolul lăncilor în țândări plutind prin aer în vreme ce caii le loveau cu copitele înainte de a le îngropa în țărână. Țipetele, urletele, zbieretele, vaietele, chiotele zguduiră pădurea. După aceasta, peste brazdele de iarbă călcate în picioare, peste bulgării de clisă

azvârliți printre urmele de copite, peste rămășițele de arme de atac se așternu o tăcere nefirească. Pe ici, pe colo, câțiva oameni călăreau la pas fără țință. Dar nici urmă nu se mai vedea de cavaleria organizată a Gaelilor.

Merlyn îl întâlnește pe Rege pe când se întorcea călare venind dinspre Sorhaute – un vrăjitor destul de obosit, mergând încă pe jos. Era îmbrăcat în vesta de zale a infanteriei, cu care insistase să lupte. Aduse cu sine vestea că toate clanurile pedestre capitulaseră.

CAPITOLUL XIII

Învăluit în razele de argint ale lunii, într-o zi de septembrie, după câteva săptămâni de la bătălie, Regele Pellinore stătea pe vârful stâncii împreună cu logodnica lui, privind țință spre mare. Curând aveau s-o pornească spre Anglia ca să se căsătorească. Brațul îi era petrecut în jurul taliei ei, iar urechea îi era turtită de creștetul capului ei. Erau cu totul inconștienți de lumea din jurul lor.

— Bine, dar Dornar e un nume așa de caraghios, spunea Regele. Nici nu-mi dau seama cum de ți-a trecut prin cap.

— Dar tu te-ai gândit la el, Pellinore.

— Nu zău?

— Da. Aglovale, Percivale, Lamorak și Dornar.

— Or să fie ca niște heruvimi, spuse Regele cu înflăcărare. Ca niște heruvimi!

Dar ce sunt heruvimii?

În spatele lor, vechiul castel se profila pe cerul presărat de stele. Din vârful Turnului Rotund se auzea un zgomot slab de strigăte, de la Grummore și Palomides care se ciorovăiau cu Fiara Căutărilor. Dânsa mai era încă îndrăgostită de contrafăcutul ei și mai ținea castelul sub stare de asediu – asediu care fusese întrerupt numai pentru câteva ore în ziua întoarcerii lui Lot cu armia sa înfrântă. Fusese o adevărată surpriză pentru cavalerii englezi să afle că se găsiseră tot timpul în război cu Regatul Orkney, dar acum, că războiul se terminase, nu mai aveau ce face. Acum toată lumea se retrăsese înăuntru, podul era mereu tras și Glatisanta stătea întinsă la lumina lunii, la poalele turnului, cu capul care-i strălucea ca argintul. Pellinore refuzase să facă ceva pentru a o ucide.

Merlyn sosise într-o după-amiază, în cursul turului său spre nord, pe care-l făcea pe jos, purtând în spinare o raniță cu merinde și în picioare o pereche de bocanci monștruoși. Era curățel și alb și strălucea în totul, ca un tipar gata s-o pornească în călătoria sa spre Marea Sargaselor, fiindcă se apropia timpul întâlnirii cu Nimue. Dar era distrat, incapabil să-și amintească de lucrul pe care ar fi trebuit să-l spună elevului lui și nu-și aplecă decât în grabă și cu nerăbdare urechea la greutățile lor.

— Scuză-mă, îi strigară cei de pe creasta zidului, pe când vrăjitorul stătea afară, dar e vorba de Fiara Căutărilor. Regina de Lothian și Orkney e grozav de furioasă din pricina ei.

— Sunteți siguri că-i din cauza Fiarei?

— Păi sigur că da, dragul meu. Vezi, ne-a asediat.

— Noi ne-am mascat, zbieră jalnic Sir Palomides, într-un fel de Fiară, stimate domn, și adevărata fiară ne-a văzut intrând în castel. Și poftim, acum dă semne de înflăcărată afecțiune. Creatura asta nu vrea să se care, fiindcă își închipuie cum că perechea dânsui s-ar afla înăuntru, și este o problemă de maximă primejdie să deschidem poarta sau să lăsăm podul.

— Mai bine i-ați explica. Urcați-vă pe metereze și explicați-i eroarea.

— Și crezi c-o să înțeleagă?

— Eh, orice s-ar zice, este o fiară fermecată, replică magicianul. Pare posibil.

Dar explicația fu un eșec total – se uită la ei de parcă ar fi gândit că se țin de minciuni.

— Hei, ascultă, Merlyn! Mai stai, nu pleca!

— Trebuie să plec, spuse el cu un aer absent Trebuie să fac ceva, undeva, cumva, dar nu pot să-mi aduc aminte despre ce e vorba. Între timp, va trebui să-mi continui turul meu pe jos. Și-apoi trebuie să mă întâlnesc cu maestrul meu Bleise din Humberlandul de Nord, ca să poată să aștearnă pe pergament cronicile bătăliei, și-apoi o să stăm la pândă după găște sălbatice și după aia... asta e, n-ai ce-i face, nu-mi pot aminti!

— Bine, Merlyn, da' fiara asta nu vrea să ne creadă!

— Nu-i nimic. Nu-i nimic. Vocea îi era vagă și tulburată. Nu pot să mă opresc. Cu regrete. Vă rog să mă scuzați la Regina Morgause, dar nu pot să mai stau... Vreți, vă rog, să-i spuneți că am întrebat cum o mai duce cu sănătatea?

Începu să se răsucescă pe degetele de la picioare, gata să dispară în văzduh. După cât se vede, nu chiar așa de mult din turul său pe jos era executat chiar pe jos, și-n orice caz, nu cu piciorul.

— Merlyn, Merlyn! stai, dom'le, un pic!

Reapăru o clipă, rostind cu o voce cătrănită:

— Ei, ce mai e?!

— Fiara n-o să ne creadă. Ce să facem?

Se încruntă.

— Faceți-i o psiho-analiză, spuse el în cele din urmă, începând să se rotească.

— Bine, Merlyn, dar stai, stai! Cum să facem treaba asta?

— Metoda obișnuită.

— Da' care e? strigară ei, cuprinși de disperare.

De data asta el dispăru complet, și numai vocea îi mai pluti în aer.

— Păi aflați și voi ce visuri are și așa mai departe. Explicați-i cum stă treaba de-adevăratelea în viață. Dar nu băgați prea mult din Freud.

După aceasta, ca o condiție a desăvârșitei beatitudini în care se afla Regele Pellinore – ce refuza să-și mai bată capul cu mărunțișuri – Grummore și Palomides trebuiră să facă tot posibilul să se descurce singuri.

— Vezi tu, dragă, urla Sir Grummore, când o găină face un oușor...

Sir Palomides îl întrerupse cu o explicație despre polen și stamine.

Înăuntrul castelului, în camera regală din Turn, Regele Lot și consoarta dumisale stăteau întinși în patul dublu. Regele era cufundat în somn, epuizat de efortul de a-și scrie memoriile despre războiul la care luase parte. N-avea niciun motiv special pentru care să rămână treaz. Morgause nu putea să închidă ochii nici măcar o clipă.

Măine avea să plece la Carlion pentru cununia lui Pellinore. Se ducea, așa cum îi explicase soțului ei, ca un fel de mesager, ca să pledeze pentru iertarea lui. Își lua și copiii cu ea.

Lot a fost grozav de furios în legătură cu călătoria asta și a vrut să o interzică, dar știa ea cum să învârtă lucrurile pe deget.

Regina se strecură în tăcere afară din pat și se duse la sipetul în care-și ținea lucrurile mai de preț. Încă de când se reîntorsese armata i se tot povestise despre Arthur – despre puterea lui, farmecul, nevinovăția și generozitatea lui. Măreția lui fusese evidentă și răzbătuse chiar din povestirile pline de invidie și suspiciune ai celor pe care-i învinsese.

Se mai auziră de asemenea tot felul de vorbe despre o anume fată pe nume Lionore, fiica contelui de Sanam, cu care se presupunea cum că tânărul rege ar avea de-a face. Regina își deschise în întuneric sipetul și stătu în peticul de lumină de lună care venea dinspre fereastră, ținând în mână un nu știu ce, o fâșie de ceva.

Arăta ca o panglică. Fâșia reprezenta o vrăjitorie mai puțin crudă decât fiertura de pisică neagră, dar nu mai puțin înspăimântătoare. Dimpotrivă. Se numea Spancel, ceea ce însemna un fel de popritoare cu care erau împiedicate animalele de pe lângă casă să fugă – și găseai mai multe asemenea năzdrăvănii în sipetele Poporului-Celui-Vechi. Era mai degrabă un farmec necurat de muiere decât o adevărată vrăjitorie, așa cum scrie la carte. Morgause îl obținuse din corpul unui soldat care fusese adus acasă de către bărbatu-său, pentru îngropăciune în Insulele-Din-Afară.

Era o fâșie de piele umană, tăiată din silueta unui mort. Asta înseamnă că tăiatul începuse de la umărul drept, iar cuțitul – urmându-și cu grijă drumul în două creștături, astfel încât să se obțină o fâșie – mersese în jos pe partea dinafară a brațului drept, în jurul marginii dinafară a fiecărui deget, de parcă ar fi urmărit cusătura unei mânuși și apoi pe dinăuntrul brațului, în sus, până la subsoară. Apoi o pornise în jos pe latura trupului, pe picior și în sus până între picioare și așa mai departe, până ce se termina circuitul siluetei cadavrului, tot la umărul de la care se pornise. Toată fâșia asta alcătua o panglică, nu glumă.

Felul în care se folosea un Spancel era următorul: trebuia mai întâi de toate să-l găsești pe omul pe care-l iubeai când era cufundat în somn. Apoi trebuia să arunci panglica peste capul lui, fără să-l trezești, și să o legi cu o fundă. Dacă se trezea cumva când făceai treaba asta, atunci însemna că, într-un an, moare. Dacă nu se trezea până ce nu se termina întreaga operație, atunci era legat să se îndrăgostească de tine.

Regina Morgause stătea în lumina lunii, trăgând Spancelul printre degete.

Nici cei patru băieți nu dormeau, și nu erau în camera lor de culcare. Ascultaseră pe scări în timpul cinei regale, așa că știau că aveau s-o pornească spre Anglia, împreună cu mama lor.

Se aflau acum în Biseriçuța Bărbaților – o capelă la fel de veche ca și Creștinismul pe insulele acelea, deși nu era mai mare de douăzeci de picioare. Era întocmită din pietre puse unele peste altele, fără să fie lipite cu mortar, la fel ca și zidul cel mare al turnului și cetății, iar lumina lunii pătrundea prin unica ei fereastră fără geamuri, pentru ca să cadă pe piatra altarului. Vasul pentru apă

sfințită, pe care cădea lumina lunii, era săpat în piatră, și avea deasupra un capac, tot din piatră, tăiat subțire ca o așchie, tocmai bine să se potrivească.

Copiii din Orkney îngenuncheau în casa strămoșilor lor. Se rugau să poată fi sinceri și buni cu mama lor care-i iubea; să poată să fie demni de toată dușmănia Clanului Cornwall, așa cum îi învățase ea; să nu uite niciodată pământul cețos din Lothian, unde domnea tatăl lor.

Afară pe fereastră, se vedea luna nouă cum stătea cocoțată sus, sus de tot, în cerul fără de sfârșit, ca o secure azvârlită pe cer, ca o unghie tăiată cu grijă și păstrată pentru farmece la ceas de noapte, iar girueta de vânt se profila pe boltă – corb negru și sinistru, cătând spre sud cu săgeata pe care o ținea în gură.

CAPITOLUL XIV

Din fericire pentru Sir Palomides și Sir Grummore, Fiarei Căutărilor îi veni mintea la cap în ultimul moment, chiar înainte ca întreg cortegiul s-o pornească la drum – altfel ar fi trebuit să rămână la Orkney și să piardă de tot cununia preafericitului lor amic. Dar chiar și așa, tot trebuia să nu închidă un ochi toată noaptea. Prea-și venise brusc în fire animalul.

Nenorocirea era că toată afecțiunea ei fusese transferată reușitului analist – cu alte cuvinte, căzuse pe capul lui Palomides – după cum atât de adesea se întâmpla în psihanaliză, și iată că acum refuza să-i mai acorde vreun interes fostului ei stăpân. Regele Pellinore, nu fără câteva suspine pentru frumoasele timpuri trecute, fu silit să renunțe la drepturile lui în favoarea Sarazinului. Acesta e și motivul pentru care, deși Malory ne spune în mod clar că numai un Pellinore ar putea s-o prindă, totuși, în ultimele părți ale lucrării „Morte D’Arthur” o găsim mereu urmărită de Sir Palomides. În orice caz, trebuie admis că nu prea are mare importanță cine putea s-o prindă, din moment ce nimeni n-a prins-o vreodată.

Lungul marș înspre Sud, spre Carlion, cu litierele care se legănau și cu escorta călare mergând hurducat cu steagurile desfășurate, a fost un lucru cu adevărat captivant pentru toată lumea. Lecticele, ele însele, erau niște lucruri foarte interesante. O asemenea lectică era alcătuită dintr-o cotiguă obișnuită, având la fiece capăt un fel de prăjini. Între aceste prăjini se azvârlea un hamac, în care simțai zdravăn toate zdruncinăturile și opintelile drumului. Cei doi cavaleri călăreau în spatele caleștilor regale, încântați că au putut în cele din urmă să iasă din castel și să ia și ei parte la căsătorie. Urmau după aceea Sfântul Toirdealbhach cu Măicuța Morlan, pentru că aveam să asistăm la o dublă cununie.

Fiara Căutărilor încheia coloana, urmărindu-l îndeaproape pe Palomides, de teamă ca nu cumva să fie iarăși abandonată.

Toți sfinții ieșiseră din stupurile lor ca să-i conducă. Toți Fomorienii, Fir Bolg, Poporul-Celor-Vechi și alții le făceau semn cu mâna fără cea mai mică suspiciune, din locurile de unde se aflau și anume: dealuri, faleze stâncoase, mlaștini, munți, mocirle, movile de cretă. Toate căprioarele roșii și toți inorogii se aliniază pe vârfurile înalte ale munților, pentru a le spune adio. Rândunicile de mare veniră dinspre estuar cu cozile lor în furculiță, ciripind de mama focului a despărțire, de parcă un redactor de la radio le-ar fi pus să imite scena emigrării în alte ținuturi. Pietroșeli suri, cenușii pe spate și galbeni-ruginii pe piept și fășele treceau în zbor fulgerat pe lângă ei, dintr-o margine până-n cealaltă a drumului înconjurat de stânci cenușii; vulturii, șoimii pelerini, corbii și coțofenele se învârtteau deasupra lor în cercuri largi; fumul de turbă îi urmărea de parcă dorea să le atingă încă o secundă vârful nărilor; pietrele funerare și subteranele și forturile promontoriului își întindeau pietrele lor preistorice în văpaia soarelui; păstrăvul de mare și somonul își scoteau capul lucios din apă; munții, viroagele și dealurile acoperite de buruieni a celei mai frumoase țări de pe lume își uneau vocile într-un cor fără de

număr – și duhul lumii Gaelice spunea băieților cu voce răsunătoare și frumoasă: Amintiți-vă de noi!

Dacă marșul acesta a fost interesant pentru copii, atunci splendorile metropolitane ale Carlionului au fost suficiente pentru a le tăia suflarea. Aici, în jurul castelului Regelui se aflau străzi – nu numai o singură uliță, ca acasă – precum și castelele baronilor care atârnav de puterea regală, mănăstiri, paraclise, biserici, catedrale, piețe, case de neguțători. Pe străzi se găseau sute și sute de oameni, toți îmbrăcați în albastru, ori roșu, ori verde sau în alte culori vesele, purtând pe braț coșnițe de târguială sau alungând în față cărduri de găște sâsâitoare, sau grăbind încoace sau încolo, înveșmântați în livreaa vreunui mare lord.

Peste tot răsunau clopote, ceasurile băteau ora în clopotnițe, stindarde fluturau larg desfășurate – până ce și văzduhul de deasupra lor părea să fi prins viață. Pretutindeni vedeai câini și măgari și cai buiestrași împodobiți cu șei sau cioltare colorate și popi și harabale de la țară – ale căror roți scârțâiau ca în ziua judecății de-apoi – și tarabe care vindeau turtă dulce aurie și prăvălii unde erau etalate cele mai frumoase piese de armură, după ultima modă. Se aflau acolo și negustori de mătase și negustorul de mirodenii, precum și bijutieri.

Prăvăliile erau împodobite cu firme zugrăvite frumos, care atârnav deasupra intrării, ca la hanurile din zilele noastre. Slugi petreceau zgomotos, chiuind și ciorovăindu-se în fața cârciumilor care vindeau vin dulce, și cucoane bătrâne se tocmeau pe ouă vândute cu grămada, iar mișei de neguțători ambulanți purtau colivii cu șoimi de vânzare, consilierii municipali impozanți își plimbau burdihanele împodobite cu lanțuri groase de aur, și se mai aflau acolo plugari arși de soare, aproape dezbrăcați, doar cu câteva strale de piele pe ei, și lese de ogari, care ți se încurcau printre picioare, și ciudați vânzători din Orient vânzând papagali la fel de ciudați ca și ei, și drăguțe doamne mergând cu pași mărunți, purtând pe cap pălării caraghioase ca acelea de nătâng, înalte și țuguiate la vârf, unde mai adăugaseră și un voal ce fâlfăia în bătaia vântului, și poate câte un paj, mergând în fața unei preacuvioase doamne, purtând în mână o carte de rugăciuni, dacă stăpâna lui mercea la biserică.

Carlion era un oraș-cetate, înconjurat de ziduri, așa că toată zarva asta era împrejmuțată de metereze care păreau să nu aibă capăt. Zidul avea turnuri la fiecare două sute de metri și, de asemenea, se deschidea spre lumea dinafară prin patru porți mari. Când te apropiiai de oraș dinspre câmpie, vedeai turnurile de pază ale castelului și turlele bisericilor răsărind dintre zidurile cetății ca un mănunchi – ca niște flori înălțându-se dintr-o glastră.

Regele Arthur fu încântat să-și revadă vechii săi prieteni și să afle de logodna lui Pellinore. El fusese primul cavaler pe care-l admirase, atunci când era copil în castelul din Pădurea Sălbatică și se hotărî să-i facă scumpului său amic o cununie de o splendoare neegalată, mai ceva ca-n basme. Pentru treaba asta fu rezervată catedrala din Carlion și nu s-a cruțat nimic ca toată lumea să petreacă după pofta

inimii. Slujba pontificală nupțială fu celebrată de o asemenea galaxie de cardinali și episcopi și nunți papali, încât se părea că nu exista un colț în toată acea biserică imensă care să nu fie plin de violet și purpuriu și miros de tămâie și băieței cu clopoțele de argint. Din când în când, câte un băiat se năpustea la un episcop și-i suna clopoței în cap; alteori, un nunțiu îl prindea în gheare pe câte un cardinal și nu se lăsa până nu-l tămâia din cap până-n picioare. Era ca o bătaie cu flori. În fața altarelor strălucitoare ardeau mii de lumânări. Degetele sfinte, boante și îndemânatică întindeau peste tot șervete, șervetele și tot felul de covorașe, sau țineau cărți de rugăciuni, sau se binecuvântau cu temeinicie, ori se stropeau learcă unii pe ceilalți cu apă sfințită, sau cu respect întindeau trupul răstignit al Domnului, spre a fi sărutat de cei din norod. Muzica era divină, atât cea Gregoriană, cât și cea Ambroziană, și biserica era înțesată de oameni. Se aflau acolo călugări și pateri și stareți de toate înfățișările, încălțați cu sandale, stând printre cavaleri, a căror armură arunca fulgere de foc în lumina lumânărilor. Se găsea acolo chiar și un episcop franciscan, îmbrăcat tot în cenușiu și purtând pe cap o pălărie roșie. Sfitele și mitrele erau toate aproape făcute din aur masiv, încrustate cu diamante și tot felul de nestemate, și-atât le îmbrăca și le dezbrăca toată popimea din biserică, încât catedrala zornăia din pricina acestor sfinte veșminte. Cât despre latină, era vorbită cu atâta semeție și iuțelă, încât grinzile răsunau din pricina pluralurilor genitiv, și era o asemenea vărsare de povețe, predici și binecuvântări, că te-apuca și mirarea că întreaga congregație nu se ridica pe loc spre ceruri. Chiar și Papa, care era la fel de doritor ca toată lumea ca lucrurile să meargă ca unse, avusese bunătatea să trimită o serie de indulgențe la toți de care și-a putut aduce aminte.

După căsătorie, veni și petrecerea. Regele Pellinore și Regina sa – care stătuseră mână în mână în tot cursul ceremoniei anterioare, cu Sf. Toirdealbhach și Maica Morlan în spatele lor, cu totul zăpăciți de lumina orbitoare a lumânărilor, de tămâie și stropirea neîntreruptă cu apă sfințită – fură poftiți în capul mesei, la locul de onoare și serviți de către însuși Arthur, cu genunchiul plecat la pământ. Puteți numai să vă închipuiți încântarea Măicuței Morlan. Și ce mâncare! Se servi plăcintă de păun, piftie de țipari, cremă de Devonshire, delfin în sos picant, salată de fructe frapată, precum și alte două mii de feluri de mâncare. Se ținură discursuri, se cântară cântece, se închinară pahare cu vin în sănătatea tuturor și se ciocniră nenumărate altele. Un curier special sosi în plină viteză din Humberlandul de Nord și aduse mirelui următorul mesaj: „Urări de bine de la Merlyn Stop. Cadou sub Tron Stop. Dragoste lui Aglovale, Percivale, Lamorak, Dornar”.

Când se mai stinse agitația provocată de acest mesaj și fu găsit și cadoul de nuntă, se organizează câteva jocuri în cerc pentru membrii mai tineri ai asistenței. În acestea excela un mic paj de pe lângă gospodăria Regelui. Acesta era un fiu al aliatului de la Bedegraine al lui Arthur – Regele Ban de Benwick – și numele său era Lancelot. Se jucară tot felul de jocuri pe mere și alte bunătăți, jocuri cum ar fi bâza, care prilejuiră o mulțime de chicoteli gălăgioase, și avu apoi loc o piesă cu păpușile, denumită *Mac și Ciobanii*, care făcu pe toată lumea să râdă în hohote. Sfântul Toirdealbhach se făcu de rușine, năucind pe unul dintre episcopii mai grași

cu o lovitură de măciucă în cap, în cursul unei discuții de principii referitoare la Bula papală denumită *Laudabiliter*. În fine, la o oră târzie, toată petrecerea se sparse după o redare plină de simțire a cântecului „Auld Lang Syne”.⁷¹ Regelui Pellinore i se făcu rău și noua Regină Pellinore îl băgă în pat, explicând că era surescitat

Hăt departe, în Humberlandul de Nord, Merlyn sări din culcuș. Toată ziulica, din zori până la apusul soarelui, stătuseră la pândă după găște sălbatice și se dusesse la culcare rupt de oboseală. Dar deodată își aduse aminte în somn, – măi, să fie, ce lucru simplu! Numele *mamei* lui Arthur uitase el să-l pomenească în zăpăceala în care plecase! Asta e! Stătuse tot timpul acolo, flecărind de una și de alta, despre Uther Pendragon și despre tot felul de Mese Rotunde și bătălii și Guenever și teci de săbii și lucruri trecute și lucruri ce-aveau să vină – dar uitase lucrul cel mai important din toate.

Mama lui Arthur era Igraine – chiar acea Igraine care fusese luată prizonieră la Tintagil, cea despre care vorbiseră copiii din Orkney în Turnul Rotund la începutul acestei cărți. Arthur fusese zămislit în noaptea în care Uther Pendragon năvălise în castelul ei. Și cum Uther, fără îndoială, nu avea cum să se căsătorească cu ea până ce nu își termina doliul după contele ucis, băiatul se născuse prea curând. Acesta era motivul pentru care Arthur fusese trimis ca să fie crescut de Sir Ector. Niciun suflețel pe lumea asta nu știuse unde și de ce fusese trimis, în afara lui Merlyn și a lui Uther – și acum Uther era mort și îngropat. Nici măcar Igraine nu aflase niciodată nimic.

Merlyn stătea tremurând și mișcându-se înapoi și-ncolo cu picioarele goale pe podeaua rece. Să se rotească și să se învârtăjească și hop! ce bine ar fi să zboare de îndată la Carlion, înainte de-o fi prea târziu! Dar bătrânul era obosit și zăpăcit de puterea sa de a vedea lucrurile în trecut și în viitor, și căpățana îi vuia de visurile nopții. Se gândi că va face treaba asta dimineața – nu putea să-și amintească dacă toate se întâmplaseră în trecut sau în viitor. Își întinse mâna vânoasă pe orbecăite spre culcușul său dulce, în vreme ce imaginea lui Nimue se și țesea în mintea lui încețoșată de somn. Se trânti în așternut. Barba îi intră sub pătură, nasul i se afundă în pernă. Merlyn adormise iară.

Regele Arthur stătea în jilțul regal în Marea Sală a palatului, care era pustie. Câțiva dintre cavalerii săi favoriți mai sorbiseră un pahar cu vin înainte de culcare, ținându-i tovărășie, dar acum era singur. Fusese o zi obositoare, deși acum ajunsese în floarea tinereții și a puterii sale; își sprijini capul de spătarul tronului, gândindu-se la întâmplările căsătoriei prietenului său. Din clipa în care trăsese sabia din stâncă, luptase, luptase fără încetare, și neastâmpărul acestor campanii și bătălii îl căliseră și-l făcuseră un bărbat zdravăn.

---

⁷¹ Cântec ale cărui cuvinte au reprezentat o parte din contribuția lui Robert Burns, celebru poet scoțian, la cel de-al cincilea volum al *Muzeului muzical scoțian* (1787–1803), tipărit de James Johnson.

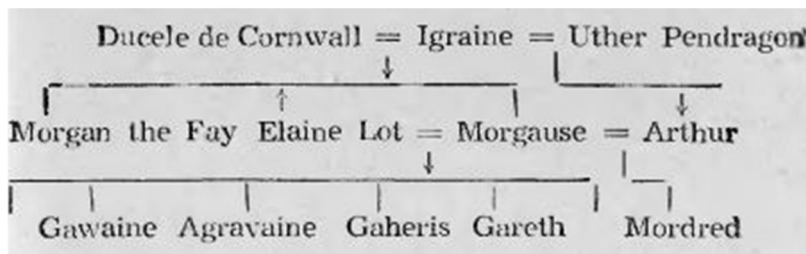
În cele din urmă, poate c-o să cunoască totuși pacea și liniștea. Se gândi la plăcerile păcii, la căsătoria lui care se va înfăptui într-o zi, așa cum profețise Merlyn, și la căminul pe care și-l va întemeia. Se gândi la Nimue și apoi la toate femeile frumoase de pe lume. Pe urmă adormi.

Se trezi cu o tresărire, ca să găsească în fața lui o frumusețe cu părul negru și ochii albaștri, care purta pe cap o coroană. Cei patru neastâmpărați copii din nord stăteau în spatele mamei lor, sperioși și sfidători, iar ea împăturea nu știu ce panglică.

Regina Morgause a Insulelor-Din-Afară se ținuse cu bună intenție deoparte de plăcerile petrecerii – își alesese momentul cu cea mai mare grijă. Asta era prima dată când o vedea tânărul Rege, și ea știa că arată acum mai frumoasă ca oricând.

E imposibil să explici cum s-au întâmplat lucrurile acelea. Poate că e vorba de Spancel, fâșia de piele omenească, care avea totuși cine știe ce putere în ea. Sau poate fiindcă ea avea de două ori vârsta lui, așa încât avea de două ori mai multă putere decât armele lui. Poate fiindcă Arthur a fost întotdeauna un băiat simplu, care-i lua pe oameni cum voiau aceștia să pară. Poate fiindcă nu cunoscuse niciodată o mamă lângă el, drept care rolul dragostei de mamă, așa cum stătea ea cu copiii în spatele ei, îl luă pe nepregătite și-l năuci.

Oricare ar fi fost explicația, fapt este că Regina Văzduhului și a Întunericului avu nouă luni mai târziu un prunc de la fratele ei vitreg. Acesta fu numit Mordred. Și iată mai jos, așa cum a desenat-o mai târziu Merlyn, ceea ce a denumit el „*pied-de-grue*”.

Chiar dacă-l vei fi citit de două ori, ca pe ceva ca dintr-o carte de istorie, acest arbore genealogic este o parte vitală a tragediei Regelui Arthur. Acesta este motivul pentru care Sir Thomas Malory și-a denumit lunga sa carte *Moartea lui Arthur*. Deși nouă zecimi din povestea sa pare să fie despre Cavaleri care se bat în sulite și pornesc expediții în căutarea Sfintei Cupe din care a băut Isus Hristos la ultima sa cină, și alte lucruri de soiul ăsta, povestea sa este un tot unitar, și se ocupă cu motivele pentru care tânărul nostru avea în cele din urmă să-și ajungă pedeapsa. Este tragedia, tragedia Aristoteliană și atotcuprinzătoare a păcatului venind acasă să-și găsească adăpost. De aceea va trebui să ne amintim de descendența fiului lui Arthur, Mordred, și să ne-aducem aminte, atunci când va veni timpul, că regele se culcase cu propria lui soră. Nu știa că face astfel o faptă împotriva firii și poate că

totul s-a întâmplat din pricina ei și fără vrerea lui, dar, după câte se pare, în tragedie inocența nu este de-ajuns.

EXPLICIT LIBER SECUNDUS

INCIPIT LIBER TERTIUS
CAVALERUL RĂU-FĂCUT

— *Ba nu, spuse Sir Lancelot, ...că odată rușinat, nu te mai speli niciodată.*

CAPITOLUL I

În castelul din Benwick, băiatul franțuz se uita la fața lui, oglindindu-se în suprafața lustruită a unui coif de străjer. Acesta strălucea în lumina soarelui cu scânteierea încăpățânată a metalului. În mod practic, era la fel de bun ca oglindă, ca și căștile de oțel ale soldaților din timpurile noastre, dar asta era cea mai bună pe care o găsisese. Întorcea coiful pe toate părțile, sperând să capete o idee cât de cât exactă a feței sale, în ciuda protuberanțelor. Încearca să-și dea seama cam cum arăta și-i era teamă de ceea ce va descoperi.

Băiatul se gândi că ceva nu era în regulă la el. De-a lungul întregii sale vieți – chiar atunci când va ajunge un om mare, cu toată lumea la picioarele lui – avea să simtă golul acesta: ceva în fundul inimii sale, de care era conștient și rușinat, dar care nu putea să înțeleagă. N-are rost să încercăm noi să înțelegem. Nu-i nevoie să ne băgăm noi într-un loc pe care el prefera să-l țină în secret.

Sala de arme în care stătea băiatul era tapisată cu arme de război. De două ore tot învârtea în aer o pereche de haltere – el le numea „greutăți” – și lălăia un cântec fără cuvinte și fără melodie. Băiatul avea cincisprezece ani. Tocmai se întorsese din Anglia, unde tatăl lui, Regele Ban de Benwick îl ajutase pe Regele Angliei să înăbușe o răzmeriță. Vă aduceți aminte de planul lui Arthur de a-și strânge cavalerii de tineri și de a-i pregăti pentru Masa Rotundă; și vă mai aduceți aminte, cred, că la petrecerea de nuntă a lui Pellinore îl remarcase pe Lancelot, fiindcă acesta câștiga cele mai multe dintre jocuri.

Lancelot, bălăngănind cu violență halterele și mormăindu-și cântecul fără cuvinte, se gândise tot timpul acesta la Regele Arthur, încordându-și mintea pe cât îl țineau puterile. Era îndrăgostit de el. De aceea făcea exerciții cu greutățile. Își amintea toate cuvintele unicei conversații pe care o avusese cu eroul lui.

Regele îl chemase să stea de vorbă cu el tocmai atunci când se imbarcau spre Franța – după ce-și luase rămas-bun, sărutându-se frățeste cu Regele Ban – și se retrăsese împreună într-un colț al corabiei. Pânzele zugrăvite în culorile heraldice ale flotei lui Ban și marinarii trebăluind pe covertă și desfăcând velatura, foișoarele întărite și arcașii și pescărușii ca niște fulgi albi de zăpadă spulberați prin văzduh, toate acestea au fost martorii discuției lor.

— Lance, spusese Regele, vino, te rog, aici un moment, vrei?

— Măria ta.

— Te-am văzut cum te-ai jucat la petrecere.

— Măria ta.

— Se părea că nu prea lași să-ți scape victoria.

Lancelot privi cruciș la vârful propriului său nas.

— Aș vrea să am mai mulți oameni care să fie buni la jocuri, ca să mă ajute să-mi înfăptuiesc planurile. Planurile astea ale mele sunt pentru clipa când mă voi simți un rege adevărat și-mi voi pune întreg regatul în ordine. Mă întrebam, dacă tu ai vrea să mă ajuți, atunci când vei fi îndejuns de mare?

Băiatul se suci, se fâțâi și-și fixă deodată ochii ca niște fulgere pe fața interlocutorului său.

— E vorba de cavaleri, continuase Arthur. Vreau să fac un ordin al cavalerilor, cum e ordinul Jartierei, care să pornească la luptă împotriva Puterii. Ai vrea să fii unul dintre noi?

— Da.

Regele se uită mai îndeaproape la el, incapabil să-și dea seama, dacă era încântat sau speriat sau pur și simplu politicoș.

— Înțelegi despre ce vorbesc?

Lancelot îi luase vorba din gură.

— Noi îi zicem *Fort Mayne*⁷² în Franța, explicase el. Omul cu brațul cel mai puternic dintr-un clan devine șeful lui și face apoi tot ce pofteste. De aceea numim noi asta *Fort Mayne*. Vreți să puneți capăt Brațului Puternic, adunând un mănunchi de cavaleri care cred mai curând în dreptate decât în putere. Da, aș vrea, aș vrea chiar foarte mult să fiu unul dintre aceștia. Da' mai întâi, trebuie să mai cresc. Vă mulțumesc. Și acum trebuie să vă spun adio.

Și uite-așa, plecaseră pe corabie din Anglia – băiatul stând la proră și refuzând să-și întoarcă privirile înapoi, fiindcă nu voia să-și dezvăluie simțămintele. Se îndrăgostise de Arthur încă din noaptea petrecerii de nuntă, și purta cu el în Franța, în inima sa de copil, imaginea acelui strălucit rege nordic așezat la masă, îmbujorat și plin de gloria războaielor câștigate.

În spatele ochilor negri care scrutau cu luare-aminte coiful, sălășluia un vis care-l tulburase noaptea trecută. Acum șapte sute de ani – sau s-ar putea să fi fost o mie cinci sute de ani, după însemnările lui Malory – oamenii luau visurile la fel de serios ca și psihiatrii din zilele noastre, și cel al lui Lancelot fusese tulburător. Nu-l tulburase fiindcă ar fi însemnat ceva – fiindcă nu avea habar de ce-ar putea să însemne – ci pentru că îl lăsase cu un simțământ de nemulțumire. Iată ce visase:

Se făcea că Lancelot și cu fratele lui mai mic, Ector Demaris, stăteau în două jilțuri. Apoi se coborau de pe jilțuri și încălecau niște cai. Și Lancelot zicea:

— Hai să mergem și să cătăm ce n-o să găsim.

Și așa și făcură. Dar un Om sau o Putere se năpusti asupra lui Lancelot și-l bătu și-l prădă și-l îmbracă în alte veșminte care erau aspre și pline de noduri, și-l puse să încalece apoi pe un măgar în loc de un cal. Mai era acolo și un izvor, dar ce izvor, un preafrumos izvor cu cele mai frumoase ape clipcitoare din câte văzuse el de când era pe lume, și atunci coborâse de pe asinul lui ca să bea din el. I se părea că nimic pe lumea asta nu putea să fie mai frumos și mai bun decât să bea din apa izvorului aceluia. Dar de cum își apleca buzele spre apa izvorului, apa și seca parcă prin farmec. Seca și se afunda, astfel încât nu putea niciodată să ajungă la ea. Visul îl făcu să se simtă nefericit, din cauză că apele izvorului aceluia fugiseră de el.

Arthur și izvorul din care voise să bea și halterele care aveau să-l facă demn de Arthur și durerea din brațele ostenite de cât ridicaseră greutatea – toate acestea îi

---

⁷² Brațul Puternic (fr. veche).

treceau băiatului prin cap, pe când răsucea coiful de tablă între degete, dar îl mai chinuia un gând, mai săcăitor decât celelalte. Era un gând despre fața oglindită în metalul coifului și despre lucrul care trebuie să fi fost nu tocmai în regulă în adâncurile spiritului său ca să fi dat la iveală o față precum asta. Nu era el omul să se amăgească pe sine. Știa că oricum ar fi întors coiful, i-ar fi spus aceeași poveste. Se și hotărâse că atunci când va crește mare și va deveni cavaler să-și dea un titlu plin de melancolie. El era fiul mai mare, așa că va fi neapărat uns cavaler, dar nu-și va spune Sir Lancelot. Se va numi *Le Chevalier Mal Fet* – Cavalerul Rău-Făcut.

Atât cât putea el să-și dea seama – și simțea că trebuie să fie pentru aceasta vreun motiv pe undeva – fața băiatului era la fel de urâtă ca a unui monstru din menajeria regelui. Arăta ca o maimuță africană.

CAPITOLUL II

Lancelot a sfârșit prin a fi cel mai mare cavaler pe care l-a avut Regele Arthur. A fost un fel de Bradman⁷³, campion absolut la punctajele în atac. Tristram și Lamorak au fost pe locul doi și, respectiv, trei.

Dar trebuie să vă amintiți că nu poți fi bun la cricket dacă nu nădușești bine, învățând și exersând și că, într-un fel, turnirurile erau o artă la fel cum este și jocul de cricket. Aș putea chiar să spun că seamănă în multe privințe cu cricketul. La un turnir se afla întotdeauna un pavilion pentru arbitru care ținea socoteala, înăuntru în cort găsimu-se chiar un arbitru care ținea scorul pe un pergament, la fel cum este ținut scorul în zilele noastre de arbitru de cricket. Oamenii care se plimbau țănoși în jurul terenului, îmbrăcați la mare fix, circulând de la Marea Tribună la Cortul Răcoritoarelor, trebuie să fi considerat luptele care se dădeau pe teren nu cu mult diferite de o partidă de cricket. Dura grozav de mult – serviciile lui Sir Lancelot durau deseori o zi întreagă, asta când se întâmpla să întâlnească un cavaler bun – iar mișcărilor se făceau cam cu încetinitorul, din cauza greutatei armurii. După ce începea jocul cu săbiile, combatanții stăteau unul în fața celuilalt pe pogonul de pământ înverzit, și poate că Sir Gawaine va începe cu o lovitură fentată la cap, pe care Sir Lancelot o va para cu piciorul printr-o frumoasă fandare, și apoi Lancelot va răspunde cu un atac sub garda lui Gawaine – asta se numea „să dai cu furca” – și toată lumea din jurul terenului aplauda. S-ar putea ca Regele să se întoarcă către Guenever, în tribuna acoperită, și să remarce că jocul de picioare al maestrului era la fel de desăvârșit ca întotdeauna. Cavalerii aveau în spatele coifurilor lor un fel de perdeluțe ca să-i ferească de fierbințeala metalului, exact ca batistele pe care jucătorii de cricket și le pun deseori sub șepcile lor, în zilele noastre.

Exercițiile cavalerești erau în aceeași măsură o artă pe cât este și cricketul, și poate că singurul mod în care Lancelot nu semăna cu Bradman e acela că el era mai grațios. Nu se ghemuia așa pe paletă și nu sărea așa, țăpăind, când izbea mingea. Din acest punct de vedere, am putea spune că semăna într-un fel cu Woolley. Da, dar nu poți să devii un Woolley stând liniștit și așteptând să devii un mare campion.

Sala Armelor, unde aștepta cu coiful în mână băiețelul care avea mai târziu să devină Sir Lancelot, era cea mai mare încăpere din castelul de la Benwick. Aceasta era camera în care băiatul avea să-și petreacă cea mai mare parte din orele când nu dormea, în următorii trei ani.

Camerele castelului principal – pe care le putea vedea de la ferestrele sălii de arme – erau în general mici, fiindcă nu puteai să-ți permiți să construiești pentru lux, când scopul tău principal era să faci o fortificație cât mai sigură. În jurul fortului interior, cu odăile sale mici, se găsea un staul, sau un ocol de vite apărut, în care erau băgate cirezile de vite ale castelului pe timp de asediu. Acesta era înconjurat cu un zid înalt cu turnuri, și pe partea de dinăuntru a acestui zid se

---

⁷³ Cunoscut campion la jocul de cricket.

construiseră încăperile mari de care era nevoie pentru cămări, magazii, odăi pentru soldații din pază și staule. Sala de Arme era tocmai una dintre aceste încăperi. Ea se găsea între un staul pentru cincizeci de cai și grajdul pentru vaci. Armura cea mai bună a familiei – de fapt, piesele care se foloseau în fiecare zi – era păstrată într-o cămăruță din interiorul castelului, iar în această Sală de Arme erau adăpostite numai armele trupei, piesele de schimb pentru armurile familiei și diverse instrumente necesare pentru gimnastică, exerciții sau tot felul de antrenamente fizice.

Sub acoperișul cu căpriori și imediat lângă acesta erau atârinate sau sprijinite o colecție întreagă de fanioane, steaguri, stindarde și stegulețe, toate purtând blazonul și însemnele lui Ban – France Ancient, cum sunt denumite acum – care vor fi fost trebuincioase în diverse ocazii. De-a lungul peretelui, erau întinse lănciile de turnir, care se odihneau orizontal pe piroane bătute în pereți, ca nu cumva să se strâmbe. Acestea arătau la prima vedere ca niște bare de exerciții fizice într-o sală de gimnastică. Într-un colț erau puse în mănunchi o colecție întreagă de sulite care se îndoiseră sau se strâmbaseră sau fuseseră într-un fel stricate, dar care, cine știe, puteau într-un fel oarecare să fie folosite la ceva. Un rastel, întinzându-se pe toată lungimea celui de-al doilea zid principal, adăpostea echipamentul pifanilor, compus din cămăși de zale, veste de zale, mănuși, sulite, halebarde, coifuri cu creastă și săbii de Bordeaux. Regele Ban avea noroc că locuia la Benwick, fiindcă în felul ăsta săbiile de Bordeaux îi erau la îndemână și ele erau cunoscute ca fiind deosebit de bune. Mai erau și niște butoaie, sau mai curând ceva care arăta a butoaie, în care era împachetată în paie armura pentru expedițiile de peste mări – o parte din armură mai rămăsese încă învelită în paie de la ultima Expediție. Moș Dap, care avea grijă de Sala de Arme, desfăcuse unul dintre butoaie ca să facă un inventar al conținutului său – și-l apucaseră toți dracii când descoperise zece livre de curmale și cinci căpățâni de zahăr în butoi. Trebuie să fi fost vreun soi de zahăr din miere, dacă nu cumva erau niște căpățâni de zahăr aduse de prin cruciade. Moșul își lăsase lista lângă butoi și iată ce conținea aceasta, printre alte articole: una oală saladă bătută în aur, una paire ganturi, una piesa odăjdii pentru închinăciune, o alta straie, una paire de brigandine⁷⁴, un țucalette noapte pentru pissare din argint, x camisete pentru Domnul meu, un peptar de piele, una pungoche pesse de șah. Apoi, într-un alcov format de butoaiele cu echipament, se găseau câteva rafturi care formau un fel de dispensar pentru armurile bolnave. Pe rafturi se aflau sticle gigantice cu ulei de măsline – azi se preferă pentru îngrijitul armurii uleiul mineral, dar pe vremea lui Lancelot nu se pricepeau ei la asemenea finețuri – laolaltă cu cutii de nisip mărunț pentru lustruit armura, pungi cu solzi pentru brigandine la unșp'ce șilingi și opt penny punga de douăzeci de mii de solzi, cuie de nituit, inele de schimb pentru zale, piei râncede pentru tăiat fâșii și petice pentru legătura de genunchi, împreună cu o mie de alte mărunțisuri pe atunci fascinante, dar azi fără niciun interes pentru noi. Erau acolo gambezoane asemănătoare cu

---

⁷⁴ Piesă de armură pentru corp, făcută din solzi de metal sau plăci îmbinate.

apărătoarele de picior folosite de portarii de hockey, sau cu apărătoarele matlasate folosite de jucătorii de fotbal american. Erau împinse în tot felul de cotloane ale încăperii o mulțime de aparate de gimnastică, cum ar fi diverse momăi pe care trebuia să le nimerești cu sulița, îngrămădite claie peste grămadă, astfel încât să lase în mijlocul camerei un spațiu liber, în vreme ce masa de scris a lui Moș Dap era așezată lângă ușă. Pe biroul dumnealui se găseau pene de gâscă mânjite cu cerneală, nisip pentru supt cerneala de pe pergament, bețe pentru pedepsirea lui Lancelot când era obraznic sau dobitoc, precum și însemnări și bilețele, într-o dezordine de nedescris, privind numărul și tipul de armură care fusese amanetată în ultima vreme – amanetatul era o instituție deosebit de importantă pentru armura de preț – și care coifuri anume fuseseră făcute ca noi, fiind lustruite de curând, și care aveau nevoie de reparații și ce, când, cui, și de ce se plătise pentru treaba asta. Cele mai multe din adunări erau prost făcute.

Trei ani ar putea părea pentru un băiețel un timp prea lung ca să-l petreacă numai într-o singură încăpere, chiar dacă pui la socoteală că mai ieșea din ea ca să mănânce și să doarmă sau să facă exerciții de atac cu lancea pe câmp, în aer liber. Este de-a dreptul dificil să-ți imaginezi că ar putea exista un flăcău doritor să-și impună un asemenea regim de viață, dacă nu vă veți da de la bun început seama că Lancelot nu era un romanțios sau unul care să se dea în vânt după distracții.

Tennyson și Prerafaeliții ar fi întâmpinat greutăți să-l înțeleagă pe băiatul asta posac și neplăcut, cu fața lui pocită, care nu destăinuia nimănui că trăia cu visuri și rugăciuni. S-ar fi putut întreba ce cloacă de ferocitate îl ridica împotriva sa însuși și ce-l făcea să-și chinuie trupul atât de fraged. Și s-ar mai fi întrebat ce-l făcea atât de ciudat.

Pentru început, el trebui să-și petreacă luni întregi, plictisitoare și epuizante, atacându-l pe Moș Dap, purtând sub braț o suliță boantă.

Moș Dap, înarmat din cap până-n picioare, stătea pe un scăunel, iar Lancelot, cu lancea cu vârful protejat, pornea mereu și mereu la atac, învățând locurile cele mai bune de lovit. Și-apoi erau ceasurile lungi și singuratic pe care și le petrecea în tovărășia greutăților și multe, multe ore în curtea castelului – înainte de a i se permite să se atingă de arme adevărate – în care învăța diversele moduri de aruncat, de azvârlit cu praștia sau cu sulița la distanță ori de luptă cu băta. După aceea, după un an de trudă, urma promovarea sa la atacul momăii. Aceasta era o prăjină înfiptă în pământ, și trebuia să lupte împotriva ei cu sabia și scutul pe mână – ceva asemănător cu antrenamentul boxerilor la sacul sau mingea de box. Pentru acest exercițiu trebuia să folosească arme care cântăreau de două ori mai mult decât cele obișnuite. Șaizeci de livre, adică aproape treizeci de kilograme era greutatea potrivită a sabiei și scutului pentru lupta cu momăia – astfel încât, atunci când, cu timpul, a ajuns să poată lupta cu arme adevărate, le mânua cu pricepere. I se păreau chiar ușoare în comparație cu cele folosite la exerciții. Etapa finală, înaintea atingerii nivelului de jucător profesionist de cricket, era cea a parodiilor de luptă. În fine, în acestea, după toate întârzierile și piedicile datorate disciplinei, era și el lăsat să lupte aproape la fel ca în bătăliile adevărate, împotriva fraților și

verilor săi. Luptele de desfășurau după reguli absolut stricte. Începeau cu aruncarea unei suliițe boante, urmată de șapte lovituri cu sabia, cu vârful și tăișul tocite, „fără a se apropia și nici împreună și nici apuca unul pre celălalt cu mânerul săbiilor domniilor lor, supt cazna pedepsei, după cum gândi-vor de cuviință judele locului”. În aceste întreceri nu era legiuit să împungi – adică să-ți arunci sabia înainte și să lovești cu vârful. Mai era apoi și așa-numita fanfaronadă. Băiatul, care arăta acum viguros, pornea în goană, atacându-i nebunește pe tovarășii săi, cu sabia scoasă și pavăza pe celălalt braț.

Dacă s-a întâmplat vreodată să vă cufundați în fundul mării îmbrăcat cu unul din costumele acelea vechi, demodate, de scafandru care se aflau în dotarea Marinei Regale înainte de a apărea echipamentul modern pentru oamenii-broască, scufundători independenți, atunci probabil că știți de ce se mișcă încet scafandrii. Un asemenea scafandru are patruzeci de livre de plumb agățate de fiecare picior și două plăci de plumb – fiecare cântărind cincizeci de livre – una pe spate și alta pe piept. Acestea sunt deosebite de greutatea costumului și a coifului său. În afară de momentele în care se află în mare, el cântărește de două ori mai mult ca un om obișnuit. Când va trebui să pășească peste o funie sau peste un tub de aer de pe punte, va trebui să se chinuie din greu – e o treabă asemănătoare cu cățărutul pe un zid. Dacă-l împingi în față, greutatea din spate tinde să compenseze, așa că s-ar putea să cadă pe spate. Lancelot, ca și scafandrul din timpurile noastre, a fost nevoit să învețe să fie agil în ciuda forței gravitației.

Cavalerii în armură semănau cu scafandrii și în alte privințe.

Pe lângă coifurile și greutatea armurii și dificultățile de respirație, mai trebuiau să fie îmbrăcați în aceste costume de fier de asistenți buni și grijulii. Trebuiau să aibă încredere în acești oameni că-și vor face treaba așa cum se cade.

Un scafandru își încredințează viața în mâna matrozilor care-l îmbracă. Tinerii aceștia, la fel ca și pajii sau scutierii, îl dădăceau cu un soi de respect protector.

Și astfel au trecut trei ani. Trei ani de antrenament. Ceilalți băieți nu-și băteau capul, fiindcă aveau alte lucruri la care să se gândească – dar pentru tânărul pocit, nu exista nimic decât entitatea unei vieți obscure și mistice. Trebuia să se desăvârșească pentru Arthur, ca să fie cel mai bun la jocuri, și trebuia să se gândească la teoriile cavalerismului chiar noaptea când era în pat. Trebuia să învețe să stăpânească o părere sănătoasă și solidă asupra a o sută de probleme disputate – lungimea potrivită a armelor, tăietura platoșei, articulația pieselor de armură de la umeri sau dacă lemnul de cedru era mai bun decât cel de frasin pentru suliițe, după cum pare să fi fost considerat de Chaucer.

Iată un scurt exemplu de problemă de cavalerism, la care a cugetat o mulțime în această perioadă. A fost odată un cavaler pe nume Reynaud de Roy, care a avut o partidă de turnir cu un alt cavaler numit John de Holland. Reynaud și-a strâns cu bună intenție coiful de turnir – giganticul tambur căptușit cu paie care se fixa de obicei deasupra coifului propriu-zis – astfel încât acesta să-i rămână desfăcut. Sulița lui John de Holland i-a lovit coiful, care pur și simplu a căzut la pământ. Asta

însemna că respectivul coif a căzut de pe Reynaud, în loc să cadă respectivul Reynaud de pe cal. O șmecherie foarte eficace, dar și foarte periculoasă – toți cavalerii au discutat o mulțime despre treaba asta, unii spunând că nu era un gest sportiv, alții că era corect dar prea riscant, și alții afirmând că era o idee foarte bună.

Trei ani de disciplină aspră n-au făcut din Lancelot o fire veselă și nici nu i-au dezvoltat capacitățile de a deveni un fluieră-vânt. Dintr-o viață, care la vârsta lui trebuie să-i fi părut că n-o să dureze mai mult de-o săptămână, el a dăruit treizeci și șase de luni ideii altuia, numai fiindcă era îndrăgostit de el. În tot acest timp, se ținea numai cu visuri. Voia să fie cel mai bun cavaler de pe lume, ca să-l iubească și Arthur, la fel cum îl iubea și el, și mai voia un alt lucru care era încă posibil în zilele acelea, de demult. Voia ca prin puritatea și virtutea lui, să poată să îndeplinească vreun miracol de rând – de pildă, să vindece un orb sau ceva în genul ăsta.

CAPITOLUL III

Toate marile familii care și-au legat soarta de blestemul lui Arthur aveau o trăsătură comună. Toate trei adăposteau câte un geniu familial, ceva între dascăl și confident, persoană care a afectat într-o deosebită măsură caracterul copiilor din fiecare familie. În castelul lui Sir Ector fusese Merlyn, care a avut o influență deosebită în viața lui Arthur. În însinguratul și îndepărtatul Lothian fusese Sfântul Toirdealbhach, a cărui filosofie războinică trebuie să fi avut întrucâtva de-a face cu spiritul de clan al lui Gawaine și al fraților săi. În castelul Regelui Ban era un unchi de-al lui Lancelot, al cărui nume era Gwenbors. De fapt acesta era chiar Moș Dap, pe care l-am întâlnit, dar numele lui era Gwenbors. În zilele acelea, dădeai în general nume copiilor așa cum numim noi acum mănji și căței de vânătoare. Dacă se întâmpla de pildă să fii Regina Morgause și să ai patru copii, puneai atunci câte un G în toate numele lor (Gawaine, Agravaine, Gaheris și Gareth) – și dacă, bineînțeles, frații tăi erau din întâmplare numiți Ban și Bors, atunci soarta ta era să te cheme Gwenbors. Fiindcă era mai ușor în felul acesta să-ți amintești cine ești.

Moș Dap era singurul din familie care-l lua în serios pe Lancelot, și Lancelot era singurul care nu râdea de Moș Dap. Nu era ușor să nu te-apuce râsul când îl vedeai pe bătrân, fiindcă făcea parte din acel gen specific de fapte omenești de care râd îndeosebi oamenii ignoranți – și anume un veritabil *maestro*. Ramura sa de specialitate era arta cavalerismului. Nu exista în toată Europa o piesă de armură despre care Moș Dap să nu aibă propria lui teorie. Era grozav de furios pe noul stil gotic, cu crestele și festoanele și canelurile sale. Considera că e absolut ridicol să porți o armură ca o corabie a lui Nelson împodobită cu frânghii marinărești, fiindcă era evident că cea mai mică adâncitură a armurii era un loc bun în care s-ar fi putut înfige cu mai multă ușurință vârful lăncii. Singurul scop al unei armuri bune, spunea el, era să faci să alunece vârful lăncii – și când se gândea la cei din Germania care își pictau pe armură dungile acelea oribile, îl apucau toate năbădăile. Nu exista nimic în heraldică pe care să nu-l cunoască la fel de bine ca pe propriul buzunar. Dacă cineva comitea vreuna dintre greșelile mai grosolane – cum ar fi de exemplu să pună metal pe metal sau culoare pe culoare – devenea atunci înflăcărat de pasiune. Mustățile-i lungi vibrau la capete ca niște antene, degetele tremurânde i se îmbinau cuprinse de cea mai cumplită furie și-și agita brațele, și sărea în sus și-n jos, și-și mișca sprâncenele și mai că fâsâia de enervare.

Un motiv să nu ții seama de furiile lui Moș Dap era că orice dorea Lancelot, putea fi aflat de la el. Nu numai că era un distins învățat și o autoritate în propriul său domeniu, dar mai era și unul dintre cei mai desăvârșiți spadasini din Franța. Acesta era de fapt principalul motiv pentru care se atașase băiatul de el. Asta însemna că poți să fandezi, să ataci, să șficiu cu sabia adversarul sub brutală supraveghere a geniului. Asta însemna să întinzi o spadă grea la o lungime de braț într-o superbă fandare până ce simți c-ai să te rupi în două, și numai pentru ca Moș Dap să poată să-ți prindă vârful sabiei și să te facă să te întinzi încă și mai ai naibii.

De când îl ținea minte, omul fusese întotdeauna înflăcărat, cu ochii de un albastru de oțel, țopăind și sărind, pocnind din degete și strigând cât îl țineau plămânii, de parcă de asta ar fi depins chiar viața lui:

— *Doublez! Dédoublez! Dégagez! Un! Deux!*

Într-o frumoasă zi de vară târzie, Lancelot stătea cu unchiu-său în Sala de Arme. În camera mare era o mulțime de praf care dansa în razele de soare, praf pe care-l stărniseră chiar ei cu câteva clipe mai înainte, și în jurul pereților se găseau rânduri de armuri lustruite și rastele de sulite și coifuri și coifulețe, toate puse pe cuie de lemn. Erau acolo misericordii⁷⁵ și harnașamente și flamuri și stegulețe, toate purtând blazonul familiei Ban. Cei doi duelgii se așezaseră jos după o încăierare zdravănă în care Moș Dap fusese atins. Lancelot avea acum optsprezece ani. Era un scimeur mai bun decât maestrul său – deși Moș Dap nu voia să admită așa ceva și elevul lui pretindea cu tact că nu era.

Cât mai găfăiau încă, sosi un paj și le spuse că băiatul era chemat de mama lui.

— De ce?

Pajul le spuse că sosise un domn care voia să-l vadă, și că Regina spusese că trebuie să vină de îndată.

Regina Elaine stătea în solarium, unde lucrase la o tapiserie, și cei doi oaspeți ai săi o încadrau. Trebuie spus că ea nu era Elaine cea care făcea parte dintre surorile Cornwall. Era un nume foarte răspândit pe vremea aceea, și mai multe femei din Morte d'Arthur îl purtau, în special după ce câteva dintre sursele documentare se încurcaseră. Cei trei adulți de la masa cea lungă din încăperea întunecată păreau să fie un șir de examinatori. Unul dintre oaspeți era un domn în vârstă, cu o barbă albă și o pălărie țuguiață, iar celălalt o cochetă frumușică și bine făcută, cu un ten măsliniu și cu sprâncenele smulse. Toți trei se uitau la Lancelot, și bătrânul domn vorbi primul:

— Hm!

Așteptară apoi.

— I-ai pus numele Galahad, spuse bătrânul domn. Primul lui nume a fost Galahad, adăugă el, și acum e Lancelot, deoarece a fost confirmat.

— Cum de-ai știut?

— N-ai ce-i face! spuse Merlyn. Ăsta-i unul dintre lucrurile pe care le știi, și de ce ți-e dat, nu scapi. Ei, și-acum, ia stai să mă gândesc, ce alte lucruri mai trebuie să-ți spun?

Tânăra doamnă cu sprâncenele smulse își puse mâna la guriță și căscă grațios, ca o pisică.

— De-acum în treizeci de leaturi va primi speranța inimii lui, și va fi cel mai bun cavalier de pe lume.

— Am să trăiesc oare să văd asta? întrebă Regina Elaine.

Merlyn se scărpină în cap, se lovi peste încheieturile degetelor și spuse:

---

⁷⁵ Pumnale scurte.

— Da.

— Oh, făcu Regina, dar totul e minunat, trebuie să vă mărturisesc. Ai auzit, Lance? Ai să fii cel mai bun cavaler din lume.

Băiatul întrebă:

— Ați venit cumva de la curtea Regelui Arthur?

— Da.

— Totu-i în regulă?

— Da. Îți trimite complimente.

— Regele e fericit?

— Foarte fericit. Și Guenever îți trimite salutări.

— Cine-i Guenever?

— Doamne sfinte! exclamă magicianul. Nu știai de asta? A, sigur că da, n-aveai cum să știi, bineînțeles că nu. Îmi cam zornăie nu știu ce în cap.

La aceste cuvinte, își aruncă privirea spre frumoasa doamnă, ca și cum ea ar putea fi răspunzătoare pentru zornăială – cum de fapt și era. Dânsa era Nimue, și în fine se îndrăgostise de ea.

— Guenever, spuse Nimue, este noua Regină a lui Arthur. S-au căsătorit de câțeva vreme.

— Taică-său e Regele Leodegrance, explică Merlyn. El i-a dat lui Arthur cadou de nuntă o masă rotundă, precum și o sută de cavaleri, odată cu ea. În orice caz, e loc la masă pentru o sută și cincizeci.

Lancelot spuse:

— Oh!

— Regele a vrut să-ți comunice toate astea, spuse Merlyn. Poate că mesagerul s-a înecat pe drumul până aici. Se poate să fi fost o furtună. Zău că a vrut să-ți comunice.

— Oh! făcu băiatul, pentru a doua oară.

Merlyn începu să vorbească repede, fiindcă văzu că era o situație delicată. După fața lui Lancelot nu putea să-și dea seama dacă era jignit sau așa arăta el întotdeauna.

— Până acuma a reușit să completeze numai douăzeci și nouă de locuri, spuse el. Mai e loc pentru încă douăzeci și unu. E loc berechet. Numele tuturor cavalerilor sunt înscrise cu litere de aur pe jilțuri.

Urmă o pauză, în cursul căreia nimeni nu știu ce să spună. Apoi Lancelot își drese glasul.

— Era un băiat, spuse el, când am fost eu în Anglia. Îl chema Gawaine. A fost făcut unul dintre cavalerii mesei?

Merlyn căpătă o înfățișare vinovată și dădu din cap a aprobare.

— A fost uns în ziua în care s-a căsătorit Arthur.

— Aha!

Urmă o altă lungă pauză.

— Doamna aici de față, spuse Merlyn, simțind că ar face mai bine să umple tăcerea, se numește Nimue. Sunt îndrăgostit de ea. Știți, acum avem un fel de lună

de miere – numai că e una magică – și acum va trebui s-o pornim spre Cornwall. Îmi pare rău că n-am putut să rămânem mai mult la dumneavoastră.

— Vai, dragă Merlyn, exclamă Regina, dar sper că măcar peste noapte ai să rămâi?

— Nu. Nu. Mulțumesc. Mulțumesc foarte mult. Dar știți, ne grăbim grozav.

— Dar luați un pahar de băutură înainte de a pleca?

— Nu, nu. Mulțumesc. Foarte drăguț din partea dumneavoastră, da' zău așa, trebuie neapărat să plecăm. Ne așteaptă niște fermece în Cornwall.

— O vizită atât de scurtă... începu Regina.

Merlyn i-o tăie scurt, ridicându-se în picioare și luând mâna lui Nimue în a sa.

— Eh, și-acum, adio, spuse el cu hotărâre – și în numai câteva învârtituri dispărură amândoi.

Trupurile le dispăruseră, dar vocea magicianului mai rămase în văzduh.

— Asta e! îl putură ei auzi spunând cu o voce ușurată de griji. Ia spune, îngerașul meu, ce-ai zice de locul acela de care-ți povesteam din Cornwall, ăla cu peștera fermecată?

Lancelot se întoarse la Moș Dap, în Sala de Arme, cu pași înceți. Stătea în fața unchiului său și-și mușca buza.

— Plec în Anglia, spuse el.

Moș Dap se uită cu uimire la el și nu spuse nimic.

— O pornesc astă-seară.

— Cam pe neașteptate, remarcă Moș Dap. Maică-ta nu se hotărăște de obicei chiar așa de repede.

— Mama nu știe.

— Vrei să spui c-o ștergi, așa...?!

— Dacă le-aș spune lu' mama și lu' tata, n-ar ieși altceva decât un balamuc, lămuri el. Nu-i vorba că dau bir cu fugiții. Mă întorc eu curând. Dar acum trebuie să plec în Anglia cât mai repede.

— Și zici s-o anunț eu pe maică-ta?

— Da.

Moș Dap își mușcă cu furie vârful mustăților și-și frânse mâinile.

— Dacă o s-ajungă să afle că aș fi putut să împiedic isprava asta, spuse el, să vezi că Ban o să-mi taie capul.

— N-or să afle, răspunse cu indiferență băiatul, și plecă să-și vadă de împachetat.

Peste o săptămână, Lancelot și Moș Dap stăteau într-o corabie ciudată, în mijlocul Canalului Mănecii. Corabia avea un fel de castel la fiecare capăt. Mai era un turnuleț pe catargul principal, ceea ce îi dădea înfățișarea unui porumbur plutitor. Avea flamuri la prora și la pupa. Singura pânză care flutura veselă avea zugrăvită

pe ea o cruce potentă⁷⁶, în vreme ce o flamură enormă flutura din vârful catargului. Erau opt vâslași, iar cei doi pasageri sufereau de rău de mare.

---

⁷⁶ Crucea potentă sau crucea de Ierusalim are fiecare braț în formă de T.

CAPITOLUL IV

Adoratorul de eroi călări spre Camelot cu inima îndoită. Era greu pentru el la cei optsprezece ani pe care-i număra să-și fi dăruit întreaga viață unui rege, numai pentru a fi uitat – greu să-și fi petrecut orele acelea fără de sfârșit, pline de necaz și durere, în praful Sălii de Arme, luptându-se cu săbiile și sulile grele, numai ca să-l vadă pe Sir Gawaine primul cavaler uns – și cel mai greu dintre toate era să-și fi rupt șalele pentru idealurile omului acela mai în vârstă decât el, numai ca acum să o găsească pe mironosița de nevestă-sa care venea și-i răpea toată dragostea suveranului, fără să plătească niciun chior pentru ea. Lancelot era gelos pe Guenever, și îi era rușine de sine însuși.

Moș Dap călărea în tăcere în spatele băiatului îndurerat. Știa el un lucru pe care celălalt era prea cu cașul la gură ca să-l știe – anume că el pregătise cel mai de ispravă cavaler din întreaga Europă.

Ca un pițigoi emoțional care s-a trezit că a crescut un cuc de toată mândrețea, Moș Dap umbla plin de agitație în spatele minunii pe care o crease el. Purta harnașamentul de luptă, care era strâns într-o ordine desăvârșită, conform șmecheriilor și ideilor pe care numai el le știa – fiindcă, de-acum înainte, el avea să fie scutierul lui Lancelot.

Ajunseră la un vad și râul curgea prin mijloc scânteind și clipocind printre pietrele roase și spălate, numai la câțiva centimetri sub apă. Câțiva porumbei de pădure își îngâneau moleșiți viersul, și de cealaltă parte a apei cântătoare apărură un cavaler în armură neagră, cu coiful uriaș de turnir pus pe cap. Stătea nemișcat pe calul lui negru și pavăza îi era încă în învelitoarea de pânză. Era imposibil să-i citești blazonul. Stând așa de liniștit și de maiestuos în învelișul lui de fier, cu fața acoperită de viziera lăsată, astfel încât nu-i puteai distinge nicio trăsătură, din întreaga lui atitudine se desprindea o senzație de primejdie. Nu știai ce gândește, și nici ce acțiune o să întreprindă. Era o amenințare vie.

Lancelot se opri, și Moș Dap la fel. Cavalerul negru își duse calul la pas prin vad și-și opri bidiviul drept în fața lor. Își ridică lancea într-un gest de salut, și apoi o aținti înspre un loc din spatele lui Lancelot. Ori îi spunea să se reîntoarcă de unde a venit, ori îi indica o poziție potrivită, de unde ar putea să înceapă lupta, oricare ar fi fost cazul, Lancelot salută cu mânușa de zale și făcu stânga-mprejur, pentru a-și ocupa poziția de atac. Luă una dintre sulile pe care le ținea Moș Dap, își trase pe cap coiful de turnir – care îi atârnamea în spate pe un lanț – și-și înălță pe cap, precum se cerea, turnulețul de oțel în poziție de luptă. Îl prinse și-l fixă cu niște curelușe. Acum devenise și el un om fără expresie.

Cei doi cavaleri se înfruntară din cele două capete ale poieniței. Apoi, deși niciunul dintre ei nu rostise vreun cuvânt, își cumpăniră lăncile, dădură pinteni cailor și începură să atace. Moș Dap, ascuns în siguranță după un copac din apropiere, de-abia putea să-și stăpânească încântarea. Știa ce o să se întâmple cu cavalerul cel negru, deși Lancelot însuși nu știa, și începu să-și trosnească degetele.

Prima oară când faci un lucru, ți se pare de obicei că e grozav de interesant. Când te urci pentru prima dată într-un avion, ești atât de emoționat că de-abia mai poți respira. Lancelot nu pornise niciodată într-un turnir adevărat mai înainte – și, cu toate că atacase cu mare îndemănare sute de momâi și mii de inele, nu-și pusese niciodată de-adevăratelea viața în primejdie.

În primul moment al atacului, gândi în sinea lui:

„Gata, am pornit-o! Nimic nu poate să mă mai ajute acum!”

În cel de-al doilea moment începu să se poarte ca un automat bine pus la punct, în același fel în care se purtase întotdeauna cu momâile de antrenament și cu inelele.

Vârful lăncii îl luă pe cavalerul cel negru pe sub coastă, unde se îmbinau bucățile de armură ale umărului, exact în locul cel mai potrivit pentru lovitură. Calul lui era în plin galop, iar cel al cavalerului negru încă în galop mărunț. Cavalerul cel negru și calul său se răsuciră rapid pe partea stângă, părăsind laolaltă pământul într-o elegantă parabolă, și se prăbușiră cu un zăngănit cumplit. Pe când Lancelot trecu mai departe, îi văzu pe cei doi, cal și om, întinzându-se cât erau de lați la pământ, cu lancea frântă a cavalerului între picioarele calului și o potcoavă strălucitoare a armăsarului sfâșiind pânza de pe scutul căzut la pământ. Omul și calul erau amestecați laolaltă. Fiecăruia îi era frică de celălalt și fiecare îl lovea pe celălalt într-un efort de a se separa. Apoi calul se ridică pe picioarele din față, cele din spate se săltară și ele cu greutate în sus, iar cavalerul se opinti în șezut, ridicând o mânășă, de parcă ar fi vrut să se scarpine în cap. Lancelot trase de frâu și se întoarse la el.

În general, atunci când un cavaler îl doboară pe celălalt la pământ, acesta din urmă se pierde cu firea, dă vina căderii pe calul său și stăruie să lupte cu spada de-a-picioarelele. Scuza obișnuită e:

— Fiul celei iepe făcutu-mi-a rușine dar, pe Dumnezeuul meu, nicicând rușine nu-mi va face spada lui tătâne-miu.

Cavalerul negru nu rosti totuși formula obișnuită. Evident, era o persoană mai veselă decât ar fi putut sugera culoarea armurii sale, fiindcă, stând așezat, suflă prin deschizătura coifului, scoțând un șuierat de uimire și admirație. Își scoase apoi coiful și-și șterse fruntea. Pavăza, a cărei pânză fusese ruptă de copita calului purta blazonul regelui: aur, un dragon roșu, ridicat pe picioarele de dindărăt.

Lancelot își aruncă sulita într-un tufiș, se dădu jos cât putu de repede de pe cal și îngenunche lângă cavaler. Toată dragostea îl cuprinse – îi revenise la fel de impetuoasă și caldă ca pe vremuri. Era tipic pentru Arthur să nu-și piardă firea, era cât se poate de caracteristic să rămână așezat în țărână slobozind exclamații de admirație, tocmai când primise o asemenea căzătură zdravănă.

— Măria ta! strigă Lancelot, scoțându-și coiful cu un gest umil; își înclină cu ardoare capul, după moda franceză.

Regele începu să se târască de-a bușilea, încercând să se ridice în picioare, cuprins de mare emoție.

— Lancelot! exclamă el. Păi asta-i bună, da' ăsta-i băiatul ăla, Lancelot! Ești băiatu' regelui de Benwick. Mi-aduc aminte că te-am văzut când a venit la Bătălia de

la Bedegraine. Mamă, ce mai căzătură! N-am mai văzut așa ceva! Unde-ai învățat treaba asta? Grozav, măi băietel! Veneai la Curtea mea? Ce mai face Regele Ban? Cum o mai duce fermecătoarea ta mamă? Zău așa, dragul meu, e grozav!

Lancelot se uită în sus la Regele care nu-și putea stăpâni entuziasmul și care acum îi întinse amândouă mâinile ca să-l ajute să se ridice în picioare, și toată gelozia și supărarea lui se risipiră ca prin farmec.

Își prinseră caii și porniră la pas, unul lângă celălalt, spre palatul regal, uitând de Moș Dap. Aveau atâtea să-și spună unul altuia încât vorbeau amândoi fără întrerupere. Lancelot îi transmise mesaje imaginare de la Regele Ban sau de la Regina Elaine, iar Arthur vorbi despre felul în care Gawaine ucisese o doamnă. Îi spuse cât de curajos devenise Regele Pellinore de la căsătoria sa, că până la urmă îl omorâse din greșală la un turnir pe Regele Lot de Orkney, și îi mai spuse că Masa Rotundă mergea cât de bine te puteai aștepta, dar, din păcate, foarte încet, însă acum, că venise și Lancelot, lucrurile se vor îndrepta cât ai bate din palme.

Fu uns cavaler în prima zi – ar fi putut deveni cavaler oricând în cursul ultimilor doi ani, dar refuzase să fie ridicat la acest rang de altcineva în afară de Arthur – și, în aceeași seară, i se făcu cunoștință cu Guenever. Povestea zice cum că părul îi era bălai, dar nu-i adevărat. Era atât de negru încât te uimea, și ochii ei albaștri, adânci și limpezi, aveau un fel de temeritate la fel de surprinzătoare. Fu izbită de înfățișarea chinuită, pocită, a feței tânărului, dar nu fu cătuși de puțin speriată.

— Iată, făcu Regele, unindu-le mâinile. Iată-l pe Lancelot, cel despre care ți-am vorbit. El o să fie cel mai bun cavaler pe care-l am. N-am văzut niciodată o asemenea figură ca cea pe care mi-a făcut-o, zău așa, zdravănă căzătură! Vreau să fii bună cu el, Gwen. Tatăl lui este unul din cei mai buni prieteni ai mei.

Îi sărută cu răceală mâna Reginei.

Nu băgă de seamă nimic deosebit la ea, fiindcă minții îi era plină de imaginile pe care și le alcătuisese pentru sine. Nu mai era loc pentru imaginea reală a celei ce era ea, în carne și oase. Se gândea la ea, numai ca la persoana care-l jefuise și, din moment ce tâlharii sunt oamenii fără inimă, necinstiți și intriganți, atunci în mintea lui ea căpătă această formă.

— Bună să-ți fie inima, spuse Regina.

Arthur adăugă:

— Va trebui să-i spunem ce s-a mai întâmplat de când a plecat. Ce de lucruri de povestit! Cu ce să începem?

— Începeți cu Masa, spuse Lancelot.

— Oho, nu! Numai asta nu!

Regina răsă și-i zâmbi noului cavaler.

— Arthur se gândește tot timpul la ea, spuse. Chiar și noaptea, tot pe ea o visează. N-o să poată să-ți povestească dacă nu vorbește o săptămână întreagă.

— Nu merge rău deloc, spuse Regele. Nu poți spera ca un lucru ca ăsta să meargă tot timpul ca uns. Dar ideea sălășluiește și oamenii au început s-o priceapă, și ăsta-i lucrul cel mai de seamă. Sunt sigur că până la urmă tot merge.

— Dar partida celor din Orkney?
— Ne-nțelegem noi cu el până la urmă.
— E vina acelui Gawaine? Întrebă Lancelot. Care-i de fapt necazul cu partida celor din Orkney?

Regele căpătă o înfățișare încurcată. Spuse:

— Adevărata problemă cu ei este Morgause, mama lor. Ea i-a crescut și le-a dat atât de puțină dragoste și îngrijire încât acum le e greu să-i înțeleagă pe cei cu inimă bună și sufletul curat. De aceea sunt temători și bănuitori și nu-mi înțeleg ideea, așa cum aş vrea eu s-o facă. Îi avem pe trei dintre ei aici – Gawaine, Gaheris și Agravaine. Nu-i vina lor.

— Arthur a poruncit primul post de Rusalii în anul când ne-am căsătorit, explică Guenever, și a trimis pe toată lumea în căutarea unor aventuri, ca să vadă cum se aplică în practică ideea lui. Și când s-au întors, Gawaine tăiasse capul unei femei și chiar scumpul de Pellinore dăduse bir cu fugiții și nu scăpase o demoazelă ce se afla în restriște. Arthur a fost grozav de furios.

— Nu-i vina lui Gawaine, spuse Regele. E un băiat bun. Mie-mi place. E greșeala femeii aceleia.

— Sper că lucrurile merg mai bine de-atunci?

— Da. E-o treabă înceată, bineînțeles, dar sunt sigur că am putea să spunem că lucrurile merg mai bine acum.

— S-a căit Pellinore?

— De căit s-a căit, spuse Arthur. De fapt, n-avea de ce se căi. A fost una dintre zăpăcelile lui. Dar necazul e altul, că de când s-a însurat cu fiica Reginei de Flandra s-a făcut un viteaz așa de neînfricat că s-a apucat de-adevăratele să se ia la bătaie în sulți cu te miri cine și culmea e că de multe ori și câștigă. Ți-am spus cum l-a omorât într-o zi pe Regele Lot, când făceau niște exerciții. Asta a însemnat multe dușmării. Feciorii familiei de Orkney au jurat să răzbune moartea tatălui lor și caută să-i verse sângele bietului Pellinore. Am mare bătaie de cap să-i fac să se poarte cum se cuvine.

— Lancelot te va ajuta, spuse Regina. Ce bine că avem acum un prieten să ne ajute.

— Da, așa e. Ei, și-acum, Lance, bănuie că vrei să-ți vezi camera.

Era în a doua jumătate a verii, și șoimarii amatori din Camelot își dresau pelerinii, desăvârșindu-le antrenamentul. Dacă ești un șoimar deștept, atunci șoimul se ridică iute în aer. Dacă nu ești, atunci ai să faci tot felul de greșeli și rezultatul va fi acela că șoimul n-o să-și termine antrenamentul așa curând. Așa că vedeți, toți șoimarii din Camelot încercau să arate că erau deștepți – înălțându-și în aer și apoi chemându-și înapoi șoimii cât mai repede cu putință – și, dacă făceai o plimbare prin câmpii, găseai în toate părțile maeștri de șoimi, cum li se mai spunea șoimarilor, care, cu o față de parcă ar fi supt numai zeamă de cucută dreasă cu lămâie, își întindeau frânghiile cu care legau șoimii și se ciorovăiau cu asistenții lor. Șoimăritul, așa cum a arătat Iacob I, este o stărnire cumplită a tuturor pasiunilor.

Asta fiindcă șoimii, ei înșiși, sunt niște făpturi furioase și oamenii care lucrează cu ei prind aceleași năravuri.

Arthur îi dăruie lui Sir Lancelot un șoim islandez, într-o colivie, pentru ca să-și petreacă plăcut ceasurile de odihnă. Acesta se putea socoti un act de mare măgulire, fiindcă șoimii islandezi se cuveneau să fie folosiți numai de regi.

În orice caz, asta ne spune Stareța Juliana Berners⁷⁷ – cine știe, poate greșește. Unui împărat i se cuvenea un vultur, un rege putea avea un șoim islandez și, după aceștia, veneau după cum urmează: șoimul pelerin pentru un conte, eretele pentru o doamnă, uliul porumbar pentru un răzeș sau un boiernaș, coroiul pentru un popă și șerparul pentru dascăl. Lancelot fu încântat de darul primit și intră în întrecere cu alți șoimari mândri, care criticau cu furie metodele celorlalți și-și trimiteau unul altuia mesaje de venin îndulcit până li se îngălbenea albul ochilor de invidie.

Șoimul islandez care-i fusese dăruit lui Lancelot nu năpărlise încă de tot. Ca și Hamlet, era gras și respira din greu.⁷⁸ Îndelunga sa reclusiune în colivie, în timp ce năpărlise, îl făcuse să fie plin de draci și mai tot timpul posomorât. Așa că Lancelot trebui să-l antreneze îndelung la funie, vreo câteva zile la rând, înainte de a fi sigur că putea fi lăsat la pradă.

Regele Arthur o rugase pe nevastă-sa să fie bună cu tânărul cavaler. Era îndrăgostită de soțul ei, și își dădea seama că apăruse ca un corp străin între Rege și prietenul lui. Nu era atât de proastă încât să încerce să-și ispășească această vină în fața lui Lancelot, dar îl îndrăgise așa cum era. Îi plăcea fața lui colțuroasă, oricât de hâdă era, și-apoi Arthur o rugase să fie bună cu el. Era mare lipsă de ajutoare la șoimărit în orașul Camelot, fiindcă toată lumea se ocupa de treaba asta. Așa și Guenever începu să meargă cu Lancelot ca să-l ajute la ghemurile de sfoară.

N-o prea băga el în seamă pe femeie. „Uite că vine femeia aceea!” își spunea în sinea lui, sau: „Uite că pleacă femeia aceea!”

Era întotdeauna cufundat în atmosfera vânatului cu șoimii, care era numai în parte o treabă pentru femei, și rareori se gândea la ea mai mult decât ca la o ajutoare de șoimar. Se făcuse un flăcău binevoitor și bine-crescut, în ciuda urâteniei lui, și era un băiat prea bun ca să mențină mult un gând urât. Gelozia i se schimbă într-un fel de nepăsare față de existența ei. Își continuă șoimăritul, mulțumindu-i cu politețe pentru ajutor și acceptându-l cu curtoazie.

Într-o zi ieși o încurcătură, socotise greșit cantitatea de hrană care s-ar fi cuvenit dată cu o zi înainte. Șoimul islandez era într-o dispoziție cât se poate de proastă și Lancelot fu cuprins și el de o furie surdă. Guenever, care nu era deosebit de pricepută la șoimărit și care nu îi acorda cine știe ce interes deosebit, fu înspăimântată de fruntea lui încruntată și de căutătura-i fioroasă, și, fiindcă era

---

⁷⁷ Berners, Juliana, presupusa stareță a mănăstirii Sopwell în Hertfordshire și autoarea *Cărții de la St. Albans*. Lucrarea, una dintre primele tipărite în Anglia (1486), conține studii asupra șoimăritului, vânatului și heraldicii.

⁷⁸ În ciuda viziunii regizorale moderne, Hamlet văzut de Shakespeare era gras și astmatic (Hamlet, act V, sc. 2).

însălmântată, deveni stângace. Încerca din toate puterile să se descurce singură, dar știa că nu e îndemnatică și, plină de cele mai bune intenții, încurcă și mai tare funia.

Atunci, el îi smulse din mână ghemul, cu un gest care era aproape grosolan.

— Nu-i bine, nu așa! strigă Lancelot, și începu să desfacă cu degete nervoase frânghia, punând în ordine treaba pe care ea o făcuse atât de prost și cu atâta bunăvoință. Pe sub sprâncenele încruntate, arunca o uitătură groaznică.

Fu atunci un moment în care totul rămase neclintit. Guenever înțepeni, rănită în adâncul inimii. Lancelot, simțindu-i tăcerea, rămase și el nemișcat. Șoimul încetă să mai bată din aripi și frunzele nu mai foșniră.

În acei moment, tânărul știa că jignise o ființă vie, de vârsta lui. Citi în ochii ei gândul că era un nesuferit și că o surprinsese cu purtarea lui urâtă. Ea îi dăruise bunătate și el îi întorsese răutate. Dar cel mai important lucru era că femeia asta era o ființă reală. Nu era o mironosiță, nu era necinstită, fără inimă și intrigantă. Era drăguța Jenny, care simțea și gândea.

Primii doi care au băgat de seamă că Lancelot și Guenever erau pe cale să se îndrăgostească au fost Moș Dap și Regele Arthur, el însuși. Arthur fusese avertizat de lucrul acesta de către Merlyn – care era acum închis în siguranță în peștera sa de către capricioasa Nimue – și tot timpul, în subconștient, îi fusese teamă de asta. Dar nu-i plăcea niciodată să cunoască din timp viitorul și reușise să și-l șteargă din memorie. Reacția lui Moș Dap fu să-i țină elevului său o predică, în timp ce stăteau în sălaș cu șoimul islandez care se mai potolise acum.

— Pe tălpile Domnului! spuse Moș Dap, însoțind această replică de alte exclamații asemănătoare. Ce mai e și asta? Ce faci? Se poate așa ceva, cel mai grozav cavaler al Europei să lepede tot ce l-am învățat EU, de dragul ochilor frumoși ai unei muieri? Și, unde mai pui, a uneia măritate pe deasupra!

— Nu știi despre ce vorbești.

— Poftim! Nu știe! Nu vrei să știi! Maică Precistă! urlă Moș Dap. Păi despre cine vrei, mă rog, să vorbesc dacă nu despre Guenever?! Slăvit fie Domnul în vecii vecilor, amin!

Lancelot îl apucă pe bătrânul gentleman de umeri și-l puse jos pe o laviță.

— Ascultă, unchiule, spuse el cu hotărâre. Demult voiam eu să vorbesc cu matală. N-ar fi vremea să te întorci la Benwick?

— Benwick! strigă moșul, de parcă ar fi fost înjunghiat în inimă.

— Da, Benwick! Tot nu poți să continui să pretinzi la nesfârșit că ești scutierul meu. Una la mână, că ești fratele a doi regi, și a doua, că ești de trei ori mai mare decât mine. Asta ar însemna să nu respectăm legile armelor.

— Legile armelor, strigă bătrânul. Ptiu!

— Mă rog, dar n-are niciun rost să zici ptiu!

— Și eu care te-am învățat tot ce știi pe pământul ăsta! Eu să mă întorc la Benwick, fără să văd ce-ți poate pielea. Păi sigur că da, nici măcar spada n-ai scos-o o dată să văd și eu cum stau treburile, încă nu l-ai folosit pe Joyeux⁷⁹. Știi cum se cheamă asta? Nerecunoștință, perfidie, trădare! Oh, vai mie, durerea asta mă bagă-n groapă! Oh, pe sufletul meu, mare necaz!

Și tulburatul bătrân se porni pe-o serie lungă de imprecății galice, incluzând așa-numita sudalmă a lui William Cuceritorul *Per Splendorem Dei*⁸⁰, precum și *Pasque Dieu* ceea ce reprezenta cam ce gândea imaginarul rege Ludovic al XI-lea că ar fi o glumă. Inspirat de-acest mod regal de a gândi, el adăugă exclamațiile lui Rufus, Henry I, John și Henry al treilea care erau, în ordinea dată mai sus: Pe Sfânta Față a lui Lucca, Pe moartea Domnului, Pe măselele Domnului și pe Capul Domnului. Șoimul irlandez părând să aprecieze expunerea, își învolbură penele cu mult zel, ca o fată în casă care scutură pe fereastră o cârpă de praf.

---

⁷⁹ Cavalerii aveau obiceiul să dea nume spadelor care-i făceau vestiți. Astfel, spada lui Arthur era Excalibur, cea a lui Lancelot, Joyeux.

⁸⁰ Pe măreția Domnului! (lat.).

— Bine, dacă nu vrei să te duci, nu te duce, spuse Lancelot. Dar am să te rog atunci să nu mai vorbești cu mine despre Regină. N-am ce face dacă ne place unuia de celălalt, și cred că nu e nimic rău să iubești oamenii, nu-i așa? Asta nu înseamnă că am fi niște ticăloși. Când începi să-mi ții predici despre ea, vorbele tale fac să pară că între noi ar fi ceva urât. Asta e ca și cum ai gândi rău despre mine, sau n-ai crede în onoarea mea. Te rog să nu mai pomenesti din nou despre subiectul ăsta.

Moș Dap își dădu ochii peste cap, își răvăși părul, își trosni încheieturile degetelor, își sărută buricul degetelor și făcu alte gesturi menite a-i exprima punctul său de vedere. Dar după aceea nu se mai referi niciodată la acest subiect.

Reacția lui Arthur fu și mai complicată. Avertismentul lui Merlyn în legătură cu doamna lui și cu cel mai bun prieten al său conținea în sine sămburele propriei sale contradicții, fiindcă prietenul tău nu poate să-ți fie prieten, dacă este în același timp și cel care te înșală cu propria nevastă. Arthur o adora pe Guenever a sa, cu fața ca o petală de roză, pentru minunata ei frumusețe, și avea pentru Lancelot un respect instinctiv care avea să devină curând afecțiune. Asta făcea dificil și să-l suspectezi și să nu-l suspectezi.

Concluzia la care ajunsese fu că cel mai bun lucru ar fi să rezolve problema luându-l cu sine pe Lancelot în războiul roman. Acesta, în orice caz, îl va despărți pe băiat de Guenever, și-apoi, ce plăcut va fi să aibă cu sine un discipol – un ostaș atât de bun – fie că avertismentul lui Merlyn era adevărat sau nu.

Războiul roman era o afacere complicată care era pusă la cale de ani de zile. Nu trebuie să ne mire peste măsură. Era în felul lui consecința logică a luptei de la Bedegraine – continuarea acelei bătălii pe scară europeană. Ideea feudală a războiului pentru răscumpărare fusese nimicită în Britania, dar nu și în străinătate, și acum vânătorii străini de răscumpărări se dădeau la Regele care de-abia-și așezase puterea. Un domn pe numele Lucius, care era Dictatorul Romei – și o ciudat să te gândești că „Dictator” este chiar cuvântul pe care-l folosește Malory – trimisese o solie cerând de la Regele Arthur un tribut – acesta se numea înainte de război tribut și după aceea răscumpărare – căreia Regele, după ce se consultase cu parlamentul său, îi răspunse că nu datora niciun tribut! Așa că Dictatorul Lucius îi declarase război. De asemenea, mai trimise dânsul și soli – ca Lars Porsena în Macaulay – în toate punctele cardinale, să adune aliați. Avea nu mai puțin de șaisprezece Rige care porniseră cu el din Roma în Germania de Sus, mășăluind împreună ca să poarte bătălia cu Englezii. Avea aliați din: Ambage, Arrage, Alisandria, Indea, Hermonia, Euphrates, Arfrike, Europa cea Mare, Ertaine, Elamia, Arabia, Egipt, Damaske, Damiere, Cayer, Capadocia, Tarcia, Turcia, Pouncia, Pampoille, Surrie și Galatia, pe lângă alții din Grecia, Cipru, Macedonia, Calabria, Catelandia, Portingalia și multe mii de Spanioli.

În cursul primelor săptămâni ale pasiunii lui Lancelot pentru Guenever, sosi și timpul ca Arthur să traverseze Canalul, pentru a preîntâmpina în Franța pe dușmanii lor – și în acest război se hotărâse el să-l ia pe înflăcăratul tânăr cu el.

Lancelot, bineînțeles, nu era în vremea aceea încă recunoscut ca șef al cavalerilor Mesei Rotunde, așa că ar fi fost luat în orice caz. În acea perioadă a vieții lui purtase numai o singură luptă adevărată și aceea cu însuși Arthur, deci căpetenia acceptată a cavalerilor era Gawaine.

Lancelot era furios că fusese luat de lângă Guenever, fiindcă simțea că aceasta implică o lipsă de încredere. Pe lângă asta, știa că Sir Tristam fusese lăsat într-o situație asemănătoare împreună cu soția Regelui Mark din Cornwall. Nu vedea de ce să nu fie lăsat și el cu Guenever.

Nu e nevoie să intrăm în amănuntele întregii povești a campaniei Romane, deși aceasta dură câțiva ani de zile. Era genul obișnuit de război, cu lovituri și atacuri și strigăte de amândouă părțile, cu spade trăsnite în cap cu toată puterea, cu o mulțime de oameni doborâți de pe cal, cu mari vitejii, fapte de bravură și isprăvi de arme care uimeau în fiecare zi omenirea întreagă. Cu alte cuvinte – era un fel de Bedegraine pe scară mare – cu același refuz din partea lui Arthur de a considera lupta ca un fel de întreprindere sportivă sau comercială deși, într-un fel, a avut și războiul acesta întâmplările lui caracteristice. Gawaine cel roșcovan își pierdu cumpătul când fu trimis într-o solie și omorî un om în mijlocul negocierilor. Sir Lancelot duse o bătălie cumplită în care oamenii săi erau depășiți numeric cu trei la unu. Îl ucise pe Regele Lyly și pe alți trei mari lorzi, numiți Alakuke, Herawd și Heringdale. În cursul campaniei fură numărați trei uriași celebri care-și pierdură zilele în luptă – doi dintre ei fiind uciși chiar de mâna lui Arthur. În fine, în ultima luptă, Arthur îi dădu împăratului Lucius o asemenea lovitură în cap, încât Excalibur nu se opri până nu-i ajunse la piept, și s-a mai descoperit după aceea că printre cei uciși se găseau și Sowdan al Surriei și Regele Egiptului și Regele Etiopiei, precum și alți șaptesprezece regi din diverse regiuni, împreună cu șaiszeci de senatori din Roma. Arthur le puse trupurile în niște somptuoase sicrie – fără nici cea mai mică intenție de sarcasm – și le trimise, în locul tributului care-i fusese cerut, Primarului Romei. Aceasta l-a făcut pe respectivul Primar, precum și aproape întreaga Europă să-l accepte ca suzeran. Teritoriile din Pleasance, Pavia, Petersaint și Portul Tremble îi închinară omagiu. Convenția feudală a bătăliei fu abolită odată pentru totdeauna, atât pe Continent cât și în Anglia.

În cursul războiului, Arthur începu să-l iubească sincer pe Lancelot și, atunci când ajunseră acasă, nu mai credea deloc în profeția lui Merlyn. Aproape că o uitase. S-a făcut tuturor cunoscut că Lancelot e cel mai mare luptător al întregii armate. Amândoi erau ferm deciziși ca Guenever să nu-i mai despartă și, astfel, primii câțiva ani trecură fără griji.

CAPITOLUL VI

Ce imagine și-or fi făcut oamenii din timpul acela despre Sir Lancelot? Probabil că se gândeau la el ca la un tânăr hâd, bun de luptă. Dar el era mai mult decât atâta. Era un cavaler cu respect medieval pentru onoare.

Există o expresie pe care-o mai întâlnești încă și azi pe la țară, expresie care înglobează în sine mult din ceea ce gândea, simțea și voia să spună el. Țăranii o mai folosesc în Irlanda, ca laudă sau compliment, spunând: „Cutare are Cuvânt. Face el ce-a promis.”

Lancelot încerca să aibă cuvânt. El îl considera a fi – la fel cum și în zilele noastre îl mai consideră țăranii ignoranți – cel mai de seamă lucru din stăpânirea unui om.

Dar lucrul ciudat e că sub firma credinței față de sine și față de ceilalți, el avea o natură contradictorie, care era departe de a fi sfântă. Cuvântul lui era prețios pentru el nu numai fiindcă era un om bun, dar și pentru că era un om rău. Oamenii răi sunt aceia care au nevoie de principii care să-i țină în frâu. Un lucru e sigur, îi plăcea să rănească oamenii. Tocmai pentru ciudatul motiv că era crud, sărmanul n-a ucis niciodată un om care implora cruțare și nici nu a comis vreo acțiune crudă pe care s-o fi putut împiedica din timp. Unul dintre motivele pentru care s-a îndrăgostit de Guenever a fost acela că prima manifestare față de ea a fost o jignire. S-ar fi putut să n-o fi observat niciodată ca persoană dacă n-ar fi văzut în ochii ei durerea.

Oamenii au motive ciudate pentru a sfârși ca sfinți. Un om care nu ar fi fost chinuit de năzuința bunei-cuviințe ar fi fugit pur și simplu cu nevasta eroului lui și atunci poate că tragedia lui Arthur nu s-ar fi întâmplat niciodată. Un individ oarecare, care nu și-ar fi petrecut jumătate din viață torturându-se pentru a încerca să descopere ce e drept așa încât să-și biruie înclinația spre ceea ce e rău, poate că ar fi tăiat nodul gordian care i-a dus la ruină.

Când cei doi prieteni au sosit în Anglia, întorcându-se din Războiul Roman, flota a acostat la Sandwich. Era o zi cenușie de septembrie, cu fluturi de aramă și sineală zburând nebunește prin iarba fragedă ce crescuse după primul cosit, cu potârniche slobozind chemări ascuțite ca niște lăcuste, cu mure care prindeau culoare, cu alune ce-și adăposteau încă sămbureli fără de gust în leagăne de vată.

Regina Guenever ieșise pe țarm să-i întâmpine și primul lucru pe care Lancelot îl află, după ce dânsa îl salută pe Rege, a fost acela că ea totuși putea să-l despartă de prietenul lui. Făcu o mișcare de parcă măruntaiele i s-ar fi răsucit și înnodat, o salută pe Regină, și se duse să se trântescă într-un pat, la cel mai apropiat han și rămase acolo cu ochii deschiși, ațintiți în tavan, toată noaptea. Dimineața, ceru permisiunea de a părăsi Curtea.

— Bine, dar nici n-ai fost încă la Curte, spuse Arthur. De ce vrei să pleci așa de curând?

— S-ar cuveni să plec.

— S-ar cuveni? întrebă Regele. Ce vrei să spui cu asta, că s-ar cuveni să pleci?

Lancelot își încleștă pumnii, până ce încheieturile degetelor i se albiră și-i ieșiră afară și apoi spuse:

— Vreau să plec într-o Expediție. Vreau să găsesc o aventură.

— Bine, Lance, dar...

— Pentru asta am făcut Masa Rotundă, nu-i așa? urlă tânărul. Cavalerii trebuie să plece în expediții cavaleriești, să se lupte împotriva Puterii, nu-i așa? De ce încerci să mă oprești? Doar asta-i scopul vieții noastre!

— Ei, haide, lasă! făcu Regele. Nu-i nevoie să te-nfurii pentru nimica toată. Dacă vrei să mergi, bineînțeles că poți face tot ce dorești. Eu m-am gândit numai că ar fi foarte bine dacă te-am avea împreună cu noi pentru câteva zile. Hai, nu fii supărat, Lance. Nu știu ce ți-a cășunat.

— Întoarce-te curând, spuse Regina.

CAPITOLUL VII

Acesta fu începutul faimoaselor Expediții în căutarea aventurilor. Ele nu erau menite să-i cucerească faimă sau distracție. Erau numai o încercare de a scăpa de Guenever. Erau zbaterile sale de a-și salva onoarea, nu de a o statornici.

Va trebui să descriem în detaliu una dintre Expedițiile sale, astfel încât să arătăm felul în care a încercat să-și distragă atenția și să uite povestea lui de iubire, precum și felul în care a funcționat acea celebră onoare a sa. De asemenea, această descriere ne va da o imagine a stării Angliei, care l-a silit pe Regele Arthur să-și elaboreze și să pună în practică teoria sa a justiției. Asta nu însemna că Arthur era un formalist, ci numai că acea țară a sa a Gramaryei se afla într-un asemenea hal de anarhie în acele zile de început, încât numai o idee precum a Mesei Rotunde mai putea face țara să supraviețuiască. Modul de a purta război al oamenilor ca Lot fusese stârpit, dar nu și stăpânirea necontrolată a baronilor care trăiau ca niște gangsteri pe propriile lor domenii. Baronii smulgeau dinții evreilor ca să scoată bani de la ei sau puneau la rumenit episcopii care-i contraziceau. Șerbii care aparțineau unor stăpâni răi erau perpeliți la foc mocnit, sau stropiți cu plumb topit, sau trași în țeapă, sau lăsați să moară cu ochii scoși, sau se târau pe drumuri în mâini și în genunchi fiindcă li se tăiaseră tendoanele picioarelor. Dușmânii meschine băntuiau țara, spre distrugerea celor săraci și fără apărare și, dacă un cavaler se întâmpla să fie doborât de pe cal într-o bătălie, el era așa de bine înșurubat și ambalat, încât numai un expert putea să-i facă vreun rău. Philip Augustus al Franței, de pildă, a fost doborât de pe cal și înconjurat de pedestrime în legendara bătălie de la Bouvines: totuși, deoarece nefericita infanterie era cu totul incapabilă de a-l străpunge, a fost salvat curând după aceea și a continuat să lupte cu atât mai bine cu cât își pierduse calmul și punea pasiune în măcelărirea inamicilor. Dar să lăsăm povestea primei Expediții a lui Lancelot să vorbească de la sine despre epoca tulbure a Puterii.

La hotarele țării Galilor, ținut care poartă numele de Wales, locuiau doi cavaleri pe nume Sir Carados și Sir Turquine. Amândoi erau de spiță Celtică. Acești doi baroni conservatori nu i se supuseseră niciodată lui Arthur, și nu credeau în nicio formă de guvernământ, în afară de legea forței. Aveau castele solide și lefegii ticăloșiți în rele, care găseau mult mai multe prilejuri pentru blestemățiile lor sub conducerea baronilor decât ar fi găsit într-o societate în care ar fi domnit pacea și ordinea. Duceau o existență de acvilă, din prada smulsă semenilor lor mai slabi. De fapt, nu e drept să-i compari cu vulturii, fiindcă multe dintre aceste păsări sunt niște făpturi nobile, în timp ce despre Sir Turquine puteai spune orice pofteai, numai că era un om nobil, nu. Dacă ar fi trăit în zilele noastre, probabil că ar fi fost închis într-un balamuc, sau, în orice caz, toți prietenii l-ar fi sfătuit cu compasiune să treacă pe la un psihanalist.

Într-o zi, când Sir Lancelot călărea cam de o lună de zile în căutarea aventurii sale – tot timpul depărtându-se de locul unde-ar fi vrut să fie, așa încât fiecare pas al calului era un adevărat chin – iată că apare în fața lui un cavaler în armură

călărind pe o iapă gigantică, purtând pe oblâncul șei, aruncat ca o cârpă nefolositoare, pe un alt cavaler, legat fedeleș. Cavalerul legat leșinase. Era plin de sânge și noroi, ud learcă, și capul, care atârna pe greabănul iepei, era împodobit de un păr roșu. Cavalerul care-l făcuse prizonier era un om de o statură enormă și Lancelot îl recunoscu după blazon ca fiind Sir Carados.

— Cine e prizonierul tău?

Cavalerul cel mare ridică scutul prizonierului său, care atârna în spate și arată blazonul: *aur, galoane de purpură, între trei ciulini verzi.*

— Ce faci cu Sir Gawaine?

— Vezi-ți de treaba ta, spuse Sir Carados.

Gawaine trebuie să-și fi venit în simțiri când se oprise iapa, fiindcă i se auzi vocea, venind din jos:

— Ei, omule, care ești? Să fie Sir Lancelot?

— Ce bucurie, Gawaine. Cum mai stai?

— Nicicând mai rău, spuse Sir Gawaine, în afară de cazul în care ajutor îmi va întinde domnia ta, căci de nu mă vei salva, eu nu cunosc cavaler care să poată împlini acest miracol.

Vorbea formal în limbajul superior al cavalerismului – fiindcă în zilele acelea erau două feluri de a vorbi, cum ar fi Germana de Sus și de Jos, sau Franco-Normanda și Engleza Saxonă.

Lancelot privi la Sir Carados și spuse în dialectul locului:

— Ce-ar fi să-l lași pe omul ăsta jos și să te lupți cu mine?

— Dobitocule! Nici n-am mai văzut așa un dobitoc, spuse Sir Carados. Am să te servesc și pe tine în același fel.

Apoi îi lăsară pe Gawaine pe pământ, legat, așa încât să nu poată fugi, și se pregătiră pentru luptă. Sir Carados avea un scutier care să-i dea sulita, dar Lancelot stăruise să-l lase pe moș Dap acasă. Așa că trebui să se servească singur.

Lupta fu diferită de cea pe care o avusese cu Arthur. De data aceasta, cavalerii erau de forțe sensibil egale, și în atacul cu sulita cu care începu, niciunul dintre adversari nu fu doborât de pe cal. Sulitele din lemn de arțar se făcură așchii, dar amândoi rămaseră în șa și caii rezistară șocului. În lupta cu spadele care urmă, Lancelot se dovedi mai bun. După ceva mai mult de o oră de luptă, reuși să-i dea lui Sir Carados o asemenea lovitură peste coif, încât îi străpunse cutia craniană – și apoi, în vreme ce mortul se mai legăna încă în șa, îl apucă de guler, îl trase sub picioarele calului său, descălecă în aceeași clipă și-i zbură capul cât colo. Îl eliberă pe Sir Gawaine, care-i mulțumi din toată inima și-o porni din nou călare pe primejdioasele drumuri ale Angliei, fără să se mai gândească o clipă la Carados. Se întâlni după un timp cu un văr mai tinerel de-al lui, Sir Lionel, și, împreună, o porniră călare în căutarea relelor pe care trebuiau să le îndrepte.

Într-o zi, când călăreau de câțeva vreme, ajunseră într-o după-amiază sufocantă într-un codru. Lancelot era atât de ostenit de lupta pe care o dădea în sinea lui cu dragostea pentru Regină, precum și de zăduful acelei după-amiezi, încât simți că nu poate merge mai departe. Și lui Lionel îi era somn, așa că se hotărâră să se întindă

sub un măr dintr-un gard viu, după ce-și legară caii de o ramură. Lancelot se cufundă imediat în somn, dar bâzâitul musculițelor nu-l lăsă pe Sir Lionel să alipească și, cât sta treaz, văzu un lucru tare ciudat.

Ceea ce văzu dânsul erau trei cavaleri în armură și cu arme, galopând de mama focului să-și scape viața, cu un singur cavaler în urmărirea lor. Copitele cailor tunau și zguduiau pământul, așa că era foarte ciudat că Lancelot nu se trezi, până ce giganticul urmăritor își ajunse prada și, după ce-i dezcălecă unul câte unul, îi luă prizonieri și-i legă fedeleș.

Lionel era un băiat ambițios. Se gândi că acum era momentul să-i arate celebrului său văr cine era el. Se ridică în liniște, își puse în ordine armura și porni călare să-l provoace pe cavalerul victorios. În mai puțin de un minut zăcea și el la pământ, legat burduf că nu putea mișca un deget și, înainte ca Lancelot să se trezească, întregul alai dispăruse. Misteriosul învingător în toate aceste patru lupte era Sir Turquine, frate cu acel Carados pe care-l ucisese nu demult Lancelot. Obiceiul lui era să-și ducă toți captivii în castelul său întunecat, unde-i dezbrăca la piele și-i pocnea cu biciul spre mulțumirea inimii lui, așa de distracție.

Lancelot mai dormea, când pe lângă el trecu un nou cortegiu, mergând în pasul calului. În mijlocul acestui cortegiu călare se afla un baldachin verde de mătase, purtat pe patru sulite de patru cavaleri strălucit înveșmântați. Sub polog mergeau călare pe catări albi, patru Regine între două vârste, care aveau o înfățișare colorată. Tocmai treceau de mărul sub care se afla Lancelot, când armăsarul lui n-avu altceva mai bun de făcut decât să necheze.

Regina Morgan the Fay, care era cea mai mare dintre cele patru – toate vrăjitoare – opri procesiunea și o porni călare spre Sir Lancelot. Arăta ca un om primejdios, așa cum stătea întins, îmbrăcat din cap până-n picioare în armură de război, printre firele lungi de iarbă.

— Ăsta-i Sir Lancelot!

Nimic nu circulă mai repede decât scandalul, în special la oamenii supranaturali, așa că cele patru Regine știau că era îndrăgostit de Guenever. Mai știau ele de asemenea cum că era acum recunoscut drept cel mai puternic dintre cavalerii lumii. Erau grozav de geloase pe Guenever din această pricină. Fură încântate de ocazia ce li se oferea. Începură să se certe între ele pentru dreptul de a-l avea ca obiect al magiei lor.

— Nu-i nevoie să ne certăm, spuse Morgan the Fay. Îi fac eu acum o vrajă ca să nu se scoale șase ore. Când ajungem cu el în siguranță la castelul meu, o să aleagă chiar el singur dintre noi pe cea pe care o va dori.

Zis și făcut. Luptătorul adormit fu purtat pe scutul său de către doi cavaleri și dus la Castelul Chariot. Castelul nu mai avea înfățișarea de basm de palat din merinde, ci căpătase aspectul său de fiecare zi, de cetate obișnuită. Acolo fu întins într-o odaie rece și pustie, cufundat în somn și lăsat până ce i-or trece farmecele.

Când se trezi, Lancelot n-avea habar unde se găsește. Camera era întunecoasă și părea să fie făcută din piatră ca o temniță. Stătea în întuneric, întrebându-se ce-o să i se mai întâmple. Mai apoi începu să se gândească la Regina Guenever.

Lucrul care se întâmplă fu acela că o tânără domniță îi aduse cina și-l întrebă de sănătate:

— Ei, cum te simți, Sir Lancelot?

— Păi nu prea știu, frumoasă domniță. Nu știu cum am ajuns aicea, așa că n-aș prea putea să-ți zic cum mă simt.

— Nu-i trebuință să-ți fie teamă, îi spuse ea. Dacă ești un om atât de mare pe cât se spune, cine știe, poate c-oi putea și eu să te ajut mâine dimineață.

— Mulțumesc. Și, fie că mă ajuți sau nu, aș vrea să-mi păstrezi un gând bun.

Și astfel dispăru frumoasa fată.

Dimineața se auzi zornăitul zăvoarelor și scârțâitul lacătelor ruginite și mai mulți mercenari în cămăși de zale intrară în temniță. Se înșiruiră de fiere parte a ușii, și în urma lor intrară Reginele-vrăjitoare, toate îmbrăcate cu ce-aveau mai bun prin sipete. Fiecare dintre regine îi făcu o reverență maiestuoasă.

Sir Lancelot se ridică politicos și se înclină cu gravitate în fața fiecăreia dintre Regine. Morgan the Fay le recomandă ca pe Reginele de Gore, Northgalis, Eastland și Insulelele-din-Afară.

— Uite cum stă treaba, spuse Morgan the Fay, știm despre tine, nu cumva să crezi că nu știm. Ești Sir Lancelot Dulac, și ai în prezent o poveste de amor cu Regina Guenever. Se afirmă cum că ai fi cel mai bun cavaler de pe lume și de-asta te iubește femeia aceea. Ei, cu toate astea s-a terminat acum; Noi, cele patru Regine, te avem în puterea noastră, și trebuie să alegi pe care din noi o vrei să-ți fie doamnă și stăpână. E musai să alegi chiar tu, asta e clar – dar, oricum ar fi, pe una dintre noi tot trebuie s-o alegi. Ei, pe care-o vrei?

Lancelot spuse:

— Cum aș putea răspunde la o asemenea întrebare?

— Uite-așa. Trebuie să răspunzi.

— În primul rând, se apără el, ceea ce spuneți despre mine și soția Regelui Angliei este neadevărat. Guenever este doamna cea mai credincioasă stăpânului ei în viață. De-aș fi liber, sau de-aș avea armura, aș lupta cu orice cavaler pe care-ați vrea să mi-l puneți în față, pentru a dovedi cele afirmate de mine. Iar în al doilea rând, cu siguranță vă declar că n-am de gând ca vreuna din voi să-mi fie doamnă și stăpână. Îmi pare rău dacă aceste cuvinte v-au sunat la ureche fără curtenie, dar asta-i tot ce pot să spun.

— Oh, făcu Morgan the Fay.

— Da, întări Lancelot.

— Asta-i totul?

— Da.

Cele patru regine se înclinară într-o reverență plină de demnitate înghețată și părăsiră camera. Paznicii făcură niște frumoase întoarceri de stânga-împrejur, zalele zornăindu-le pe podeaua și zidurile de piatră. Lumina pieri pe ușă. Ușa se trânti, cheia scârțâi și zăvoarele pocniră în lăcașurile lor.

Când frumoasa domniță veni iarăși cu masa, dădu semne că ar vrea să-i vorbească. Lancelot băgă de seamă că era o făptură îndrăzneată, căreia îi plăcea probabil să-și vadă de propriul ei drum.

— Spuneai că ai putea să mă ajuți?

Fata se uită bănuitoare la el și răspunse:

— Te pot ajuta, dacă tu ești cel care se zice că ai fi. Ești cu adevărat Sir Lancelot?

— Mi-e teamă că da.

— Atunci te voi ajuta, spuse ea, dacă vrei și tu să mă ajuți pe mine.

După care izbucni în lacrimi.

În vreme ce domnița plângea, lucru pe care dânsa îl făcea într-un mod încântător și plin de hotărâre, cred că n-ar fi rău să explicăm câte ceva despre turnirurile care aveau loc în zilele de demult în Gramarye. Un turnir adevărat era deosebit de o luptă obișnuită între cavaleri. Într-o asemenea luptă, cavalerii luptau unul cu celălalt în sulite sau cu spada, de obicei pentru un premiu. Dar un turnir era mai mult decât o luptă liberă. Câțiva cavaleri alegeau în taberele lor luptătorii, așa încât erau două sau treizeci de persoane de fiecare parte, și-apoi se năpusteau talmeș-balmeș unii peste alții. Aceste bătălii de masă erau considerate deosebit de importante – de exemplu, odată ce-ți plăteai participarea la turnir, puteai, cu același bilet, să iei parte și la luptele individuale cu sulita – dar dacă plăteai numai taxa pentru lupta cu sulita, nu ți se dădea voie să iei parte la turnir. Oamenii erau expuși la răniri grave în învâlmășeală. În general nu erau oameni răi, cu condiția să fie îndeaproape controlați. Din nefericire, în acele zile de demult, nu erau decât rareori controlați cât de cât.

Vesela Anglie de pe vremea lui Pendragon semăna puțin cu Sărmana Bătrână Irlandă de pe vremea lui O'Connell.⁸¹ Peste tot erau tot felul de cliți. Cavalerii dintr-o regiune sau locuitorii dintr-un district sau mercenarii vreunui nobil poate că se simțeau, cine știe cum, îndemnați de un simțământ de ură pentru șleahta vecină. Ura devenea dușmănie, și apoi regele sau conducătorul unui comitat îl provoca pe conducătorul celuilalt la turnir – și amândouă facțiunile se duceau la întâlnire cu intenția fermă de a-și face una alteia cât mai mult rău. Cam același lucru era și pe vremea papistașilor și protestanților, sau a Stuarților și a Casei de Orania, când se întâlneau cu ghioagele în mână și moartea în inimi.

— De ce plângi? întrebă Sir Lancelot.

— Oh, vai de mine, suspină domnița. Groaznicul Rege de Northgalis l-a provocat pe tata la un turnir marțea viitoare, și are de partea lui trei cavaleri ai Regelui Arthur, așa că tatăl meu n-are nimic altceva de făcut decât să piardă. Și mi-e teamă că va fi rănit.

— Aha, înțeleg. Și care-i numele tatălui tău?

— E Regele Bagdemagus.

Sir Lancelot se ridică în picioare și o sărută plin de politețe pe frunte. Înțelesese de îndată ce i se cerea.

---

⁸¹ *O'Connell Daniel* (1775–1847), om politic irlandez.

— Foarte bine, spuse el. Dacă mă scapi din pușcăria asta, voi lupta marțea viitoare de partea Regelui Bagdemagus.

— Oh, mulțumesc! spuse fecioara, răsucind în mână năframa. Dar acum teamă mi-e că trebuie să plec, fiindcă or să-mi simtă lipsa.

Te cred că nu era proastă s-o ajute pe Regina vrăjitoare de Northgalis să-l țină pe Lancelot în închisoare, când tocmai Regele de Northgalis era cel ce-avea să se lupte cu taică-său.

Dimineța, înainte ca cei din castel să se fi trezit, Lancelot auzi ușa grea deschizându-se încetîșor. O mână moale se ascunse într-a sa și fu condus afară în întineric. Trecură prin douăsprezece uși vrăjite, până ce ajunseră la sala de arme, și acolo găsiră toată armura lui, strălucitoare și gata pentru el. După ce o îmbrăcă, se duseră la grajduri, și-acolo îl găsiră pe bidiviul său rătăcind pietrele cu o copită scânteietoare.

— Adu-ți amintel!

— Fără îndoială, spuse el. Și o porni călare pe podul mobil, topindu-se în lumina dimineții.

Pe când se strecuraseră prin coridoarele Castelului Chariot, puseseră la cale planul cum să se întâlnească cu Regele Bagdemagus. Lancelot avea să călărească până la o mănăstire de călugări care erau înveșmântați în alb și care se afla în apropiere, și acolo avea să se întâlnească cu domnița – care, bineînțeles, era silită să fugă de la Regina Morgan din pricina trădării ei. La acea mănăstire trebuiau să aștepte până ce Regele Bagdemagus putea fi încunoștiințat de schimbare, și-apoi aveau să facă aranjamentele pentru turnir. Din nefericire, Castelul Chariot se găsea în Pădurea Sălbatică și, până una-alta, Lancelot pierdu drumul spre mănăstire. El și calul lui rătăciră de colo până colo toată ziua, lovindu-se de ramuri, încurcându-se în tufișurile de mure și pierzându-se mereu cu firea. Pe seară dădură peste un cort de mătase roșie și înăuntru nu era țipenie de om.

Descălecă și se uită la cort. Era ceva ciudat cu el, așa de luxos și falnic în pădurea asta locuită numai de coțofene, și fără picior de om pîmprejur.

„E un cort ciudat, gândi el cu tristețe, fiindcă mintea îi era plină de Guenever, dar mă gândesc că la o adică aș putea să-mi odihnesc oasele peste noapte; ori se află aici pentru a-mi oferi vreo aventură sau alta, ori proprietarii lui au plecat în vacanță, și, în acest caz, n-or să aibă nimic împotriva să mă adăpostesc și eu pentru o noapte. Oricum, acum tot m-am pierdut, și n-am altceva de făcut.”

Deshărnă calul și-l priponi. Apoi își scoase armura și o agăță frumușel de un copac din apropiere cu scutul deasupra. După asta, mănca niște pâine pe care i-o dăduse fetișcana, bău niște apă dintr-un pârâiaș care curgea nu departe de cort, își întinse brațele până ce-i trosniră coatele, cască, se pocni cu palma de trei ori peste dinții din față și se culcă. Patul era somptuos, cu o cuvertură tot din mătase roșie, să se asorteze cu mătasea cortului. Lancelot se rostogoli în pat, își băgă nasul în perna din mătase, o sărută în locul lui Guenever și adormi pe dată.

Când se trezi, luna albaa pădurea cu razele ei și pe piciorul lui stâng se așezase un om gol, care-și tăia unghiile de la mâini.

Lancelot, care fusese brusc trezit din somnul lui plin de visuri de dragoste, se mișcă deodată în pat, când simți omul. Acesta, la fel de surprins să simtă o mișcare, sări în sus și-și înșfăcă spada. Lancelot sări afară de cealaltă parte a patului și fugi să-și ia propriile arme de unde le agățase în copac. Omul veni după el, fluturând lama spadei și încercând să-l taie pe la spate. Lancelot ajunse în siguranță la copac și apoi se întoarse cu arma în mână. Arătau ciudați și cumpliți în același timp, în lumina lunii, amândoi goi-goluți, cu armele lor de oțel argintiu licărind în bătaia lunii pline.

— Acum, strigă omul, și ținti o lovitură furioasă spre picioarele lui Lancelot.

În clipa următoare lăsase să-i cadă sabia din mâini și se ținea de pântec cu amândouă mâinile, încovoiat și şuierând de durere. Tăietura pe care i-o făcuse Lancelot lăsa să se scurgă un șuvoi de sânge, care arăta negru în lumina lunii și puteai vedea ceva din măruntaiele pântecului cu viața lor secretă scoasă la iveală.

— Nu mă lovi, strigă omul. Cruțare! Nu mă mai lovi. M-ai omorât!

— Te rog să mă ierți, spuse Lancelot. Nici măcar n-ai așteptat să iau sabia în mână.

Omul îi dădu înainte cu tânguirile:

— Cruțare! Cruțare!

Lancelot își înfipse sabia în pământ și se duse să examineze rana.

— Lasă, că nu-ți fac niciun rău, spuse el. E în regulă. Dă-mi voie să văd.

— Mi-ai scos ficatul afară, spuse omul acuzator.

— Mă rog, acum nu pot face mai mult decât să-ți spun că-mi pare rău, chiar dacă înaintea te-am rănit. Nici măcar nu știu de ce ne-am bătut. Sprijină-te de umărul meu și-am să te duc până la pat.

După ce-l băgă pe om în pat și-i opri sângele, descoperi că rana nu era mortală și, tocmai în clipa aceea, la intrarea cortului apăru o frumoasă doamnă. Aprinsese o feștilă, așa că dansa văzu într-o clipită ce se întâmplase și începu de îndată să țipe cât o ținea gura. Se năpusti să-i aducă alinare rănitului și-l acuză pe Lancelot că este un ucigaș și făcă un tăărăboi fără pereche.

— Termină cu țipetele! strigă omul. Nu-i un ucigaș. N-a fost decât o greșeală.

— Eram în pat, spuse Lancelot, când a venit și s-a așezat pe mine și amândoi am fost așa de speriați că ne-am luat la bătaie. Îmi pare rău că l-am rănit.

— Bine, da' ăsta-i patul nostru! strigă doamna, ca o ursoaică cu pui. Ce făceai în patul nostru?!

— Zău așa, spuse el, îmi pare rău. Nu era nimeni în cort când l-am găsit, și mă rătăcisem și-mi era somn, așa că m-am gândit că nu-i niciun bai dacă mă întind și eu pentru o noapte.

— Și nici nu este, spuse omul. Ești binevenit și te poți odihni în pace, și-apoi nu cred că rana e chiar așa de gravă. Aș putea să te întreb de nume?

— Lancelot.

— Ei, asta-i bună! exclamă omul. Ei, poftim, cu cine m-am găsit să mă iau la luptă. Păi nici nu-i de mirare că m-ai sfârtecat nițel. Și tocmai mă întrebam, de ce mi-a fost cruțată viața așa de ușor.

Așa că stăruiră să rămână peste noapte și dimineața îi arătară drumul spre mănăstirea călugărilor albi.

Din această întâlnire nu ieși nimic prea important pentru povestea noastră, în afară de faptul că acel cavaler, al cărui nume era Belleus, fu recomandat de către Lancelot pentru admiterea la Masa Rotundă, de îndată ce se puse iar pe picioare. Era tipul de om generos de care avea nevoie Arthur, și Lancelot încercă să-l recompenseze pentru necazul pe care i-l provocase, făcându-i rost omului de un loc la Masă.

La mănăstirea călugărilor albi, frumoasa domniță îl aștepta într-o stare de grozăvie enervare. Îi era teama ca nu cumva s-o fi trădat. Totuși, de-abia răsunară copitele calului lui pe pietre, că ea și ieși fugind cât o țineau puterile din camera din turn și-l întâmpină cu bucurie.

— Tata sosește aici astă-seară, strigă ea. Oh, ce bucuroasă sunt că ai venit! Mi-era teamă să nu fi uitat!

Gura schimonosită a lui Lancelot rânji la auzul cuvântului pe care-l folosisese. Își schimbă apoi hainele, făcu o baie și-l așteptă pe Regele Bagdemagus.

„Ce viață complicată și agitată duce omu' în Gramarye, își spuse el, încercând să-și alunge din minte imaginea tinerei Regine. Lucrurile se întâmplă așa de repede! Nici nu mai știi pe ce lume te găsești, și unde mai pui că vărul ăla al meu a dispărut de parcă n-ar fi existat, și încă nu m-am lămurit ce-a fost cu el. Zău așa, nu-i ușor să-ți păstrezi mințile, cu atâtea Regine vrăjitoare și turniruri în grup și oameni care ți se vără în pat în miezul nopții.”

Apoi își puse părul în ordine, își netezi mantia și se coborî să-l întâmpine pe Regele Bagdemagus.

N-are niciun rost să dăm o lungă descriere a turnirului. Malory o face în locul nostru. Lancelot își alege trei cavaleri care-i fură recomandați de tânăra domniță ca să-l însoțească, și aranjă ca toți patru să poarte ceea ce se numea vergescu. Această denumire desemna pavăza albă, fără niciun semn heraldic, care era purtată de cavalerii încă proaspăt unși, și Lancelot stăruia asupra acestei stratageme, fiindcă știa că de cealaltă parte îl vor înfrunta trei dintre tovarășii săi de la Masa Rotundă. Nu avea niciun interes ca aceștia să-l recunoască. Lucru care ar fi putut provoca resentimente la Curte. Pe de altă parte, considera că era de datoria lui să lupte împotriva lor, din pricina promisiunii pe care o făcuse domniței.

Regele de Northgalis, care era șeful partidei vrăjmașe, avea o sută șazeci de cavaleri în facțiunea sa, iar Regele Bagdemagus numai optzeci. Lancelot îl atacă pe primul cavaler al Mesei Rotunde și îi scoase acestuia umărul din încheietură. Pe cel de-al doilea îl izbi așa de tare, încât îi dădu sângele pe nas și calul o luă la sănătoasa

cu el. Când îi rupse și coapsa Regelui de Northgalis, toată lumea văzu că, de bună seamă, în linii mari, turnirul se terminase.

Ceea ce urmă după aceasta fu că eroul nostru hotărî să descopere ce se întâmplase cu Lionel. Acum era pentru prima oară liber să facă aceasta – fiindcă, de la dispariția vărului său, fie că fusese întemnițat de perfidele Regine, fie că trebuise să se achite de obligațiile pe care și le asumase față de fata ce-l scăpase de mânia lor. Regele Bagdemagus câștigă premiul turnirului și domnița îi fu recunoscătoare aproape până la lacrimi. Toată lumea se legă să rămână prieteni pe vecie și că numai de-or trimite o vorbuliță, fieștecă va sări în ajutorul celuilalt, după cum se cuvine între frați de cruce. După consumarea acestor efuziuni sentimentale, Lancelot se urcă pe cal, se orientă întrebând pe mai mulți țărani unde se află și o porni apoi spre pădurea de meri unde-și pierduse vărul. Se gândi că dacă mai bate locul unde-și văzuse ultima oară rubedenia, poate că, cine știe, mai prinde vreo urmă, deși se cam răcise între timp.

În crângul de meri, chiar lângă copacul unde-l furase somnul, dădu peste-o doamnă ce înainta călare pe un buiestraș. Se vede treaba că respectivul copac era fermecat, motiv pentru care în jurul lui era întreținută o asemenea circulație intensă.

— Doamnă, spuse el, știe domnia ta de niscăi aventuri în pădurea asta?

— Cum să nu, berechet, răspunse dânsa, numai să fii destul de bărbat să le faci față.

— Știu eu, mai c-aș încerca.

— Arăți a fi un bărbat zdravăn, observă doamna. Ai și-o înfățișare vitează, în ciuda urechilor care-ți sunt așezate cam departe de țeastă. Dacă vrei, am să te duc în locul în care trăiește cel mai cumplit dintre toți baronii de pe pământul ăsta, dar să știi că nu mai ai multe zile după aia.

— Las', nu-ți fă griji.

— Și-am să te duc acolo, numai de-mi spui cum te cheamă. Ar însemna să fac curată crimă dacă nu ești un cavaler cu adevărat celebru.

— Numele meu e Lancelot.

— Aha, așa m-am gândit și eu, spuse doamna. Și să știi, ai noroc că porți asemenea nume. După câte se spune despre domnia-ta, s-ar zice că ești singurul cavaler de pe lume care ar putea să-l bată pe cel la care te duc acum. Numele său e Sir Turquine.

— Bine.

— Unii zic că e nebun de legat. Ține în temnița lui șaiszeci și patru de cavaleri, pe care a pus mâna în lupte, și-și petrece timpul bătându-i cu spini. Dacă te ia prizonier, atunci să știi că te-așteaptă aceeași soartă și-o să te bată toată ziua pe pielea goală.

— S-ar părea că merită să te iei la luptă cu el.

— La el acolo, e un fel de lagăr de concentrare.

— Uite, eu pentru așa ceva m-am pregătit, declară Sir Lancelot. Arthur a inventat Masa Rotundă tocmai ca să împiedice treburi din astea.

— Dacă te duc la el, trebuie să promiți ca după aceea să faci ceva pentru mine – vreau să spun, dacă ai să izbândești.

— Și, mă rog, ce e cevaul acela? Întrebă el precaut.

— N-ai de ce te teme, spuse doamna. Nu-i vorba decât să învingi pe un alt cavaler, de care știu eu că face mari suferințe unor domnițe.

— Ah, atunci îți promit cu bucurie.

— Eh, și-acu, numai Domnul știe cum o să te descurci. Dar, oricum ar fi, am să spun o rugăciune pentru domnia-ta câtă vreme ai să te lupti.

Călăriseră câțeva vreme, și uite că ajunseră la un vad asemănător cu acela în care se luptase pentru prima oară cu Regele Arthur. În copacii din jurul vadului, atârnavu coifuri ruginite și scuturi melancolice – șazeci și patru la număr, cu diagonalele și galoanele și știucile lor săltărețe și mierlele și vulturii lor în zbor și cu leii lor cu o hibă ridicată, în poziție de apărare, toți arătând dezolați și abandonați. Pielea care acoperea curelele scuturilor se înverzise și se acoperise de mușgai. Arăta ca un rastel cu trofee al unui maestru de vânatoare.

În mijlocul poienii, pe arborele cel mai solid, era atârnat un lighean imens de aramă, triumfător peste scuturile învinse. Ultimul scut de sub el era cel al lui Lionel – argint, diagonală purpurie, întreruptă de câteva semne distinctive.

Lancelot știa ce-avea de făcut cu ligheanul, și chiar asta și făcu. Își așeză coiful în poziție de luptă, călări printre frunzele șiroind până la lighean și-l lovi cu mânerul sulii până ce-i căzu fundul. Apoi el, împreună cu doamna, rămaseră tăcuți în pădurea care parcă fusese zguduită de zgomotul sălbatic.

Nu veni nimeni.

— Castelul e în spate, îl preveni doamna.

O porniră în tăcere spre porțile castelului și meraseră călare, în sus și-n jos prin fața lor, timp de-o jumătate de oră. Își scoase coiful și mănușile de zale, se încruntă și-și mușcă de nerăbdare unghiile de la degete.

După ce se scurse o jumătate de oră, un cavaler gigantic veni călare dinspre pădure. Semăna atât de mult cu Sir Carados – cavalerul care fusese trecut pe lumea cealaltă când fusese eliberat Sir Gawaine – încât Lancelot rămase uluit. Nu numai că era de aceeași statură, dar unde mai pui că avea și el aruncat pe oblâncul șei iei sale un cavaler legat fedeleș. Ca să pună capac la toate, cel mai ciudat lucru era că scutul cavalerului legat purta și el însemnele lui Gawaine, cei trei ciulini verzi și galoanele de purpură. De fapt, era vorba despre al doilea dintre frații aceștia tâlhari, care-l capturase pe Gaheris – fratele lui Gawaine. Lancelot își privi adversarul cu un ochi critic.

Poate că e momentul potrivit să pomenim că un expert în stilul de luptă și călărie putea deseori să recunoască un cavaler în armură, chiar dacă era deghizat și purta o pavază albă. Peste ani de zile, Lancelot trebui deseori să lupte deghizat, fiindcă altfel nimeni nu mai voia să lupte cu el. Totuși Arthur și alții îl ghiceau în general după felul în care călărea. În zilele noastre, recunoaștem pe jucătorii de

cricket, chiar atunci când fețele le sunt prea îndepărtate pentru ca să le putem vedea, și lucrurile nu stăteau diferit pe vremea aceea.

Lancelot era un bun specialist în stiluri, datorită practicii lui îndelungate. De cum îl privi o clipă sau două pe Sir Turquine, băgă de seamă că nu era bine așezat în șa. Îi spuse doamnei că dacă Turquine nu se așază mai bine, atunci gândește că va putea curând să elibereze prizonierii. Dar, după cum se dovedii, Turquine se așază mai bine în șa, așa încât punctul de vedere critic al lui Lancelot nu se concretiză – dar felul lui de a vedea lucrurile cred că merită amintit, fiindcă oferă informații suplimentare asupra artei luptei cu lancea.

Cheia întregii probleme era de fapt felul în care reușeai să călărești. Dacă cineva avea curajul să se arunce în plin galop în momentul ciocnirii, în general putea fi sigur de victorie. Cei mai mulți însă șovăiau un picuț, așa încât nu se găseau în cel mai potrivit avânt. De aceea câștiga de regulă Lancelot luptele cu lancea.

— Cinstite cavalier, spuse el, lasă-l jos pe omul acela rănit și dă-i pace o clipă. Și-apoi, să ne măsurăm și noi puterile.

Sir Turquine călări spre el și-i spuse printre dinți:

— Dacă ești cumva un cavalier al Mesei Rotunde, atunci află că o să am o mare plăcere să te dobor mai întâi și după aceea să te bat. Și să știi că pot să-ți fac așa ceva și ție, și întregii Mese împreună cu tine.

— Asta mi se pare nițeluș cam prea mult.

După ce fură schimbate aceste cuvinte, se retraseră în maniera obișnuită, își cumpăniră lăncile, și o porniră unul împotriva altuia ca două fulgere. Lancelot, în ultimul moment, băgă de seamă că nu avea dreptate în privința felului de a se ține în șa a lui Turquine. Într-o ultimă fulgerare își dădu seama că Turquine era cel mai bun sulițaș pe care-l întâlnise și că venea cu un elan la fel de mare ca al său propriu și că ținea cum nu se poate mai bine.

Cavalerii se eschivară și se traseră în aceeași clipă unul spre celălalt; sulițele loviră în același timp; caii, înfrânați în mijlocul galopului, se lăsară pe picioarele de dinapoi și se dădură peste cap: sulițele se făcură țândări și țâșniră sus în văzduh, dându-se grațios peste cap ca rămășițele unei explozii puternice; iar doamna de pe buiestraș își întoarse privirea în lături. Când se uită din nou, amândoi caii erau la pământ, cu spinarea frântă, și cavalerii zăceau întinși pe jos.

Două ore mai târziu, Lancelot și Turquine se mai luptau încă în spade.

— Stai, spuse Turquine. Vreau să-ți vorbesc.

Lancelot se opri.

— Cine ești? întrebă Sir Turquine. Ești cel mai bun cavalier cu care am luptat vreodată. N-am mai văzut niciodată un om cu asemenea suflu: ai antrenament, nu glumă. Ascultă, am în castelul meu șaizeci și patru de prizonieri, și-am omorât și schilodit alte câteva sute, dar niciunul n-a fost așa de bun ca tine. Dacă vrei pace și vrei să-mi fii prieten, să știi că-i slobod pe cei din castel.

— Foarte frumos din parte-ți.

— Am să fac asta pentru tine, dacă ești oricine altcineva decât o anumită persoană. Dar dacă ești acela, apoi trebuie să mă lupt cu tine până la moarte.

— Cine-i persoana?

— Lancelot, spuse Turquine. Dacă ești Lancelot, atunci n-am voie să cedez sau să leg prietenie. L-a ucis pe frate-miu Carados.

— Eu sunt.

Sir Turquine slobozi prin coif un șuierat și lovi cu îndemânare, înainte ca dușmanul să fie pregătit.

— Aha, așa vasăzică? făcu Lancelot. N-aveam decât să pretind că nu sunt eu, și-aș fi putut să eliberez prizonierii. Dar văd că tu încerci să mă ucizi fără să mă previi.

Sir Turquine continuă să șuiere.

— Îmi pare rău de Carados, spuse Lancelot. A fost ucis în luptă dreaptă și n-a vrut niciodată să cedeze. Nu mi-a cerut o clipă cruțare. A fost ucis în plină luptă.

Mai luptară două ore. Spada nu era singura armă folosită de cavalerii în armură. Se loveau uneori unii pe ceilalți cu marginile scuturilor, alteori se pocneau cu mânerul spadei. Iarba era toată împrăscată cu picături din sângele lor – pete mici ca acelea de pe spinarea păstrăvului, dar cu un fel de coadă la fiecare pată, ca niște mormoloci. Coifurile grele, umplute cu fân, ale cavalerilor aveau găuri atât de mici pentru respirat, încât de multe ori încercau o senzație de sufocare.

Lupta se termină într-o secundă. Niciunul dintre ei nu vorbea. Lancelot lăasă spada când îi veni la îndemână și-l prinse pe Turquine de ciocul coifului. Se prăbușiră amândoi și coiful căzu. Își scoaseră pumnalele pentru lupta corp la corp. Turquine se dădu înapoi, se cutremură și pică mort.

Mai apoi, în vreme ce Gaheris și doamna îi dădeau niște apă, Lancelot spuse:

— Orice-o fi făcut omul ăsta, era un luptător, nu glumă. Rău îmi pare că n-a vrut să se dea prins.

— Bine, da gândește-te numai la toți cavalerii care-au fost schilodiți și bătuți.

— Ei, era de școală veche, spuse el. Asta trebuie să stărpim. Dar oricum, era o cinste pentru vechea școală, ca luptător vreau să spun.

— Era o brută, conchise doamna.

— O fi fost el cum a fost, da' să știți că-l iubea pe frate-său. Ascultă, Gaheris, n-ai vrea să-mi împrumuți calul tău? Vreau să merg mai departe, și-al meu a murit, sărăcuțul. Dacă ai putea să mi-l împrumuți, te-ai duce înainte și i-ai elibera pe Lionel și pe ceilalți din castel. Spune-i lui Lionel să se întoarcă la Curte și să nu mai fie prost. Eu trebuie să plec mai departe cu doamna aci de față. Ei, ce zici?

— Sigur că poți să-mi iei calul. Doar l-ai salvat și pe el și pe mine. Mereu îi salvezi pe cei din Orkney! Ultima oară a fost Gawaine. Și Agravaine se află acum în temnița castelului. Te cred că poți să iei calul, sigur că da, sigur că da.

CAPITOLUL VIII

Lancelot a mai avut și alte aventuri în cursul primei sale Expediții – care a durat un an de zile – dar poate că numai două merită într-adevăr să fie povestite în detaliu. Amândouă au fost legate de morala conservatoare a așa-numitei *Force Majeure* împotriva căreia își începuse cruciada Regele Arthur. Aventurile din această perioadă erau oferite de vechea școală, de atitudinea de stăpân a baronilor Normanzi – fiindcă puțini oameni pot să poarte ură cu atâta îndârjire și fățarnicie ca membrii castei stăpânitoare care este deposedată de privilegiile ei. Cavalerii Mesei Rotunde erau trimiși ca o forță de șoc împotriva a ceea ce Lancelot denumea *Fort Mayne* și baronii colerici care trăiau de pe urma acestei *Fort Mayne* puseră mâna pe arme cu toată ferocitatea disperării. Ar fi scris cu toții ziarului „Times” despre asta, dacă pe vremea aceea ar fi existat un asemenea ziar. Cei mai buni dintre ei se convingeau că Arthur era un modernist, un tip care voia schimbarea cu orice preț de dragul schimbării, și că toți cavalerii lui erau niște degenerați de la normele atât de sănătoase ale părinților lor. Cei mai răi dintre ei inventau nume temute și-și lăsau latura brutală a naturii lor să insiste asupra enormităților imaginare pe care le atribuiau cavalerilor. Situația căpătă aspectul unui adevărat divorț de bunul simț, și tot soiul de povești atroce fură acceptate de oameni atroci. Mulți dintre baronii pe care Lancelot a trebuit să-i doboare, ajunseră într-o asemenea stare de teamă ca nu cumva să-și piardă vechile lor privilegii, încât îl considerau un fel de om-gaz toxic. Luptau împotriva lui cu o asemenea lipsă de scrupule și ură de parcă ar fi fost însuși anticrist și, ce mai, nu mai aveau mult și credeau și ei înșiși că nu făceau altceva decât să apere buna dreptate. Lucrurile ajunseră în stadiul războiului civil al ideologilor.

Într-o frumoasă zi de vară, călărea prin păduricea-parc care împrejmua un castel ce-i era străin. Copacii creșteau risipiți și rari prin verdeață – ulmi și stejari și mesteceni mari și Lancelot se gândea la Guenever, cu inima grea. Înainte de a se despărți de doamna care-l dusesese la Sir Turquine – și pentru care înfăptuise treboara pe care i-o făgăduise – începuseră o conversație despre căsătorie, lucru care-l tulbură grozav. Doamna îi spusese cum că s-ar cuveni fie să-și ia o soție, fie o ibovnică de inimă, la care vorbe Lancelot se înfuriase foarte.

— N-am cum să-i opresc pe oameni să trăncănească dacă au chef, spusese el, dar împrejurările fac să-mi fie imposibil să mă-nsor, și pe de altă parte consider că n-are niciun rost să-mi iau o ibovnică.

Se certară pe chestia de mai sus câtăva vreme, apoi se despărțiră. Iar acum, deși de-atunci mai trecuse prin câteva aventuri, se mai gândea încă la sfaturile doamnei aceleia și se simțea tare nefericit.

În văzduh se auzi un clinchet de clopoței – și imediat privi în sus.

Un frumos șoim pelerin, cu clopoței zornăind în șuieratul vântului înălța, târând după sine sfoara cu care era legat, dădea disperat din aripi deasupra capului său, îndreptându-se spre vârful unuia dintre ulmi. Pasărea era cuprinsă de draci. De îndată ce-ajunse în vârful ulmului se așează pe o cracă, privind primprejur cu ochiul

furios și ținând ciocul deschis de atâta gâfâială. Sfoara se răsuci de trei ori în jurul crăcii celei mai apropiate. Când bagă de seamă că Sir Lancelot vine spre ea, pasărea încercă să-și ia zborul, din nou cuprinsă de furie. Sfoara n-o lăasă să se ridice. Rămase atârnată cu capul în jos, dând din aripi. Îi sări inima din piept de teamă ca nu cumva mândrețea de șoim să nu-și rupă vreo aripă. Peste câteva clipe încetă să mai dea din aripi și atârna cu capul în jos, învârtindu-se încet, având o înfățișare scandaloasă, jalnică și ridicolă, și ținându-și capul ridicat ca un șarpe.

— Oh, Sir Lancelot, Sir Lancelot! strigă o cucoană necunoscută, călărind în mare viteză spre el și încercând cu un deosebit efort să-și frângă mâinile, în ciuda faptului că era stânjenită în această activitate de frâiele calului, pe care era silită de împrejurări să le țină. Oh! Sir Lancelot! Mi-am pierdut șoimul!

— Uite-l acolo, spuse el; în copac.

— Oh, vai de mine și de mine! strigă doamna. Încercam doar să-i leg mai bine curelușele și tocmai atunci s-a rupt sfoara! Bărbatu-meu o să mă omoare dacă n-o prind iarăși. E așa iute la mânie și e un șoimar atât de pasionat!

— Ei, doar n-o să vă omoare din asta?!

— Oh, ba da, ba da! N-o să vrea, da' sunt sigură c-o s-o facă. E un om atât de pripit!

— Să-l opresc eu?

— Oh, nu, spuse cucoana. Nici gând de-așa ceva. Cine știe, poate că-l rănești. Naș vrea să-l rănești pe iubitul meu soț. Nu crezi c-ai putea mai bine să te urci în copac și să prinzi șoimul?

Lancelot se uită la cucoană și apoi la copac. Apoi slobozi un oftat adânc și remarcă, după cum relatează Malory:

— Ei bine, preafrumoasă doamnă, cum domnia-ta îmi știe numele și-mi cere ca eu, cavalerul, să vă ajut, face-voi tot ce mă țin puterile și vă voi aduce șoimul; ci adevăr grăiesc că prost cățărător sunt eu, iară copacu' mult e înalt, și puține ramuri sunt acolo spre a mă ajuta cu ele.

Copilăria și-o petrecuse învățând să lupte. Nu-i rămăsese timp să se cocoate prin copaci, umblând după cuiburi de păsări, cum făceau toți băieții. Rugămintea doamnei, care n-ar fi dat nici cea mai mică bătaie de cap altora crescuți precum Arthur și Gawaine, era o adevărată problemă pentru el.

Lancelot își scoase plin de tristețe armura, aruncând din când în când câte o privire contrariată spre scârba de copac, până ce rămase numai în cămașă și nădragi. Atacă apoi primele ramuri cu bărbăție, în vreme ce cucoana alerga dedesubt, tot sporovăind despre șoimi și soți și vremea frumoasă.

— Bine, bine, spuse el, cu ochii plini de praf de scoarță și cu o încruntătură hădă pe față. E-n regulă, e-n regulă!

În vârful copacului, șoimul se încurcase într-atâta în sfoara cu care era legat – o răsucise în jurul gâtului și aripilor, și avea mereu impresia că omul care vine spre el voia să-l atace – încât Lancelot trebui să-l lase să stea pe brațul lui dezgolit. Șoimul apucă de carnea brațului cu furia întregii sale isterii, iar cavalerul îl descurcă ușurel de sfoară, fără să bage în seamă micile pumnale care-i sfâșiau pielea. Șoimarii

rareori bagă de seamă rănila pe care le fac șoimii pe care-i dresează, îi interesează prea mult meseria.

Când șoimul fu în cele din urmă scăpat de încurcătură și luat de pe ramură, Lancelot își dădu seama că nu va putea să se coboare cu numai o singură mână.

Îi strigă doamnei, care părea micuță de tot la rădăcina copacului:

— Ascultați-mă! Am să-i leg curelușele de o ramură groasă, dacă am să pot să rup una, și-apoi am să-l arunc jos. Am să aleg una care să nu fie prea grea, ca să ajungă cât mai lin. O să trebuiască să-l arunc mai departe de copac, ca nu cumva să se lovească de vreo creangă.

— Oh, te rog, te rog, fii cât se poate de atent strigă doamna.

După ce Lancelot făcu ce spusese, începu să se lase în jos cu grijă. Nu era deloc ușor, în special când trebuia să stea în echilibru pe câte-o cracă, de-ți înghețu sângerile-n vine. Era cam pe la vreo douăzeci de picioare de pământ, când un cavaler grăsuț, din cap până-n picioare în armură grea, veni galopând spre copac.

— Ha, Sir Lancelot! strigă cavalerul cel gras. Aha! Iacă te am acu' la mână, tocmai așa cum te pofteam!

Doamna culese șoimul de pe jos și începu să se îndepărteze.

— Doamnă! strigă Lancelot, întrebându-se cum de-i știe toată lumea numele pe-aceia.

Grasul țipa în gura mare:

— Ia mai las-o în pace, asasin murdar ce ești! Ea e nevasta mea, așa să știi. N-a făcut decât ce i-am spus eu. N-a fost decât o păcăleală. Ha! Ha! Iacă, acum te-am prins fără armura ceea grozavă a ta, și-am să te omor, pușorule, ca pe-o mățigă nenorocită!

— N-aș zice că e ceva prea cavaleresc, răspunse Lancelot, cu o grimasă. Lasă-mă barem să mă înarmez și să ne luptăm în luptă dreaptă.

— Ce fa-a-ace?! Să te las să-ți iei armele?! Io-te la pui' ăsta?! Păi tu chiar vorbești serios? Drept cine mă iei? Gata, m-am săturat de modernismele astea scârboase! Când pun mâna pe-un om care mănâncă copii nevinovați la frigare, îl ucid ca pe-un vierme, așa cum și este.

— Bine, dar...

— Aide, aide! Ia fă-te-ncoa! Aide, coboară imediat! Ce, crezi că pot să aștept acilea toată ziua? Aide, coboară și vino de-ți ia doctoria ca un bărbat, dacă asta ești cu adevărat.

— Te asigur că n-am pus niciun copil la frigare.

Cavalerul cel gras se împurpură la față și urlă:

— Mincinosule! Mincinosule! Piei, diavole! Coboară-te imediat!

Lancelot stătea pe-o cracă, își bălăbănea picioarele și-și mușca unghiile.

— Adică vrei să spui, întrebă el, că ai dat drumul șoimului aceluia, cu tot cu curelușe, ca să poți să mă ucizi când oi fi dezbrăcat?

— Vino jos!

— Dacă mă voi coborî, să știi că voi face tot ce pot să te ucid!

— Măscărici! strigă cavalerul cel gras.

— Bine atunci, spuse Lancelot, tu ai vrut-o. N-ar trebui să faci asemenea șmecherii murdare. Pentru ultima oară te întreb, mă lași să mă înarmez ca un gentleman?

— Nu.

Lancelot rupse o ditamai cracă de lemn putrezit și sări jos de cealaltă parte a calului, așa încât calul se afla acum între ei. Cavalerul cel gras călări spre el, și încercă să-i zboare căpățâna, aplecându-se peste calul care-i despărțea. Lancelot pară lovitura cu bucata de lemn, și spada cavalerului se-nfipse în ea. Apoi îi smulse spada. Și fără prea multe vorbe îi tăie beregata.

— Haide, te cară! îi spuse Lancelot cucoanei. Și termină cu bocitul! Bărbatu-tău era un prostănac, iară tu o pacoste. Nu-mi pare rău că l-am ucis.

Dar îi părea rău.

Ultima aventură fu și ea legată de trădare și tot despre o doamnă era vorba. Tânărul nostru călărea plin de jale prin ținutul mlaștinilor – care în zilele acelea nu fuseseră încă secate și probabil că reprezenta cea mai sălbatică regiune din Anglia. Era un ținut plin de drumuri tainice printre mlaștini, cunoscute numai Saxonilor care locuiau pe-acolo și care fuseseră înfrânți de Uther Pendragon; toată câmpia mirosind a mare, era un măcăit gigantic sub cerul veșnic înnorat. Buhaii de baltă făceau larmă și ulii de mlaștină dădeau rotocoale deasupra trestiilor și stufărișului și milioane de rațe migratoare, rațe sălbatice și rate moțate zburau de colo-colo în formații cuneiforme, având o înfățișare de sticle de șampanie înconjurată de un nor de aripi. În mlaștinile sărate pășeau găștele din Spitzbergen și ciuguleau, cu gâturile aplecate în curbura lor specifică, iar oamenii din mlaștini le pândeau cu plase și capcane. Oamenii aceia din mlaștini aveau pete pe burtă și degetele de la picioare le erau unite ca la găște – în orice caz aceasta era credința în general răspândită în restul Angliei. De obicei îi omorau pe străini.

Pe când Lancelot călărea de-a lungul unui drumeag îngust care părea să nu ducă nicăieri, văzu două persoane care galopau spre el din cealaltă parte. Acestea se dovediră a fi un cavaler și doamna sa. Doamna mergea în față, gonind ca o nebună, și cavalerul fugea după ea. Spada lui fulgeră pe cerul posomorât.

— Hei! Hei! strigă Lancelot, călărind spre ei.

— Ajutor! țipă doamna. Ajutor, scapă-mă! Vrea să-mi taie capul!

— Las-o în pace! Pleacă de-aici! strigă cavalerul. Nu te băga. E nevasta mea și a comis adulter!

— Nu-i adevărat, n-am făcut niciodată așa ceva, se jeli femeia. Numai fiindcă-mi iubesc vărul primar, este gelos pe mine. Și de ce să nu-mi iubesc vărul primar?

— Femeie desfrânată! exclamă cavalerul încercând să ajungă la ea.

Lancelot își împinse calul între ei și spuse:

— Eh, zău așa, nu trebuie să te porți în felul ăsta cu o femeie. Nu mă interesează a cui e vina, dar nu poți omorî femeile.

— Și de când mă rog?

— De când e rege, Regele Arthur.

— Bine da'-i nevastă-meal! protestă cavalerul. N-are nimic de-a face cu tine. Hai, pleacă de-aici! Și e o adulteră, orice-ai zice!

— Ba nu, ba nu, nu sunt! se apără doamna. Dar tu ești un târâie-brâu. Și mai și bei.

— Și cine m-a făcut să beau, mă rog? Și unde mai pui că nu poți compara beția cu adulterul!

— Ei, haide, haide, liniștești-vă amândoi! Hai, că nu mai terminăm niciodată cu bătaia asta de cap. Va trebui să călăresc între voi până ce vă mai calmați. Sper că n-ai nimic împotrivă să te lupți cu mine, domnule, în loc să o ucizi pe această doamnă?

— Ba bine că nu, spuse cavalerul. Te-am cunoscut după argint și diagonala roșie că ești Lancelot, și doar nu mă crezi așa de tâmpit să mă lupt cu tine, în special pentru o cățea ca asta. Eu nu pricep ce dracu ți-a cășunat, ce treabă ai tu cu ea?

— Voi pleca, spuse Lancelot, de îndată ce-mi vei da cuvântul tău de cavaler că n-ai să ucizi femeii.

— Nu. Nu-ți promit așa ceva.

— Sigur că nu vrei! Și oricum, chiar dac-ai promite, tot nu te-ai ține de cuvânt.

— Ia uite colo niște războinici din mlaștină, spuse cavalerul, ia uite-i cum vin în galop după noi. Uită-te înapoi! Sunt înarmați din cap până-n picioare.

Lancelot își înfrână calul și se uită peste umăr. În același moment, cavalerul se aplecă într-o rână și-i zbură capul doamnei. Când Lancelot își întoarse iar privirile, nevăzând niciun soldat, o găsi pe doamnă stând călare lângă el, dar fără cap. Ea începu încet să se lase spre stânga, vărsând valuri groaznice de sânge la fiecare zvâcnire a inimii și căzu în țărână. Calul lui Lancelot se umplu tot de sânge.

Lui Lancelot i se albiră nărilor. Spuse:

— Pentru asta am să te omor.

Cavalerul sări imediat de pe cal și se lăsă la pământ.

— Nu mă ucide! strigă el. Cruțare! Era o femeie adulteră!

Lancelot descălecă și-și trase spada.

— Scoală-te! Scoală-te și luptă, tu, tu...

Cavalerul se târî pe pământ spre el și-i îmbrățișă picioarele. Fiind atât de aproape de răzbunător, nu-l lăsa să-și miște spada.

— Îndurare!

Abjecția lui îl făcu pe Lancelot să se simtă îngrozitor.

— Ridică-te! îi ceru el. Ridică-te și luptă! Poftim, am să-mi scot armura și-am să lupt cu tine numai cu sabia.

Dar tot ceea ce putea spune cavalerul era „Îndurare, îndurare”.

Lancelot începu să se cutremure, nu din pricina cavalerului, ci de cruzimea din sinea lui. Își ținea spada în silă și-l împinse cât colo pe nemernicul cavaler.

— Uită-te la tot sângele ăsta!

— Nu mă ucide, se rugă cavalerul. Mă supun, mă supun! Nu poți să ucizi un om care-ți cere îndurare.

Lancelot își băgă spada în teacă și se dădu înapoi din fața cavalerului, de parcă s-ar fi dat înapoi în fața propriului lui suflet. Simți în inimă cruzime și lașitate, lucrurile care-l făceau să fie bun și curajos.

— Ridică-te, îi porunci el. Nu-ți fac nimic. Ridică-te și pleacă.

Cavalerul se uita la el, în patru labe ca un câine, și apoi se ridică în picioare, ploconindu-se șovăitor.

Lancelot se depărtă și vomită.

De Rusalii era obiceiul ca toți cavalerii ce porniseră în expedițiile lor în slujba Mesei Rotunde să se adune iarăși la Carlion ca să-și povestească aventurile. Arthur găsisse că oamenii lui deveneau mai buni apărători ai noului mod de a vedea Dreptatea, dacă trebuiau după aceea să-și povestească isprăvile. Cei mai mulți dintre ei prefereau să-și aducă prizonierii, ca martori ai povestirii lor. Era cam același lucru de parcă un Inspector General de Poliție dintr-o foarte îndepărtată parte a Africii și-ar fi trimis comisarii în junglă, cerându-le să se întoarcă de Crăciunul următor cu toți șefii sălbatici pe care-i aduseseră pe calea cea dreaptă. Un lucru e sigur, șefii sălbatici erau grozav de impresionați văzând splendoarea marii Curți și deseori se întorceau acasă de-a binelea pocăiți.

Rusaliile de după prima Expediție a lui Lancelot fură aproape un fiasco. Apărură câțiva giganți jerpeliți ai Brațului Puternic, care fuseseră capturați de facțiunea de Orkney și care-și aduseră omagiul acestei grupări, dar contingentul lui Lancelot fu un adevărat potop.

— Al cui om ești?

— Ai lui Lancelot.

— Dar tu, bunul meu cavaler?

— Al lui Lancelot.

După puțin, toată Masa începu să strige răspunsul.

Arthur zicea:

— Bine ai venit la Carlion, Sir Belleus, și aș putea cumva să te întreb căruia dintre cavalerii mei i te-ai închinat?

— Lancelot, strigă toată Masa în cor.

Și Sir Belleus, înroșindu-se foarte, și întrebându-se dacă râdeau de el, spunea cu o voce pierită:

— Da, m-am supus lui Sir Lancelot.

Veni și Sir Bevidere și recunosc modul în care tăiasse capul soției sale adultere. Îl adusesese cu sine și i se ceru să-l trimită Papii ca penitență – după treaba asta, cavalerul deveni într-adevăr foarte sfânt. Gawaine sosi cu aerul lui țâfnos și grosolan și povesti într-o engleză scoțiană cum fusese salvat din ghearele lui Sir Carados. Gaheris, în fruntea unei delegații de șaizeci și patru de cavaleri cu scuturile ruginite, povesti cum fusese scăpat din mâinile lui Sir Turquine. Fiica Regelui Bagdemagus sosi într-o stare de deosebit entuziasm și le povesti despre turnirul cu Regele de Northgalis. Pe lângă acestea, mai veniră mulți din diverse aventuri pe care nu le-am mai povestit – în special cavaleri care i se supuseseră lui

Sir Lancelot când era deghizat ca Sir Kay. Acum, poate că vă mai amintiți din prima carte că Sir Kay avea înclinația să mai înflorească lucrurile pe ici-pe colo, să se grozăvească și chiar să și jignească oamenii, drept care nu-și făcuse chiar așa de mulți prieteni. Lancelot fusese silit în cursul Expediției sale cavalierești să-l salveze de trei cavaleri care-l urmăreau. Apoi, pentru ca Sir Kay să poată ajunge nevătămat la curte, Lancelot își schimbase armura cu el, într-o noapte, în vreme ce acesta era adormit – și după aceea, cavalerii care-l atacau pe Lancelot sub impresia că era Kay avuseseră o surpriză, nu glumă, în vreme ce cavalerii care-l întâlniseră pe Kay în armura lui Lancelot îl ocoliră de la distanță, cu multă precauție. Printre cavalerii supuși care intrau în această categorie se numărau: Gawaine, Uwaine, Sagramour, Ector de Maris, precum și alți trei. Mai veni de asemenea un cavaler pe nume Sir Meliot de Logres, care fusese salvat în împrejurări supranaturale.

Toți acești oameni făcură jurământ de supușenie nu Regelui Arthur, ci lui Guenever. Lancelot se ținuse deoparte un an de zile, dar asta era și limita îndurării sale. Gândindu-se tot timpul la Guenever și tânjind să fie iarăși cu ea, își permisese această unică toleranță. Își trimisese captivii să îngenunche la picioarele ei. Ceea ce fu o acțiune fatală.

CAPITOLUL IX

E destul de greu să explici ce se întâmpla cu Guenever, dacă afirmi că o femeie nu poate iubi în același timp doi bărbați. Probabil că nu e posibil să iubești doi oameni în același fel, dar există diferite feluri de dragoste. Femeile își iubesc copiii și soții în același timp – și bărbații încearcă deseori un simțământ de iubiri; carnală pentru o femeie, în timp ce cu inima iubesc altă femeie. Cam așa a ajuns Guenever să-l iubească pe franțuz, fără să-și piardă afecțiunea pe care o nutrea pentru Arthur. Ea și cu Lancelot nu erau cu mult mai mult decât niște copii când a început totul, iar Regele era aproape cu opt ani mai mare decât ei. La douăzeci și doi de ani, vârsta de treizeci pare să fie limita senilității. Căsătoria între ea și Arthur fusese ceea ce se numește o căsătorie „aranjată”. Aceasta înseamnă că fusese fixată prin tratat cu Regele Leodegrance, fără ca cineva să o consulte. Fusese o unire fericită, așa cum sunt în general căsătoriile „aranjate”, și înainte ca Lancelot să apară pe scenă, fata își adorase soțul celebru, chiar dacă era atât de bătrân. Simțise pentru el respect, împreună cu recunoștință, bunătate, dragoste și un simțământ de protecție. Simțise chiar mai mult decât toate acestea – ai putea spune de fapt că simțise absolut totul în afară de pasiunea romanului cavaleresc.

Și apoi, iată că sosiră captivii. O regină îmbujorată, cu puțin peste douăzeci de primăveri, și întreaga sală de recepții a palatului, luminată de torțe, umplându-se de nobili cavaleri cu genunchiul lăsat la pământ.

— Al cui prizonier ești?

— Sunt prizonierul Reginei, spre viață sau moarte, după vrerea ei, și-am fost trimis aici de Sir Lancelot.

— Dar tu? Al cui ești?

— Al Reginei, învins de brațul lui Lancelot.

Sir Lancelot – numele lui pe buzele tuturor: cel mai bun cavaler din lume, deasupra tuturor, chiar și deasupra lui Tristram; curtenitorul, bunul, hâdul, invincibilul; și el era cel care-și trimisese toți învinșii la picioarele ei. Era ca la o zi de naștere, atât de multe cadouri deodată! Era ca într-o carte cu povești.

Lancelot veni ultimul. Lângă ușă, printre purtătorii de torțe, se iscă un freamăt și un murmur străbătu întreaga sală. Zăngănitul cuțitelor și farfuriilor și cânilor cu capac pentru mied, gălăgia strigătelor prietenești care răsunase cu o clipă înainte, asemenea zarvei iscată de păsările de mare pe insula St. Kilda, urletele care cereau niște ciozvrte de oaie sau încă o cană de mied – toate amuțiră deodată – și nu mai vedeai nimic altceva decât petele estompate ale fețelor albe întoarse spre ușă. Iată-l pe Lancelot, nu în armură, ci îmbrăcat într-o minunată mantie de catifea, tivită cu modele de diamant. Șovăi în cadrul întunecat al ușii, pocit și prietenos, întrebându-se ce-i cu tăcerea asta – și apoi luminile îl învăluiră, arătându-l tuturor ochilor. Fețele se întoarseră din nou, vuietul de păsări de mare reîncepu, și Lancelot înaintă să-i sărute Regelui mâna.

Așa s-au întâmplat lucrurile. Poate-i mai bine să arăți cum a fost decât să încerci să explici.

— Ei bravo, Lance, spuse Regele Arthur, văd că-i mare veselie și toți știm de ce. Jenny de-abia mai poate sta liniștită cu atâția captivi în jurul ei.

— Pentru dânsa au fost aduși aci, răspunse Lancelot.

Regina și cu el nici nu se uitară unul la celălalt. În momentul în care trecuse pragul, simțiseră parcă ceea ce trebuie să simtă doi magneți pe care-i apropii.

— Ei, și tot nu pot gândi că nu mi-au fost închinați și mie, spuse Regele. Rezultatul ar trebui să fie că mi-ai făcut un dar de aproape trei regiuni.

Lancelot simți nevoia să facă ceva, să spună ceva, ca să nu lase tăcerea să se aștearnă. Începu să vorbească de zor:

— Ei, ce înseamnă trei ținuturi; trei ținuturi nu e mult pentru Împăratul Europei întregi. Vorbești de parcă nu l-ai fi înfrânt pe Dictatorul Romei. Și, ia spune-mi, cum mai merg domeniile domniei-tale?

— Păi, merg așa cum le faci tu să meargă, Lance. N-ar fi avut niciun rost să-l înving pe Dictator, dacă tu și ceilalți nu v-ați ocupa de civilizație. Ce folos ai să fi împăratul Europei, dacă peste tot oamenii se luptă ca niște nebuni?

Guenever își sprijini eroul în efortul de a lupta împotriva tăcerii. Era prima lor colaborare.

— Ce om ciudat ești, Arthur dragă, spuse ea. Tot timpul te lupti și cucerești țări și câștigi bătălii, și pe urmă tot tu spui că lupta este un lucru rău.

— Chiar așa și e – este un lucru rău. E cel mai rău lucru de pe lume. Oh, Doamne, doar n-o să mă pui să-ți explic din nou.

— Nu.

— Și ce-i cu clanul Orkney? întrebă tânărul în grabă. Cum merge celebra ta civilizație? Putere pentru Dreptate? Nu uita că eu am lipsit un an încheiat.

Regele își lăsă capul în mâini și se uită jalnic la porțiunea de masă dintre coatele lui. Era un om bun, onest, pașnic, care fusese năpăstuit în tinerețea lui cu un dascăl de geniu. Amândoi ajunseseră la teoria că nu e bine să ucizi oamenii și să-i tiranizezi. Pentru a pune capăt acestor lucruri, inventaseră ideea Mesei – o idee vagă, ca aceea de democrație, sau sportivitate, sau morală – și, poftim, acum, în efortul său de a impune o lume de pace, se trezise băgat până-n gât într-o mare de sânge. Când se simțea bine cu sănătatea nu se necăjea prea mult, fiindcă știa că dilema era inevitabilă – dar în momentele de slăbiciune era chinuit de rușine și ezitări. Arthur era unul dintre primii nordici care inventaseră civilizația sau care doriseră să facă altceva decât făcuse Attila hunul, dar bătălia pe care o ducea împotriva haosului părea uneori să nu merite osteneala. Se gândea adesea că poate ar fi fost mai bine pentru toți ostașii lui morți să trăiască – chiar dacă ar fi trăit sub imperiul tiraniei și cruzimii – dar oricum mai bine decât să fie morți și îngropați.

— Lucrurile merg rău de tot cu cei din Orkney, spuse el. La fel și cu civilizația, în afară de ceea ce ai reușit să aduci tu. Înainte de venirea ta, mă gândeam că sunt împăratul a nimic – și-acum mă simt de parcă aș fi împăratul a trei ținuturi.

— Și ce-i așa de rău cu cei din Orkney?

— Oh, Doamne, chiar trebuie să vorbim despre asta acum când suntem așa de fericiți că te-ai reîntors? Mă rog, probabil că trebuie.

— E vorba de Morgause, preciză Regina.

— În parte. Morgause are tot felul de istorii amoroase cu oricine pe care poate să pună gajă, acum că a murit Lot. Oh, ce n-aş fi dat ca Regele Pellinore să nu fi avut accidentul acela nefericit în care l-a omorât pe bărbatu-său! În orice caz, are un efect foarte prost asupra copiilor ei.

— Cum adică?

Regele râcăi tăblia mesei şi declară:

— Tare mult aş fi vrut să nu-l fi învins pe Gawaine, atunci când erai deghizat ca Sir Kay. Zău, aproape c-aş fi vrut să nu fi avut asemenea succese răsunătoare când l-ai salvat pe el şi pe frate-său de Carados şi Turquine.

— Şi de ce?

— Masa asta Rotundă, urmă încet regele, a fost un lucru bun când ne-am gândit pentru prima oară la ea. Era necesar să inventăm un mod nou ca luptătorii noştri să se poată manifesta fără să facă rău. Nu văd cum am fi putut reuşi așa ceva altfel decât lansând un joc, ca la copii. Ca să-i atragem, a trebuit să alcătuim o bandă, la fel cum au puştii în şcoli. Apoi, toată banda a trebuit să facă un jurământ întunecat că or să lupte pentru ideile noastre. Ai putea spune, să lupte pentru civilizaţie. Ceea ce am vrut să înţeleg prin civilizaţie atunci când am inventat-o, era pur şi simplu că oamenii n-ar trebui să profite de slăbiciunea celorlalţi – să nu violeze fecioare, să nu jefuiască văduve şi să nu ucidă un om când e la pământ. Oamenii s-ar cuveni să fie civilizaţi. Dar tot ce-am pus noi la cale, s-a transformat într-un sport. Merlyn a afirmat întotdeauna că stilul „sportiv” e blestemul omenirii, şi zău că așa e. Tot planul meu a căzut baltă, cavalerii ăştia fac din el un fetiş. Îl transformă într-un fel de concurs. Merlyn numea treaba asta Joco-Mania. Toţi bârfesc şi se cicălesc şi insinuează şi speculează despre cine pe cine a doborât ultimul, şi cine a salvat mai multe virgine, şi cine-i cel mai bun cavaler al Mesei Rotunde. Am făcut-o rotundă ca să împiedic tocmai lucrul ăsta, dar n-a fost chip să reuşesc. Iar cei din Orkney au fost cel mai mult cuprinşi de nebunia asta. Probabil că simţământul de nesiguranţă în legătură cu mama lor e cel care-i face să aibă nevoie de un loc sigur în capul listei. Trebuie neapărat să fie nemaipomeniţi, să exceleze, să facă totul ca să compenseze pierderea ei. De-asta aş fi vrut ca să nu-l fi învins pe Gawaine. Altfel e băiat bun, dar îţi va păstra fără îndoială pică. L-ai rănit în ce-avea el mai scump – punctajul de la lupte care a devenit o parte a onoarei lor şi e mai important acum chiar decât sufletul lor. Şi dacă n-ai să bagi de seamă, ai să vezi că toată facţiunea celor din Orkney o să umble să-ţi verse sângele, la fel cum umblă după săracu' Pellinore. E o situaţie nu prea roză. Oamenii vor face cele mai josnice lucruri pe socoteala așa-numitei lor Onoare. Zău că n-ar fi fost deloc rău să nu fi inventat niciodată Onoarea asta, sau sportivitatea sau civilizaţia.

— Ce mai discurs! făcu Lancelot. Ei, haide, haide, că n-o fi dracu' chiar așa de negru! Clanul celor din Orkney n-o să-mi facă niciun rău, chiar dac-o să umble să-mi verse sângele. Cât despre planurile care nu-ţi ies, asta-i curată aiureală. Masa Rotundă e cel mai straşnic lucru din câte-au fost vreodată pe lume.

Arthur, care-și ținea capul încă în mâini, își ridică ochii. Văzu că prietenul său și nevastă-sa se uitau unul la altul cu pupilele lărgite, cuprinși parcă de nebunie, așa că-și văzu repede de farfuria cu mâncare.

CAPITOLUL X

Moș Dap spuse, învârtind în mâini coiful:

— Metalul e ciobit și rupt. Trebuie să facem rost de altul. Merge, e chiar onorabil să ai coiful plin de lovituri, dar nu face să-l ții așa când ai ocazia să-l înlocuiești. Nu de alta, dar asemenea lucru ar putea fi considerat ca o îngâmfare.

Discutau într-o cămăruță retrasă, cu o fereastră care dădea spre nord, spre un cer rece și cenușiu, și lumina albăstrie se întindea ca o gelatină pe oțelul armelor.

— Da.

— Ei, cum merge Joyeux? E bine ascuțit? Îți place cum se cumpănește în mână?

— Da.

— Da! Da! urlă Moș Dap. Știi să mai spui și altceva în afară de „Da”? Pe sufletu' meu, mă, Lancelot, mă întreb uneori dacă nu ești mut! Și ia zi, la urma urmelor, ce naiba ți-a venit, ai?

— Moș Dap, spuse el, îți aduci aminte că te-am rugat să nu vorbești despre un lucru anume?

— Da.

— Guenever mă iubește?

— S-ar cuveni s-o întrebi pe ea, răspunse unchiul, cu logică tipic franțuzească.

— Ce trebuie să fac? strigă el. Ce trebuie să fac?

E greu să explici dragostea lui Guenever pentru doi bărbați în același timp, e aproape imposibil să explici ce simțea Lancelot. Cel puțin, ar fi imposibil să faci așa ceva în zilele noastre, când toată lumea s-a eliberat de superstiții și prejudecăți și când facem numai ce poftim. De ce nu-i mărturisea Lancelot dragostea sa lui Guenever, sau de ce nu fugea cu nevasta eroului său, cum ar face orice om cu oarecare educație în zilele noastre?

Un motiv al dilemei consta în faptul că dânsul era creștin. Lumea modernă are mereu tendința să uite că foarte mulți oameni erau creștini în trecutul îndepărtat, și că pe vremea lui Lancelot nu existau protestanți, în afară de John Scotus Erigena.⁸² Biserica lui, cea în spiritul căreia fusese educat – și cât de greu e să te debarasezi de educația pe care-ai primit-o în copilărie – îi interzicea în mod expres să seducă pe nevasta celui mai bun prieten al său. O altă piedică în calea lui, care nu-l lăsa să facă ceea ce l-ar fi tras inima, era însăși ideea cavalerismului sau a civilizației, pe care o inventase pentru prima dată Arthur și pe care apoi i-o strecurase în minte și lui Lancelot, pe când avea încă gândirea fragedă. Poate că un baron rău, care ar fi crezut în Brațul Puternic, ar fi fugit cu Guenever, chiar și în ciuda consiliilor Bisericii, fiindcă a răpi nevasta aproapelui tău era, fără îndoială, o formă a așa-numitei *Fort Mayne*. Era în ultimă esență o chestiune de forță: taurul care este cel mai tare învinge. Dar Lancelot își petrecuse copilăria între exerciții

---

⁸² *Erigena, Johannes (John) Scotus* – teolog irlandez din secolul al IX-lea, întemeietorul primei sinteze filozofice și teologice din Evul Mediu asupra rațiunii și credinței (*De divisione naturae* – 865).

cavalerești și înțelegerea profundă a teoriei lui Arthur. Credea la fel de mult ca și Arthur, sau ca și Creștinul ignorant, că ar exista un asemenea lucru cum ar fi Dreptatea. În fine, mai exista și obstacolul naturii sale. În ascunzișurile tainice ale minții lui ciudate, în hățișurile acelea nefericite și fără de ieșire pe care le simțea în adâncurile ființei sale, băiatul era schilodit de ceva ce nu putem explica. Nici el n-ar fi putut explica lucrul acesta, iar pentru noi e prea târziu să mai încercăm a o face. Îl admira pe Arthur și-o iubea pe Guenever și se ura pe sine. Cel mai bun cavaler de pe lume: toată lumea îi invidia sentimentul propriei demnități care trebuie să-l fi dominat. Dar Lancelot nu a crezut niciodată că ar fi bun sau respectabil. Sub învelișul său grotesc și magnific, cu o înfățișare de Quasimodo, se ascundea rușinea și dezgustul de sine, care fuseseră sădite în inima lui, când era încă micuț de tot, de ceva care acum e prea târziu ca să mai putem descoperi. Este foarte ușor să-i faci pe copiii fragezi să creadă că sunt odioși.

— Mi se pare, spuse Moș Dap, că totul depinde în mare măsură de ceea ce dorește Regina să facă.

CAPITOLUL XI

Lancelot stătu de data asta mai multe săptămâni la Curte și, cu fiecare săptămână care trecea, îi era tot mai greu să plece. Colac peste pupăză, pe lângă toate obligațiile sociale cărora trebuia să le facă față, mai avea și unele dificultăți personale – deoarece punea mai mare preț pe castitate decât e moda în zilele noastre. Credea, ca eroul lui Lord Tennyson⁸³, că bărbații pot căpăta puterea a zece indivizi numai dacă inimile le sunt pure. Adevărul e că lucrurile chiar așa se și întâmplară și anume că avea putere cât zece bărbați la un loc, așa că aceasta a fost explicația medievală pentru forța sa deosebită. Ca un corolar la această credință, domnia-sa presupunea că dacă ar ceda dragostei Reginei, și-ar pierde puterea înzecită. Și, din această pricină, ca și pentru celelalte amintite mai sus, lupta împotriva ei cu tot curajul disperării. Trebuie recunoscut că acest lucru nu era prea plăcut nici pentru Guenever.

Într-o zi, Moș Dap îi spuse:

— Eu zic că mai bine ai pleca. Ai pierdut aproape douăsprezece kilograme. Dacă o să pleci, vedem noi, ori crapă buboiul, ori ba. Asta rămâne de văzut, da' oricum, e mai bine s-o termini cât mai repede.

Lancelot spuse:

— Nu pot să plec.

Arthur spuse:

— Te rog rămâi.

Guenever spuse:

— Pleacă.

A doua escapadă în care-o porni a fost punctul de cotitură al vieții sale. În Camelot se vorbea o mulțime despre un oarecare Rege Pelles, care era șchiop și locuia într-un castel din Corbin, bântuit de stafii. Se zicea că omul e nițel într-o ureche, fiindcă se credea rudă cu Josif din Arimathaea. Era genul de om care în zilele noastre ar fi devenit un Britanic de rit mozaic și și-ar fi petrecut restul vieții profețind sfârșitul lumii prin metoda măsurării coridoarelor din Piramida Cea Mare. Oricum, Regele Pelles era numai puținel scrântit, cât despre castelul său era, fără nicio îndoială, bântuit de stafii. Avea în el o cameră îndeosebi vizitată de strigoi, cu nenumărate uși prin care pătrundeau tot felul de lucruri care se războiau cu tine în cursul nopții. Arthur se gândi că merita să-l trimită pe Lancelot să cerceteze locul.

În drum spre Corbin, Lancelot avu o aventură ciudată, pe care și-o aminti ani de-a rândul după aceea cu mare supărare. Avea să o privească ca pe ultima aventură a virginității lui și să creadă, zi de zi, douăzeci de ani la rând, că, înainte de a se fi întâmplat, fusese omul lui Dumnezeu în timp ce după aceea devenise un prefăcut.

Sub castelul lui Corbin se întindea un sat ce părea să prospere. Avea străzi pietruite și case din piatră și poduri vechi. Castelul se ridica pe un deal într-o latură

---

⁸³ Referire la poemul *The Holy Grail*, publicat de Tennyson în 1869.

a văli și pe dealul de pe cealaltă parte se înălța un turn frumuseț. Toți oamenii din sat se găseau pe uliță, de parcă-l așteptau, iar văzduhul avea un nu-știu-ce de vis, ca și cum soarele tocmai ar fi slobozit un nor de praf de aur. Lancelot se simțea tare ciudat. Sângele se poate să i se fi umplut de prea mult oxigen, așa ai fi zis după felul în care era conștient de fiecare piatră din fiecare zid, și de toate culorile văli și de pasul vesel al calului. Oamenii satului fermecat îi cunoșteau numele.

— Bun venit, Sir Lancelot Dulac, strigară ei, bun venit, floare a cavalerilor! Tu ne vei scăpa de obidă și primejdii!

Își țină calul în frâu și le vorbi.

— De ce mă chemați într-ajutor? Și cum de-mi știți numele? Care-i necazul vostru?

Îi răspunseră în cor, vorbindu-i cu toții solemn și fără nicio greutate:

— Ah, preacinstite cavaler! Vezi matală turnul acela de pe deal? Iacă, în el se află o domniță întristată, care a fost pusă la fierț în apă clocotită, de mai multe ierni, prin forța vrăjii, și nimeni n-o poate scăpa de ăst necaz, decât doar ăi mai bun cavaler de pe lume. Sir Gawaine a fost pe-aici săptămâna trecută, dar n-a putut să facă nimic.

— Dacă Sir Gawaine n-a putut s-o scape, spuse el, sunt sigur că nici eu nu pot.

Nu-i plăcea genul ăsta de întrecere. Riscul de a fi cel mai bun cavaler din lume era acela că dacă ești tot mereu pus la încercare, trebuie să vină odată și ziua în care nu mai reușești să-ți păstrezi titlul.

— Eu zic că mai bine aș merge mai departe, spuse el, și scutură hamurile calului.

— Ba nu, nicicum, protestară oamenii cu gravitate. Tu ești Sir Lancelot și noi știm asta. Tu ești cel ce o vei scoate pe domnița și stăpâna noastră din apa opărită.

— Trebuie să plec!

— Și ea e în mare suferință.

Lancelot se sprijini de greabănul calului său, își ridică piciorul drept peste crupa calului și se trezi pe pământ.

— Spuneți-mi ce trebuie să fac, ceru el.

Oamenii formară în jurul lui o procesiune, și starostele satului îl luă de mână. O porniră împreună în tăcere pe deal în sus, spre turnul ce se înălța acolo, și doar starostele îl lămuri cum stau lucrurile.

— Stăpâna noastră și a conacului, spuse starostele, era cea mai frumoasă fată din țară. Așa că Regina Morgan the Fay și Regina de Northgalis o geloziră nevoie mare și, drept răzbunare, aruncară vraja asta peste dânsa. E groaznic cum o doare, și de cinci ani de zile tot fierbe. Și numai cei mai bun cavaler de pe lume poate să desfacă vraja.

Când ajunseră la poarta turnului, se întâmplă alt lucru ciudat. Poarta era închisă zdravăn cu zăvoare și drugi, ca în vechime. Zidăria intrării era construită cu niște caneluri adânci în ea, în care erau introduse grinzi ce se puteau mișca lateral – de ajuns de grele ca să reziste unui berbec de atac. Acum toate aceste grinzi se retraseră în zid de bunăvoie, iar lacătele de fier se descuiară cu un zgomot scrâșnit. Ușa se deschise liniștit.

— Intră, îi spuse starostele, și oamenii rămaseră tăcuți afară, așteptând să vadă ce-o să se întâmple.

La primul etaj al turnului se afla lui cuptor care păstra tot timpul apa fermecată fierbinte. Lancelot nu putu intra acolo. La al doilea etaj, se afla o încăpere plină de aburi, de nici nu putea să vadă în fața ochilor. Intră în această odaie, bâjbâind cu mâinile în față, așa cum fac orbii, până ce auzi un fel de scâncet. Un gol în vâlul de abur, provocat de curentul de la ușa care nu fusese atâta vreme deschisă, i-o arătă pe doamna care slobozise țipătul. Stătea sperioasă în baie uitându-se la el, o fermecătoare domniță, care era – după cum se exprimă Malory – goală pușcă, așa cum a făcut-o maică-sa.

— Asta-i bună! spuse el.

Fata roși, atât cât putea să mai roșească din moment ce era atât de fiartă, și spuse cu voce slabă:

— Te rog, dă-mi mâna dumitale.

Se vede treaba, că știa cum trebuie desfăcută vraja.

Lancelot îi dădu mâna, ea se ridică și ieși din baie și toți oamenii de-afară începură să ovaționeze, de parcă știau exact ce se întâmpla înăuntru. Aduseseră cu ei o rochie, precum și lenjeria cuvenită, iar matroanele satului formară un cerc la intrare, în vreme ce fu îmbrăcată roza domniță.

— Ah, ce minunat e să simți că ești îmbrăcată! exclamă ea.

— Iubița mea! strigă vărsând lacrimi de bucurie o femeie bătrână și grasă care, în mod evident, fusese doica ei de când era mică.

— Sir Lancelot o făcu, strigară sătenii. De trei ori ura pentru Sir Lancelot!

Când se stinseră strigăturile, fata fiartă veni la el și-și puse mâna într-a sa.

— Mulțumesc, spuse ea. S-ar cuveni acum să mergem la biserică și să-i mulțumim lui Dumnezeu la fel cum ți-am mulțumit și dumitale.

— Sigur că da.

Așa că se duseră în micuța capelă curată din sat și-i mulțumiră Domnului pentru îndurarea lui. Îngenuncheară între zidurile zugrăvite cu fresce, unde câțiva sfinți cu înfățișarea importantă stăteau în vârful picioarelor ca să evite reducerea la scară, și vopselele vesele ale ferestrelor colorate revărsau o lumină ciudată asupra capetelor lor.

Erau acolo întinse culori de albastru-cobalt, purpură din mangan, galben din aramă, roșu și un verde care se obțineau de asemenea din aramă. Întreaga parte interioară a locului aceuia era un rezervor de culoare. De-abia pe la jumătatea slujbei religioase își dădu seama că putuse să facă un miracol, așa cum îi dorise întotdeauna inima.

Regele Pelles coborî schiopătând din castelul său de pe cealaltă parte a văii, ca să afle de ce se iscase toată zarva asta. Se uită la scutul lui Lancelot, își sărută distrat copila fiartă, aplecându-se spre ea ca o barza ascultătoare, pentru ca fata să poată să-i sărute în fugă obrazul, și remarcă:

— Ia te uită, păi dumneata ești Sir Lancelot! Bravo, bravo, păi văd c-ai scos-o pe fii-mia din beleaua asta cu cazanu'. Ce drăguț din partea dumitale! Chestia asta a fost prorocită încă de multă vreme. Eu sunt Regele Pelles, văr de-aproape cu Iosif din Arimathaea – și dumneata, fără discuție, nu ești decât un văr de-al optulea cu Domnul nostru Isus Hristos.

— Doamne iartă-mă!

— Zău așa, da, da, spuse Regele Pelles. Totul e notat în ordine aritmetică în pietrele de la Stonehenge⁸⁴ și am un fel de farfurie sfântă în castelul meu de la Carbonek, împreună cu un hulub care zboară în toate părțile ținând în cioc o cădelniță de aur. Cu toate astea, a fost extrem de drăguț din partea dumitale s-o scoți pe fiică-mea din ceaun.

— Tăticule, spuse fata, s-ar cuveni să fim prezentați.

Regele Pelles dădu din mâini de parcă încerca să alunge un nor de musculițe:

— Elaine, spuse el. (Alta cu numele acesta!) E fiica mea, Elaine. Încântat de cunoștință. Și domnul este Sir Lancelot Dulac. Încântat. Totul e scris în pietre.

Lancelot, poate influențat în oarecare măsură de faptul că a cunoscut-o pentru prima oară fără nimic pe ea, se gândi că Elaine era cea mai frumoasă fată pe care o văzuse vreodată, în afară de Guenever. Pe deasupra, se mai simți și puțin intimidat.

— Trebuie să vii să locuiești la mine, îl pofti Regele. Și asta e scris în pietre. Am să-ți arăt într-o zi farfuria sfântă și toate celelalte. Te învăț și aritmetică. Plăcută vreme. Nu ți se scot fetele de la fiert în fiecare zi. Eu zic că e gata masa.

---

⁸⁴ Loc situat în câmpia Salisbury, în care au fost descoperite importante vestigii ale civilizațiilor preistorice britanice.

CAPITOLUL XII

Lancelot rămase zile întregi la castelul din Corbin. Camerele bântuite corespundeau așteptărilor și nu mai era nimic altceva de făcut. Simțea în pieptul lui asemenea sentimente inspirate de Guenever – înfiorătoare chinuri ale dragostei disperate – încât era secăt de puteri. Nu putea să-și adune energia de a pleca în altă parte. La începutul dragostei sale simțise o neliniște, așa încât crezuse că ar putea să-și găsească scăparea numai dacă se mișca mereu de colo până colo sau dacă făcea mereu lucruri noi. Dar acum, toată voința lui de a se menține ocupat fără încetare se spulberase. Simțea că-i era cu totul indiferent dacă se găsea într-un loc sau într-altul, că tot n-avea altceva mai bun de făcut decât să aștepte să vadă dacă i se frânge sau nu inima. Era un om prea simplu ca să-și dea seama că, dacă cel mai bun cavaler din lume te salva dintr-un cazan cu apă clocotindă și te vedea fără nicio haină pe tine, apoi n-aveai altă cale decât să te îndrăgostești de el – în special dacă erai o fată frumoasă și nu numărai mai mult de optsprezece primăveri.

Într-o seară, când Pelles fusese deosebit de plictisitor cu toți arborii săi genealogico-religioși și când durerea din inima băiatului nu-l mai lăsa să mănânce ca lumea sau măcar să șadă liniștit la masă, majordomul decise că venise momentul să ia lucrurile în mână. Slujise la familia Pelles de patruzeci de ani, era căsătorit cu doica, cea care-o întâmpinase pe Elaine cu lacrimi de bucurie, și aproba dragostea. Îi înțelegea pe tinerii ca Lancelot – tineri care dacă ar trăi în Anglia de azi, ar mai fi fost poate studenți sau piloți de turboreactoare. Trebuie spus că acel personaj ar fi devenit un excelent majordom de colegiu.

— Mai doriți niște vin, domnule? întrebă majordomul.

— Nu, mulțumesc.

Majordomul se înclină politicos și mai turnă un corn, pe care Lancelot îl dădu peste cap fără măcar să se uite la ei.

— Bună recoltă, domnule, urmă majordomul. Maiestatea sa se ocupă foarte mult de pivnița cu vinuri.

Regele Pelles se dusese în bibliotecă, să mai emită niște pronosticuri și oaspetele rămase în sală, cuprins de tristețe.

— Da.

Se auzi un freamăt la ușa camării și majordomul se îndreptă într-acolo, în timp ce Lancelot mai bea un pocal.

— Eh, iată domnule, un vin cu adevărat bun, continuă majordomul. Maiestatea sa pune mare preț pe vinul ăsta, și soția mea tocmai a adus o sticlă nouă din pivniță. Observați crusta, domnule. E un vin pe care sunt sigur că-o să-l apreciați.

— Toate vinurile sunt la fel pentru mine.

— Sunteți un tânăr foarte modest, spuse majordomul, aducând un pocal mai mare. Dacă pot să mă exprim astfel, vreți să glumiți cu mine. Doar recunoști de la prima privire când întâlnești un mare expert în vinuri.

Îl plictisea pe Lancelot, care voia să rămână singur cu durerea lui și Lancelot își da seama că e plictisit. Pentru acest motiv se întrebă în mod automat dacă nu

cumva fusesse, în durerea lui, nepoliticos cu majordomul. Poate că majordomul era într-adevăr pasionat de vinuri și avea și el necazurile lui. Așa că, din politețe, bău întreg pocalul.

— Foarte bun, spuse el încurajator. O recoltă minunată!

— Sunt bucuros să aud că-l apreciați, domnule.

— Spune-mi, te rog, întrebă Lancelot, punând întrebarea pe care o repetă mereu toți tinerii fără să-și dea seama că n-are nimic de-a face cu băutura, ai fost vreodată îndrăgostit?

Majordomul zâmbi discret și mai turnă un pocal. Pe la miezul nopții, Lancelot și majordomul stăteau față în față, fiecare într-un cap ai mesei, amândoi cam înfierbântați. Între ei se afla o fiertură de cuișoare – un amestec de vin roșu, miere, mirodenii și mai știu eu ce-o mai fi adăugat nevasta majordomului.

— Uite-așa e cum 'ți spun io, gângăvi Lancelot, holbându-se ca un maimuțoi. Poa' să nu știe toată lumea, da' ești un tip simpatic. Înțelegător. Poa' să vorbească omu' cu tine ce-are chef. Hai, mai dă o dușcă.

— Sănătate! spuse majordomul.

— Ce să fac? strigă el. Ce să fac?

Își băgă capul oribil între brațe, pe masă, și începu să hohotească.

— Curaj! Acțiune sau moarte!⁸⁵

Bătu în masă cu o mână, privind spre ușa cămării, și cu cealaltă mai umplu un pocal.

— Hai, beți! îl îndemnă el. Bea zdravăn! Fiți bărbat, domnule, dacă-mi pot permite să vorbesc atât de îndrăzneț. Peste un minut veți avea veștile bune pe care le-așteptați, și atunci „prindeți clipa neînduplecată”, cum zice bardul⁸⁶.

— Bun băiat, spuse Lancelot. Să mă ia dracu' dacă n-aș face-o de-aș putea.

— Ce mi-e tnda, ce mi-e manda, una-i la fel de bună ca și alta.

— Te cred că e, spuse tânărul, făcând cu ochiul într-un fel de care mult se temea că trebuie să fi arătat înspăimântător. Ba chiar mai bună, ai, ce zici, chelare!

Și începu să rânjească asemenea unui măgar.

— Ah, spuse majordomul, ia te uită la nevastă-mea Brisen în ușa cămării, ținând în mână un mesaj. Îndrăznesc a zice că-i pentru domnia-ta. Ce spune? întrebă majordomul, privindu-l pe tânăr care rămase așezat, holbându-se la hârtie.

— Nimic, răspunse el, aruncând hârtia pe masă și pornind-o nesigur pe picioare spre ușă.

Majordomul citi hârtia.

— Zice că Regina Guenever e la castelul de la Case, la cinci mile de-aici, și că vrea să vă vadă. Zice că Regele nu e cu ea. Sunt câteva sărutări în scrisoare.

— Ei și?

— Nu îndrăzniți să vă duceți! spuse chelarul.

— Ce face! Nu îndrăznesc?! urlă Sir Lancelot și-o porni în întuneric, legănându-se pe picioare, râzând ca o paiată și strigând să i se aducă bidiviu!

---

⁸⁵ Aluzie la celebrul poem „If” (Dacă) al lui Rudyard Kipling.

⁸⁶ Lozinca lansată de Gandhi în Revoluția de Eliberare Națională a Indiei din 1942.

Dimineața se trezi deodată într-o cameră străină. Era întuneric de tot, cu ferestrele acoperite de draperii groase și nu-l durea capul câtuși de puțin, fiindcă avea o constituție solidă. Sări din pat și se duse la fereastră să tragă draperiile. Fu pe deplin conștient, într-o secundă, de tot ceea ce se întâmplase în noaptea anterioară – de majordom și de băutură și de leacul de dragoste care-i fusese probabil turnat în ea, de scrisoarea de la Guenever și de trupul întunecat, solid, fierbinte-răcoros care se găsea în patul din care tocmai ieșise. Trase perdeaua și-și sprijini fruntea de piatra rece a stâlpului ferestrei. Se simțea jalnic.

— Jenny, spuse el, după minute care păreră ore întregi.

Din pat nu se auzi niciun răspuns. Se întoarse și se trezi uitându-se la fata fiartă, la Elaine. Stătea întinsă în pat, cu brațele micuțe și dezgolite, trăgând spre sine așternutul, cu ochii ei violeți fixați în ai săi.

Lancelot a fost întotdeauna martirul simțămintelor sale, nefiind niciodată în stare să și le ascundă cât de cât. Când o văzu pe Elaine, capul i se dădu pe spate. Apoi, fața lui urâtă căpătă o înfățișare de profundă și ultragiată supărare, atât de simplă și de onestă încât goliciunea sa în lumina crudă a dimineții era doar demnitate. Începu să tremure.

Elaine nu se mișcă, ci numai se uită la el cu ochișorii iuți, ca de șoricel.

Lancelot se îndreptă spre scrinul unde se afla spada lui.

— Am să teucid!

Ea nu făcu altceva decât să-l privească. Avea optsprezece ani, arăta jalnic de micuță în ditamai patul și era înspăimântată.

— De ce-ai făcut asta? strigă el. De ce-ai făcut-o? De ce m-ai trădat?

— Trebuia.

— Dar a fost o trădare mârșavă!

Nu putea să-l ducă mintea, să înțeleagă de ce-o făcuse.

— A fost o trădare! M-ai trădat!

— Cu ce?

— M-ai făcut... mi-ai luat... mi-ai furat...

Își aruncă sabia într-un colț, și se așeză pe scrin. Când începu să plângă, liniile grosolane ale feței lui se răsuciră fantastic. Lucrul pe care Elaine i-l furase era puterea. Îi furase puterea lui cât zece. Copiii mai cred și astăzi asemenea lucruri și gândesc că n-or să poată arunca bine mingea în meciul de cricket de mâine, dacă n-au fost cumînți azi.

Lancelot se opri din plâns și vorbi cu ochii în podea.

— Când eram mic, spuse el, m-am rugat Domnului să mă lase și pe mine să fac vreun miracol. Numai cei neprihăniți pot face miracole. Voiam să fiu cel mai bun cavaler din hune. Eram urât și singur. Oamenii din satul tău au spus că sunt cel mai bun cavaler din lume, și uite că am făcut miracolul meu atunci când te-am scos din apă. Nu știam c-o să fie primul și ultimul meu miracol.

Elaine răspunse:

— Oh, Lancelot, dar ai să mai faci încă o mulțime de alte miracole!

— Niciodată. Mi-ai furat miracolele. Mi-ai furat puterea de a fi cel mai bun cavaler din lume. Elaine, de ce-ai făcut asta?

Ea începu să plângă.

Lancelot se ridică, se înveli într-un ștergar și se duse la pat.

— Lasă, nu-i nimic, spuse el. E vina mea că m-am îmbătat. Mă simțeam ca vai de lume și m-am îmbătat. Mă întreb dacă nu cumva majordomul a încercat să mă ducă? Dacă așa stau lucrurile, nu prea a fost frumos din partea lui. Nu mai plânge, Elaine. N-a fost vina ta.

— Ba da, ba da.

— Probabil că tatăl tău te-a pus s-o faci, ca să-l aibă pe vărul de-al optulea al Domnului Nostru în familie. Sau poate c-o fi fost vrăjitoarea aia de Brisen, nevasta majordomului. Hai, nu mai fii supărată, Elaine! S-a terminat acum. Uite, am să-ți dau o sărutare.

— Lancelot! strigă Elaine. Totul s-a întâmplat fiindcă te iubesc. Eu oare nu am dat nimic? Am fost fecioară, Lancelot. Nu te-am jefuit. Oh, Lancelot, a fost... a fost vina mea. Ar trebui să fiu ucisă. De ce nu m-ai ucis cu spada ta? Dar s-a întâmplat deoarece te iubesc și n-am avut ce-i face.

— Ei, haide, haide, gata cu plânsul!

— Lancelot, gândește-te că o să am un copil!

Încetă să o mai consoleze și se întoarse la fereastră, de parcă îl apucau toate pandaliile.

— Vreau să am copilul tău, spuse Elaine, și am să-i spun Galahad, cum era primul tău nume.

Încă mai ținea învelitoarea cu brațele ei micuțe și goale. Lancelot se întoarse spre ea plin de furie:

— Elaine, i se adresează el, dac-o să ai un copil, atunci să știi c-o să fie copilul tău. Nu e drept să mă legi de mâini și de picioare cu sila. Chiar acum am să plec, și sper că n-am să te mai văd niciodată.

CAPITOLUL XIII

Guenever lucra la gherghef într-o cameră întunecoasă, lucru care nu-i plăcea defel. Era o broderie pentru o învelitoare de scut pentru Arthur, și avea pe ea dragonul roșu cu laba ridicată. Elaine avea numai optsprezece ani, și e destul de ușor să explici simțămintele unei copile. Dar Guenever avea douăzeci și doi. Crescuse și avea acum ceva din firea unei personalități, marcată de simțămintele simple ale copilului-regină, care-și primise cândva darul – un grup de captivi.

Există un lucru denumit Cunoașterea lumii, pe care oamenii nu-l dobândesc până ce nu ajung la vârsta maturității. E ceva ce nu poate fi predat celor mai tineri, fiindcă nu e logic și nu ascultă de legi constante. Nu era de fapt nicio regulă. Numai că, de-a lungul anilor care aduc femeile spre mijlocul vieții, se dezvoltă un simț al echilibrului. Nu-l poți învăța pe un copilaș să meargă explicându-i în mod logic cum stau lucrurile – pruncul trebuie să învețe minunea ciudată a mersului prin experiență proprie. Cam tot așa, nu poți învăța o femeie tânără Cunoașterea lumii. Trebuie pur și simplu să fie lăsată în seama experienței anilor săi. Și-apoi, când va începe să-și urască trupul obosit, își va da deodată seama că a căpătat un nou simț. Acum va putea să continue să trăiască – nu pe bază de principii, nu prin deducții logice, nu prin cunoașterea binelui sau răului, ci pur și simplu printr-un simț specific și nestatornic al echilibrului, care desfide adeseori oricare dintre celelalte. Nu va mai spera să trăiască prin căutarea adevărului – dacă femeile speră vreodată așa ceva – ci își va continua de acum încolo viața sub călăuzirea celui de-al șaptelea simț. Echilibrul a fost al șaselea simț, pe care l-a dobândit când a început pentru prima oară să meargă, iar acum se găsește în stăpânirea celui de-al șaptelea – Cunoașterea lumii.

Înceata descoperire a celui de-al șaptelea simț, prin care și bărbații și femeile izbutesc să călărească valurile unei lumi în care există război, adulter, compromis, teamă, ridicol și ipocrizie – această descoperire nu este subiect de triumf. Copilașul, poate, strigă triumfător pe limba lui: „Am echilibrul!” Dar cel de-al șaptelea simț este descoperit fără niciun strigăt de triumf. Nu facem altceva decât să-i dăm bătaie înainte, împreună cu grozava noastră Cunoaștere a lumii, călărind valurile ciudate ale vieții ca pe un lucru obișnuit, la care am devenit insensibili, fiindcă am ajuns într-un stadiu de impas la care nu ne mai gândim la nimic altceva.

Și în acest stadiu începem să uităm că a existat vreodată un moment în care nu avem acest cel de-al șaptelea simț. Începem să uităm, pe măsură ce mergem impasibili înainte, bine echilibrați, că a existat vreodată un moment când trupurile noastre tinere ne erau înflăcărate de impulsul nestăvilit al vieții. Nu prea e plăcut și nu te consolează un asemenea gând așa că, încetul cu încetul, dispare din mintea noastră.

Dar a existat o vreme când fiecare dintre noi stătea golaș în fața lumii, înfruntând viața ca pe o problemă serioasă care ne privește intim și cu pasiune. A existat o vreme când era de un interes vital pentru noi să aflăm dacă există sau nu un Dumnezeu. În mod evident, existența sau inexistența unei vieți viitoare trebuie

să fie de o excepțională importanță pentru cineva care o să-și trăiască viața actuală, fiindcă modul de a trăi actuala viață atârnă de această problemă. A fost o vreme când Amorul Liber în contradicție cu Morala Catolică era o chestiune la fel de importantă ca un pistol cu care s-ar trage în noi.

Și, dacă ne întoarcem și mai departe în trecut, au existat momente în care ne întrebam cu tot sufletul nostru ce e lumea, ce e dragostea, ce suntem noi înșine.

Toate aceste probleme și simțăminte se șterg din mintea noastră când dobândim cel de-al șaptelea simț. Oamenii între două vârste pot să stea fără nicio dificultate în cumpănă între a crede în Dumnezeu sau a-i încălca toate poruncile. Cel de-al șaptelea simț ucide cu adevărat încetul cu încetul pe toate celelalte, așa încât nu mai e nimic prea complicat în legătură cu poruncile. Nici nu mai putem să vedem sau să simțim sau să auzim ceva despre ele. Trupurile pe care le-am iubit, adevărurile pe care le-am căutat, Dumnezeii pe care i-am întrebat – suntem surzi și orbi acum față de toate acestea și mergem înainte, sigur, și automat, bine echilibrați pe picioare, sub protecția ultimului nostru simț, mergem mereu înainte spre inevitabilul nostru mormânt. „Mulțumesc Domnului pentru cei bătrâni”, cânta poetul.

„Mulțumim Domnului pentru cei bătrâni,

și pentru însăși vârsta senectuții, pentru boală și mormânt.

Când fi-vom ninși de ani și bolnavi, și mai cu seamă atunci când în criptă vom fi întinși,

Scuțiți vom fi de grija de a ne purta-n vreun fel pe ăst pământ.”

Guenever avea douăzeci și doi de ani când stătea lângă ghergheful ei și se gândea la Lancelot. Nu ajunsese încă la jumătatea drumului spre criptă, nu era nici măcar bolnavă și avea doar șase simțuri. E greu să ne formăm o idee despre ea.

Un haos al minții și al trupului; vreme a lacrimilor la ceas de amiază și în vraja luminii de lună; o încurcătură și o risipă de credințe și speranțe, în Dumnezeu, în iubire și în Eternitate; o capacitate de a fi răpit de frumusețea obiectelor fizice; o inimă care să te doară sau să zburde; o bucurie atât de bucurioasă și o tristețe atât de tristă, încât între ele s-ar putea întinde oceane întregi – și apoi, ca un fel de contracarare a acestor trăsături atrăgătoare, etalon de dovezi de egoism indecent: neliniștea sau incapacitatea de a te astâmpăra și de a lăsa în pace pe cei mai în vârstă; discuții impertinente asupra unor subiecte precum Frumusețea, ca și cum ele ar prezenta vreun interes pentru cei mai bătrâni; lipsa de experiență privind momentul când adevărul s-ar cuveni să fie trecut sub tăcere, din considerație pentru cei între două vârste; neastâmpărul general și obrăznicia și incapacitatea de a se purta conform celui de-al șaptelea simț – acestea trebuie să fi fost câteva dintre trăsăturile lui Guenever la douăzeci și doi de ani, fiindcă ele sunt ale tuturor. Dar pe lângă acestea, mai existau și trăsăturile dominante și totuși incerte ale caracterului ei personal – trăsături care o deosebeau de inocenta Elaine, trăsături mai puțin

patetice dar mai reale, cele care țineau de energia ei, care o făcea să fie acea Jenny pe care o iubea Lancelot.

— Oh, Lancelot, cânta ea pe când broda blazonul de pe scut. Oh, Lance, întoarce-te curând! Vino înapoi cu zâmbetul tău strâmb și cu felul tău ciudat de a merge, care arată imediat dacă ești supărat sau încurcat, vino înapoi să-mi spui că nu contează dacă dragostea e un păcat. Întoarce-te să-mi spui că e de ajuns să fii Jenny și tu să fii Lance, orice s-ar întâmpla cu toți ceilalți!

Lucrul uimitor fu acela că el și veni. Direct de la Elaine, direct de la tâlhăria ei, Lancelot veni ca o săgeată ținută în inima dragostei. Se culcase cu Guenever în imaginație, fusese înșelat și jefuit de puterea lui înzecită, își pierduse neprihănirea în ochii Domnului, după câte înțelegea el, așa că se gândi că la o adică n-ar fi rău să-și îplinească pe de-a întregul prihana. Fără nicio șansă de a mai fi cel mai bun cavaler din lume, de a mai face miracole împotriva vrăjilor, de a mai avea vreo compensație pentru urătenia și pustiul din inima lui, tânărul se grăbi spre frumoasa lui să-și caute alinarea. Se auzi ropotul copitelor de cal greu de luptă, ceea ce o făcu pe Regină să-și lase lucrul din mână și să vadă dacă era Arthur care se întorcea de la vânătoare; se auzi apoi zornăitul picioarelor lui înzăuate pe scări, clinchetind ca pintenii loviți de piatră și, apoi, înainte ca să-și fi dat seama de ce se întâmplase, Guenever râdea și plângea, necredincioasă solului ei, așa cum știuse întotdeauna că va fi.

CAPITOLUL XIV

Arthur spuse:

— Iată aici o scrisoare de la tatăl tău, Lance. Spune că-l atacă Regele Claudas. Am promis c-am să-l ajut împotriva lui Claudas, în schimbul ajutorului pe care mi l-a dat la Bedegraine. Va trebui să plec.

— Așa e.

— Tu ce vrei să faci?

— Cum adică, ce vreau să fac?

— Păi, spune-mi, vrei să vii cu mine sau să rămâi aici?

Lancelot își dresе glasul și spuse:

— Vreau să fac orice-o gândi domnia-ta că-i mai bine.

— Știu că-ți va fi greu, răspunse Arthur. Nu-mi place cu niciun chip să ți-o cer. Dar, ai avea ceva împotriva, dacă ți-aș cere să rămâi aici?

Lancelot nu se putu gândi ce să spună ca să nu se dea cumva de gol, așa că Regele îi luă tăcerea drept dezamăgire.

— Fără îndoială, ai dreptul să-ți vezi tatăl și mama, urmă el. Nu vreau să rămâi aici, dacă suferi prea mult din asta. Poate că ne-om descurca și altfel.

— De ce vrei să mă lași în Anglia?

— S-ar cuveni să rămână cineva aici ca să aibă grijă de facțiuni. M-aș simți mai ușurat în Franța, dacă aș ști că am lăsat în urmă un om de nădejde. Nu peste multă vreme or să fie tulburări în Cornwall, între Tristram și Mark, și apoi mai e dușmănia celor din Orkney. Tu cunoști toate greutățile. Și-apoi e plăcut să știi că e cineva care să aibă grijă de Guenever.

— Poate, spuse Sir Lancelot, alegându-și cu greutate cuvintele, poate c-ar fi mai bine să te încrezi în altcineva.

— Hai, nu mai vorbi bazonii! În cine altu' aș putea avea mai multă încredere? E de-ajuns să-ți arăți mutra aia a ta la Curte și toți hoții or s-o ia de îndată la sănătoasa.

— Da? Mă mir, că nu-i cine știe ce arătoasă!

— Măi, banditul! exclamă plin de afecțiune Regele, și-și bătu prietenul pe spate. Plecă apoi să aranjeze Expediția.

Îndrăgostiții avură parte de un an de bucurie, douăsprezece luni din raiul ciudat pe care-l cunoaște somonul în albia râului, printre prundișul de la fund, sub apa limpede cum e cristalul. Douăzeci și patru de ani aveau să se simtă vinovați, dar acest dintâi an a fost singurul care părea să vestească fericirea. Privind înapoi la el, când au ajuns bătrâni și le trecuse timpul, nici măcar nu-și aminteau că-n anul acela plouase sau dăduse înghețul. Cele patru anotimpuri erau toate colorate pentru ei ca o petală de trandafir.

— Nu înțeleg, spunea Lancelot, de ce mă iubești. Ești sigură că mă iubești? Nu-nicio greșeală?

— Lance al meu.

— Bine, da' uită-te la mutra mea. Sunt așa de pocit! Zău că acum chiar cred că Domnul ar putea să iubească lumea, oricum ar fi ea, numai fiindcă l-a făcut pe om după chipul și asemănarea lui.

Alteori erau cuprinși de o teroare care venea de la el. Guenever nu încerca nicio remușcare din pricina ei însăși, dar se umplea de căința iubitului ei.

— Nu îndrăznesc să mă gândesc. Nu te gândi. Sărută-mă, Jenny.

— De ce să te gândești?

— Nu mă pot împiedica.

— Lance iubitule!

Erau apoi alte dăți, când se certau pentru nimica toată – dar chiar și certurile lor erau de îndrăgostiți și le păreau atât de dulci când își aminteau de ele.

— Degetele tale de la picioare sunt ca niște purceluși, ca cei zece purceluși care s-au dus la piață!

— Te rog să nu mai spui lucruri d-astea. Nu e respectuos.

— Respectuos?

— Da. Respectuos. Și de ce mă rog n-ai fi respectuos? La urma urmelor eu sunt Regina.

— Și chiar vorbești serios când îmi zici ca s-ar cuveni să te tratez cu respect? Să pun tot timpul un genunchi la pământ și să-ți sărut mâna?

— De ce nu?

— Zău că tare-aș vrea să nu mai fi atât de egoistă. Dacă e un lucru pe care nu-l pot înghiți, este să fiu tratat ca un obiect pe care-l stăpânești.

— I-auzi, egoistă? Ce vorbe!

Și Regina bătea din picior sau se posomora o zi întreagă. Dar îl ierta după ce se pocăia cum se cuvine.

Într-o zi, când ajunseră la stadiul de a-și mărturisi unul altuia simțămintele intime, cu un fel de uimire nevinovată atunci când acestea corespundeau, Lancelot îi făcu parte Reginei de secretul lui.

— Jenny, când eram mic, știi că mă uram. Nu mai știu de ce. Mi-era rușine. Eram un băiețuș foarte sfânt.

— Ei, în orice caz, acum nu mai ești chiar așa de sfânt, râse ea.

Nu pricepea înțelesul adânc al lucrurilor care-i erau destăinuite.

— Într-o zi frate-miu m-a rugat să-i împrumut o săgeată. Aveam două sau trei grozav de drepte, cu care eram foarte grijuliu, și ale lui erau toate un pic cam strâmbe. I-am zis că-mi pierdusem săgețile drepte și-am pretins că nu i le pot împrumuta.

— Vai, vai, ce mai mincinos!

— Da. Știu că am fost un mincinos. După aceea am avut cele mai cumplite remușcări, fiindcă i-am spus minciuna aceea și m-am gândit că am fost necredincios lui Dumnezeu. Așa că m-am dus într-un tufiș de urzici care creștea lângă șanțul cetății, și mi-am băgat în ele brațul cu care slobozeam săgețile, așa, ca pedeapsă. Mi-am suflecat mâneca și mi-am băgat brațul printre urzici.

— Săracu' Lance! Da' mare găgăuță trebuie să fi fost!

— Bine, Jenny, dar nu m-au înțepat! Sunt sigur că am dreptate când mi-aduc aminte că nu m-au înțepat.

— Vrei să spui c-a fost un miracol?

— N-am idee. E greu să fii absolut sigur. Eram un băiat atât de visător, trăind tot timpul într-o lume plăsmuită, în care eu eram cel mai mare cavaler al lui Arthur. Cine știe, poate că mi-am închipuit întâmplarea cu urzicile alea. Dar parcă și-acum mai simt fiorul care m-a trecut când am văzut că nu mă înțepă.

— Sunt sigură c-a fost un miracol, spuse Regina cu hotărâre.

— Jenny, toată viața mea am vrut să fac miracole. Voiam să fiu sfânt. Cred c-a fost o ambiție sau vreo mândrie de-a mea, sau mai știu eu ce alt lucru neînsemnat. Nu mi-era de ajuns să cuceresc lumea, voiam să cuceresc și cerul. Eram așa de hrăpăreț, că nu-mi era de ajuns să fiu cel mai puternic cavaler, trebuia să fiu și cel mai bun. Asta-i nenorocirea cea mai mare când visezi cu ochii deschiși. De-asta am încercat să mă țin departe de tine. Știam că dacă nu voi fi pur, nu voi putea niciodată să fac miracole. Și să știi că am făcut și un miracol. Zău așa, unul splendid. Am scos o fată din apa clocotindă, și ea era vrăjită să stea acolo pe veci. O chema Elaine. Apoi mi-am pierdut puterea. Acum că suntem împreună, nu voi putea niciodată să mai fac miracole.

Nu voia să-i spună tot adevărul despre Elaine, la gândul că i-ar jigni simțămintele dacă ar afla că ea era a doua femeie în viața lui.

— Și de ce nu?

— Fiindcă suntem păcătoși.

— Eu personal n-am făcut niciun miracol, spuse Regina destul de rece. Așa că am mai puțin de regretat.

— Bine, Jenny, dar eu nu regret absolut nimic. Tu ești miracolul meu, și le-aș arunca pe toate la lada de gunoi de dragul tău. Încercam numai să-ți povestesc câte ceva despre lucrurile pe care le-am simțit când eram mic.

— Mă rog, n-aș putea spune că te înțeleg.

— Nu poți să înțelegi că cineva vrea să fie bun la ceva? Nu, bineînțeles, acum îmi dau seama că tu n-aveai de ce. Numai oamenii cărora le lipsește ceva, sau sunt răi, sau inferiori, numai ei simt nevoia să fie buni la ceva. Tu ai fost întotdeauna atât de împlinită și perfectă, încât n-aveai nimic de completat, nu-ți lipsea niciun lucru a cărui absență să încerci s-o înlocuiești. Dar eu am simțit întotdeauna nevoia asta. Mă simt uneori înspăimântător, chiar și acum, când sunt cu tine, și mă apucă groaza când mă gândesc că nu voi putea să mai fiu cel mai bun cavaler din lume.

— Atunci eu zic că mai bine ne-am opri, să te duci să-ți faci o împărțășanie ca lumea și-apoi să mai înfăptuiești niște miracole.

— Știi că nu ne putem opri.

— Să-ți spun drept, toate astea mi se par cam fanteziste, declară Regina. Nu înțeleg ce vrei. Mi se pare o aiureală egoistă.

— Știu că sunt egoist, dar n-am ce-i face. Încerc să nu fiu. Dar cum pot să nu fiu ceea ce am fost făcut? Oh, chiar nu poți înțelege ce-ți spun? Când eram mic, eram singur și munceam ca un nebun la exercițiile mele. Îmi spuneam că o să fiu un mare

explorator, și o să traversez Pustiul Chorasman; sau o să fiu un mare rege, ca Alexandru sau ca Sfântul Ludovic; sau un mare vraci, să găsesc un balsam care să vindece bolile și să-l dau de pomană celor în nevoie; sau poate să fiu un sfânt și să vindec rănile numai atingându-le, sau să găsesc ceva important – o relicvă din Sfânta Cruce sau Sfânta Cupă de la Cina cea de Taină, sau ceva în genul ăsta. Astea mi-au fost visurile, Jenny. Îți spun doar la ce visam cu ochii deschiși, și toate visurile astea îmi sunt acum spulberate. Ție, ție ți-am dăruit toate năzuințele mele, Jenny, ca un dar din partea iubirii mele.

CAPITOLUL XV

Anul fericirii lor se termină odată cu întoarcerea lui Arthur – și aproape imediat se prăbuși în ruină, dar nu din pricina Regelui. În seara de după sosirea sa acasă, în timp ce le dădea încă amănunte despre înfrângerea lui Claudas, așa cum îi venea în minte, se auzi un oarecare tumult la Ghereta Paznicului și Sir Bors fu introdus în Marea Sală unde se ținea ospățul. Acesta era vărul lui Lancelot, și-și petrecuse câteva zile de odihnă în castelul de la Corbin, cercetând locurile bânuite de strigoi. Avea câteva vești pentru Lancelot, pe care i le spuse în șoaptă după-masă dar, din nefericire, era un misogin și, ca cei mai mulți oameni de felul acesta, avea defectul muieresc al mâncărimei de limbă. Veștile respective le mai spuse și câtorva prieteni apropiați. Curând, vuia toată Curtea. Vestea cea mai mare era că Elaine de Corbin dăduse naștere unui preafrumos fiu, pe care-l botezase Galahad – era cel dintâi nume al lui Lancelot, după cum vă amintiți.

— Aha, vasăzică așa stau lucrurile, spuse Guenever, când își văzu din nou ibovnicul între patru ochi, vasăzică de-asta ți-ai pierdut miracolele. Nu-i decât o minciună sfruntată că mi le-ai dat toate mie.

— Ce vrei să spui?

Guenever începu să sforăie pe nas. Simțea de parcă avea două degete roșii în spatele ochilor, încercând să i-i scoată din cap, și nu voia măcar să se uite la dânsul. Încerca să nu-i facă nicio scenă, dar se temea să n-o trădeze inima ei. Îi era rușine și scârbă de ceea ce putea să spună, dar nu se putea stăpâni să-și țină gura.

Era asemenea celui care înoată într-o mare agitată și e luat de valuri.

— Las'că știi tu ce vreau să înțeleg, spuse ea cu amărăciune, uitându-se într-o parte.

— Jenny, voiam să-ți mărturisesc, dar era prea greu să-ți explic.

— Păi cred și eu, înțeleg de ce-i greu.

— Nu e ce crezi tu.

— Ce cred eu! strigă ea. Și cum știi tu ce gândesc eu? Eu gândesc ce-ar gândi toată lumea – că nu ești altceva decât un nenorocit de seducător, un nemernic, un mincinos ordinar, tu și cu toate miracolele tale. Și eu am fost atât de neghioabă încât să-ți cred minciunile.

Lancelot își întoarse capul la fiecare dintre loviturile ei de pumnal, de parcă încerca să le facă să nu-l nimerească în ochi. Se uita în pământ, să-și ascundă ochii. Avea ochii mari, larg deschiși, ceea ce îi dădea de obicei o expresie de teamă sau surpriză.

— Elaine nu înseamnă nimic pentru mine, mărturisi el.

— Atunci s-ar cuveni să însemne. Cum poți să spui că ea nu înseamnă nimic pentru tine, din moment ce este mama copilului tău? Din moment ce ai încercat să-i ascunzi existența? Nu, nu mă atinge, pleacă de-aici!

— Nu, nu pot pleca!

— Dacă mă atingi, mă duc să-i spun totul Regelui.

— Guenever, la Corbin m-am îmbătat. Mi-au spus apoi că tu mă aștepti la Castelul Case și m-au băgat într-o cameră întunecoasă, unde era Elaine. Dimineața, când m-am trezit, am și plecat de-acolo.

— Ce minciună grosolană!

— Adevărul adevărat!

— Nici un prunc n-ar crede-o.

— Nu te pot face s-o crezi, dacă nu vrei. Când am aflat, mi-am scos spada ca s-oucid pe Elaine.

— Las'că pun eu s-o omoare.

— N-a fost vina ei.

Regina începu să tragă de gulerul rochiei, de parcă era prea strâns și-o sufoca.

— Poftim, o mai și aperi! Ești îndrăgostit de ea și mă înșeli. Am bănuț eu asta.

— Jur că spun numai adevărul.

Deodată, o părăsără puterile și începu să plângă.

— De ce nu mi-ai spus înainte? întrebă ea. De ce nu mi-ai mărturisit că ai un copil? De ce m-ai mințit tot timpul? Ea era faimosul tău miracol, de care te arăta ai așa de mândru, nu?

Lancelot, care suferea la rândul lui de pe urma emoțiilor puternice, începu să plângă. O cuprinse în brațe.

— Zău că n-am știut nimic de niciun copil. N-am vrut nici unul. Nu asta căutam eu.

— Dacă mi-ai fi spus adevărul, te-aș fi putut crede.

— Am vrut să-ți spun, dar n-am putut. Mi-era teamă să nu te supăr.

— Ei, și-așa, parcă nu mă doare și mai mult!...

— Știu, știu că te doare, dragostea mea.

Regina își șterse lacrimile și se uită la el zâmbind ca o ploaie de primăvară. Peste un minut se sărutau, simțindu-se ca pământul înverzit și reavăn după ploaie. Se gândiră că, o dată mai mult, se înțeleseseră atât de bine – dar între ei fusese sădită îndoiala. Acum, în dragostea lor, care era mai puternică, apăruseră semințele vrajbei și fricii și ale tulburării, toate crescând în același timp: fiindcă dragostea poate exista laolaltă cu ura, fiecare nedându-i pace celuilalt, și aceasta face ca amândouă să cunoască cea mai mare violență.

CAPITOLUL XVI

În castelul de la Corbin, copila Elaine se pregătea de călătorie. Venea să-l cucerească pe Lancelot de la Guenever, o Expediție al cărui patos îl simțea oricine în afara de ea. N-avea nicio armă cu care să lupte și nu știa cum s-o facă. Aproape că nu avea nici caracterul format. Lancelot nu o iubea. Și, pe deasupra, mai era și în disperata situație de a-l iubi ea pe el. N-avea nimic de opus maturității Reginei decât propria ei imaturitate și dragoste umilă, nimic în afară de pruncul grăsuț pe care-l ducea tatălui său – un prunc care nu însemna pentru el nimic altceva decât simbolul unei crude viclenii. Era o Expediție ca aceea a unei armate fără arme împotriva unei fortărețe inexpugnabile, o armată care, în același timp, avea mâinile legate la spate. Elaine, cu o naivitate care putea fi explicată numai de faptul că-și petrecuse cea mai mare parte a vieții în izolarea cazanului ei fermecat, se hotărâse să o întâlnească pe Guenever pe propriul ei teren. Poruncise să i se facă rochii de o măreție și sofisticare extreme – și, îmbrăcată cu acestea, care o făceau doar să arate mai prostuță și mai provincială decât era, se îndrepta acum spre Camelot să-și poarte bătălia cu Regina Engleză.

Dacă Elaine nu ar fi fost Elaine, poate că l-ar fi luat pe micul Galahad ca pe o armă. Patosul sentimentelor și spiritul de proprietate, aplicate în mod corect asupra unui caracter ca cel al lui Lancelot, s-ar fi putut să fie destul de potrivite ca să-l lege de mâini și de picioare. Dar Elaine nu era deșteaptă, nu înțelegea încercarea de a pune stăpânire pe eroul ei. Îl luă pe Galahad cu ea fiindcă-l adora. Îl luă numai fiindcă nu voia să fie despărțită de copilașul ei și fiindcă dorea să-l arate lui tătâne-său și, în parte, fiindcă dorea să le compare trăsăturile. Trecuse un an de când îl văzuse prima oară pe omul pentru care trăia mintea ei de copil.

Lancelot, în vreme ce Elaine îi plănuia cucerirea, rămase la curte cu Regina. Dar acum rămase fără vremelnica împăcare a inimii pe care și-o plăsmuise cât timp era Regele plecat. În absența Regelui, putuse să se cufunde în clipa trecătoare – dar acum, permanent lângă Arthur, simțea această apropiere ca un comentariu al trădării sale. Nu-și îngropase dragostea pentru Arthur în pasiunea lui Guenever, ci o simțea și acum la fel de viguroasă ca în zilele de început.

Pentru o natură medievală ca aceea a lui Lancelot, cu slăbiciunea sa fatală de a iubi perfecțiunea, aceasta însemna o durere în plus. Nu putea suferi să simtă că sentimentul lui pentru Guenever era un sentiment meschin, fiindcă era sentimentul profund al vieții lui – și totuși fiecare împrejurare conspira acum să-l facă să pară mârșav. Clipele pripite petrecute împreună, ușile zăvorâte, născocirile josnice, manevrele vinovate impuse celor doi amănți de prezența soțului – toate acestea avură efectul de a mânji ceea ce, dacă nu era frumos, nu avea nici o altă scuză. Ca să mărească această murdărie, mai era și chinul de a ști că Arthur era bun, simplu și drept, de a ști că era mereu în pericol de a-l mâhni de moarte pe Arthur, deși-l iubea atât. Mai era apoi și necazul cu Guenever, sămburele care dăduse o tulpină amară, sămânța pe care o semănaseră amândoi sau pe care o văzuseră semănată unul în ochii celuiilalt, atunci când se certaseră din pricina suspiciunii ce-și făcuse

loc între ei. Însenina o durere pentru el să fie îndrăgostit de o femeie geloasă și bănuitoare. Îi dăduse o lovitură mortală, necrezându-i pe loc explicația despre Elaine. Și totuși nu putea să n-o iubească. În fine, mai erau și elementele revoltate ale propriului lui caracter – dorința lui ciudată de puritate și onoare și desăvârșire spirituală. Toate aceste lucruri, îmbinate cu teama inconștientă a sosirii lui Elaine cu fiul lui, îi zdrobiră fericirea. Se așeza rareori, rățacea de colo-colo cu mișcări nervoase, luând tot felul de obiecte în mână și lăsându-le apoi jos, fără să se uite la ele, mergând până la fereastră și uitându-se afară, fără să vadă nimic.

Pentru Guenever, teama de sosirea lui Elaine nu era inconștientă. Știuse din primul moment că Elaine avea să vină. Pentru ea, totuși, la fel ca pentru toate femeile, temerile depășeau orizontul masculin. Bărbații le acuză deseori pe femei că-i împing spre adulter printr-o gelozie nesăbuită, înainte ca ei măcar să se fi gândit o clipă la adulter. Și totuși gândul acesta sălășluia probabil acolo, inconștient și cu neputință de detectat decât de femei. Marea Anna Karenina, de pildă, l-a împins pe Vronski în situația lui specială datorită geloziei sale fără noimă, de nebună – și totuși această situație era singura rezolvare reală a problemei lor, ca și singura soluție inevitabilă. Privind mai mult în viitor decât el, ea a împins spre acest viitor, cu un pas rapid, ruinând prezentul fiindcă viitorul trebuia să fie o ruină.

La fel și Guenever. Probabil că ea nu-și bătea capul peste măsură cu problema imediată a lui Elaine. Probabil că nici nu avea vreo bănuială reală împotriva acestui act al lui Lancelot. Totuși, cu presimțirea ei, era conștientă de ce le era sortit și de toate necazurile ce-i așteptau, cu mult în afara orizontului iubitului ei. N-ar fi exact să spunem că era conștientă de toate astea în mod logic, dar ele erau prezente în străfundurile minții ei. Mare păcat că limba este o armă atât de îndoielnică, încât nu putem spune că o mamă nu era „conștientă” că fiul ei plângea în camera cealaltă – fără să lăsăm totuși să se înțeleagă că, într-un fel oarecare, inconștient, ea știa că-i plânge copilul. Faptele pe care Guenever le știa în acest sens, includeau totalitatea situației Arthur-Lancelot, cea mai mare parte a tragediei de la Curte, precum și dureroasa situație a neputinței ei de a da naștere vreunui copil – neputință care n-avea niciodată să fie tămăduită.

Își spunea în sine ei că Lancelot o trădase, că ea era victima vicleniei lui Elaine, că iubitul ei o va înșela din nou. Se chinuia cu o mie de idei de același fel. Dar ceea ce simțea în ținuturile neumblate ale inimii ei, era un lucru deosebit. Poate că de fapt ea era geloasă nu pe Elaine, ci pe copil. Poate că-i era de fapt frică de dragostea lui Lancelot pentru Arthur. Sau poate că era vorba de teamă față de întreaga situație, de instabilitatea ei și de răzbunarea inherentă acestei instabilități. Femeile știu, mult mai bine decât bărbații, că legile Domnului nu sunt luate în răs. Asta fiindcă ele au mai multe prilejuri să învețe acest lucru.

Oricare ar fi explicația atitudinii lui Guenever, roadele erau durerea pentru ibovnicul ei. Deveni la fel de neliniștită ca și el, mai lipsită de judecată și mult mai crudă.

Simțămintele lui Arthur completau starea jalnică a lucrurilor la Curtea Angliei. Din nefericire pentru el, Arthur fusese educat foarte frumos. Dascălul lui îl educase așa cum e educat copilul în pânțelele mamei, unde trăiește istoria omului de la pește la mamifer – și, la fel ca și copilul din matcă, fusese în tot acest timp păzit cu dragoste nemărginită. Efectul unei atari educații a fost acela că Arthur crescuse fără a căpăta niciuna dintre aptitudinile folositoare pentru traiul pe lumea asta – fără răutate, vanitate, suspiciune, cruzime și formele mai răspândite ale egoismului. Gelozia i se părea cel mai mărfav dintre vicii. Era nemaipomenit să-și urască cel mai bun prieten pe care-l avea sau să-și chinuiască soția. I se dăduse prea multă dragoste și încredere pentru ca să se priceapă acum la lucrurile astea.

Arthur nu era unul dintre personajele acelea ale căror motive pot fi cu subtilitate disecate și analizate. Era numai un om simplu și iubitor, fiindcă Merlyn crezuse că dragostea și simplitatea meritau să-ți conducă viața.

Acum, având în fața ochilor o situație care, de când e lumea și pământul e cunoscută ca fiind deosebit de dificilă – atât de dificilă încât a și fost etichetată ca atare și denumită Eternul Triunghi, ca și cum ar fi o problemă geometrică, precum Pons Asinorum⁸⁷ a lui Euclid – Arthur n-avea altceva de făcut decât să se retragă. În general, oamenii încrezători și optimiști sunt aceia care-și pot permite să se retragă. Cei lipsiți de iubire și credință sunt siliți de pesimismul lor să atace. Arthur era destul de puternic și nobil ca să spere ca, dacă va avea încredere în Lancelot și Guenever, până la urmă lucrurile se vor îndrepta. I se părea că o asemenea atitudine era mai bună decât să încerce să-i aducă pe dată pe calea cea dreaptă prin asemenea acțiuni cum ar fi, de exemplu, tăierea capetelor celor doi îndrăgostiți, pentru trădare.

Arthur nu știa că Lancelot și Guenever sunt amănți. Nu-i găsisese de fapt niciodată împreună și nu dăduse de vreo probă neîndoieală a vinovăției lor. Era deci în firea felului său curajos de a gândi să spere, în aceste împrejurări, că nu-i va găsi împreună – mai degrabă decât să le întindă o capcană care să distrugă situația. Asta nu înseamnă că era un soț care ar fi admis o înțelegere tacită. Pur și simplu spera să scape cu bine din necazul acesta, refuzând să devină conștient de el. În subconștientul lui, fără îndoială, știa perfect de bine că soția și prietenul lui trăiau unul cu celălalt – și mai știa de asemenea, inconștient, că dacă ar fi să-și întrebe nevasta, ea ar recunoaște de îndată. Cele trei mari virtuți ale ei erau curajul, generozitatea și cinstea. Așa că nu o putea întreba.

O asemenea atitudine nu-i ușura defel situația și nu-l făcea mai fericit. Deveni, nu nervos ca Guenever sau fără pace ca Lancelot, ci rezervat. Se mișca prin propriul lui palat ca un șoricel. Și totuși făcu o dată un efort să prindă urzica în mâini.

— Lancelot, spuse Regele, găsindu-l odată în grădina de trandafiri, în ultima vreme arăți cam prost. Ce s-a întâmplat?

---

⁸⁷ A cincea teoremă a primei cărți a lui Euclid: prin extensie, orice lucru pe care începătorii îl consideră dificil de înțeles.

Lancelot rupsesse un trandafir și-i smulgea separele. Trandafirii de pe atunci – s-a descoperit în ultima vreme – erau astfel făcuți încât în spatele petalelor ieșeau de fapt cinci separe, așa cum sunt trandafirii reprezentați în rozele heraldice.

— E ceva în legătură, întrebă Regele, sperând împotriva speranței – cu fata aceea despre care se spune că are un copil de la tine?

Dacă Arthur l-ar fi lăsat numai cu prima întrebare și i-ar fi dat răgazul de tăcere să poată răspunde la ea, poate că toate lucrurile ar fi ieșit la iveală. Dar lui Arthur îi era teamă de ce ar fi putut aduce tăcerea la lumină și, de cum îi puse cea de-a doua întrebare, pierdu orice ocazie de a mai afla adevărul.

— Da, spuse Lancelot.

— Bănuiești că nu prea vrei să te însori cu ea?

— N-o iubesc.

— Mă rog, fiecare-și cunoaște mai bine socotelile.

Lancelot, în dorința sa nestăpânită de a-și ușura sufletul de o parte din jalea care-l măcina – și totuși neputându-i spune toată povestea adevărată tocmai omului cu care vorbea – începu un basm lung de adormit copiii despre Elaine. Porni să-i spună lui Arthur adevărul pe jumătate: cât de rușine îi era și cum își pierduse miracolele. Dar era silit să facă din Elaine figura centrală a confesiunii sale și, după o jumătate de oră, îi prezentase Regelui, fără să-și dea seama, o poveste în care acesta putea, de bine, de rău, să creadă – o poveste cu care Arthur se putea mulțumi, dacă nu voia să fie conștient de adevărata istorie. Această jumătate de adevăr îi fu sărmanului Rege de mare ajutor, și învăță astfel să-l substituie necazurilor reale ce-aveau să vină în anii de mai târziu. Noi, oamenii civilizați, care în asemenea împrejurări, am întinde-o pe dată la tribunal să divorțăm și am apela la pensii alimentare și alte forme de război de uzură, ne putem acum permite să privim cu un dispreț suveran pe încornoratul ăsta fără caracter. Dar Arthur nu era altceva decât un sălbatic medieval. El nu ne înțelegea civilizația și nu cunoștea altă cale decât aceea de a încerca să fie prea onest ca să-și permită degradarea geloziei.

Guenever fu următoarea persoană care-l găsi pe Lancelot în grădina de roze. Era toată numai dulceată și cumpăt.

— Lance, ai auzit vestea? Tocmai a sosit un sol la Curte să anunțe că fata aceea care te persecuta e pe drum spre noi, și aduce și copilul cu ea. Pe seară va fi aici.

— Știam c-o să vină.

— Fără îndoială că va trebui să facem tot ce putem pentru ea. Sărmana copilă, cred că e atât de nefericită!

— Nu-i vina mea dacă e nefericită.

— Nu, bineînțeles că nu. Dar oamenii sunt nefericiți din cauza oamenilor, și noi trebuie să-i ajutăm dacă putem.

— Jenny, ce dulce ești că te ocupi cu atâta bunătate de lucrurile astea!

Se întoarse spre ea și făcu o mișcare să-i ia mâna. Cuvintele ei îl făcuseră să sperie că totul va fi bine. Dar Jenny își trase mâna.

— Nu, dragă, spuse ea. Nu vreau dragoste până ce nu va pleca fata. Vreau să fii complet liber.

— Liber?

— Ea e mama copilului tău și e necăsătorită. Iar noi doi nu vom putea niciodată să ne căsătorim. Vreau să te însori cu ea dacă dorești, fiindcă acesta este singurul lucru care poate fi făcut.

— Bine, Jenny, dar...

— Nu, Lance. Trebuie să fim oameni cu judecată. Nu vreau să te-atingi de mine cât este ea aici; și mai doresc să-ți dai seama dacă până la urmă ai putea-o iubi. Barem asta să fac pentru tine.

CAPITOLUL XVII

Elaine ajunse la turnul deschis și Guenever o sărută cu răceală.

— Bine-ai venit la Camelot, spuse ea. De cinci mii de ori bun-venit.

— Mulțumescu-ți, doamnă.

Se uitară una la cealaltă, cu fețe zâmbitoare și vrăjmașe.

— Lancelot va fi încântat să te vadă.

— Oh!

— Toată lumea știe de copil, draga mea. Nu-i nimic de care să te rușinezi. Regele și cu mine suntem nerăbdători să vedem dacă seamănă cu taică-său.

— Foarte frumos din partea domniilor-voastre, răspunse Elaine stânjenită.

— Trebuie să mă lași să fiu prima care-l văd. I-ai dat numele de Galahad, nu-i așa? E bine făcut? A început să vadă lucrurile?

— Cântărește cinșpe livre, anunță fata cu mândrie. Puteți să-l vedeți chiar acum, dacă poftiți.

Guenever se stăpâni cu un efort abia sesizabil și se arătă grozav de interesată de pruncul dușmanei.

— Nu, draga mea, spuse ea. Nu trebuie să fiu atât de egoistă. Trebuie să te odihnești după lunga ta călătorie și probabil că și copilașul trebuie să se mai odihnească. Pot să vin să-l văd astă-seară, după ce a mai dormit puținel. Avem timp berechet.

Dar, în cele din urmă, trebui să vadă copilul.

Când Lancelot se întâlni din nou cu Regina, dulceața și cumpătul ei se duseseră pe apa sămbetei. Era mândră și rece, și vorbea de parcă ar fi ținut o cuvântare.

— Lancelot, spuse ea, cred că s-ar cuveni să te duci să-ți vezi fiul. Elaine e îndurerată că n-ai venit să-l vezi.

— Tu l-ai văzut?

— Da.

— E urât?

— Seamănă cu Elaine.

— Slavă Domnului! Mă duc de îndată.

Regina îl chemă înapoi.

— Lancelot, spuse ea, inspirând aerul pe nas, am încredere în tine că n-ai să te dragostești cu Elaine sub acoperișul meu. Dacă eu și cu tine ne-am legat să nu ne atingem unul de celălalt până ce se mai lămuresc lucrurile, atunci gândesc că e drept să te ții și tu departe de ea.

— Dar nici prin cap nu-mi trece să am de-a face cu Elaine.

— Păi nici nu gândeam c-ai să zici altceva. Bine, să știi că te cred. Dar dacă îți încalci cuvântul, atunci află de la mine că între noi doi totul s-a sfârșit. Absolut, am terminat pentru totdeauna.

— Eu ți-am spus ce-aveam de spus.

— Lancelot, m-ai înșelat o dată, așa că aș dori și eu să știu cum pot fi sigură de tine? Uite, am culcat-o pe Elaine în camera de lângă mine. Și-am să văd dac-o să intri în odaia ei. Vreau să nu-ți părăsești camera.

— Cum poțesteți.

— Am să trimit după tine la noapte, dacă pot să mă dezbar de Arthur. Dar n-am să-ți spun când. Dacă nu vei fi în camera ta când voi trimite după tine, atunci am să știu că ești cu Elaine.

Fata plângea în iatacul ei, în vreme ce Coana Brisen pregătea leagănul pentru băiețel.

— L-am zărit lângă țintele de tras cu arcu, și m-a văzut și el. Dar și-a întors privirea. Nici măcar copilul nu l-a văzut.

— Ei, haide, haide, lasă plânsul, o consolă Coana Brisen. O să arăți ca naiba.

— N-ar fi trebuit să vin. Mă simt și mai nenorocită.

— Asta vine de la Regina aia.

— E frumoasă, nu-i așa?

Bătrâna răspunse întunecat:

— Frumosu' nu dă p-afară. Nu-i frumos ce s-arată, e frumos ce se dovedește.

Elaine începu sa suspine neajutorată. Arăta destul de urât, cu nasul roșu, ca oamenii când abdică de la demnitatea lor.

— Voiam doar ca el să fie mulțumit.

Se auzi un ciocănit la ușă și Lancelot intră în iatac, ceea ce o făcu să-și șteargă iute ochii. Se salutară unul pe celălalt cu sfială.

— Sunt bucuros că ai venit la Camelot, spuse el. Sper că te simți bine?

— Da, îți mulțumesc.

— Cum e... copilul?

— Fiul domniei voastre, i-l prezintă cu emfază Coana Brisen.

Întoarse leagănul spre el, și se dădu înapoi, ca să poată vedea copilul.

— Fiul meu!

Stăteau uitându-se la nimicul acela proaspăt, neajutorat, numai pe jumătate flinț. Ei erau puternici, cum zice poetul, iar el era slab, – dar într-o zi, ei fi-vor slabi, iar el puternic.

— Galahad, spuse Elaine, și se aplecă peste scutece, făcând gesturi prostești și slobozind sunete fără niciun înțeles, cum le place mamelor să facă atunci când încep copiii să bage lucrurile în seamă.

Galahad își încleștă pumnisorul și se izbi peste ochi cu el, realizare care păru să încante asistența feminină. Lancelot le privi cu uimire. „Fiul meu, gândi el. E parte din mine și totuși e frumos. Nu pare deloc să fie o pocitanie ca mine. Da' ce poți ști cu copiii ăștia?” Îi întinse un deget lui Galahad, lovindu-l în palma grăsulie a mânuței, care îi cuprinse degetul și se încleștă de el. Mâna arăta de parcă ar fi fost potrivită la braț de un meșter de păpuși care-și cunoștea meseria. În jurul încheieturii avea o brățărușă de carne.

— Oh, Lancelot! strigă Elaine.

Încercă să se arunce în brațele lui, dar el o împinse cât colo. Se uită la Brisen peste umărul ei, cu teamă și exasperare. Scoase un sunet sălbatic și fără noimă, și apoi se năpusti afară din cameră. Elaine, pierzându-și sprijinul, se prăbuși lângă pat și începu să suspine și mai jalnic. Brisen, stând țeapănă în picioare, așa cum rămăsese de când încercase să reziste privirii pline de ură a lui Sir Lancelot, se uită cu o expresie enigmatică la ușa închisă.

CAPITOLUL XVIII

Dimineața, Lancelot și Elaine fură chemați în camera Reginei. El se duse într-o stare de fericire. Își amintea cum trebuie să se fi prefăcut Guenever indispusă cu o seară înainte, ca să poată părăsi camera Regelui. Trimisese apoi, în cel mai deplin întuneric, după iubitul ei. Aceeași mână complice, ca de obicei, îl condusese cu mare fereală până la patul râvnit. În tăcerea ce le-a fost impusă de apropierea camerei alăturate a Regelui Arthur, dar cu pasionată iubire, făcură tot ce le stătu în putință ca să-și răscumpere liniștea silită. Lancelot era mai fericit azi decât fusese vreodată, de când începuse toată istoria cu Elaine. Se gândi că dacă ar putea în vreun fel s-o convingă pe Guenever s-o rupă pe față cu Regele, așa încât totul să se desfășoare la lumină, poate că ar mai exista încă vreo posibilitate de a-și redobândi onoarea.

Guenever stătea țeapănă, de parcă era cuprinsă de rigiditatea morții, și fața îi era albă, golită de sânge – afară de câte o pată mică, roșie, de fiecare parte a nărilor. Arăta de parcă ar fi fost bolnavă de rău de mare. Era singură.

— Așa! făcu Regina.

Elaine i se uită drept în ochii albaștri, dar Lancelot se opri ca săgetat.

— Așa!

Stăteau, așteptând ca Guenever să vorbească sau să moară.

— Unde ai fost azi-noapte?

— Eu...

— Nu, nu-mi spune, răzni Regina, mișcându-și mâna, așa încât putură vedea în ea o batistă făcută ghem, pe care o sfâșiasse bucăți. Trădătorule! Mișelule! Piei din castelul meu cu otreapa ta cu tot!

— Noaptea trecută... începu Lancelot. Capul i se învolbura într-o disperare pe care n-o băgă în seamă niciuna dintre cele două femei.

— Să nu vorbești cu mine! Să nu mă minți. Pleacă!

Elaine răspunse plină de calm:

— Sir Lancelot a fost ieri-noapte în iatacul meu. Slujnica mea, Brisen, l-a adus pe întuneric.

Regina începu să arate cu degetul spre ușă. Făcea cu degetul mișcări de parcă ar fi lovit cu pumnalul și, cum tremura din tot trupul, părul începu să i se desfacă. Arăta respingătoare.

— Afară! Ieși afară! Și tu, tu, fiaro! Cum îndrăznești să vorbești în felul acesta în castelul meu? Cum îndrăznești să recunoști în fața mea oroarea asta? Marș afară, ia-ți ibovnicul tău ordinar și cară-te de-aici!

Lancelot respira din greu și se holba la Regină cu o privire fixă. Poate că nu mai era conștient de ce se întâmplă.

— El era convins că merge la tine, spuse Elaine.

Își încrucișase mâinile la piept și o privea cu pasivitate pe Regină.

— Tot minciuna asta veche!

— Nu-i nicio minciună, o asigură Elaine. Nu puteam trăi fără el. Brisen m-a ajutat să pun totul la cale.

Guenever se năpusti spre ea cu pași nesiguri. Voia s-o lovească peste gură, dar fata nici nu se clinti; stătea de parcă spera ca Guenever s-o lovească.

— Mincinoaso! țipă Regina.

Fugi apoi înapoi la Lancelot, care se așezase pe un scrin și se zgâia la podea, cu capul în mâini. Îl apucă de mantie și începu să-l împingă sau să-l tragă spre ușă. Dar el nici gând să se miște.

— Aha, vasăzică ai învățat-o și pe ea basmele tale? Ce, nu te-a dus mintea la ceva mai bun? Măcar să-mi fi îndrugat ceva mai de Doamne-ajută. Da' te-ai gândit poate că gogoșa aia veche merge pentru una ca mine?

— Jenny... spuse el, fără să-și ridice privirea.

Regina încercă să-l scuie, dar nu făcuse niciodată exerciții de scuipat.

— Cum îndrăznești să-mi spui Jenny? Mai puți încă a ea! Eu sunt Regina, Regina Angliei! Nu sunt târfa ta!

— Jenny...

— Afară din castelul meu, zbieră Regina cât o țineau rărunchii. Să nu-ți mai arăți niciodată mutra pe aici! Pocitania aia de mutră scârboasă de dobitoc!

Lancelot exclamă deodată spre podea, cu voce tare:

— Galahad!

Își luă apoi mâinile de pe frunte și privi în sus, ca să-i poată amândouă vedea fața despre care vorbea regina. Avea o înfățișare surprinsă, și unul dintre ochi începuse să privească pieziș.

Rosti mai liniștit:

— Jenny!

Dar arăta ca un orb.

Regina deschise gura să spună ceva, dar nu-i ieși nimic.

— Arthur, urmă el.

Slobozi apoi un strigăt puternic și sări drept pe fereastră, care se afla la etajul întâi. Îl auziră cum se prăvale în niște tufișuri, cu un trosnet și pocnet de ramuri rupte și apoi fuge printre copaci și boschete dând glas unui fel de strigăt melodios, ca al câinilor când pornesc la vânătoare. Zarva pieri în depărtare, și-apoi, în sala în care se găseau cele două femei, se așternu liniștea.

Elaine, care era acum la fel de albă la față precum fusese Regina, dar se mai ținea încă mândră și dreaptă, strigă:

— L-ai înnebunit. Se vede că i-au slăbit mințile.

Guenever nu răspunse nimic.

— De ce l-ai scos din minți? întrebă Elaine. Ai un bărbat bun, care-i numai al tău, cel mai mare rege al pământului. Ești Regină, cu cinste și fericire, și-un cămin. Eu n-am cămin, n-am bărbat și mi-am pierdut și cinstea. De ce nu ai vrut să-l lași să fie al meu?

Regina rămase tăcută.

— L-am iubit, spuse Elaine. L-am născut un fiu zdravăn, care va fi cel mai bun cavalier din lume.

— Elaine, spuse Guenever, pleacă de la Curtea mea!

— Plec.

Guenever o apucă deodată de fustă.

— Să nu spui nimănui nimic, vorbi ea repede. Să nu povestești nimic din ce s-a întâmplat. Să știi că dacă nu-ți ții gura, e pieirea lui.

Elaine își eliberă fusta.

— Și chiar credeai că am să vorbesc?

— Dar ce-o să facem? strigă Regina. A înnebunit? O să se vindece? Ce-o să se întâmple? Ce-ar trebui să facem? Ce trebuie să spunem?

Elaine nu vru să stea de vorbă cu ea. La ușă, se întoarse totuși și-i vorbi cu buze tremurânde:

— Da, e nebun, spuse ea. Tu l-ai înfrânt și l-ai distrus. Și-acum ce-ai să mai faci cu el?

Când se închise ușa, Guenever se așeză. Lăsă să-i cadă batista zdrențuită. Apoi – încet, profund, primitiv – începu să plângă. Își înfundă fața în mâini și hohoti cu mare disperare. (Sir Bors, care nu prea o înghițea pe Regină, îi spusese odată: „Ptiu, fi-ți-ar bocetu’ să-ți fie, că nu plângi niciodată decât când nu mai ai de ce!”)

CAPITOLUL XIX

Doi ani mai târziu, Regele Pelles stătea în solariu împreună cu Sir Bliant. Era o frumoasă dimineață de iarnă cu câmpurile acoperite de promoroacă, fără pic de vânt și cu o ceață care nu era îndeajuns de deasă ca să ascundă porumbeii. Sir Bliant, care rămăsese peste noapte, era îmbrăcat într-o mantie stacojie tivită cu blană de hermină. Calul și scutierul îi erau în curte, gata să-l conducă înapoi la castelul Bliant, dar cei doi nobili își luau gustarea târzie înainte de despărțire. Întinzându-și mâinile spre un splendid loc de bușteni, își sorbeau vinul încălzit cu mirodenii, ciuguleau din plăcinte și vorbeau despre Omul Nebun.

— Sunt sigur că trebuie să fi fost un mare domn, spuse Sir Bliant. Făcea tot soiul de lucruri pe care nu le-ar face nimeni altcineva decât un gentleman. Avea o înclinație naturală spre arme.

— Și-acuma unde e? întrebă Regele Pelles.

— Păi Dumnezeu știe. A dispărut într-o dimineață când era haita de câini la Castelul Bliant. Dar, oricum, eu sunt sigur că era un gentleman.

Mai sorbiră din vin și-și cufundară privirile în flăcările din vatră.

— Dacă mă întrebi care-i părerea mea, adăugă Sir Bliant coborându-și vocea, atunci află că eu cred că era Sir Lancelot.

— Aiurea, făcu Regele.

— Era înalt și solid.

— Sir Lancelot a murit, spuse Regele. Să-l ierte Dumnezeu. Toată lumea știe asta.

— Nu s-a dovedit nimic.

— Dacă ar fi fost Sir Lancelot, nu te-ai fi putut înșela. Era cel mai urât om din câți am văzut vreodată.

— Eu nu l-am întâlnit niciodată.

— S-a dovedit cum că Lancelot a fugit ca nebunu' numai în cămașă și nădragi până ce-a fost luat în colți de un mistreț sălbatic și a murit într-o sihăstrie.

— Și când s-a întâmpnat treaba asta?

— Crăciunul trecut.

— Hm! Cam tot pe-atunci a fugit și Nebunu' meu la vânătoare. Și noi tot mistreți vânam.

— Mă rog, urmă Regele Pelles, mai știi, *poate* că totuși era una și aceeași persoană. Și dacă ar fi, zău că lucrurile sunt grozav de interesante. Cum a sosit amicu'?

— Păi era în timpul Expediției de vară, în anul de dinaintea celui din urmă. Îmi ridicasem cortul într-o poiană frumoasă, ca de obicei și mă aflam înăuntru, așteptând să apară vreo aventură. Îmi aduc aminte că jucam șah. Se auzi apoi în apropiere nu știu ce scandal grozav, ies afară, și, ce să vezi: un nebun în pielea goală lovea în scutul meu. Piticu' meu doborât la pământ, frecându-și gâtul – nebunu' mai că i-l frânsese – striga cât îl ținea gura după ajutor. M-am dus la individ și i-am spus: „Ascultă aici, mă băiete, știu că nu vrei să te lupți cu mine. Hai, zău așa, fii băiat cuminte și lasă jos spada aia”. Știi, pusese mâna pe una din spadele mele și am

văzut că era nebun de-a binelea. I-am spus: „Mă băiete, tu nu trebuie să te lupți; ascultă-mă pe mine că știu ce vorbesc. Eu zic că tot ce ai tu nevoie acuma, este să tragi un pui zdravăn de somn și să mănânci ceva”. Și, pe cîntea mea, că arăta de groază. Era ca un om care văzuse trei nopți la rând numai strigoi. Avea albul ochilor sîngeriu de ziceai că l-a năpădit sângele pe ochi.

— Și el ce-a spus?

— N-a zis decât atât: „Adevăr grăiesc domniei-tale, că nici aproape nu te apropia, căci altfel de vei face, pe cîntea mea că moarte îți voi aduce”.

— Ciudat.

— Da, ciudat, nu-i așa? Vreau să spun că a fost cam ciudat să vorbească așa, pe limba nobililor.

— Și tu ce-ai făcut?

— Păi ce să fac? N-aveam pe mine decât cămașă de noapte, și omul arăta periculos. M-am întors în cort și mi-am pus armura.

Regele Pelles îi întinse altă plăcintă, pe care Sir Bliant o acceptă cu o înclinare a capului.

— După ce m-am înarmat, continuă el cu gura plină, am ieșit afară cu o spadă de rezervă, ca să-l dezarmez pe individ. N-aveam de gând să-l lovesc sau altceva în genul ăsta, dar omul era un nebun furios și ucigaș și altfel nu era chip să-i iau spada. M-am dus la el, cum te-ai duce la un câine, ținând mâna înainte și spunând: „Haide, haide, uite, sărăcuțu’ de el, haide, uite, o să fim acum băiat bun și-o să dăm spada, așa...” Mă gândeam că o să fie lesne.

— Ei, și-a fost?

— În clipa când m-a văzut în armură, și cu o sabie în mână, a venit țintă la mine ca un tigrul. În viața mea n-am văzut un asemenea atac. Am încercat eu să mai parez loviturile, și îndrăznesc a spune că l-aș fi ucis în legitimă apărare, dacă mi-ar fi dat măcar o ocazie. Dar singurul lucru pe care-l știu e că m-am trezit pe pământ. Și nasul și urechile-mi sîngerău. Îmi dăduse o asemenea lovitură, mă-nțelegi, că-mi zguduise creierii din cap.

— Mamă Doamne! făcu Regele Pelles.

— Lucrul următor pe care-l făcu a fost să-și azvârle spada și să se năpustească drept în cort. Săraca nevastă-mea era acolo în pat, fără nimic pe ea. Dar el nu făcu altceva decât să sară drept în pat, apucă cuvertura, se înveli bine în ea și adormi buștean.

— După câte se vede, trebuie să fi fost om înșurat, observă Regele Pelles.

— Nevastă-mea scoase niște țipete de te treceau toți florii, sări din pat în cealaltă parte, se băgă iute într-o cămașă și veni în fuga mare la mine. Eu mai eram încă năucit și stăteam întins pe pământ, așa că dânsa gândi că murisem. Atunci să fi văzut ce mai tărăboi!

— Și el a dormit cu toată gălăgia asta?

— Buștean, puteai să tai lemne pe el. Am reușit până la urmă să ne mai adunăm gândurile, și nevastă-mea mi-a pus o mănășă de zale sub cap, să-mi oprească sângele din nas, apoi am discutat despre cele întâmplăte. Piticul meu, care-i unu’

mititel da' deștept foc, zise ca nu s-ar cuveni să-i facem vreun rău, fiindcă era atins de mâna Domnului. De fapt, piticul a fost ăla care a spus primul că s-ar putea să fie Sir Lancelot. Anul ăla se vorbea, nu glumă, despre misterul lui Lancelot.

Sir Bliant se opri să mai ia o îmbucătură.

— În cele din urmă, continuă el, l-am dus la Castelul Bliant, într-o litieră purtată de cai, cu pat cu tot. Nici măcar nu s-a clintit. Când am ajuns acolo, i-am legat mâinile și picioarele, că nu puteai să știi ce i-o mai trăsni prin cap când s-o scula. Acum, zău că-mi pare rău de treaba asta, da' la vremea aia nu puteam să riscăm, după toate câte văzuserăm și se întâmplaseră. L-am băgat într-o odaie plăcută, l-am îmbrăcat cu haine curate, și nevastă-mea i-a dat hrană din belșug, să se mai întremeze, da' ne-am gândit totuși că-i mai sănătos să-l ținem legat bine de mâini. Și uite așa l-am ținut un an și jumătate.

— Și cum a plecat până la urmă?

— Las' că ajungem și la asta. Asta-i partea cea mai tare a poveștii. Într-o după-masă, ieșisem prin pădure într-o Expediție de-o jumate de oră, când iacă m-atacă pe la spate doi cavaleri.

— Doi cavaleri? Întrebă Regele. Pe la spate?

— Da. Erau doi, și m-au luat din spate. Era Sir Bruce Saunce Pitié și-un prieten de-al lui.

Regele Pelles se lovi peste genunchi.

— Omul ăsta, exclamă el, este un pericol public! Nu pot înțelege de ce nu termină odată cineva cu el!

— Tot greul e să-l prinzi. Mă rog, da' acuma îți povesteam de Omul Nebun. Sir Bruce și cu ălălaltu' mă prinseseră la înghesuială, după cum va trebui și domnia-ta să recunoască și, regret că trebuie să spun, dar am fost silit s-o iau la sănătoasa.

Sir Bliant se opri și se uită fix la foc. După care se însenină.

— Ei, asta-i, spuse el, doar nu putem fi cu toții eroi, nu-i așa?

— Sigur că da, nu toți, întări Regele Pelles.

— Am fost grav rănit, urmă Sir Bliant, descoperind o formulă de scuză, și simțeam că leșin.

— Asta e.

— Cei doi veniră galopând după mine tot drumul spre castel, unul de-o parte și altul de cealaltă, și mă tot loveau mereu. Nici până acum nu știu cum de-am scăpat cu viață.

— Așa era scris în Pietre, îl asigură Regele.

— Am trecut de crenelurile turnului de pază, în goana cea mai mare și acolo trebuie să ne fi văzut Omul Nebun. Știi, îl țineam în camera din turnul de pază. Cum o fi, cum nu, ne-a văzut. Și după aia, am aflat că și-a rupt cătușele cu mâinile goale. Erau lanțuri de fier și le-avea și la picioare. S-a rănit groaznic, făcând treaba asta. A venit apoi năpustindu-se pe poarta laterală, cu mâinile însângerate și cu lanțurile fluturând în jurul lui, și l-a azvârlit pe dată pe aliatul lui Bruce din șa, i-a luat spada și l-a pocnit în cap pe Bruce, așa încât mi ți l-a doborât frumușel de pe cal. Cel de-al doilea cavaler a încercat să-l înjunghie pe Nebun de la spate – era absolut fără nicio

armură pe el – dar eu i-am retezat simpaticului amic mâna de la încheietură, tocmai când să-și înfigă cuțitul. Apoi, amândoi și-au prins caii, și pe-aci ți-e drumul; au întins-o cât îi țineau picioarele. Și zău așa, n-aș spune că mergeau chiar la pas.

— Da, uite-așa face Bruce ăla! Numai chestii din astea!

— Frate-miu locuia la mine în anul cela. I-am spus: „la zi, de ce l-am ținut noi pe drăguțu’ ăsta în lanțuri, spune-mi și mie, că pe mine nu mă duce mintea”. Nici nu știi ce rușine mi-a fost, când i-am văzut mâinile rănite. „E un preafericit și îndatoritor, zic eu, și uite c-acu mă și scapă cu viață. Să nu-l mai legăm iar, ci să-i dăm libertate și să facem tot ce putem pentru el.” Știi, Pelles, chiar că-mi plăcea Nebunul ăla. Era băiat bun și respectuos și recunoscător, și-mi spunea Stăpâne. Zău, m-apucă groaza când mă gândesc că se poate să fi fost marele Dulac, și noi carele îl țineam legat și-l lăsam să-mi zică cu atâta umilință Stăpâne.

— Și ce s-a întâmplat până la urmă?

— A stat liniștit câteva luni. Apoi a venit la castel haita de câini pentru vânătoarea de mistreți, și una dintre slugi și-a lăsat calul și sulița lângă un copac. Omul Nebun le-a luat și a fugit călare. Era ca și cum ar fi fost stârnit de îndeletnicirile de gentleman, mă înțelegi – de parcă o armură, sau lupta, sau vânătoarea i-ar fi mișcat ceva în sărmanul lui cap. Astea l-au făcut să vrea să intre și el în horă.

— Săracu’ băiat! oftă Regele. Săracu’, săracu’ de el! Se poate la o adică să fi fost Sir Lancelot. Se știe că el a fost ucis de un mistreț de Crăciunul trecut.

— Aș vrea să aflu povestea asta.

— Dacă omul dumitale a fost Sir Lancelot, atunci a pornit-o călare de-a dreptul spre mistrețul pe care-l vâneau hăițașii. Era un mistreț celebru care necăjise ani de zile câinii, și de aceea hăițașii nu erau nici unul călare. Lancelot era singurul om care pornise călare la vânătoare, și mistrețul i-a ucis calul. Lui i-a făcut o rană groaznică în pulpă, despicându-i-o până la încheietura genunchiului, înainte de a putea să-i taie capul. De ucis l-a ucis lângă o sihăstrie, dintr-o singură lovitură. Apoi a ieșit și sihastrul afară, dar Lancelot era atât de înnebunit de durere, încât a aruncat cu spada în bietul om. Toate astea le-am auzit de la un cavaler care s-a aflat chiar acolo. El zicea că nu încape vorbă că omul e Sir Lancelot – mă înțelegi, era urât și toate celelalte – și-a zis că el și cu călugărul pustnic l-au dus în sihăstrie după ce a leșinat. Zicea că nimeni nu s-ar fi putut vreodată întrema după o asemenea rană și că, în orice caz, l-a văzut murind. Ceea ce l-a făcut și mai sigur că Nebunul fusese un mare cavaler era că atunci când se perpelea în focurile agoniei lângă mistrețul ucis, vorbea cu pustnicul spunându-i „frate”. Așa că vezi, poate că nu era chiar așa de nebun pe cât credeam noi.

— Săracu’ Lancelot, spuse Sir Bliant.

— Să-l ierte Dumnezeu, spuse Regele Pelles.

— Amin.

— Amin, repetă Sir Bliant, uitându-se în foc. Apoi se ridică în picioare și scutură din umeri. Eh, acu trebuie să plec. Ce mai face fiică-ta? Am uitat să întreb.

Regele Pelles oftă și se ridică și ei în picioare.

— Își petrece timpul la mănăstire, spuse el. Cred că o să fie primită la anu. Oricum, o să mi se dea voie s-o văd sâmbăta viitoare, când o să vină acasă într-o scurtă vizită.

După ce se îndepărtă Sir Bliant, Regele Pelles porni șonticăind în sus pe scări să mai facă ceva genealogie biblică. Era pus în încurcătură de afacerea Lancelot și îl interesa din pricina nepotului său Galahad. Cu toții am fost cândva aduși pe marginea nebuniei de soțiile sau de iubitele noastre, dar Regele Pelles era conștient că în firea umană există o trăsătură puternică de caracter care, în general, ne împiedică să fim scoși chiar complet din minți. Considera din partea lui Lancelot cel puțin excentric să-și piardă rațiunea din pricina unei ciondăneli amoroase – și de aceea, voia să afle, urmărind genealogia lui Ban, dacă existase vreodată vreo înclinație spre nebunie în familie, care ar putea explica pățania lui Lancelot. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci aceasta putea să aibă o oarecare influență și asupra lui Galahad. Copilul poate că trebuia să fie trimis la spitalul din Bethlehem, care în timpurile de mai târziu a ajuns să fie cunoscut sub numele de Bedlom⁸⁸. Și fără asta avusese destulă bătaie de cap.

— Tatăl lui Ban – își spuse Regele Pelles, lustruindu-și ochelarii și suflând praful de pe numeroasele lucrări de Heraldică, Genealogie, Necromanție și Matematici Mistice – a fost Regele Lancelot de Benwick, care s-a căsătorit cu fiica Regelui Irlandei. Tatăl Regelui Lancelot, la rândul lui, a fost Jonas, care s-a căsătorit cu fiica lui Manuel de Gaul. Bine, bine, da' cine a fost tatăl lui Jonas?

Când te gândești bine, poate că în mintea lui Lancelot exista într-adevăr o legătură slabă. Poate să fi fost secretul familiei, cel pe care l-am bănuțit, cu zece ani în urmă, în străfundul minții băiețelului aceluia care întorcea pe față și pe dos coiful în Sala de Arme a Palatului Benwick.

— Nacien, strigă Regele Pelles. La dracu' cu Nacien ăsta. Se pare că sunt doi.

Se întorsese, trecând prin Lisais, Heliias le Grose, Nacien Pustnicul – de la care moștenise probabil Lancelot tendințele sale vizionare – și Nappus, la un al doilea Nacien care, dacă a existat, ar fi răsturnat teoria Regelui că Lancelot nu era decât a opta spiță a Domnului nostru. De fapt, aproape toți pustnicii păreau să fie numiți Nacien în zilele acelea.

— Să-l ia toți dracii, repetă Regele, și aruncă o privire afară pe fereastră să vadă ce-i cu zgomotul acela de pe uliță.

Un nebun – se pare că erau o mulțime în dimineața aceea pe acolo – era fugărit prin Corbin de sătenii care ieșiseră cândva să-l întâmpine pe Lancelot. Omul era gol, slab ca o stafie, și fugea cu mâinile ridicate deasupra capului, ca să și-l apere. Băiețașii care alergau pe lângă el aruncau cu bucăți de turbă. Se oprea din când în când, pândeа câte-un copil și-l azvârlea peste gardul viu care mărginea ulița. Asta-i făcu pe băieți să schimbe proiectilele: începură să arunce cu pietre. Regele Pelles putea acum să vadă deslușit sângele curgându-i pe pomeții proeminenți ai obrazului, obrații scofâlciți, ochii hăituiți și umbrele albastrii între coaste. Văzu de asemenea că omul își croia drum spre castel.

---

⁸⁸ Balamuc (engl.).

În curtea castelului, unde Regele Pelles coborî șontâc-șontâc, se îngrămădeau o mulțime de săteni și argați de la castel care se strânseseră în jurul nebunului, plini de admirație. Lăsaseră în jos poarta-ghilotină, ca să nu-i lase pe băieți înăuntru, și erau înclinați să-l trateze pe fugar cu toată blândețea.

— Phii, uită-te la rănilor lui! spuse unul dintre răzeși. Și ia te uită ce mai cicatrice are acolo!... Poate că înainte de-a înnebuni, a fost un cavaler răătăcitor, așa că s-ar cuveni să-i acordăm toată curtenia.

Nebunul stătea în mijlocul cercului, în vreme ce femeile chicoteau, iar pajii îl arătau cu degetul. Își lăsă capul în piept și rămase nemișcat, fără să vorbească, așteptând să vadă ce o să i se mai întâmple.

— Poate că e Sir Lancelot.

La aceste cuvinte izbucni un hohot general de râs.

— Nu, vorbesc serios. Nu s-a dovedit niciodată cu adevărat că Lancelot a murit.

Regele Pelles se duse țintă la nebun și-l privi drept în față. Trebui să se plece pieziș, ca să facă aceasta.

— Ești Sir Lancelot? întrebă el.

Fața bărboasă, suptă; ochii nu-i clipiră nici măcar o dată.

— Ei, ești sau nu? repetă Regele.

Dar de la cel slab de minte nu veni niciun răspuns.

— E surd și mut, spuse Regele. O să-l ținem ca bufon. Trebuie să recunosc că arată de ajuns de caraghios. Hai, să-i facă cineva rost de niște haine – mă înțelegeți, niște haine așa de comedie – și băgați-l să doarmă în porumbar. Dați-i și niște paie curate.

Nebunul își ridică deodată amândouă mâinile și slobozi un răget, care-i făcu pe toți să dea înapoi. Regelui îi picară ochelarii de pe nas. Apoi nefericitul își lăsă iar mâinile-n jos și rămase blegit, astfel că întreaga asistență chicoti nervos.

— Ia mai bine zăvorăți-l, hotărî înțelept Regele. Mai întâi de toate siguranța. Și nu-i dați mâncarea cu mâna, aruncați-o. Niciodată nu poți să știi ce i se mai năzare.

Așa că Sir Lancelot fu dus la porumbar, ca să fie măscăriciul Regelui Pelles – și acolo fu încuiat, și hrănit cu hrană aruncată și adăpostit pe paie curate.

Când veni timpul ca nepotul Regelui, un băiat pe nume Castor, să fie uns cavaler în sămbăta următoare – aceasta era ceremonia la care venea acasă Elaine, să asiste – fu mare veselie la castel. Regele, care era mort după festivități și ceremonialuri de tot soiul, serbă regește acest prilej de bucurie, oferind în dar fiecărui om de pe moșia lui câte o haină de sărbătoare. Sărbători și el acest eveniment, din păcate, folosind prea generos pivnițele peste care prezida soțul Coanei Brisen.

— Haide! 'ai s'tăiești! strigă Regele.

— Bun îi vinul! replică Sir Castor, care era într-o dispoziție grozav de bună.

— Toa' lumea a'e o haină? zbiră Regele.

— Da, vă mulțumim, Maiestatea voastră, răspunseră slujitorii.

— Sigur?

— Da, sigur, sigur, Maiestatea voastră!

— B'avo! Toa' lumea să fie îmbăcată la mare lucș. Hai că-i bine. Hai că-i bine, mă fra-te!

Și Regele se înveli cu deosebită afecțiune în propria sa mantie.

În ocazii din acestea era un om cu totul diferit.

— Toată lumea dorește să mulțumească Maiestății voastre cu adâncă plecăciune pentru generosul dar.

— Hai, lasă, lasă!

— De trei ori ura pentru Regele Pelles!

— Ura, ura, ura! Hip-hip-ura!

— Da' măscăriciu? se interesa deodată Regele. Măscăriciu' meu a primit o pelerină... O haină?! Unde-l măscăriciu meu?

La aceste cuvinte se așternu tăcerea, fiindcă nimeni nu-și amintise să pună o pelerină deoparte pentru Sir Lancelot.

— Cum adică? Cum vine asta? Ad'că n-a pus nimenea o 'aină pent'u măscăriciu meu! Imedia' să mi-l adu... să mi-l ad'ceți încoa!

Sir Lancelot fu adus din porumbar pentru ca să primească favoarea regală. Stătea nemișcat în lumina torțelor, cu câteva fire de paie încâlcite în barbă, o jalnică figură îmbrăcată în peticeala de bufon.

— 'ăracu măscăriciu, spuse plin de tristețe Regele, 'ăracu dă tine. Haide, ia-o p-a mea.

Și în ciuda tuturor protestelor și sfaturilor contrare, Regele Pelles se descotorosi cu greu de roba-i costisitoare, pe care-o azvârli în capul lui Lancelot.

— Ga'! Ga-tta! Dați-i drumu'! strigă Regele. Liber! Are liber de la mine! Poa' să plece unde vrea. Nupotsățiomuncuiatcâtăilumea!

Sir Lancelot, stând drept în picioare în mărețele sale veșminte, părea ciudat de maiestuos în Marea Sală a Castelului. Dacă i-ar fi fost măcar barba puțin luată din foarfece – (generația noastră bine rasă a uitat cât de mult înseamnă pentru un bărbat aranjarea unei bărbi) – dacă n-ar fi fost înfometat în celula sărmanului pustnic, după vânătoarea nefericită de mistreți, până ce ajunsese un fel de schelet pe picioare – dacă măcar nu s-ar fi zvonit atâta că trecuse pe cea lume! Dar, chiar așa cum era, prin Sală se răspândi un fel de fior de groază. Regele nu-l băgă în seamă. Cu pas măsurat, Sir Lancelot o porni înapoi spre porumbarul său, și slugile de casă îi făcură loc pe când mergea.

CAPITOLUL XXI

Elaine făcuse, ca de obicei, ceea ce nu trebuie. Guenever, în împrejurări asemănătoare, cu siguranță că ar fi pălit și ar fi devenit interesantă – dar Elaine se făcuse doar ceva mai durdulie. Se plimba prin grădina castelului cu tovarășii ei, îmbrăcată în straiile albe de novice și avea un mers cam din topor. Galahad, în vârstă acum de trei ani, mergea împreună cu ea, ținut de mână.

Elaine vroia să devină călugăriță nu pentru că ar fi fost cuprinsă de cine știe ce disperare. Nu avea de gând să-și petreacă restul zilelor jucând rolul unei preaîndurerate călugărițe, ca în filmele sentimentale. În doi ani de zile, o femeie poate uita o mare cantitate de iubire – sau în orice caz poate s-o pună deoparte și să se obișnuiască cu ea, sau să-și amintească de ea cam la fel cu un om de afaceri care și-ar aduce aminte de un prilej când, datorită ghinionului, n-a putut realiza o investiție care l-ar fi făcut milionar.

Elaine avea de gând să-și părăsească fiul și să devină mireasa lui Crist, fiindcă vedea că nu are de ales. Nu era un lucru dramatic, și poate că nu era foarte reverențios – dar ea știa că nu va mai iubi niciodată vreo ființă umană așa cum îl iubise pe cavalerul mort. Așa că, de voie, de nevoie, cedă. Nu mai putea naviga contra vântului.

Nu era nefericită din cauza lui Lancelot, și nu-și uda perna cu lacrimi. Abia de se mai gândea la el. Într-un colț al inimii, el își ocupase un locșor, la fel cum ar face o scoică de mare care ar săpa mereu în stâncă. Cât timp își săpase scoica locul, o duruse. Dar acum, scoica era în siguranță, înfiptă bine în stâncă. Avea locul ei și nu se zbătea să se afunde mai mult. Elaine, plimbându-se prin grădină cu fetele care-i țineau tovarășie, se gândea doar la ceremonia la care fusese uns cavaler Sir Castor, și dacă are să fie de ajuns de multe prăjituri pentru serbare și că ciorapii lui Galahad trebuiau cârpiți.

Una dintre fetele care jucase un fel de joc cu mingea – același pe care-l jucase și Nausicaa, când sosise Ulise – veni în fuga mare înapoi la Elaine, din tufișurile de lângă izvor. Mingea care se rătăcise îi purtase pașii în direcția aceea.

— E un om acolo, șopti ea, de parcă ar fi văzut un șarpe fâșâind printre frunzele uscate. E un om, care doarme lângă izvor!

Elaine fu interesată – nu fiindcă era vorba despre un bărbat, și nici fiindcă fata era înspăimântată, ci fiindcă era neobișnuit să dormi afară în luna lui Ianuar.

— St, taci, spuse Elaine. Mergem și vedem ce e.

Novicea durdulie, în veșminte albe, care mergea în vârful picioarelor spre Lancelot, fata fără pic de afectare care se îndrepta calm spre el, cu fața ei rotundă ce refuzase cu încăpățănare să accepte nobilele trăsături ale durerii, tânăra matroană care se gândise la cârpitul ciorapilor lui Galahad – această persoană nu era conștientă de vulnerabilitate sau de nevoi. Mergea plină de calm și nevinovăție, ocupată cu tot felul de mărunțișuri, asemenea iepurelui necugetat care saltă hopta pe cărarea bătută. Dar firul capcanei îl înșfacă deodată și, adio trai bun!

Elaine îl recunosc pe Lancelot cu două băți de inimă. Prima se înalță sus, sus de tot și șovăi când să atingă vârful. Cea de-a doua o prinse din urmă pe cea dintâi, luă avânt pe creasta valului și amândouă se prăbușiră ca un cal cabrat care se năruie pe spate.

Lancelot era întins în roba sa regească. Sir Bliant, atunci când remarcase că lucrurile de gentleman păreau să-i agite ceva sub țeastă, avusese dreptate. Mișcat de roba regală, de vreo ciudată amintire a blănii de hermină și a culorii mărețe, sărmanul nebun plecase de la masa Regelui la izvor. Acolo, singur în întuneric, fără vreo oglindă, își spălase fața. Își frecase găvanele ochilor cu degete osoase. Cu o țesală și o pereche de foarfeci de tuns, pe care le luase din staul, încercase să-și aranjeze părul.

Elaine își expedie doamnele de companie. Îl încredința pe Galahad uneia dintre ele, și copilul plecă fără niciun protest. Era un copil misterios.

Elaine îngenunche lângă Sir Lancelot și se uită la el. Nu-l atinse și nu plânse. Ridică mâna ca să i-o mângâie pe a lui, atât de slabă, dar se răzgândi. Se așeză pe vine. Apoi, după multă vreme, începu într-adevăr să plângă – dar plângea pentru Lancelot, pentru ochii lui obosiți, alinați în somn, și pentru cicatricile albe de pe mâinile lui.

— Tată, spuse Elaine, dacă nu mă ajuți acum, să știi că nimeni n-o să poată vreodată.

— Ce e, draga mea? întrebă Regele. Mă doare capul.

Elaine nu-l băgă în seamă.

— Tată, l-am găsit pe Sir Lancelot.

— Pe cine?

— Pe Sir Lancelot.

— Aiurea, spuse Regele. Fugi de-aicea! Lancelot a fost ucis de-un mistreț.

— Doarme în grădină.

Regele se smulse deodată din jilțul său de onoare.

— Tot timpul am știut-o, strigă el. Numai că am fost prea tâmpit ca s-o cred. E nebunul! Evident. Se clătină un pic și-și duse mâna la cap. Lasă totul în grija mea. Lasă-mă pe mine să aranjez lucrurile. Știu exact ce să fac. Majordomul, să vină! Brisen! Unde dracu' s-a dus toată lumea? Hei! Hei! Ah, uite-l acolo. Așa, acum, chelare, du-te și ad-o pe nevastă-ta, Coana Brisen, și mai adu doi oameni în care putem avea încredere. Ia stai să văd. Adu-i pe Humbert și Gurth. Unde ziceai că e?

— Doarme lângă izvor, spuse repede Elaine.

— Așa. Așa! Perfect. Să se spună tuturor ca nu care cumva să intre în grădina de trandafiri. S-a auzit, chelare? Toți oamenii să se țină deoparte, să nu fie nimeni în drum pe unde-o trece Regele. Așa. Și aduceți un cearceaf. Unul zdravăn. O să-l cărăm în el, de cele patru colțuri. Și pregătește camera din turn. Spune-i lui Brisen să scoată așternutul la aer. Și să pună o saltea de puf. Aprindeți un foc și aduceți doftorul. Și spuneți-i să caute la „Nebunie” în Bartholomeus Anglicus⁸⁹. Oh, să nu

---

⁸⁹ Călugăr minorit, profesor de teologie la Paris și autor al lucrării *De proprietatibus rerum*, o enciclopedie a Evului Mediu, tipărită pentru prima dată în jurul anului 1470.

uit! Dă poruncă să se facă niște piftie, precum și alte chestii din astea. Cât e adâncit în somn o să trebuiască să-l primenim.

Când Lancelot își veni în fire, în patul curat, gemu. Deschise ochii și-l privi pe Regele Pelles. Apoi se uită la Elaine. Continuă să se uite la ei câtăva vreme, și făcu niște mișcări cu buzele-i de maimuță, de parcă voia să vorbească. Apoi adormi iar.

Data următoare când se trezi, văzură că ochii îi erau limpezi. Dar în mod evident, era într-o jalnică stare de spirit. Se baza pe ei ca să-l salveze.

A treia oară când se trezi, exclamă:

— Oh, Isuse Hristoase, cum de-am ajuns aici?

Îi spuseră cele obișnuite: să se odihnească, să nu mai vorbească până ce nu s-o mai întrema și așa mai departe. Doctorul făcu semn din mână spre Orchestra Regală, care începu imediat cu primele măsuri din *Jesu Christes Milde Moder*, fiindcă lucrarea Doctorului Bartholomeu recomanda ca nebunii să fie înveseliți cu cântul instrumentelor. Toată lumea privea plină de speranță să vadă efectul, dar Lancelot îi apucă Regelui mâna și-i strigă cu durere:

— Pentru Dumnezeu, domnule, spune-mi cum am ajuns aici!

Elaine își puse mâna pe fruntea lui și-l făcu să se întindă la loc.

— Ai venit aici ca un nebun, îl lămurii ea, și nimeni n-a știut cine ești. Ai avut un șoc.

Lancelot își întoarse ochii rătăciți spre ea și zâmbi nervos.

— M-am făcut de râs, spuse el.

Mai târziu întrebă:

— M-au văzut mulți oameni cât eram nebun?

CAPITOLUL XXII

Trupul lui Lancelot se răzbună pe mintea care i se însănătoșise. Stătu două săptămâni la pat, în dormitorul aerisit, cu o durere cumplită în flecare oscior, în vreme ce Elaine se ținea în afara camerei sale. Îl avea la voia ei, și ar fi putut să-l doftoricească zi și noapte. Dar în inima ei sălășluia ceva – fie decență, sau mândrie, ori generozitate, ori umilință, sau hotărârea de a nu se purta ca o mâncătoare de oameni – care l-a cruțat. Nu-l vizita mai mult de o dată pe zi și nu-i vâra nimic pe gât cu de-a sila.

Într-o zi o opri, tocmai când ieșea din cameră. El stătea în capul oaselor, într-o tunică de zi, și mâinile și le ținea liniștite în poală.

— Elaine, spuse el, cred că s-ar cuveni să mă gândesc la viitor.

Ea-i aștepta sentința.

— Nu pot rămâne aici pe vecie, spuse el.

— Știi că vei fi bine-venit atât cât poțști.

— Nu mă pot întoarce la Curte.

Elaine remarcă, cu ezitare în glas:

— Tata îți va da un castel, dacă ai dori, și noi... am putea locui împreună acolo.

El o privi și se uită apoi în lături.

— Sau ai putea avea doar tu castelul.

Lancelot îi luă mâna și spuse:

— Elaine, nu știu ce să spun. Zău că nu știu ce să mai spun.

— Știu că nu mă iubești.

— Și crezi atunci că am putea să fim fericiți?

— Eu știu numai când aș fi nefericită.

— Nu vreau să fii nefericită. Dar să știi că există diferite feluri de nefericire. Nu crezi cumva că s-ar putea să fii și mai nefericită dacă am trăi împreună?

— Aș fi cea mai fericită femeie de pe lume.

— Uite ce-i Elaine, singura noastră șansă e să spunem lucrurilor pe nume, chiar dacă sună groaznic. Știi că nu te iubesc, și că de iubit o iubesc pe Regină. E un lucru care s-a întâmplat și nu mai poate fi schimbat. Așa se petrec lucrurile și n-ai ce-i face. Iar tu mi-ai întins de două ori o capcană. Dacă n-ai fi fost tu la mijloc, și-acum aș mai fi fost la Curte. Și-n felul ăsta, chiar crezi că am putea vreodată să fim fericiți împreună?

— Ai fost omul meu, spuse Elaine cu mândrie, înainte de a fi al Reginei.

El își trecu o mână peste ochi.

— Dorești să ai un soț în condițiile astea?

— Și apoi mai e și Galahad, adăugă Elaine.

Stăteau unul lângă altul, uitându-se în foc. Ea nu plângea și nu cerea milă – și el știu și-i era recunoscător că-l cruța de toate acestea.

Spuse, cu greutate:

— Voi rămâne cu tine, Elaine, dacă asta vrei. Nu înțeleg de ce vrei, dar mă rog... Țin la tine, țin chiar foarte mult la tine. Nu știu de ce, după tot ce s-a întâmplat. Nu vreau să-ți fac rău, nu vreau să suferi. Dar, Elaine... nu mă pot căsători cu tine.

— Nu-mi pasă.

— Asta fiindcă... asta fiindcă o căsătorie e un contract. Eu... Eu am fost întotdeauna mândru de cuvântul meu. Și dacă nu simt... dacă nu am sentimentul acela pentru tine... ei, la dracu, Elaine, doar n-am nicio obligație să mă însor cu tine, când tu ești cea care m-ai tras pe sfoară.

— Nicio obligație.

— Obligație! exclamă Lancelot, cu fața strâmbată. Scurpă cuvântul în foc de parcă avea un gust rău. Trebuie să fiu sigur că mă înțelegi și că nu te amălesc. Nu mă însor cu tine, fiindcă nu te iubesc. Nu eu am început toată povestea asta, și nu-ți pot dărui libertatea mea; nu-ți pot promite că am să stau cu tine pe vecie. Nu vreau ca tu să-mi accepți aceste condiții, Elaine: știu că sunt umilitoare. Sunt dictate de împrejurări. Dar dacă ți-aș spune altceva, ar fi niște minciuni gogonate, și lucrurile ar sta și mai rău...

Se întrerupse și-și ascunse capul în mâini.

— Nu înțeleg, urmă el. Încerc să fac tot ce pot.

Elaine spuse:

— În orice condiții, tot bunul și milostivul meu stăpân vei rămâne.

Regele Pelles le dădu un castel care-i era cunoscut lui Sir Lancelot. Vasalul Regelui, Sir Bliant, trebui să se mute pentru a le face loc – ceea ce acceptă cu atât mai mare bucurie cu cât află că în felul acesta îl obliga pe nebunul care-i salvase viața.

— Ei, ia zi, e Sir Lancelot? întrebă Bliant.

— Nu, spuse Regele Pelles. E un cavaler francez, care-și zice „Chevalier Mal Fet”. Ți-am spus că am eu dreptate, Sir Lancelot a murit.

Se aranjase ca Lancelot să trăiască incognito – fiindcă, dacă s-ar fi răspândit vestea că trăiește și locuiește la Castelul Bliant, ar fi ieșit mare scandal la Curte.

Castelul Bliant era împrejmuț de un șanț atât de mare cu apă, încât în mod practic se găsea pe o insulă. Singurul fel în care puteai ajunge acolo era cu o barcă, de la un turn de apărare de pe latura cu pământ, și castelul în sine era înconjurat de un gard vrăjit de fier, probabil un soi de *cheval de frise*. Zece cavaleri fură numiți să-l servească pe Sir Lancelot și douăzeci de doamne să-i țină companie Elainei.

Ea era nebună de bucurie.

— Să-i spunem Insula Veseliei, propuse ea. O să fim atât de fericiți acolo. Și, Lance – se înfiora când îl chema cu numele lui de răsfăț – vreau să-ți vezi de pasiunile tale. Trebuie să avem turniruri, și vânători cu șoimi și o mulțime de lucruri. Trebuie să-ți inviți prietenii să stea la noi, ca să avem mereu tovărășie. Promit că n-am să fiu geloasă pe tine, Lance, și n-am să încerc să mă țin scai de tine. Nu crezi c-o să ne simțim de minune dac-o să fim atenți? Nu crezi că Insula Veseliei e un nume frumos?

Lancelot își limpezi gâtleejul și spuse:

— Ba da, e un nume excelent.

— Și trebuie să-ți faci un scut nou, ca să poți continua să lupți la turniruri fără să fii recunoscut. Ce fel de blazon vrei să ai?

— Oricare, spuse Lancelot. Putem aranja mai târziu chestia asta.

— Le Chevalier Mal Fet – Cavalerul Rău-Făcut. Ce nume romantic! Ce înseamnă?

— Păi, știi eu? Poate să însemne mai multe lucruri. Cavalerul Pocit ar fi un înțeleș, sau altcumva – Cavalerul care A Făcut Rău.

Nu-i spuse că ar mai putea de asemenea să însemne și Cavalerul cu Steaua Rea, Cavalerul Blestemat.

— Eu nu cred că ești pocit sau rău.

Lancelot își adună puterile. Știa că ar fi cât se poate de nedrept să stea cu Elaine dacă avea de gând să se plângă de asta sau să porceadă la Marea Renunțare dar, pe de altă parte, n-avea niciun sens să se prefacă.

— Asta fiindcă ești tu drăguță, spuse el.

O sărută în pripă și neîndemânatic, ca să acopere răsunetul cuvântului.

Dar Elaine îl observă.

— Vei putea să supraveghezi personal educația lui Galahad, urmă ea. Vei putea să-l înveți toate chichițele meseriei tale, astfel încât atunci când o crește mare, să fie cel mai nemaipomenit cavaler din lume.

O sărută din nou. Ea spusese „Dacă vom fi atenți”, și acum încerca să fie atentă. Simțea pentru încercarea ei milă și recunoștință. Era ca un om zăpăcit, care face două lucruri în același timp, unul din ele important și celălalt neimportant. Simțea că e dator față de cel neimportant. Dar este întotdeauna jenant să fii iubit. Și nu-i plăcea să accepte umilința Elainei, din cauza părerii lui despre sine însuși.

Sosi și dimineața când urmau s-o pornească spre Castelul Bliant, și cavalerul nou-nouț, Sir Castor, îl opri pe Lancelot în Sala Mare. Băiatul n-avea decât șaptesprezece ani.

— Știi că-ți zici Cavalerul Rău-Făcut, spuse Sir Castor, dar cred că ești Sir Lancelot. Așa e?

Lancelot îl luă pe băiat de braț.

— Sir Castor, spuse el, crezi că e o întrebare demnă de un cavaler? Ia să zicem că aș fi Sir Lancelot și mi-aș spune numai Chevalier Mal Fet – nu crezi cumva că aș putea să am oarecare motive să procedez astfel, motive pe care un adevărat gentleman s-ar cuveni să le respecte?

Sir Castor roși până-n vârful unghiilor și-și lăsă un genunchi la pământ.

— N-am să spun nimănui, replică el. Și-și ținu cuvântul.

Primăvara veni încet, noul menaj se așează și Elaine aranjă un turnir pentru cavalerul ei. Premiul avea să fie o preafrumoasă fecioară și un șoim islandez.

Din toate părțile regatului sosiră cinci sute de cavaleri – dar acel Chevalier Mal Fet doborî pe toți cei care îndrăzneau să i se ridice împotrivă, cu un fel de ferocitate distrată, iar turnirul fu un eșec total. Cavalerii plecară de-acolo nedumeriți și înspăimântați. Nici măcar o singură persoană nu fusese ucisă – îi cruța pe toți cu indiferență, de îndată ce-i doboră de pe cal, și niciun cuvânt nu fusese rostit, cel puțin nu de către Cavaler. Cavalerii înfrânți, pornind în mers hurducat spre casă, cu vânătaile și zgârieturile lor, își pierduseră cheful care însoțea de obicei asemenea seri de turnir, se întrebau cine-o fi cavalerul acela și discutau plini de superstiție între ei. Elaine, zâmbind cu vitejie până ce plecă ultimul dintre ei, se duse în camera ei și plânse. Își uscă apoi ochii și porni să-și găsească domnul. Acesta dispăruse de îndată ce se terminase lupta, fiindcă se obișnuise să plece de unul singur la apusul soarelui, în fiecare seară, nu se știe unde anume.

Îl găsi pe parapet, înveșmântat într-o flacăra de aur. Umbrele lor, și umbra turnului în care stăteau și toate nălucile copacilor în flăcări se întindeau pe iarba parcului în dungi largi de indigo. El privea spre Camelot cu ochi plini de disperare. Noul său scut, cu blazonul incognito-ului, era proptit în fața lui. Semnul de recunoaștere era o femeie de argint pe un câmp de nisip, cu un cavaler îngenuchind la picioarele ei.

În simplitatea ei, Elaine fusese încântată de complimentul de pe scut. Niciodată nu fusese prea deșteaptă. Acum își dădu seama, pentru prima dată, că femeia de argint era încoronată. Stătea neputincioasă, întrebându-se ce-ar putea să facă – dar nu era nimic de făcut. Armele ei erau tocite, din metal moale. Putea folosi doar răbdarea și speranța și umilința, sărmene arme în comparație cu nebunia dragostei, cu care era martirizată în timpurile acelea de demult rasa umană.

Într-o dimineață, stăteau pe un val de pământ înverzit la marginea lacului. Elaine lucra la o broderie, în vreme ce Lancelot își urmărea fiul. Galahad, un băiețel tăcut și formalist, juca niște jocuri știute numai de el, cu păpușile de care rămase atașat mult timp după ce cei mai mulți băieți se simt atrași de soldați. Lancelot îi cioplise din lemn doi cavaleri în armură. Erau călare pe niște cai cu roți, de pe care puteau fi descălecați, și țineau în mâini, în cumpănă, câte o sulită. Trăgând caii unul spre celălalt, cu sfori legate de platforma pe care stăteau, cavalerii puteau fi făcuți să lupte cu sulita și să se doboare unul pe celălalt din șa. Galahad nici măcar nu se uita la ei, ci se juca doar cu o păpușă de cârpă pe care o chema Sfânta-Sfânta.

— Gwyneth o să nenorocească șoimul ăla, remarcă Lancelot.

Puteau să vadă pe una din doamnele de la castel venind spre ei în mare grabă, cu un coroi ținut pe pumn. Graba ei stârnise șoimul, care dădea mereu din aripi – dar Gwyneth nu-l băga deloc în seamă, ci doar îl scutura din când în când cu furie, să se mai astâmpere.

— Ei, ce s-a întâmplat, Gwyneth?

— O, doamnă, doi cavaleri așteaptă pe malul celălalt și spun că au venit să se lupte cu Chevalier Mal Fet.

— Zi-le să plece, spuse Lancelot. Zi-le că nu sunt acasă.

— Bine, domnule, da' portarul le-a și arătat drumul spre barcă și ei vin unul câte unul. Spun că n-or să vină amândoi deodată, și că al doilea va veni numai dacă-l bateți pe cel dintâi. Care se și află în barcă.

Lancelot se ridică în picioare și-și scutură genunchii de praf.

— Spune-i să mă aștepte pe terenul de turnir. Vin și eu peste douăzeci de minute.

Terenul de turnir era un pasaj lung și presărat cu nisip, între ziduri, cu un turn la fiecare capăt. Avea tribune pe ziduri, cu o perspectivă bună, ca un teren de tenis, și era în aer liber. Elaine și servitorii stăteau în tribune să privească, iar cei doi cavaleri se luptară multă vreme sub privirile lor. Lupta cu sulile fu egală – amândoi primiră câte-o bușitură – și lupta cu săbiile dura de două ore încheiate. La capătul acestei perioade, ciudatul cavaler strigă:

— Stai!

Lancelot se opri de îndată, de parcă era un trudit al câmpului căruia i se dăduse voie să se oprească pentru pauza de prânz. Își înfipse spada în pământ, de parcă era o furcă, și stătu răbdător. Chiar și așa, își executase treaba cu răbdarea tăcută a unui argat de fermă. Nu încercase să-i facă vreun rău adversarului său.

— Cine ești? întrebă străinul. Te rog, spune-mi cum te cheamă? N-am mai întâlnit niciodată un om ca tine.

Lancelot își ridică deodată amândouă mânușile de zale spre coif, de parcă încerca să-și îngroape în ele fața ascunsă și spuse jalnic:

— Sunt Sir Lancelot Dulac.

— Cel!

— Sunt Lancelot, Degalis.

Degalis dădu de-azvârlita cu spada în zidul de piatră și începu să alerge înapoi spre turnul de lângă șanțul cu apă. Când ajunse la poarta-ghilotină de lângă turnul de pază, își duse mâinile la gură și strigă cu toată puterea:

— Ector! Ector! El e, este într-adevăr Lancelot! Haide'ncoala!

Imediat după aceea fugi înapoi spre prietenul său.

— Lancelot! Dragul, dragul meu prieten! Eram sigur că ești tu, eram sigur!

Începu să bâjbâie la șireturi, încercând să-și scoată coiful, cu degetele neîndemânatic. Își smulse propria mănușă și le azvârli pe toate cu mare zgomot în zid. De-abia mai avea răbdare să vadă fața lui Sir Lancelot. Lancelot stătea liniștit, ca un copil obosit, care-i dezbrăcat de mâinile mamei.

Coiful fu scos și porni să se alăture restului pieselor de armură.

— Lancelot!

— Spuneai că Ector e cu tine?

— Da, fratele tău, Ector. De doi ani de zile te căutăm. Oh, Lancelot, ce bucuros sunt să te văd!

— Trebuie să intrați înăuntru și să vă primestiți.

— Da' ce-ai făcut tot timpul? Unde te-ai ascuns? Regina a trimis la început trei cavaleri să te caute. Până la urmă eram douăzeci și trei care umblam după tine. Trebuie s-o fi costat douăzeci de mii de lire.

— Am fost și eu pe ici, pe colo.

— Chiar și cei din Orkney au mai ajutat. Sir Gawaine este unul din cei ce te caută.

În vremea asta, Sir Ector sosise cu barca – Sir Ector Demaris, nu Sir Ector tutorele Regelui Arthur – și poarta-ghilotină fusese ridicată pentru el. Alergă la Cavaler, de parcă voia să-l placheze la rugby.

— Frate!

Elaine coborâse din tribună și aștepta la capătul terenului de turnir. Trebuia acum să le dea binețe, așa cum știa prea-bine, celor ce aveau să-i zdrobească inima. Nu se amesteca în manifestările lor de bucurie, ci-i privea ca un copil care fusese lăsat afară din joc. Stătea liniștită, adunându-și forțele. Toate puterile ei, toți grănicerii spiritului ei, toți erau chemați la datorie și se concentrău în citadela spiritului ei.

— Iat-o pe Elaine.

Se întoarseră spre ea și începură să facă reverențe.

— Bine-ați venit la Castelul Bliant.

CAPITOLUL XXIV

— N-o pot părăsi pe Elaine, declară el.

Ector Demaris spuse:

— Și de ce nu? N-o iubești. N-ai nicio obligație față de ea. Nu faceți altceva decât să vă nenorociți amândoi stând împreună.

— Ba nu, am obligații față de ea, nu pot să vă explic, dar așa stau lucrurile.

— Regina, spuse Degalis, e disperată. A cheltuit o avere să te caute.

— N-am ce-i face.

— N-are rost să faci pe îmbufnatul, interveni Ector. Mi se pare că faci pe nebunul. Dacă Reginei îi pare rău pentru ce-a făcut, orice-o fi făcut, s-ar cuveni să te porți generos și s-o ierți.

— N-am ce-i ierta Reginei.

— Păi asta spun și eu. S-ar cuveni să te întorci la Curte și să-ți urmezi cariera. Un lucru e oricum sigur, că i-o datorezi lui Arthur; nu uita că ești unul dintre cavalerii lui legați cu jurământ. Și tot timpul ăsta a avut o nevoie teribilă de tine.

— De mine?

— Iarăși are necazuri cu clanul Orkney.

— Ce-au mai făcut ăia? Oh, Degalis, nici nu știi cât îmi bucuri inima vorbindu-mi iar de vechile nume. Spune-mi toate bârfele. S-a mai făcut Kay de rușine în ultima vreme? Dinadan tot mai râde? Ce-i nou cu Tristram și Regele Mark?

— Dacă ești atât de doritor să afli vești, atunci ar trebui să te întorci la Curte.

— Ți-am spus că nu pot.

— Lancelot, nu privești lucrurile realist. Chiar crezi că poți să rămâi aici incognito cu muierușca asta și totuși să fii tu însuși? Crezi că poți bate cinci sute de cavaleri la un turnir, fără să fii recunoscut?

— În momentul în care am auzit de turnir, spuse Ector, am venit de îndată. Degalis mi-a spus „Ăsta ori e Lancelot, ori sunt eu un olandez”.

— Asta ar însemna, urmă Degalis, că dacă stărui să rămâi aici, ar trebui să renunți de tot la arme. Încă o luptă ca asta, și-ți merge buhul în toată țara. Da' mai curând eu aș crede că ești cunoscut încă de pe acum ca un cal breaz.

— Dată rămâi cu Elaine, înseamnă să renunți la toate. Ar însemna o retragere absolută – fără Expediții, fără turniruri, fără onoare, fără dragoste; și poate că, cine știe, o să trebuiască să stai toată ziua în casă. Știi cum stă treaba, n-ai o față chiar așa de ușor de uitat.

— Orice-ar însemna, Elaine este bună și blândă. Ector, când oamenii au încredere în tine și depind de tine, nu-i poți răni. Nici pe-un câine nu-l poți trata în felul ăsta.

— Mă rog, da' cu-n câine nu te-nsori.

— Ei, fir-ar să fie, da-ți spun că fata asta mă iubește.

— Și Regina la fel.

Lancelot învârti în mână tichia.

— Ultima oară când am văzut-o pe Regină, vorbi el, mi-a spus să nu mai vin lângă ea cât o fi lumea și pământul.

— Dar a cheltuit douăzeci de mii de lire ca să te caute.

Așteptă câțeva vreme, apoi întrebă cu o voce care răsună aspru:

— Se simte bine?

— E absolut nenorocită.

Ector adăugă:

— Știe c-a fost greșeala ei. A plâns o mulțime și Bors i-a spus că e o proastă dar nu s-a certat cu el. Și Arthur e ca vai de capul lui, fiindcă toată Masa s-a răsturnat cu fundu-n sus.

Lancelot dădu cu tichia de pământ și se ridică în picioare.

— I-am spus lui Elaine, vorbi el, că nu-i voi promite că am să rămân cu ea: și uite că acum trebuie s-o fac.

— O iubești? întrebă Degalis, punând degetul pe rană.

— Da. A fost bună cu mine. Îmi place foarte mult.

Cum amândoi se uitau la el, schimbă cuvântul:

— O iubesc, spuse el sfidător.

Cavalerii stăteau acolo de-o săptămână și Lancelot, ascultând înfometat poveștile lor despre Masa Rotundă, se trezea din ce în ce mai mult la viață, pe zi ce trecea. Elaine, stând la masa înaltă lângă domnul ei, trăia într-un șuvoi de conversații despre oameni ale căror nume nu le auzise niciodată și despre evenimente pe care nu le putea înțelege. Nu era nimic de făcut, decât să ofere alte feluri de mâncare, pe care Ector le accepta fără să-și întrerupă anecdota spusă în momentul acela. Se aplecau pe lângă ea și vorbeau și râdeau și Elaine, văzându-și de treburi, râdea și ea. În fiecare zi, Lancelot pornea în turnul lui la ceas de amurg – ea se depărtase în vârful picioarelor când îl găsisse pentru prima oară acolo și el nu știa că era un *rendez-vous* descoperit.

— Lancelot, spuse ea într-o dimineată, te așteaptă un om de cealaltă parte a șanțului, cu cal și armură.

— Un cavaler?

— Nu. Arată a scutier.

— Mă întreb cine-o mai fi de data asta. Spune-i portarului să-l aducă încoace.

— Portarul zice că nu vrea să vină. Zice că-l așteaptă acolo pe Sir Lancelot.

— Mă duc să văd cine e.

Elaine îl opri pe când cobora spre barcă.

— Lancelot, ce vrei să fac cu Galahad, dacă tu vei pleca?

— Să plec? Cine zice că plec?

— Nimeni n-a spus, dar vreau eu să știu.

— Nu pricep despre ce vorbești.

— Vreau să știu cum urmează a fi crescut Galahad.

— Păi, știu eu, așa, obișnuit, după cum se cuvine. Sper că va învăța să fie un bun cavaler. Dar toată povestea asta n-are nici un sens.

— Asta voiam să știu.

Cu toate astea, îl mai opri o dată.

— Lancelot, vrei să-mi mai spui un lucru? Dacă se întâmplă să pleci, dacă va trebui să mă părăsești – ai să mai vii vreodată înapoi?

— Ți-am spus că nu plec.

Elaine punea la încercare înțelesul propriilor ei vorbe, chiar în timp ce le dădea grai, ca un om mergând încet printr-o mlaștină și pipăind pământul în fața lui, în timp ce merge.

— M-ar ajuta să văd de Galahad – m-ar ajuta să continui să trăiesc... dacă aș ști că are vreun rost... dacă aș ști că într-o zi... dacă aș ști că te-ai întoarce.

— Elaine, nu înțeleg de ce vorbești așa.

— Lance, nu încerc să te opresc. Poate că-i mai bine pentru tine să pleci... Poate că-i un lucru care trebuie să se întâmple. Un singur lucru doar voiam să știu, dacă am să te mai revăd... fiindcă e important pentru mine.

El îi luă mâinile.

— Dacă voi pleca, spuse el, mă voi întoarce.

Omul de cealaltă parte a șanțului era Moș Dap. Stătea în picioare lângă armăsarul lui Lancelot, acum cu doi ani mai bătrân, și cu toată armura lui obișnuită, frumos stivuită pe șa, ca pentru inspecția militară a majurului companiei. Totul era corect împăturit și legat cu cureaua în stilul de cazarmă. Cămașa de zale era strânsă într-un sul bine întocmit. Coiful și alte piese de armură erau lustruite, literalmente săptămâni întregi fuseseră lustruite, până ajunseseră să aibă acel luciu specific care poate fi găsit numai la lucrurile nou cumpărate din magazin, înainte de a fi întunecate de folosirea și curățitul în gospodărie. Plutea un miros de unsoare de șa, amestecat cu mirosul caracteristic, ce nu poate fi confundat, al armurii – la fel de specific ca acel dintr-o cabină de profesioniști de la un teren de golf și, pentru un cavalier, la fel de excitant.

Toți mușchii lui Lancelot se încordară ca la un atac în fața propriei lui armuri, pe care nu o mai văzuse de când plecase din Camelot. Arătătorul pipăi locul unde mânerul spadei juca rolul de punct de sprijin. Degetul cel mare cunoștea greutatea exactă în uncii pe care va trebui s-o exercite pe partea cealaltă a punctului de sprijin. Pernița palmei îi tânjea după strânsoarea plăselelor. Tot brațul lui își amintea echilibrul lui Joyeux și dorea să-l fluture în văzduh.

Moș Dap arăta mai bătrân și nu scoase o vorbă. Ținu numai frâul și-i prezentă echipamentul, așteptând să se urce cavalerul în șa și s-o pornească. Ochiul lui sever, sălbatic ca acel al unui șoim, nu-l slăbea o clipă pe cel ce-i fusese dat în grijă. Îi întinse în tăcere marele coif de turnir, cu panașul său familiar din pene smulse de la gâtul bătlanului și cu fir de argint.

Lancelot luă cu amândouă mâinile coiful de la Moș Dap și îl întoarse. Mâinile îi cunoșteau greutatea – exact douăzeci și două de livre și jumătate. Văzu lustrul superb, căptușeala nouă, îmbrăcămintea interioară înlocuită. Era din mătase azurie, brodată de mână, cu fir de aur, cu nenumărații crini ai vechii Franțe. Știu pe dată

ale cui degete făcuseră broderia. Ridică coiful, îl duse la nas și trase pe nări parfumul căptușelii.

Imediat îi apărură ea în fața ochilor – nu Guenever, cea pe care și-o amintise pe metereze – ci adevărata Jenny, într-o postură diferită, cu fiecare geană a pleoapelor ei, cu toți porii pielii, cu cea mai mică intonație a vocii, cu cea mai slabă schimbare a zâmbetului ei.

Când se depărtă călare de Castelul Bliant, nu se uită înapoi și Elaine, stând în turnul de pe metereze, nu-i făcu cu mâna. Îl urmări cum pleacă, cu o concentrare împietrită, liniștită, asemenea cuiva care, naufragiat, adună cât mai multă apă dulce cu putință în barca de salvare. Mai avea câteva clipe ca să adune cât mai mult din imaginea lui Lancelot, pentru a o ține de-a lungul anilor. Asta-i va rămâne, ce-a adunat din el, și fiul lor, și mult aur. Îi lăsase toți banii lui, de ajuns s-aducă o mie de lire venit pe an, o viață întreagă – în zilele acelea, o sumă imensă.

CAPITOLUL XXV

Cincisprezece ani după ce a părăsit-o pe Elaine, Lancelot se mai găsea încă la Curte. Relațiile Regelui cu Guenever și cu amantul ei rămăseseră în mare măsură la fel cum fuseseră și înainte. Marea diferență consta în faptul că toată lumea era ceva mai în vârstă. Părul lui Lancelot care devenise sur ca acela de bursuc când își revenise prima oară din nebunie, deși nu avusese decât douăzeci și șase de ani, se făcuse acum alb de-a binelea. Și părul lui Arthur era prematur nins – dar buzele celor doi bărbați erau încă roșii în cuiburile lor de barbă mătăsoasă. Numai Guenever izbutise să-și mențină negrul de pană de corb al părului. La patruzeci de ani, era încă o mândrețe de femeie.

O altă schimbare: la Curte venise o nouă generație. În inima lor, principalele personaje ale Mesei Rotunde încercau aceleași sentimente arzătoare pe care le încercaseră dintotdeauna – dar acum erau celebrități și nu oameni.

Erau înconjurați de admiratori mai tineri, pentru care Arthur nu însemna cruciatul viitorului, ci învingătorul acceptat al trecutului – pentru care Lancelot era eroul a o sută de victorii, iar Guenever, romantica Dulcinee a unei întregi națiuni. Pentru acești tineri, imaginea lui Arthur, așa cum vâna în păduri, însemna însăși imaginea Regalității. Ei nu vedeau un om, ci Anglia. Când Lancelot trecea pe lângă ei, râzând de vreo glumă intimă cu Regina, poporul era uimit că poate să rădă.

— Uite, își spuneau unul altuia, uite că râde, de parcă ar fi o persoană vulgară ca și noi. Ce condescendent, cât de perfect democratic din partea lui Sir Lancelot să rădă, de parcă ar fi un om obișnuit! Te pomenești că mai și mănâncă și bea, sau, mai știi, poate că și doarme noaptea.

Dar în inima lor, tânăra generație era perfect sigură că marele Dulac nici gând să facă asemenea lucruri.

Într-adevăr, multă apă cursese sub podurile Camelotului în douăzeci și unu de ani! Fuseseră ani de construcție. Când au început, fuseseră anii balistelor și bombardelor împinse cu greu de-a lungul drumurilor brăzdate de făgașe, de la un asediu la altul, ca să arunce distrugerea asupra zidurilor castelelor – anii turnurilor mișcătoare din lemn, puse pe roți, huruind până la turnurile de pază ale rebelilor, așa încât arcașii, trăgând din vârful lor în jos, puteau să împrăstie moartea în cetățile trădătoare – anii detașamentelor de constructori înaintând în nori de praf uscat, cu târnăcoape și lopeți pe umăr, ca să submineze parapetele celor răsculați, astfel încât pietrele se prăbușeau și cădeau instabile. Când Arthur nu putuse să ia un castel al Brațului Puternic prin asalt, pusese să se facă tunele sub anumite părți ale zidului. Aceste tunele, fiind sprijinite pe grinzi de lemn care erau arse atunci când venea momentul, se prăbușeau, doborând palisadele și umplând spațiul dintre ziduri cu maldăre de moloz.

Anii de început fuseseră ani de bătlie, în care cei care stăruiseră să trăiască după legea spadei, fuseseră făcuți să piară de ea. Fuseseră ani aprinși de turnuri

întregi de luptători, prăjindu-se ca toți atâtea Guy Fawkes⁹⁰, – fiindcă marele inconvenient al unui turn de apărare ca obiectiv defensiv era că devenea oricând un excelent coș de sobă – ani răsunând de sunetul topoarelor de luptă, lovind ușile apărare împotriva acestor topoare – care erau construite bătându-se în cuie primul strat de placaj orizontal, și cel de-al doilea vertical, astfel încât lemnul să nu crape de-a lungul fibrei – ani ilustrați de prăbușirile târșăite ale uriașilor Normanzi, care, se știe, puteau fi cel mai bine manevrați dacă le tăiai mai întâi de toate picioarele, după care puteai ajunge destul de ușor la capetele lor – și de scânteierea spadelor, lovindu-se de coifuri și cotiere, scânteiere care, în cazuri extreme, era însoțită de o asemenea ploaie de scântei veritabile, încât îi făcea pe cavalerii încleștați în luptă să pară cu totul incandescenti.

Oriunde îți îndreptai privirile, în cursul primilor ani, imaginile ce ți se iveau în fața ochilor trebuiau neapărat să se termine cu o coloană de mercenari în marș, jefuind și prădând dinspre Mlaștini – sau cu un Cavaler al noii ordini schimbând lovituri cu un baron conservator, pe care încerca să-l împiedice a-și ucide iobagii – sau cu o fecioară cu cosițe de aur salvată din vreun turn înalt cu ajutorul scărilor de piele – sau cu Sir Bruce Saunce Pitié călărind cât îl țineau puterile, cu Sir Lancelot venind după el în apărarea Justiției – sau cu câțiva chirurghi scormonind rănille unui nefericit luptător, ori punându-l să mănânce usturoi sau ceapă, astfel încât, mirosind la locul rănii, să poată descoperi dacă-i fuseseră sau nu perforate intestinele. După ce-i examinau rănille, le dregeau cu lâna uleioasă de pe ugerile oii, ceea ce constituia un fel de bandaj natural cu lanolină. Aici îl vedeai pe Sir Gawaine stând pe pieptul adversarului său și sfârșindu-i zilele, prin deschizăturile coifului, cu un pumnal lung și ascuțit denumit Îndurarea Domnului. Acolo vedeai câțiva cavaleri ce se sufocaseră în propriile lor coifuri în cursul unei bătălii, o nenorocire care se întâmpla adeseori în zilele acelea de practici violente și de furii mărunte. Într-o parte vedeai o spânzurătoare încăpătoare, ridicată de unii prințșori de modă veche, pentru a-i spânzura pe cavalerii Regelui Arthur și pe Saxonii de rând, care-i sprijineau – o spânzurătoare poate cam la fel de somptuoasă ca și cea construită la Montfaucon, care putea susține șaiszeci de trupuri atârând ca niște fucsii galben-maronii între cei șaisprezece stâlpi de piatră. Spânzurătorile mai umile aveau un fel de trepte pe ele, ca reazemele de pe stâlpii de telegraf, așa încât călăii se puteau cățăra în sus și-n jos, după voia lor. În altă parte, vedeai o moșie atât de împănată cu capcane pentru oameni, ascunse în tufișuri, încât nimeni nu îndrăznea să pătrundă nici măcar o milă înăuntru. În față, puteai să dai peste un cavaler smintit prins într-o capcană de țap, care, săltându-l în aer la capătul unei crăci solide, îl lăsase bălăbănindu-se neputincios între cer și pământ. În spate, puteai da peste un sălbatic turnir sau o luptă între clanuri, cu toți heralzii strigând în gura mare –

---

⁹⁰ *Fawkes, Guy* (1570–1606), conspirator englez. Împreună cu alți catolici a pus la cale celebrul „Complot al prafului de pușcă”, pentru a-l arunca în aer pe Jacob I și parlamentul său. Complotul a fost descoperit cu o zi înainte și complotiștii executați. În amintirea prăpădului evitat, englezii obișnuiesc la 5 noiembrie să serbeze ziua, arzându-l pe Guy Fawkes în efigie.

Laissez les aller! către şirurile de cavaleri care erau cât p-aci să şarjeze – un strigăt echivalent strigătului „I-au dat drumu'!", ce se mai aude azi la concursul hipic Grand National.

Toţi se aşteptaseră ca Lumea să se sfârşească în anul una mie, şi în reacţia care îi urmat păsuirii, a avut loc o izbucnire de nelegiuire şi brutalitate care a stricat Europa întreagă secole la rând. Această izbucnire fusese răspunzătoare pentru doctrina Puterii, care era duşmana Mesei Rotunde. Cruzii lorzi ai Braţului-Puternic îi vânau pe sârmanii haiduci – nu-i vorbă, fuseseră câteva excepţii ca bunul Sir Ector din Pădurea Sălbatică – până ce John din Salisbury fusese silit să-şi sfătuiască cititorii: „Dacă unul dintre aceşti mari şi nemiloşi vânători va fi să treacă pe lângă locuinţa ta, adu de îndată toată merindea pe care o ai în gospodărie, ori o poţi cu uşurinţă cumpăra, au împrumută de pe la vecini: aşa încât să nu fii băgat în necaz, sau măcar învinuit de trădare.” Iar Durny ne spune că fuseseră văzuţi copii agăţaţi în copaci de tendoanele coapselor. Nu era lucru nefiresc să vezi un om în armură şuiărând ca un homar şi având o înfăţişare de păsă de *porridge*, fiindcă vrăjmaşii goliseră o găleată cu tărâte clocotinde peste armura sa în cursul unui asediu. Alte spectacole chiar şi mai dramatice au fost menţionate de Chaucer: „Cel de se zâmbăreşte la faţă dară jungherul îl doseşte supt haină, hoitul ce zace în tufiş cu beregata spintecată, sau moartea cea rece cu gura căscată spre ceruri.”

Pretutindenii era sânge pe lama de oţel, şi fum pe cer, şi forţă neînfrănată – şi, în frământarea generală a timpurilor, Gawaine izbutise în cele din urmă să-l ucidă pe bunul, dragul şi vechiul nostru prieten Rege Pellinore, ca să se răzbune pentru moartea propriului său tată, Regele Lot.

Asta era Anglia pe care o moştenise Arthur, acestea erau durerile facerii unei civilizaţii pe care el căutase s-o inventeze. Acum, după douăzeci şi unu de ani de succese răbdătoare, ţara prezenta un tablou cu totul diferit.

Acolo unde înainte hălăduiau neînfrănaţi cavalerii negri, toţi înarmaţi până-n dinţi şi furioşi, ca să ia bir de la orice om destul de necugetat ca să treacă pe lângă vadul unde se aşezau, acum putea să treacă orice fecioară chiar şi cu aur şi giuvaericele purtate pe propria persoană a dumisale, fără nici cea mai mică teamă de prădăciune sau de alt rău. Acolo unde cândva groaznicii leproşi – cărora li se zicea Linte-de-porc – erau văzuţi în mod obişnuit hoinărind prin păduri, înveşmântaţi în sutane albe cu glugă, sunând din jalnicele lor limbi de clopot, dacă doreau să-i avertizeze pe ceilalţi, sau pur şi simplu dând buzna peste tine fără niciun semn dacă nu aveau chef să te anunţe, acum se aflau lazarete curate, conduse de ordinele religioase ale cavalerilor, care aveau grijă de cei ce se întorseseră bolnavi de lepră din Cruciade. Toţi uriaşii tirani erau morţi, toţi balaurii periculoşi – dintre care unii se coborau pe vremuri cu un vâjâit ca năpustirea şoimului pelerin – fuseseră scoşi din funcţiune. Acolo unde cândva se revărsau bandele de prădalnici, cu flamurile întinse şi fluturând băătăioase, erau acum cete vesele de pelerini istorisindu-şi unul altuia povestioare porcoase pe drumul lor spre Canterbury. Clerici cuvioşi ce făceau o excursie la iarbă verde până la moaştele Preasfintei Fecioare din Walsingham, cântau *Alleluia Dulce Carmen*, în vreme ce

acei mai puțin curioși îngânau marele cântec de chef al epocii medievale, în propria lor interpretare: *Meum est propositum in taberna mori*.⁹¹ Vedeai egumeni bine-crescuți, în galop ușor pe buiestrași pașnici, înveșmântați în glugi împlănite, ceea ce era împotriva regulilor ordinului lor, și răzeși cu unelte convenite, cu șoimul pe braț, și țărani zdraveni ciondănindu-se cu nevestele pentru vreo pelerină nouă, și cete vesele pornind la vânătoare, fără nicio armură pe ei. Unii se duceau călare la târguri mari cât cel din Troyes, alții la universități care rivalizau cu cea din Paris, unde se găseau douăzeci de mii de învățați din ale căror rânduri ieșiră în cele din urmă șapte pontifi supremi. În mănăstiri, toți călugării împodobeau literele inițiale ale manuscriselor lor cu atâtea anluminuri și cu atâta nebulă de inventivitate, încât era imposibil să mai citești cât de cât prima pagină. Cei care nu erau mari maestri în această artă a caligrafiei și nu lucrau la primele pagini, copiau cu grijă *Historia Francorum* a lui Gregory din Tours⁹² sau *Legenda Aurea*⁹³ sau *Jeu d'Echechs Moralise*⁹⁴ sau un *Tratat întru Șoimărenie*, – asta numai în cazul când nu erau ocupați cu *Ars Magna* a Vrăjitorului Lully⁹⁵ sau cu *Speculum Majus*, compus de cel mai mare dintre magicieni. În cuhnii, celebrii bucătari pregăteau oșpețe care cuprindeau numai pentru o singură masă: ciorbă de fudulii, fiertură de ovăz cu zahăr, vin or rachiu, lămâie și mirodenii, mreană cu nouă ochi în gelatină, stridii în sos picant cu sânge de iepure, țipari în sos *sorré*, păstrăvi la cuptor, mușchiuleț cu muștar, creier de căprior de peste cinci ani, porc umplut cu tochitură cu mirodenii, friptură de basilisc, găscă pusă la îndopat și frăgezită, carne de căprioară cu grâu fiert în lapte, îndulcit și dres cu scorțișoară, găinușe fierte în sos înăbușit, veverițe rumenite, țipari de baltă, gât umplut de clapon, rânză, măruntaie, verzișoare, foaie grasă, mere cu frișcă, turtă dulce, tarte cu fructe, șarlotă de migdale, gutui zaharisite, brânză grasă de Stilton și prăjiturile. În sala de mese, domnii mai în vârstă, care-și desfătaseră cerul gurii cu gustul băuturii, degustau acele ciudate delicatessuri ale Evului Mediu – aroma puternică de balenă și delfin. Grațioasele lor doamne își puneau roze și violete în farfurii – gălbinelele la cuptor sunt încă socotite a da o deosebită savoare budincii de fiece zi – în vreme ce scutierii își arătau slăbiciunea pentru brânza de oaie. În camera copiilor, toți băieții dădeau lumea peste cap, ca să-și convingă mama să le facă la masă „pere-tari”, care erau

---

⁹¹ Soarta mi-e în cârciumă să mor (lat.).

⁹² *Gregory din Tours* (540–594), episcop, autor al lucrării menționate: *Istoria Francezilor*, principala sursă documentară pentru prima parte a perioadei Merovingiene a istoriei Franței.

⁹³ *Legenda Aurea* (Legenda de aur) – manual medieval de cultură și învățăminte eclesiastice.

⁹⁴ Autorul se referă la lucrarea „*The Game and Playe of the Chesse*”, o traducere de Caxton, primul tipograf englez. Aceasta reprezintă o traducere a versiunii franceze a lucrării *Liber de ludo scacchorum* de Jacopus de Cessotis și este, probabil, a doua carte imprimată la tiparnița de la Bruges (1475), oraș în care a trăit și lucrat Caxton, vreme de treizeci de ani.

⁹⁵ *Lully, Raymond* (Ramon Luli) (1235–1315), filosof și teolog spaniol. Principala sa lucrare de filosofie scolastică este *Ars generalis sive magna*.

fierte la foc mărunț în sirop de miere și oțet și se serveau cu frișcă. Obiceiurile de la masă atinseseră de asemenea o culme a civilizației, care o depășea cu mult pe a noastră. Acum, în loc de farfurii din pâine, se găseau farfurii acoperire, vase pentru parfumat degetele, fețe de masă somptuoase, o supraabundență de șervete, șervețele și ștergere. Mesenii înșiși purtau cununi de flori și grațioase togi. Pajii serveau hrana cu mișcările prescrise ale unui balet. Sticlele de vin erau așezate pe mese, dar berea blondă, fiind mai puțin respectabilă, era pusă dedesubt. Muzicanții, cu orchestre ciudate de clopoței, cornuri mari, harpe, viole, țitere și orgă cântau, în vreme ce se mânca la masă. Acolo unde cândva, înainte ca să-și fi înființat Regele Arthur ordinul său cavaleresc, Cavalerul Spălătoriei Turnului fusese silit să-și avertizeze fiica nu cumva să intre pe seară neînsoțită în propria sa sală de mese – de teama celor ce s-ar fi putut întâmpla prin colțurile întunecoase – acum domnea peste tot muzică și lumină. Sub bolțile afumate, unde cândva baronii murdari și dezordonați rodeau hălcile de carne de pe oasele apucale cu degete pline de sânge și grăsime, se mânca acum cu degetele curate pe care și le spălaseră cu săpun de toaletă parfumat cu ierburi, în vase de lemn. În pivnițele mănăstirilor, chelarii dădeau cep la bere blondă nouă sau veche, la mied dulce, la vinul de porto, clarée, sherry sec, risling, bere brună, vin de metheglyn, cidru de pere, vin roșu cu scorțișoară și whisky alb din cel mai bun. În tribunale, judecătorii împărțeau noua lege a Regelui în loc de cruda lege a lui Fort Mayne. În căsuțe, nevestele cuvioase și cumiști scoteau tăvi fierbinți cu pâine bună de să-ți lase gura apă și puneau bucăți mari de turbă în foc, fără să se uite la cheltuială, și creșteau pe islazuri găște grase, de-ajuns de multe să hrănească douăzeci de familii, timp de douăzeci de ani. Saxonii și Normanzii din vremea urcării pe tron a lui Arthur începeau să se considere Englezi.

Nu-i de mirare că toți cavalerii tineri și ambițioși din Europa se strâneau la marea Curte. Nu-i de mirare că atunci când se uitau la Arthur, vedeau un Rege, când se uitau la Lancelot, vedeau un cuceritor.

Unul dintre tinerii care veni în zilele acelea la Curte era Gareth. Celălalt fu Mordred.

— În zilele noastre, nu mai vedem multe săgeți sfredelind inimile oamenilor, remarcă Lancelot într-o după-amiază pe terenul de tragere cu arcul.

— Sfredelind! exclamă Arthur. Ce cuvânt splendid ca să descrii o săgeată vibrândă, imediat după ce-a lovit!

Lancelot spuse:

— L-am auzit într-o baladă.

Plecară și se așezară într-un umbrar, din care puteau să-i urmărească pe tineri făcând exerciții cu arcul.

— E adevărat, spuse Regele melancolic. Nu mai avem luptele de pe vremuri în zilele astea de decadență.

— Decadență! protestă comandantul suprem al armatei sale. Și de ce mă rog ești așa de trist? Credeam ca tocmai asta voiai, nu-i așa?

Arthur schimbă subiectul.

— Gareth merge bine, bine de tot, urmă el, uitându-se la băiat. Ciudat lucru. Nu poate să fie cu mult mai tânăr decât tine, și totuși așa îți vine să te gândești la el ca la un copil.

— Gareth e un băiat bun.

Regele își lăsă mâna pe genunchiul lui Lancelot și îl strânse cu afecțiune.

— Știi că unii ar putea spune că tu ai fost băiatul bun, în ceea ce-l privește pe Gareth. A ajuns să fie un fel de legendă cum a sosit băiatul ăsta anonim la curte, ca să nu-l recunoască propriii lui frați și cum a robotit la bucătărie, cum l-au poreclit Beaumains⁹⁶, când voia Kay să fie al naibii, și cum singura persoană care s-a arătat cumsecade cu el ai fost tu, și până la urmă, a avut și el marea lui aventură și a devenit cavaler.

— Mă rog, se apără Lancelot, frații lui nu-l văzuseră de cincisprezece ani de zile, așa că nu-l poți învinovăți pe Gawaine pentru asta.

— Dar nu învinovățesc pe nimeni. Observam doar ce frumos a fost din partea ta să-l bagi în seamă pe un paj de la bucătărie și să-i dai o mână de ajutor, ca să-l faci până la urmă cavaler. Dar ce-i drept, tu ai fost întotdeauna bun cu toată lumea.

— Ciudat lucru cum vin cu toții aici, remarcă prietenul său. Adevărul e că nu pot să rămână deoparte. Orice flăcău care are un pic de sânge-n vine, simte că e musai să vină la Curtea lui Arthur, chiar de-ar fi să lucreze la bucătărie, fiindcă aici e centrul lumii noi. De-aia a fugit și Gareth de lângă maică-sa. Ea n-a vrut să-l lase, așa că a fugit și a venit incognito.

— Aiurea. Morgause e o băbătie a dracului – asta-i tot ce poți să spui despre ea. I-a interzis să vină la Curte, fiindcă te urăște, dar cu toate astea, tot a venit până la urmă.

---

⁹⁶ Mâini frumoase (fr.).

— Morgause e sora mea vitregă, și i-am făcut mult rău. Nu-i prea plăcut pentru o femeie să-i plece toți băieții ca să-l slujească pe cel pe care-l urăște. Chiar și Mordred, mezinul ei.

Lancelot căpătă deodată o expresie stânjenită. Avea un dezgust instinctiv față de Mordred și nu-i plăcea lucrul ăsta. Nu știa că Arthur ar fi tatăl lui Mordred, fiindcă asta era o istorie care fusese înăbușită încă din zilele de demult, înainte ca el sau Guenever să vină la Curte, la fel cum fusese ascunsă propria naștere a lui Arthur. Dar simțea el că era ceva ciudat între tânărul acesta și Rege. Îl ura pe Mordred irațional, cum urăște câinele pisica – și îi era rușine de acest sentiment, fiindcă avea principiul general de a-i ajuta pe toți tinerii cavaleri.

— Cel mai mult trebuie s-o fi durut când a venit Mordred, urmă Regele. Femeile sunt întotdeauna moarte după ultimul lor copil.

— După câte știu eu, n-a fost niciodată cine știe ce moartă după vreun copil deal ei. Dacă i-a părut cumva rău că au venit la Curte, atunci asta s-a întâmplat numai fiindcă nu te poate suferi. De ce?

— Ei, o poveste urâtă. Zău ca n-am nici un chef să ți-o povestesc. Morgause, adaugă Regele, e o femeie – o femeie cu un caracter prea pronunțat.

Lancelot râse cam acru.

— Păi chiar că trebuie să fie așa cum zici măria-ta, spuse el, după felul în care se poartă. Aud că acum a pus laba pe fiul lui Pellinore, Lamorak, deși e bunică.

— Cine ți-a spus asta?

— Păi vuieste Curtea.

Arthur se ridică în picioare și făcu trei pași, plin de nervozitate.

— Doamne sfinte! exclamă el. Și tatăl lui Lamorak i-a ucis soțul! Și fiul ei l-a ucis pe tatăl lui Lamorak! Și lui Lamorak de-abia i-au dat tuleiele în barbă!

Se așează și se uită la Lancelot, de parcă-i era teamă de ceea ce ar putea să mai spună.

— Ei, cum o fi, cum n-o fi, asta e și basta!

Regele întrebă deodată, cu bruschețe și violență:

— Unde-i Gawaine? Dar Agravaine? Unde-i Mordred?

— S-ar zice c-ar fi pe undeva în aventură.

— Nu... nu cumva în Nord?

— Asta nu mai știu.

— Unde-i Lamorak?

— Ei, mă rog, ăsta cred că e în Orkney, fără greș.

— Lancelot, vai și amar! De-ai cunoaște-o tu pe soră-mea... de-ai cunoaște clanul Orkney la ei în bârlog. Sunt nebuni cu onoarea familiei lor. Dacă Gawaine... Dacă Lamorak... Oh, Doamne Dumnezeule, ai milă de păcatele mele și de păcatele altora. Și de toată încâlceala de pe lumea asta!

Lancelot se uită la el, cuprins de consternare.

— Și de ce ți-e așa teamă?

Arthur se ridică a doua oară și începu să vorbească repede.

— Mi-e teamă pentru Masa mea. Mi-e teamă pentru ceea ce o să se întâmple. Mi-e teamă că totul a fost greșit.

— Prostii!

— Când am pornit Masa asta, am făcut-o ca să opresc anarhia. A fost un canal pentru forța brută, așa încât oamenii care trebuiau să folosească forța să o poată folosi cu rost. Dar totul, totul n-a fost decât o greșeală. Nu, nu mă întrerupe. A fost o greșeală, fiindcă însăși Masa Rotundă a fost fondată pe forță. Dreptatea trebuie stabilită prin dreptate; nu poate fi impusă de *Force Majeure*. Dar eu, eu asta am încercat să fac. Iar acum păcatele se întorc împotriva mea. Lancelot, mi-e teamă că am semănat vânt și acum culeg furtună.

— Zău că nu pricep despre ce vorbești.

— Uite că vine Gareth, spuse Regele deodată calm, de parcă totul s-ar fi terminat. Cred că-ai să înțelegi peste un minut.

În vreme ce vorbiseră, un mesager cu jambiere de piele sosise grăbit. Regele îl zărise cu coada ochiului pe când îl căuta în grabă pe Sir Gareth și-i înmână o scrisoare. Îl urmărise pe băiat cum citește scrisoarea o dată, de două ori, de trei ori, și mai apoi cum vorbea pierdut cu solul ce adusese epistola. Acum, după ce-i dădu acestuia arcul, fără să-și dea seama că o făcuse, Gareth veni încet spre ei.

— Gareth, îl chemă Regele.

Tânărul îngenunche și-i luă Regelui mâna. O ținea de parcă era o balustradă sau o ancoră de salvare. Se uita la Arthur cu ochi goliți de expresie și nu plângea.

— Mama a murit, spuse Gareth.

— Cine-a ucis-o? Întrebă Regele, de parcă era cea mai naturală întrebare.

— Fratele meu Agravaine.

— Cel!

Exclamația venea de la Lancelot.

— Fratele meu a ucis-o pe mama noastră, fiindcă a găsit-o culcându-se cu un bărbat.

— Stai liniștit, Lancelot, te rog, spuse Regele. Apoi către Gareth: Ce i-au făcut lui Sir Lamorak?

— Agravaine i-a tăiat capul mamei, spuse el. Ca la un inorog.

— Inorog?

— Te rog, Lancelot.

— El, el a vărsat sângele mamei.

— Condoleanțele mele.

— Știam din totdeauna că așa o să facă, spuse Gareth.

— Ești sigur că vestea-i adevărată?

— E adevărată. Da. E adevărat. Agravaine e cel care-a ucis și inorogul.

— Lamorak era inorogul? Întrebă cu blândețe Regele. Nu știa despre ce vorbea nepotul său, dar încerca să-l ajute. Lamorak e mort și el?

— Oh, unchiule! Se zice că Agravaine a găsit-o goală în pat cu Sir Lamorak și i-a tăiat capul. Și-apoi l-au dat gata și pe Lamorak.

Lancelot era mai puțin răbdător decât Regele, fiindcă știa mai puține despre supărările care se întâmplaseră în zilele de demult.

— Care dintre voi a fost acolo?

— Mordred, Agravaine și Gawaine.

— Și-uite așa am ajuns să vedem, spuse Sir Lancelot, că cei trei frați ai tăi l-au ucis mai întâi pe Regele Pellinore, care n-ar fi făcut rău cu bună știință nici măcar unei muște – l-au ucis fiindcă l-a omorât din greșală pe taică-tău într-un turnir, apoi și-au ucis propria mamă în pat și în fine l-au măcelărit pe fiul cel tânăr al lui Pellinore, Lamorak, fiindcă a sedus-o pe mama lor, care avea de trei ori vârsta lui. Și bănuiești c-au sărit toți trei împotriva unuia?

Gareth strânse și mai tare mâna Regelui și începu să-și plece capul.

— L-au înconjurat, spuse el cu emoție, și Mordred l-a înjunghiat pe la spate.

Gawaine și Mordred veniră țintă la Camelot din incursiunea lor în țara Celor Vechi, dar Agravaine nu-i însoți. Se certaseră de îndată ce murise Lamorak, sau, mai degrabă, de îndată ce găsiseră timp să-și dea seama de ce se întâmplase. Uciderea Reginei Morgause nu fusese făcută cu bună intenție. Agravaine comisese crima sub impulsul momentului – în pasiunea lui ultragiată, spuse el – dar ei știau din instinct că era vorba de gelozie. Așa că iarăși îi aruncaseră în față vechea acuzație, că nu era altceva decât un grăsan a cărui cea mai nobilă ocupație era uciderea oamenilor fără apărare sau a femeilor și îl lăsară, plângând, după o scenă furioasă. Gawaine, care-și aduse aminte de toată adorația pentru ciudata lor mamă – o adorație pe care regina-vrăjitoare le-o transmisese fiecăruia dintre fiii săi – călărea acum spre Curtea Regelui, într-o întunecată penitență. Știa că Arthur o să fie furios pentru felul în care a fost ucis Lamorak, fiindcă băiatul fusese al treilea cavaler al Mesei Rotunde, dar nu-i era rușine că-l omorâse. După mintea lui, Lamorak merita să moară ca un mișel fiindcă el și cu taică-său făcuseră rău clanului Orkney. Știa că toată Curtea avea să se uite la el cam pieziș din pricina uciderii propriiei sale mame și mai știa că iar o să înceapă vorbele despre femeia ceea pe care o ucisese în tinerețe, într-un acces de furie. Dar chiar și asta nu-l frământa prea mult. Se simțea însă jalnic și pocăit, fiindcă propria lui scumpă mamă – mama clanului Orkney – îi părăsise – de-abia acum începea și el să-și dea seama de ce se întâmplase în adevăr fiindcă trădase idealul lui Arthur și fiindcă în inima lui era generos. Spera ca Regele să-l spânzure, sau să-l trimită în exil, sau măcar să-l pedepsească sever. Intră în încăperea regală cuprins de o rușine posacă.

Mordred intră în cameră în spatele lui Gawaine, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Era o fărâmă de om, atât de blond că era aproape albinos; ochii îi erau atât de albaștri, atât de palid azurii în adâncimile lor ofilite, încât nu puteai să vezi nimic în ei. Era proaspăt ras. Părea că nu exista nicio parte din el pe care puteai s-o sesizezi, nici părul, nici ochii, nici perciunii. Se părea că și culoarea îi ieșise la apă ca să nu lase nimic material. Numai pe fața scheletică și roză, ochii strălucitori aveau o labă de găscă în jurul lor, un păienjeniș de riduri – o clipire pe care-o puteai presupune de umor, dacă voiai, sau poate de ironie, sau pur și simplu de încordare a acelor pupile albastre ca cerul ca să poată privi mai bine, mai departe și mai adânc. Se ținea țeapăn și drept, și mieros și sfidător în același timp – dar un umăr îi era mai înalt decât celălalt. Se născuse cam strâmb – o stângăcie din partea moașei – ca Richard al III-lea.

Arthur îi aștepta, în dreapta cu Guenever, în stânga cu Lancelot.

Gawaine cel voinic și roșcovan se lăsă stângaci pe un genunchi. Nu se uita la Rege, ci vorbea cu podeaua.

— Iertare!

— Iertare, spuse și Mordred – dar el, ingenunchind lângă frate-său vitreg, îl privi pe rege drept în ochi. Avea o voce neutră, frumos modulată – cuvintele pe care le pronunța puteau să însemne și opusul a ceea ce spunea.

— Sunteți iertați, spuse Arthur. Plecați.

— Să plecăm? întrebă Gawaine. Nu era sigur dacă nu era exilat.

— Da, plecați. Ne putem întâlni la masă. Dar acum, plecați. Lăsați-mă, vă rog. Gawaine spuse cu voce grosolană:

— Jumate a fost făptuită din ghină păcătoasă...

De data asta, vocea lui Arthur nu mai era nici obosită și nici jalnică:

— Plecați!

Dădu din picior ca un cal de război, arătând cu degetul spre ușă de parcă voia să-i azvârle afară. Ochii îi fulgerară pe fața palidă, ca o flacără țâșnită deodată din scrum, că până și Mordred se ridică la iuțeală. Gawaine era uimit și se poticni zăpăcit spre ușă, dar cocoșatul își veni în fire înainte de a pleca. Făcu o plecăciune ca pe scenă, un simulacru somptuos, până la pământ de adâncă umilință – apoi, îndreptându-se din șale, privi în ochii Regelui, zâmbi, și ieși afară.

Arthur se așeză, tremurând. Lancelot și Guenever se uitară unul la celălalt peste capul lui. Ar fi vrut să-l întrebe de ce își iartă nepoții, sau să protesteze că era imposibil să ștergi cu buretele un matricid, fără să dăunezi ideii Mesei Rotunde. Dar nu-l mai văzuseră niciodată înainte pe Arthur în furia sa regală. Simțeau că e ceva în ea, ceva ce ei nu înțelegeau, așa că nu spuseră o vorbă.

Curând Regele vorbi:

— Încercam să-ți spun ceva, Lance, înainte de a fi întrerupți.

— Da.

— Voi doi ați fost întotdeauna cei ce mi-ați ascultat planurile despre Masa Rotundă. Vreau să mă înțelegeți!

— Facem și noi ce putem.

— Cu mult timp în urmă, când îl aveam pe Merlyn să mă ajute, el a încercat să mă învețe să gândesc. Știa că în cele din urmă va trebui să plece, așa că m-a silit să gândesc prin mine însumi. Să nu lași vreodată pe cineva să te învețe să gândești, Lancelot. E blestemul de pe lume.

Regele stătea uitându-se la degetele lui, și ei așteptau, în vreme ce vechile gânduri fugeau în lături peste mâinile lui, ca niște crabi.

— Merlyn, spuse el, a fost de acord cu Masa Rotundă. Bineînțeles, la timpul ei a fost un lucru bun. Trebuie c-a fost o etapă. Acum să ne gândim însă cum să mai facem un pas.

Guenever interveni:

— Eu nu văd ce nu-ți merge la Masa Rotundă, numai fiindcă facțiunea din Orkney a ales calea crimei.

— Asta îi explicam lui Lance. Ideea Mesei Rotunde a fost că Dreptatea avea să fie lucrul important și nu Puterea. Din nefericire, noi am încercat să stabilim Dreptatea prin Putere, și asta nu se poate face.

— Nu văd de ce nu.

— Am încercat să sap un canal pentru Putere, ca să curgă spre folosul omenirii. Ideea a fost ca toți oamenii cărora le place să se lupte să fie astfel educați încât să

lupte pentru Dreptate, și speram că asta o să rezolve problema. Ei, da' uite că n-a fost așa.

— De ce nu?

— Pur și simplu, fiindcă Dreptatea am cucerit-o. Am obținut lucrul pentru care am luptat și, poftim, uite că luptătorii au rămas cu noi, și nu mai avem ce face cu ei. Păi nu vedeți ce s-a întâmplat? Ducem lipsă de lucruri pentru care să luptăm, așa că o să ni se strice toți luptătorii. Uite la Gawaine și la frații lui. Cât mai aveam uriași și dragonii și cavalerii ticăloșiți din vechea școală, mai puteam, de bine, de rău să-i mai ocupăm cu ceva; îi puteam în felul ăsta ține liniștiți. Dar acum că ne-am atins toate obiectivele, nu mai au nimic la ce să-și folosească puterea. Așa că o folosesc pe Pellinore și Lamorak și soră-mea – să-i ierte Dumnezeu. Primul semn al descompunerii a fost atunci când cavalerii noștri au fost cuprinși de Joco-Manie – toată prostia aceea despre cine are punctajul cel mai bun la turniruri și așa mai departe. Acesta e al doilea semn, când încep din nou crimele. De aceea spun eu că dragul de Merlyn ar vrea să încep din nou să mă gândesc, dacă ar fi săracul aici să mai dea o mână de ajutor. E ceva ca lenea și luxul care te face din om neom – au slăbit sforile și nu mai poți să stăpânești. Nu: nu e vorba de asta. Pur și simplu merit să-și rupă careva varga pe spinarea mea, asta e. Trebuia să fi smuls de tot din rădăcină Puterea, în loc să încerc să o adaptez. Deși nu prea știu cum aș fi putut să fac treaba asta. Și acum Puterea a rămas, fără să mai avem nimic la ce-o folosi, așa că-și croiește singură canalele ei mârșave.

— Ar trebui s-o pedepsești, spuse Lancelot. Când Sir Bedivere și-a ucis nevasta, l-ai pus să-i poarte căpățâna până la Papă. S-ar cuveni oricum să-l trimiți pe Gawaine la Papă.

Regele își deschise mâinile și privi pentru prima oară în sus.

— Am să vă trimit pe toți la Papă, spuse el.

— Cel!

— Nu chiar la Papă. Vezi tu, necazul e – după cât cred eu – că am terminat cu cele lumești care ar putea fi folosite pentru ca să astâmpărăm setea de activitate a Puterii, așa că n-au mai rămas decât cele spirituale. Toată noaptea m-am gândit la asta. Dacă nu-mi pot feri luptătorii de ticăloșie, punându-i să se măsoare cu lumea – fiindcă lumea au terminat-o – atunci trebuie să-i pun să lupte cu spiritul.

Ochiul lui Lancelot se aprinse, și începu să-și privească interlocutorul cu maximă atenție. În același moment, Guenever se retrase în sine. Îi aruncă o scurtă privire iubitului ei, o privire pe furie, apoi îi acordă din nou soțului ei o atenție rezervată.

— Dacă nu vom face ceva, continuă Regele, atunci întreaga Masă va cunoaște ruina. Nu e vorba doar că au început dușmăniile și omuciderile; mai e vorba și de tot felul de porcării pe față. Uite la povestea lui Tristram cu nevasta regelui Mark. Și oamenii par a fi de partea lui Tristram. Morala nu e un lucru de care să vorbești cu ușurință, dar uite că s-a întâmplat să inventăm un simț moral, care acum, când nu-l folosim, începe să se lase pe tânjală. Și când se întâmplă așa ceva cu simțul moralei, atunci e chiar și mai rău decât dacă nu l-ai avea deloc. Am impresia că toate

eforturile îndreptate spre un scop pur lumesc, așa uni a fost celebra mea Civilizație, conțin în ele însele germeii propriei lor corupții.

— Și ce-ai vrut să spui cu trimiterea la Papă?

— Vorbeam doar așa, metaforic. Vreau să spun că idealul meu despre Masa Rotundă a fost un ideal lumesc. Dacă vrem să-l salvăm, atunci trebuie să-l facem spiritual. Am uitat de Dumnezeu.

— Lancelot nu l-a uitat niciodată, spuse Regina cu o voce ciudată.

Dar ibovnicul ei era prea interesat de spusele Regelui, ca să observe tonul vocii ei.

— Și ce intenționezi să faci?

— M-am gândit că am putea încerca să realizăm ceva care ar putea fi folositor spiritului, nu știu dacă mă înțelegi. Am realizat lucrurile pentru trup: pace și prosperitate. Ceea ce ne lipsește acum e treaba. Dacă vom inventa altă treabă lumească – construcția imperiului sau ceva în genul ăsta – atunci vom întâmpina din nou aceeași problemă, probabil și mai rău, de îndată ce va fi împlinit noul nostru țel. Dar de ce n-am putea pune Masa noastră pe picioare, îndreptându-i energiile spre spirit? Știi ce înțeleg prin spirit. Dacă Puterii noastre i s-ar da un canal, astfel încât să lucreze pentru Dumnezeu, la loc să lucreze pentru drepturile omului, atunci cu siguranță că ar opri cangrena și eforturile noastre ar merita făcute.

— O Cruciadă! exclamă Lancelot. Ai de gând, vasăzică, să ne trimiți la salvarea Mormântului Sfânt.

— Mda, am putea încerca asta, spuse Regele. Nu mă gândisem chiar exact la asta, dar s-ar putea să fie un lucru bun de încercat.

— Sau am putea să căutăm relicve, strigă comandantul, care se aprinsese, nu glumă. Dacă toți cavalerii ar căuta o bucată din Sfânta Cruce, poate că nici n-ar mai avea nevoie să mai lupte. Vreau să spun, dacă ar fi să mergem într-o cruciadă, încă am mai folosi forța: am canaliza Puterea împotriva necredincioșilor. Dar dacă am aduna toată Masa și ne-am pune pe căutat cu toată strădania după ceva ce-i aparține chiar Domnului, păi, atunci chiar că ar merita să ne batem capul – și, deși am fi ocupați, poate că nici n-ar mai trebui să ne mai luptăm cât de cât. Și dacă tot am ajuns aici, atunci nici nu-i neapărată trebuință să căutăm numai un singur lucru. Păi, i-auzi vorbă, dacă noi, toți cavalerii noștri – o sută cincizeci de oameni, toți unu' și unu', specialiști în expediții și căutări, mai ceva ca niște detectivi – dacă toți cavalerii noștri, ziceam, or să-și unească energiile în căutarea diverselor chestii care i-au aparținut lui Dumnezeu – păi, ce mai, s-ar putea să găsim sute și sute de lucruri care ar putea să fie de mare valoare. Masa Rotundă, am putea spune, poate c-a fost inventată și pregătită chiar pentru asemenea scop. Am putea chiar să găsim, cine știe, și niște farmece. Toată creștinătatea ar fi ajutată de ce-am face noi. Gândește-te numai, o sută cincizeci de oameni pregătiți special pentru diverse căutări! Și nu-i prea târziu să încercăm! Sfânta Cruce a fost găsită în 326, dar Sfântul Lințoliu nu a fost descoperit la Lirey până în 1360! Am putea găsi sulița cu care a fost omorât Domnul Nostru!

— Da, tocmai la asta mă gândeam.
— Trebuie îndeosebi să căutăm manuscrise.
— Da.
— Trebuie s-o pornim înainte peste tot, spre Țara Sfântă! O să fim ca scumpul meu de Joinville.⁹⁷

— Da.
— Cred, spuse Sir Lancelot, că asta este cea mai formidabilă idee care ți-a venit vreodată!

— De asta mi-e și teamă, spuse Regele, și de data asta vocea lui era cea care suna ciudat. M-am gândit, în timpul nopții, că poate țintim prea sus. Știi, dacă oamenii ating Perfecțiunea, dispar, se spulberă. Asta ar putea să însemne sfârșitul Mesei. Ia gândește-te, ce s-ar întâmpla dacă cineva l-ar găsi pe Dumnezeu?

Dar mintea lui Lancelot nu era făcută pentru metafizică. Nu băgă de seamă schimbarea în vocea Regelui. Începu să îngâne pentru el marele imn al Cruciadei:

*Lignum crucis,
Signum ducis,
Sequitur exercitus...*⁹⁸

— Am putea să căutăm Sfânta Cupă! strigă el triumfător.

În acel moment sosi de la Regele Pelles un curier. Era nevoie de Sir Lancelot, spuse el, pentru ca să ungă cavaler pe un tânăr la o mănăstire. Era un flăcău frumos, cuminte și cuvios ca un porumbel. Fusese educat la o mănăstire de maici. Numele său, spuse mesagerul, se crede a fi Galahad.

Regina Guenever se ridică în picioare și se așează, își deschise mâinile și apoi le închise iar. Știa că Sir Lancelot se duce la fiul lui, lângă altă femeie – dar nu-i păsa cine știe ce.

---

⁹⁷ Joinville, Jean de (1224–1317), militar și cronicar francez. L-a întovărășit pe Ludovic al IX-lea în cea de-a șaptea cruciadă (1248–1254).

⁹⁸ Armata urmează lemnul crucii și-al conducătorului Semn...

CAPITOLUL XXVIII

Dacă vrei să citești despre începuturile Expediției Cavaleresti pornite în căutarea Cupei, despre minunile sosirii lui Galahad (Guenever, dintr-un ciudat amestec de curiozitate, invidie și groază făcu o încercare fără prea mare tragere de inimă să-l momească) – și despre ultima cină de la Curte, când veni fulgerul și raza de soare și potirele acoperite și mirosul dulce prin Marea Sală – ei bine, dacă vrei să citești despre toate acestea va trebui să le cauți în Malory. Felul acesta de a spune povestea poate fi realizat doar o dată. Faptele materiale au fost acelea că toți cavalerii Mesei Rotunde au pornit-o ca unul, curând după Rusalii, cu scopul imediat de a găsi Sfânta Cupă.

Trecură doi ani înainte ca să se întoarcă Lancelot la Curte – iar pentru cei de-acasă era greu și plictisitor și se simțeau singuri. Încet-încet, acei cavaleri care supraviețuiseră începură să se strecoare înapoi, câte doi, câte trei, oameni obosiți, aducând cu ei vești despre pierderi și înfrângeri sau zvonuri de reușită. Veniră șchiopătând în cârje, sau trăgând de frâu cai epuizați care nu-i mai puteau duce sau, așa cum făcu unul care-și pierdu mâna în bătălie, purtându-și mâna tăiată în cealaltă. Toți oamenii aceștia arătau obosiți și pierduți. Fețele le erau fanatice și bolboroseau despre tot soiul de năzbâtii de vis. Corăbii care se mișcau cu de la sine putere, mese de argint pe care se rostiseră ciudate rugăciuni, sulite care zburau prin aer, imagini de buhai și de copaci cu spini, demoni în morminte vechi, regi și sihaștri care trăiau patru sute de ani – toate acestea erau pomenite în zvonurile care umpleau palatul. O socoteală ținută de Sir Bedivere, arăta că jumătate din cavaleri lipseau. Se presupunea că erau morți. Dar în tot acest timp, Sir Lancelot nu se întoarse.

Primul martor demn de încredere reîntors fu Gawaine, care ajunsese la Curte într-o jalnică stare de spirit, cu capul bandajat. Era singurul din Clanul Orkney care refuzase să învețe corect engleza și vorbea cu un accent nordic – aproape afectat. Încă mai gândea pe jumătate în gaelică. Era sfidător cu cei din Sud și mândru de rasa lui.

— Cădear-ar Orbirea și Întunericul peste Expediția asta, înjură Gawaine. Apoi, dacă fost-am vreodată într-o misie mai fără cap și coadă, asta a fost și alta nu.

— Ce s-a întâmplat?

Arthur și Guenever, ca niște copii cuminți, se așezară cu mâinile-n poală să-i asculte istoriile. Ca niște copii, stăteau cu urechile ciulite, cernind adevărul pe cât puteau și ei.

— Ce s-o-ntâmplat, ziceți? Apăi, ce să se întâmple, ce-o fost e că mi-am irosit opș'pe luni și mai bine ca să umblu după cai verzi pe păreți – zice-se aventuri – și-am terminat pe jumătate dus pe cea lume cu ce numiți domniile voastre comoțiune la cap. Să mă păzească Domnu' de Sfânta Cupă, ducă-se!

— Spune-ne de la început.

— De la început?

Era surprins de interesul lui unchi-său.

— Măi, să fie, da' e nițel de povestit, de vi-o crește și barba și vi s-or lungi și urechile.

— Ei, povestește, nu-i nimic.

— Aduceți de băut pentru Sir Gawaine, ceru Regina. Stai jos, domnia-ta. Bine-ai venit acasă. Fă-te comod și povestește-ne istoria dumitale – dacă nu cumva ești prea obosit?

— Păi nu, că ostenit nu mi-s – doar de n-ar fi durerea asta care mă ține în țeastă. Da' povestea pot să vi-o spun. Mulțam frumos, am să iau niște whisky. Ei, la să vedem, unde începe tărășenia?

Stăpânul din Orkney se așază și încercă să-și amintească.

— Apoi, când plecarăm de la Castelul din Vagon... Eu zic că n-ați uitat că cu toții plecat-am la Vagon, în prima zi. Și ne risipirăm de cu dimineața în ziua de-a doua? Ei, și-atunci când plecarăm de-acolo, eu am pornit-o spre nord-vest. Acuma nu poci să vă zic chiar așa, exact, pe care drum m-am pornit. Numa' că Lancelot lăsă pe fieștecăre să priceapă, chiar în ziua de dinainte de a ne duce care-ncotro, că moșu acela, Regele Pelles, i-a pomenit o dată de nu știu ce farfurie sfântă, în ăl castel al dumisale. Și Lancelot zice că nu știe el ce s-o ascunde acolo, da' zice că așa le-a cumpărat și așa le vinde, și fieștecăre creadă ce-o crede. Care-a fost mai deștept a luat-o în direcția aia, da' eu nu m-am lăsat. Nord-vest, eu asta știam.

Mai trase o dușcă bună.

— Primele urme care m-am nimerit și eu să dau peste ele, spuse el, fură ale lui Galahad. Că un prostovan de țărănoi, îngâmfat și nărod ne-o trimis la el. Flăcăușu' aista, – continuă Sir Gawaine, mai dând pe gât o dușcă și încălzindu-se în istorisirea isprăvilor sale – flăcăușu' aista plăpând este, ce mai, ăl mai scârbos pervers care mi-a fost dat să-i trag în pept duhoarea de când mama m-o făcut.

— Da' ce, te-a doborât de pe cal?

— Ne, ne, asta fu mai târziu. Eu am dat peste urmele dumisale de la început. Auzi, continuă el furios, oploșit într-o mănăstire de maici, crescut printre fustele găinilor celea bătrâne! Cât despre mine, cum nu auzisem de Expediția lui personală de la ăia care fură să deie piept cu el, – sfinția sa papă-lapte cu inima lui de codoș!... Ei, da' lasă, că mucosu' e englez. Apăi, mamă, mamă, ce mi ți-l mai fac io bucăți-bucățele, dacă trece el hotaru'. Dacă nu care cumva l-or fi și ciopârțit până acu, conchise el, fulgerat de-o idee.

— Dar ce rău a făcut Sir Galahad?

— Apăi cugetați și domniile voastre. Omu' e vegetarianist și abstinent, și face a crede că e și vergin. Da' iaca că m-am întâlnit cu Sir Melias – aflarăți că Sir Melias fu schilodit ca vai de mama lui? Ei, și mi-o spus el cum s-o purtat Galahad ăsta. Din nu știu care pricină, i-o plăcut lui Melias de cioflingarul ăsta și i-o cerut să-l lese și pe el să meargă, împreună, adicăte. Acu' pe mine nu mă duce capu' ce i-o venit lui Melias să facă una ca asta, fin'că primu' care a cătat să meargă cu Galahad o fost Uwayne. Eh, și Galahad l-o refuzat! Vezi matale, Sir Uwayne nu era de rangul lui! Mă rog, mă rog, da pe Melias a catadicsit să-l lase să meargă, și unde mai pui că l-o și uns cavaler! Ptiu, să știu că-mi perpelesc toți dracii din iad sufletul, da să faci așa ceva

nu-i cu putință! Auzi, să fii făcut cavaler de-un terchea-berchea, de-un nătâng de opșpe ani! Și când l-o făcut cavaler pe Melias, cică așa o grăit, chiar cu cuvintele aiste: „Acu, preacinstite domn, zice el, tu, care te tragi din regi și regine, să te pătrundă sfintele legi ale cavalerismului și oglindă pentru toți cavalerii să fii!” Ei, ce ziceți de asta? Un snob din Sud, asta e, un păcătos de snob! Actu' următor fu că amândoi vor să-și vadă de drumu' lor, și uite că ajung la o răscruce de drumuri. Ici- 'ș'a Melias zice că hai să merg eu la stânga și tu la dreapta. Da' Galahad zice: „Mai bine-ar fi pe drumu' ăla să n-apuci, fin'că socot că pe drumu' ăla eu pot mai bine ca tine să scap nevătămat.” Ei, ce ziceți, nu-l poți învinui pe frumusețu' ăsta de Galahad că e prea modest, ai? Ei, da' cu toate astea, Melias tot la stânga a apucat-o, și uite că o dat ghina peste el de l-a pătruns prin zale lovitura unui cavaler necunoscut care l-a luat pe nepusă masă, așa cum o prezis Galahad. Și cât pe-aci să moară – cu măciuca frântă lângă el. Când marele Galahad l-o găsit rănit, ei, ce zici că zice omu' meu? Nimic altceva decât: „Vasăzică, tot mai bine ar fi fost să o pornești pe drumu' ălălaltu'?” Iaca cum vorbește mișelu' cu un om pe jumătate mort. Și nici nu l-a ajutat cu cevașile.

— Și ce s-a întâmplat cu Sir Melias?

— I-a zis lu' Galahad: „Domnule, zice, domnule, lasă moartea să vină asupra-mi când o pofti”. Și chiar el a tras ghioaga mai lângă el. Melias e un cavaler pe cinste, și am bucuria că pot să vă zic că mai e în viață.

Arthur comentă:

— La urma urmelor, Galahad e numai un copil! Poate ca-i vorba numai de necazurile anilor de creștere. Nu cred că ar trebui să-l judecăm prea aspru numai după câteva greșeli de purtare în lume.

— Aha, vasăzică nu aflați că l-o atacat pe tat-so și l-o doborât și pe el? Și nu cunoașteți că l-o lăsat pe tat-so să îngenunche în fața lui, ca să-i ceară binecuvântarea? Și nu știți că unii au cerut ca să moară în brațele lu' Galahad și ăsta i-a lăsat s-o facă, așa, ca un favor?

— Mă rog, poate că a și fost o favoare.

— Ba pe dracu! exclamă Gawaine, și-și înfundă nasul în pocal.

— Da' nu ne-ai spus nimic despre tine însuși.

— Prima aventură care mi-o fost dată – și zău că nu era departe să fie și singura – pică tocmai, să-mi fie cu iertare, la Castelul Fecioarelor. Eu zic că mai bine nu v-aș povesti de treaba asta, în fața Reginei.

Arthur spuse destul de rece:

— Soția mea nu este un copil de țâță sau o imbecilă, Sir Gawaine. Toată lumea cunoaște obiceiul aceluia castel.

Guenever spuse plină de politețe:

— În franceză, asta se numește „*droit de seigneur*”.⁹⁹

— Ei, dacă așa stau lucrurile, mă rog, am ajuns la Castelul Fecioarelor cu Uwaine și Sir Gareth. Castelul era ținut de șapte cavaleri, care stăruiau asupra, mă rog, mă-

---

⁹⁹ Dreptul stăpânului (fr.).

nțelegeți, asupra obiceiului. I-am găsit pe ăștia șapte, afară din castel, înarmați din cap până-n picere și avurăm cu ei o luptă faină și i-am ucis pe toți. Ei, și când terminarăm trebșoara, ce să vezi, ieși la iveală că Galahad ne-o luase înainte. Adică, îi pusese mai întâi pe fugă, fără să-l ucidă pe vreunu' din ei, iară el era chiar atunci în castel. Cu alte cuvinte, noi am făcut treaba măcelarului, terminând ce nu începusem.

— Ghinion.

— Galahad a pornit-o mai departe și nici n-o vrut să vorbească cu alde noi. Vine vorba cum că noi eram ăia păcătoșii – iară el ăla binecuvântatu'. După aia n-am habar ce s-o mai fi întâmplat.

— Ai mers mai departe cu Uwaine și Gareth?

— Ba nu, după Castelul Fecioarelor ne-am despărțit. Am mers și eu unde-am văzut cu ochii până ce-am găsit o sihăstrie, cu un om evlavios, le știți felul, unu' din ăia de umblă să-ți scape sufletu'. Cum m-o văzut, m-o și întrebat: „Să cunosc vreau, zice, ce șade între tine și Domnul tău?” Eu zic să-mi dea și mie adăpost pentru noapte. El nu și nu, și-i dă înainte cu întrebările, și cum era și gazdă și popă, n-am avut ce-i face, și cum m-o tot împins să mă spovedesc, n-am putut să-l refuz. Mamă, și ce tărăboi o mai făcut cu ăia șapte cavaleri – zicea că-s cele șapte păcate mortale, și mi-o zis, frumușăl ca bună-ziua, că nu sunt decât un ucigaș.

— Nu cumva ți-a spus, întreabă Regele plin de interes, că nu era bine să ucizi oamenii fără vreun motiv, și îndeosebi atunci când pornești în căutarea Sfintei Cupe?

— Ba să mă ia toți dracii, că chiar așa o zis. Și tot predica cum că Galahad îi alungase pe cei șapte fără să facă moarte de om. Și-a mai pomenit că nu se cuvine ca Sfânta Cupă să fie pricină de vărsare de sânge.

— Ce altceva a mai spus?

— Apăi, n-aș prea putea să vă mai zic. Știu doar că după ce m-o complimentat după cum vă spusese, m-a sfătuit cum că să fac o penitență. Cică dacă cineva nu face așa – și nu primește iertăciunea – apăi zice că nici nu mai are rost să pornească să caute Sfânta Cupă. Era cam țicnit. Da' și eu i-am zis atunci că un cavaler rătăcitor are o situațiune care face ca orice penitență să nu mai fie de nicio trebuință – așa cum i-am și arătat – cam la fel cu truditorii pământului, care nu țin Postul Mare. I-am trântit moșului minciuna asta, și-apoi pe-aci ți-e drumul. După asta m-am întâlnit cu Aglovale și cu Griflet... Ia stai, ia stai, ce-a mai fost după aia? Aha, țiu minte, am mers cu dânșii vreme de patru zile... Și-apoi, iacă ne-am despărțit și să mă bată întunecimea dacă n-am călărit pân' în ziua de Sânt' Mihai fără să mai dau de vreo aventură! Acu nu-i puțință de tăgadă, adăugă Gawaine, că nici nu mai poți găsi aventuri ca pe vremuri în Anglia, în ultima vreme. Tot locul îi isprăvit.

— Mai aduceți-i lui Sir Gawaine ceva de băut.

— Eh, și când trecu și se duse și Sânt' Mihai, iacă mă-ntâlnii cu Ector Demaris. Ce, parcă el avusese mai multă izbândă ca mine? Da de unde?! Și-atunci merserăm amândoi călare pân-la o bisericuță din pădure, și-acolo am și-adormit și, ce să vezi, amândoi am visat același vis în noaptea ceea. Se făcea așa, un braț și-o mână,

îmbrăcate cu mătăasă grea, țesută cu fir, și ținea în strânsoare un frâu și-o lumânare. Și-o voce ne făcu să aflăm cum că amândoi aveam nevoie de aste două lucruri. După asta, m-am întâlnit cu un alt preot, și ăla zice că frâul înseamnă să știi să te stăpânești, iar lumânarea pentru credință – pasă-mi-te și eu și Ector duceam lipsă de așa ceva. Te-apucă și mirarea ce mai poate omu' să mai sucească și să mai răsucească un vis. După asta, o venit pe capu' nostru nenorocirea neînduplecată, ca cea care se ținuse scai de capu' meu tot timpul'. Dădurăm, amândoi, peste vărul meu Uwaine cu scutu' învălit – și d-aia nu i-am recunoscut blazonul. Ector mi-a cedat mie prima ciocnire cu vărul meu, ruda mea, sângele meu. Sulița i-a străpuns tot pieptul și i-a ieșit pe partea ailaltă. Trebuie să-i fi sărit un ochi la cămașa de zale, sau să fi avut vreun defect pe la armură.

— Și Uwaine, ce-i cu el, a murit?

— Îhî, mort, dom'le, mort. Asta-i din pricina ghinei care m-a pândit.

Arthur își dresă glasul.

— Eu zic că ghină a avut Uwaine, ruda dumitale, spuse el. Să-l odihnească Dumnezeu. Poate că n-ar fi fost chiar așa de rău dacă ai fi ascultat de popa acela care te-a sfătuit la început.

— Păi nici n-aveam dorință de ucis. Auzi, pe propriul meu văr, din clanul Orkney! Și unde mai pui că puiul cela de lele din Sud, ăla cu scutul alb, refuzase să meargă împreună cu el!

— Vrei să spui Galahad? Ce, purta *vergescu*, scutul fără blazon?

— Îhî, Galahad. Da' nu era *vergescu*. Nu știu de unde coțcărise el un scut, care ar fi aparținut lu' Iosif din Arimathaea, așa zicea el. Semnu' de recunoaștere era: argint, cu o cruce tare roșie. Adică argintu' era ca să însemne albu' fecioriei, așa ni s-a spus, iară crucea cea roșie era pentru Sfânta Cupă... Ptiu, am uitat unde rămăsesem.

— Tocmai îl uciseseși pe Uwaine, îi aminti Arthur cu răbdare.

— Așa. Ector și cu mine am călărit până la altă sihăstrie, și-acolo era popa ăla care ne vorbise despre vis cu treaba cu frâul. Popa era vegetarianist, asta zău că pot să vi-o zic! Iară a început cu povestea aia despre crimă, și dă-i și trage-i pe capu' nostru, că să ne pocăim. Da' noi mai abitir, ne-am cerut iertăciune și p-aci ți-e drumu.

— Nu v-a spus că motivul pentru care niciunul dintre voi nu a avut noroc era că voi toți căutați doar pricină de măcel?

— Ba cum nu, zău că ne-a spus. O zis cum că Galahad ar fi mai bun decât noi fin'că rareori își ucidea adversarul – și în particular fin'că nu omorâse pe nimenea în ecșpedițiunea asta. Și o mai zis că mulți alți cavaleri – numai Ector s-o întâlnit cu v'o douăzeci – se găseau în același necaz cu noi de pe urma păcatelor lor. Și-o mai zis că omorul e contrar legilor ecșpedițiunii. Da' noi l-am lăsat doar să latre, și-am întins-o cât mai vorbea încă.

— Și-apoi?

— Am ajuns la un castel apoi, eu și cu Ector, și-acolo era un turnir fain. Ne-am alăturat și noi celor care atacau – mamă, ce bătlăie – și când să ne croim și noi

drumu' înăuntru, iaca apare și Galahad ăla. Domnu' Atotputernicu știe ce vânt rău l-o mai adus pe ăsta acolo, pieri-l-ar! Se pare că avea el ce-avea cu cavalerii care se băteau așa, doar de dragul mișcării. Ca să vezi ce făcu, se alătură celor dinăuntru, și m-alungă de la castel și mie uite ce mi-o făcut.

Gawaine își atinse bandajul.

— Ector n-a vrut să lupte cu el, explică el. Sunt înrudiți. Da' mie nu mi-a păsat, și n-am avut niciun folos. Mi-o dat o lovitură care, nu-i vorbă, mi-a despicat coiful și a spart și coiful de fier de pe dinăuntru, așa, așa – și-apoi o alunecat și mi-a ucis și calu'. ăsta chiar că mi-o fost sfârșitu'. Pe Cristos! Am zăcut la pat vreme de-o lună și mai bine.

— Și-apoi ai venit acasă?

— Îhî, acasă.

— Chiar că se pare c-ai avut ghinion! spuse Regina.

— Ghinion!

Gawaine se uită o clipă sau două în fundul pocalului golit. Apoi se mai luminează la față.

— Ah, l-am ucis pe Regele Bagdemagus, spuse el. Nu-i chip să nu fi auzit de el. De-asta am uitat să vă spun în poveste.

Arthur ascultase cu luare-aminte și-și rumegase gândurile, o mie la număr. Acum făcu o mișcare de nerăbdare

— Du-te de te culcă, Gawaine, spuse el. Trebuie să fii obosit. Du-te de te culcă și gândește-te la faptele tale.

Următoarea persoană care se întoarse acasă fu Sir Lionel, unul dintre verii lui Lancelot. Lancelot avea un frate pe nume Ector și doi veri, pe care-i chema Lionel și Bors. Lionel era tare supărat, cam tot la fel ca și Gawaine, dar obiectul supărării sale nu era Galahad. Era propriul său frate, Bors.

— Morala, spuse Lionel, e o formă de nebunie. Arătați-mi un om moral care stăruie să facă numai ce-i drept fără încetare, și-atunci am să vă arăt o harababură din care n-ar putea niciun înger să se descurce.

Regele și Regina stăteau unul lângă celălalt ca de obicei, ca să asculte povestea călătorului. Se deprinseseră să aducă cu mâna lor merinde în Sala Mare, de îndată ce se întorcea vreun cavaler, ca să-i audă istorisirea în timp ce acesta mănca. Lumina cădea între ei pe masă – de la o fereastră înaltă cu vitralii – așa încât mâinile ei se mișcau printre farfurii și pahare care erau rubine, smaralde sau bulboane de flăcări. Erau într-o lume magică de nestemate, o poiană sub niște copaci ale căror frunze erau giuvaericele.

— Și Bors ține morțiș la morală?

— Da, întotdeauna așa a făcut Bors, spuse Lionel, să-l ia toți dracii. Se pare că morala e boala familiei. Las'că nici cu Lancelot nu mi-e rușine, dar Bors îi face praf pe toți. Știați că Bors nu a comis decât o singură dată actul sexual?

— Nu zău.

— Zău așa. Și cât privește Expediția asta pentru Sfânta Cupă, se pare că a urmat un fel de curs de Dogmă Catolică.

— Vrei să spui că studiază?

Lionel o lăsă mai moale. Era nebun după frate-său în adâncul inimii lui, dar trecuse printr-o experiență care le înăspriise relațiile. Acum că putea vorbi despre asta și avusese timp să se mai gândească, începea să vadă și celălalt aspect al vrajbei lor.

— Ei nu, făcu el. Nu trebuie chiar să mă luați în serios. Bors e un băiat bun. Și dacă o să existe vreodată vreun sfânt în familia noastră, apoi numai el o să fie, vi-o spun eu. Nu-i el prea deștept la minte, și-i puțin cam fandosit, dar îi vin câteodată niște idei care sunt aur curat. Eu cred că Dumnezeu l-a pus la încercare în cursul Expediției și nu sunt sigur că nu și-a scos atuurile. Am încercat să-l omor.

— Mai bine ai începe să ne spui povestea ta de la început, îl sfătui Arthur, că altfel n-o să mai înțelegem nimic.

— Ei, povestea mea nu merită să fie istorisită. Am făcut și eu pe nebunu'. Și m-am prostit ca și Gawaine, și mi-au spus și mie vreo câțiva pustnici că sunt un ucigaș. Dar dacă tot am început, am să vă spun povestea lui Bors. Dumnezeu și toți sfinții, începu Lionel, l-au pus pe Bors la încercare, după câte cred eu. E ca și cum avea să fie uns preot și voiau să fie siguri că e credincios. Știți, eu cred că unde am greșit noi, Gawaine, cu mine și cu Ector și toți ceilalți care am călcat pe de lături, e că nu am fost la spovedanie de la bun început. Bors s-a dus încă din prima zi, și a mai făcut și-o penitență. A promis să nu mănânce nimic decât pâine cu apă și să poarte

pe piele o pânză aspră și să doarmă pe podea. Bineînțeles că nici gând să aibă ceva de-a face cu doamnele – dar asta nici nu-i era mare pagubă, că a avut doar o dată de-a face cu ele. Ăsta-i și tot necazul lui. Ei, primul lucru care i s-a întâmplat după ce și-a pus viața în ordine a fost c-a început să aibă viziuni. A văzut pelicanul în toată sfințenia lui, și o lebădă și un corb și niște lemn putrezit și niște flori. Toate chestiile astea au ceva de-a face cu teologia lui și, drept să vă spun, mi le-a și explicat, dar nu mai țin minte. Lucrul următor care i s-a întâmplat e că o domniță l-a implorat s-o scape de un cavaler pe nume Sir Pridam. Pe doamnă a salvat-o destul de ușor și a avut prilejul să-l ucidă pe Sir Pridam. Și-acum fiți atenți. Mi-a spus povestea după lupta noastră și a stăruit că asta era prima lui încercare. Mi-a spus că se simte ca un săritor de circ, care e pus mereu să facă salturi tot mai înalte și mai înalte, de fiecare dată și-i e teamă că dacă nu-i iese vreo săritură o să fie trimis înapoi la grajd. Dacă l-ar fi ucis pe Sir Pridam, s-ar fi terminat și cu el. L-ar fi trimis din nou la truda zadarnică, cum au făcut cu Gawaine și cu mine și cu restul. A adăugat că nimeni nu i-a vorbit despre lucrurile astea – dar că salturile i-au apărut deodată în fața ochilor, și parcă cineva îl veghea să vadă ce face – cineva care nu voia să-l ajute sau să-i vândă un pont, ci pândeau doar să vadă dacă se descurcă. Ei, și-așa, pe Pridam nu l-a omorât. A urlat numai la el să se predea și l-a pocnit peste față cu latul săbiei până ce a cedat. Și uite-așa a făcut frate-miu o săritură bună. Crezi că se poate să fi fost ceva împotriva uciderii oamenilor în Expediția asta, Măria-ta? Mă înțelegeți, așa, un fel de Nu Supranatural?

— Cred că ești un om înțelept, Lionel, spuse Regele, chiar dacă ai încercat să-ți ucizi fratele. Ia zi mai departe.

— Ei, încercarea următoare a avut de-a face direct cu mine. De aceea am și încercat să-l omor, îmi pare tare rău de asta. Tocmai acum mi-am dat seama cât de rău îmi pare. Pe vremea aceea nu am înțeles.

— Cum a fost cea de-a doua încercare?

— Bors și cu mine ne-am iubit întotdeauna unul pe celălalt, după cum știți. Supărarea e un fleac, în felul nostru ne-am iubit. Iaca. Bors călărea prin codru, când dădu nas în nas cu două lucruri. Unul eram eu, legat fedeleș pe un cal, cu doi cavaleri de fiecă parte, care n-aveau ceva mai bun de făcut decât să mă pocnească cu bice de spini. Celălalt era o fecioară, călărind cât o țineau puterile, cu un cavaler galopând după ea, care voia să-i răpească ce-avea dânsa mai scump, adică fecioria. Cele două grupuri de călăreți mergeau în direcții opuse, și Bors era singur-singurel. Și unde mai pui, remarcă Sir Lionel cu măhnire, ce ghinion am, domnule, să tot fiu biciuit cu spini. Știți că am mai pățit-o o dată cu Turquine.

— Și ce-a ales Bors?

— Bors a hotărât să salveze fecioara. Când l-am întrebat la urmă ce mama naibii a însemnat chestia asta, să-și lase propriul frate în restriște, mi-a explicat că se gândise că eu oricum eram înclinat să fiu un câine râios – deși el mă iubește – în vreme ce fecioara la urma urmelor tot fecioară este. Așa că s-a gândit că datoria lui era să slujească partea mai bună. De-asta am încercat să-l și ucid. Dar acum, adăugă

Lionel, acum pricep ce voia să zică. Acum înțeleg că asta a fost cea de-a doua încercare a lui, și trebuie să fi fost o hotărâre greu de luat, nu-i vorbă.

— Săracu' Bors. Sper că nu s-a ținut prea fudul pentru că a procedat așa?

— Nu, a fost foarte umil. De fapt, încercările astea îi ieșeau în față așa, pe neașteptate.

— Care a fost cea de a treia încercare?

— Ei, pe măsură ce înaintau, tot mai ale dracului se făceau. În a treia încercare a venit la el un om îmbrăcat ca un popă și i-a zis că în castelul din apropiere se află o doamnă care era sortită morții, dacă Bors n-avea să facă amor cu ea. Și așa-zisul popă îi arată cum că până atunci se mai făcuse vinovat de moartea propriului lui frate – adică eu – fiindcă preferase nelalocul lui să o ajute pe fecioară decât pe mine și că dacă acum n-o să păcătuiescă cu cucoana ceea, atunci o să aibă și o a doua viață pe conștiință. Vedeți domniile voastre, s-ar fi convenit să vă pomenesc că cei doi cavaleri m-au lăsat de mort și Bors m-a găsit și mi-a dus trupul la mănăstire să mă îngroape. Bineînțeles, mai târziu m-am pus eu pe picioare. Ei, uite-așa, apare și doamna în castel – după cum declarase și prefăcutul popă – și adeveri și ea povestea dânsului. Îi spuse că era prinsă de-un farmec care o va face să moară de dragoste, dacă fratele meu nu se va arăta atent cu dânsa. Bors își dădu seama acum că va trebui fie să înfăptuiescă păcatul mortal și s-o scape pe cucoana aceea, fie să refuze să-l comită și atunci s-o lase să moară. Mi-a povestit că și-a amintit câte ceva din catehismul elementar, și dintr-o predică pe care o auzise odată când veniseră la Camelot niște trimiși ai Papei. Decise atunci că nu era ținut răspunzător pentru faptele doamnei aceleia, în vreme ce pentru ale sale răspundea numai el și nimeni altcineva. Așa că o refuză pe femeie.

Guenever chicoti.

— Da, dar stați că n-am terminat. Asta n-a fost totul. Doamna era frumoasă de-ți lua ochii, și se urcă în cel mai înalt turn al castelului, însoțită de douăsprezece drăguțe doamne de companie, și spuse că dacă Bors nu va înceta de a mai fi atât de pur, atunci or să sară toate împreună. Zise că o să le silească ea să procedeze astfel. Și mai spuse dânsa că nu-i cere altceva decât să se drăgostească o noapte cu ea – și ce-i așa de rău să te mai distrezi puțin – și atunci toate acele femei fi-vor salvate. După aceea începură cu toatele să strige la Bors și să-i ceară îndurare și milă, și boceau de mama focului. Acu pot a vă spune că frate-miu era în mare impas. Sărmanețele erau atât de înspăimântate și frumoșele, și nu trebuia altceva decât să nu mai fie atât de încăpățânat și, gata! viețile le și erau scăpate.

— Și ce-a făcut?

— Le-a lăsat să sară.

— Rușine! strigă Regina.

— Oh, nu, că nu erau decât o adunătură de duhuri rele, fără îndoială. Tot turnul se întoarse pe dos și dispăru de îndată și se dovedi că tot timpul nu fuseră decât niște prăpădite de duhuri, incluzându-l aici și pe popă.

— Morala poveștii ăsteia este, zic eu, că nu trebuie să comiți păcatul mortal, chiar dacă douăsprezece vieți atârnă de el, observă Arthur. Din punct de vedere dogmatic asta mi se pare destul de judicios.

— Eu nu știu care-i dogma, da' știu că aproape că i-a albit păru-n cap lu' frate-miu.

— Și pe bună dreptate. A patra încercare care a fost, dacă a mai fost vreuna?

— A patra eu am fost, și ăsta a fost și ultimul obstacol. La mănăstirea unde mă lăsase să mă îngroape mi-am revenit în simțiri și când m-am mai pus pe picioare, am pornit călare să-l caut. Acum îmi pare rău – în treacăt fie vorba, va trebui să-i cer Măriei-tale iertăciune pentru unele lucruri pe care le-am făcut – dar, dacă stai bine și te gândești, pare puținel cam exagerat ca propriul tău frate să te lase să te bată dușmanii până la moarte. Ca să nu mai vorbim că trebuia să-mi cerșesc mâncarea de pomană, și pe vremea aceea nici nu înțelegeam lucrurile care se petreceau cu Bors și pe deasupra mai și știam că îl văzusem, chiar înainte de a-mi pierde cunoștința, cum mă părăsea în voia sorții – ei, trebuie să recunosc că eram cam îndârjit. De fapt, aveam mare chef să-l ucid. L-am găsit pe Bors într-o capelă în pădure, și i-am declarat de îndată că am de gând să-l ucid. Am spus: „Îți voi face ce se cuvine unui mișel și trădător, căci adevăr grăiesc că mișel și necinstit ești, mai mult decât orișice cavaler ce ieșit-a vreodată din mândra noastră casă.” Bors a refuzat să lupte. Și-atunci, eu i-am spus: „De nu vrei să lupți, te omor ca pe un câine”. Bors a răspuns că, din toți oamenii, singur cu frate-său nu poate să se lupte. Ba a mai zis că atunci când caută Sfânta Cupă nu-i era îngăduit să ucidă nici oameni de rând, atunci cum să omoare el pe frati-său? Eu am zis: „Nu-mi pasă mie ce ai tu voie și ce n-ai voie să faci. Dacă vrei să te aperi, am să lupt cu tine; iar dacă nu, te omor și așa”. Eram furios. Bors n-a făcut altceva decât să îngenunche și să ceară cruțare. Acum văd și eu că Bors n-a făcut decât ce era drept. Pornise după Cupă, se afla în rândul escadronului anti-omicid, iar eu eram fratele lui. Purtarea lui era și foarte curajoasă. Numai că, vezi, la vremea aceea nu puteam să înțeleg asta. M-am gândit pur și simplu că era încăpățânat și l-am răsturnat cu picioarele în sus, pe când îngenunchea. Mi-am tras apoi spada să-i retez capul.

Lionel rămase în tăcere vreme de un minut, privind la farfuria din fața lui, unde se prelinsese o pată strălucitoare de rubiniu de la vitralii, în forma unui ou.

— Știți, spuse el, totu-i foarte bine când te ții de dogme și morală și chestii d-astea, atâta vreme cât nu ești decât tu vărât în treaba asta; dar ce te faci când se bagă și alții în harababură? Eu zic că a fost foarte bine că Bors a căzut în genunchi și m-a lăsat după pofta inimii să-l ucid, da' vezi că imediat după aceea a ieșit din capelă un pustnic care a venit năpustindu-se și s-a aruncat peste trupul lu' frate-miu. Zicea că vrea cu orice preț să mă împiedice să devin fratricid. Am ucis pustnicul.

— Ai ucis un om fără apărare?

— Îmi pare nemaipomenit de rău, Măria-ta, dar ăsta-i adevărul. Nu uitați că eram cuprins de o furie înspăimântătoare, și omul acela mă împiedica să ajung la Bors, și nu-mi pot stăpâni mâinile. El mă făcea de ocară cu un fel de armă morală,

si-atunci mi-am folosit și eu arma împotriva armei lui. Simțeam că Bors se ridică împotriva mea într-un fel nu prea corect și că pustnicul acela îi ia apărarea. Am simțit că voința lui se ridică împotriva alei mele. Dacă voia să salveze pustnicul, atunci să nu mai fie încăpățânat și să se scoale și să lupte cu mine. Nu știu dacă mă înțelegeți, simțeam că pustnicul acela îl privește pe el, nu pe mine. Tare mi-e teamă că pur și simplu m-a apucat nebunia, recunosc Lionel după puțin timp. Știți cum te-apucă. Voiam să lupt, și era neapărat trebuință să am cu cine mă lupta. Spusesem că am să-l ucid dacă nu vrea să se lupte cu anine, și chiar așa aveam de gând să fac. Mă înțelegeți, nu-i așa? E ca atunci când te scoli cu fața la cearșaf.

Urmă o tăcere grea.

— Eu zic să-mi termin povestea, urmă el stânjenit.

— Dă-i drumul.

— Ei, Bors m-a lăsat să-l ucid pe sihastru. S-a întins doar pe pământ și a cerut să-mi iubesc aproapele. Atunci m-a apucat și mai rău nebunia, poate de rușine, și mi-am ridicat spada să-i tai lui frate-miu capul pe loc' – când poftim că apare Sir Colgreance din Gore. Se băgă între noi și zice că să-mi fie rușine că ce m-a apucat să-i las lu' frate-miu capu' și să vărs sânge de frate. Asta a umplut paharu', să vină și ăsta să-mi predice cu sângele sihastrului gâlgâind la picioarele mele, așa că m-am repezit la Colgreance. Și, în câteva minute, individul a început să bată în retragere.

— Ce-a făcut Bors?

— Săracu' Bors. Nu-mi place să mă gândesc ce era în sufletețul lui. Iarăși trebuia să apuce spada, vedeți, domniile-voastre, dar n-avea ce-i face și trebui să o refuze și n-a putut scăpa altă viață. O irosise de pomană pe cea a sihastrului, după câte se pare datorită încăpățânării lui, și acum eu aveam să-l ucid pe nevinovatul Colgreance, care încercase să-l ajute. Colgreance tot suspina către el, spunându-i: „Haide, te ridică și ajută-mă, omule. De ce mă lași să pier pentru tine?”

— Rezistență pasivă, comentă Arthur cu interes sporit. Asta e o armă nouă. Dar pare destul de greu s-o întrebuințezi. Continuă, te rog.

— Și-așa, l-am ucis pe Colgreance în luptă dreaptă. Rău îmi pare, dar așa am făcut. M-am întors înapoi după aceea la Bors, ca să termin treaba. Și-a acoperit capul cu scutul, dar n-a vrut să lupte.

— Ce s-a întâmplat?

— A venit Dumnezeu, răspunse băiatul solemn. El s-a băgat între noi și ne-a luat vederea și a făcut să ne ardă scuturile.

Urmă o lungă pauză, în care Arthur rumegă primele vești despre unele lucruri de care-i fusese teamă sau la care năzuise.

— Vedeți domniile-voastre, urmă Lionel, Bors s-a rugat.

— Și-a venit Dumnezeu?

— Eh, nu prea știu exact ce s-a întâmplat, dar soarele strălucea pe scuturile noastre. Ceva s-a întâmplat. Ne-am oprit deodată din luptă, și-am început să râdem. Am văzut că Bors era un nătărău și l-am sărutat și ne-am împăcat. Apoi, mi-a spus povestea lui, așa cum v-am istorisit-o și eu, după care a pornit-o pe mare cu o

corabie fermecată, îmbrăcată toată în mătase albă. Să vedeți că dac-o găsi cineva Cupa, atunci numai Bors o să fie ăla; și ăsta e și sfârșitul istoriei mele.

Rămaseră tăcuți, fiindcă era greu să discuți despre lucruri ce țineau de spirit; în cele din urmă, Sir Lionel vorbi pentru ultima dată.

— Bine, bine, totu-i bine și frumos cu Bors, spuse el plângăreț, dar ce ne facem cu sihastrul? Și cu Sir Colgrevance? De ce nu i-a salvat Dumnezeu și pe ei?

— Dogmele nu sunt lucruri ușoare, răspunse Arthur.

Guenever spuse:

— Nu știm ce-au făcut în trecut. Și-apoi uciderea nu le-a făcut niciun rău la suflet. Poate că, dimpotrivă, le-a ajutat sufletele, să moară în felul ăsta. Poate că Dumnezeu le-a dăruit moartea asta bună, fiindcă era lucrul cel mai bun pentru ei.

CAPITOLUL XXX

Cea de-a treia întoarcere mai importantă la Curte fu a lui Sir Aglovale, care sosi la ceas târziu de după-amiază, când stropii de rubin fugiseră din farfuriile de pe masă și se cățăraseră pe perete. Era un flăcău de mai puțin de douăzeci de primăveri, cu o înfățișare nobilă, frumoasă și cu simțul umorului. Îl mai jelea încă pe tatăl său, Regele Pellinore – și arăta aceasta purtând pe brațul care ducea scutul, o eșarfă neagră. Cel puțin, credeau că este pentru Regele Pellinore. De fapt, de când îl văzuseră ultima oară, murise și maică-sa. Mai aducea de asemenea cu sine și vestea morții unei surori – fiindcă aproape toți cei din familia lui Pellinore fuseseră lipsiți de noroc.

— Gawaine e aici? Întrebă Aglovale. Unde sunt Mordred și Agravaine?

Arunca priviri furioase în jurul lui, de parcă se aștepta chiar să-i găsească în Sală. Deasupra capului, stropii colorați de lumină cădeau pe o bucată mică și primitivă de tapițerie – care zugrăvea niște cavaleri în cămăși de zale, cu apărătoare de nas pe coifurile lor pictate gonind un mistreț.

Arthur spuse:

— Aglovale, ei sunt aici. Fericirea mea e în mâinile tale.

— Aha.

— Ai de gând să-i omori?

— Am venit să-lucid mai întâi pe Gawaine. Poate că pare ciudat, după ce-am căutat Sfânta Cupă.

— Aglovale, ai tot dreptul să încerci să te răzbuni împotriva celor din Orkney. Și n-am să te opresc dacă vei încerca. Tatăl tău l-a ucis pe tatăl lor, iar fratele tău s-a culcat cu mama lor. Nu, nu-i nevoie să-mi explici despre asta – lasă-mă să-ți aduc aminte câteva fapte. Mai apoi cei din Orkney ți-au ucis tatăl și fratele. Și-acum tu ai de gând să uci pe câțiva dintre cei din Orkney, iar feciorii lui Gawaine îți vor ucide fii, și-așa vom merge tot mai departe. Asta-i legea Nordului. Dar acum, Aglovale, eu încerc să aduc în Britania o nouă lege, prin care oamenii nu trebuie să continue să verse sânge tânăr la nesfârșit. Te-ai gândit ce treabă anevoioasă este asta pentru mine? Există o zicală care spune că două rele nu fac un bine, și zău că tare mult îmi place asta. Nu o aplica la tine – aplică-mi-o mie. Aș fi putut să-i pedepsesc pe cei din Orkney pentru că ți-au ucis fratele. Aș fi putut să pun să li se taie capul. Ți-ar fi plăcut să fac asta?

— Da.

— Poate că s-ar fi convenit s-o fi făcut.

Arthur se uita la propriile lui mâini, cum făcea deseori când se găsea la ananghie.

Apoi adăugă:

— Mare păcat că n-ai avut prilejul să-i vezi pe cei din Orkney acasă la ei. Ei n-au avut o viață atât de fericită ca a ta.

Aglovale răspunse:

— Și credeți că viața mea de familie e chiar atât de fericită acum? Știați că maică-mea a murit acum câteva luni? Tata îi zicea Piggy.

— Aglovale, îmi pare rău. Nu auzisem.

— Măria-ta, oamenii râdeau de tata. Știu și eu că nu era o persoană nemaipomenită. Dar trebuie să fi fost un soț destul de bun, nu-i așa, ca mama să moară de singurătate atunci când el s-a dus? Mama nu era o persoană prea meditativă, dar s-a topit ca o lumânare după ce ăia din Orkney l-au ucis pe tata și pe Lamorak. Acum se află și ea în același mormânt.

— Aglovale, trebuie să faci ceea ce crezi că e drept. Știu că ești un adevărat Pellinore, și așa ai să faci. Nu-ți voi cere nicio favoare pentru mine. Dar vrei să mă lași să-ți pomenesc trei lucruri? Primul este că tatăl tău este primul cavaler pe care l-am iubit – și totuși nu l-am pedepsit pe Gawaine. Al doilea este că toți cei din Orkney își adorau mama. Ea i-a făcut s-o iubească atât de mult, dar ea se iubea doar pe sine. Și cel de-al treilea lucru – oh, Aglovale, pleacă-ți urechea la aceasta – este că un Rege poate să lucreze doar cu cele mai bune unelte.

— Mi-e teamă că cel de-al treilea lucru nu l-am prea priceput.

— Spune-mi, crezi că dușmăniile sunt un lucru bun? Întrebă Arthur. Vă aduc fericire în familii?

— Nu chiar.

— Dacă vreau să opresc legea dușmăniei, crezi că are vreun rost să apelez la Gawaine sau la oameni ca el?

— Aha.

— Și ce folos aș avea dacă aș fi executat toată familia de Orkney? Am fi avut doar trei cavaleri mai puțin de care să mă folosesc. Și viața lor a fost nefericită, Aglovale. Așa că, vezi, toată nădejdea în tine îmi stă.

— Trebuie să mă gândesc la asta.

— Te rog. Și nu te pripi cu hotărârea. Pe mine să nu mă iei în seamă. Fă doar ce crezi tu că e drept, fiindcă ești un Pellinore – și știu că totul va ieși cât se poate de bine. Și acum spune-ne despre aventurile tale din Căutarea Sfintei Cupe. Și uită pentru o seară de necazurile cu cei din Orkney.

Aglovale suspină adânc și spuse:

— Cât mă privește pe mine, n-am avut nicio aventură. Dar Cupa asta m-a costat totuși o soră. Poate chiar și un frate.

— Ce? A murit sora ta? Vai de mine, săracul de tine. Dar eu credeam că e în siguranța într-o mănăstire de maici?!

— Au găsit-o moartă într-un soi de barcă.

— Moartă într-o barcă!

— Da, o corabie fermecată. Avea în mâini o scrisoare lungă, toată despre Sfânta Cupă și despre frate-miu Percy.

— Îți facem poate rău dacă întrebăm amănunte?

— Nu. Îmi place să vorbesc de asta. Mi-a mai rămas Dornar și se pare că Percy s-a făcut remarcat.

— Dar ce-a făcut Sir Percival?

— Eu zic că mai bine v-aș povesti ce spunea scrisoarea. După cum știți, continuă Sir Aglovale, Percy era cel care semăna cel mai mult cu tata în familia noastră. Era

bun și umil și un pic cam zăpăcit. Mai era și timid. Când l-a întâlnit pe Bors în barca aia fermecată a lor, s-a rușinat de el, așa se spune în scrisoare. Vedeți domniile-voastre, dânsul era un cavaler neîntinat, precum Galahad. De câte ori îi vedeam împreună, îmi trecea prin cap că el și cu tata ar face o pereche bună. Cel puțin un lucru e sigur: la amândoi le plăceau animalele și știau să se poarte cu ele. Tata avea Fiara aceea a Căutărilor și Percy se pare că se împrietenise în special cu leii, asta de când a plecat. Unde mai pui că Percy era binevoitor și simplu. Într-o zi, pe când încercau să smulgă o spadă binecuvântată dintr-o teacă – vreau să spun ei trei în corabia fermecată – lui Percy i s-a dat voie să facă prima încercare. N-a reușit, bineînțeles – toate chestiile astea erau rezervate pentru Galahad – dar după ce nu a reușit, s-a uitat cu mândrie în jur și a spus: „Pe sfânta mea credință, de data asta chiar că n-am reușit!” Mă rog, mă rog, dar văd că mă depărtez de povestea mea. Se zice în scrisoarea aceea că prima aventură pe care a avut-o Percy după ce-a plecat de la Castelul Vagon, a fost să călărească împreună cu Sir Lancelot până ce s-au întâlnit cu Galahad. S-au luptat cu el, și Galahad i-a bușit pe amândoi. Apoi, Percy l-a părăsit pe Lancelot și s-a dus la o mănăstire, unde a fost împărtășit. Călugărul l-a sfătuit să-l urmeze pe Galahad la Goothe sau Carbonek, și să nu se mai lupte niciodată cu el. De fapt, Percy fusese cuprins de un fel de adorație entuziastă pentru eroul lui – Galahad – așa că sfatul acesta i se potrivea de minune. A călărit mai departe spre Carbonek, unde a auzit ceasul mănăstirii bătând, în vreme ce el îi dădea ghes prin pădure – și acolo a dat peste Regele Evelake, care avea cam patru sute de ani. Eu zic că-i mai bine să-l las deoparte pe Evelake, fiindcă nu prea înțeleg partea asta. Mi se pare că bătrânu' nu putea să moară până ce nu se găsea Sfânta Cupă, sau ceva în genu ăsta. Dar mai e amestecat și Regele Pelles în chestia asta, și toată partea asta din scrisoare e de fapt puțin cam încurcată. Oricum ar sta lucrurile, vorba e că Percy s-a luptat cu opt cavaleri și douăzeci de oșteni năimiți, care l-au atacat la Carbonek, și a fost scăpat în ultima clipă chiar de Galahad. Din nefericire, calul lui a fost ucis și Galahad a plecat mai departe, fără să rămână nici măcar o zi.

— Știți, spuse Lionel șovăitor, nu zic că nu-i mare lucru să fii sfânt și invincibil, și n-am nimic împotriva lui Galahad că e virgin, dar nu credeți cumva că oamenii ar trebui să fie ceva mai umani? N-aș vrea să credeți că sunt prefăcut, dar băiatul ăsta mă face întotdeauna să mă simt scârbit ori îngrozit. Adică de ce n-ar putea și el să zică frumusețea bună-dimineța, sau mai știu eu ce, în loc să-l salveze pe careva și după aia să încalece și să se care în liniște, ținându-și nasu' ăla al lui în sus?

Arthur nu făcu niciun comentariu, și tânărul își reluă povestirea.

— Percy încerca să se țină de Galahad, conform instrucțiunilor pe care le primise de la călugăr, dar Galahad o și pornise, așa că sârmanul n-a avut altceva de făcut decât să o ia la fugă după el și să strige: „Hei, ascultă!” A dat de tot felul de necazuri, încercând să împrumute un cal de la cineva, și în cele din urmă a sfârșit călărind mârtoaga unei slugi, galopând după Galahad cât putea. Dar uite că s-a ivit un cavaler cu gust de trântă și l-a doborât de pe mârtoagă – teamă mi-e că familia noastră n-a fost croită în stilul eroic – și uite că iarăși a rămas pe jos și ia-l pe

Galahad de unde nu-i. Ei, și în acest punct apare o femeie – s-a descoperit după aceea că era o vrăjitoare, și nici măcar una prea cumsecade – și l-a întrebat cu aprigă voce ce încearcă să facă. Percy a zis: „Păi ce să fac, nici bine, nici prea mult rău, ai?” Așa că femeia aceea i-a împrumutat un armăsar negru care s-a dovedit a fi un duh, și s-a spulberat în împrejurări dramatice când, din fericire, în seara aceea, Percy și-a făcut cruce. Se afla atunci într-un fel de pustiu, așa că până una-alta s-a apucat să lege prietenie cu un leu, pe care l-a scăpat de un șarpe. Percy a fost întotdeauna mort după Prietenii Noștri Muți, după cum v-am și spus. Următoarea faptă care s-a întâmplat a fost aceea că s-a ivit o preafrumoasă, preagratioasă și preaplină de nuri domniță, cu tot echipamentul de camping și l-a invitat pe Percy la ospăț. Îi era foame – după tot pustiul și toate pățaniile prin care trecuse – și nici nu fusese învățat cu băutura, așa că, vedeți domniile-voastre, se încinse un chef pe cînste. Mi-e teamă că s-a cam înfierbântat și urmarea a fost că apoi a râs prea mult și s-a cam stărnit băiatul și a rugat-o pe duduie, mă înțelegeți domniile-voastre cum stă treaba, hm! Doamna n-a zis nu, și tocmai când să se împlinească cele cunoscute și poftite, din fericire ochii lui Percy căzură pe crucea de pe mânerul spadei sale, care stătea culcată pe pământ. Iară își făcu cruce, și tot cortul muierii se întoarse cu fundu-n sus și pe dată dispăru și ea într-o corabie, urlând și țipând și chelălăind, și apa ardea în urma ei. Percy a fost așa de rușinat de sine și cuprins de o asemenea durere de cap a doua zi de dimineață când se sculă, încât își înfipse drept pedeapsă spada în propria-i coapsă. După asta, apăru corabia fermecată cu Bors înăuntru și amândoi o porniră pe mare, acolo unde-i va purta ea.

Guenever spuse:

— Dacă acea corabie era menită să-i ducă pe oameni spre Sfânta Cupă, pot foarte bine înțelege cum de se afla Bors în ea. Știm că dânsul a trecut prin niște încercări îngrozitoare. Dar de ce Sir Percivale? Știi, n-aș vrea să te supăr, Sir Aglovale, dar fratele dumitale nu prea pare să fi înfăptuit cine știe ce.

— Și-a păstrat cînstea, spuse Arthur. Era la fel de curat ca și Bors ba, aș spune, chiar și mai curat. Era perfect inocent. Dumnezeu a chemat copiii care suferă să vină la El.

— Bine, dar așa un târâie-brâu, un împleticit!

Arthur se supără.

— Dacă Dumnezeu e milos, ripostă el, nu văd de ce nu ar permite oamenilor să se împletească în ceruri. Continuă cu scrisoarea dumitale, Sir Aglovale.

— În acest moment intervine și soră-mea. După cum știți, ea era călugăriță și, când i-au tăiat pentru prima dată părul, i-a apărut o viziune care i-a cerut să și-l păstreze într-o cutie. Soră-mea era o femeie învățată, care avea vocația de a urma studii religioase. Chiar când au intrat Percy și Bors în barcă, s-a ivit din mănăstire o arătare care le-a spus să facă anume lucruri. Primul era să-l caute pe Sir Galahad. Galahad își petrecuse noaptea într-o mănăstire, lângă Carbonek, după ce-l doborâse pe Sir Gawaine, și tocmai atunci l-a găsit soră-mea. Ea l-a pus să se scoale și să se înarmeze și împreună au pornit-o călare spre Marea Collibe, unde, în spatele unui puternic castel, au găsit corabia binecuvântată în care-i așteptau Bors și Percy. Cu

toții au pornit-o pe mare, până ce-au ajuns la o gâtuitoră, între două stânci înalte – și acolo îi aștepta o a doua corabie. Nu prea i-a tras inima să se urce în noua corabie, fiindcă în aceasta se găsea un pergament care-i avertiza pe oameni să nu calce pe punte dacă nu se găsesc în stare de perfectă credință – dar Galahad păși pe punte ca de obicei, cu încrederea aceea nesuferită pe care o are întotdeauna în sine. Ceilalți l-au urmat și au găsit acolo un pat bogat, cu o coroană de mătase, și o spadă pe jumătate trasă din teacă. Era spada Regelui David. Mai erau acolo și trei fuse fermecate, făcute din copacul Edenului, precum și două spade inferioare pentru Percy și Bors. După cum era și de așteptat, spada cea mai de seamă era pentru Galahad. Mănerul îi era cioplit dintr-o piatră minunată, brațele plăselelor erau făcute din coastele a două fiare pe nume Calidone și Ertanax, teaca era din piele de șarpe, iar o parte a spadei era roșie ca sângele. Numai cingătoarea era din cânepă obișnuită. Sora mea s-a apucat să lucreze la fuse și a țesut o cingătoare nouă din propriul ei păr, pe care și-l adusese în cutie, conform instrucțiunilor. Ea le-a explicat povestea sabiei, pe care o cunoștea din studiile ei, și cum fuseseră fusele întocmite din lemn colorat pe dinăuntru cu sevă și, în fine, l-a încins pe Galahad cu spada aceea. Era fecioară, și a fixat sabia la cingătoarea unui virgin ca și ea, cu propriul ei păr. Se întoarseră apoi la primul lor vas și navigară spre Carlisle. În drumul lor scăpară pe un bătrân domn care era ținut prizonier de câțiva oameni ticăloși în castelul său. Omorără în luptă o mulțime din acești oameni, drept care Bors și Percy fură tare necăjiți, dar Galahad le spuse că era perfect corespunzător cu normele lor să ucidă oameni care nu fuseseră botezați – și s-a dovedit că aceștia nu fuseseră. Așa că bătrânul de la castel ceru permisiunea să moară în brațele lui Galahad, ceea ce Galahad cu condescendență acceptă.

Când ajunseră la Carlisle, găsiră un alt castel aparținând unei doamne care se umpluse de lepră. Doftorii îi spuseră că singurul leac era să se scalde într-o cadă umplută cu sângele unei fecioare preacurate de spiță regească. Orice fecioară care trecea pe acolo și răspundea cerințelor era silită să sângereze, luată fiind cu japca de oamenii de la castel, iar descrierea persoanei se potrivea exact soră-mii. Cei trei cavaleri luptară toată ziua ca s-o scape, dar pe seară motivul vămuielii le fu explicat, și soră-mea spuse: „Mai bine un rău decât două” Așa că încuviință să i se ia sângele, opri lupta, și a doua zi de dimineață ei înfăptuiră ce-și puseseră de gând. Sora mea îi binecuvântă pe doftori, porunci ca trupul să-i fie lăsat să plutească în sfânta corabie cu această scrisoare în mâna ei, și apoi muri în vreme ce doftorii îi scoteau sângele.

Sir Aglovale se întoarce spre rege, în timp ce se îndrepta spre dormitorul său, după ce îi fuseseră prezentate condoleanțele și exclamațiile de rigoare. Sala era întunecată, și giuvaerurile de lumină se stinseseră.

— Ah, bine că-mi adusei aminte, spuse el rușinat. Vrei, Măria-ta, să-i trimiți pe cei din Orkney să ospăteze cu mine mâine?

Arthur se uită la el îndeaproape, prin lumina pierită a amurgului, și apoi pe față i se lăți un imens zâmbet. Îl sărută pe Aglovale, cu o lacrimă care-i lunecă în colțul ochiului. Spuse:

— Ei, uite că acum am un nou Pellinore pe care să-l îndrăgesc.

CAPITOLUL XXXI

Și totuși nicio veste de la marele Dulac. Devenise un nume magic care încălzea toate inimile, îndeosebi ale femeilor, oriunde s-ar afla. Devenise el însuși un *maestro* – și era acum considerat așa cum îl privise el pe vremuri pe Moș Dap. Dacă ați învățat să zburați ca pilot, sau ați fost elevul vreunui mare muzician sau al unui mare scrieur, atunci e de-ajuns să vă aduceți aminte de profesorul acela, pentru ca să știți cum ajunseseră să gândească cei din Camelot despre Lancelot. Ar fi murit pentru el – pentru măiestria lui. Și el se pierduse.

Supraviețuitorii se prelingeau unul câte unul spre Curte – Palomides, creștinat acum și plictisit de moarte de Fiara Căutărilor, care tot se ținea de capul lui și îmbătrânit de lunga sa rivalitate poetică cu Sir Tristram pentru dragostea acelei La Beale Isoud – Sir Grummore Grummursum, chel ca un ou, aproape de optzeci de anișori, chinuit de gută, dar încă pornind vitejește după aventuri – Kay, cu ochi ageri și sarcastic – Sir Dinadan, făcând tot felul de bancuri despre propriile înfrângeri, deși era atât de obosit că de-abia mai putea să-și țină pleoapele deschise – chiar și Sir Ector din Pădurea Sălbatică, bătrân de optzeci și cinci de ani și șubrezit rău de tot.

Aduseră cu sine arme fărâmate și zvonuri. Unul zicea că Galahad, Bors, celălalt Ector și o călugărită fuseseră de față la o Liturghie miraculoasă. Fusesse celebrată de un mieluşel, și servită de un om, un leu, un vultur și un bou. După Liturghie, preotul care a ținut-o a trecut printr-un miel zugrăvit pe un vitraliu de pe una dintre ferestrele bisericii, fără să spargă sticla, semnificând astfel imaculata concepțiune. Un altul povestea cât de nemilos se purtase Galahad cu un duh dintr-un mormânt, cum a răcit izvorul poftei trupești și cum s-a dat în cele din urmă de-a dura castelul doamnei leproase.

Oamenii aceștia, cu armura lor ruginită și scuturile ciobite, îl văzuseră pe Lancelot ba aici, ba acolo. Vorbeau despre un om în armură, tare urât, rugându-se la margine de drum la câte-o răscruce, despre o față sleită de puteri dormind în bătaia lunii pe scutul pus drept pernă sub cap. Vorbeau de asemenea și despre lucruri de necrezut – despre Lancelot doborât de pe cal, înfrânt, îngenunchind după ce fusese învins.

Arthur puse întrebări, trimise curieri, își pomeni căpitanul în rugăciuni. Guenever, într-o periculoasă dispoziție sufletească, începu să păsească pe marginea prăpastiei verbale. În orice clipă era gata să spună sau să facă ceva care ar fi compromis-o pe ea sau pe iubitul ei. Mordred și Agravaine, care se aflaseră printre primii ce se retrăseseră din Expediție, pândeau și așteptau cu ochi strălucitori. Erau la fel de neclintii cum se zice că era și Lordul Burleigh la consiliile Reginei Elizabeth, sau ca o pisică mieroasă care pândește în taină gaura șoarecelui – o simplă prezență, o concentrare.

Începură să se răspândească zvonuri despre moartea lui Lancelot. Fusesse ucis de un cavaler negru la un vad – luptase în sulite cu propriul lui fiu, care-i rupsese gâtul – înnebunise din nou după ce fusese înfrânt de fiul lui, și-acum călărea de

colo-colo, fără țință – armura îi fusese furată de un misterios cavaler, iar el fusese mâncat de o fiară – luptase împotriva a două sute și cincizeci de cavaleri, fusese luat prizonier și spânzurat ca un câine. O puternică grupare credea asta sau lăsa a se înțelege că fusese ucis, în timp ce dormea, de către cei din Orkney, și fusese îngropat sub un maldăr de frunze veștede.

Șirul sleit de cavaleri se răzlețea în câte doi sau trei, apoi câte unul, apoi cu intervale de zile între călăreții solitari. Lista de dispăruți, ținută de Sir Bedivere, începu să se transforme într-o listă de morți, pe măsură ce mai toți cei dispăruți fie că se întorceau epuizați, fie erau confirmați ca fiind morți de către un raport demn de încredere. Șoaptele despre Lancelot începură să capete un ton de necrolog. Era iubit aproape de toată lumea, așa încât vorbitorii nu vorbeau decât în șoaptă despre moartea lui, ca nu cumva, vorbind tare despre ea, până la urmă vorbele să li se adeverească. Dar șopteau despre bunătatea și înfățișarea lui remarcabile; despre cutare lovitură pe care o aplicase cândva cutărui cavaler; despre grația și perfecțiunea jocului lui de picioare, fentelor și eschivelor sale. Câțiva paji obscuri sau fete de la bucătărie, care-și aminteau ca azi un zâmbet sau un bacșiș de Crăciun, adormeau pe pernele ude de lacrimi, deși știau că marele căpitan nici gând să-și fi amintit măcar de numele lor. Kay uimi pe toată lumea declarând cu un smiorcăit că regretă că toată viața n-a fost decât un netrebnic meschin, și apoi ieși repede din încăpere, suflându-și nasul. În toată Curtea se întinse o tensiune nervoasă și plutea senzația unei nenorociri implacabile.

Lancelot veni pe o furtună, ud learcă și neluat în seamă. Ducea de căpăstru o gloabă care se numea că e o iapă albă, și căreia nu-i mai rămăsese nici puterea să meargă la trap. Norii negri și grei de toamnă rămăseseră în urma lor. Trebuie să fi fost la mijloc vreun farmec, ori puterea de a ghici gândurile, sau cine știe ce intuiție – fiindcă toate meterezele și turnurile palatului, podul mobil de la poarta cea mare erau înțesate cu oameni care așteptau și pândeau și arătau cu degetul în tăcere, înainte chiar ca el să fi apărut. Când putu fi văzută silueta firavă, croindu-și drum ostenită printre copacii îndepărtați de pe terenul de vânătoare, un murmur se ridică din mijlocul mulțimii. El era, Lancelot, într-o mantie stacojie, lângă bălana lui, lângă iapa lui dragă. Era teafăr. Îndată se știu totul despre aventurile sale, înainte măcar să se fi spus vreo vorbă. Arthur alerga de colo-colo ca un nebun, cerând tuturor să intre înăuntru, să plece de pe metereze, să-l lase pe om în ale lui. Când ajunse în cele din urmă la castel, nu mai rămăsese nimeni a cărui prezentă să-l supere. Doar atâta, poarta mare era deschisă și Moș Dap era acolo, aplecat din șale și cu părul albit, ca să-i primească iapa.

Sute de ochi, aruncând priviri furișe de după perdele, îl văzură pe omul istovit dând hamurile scutierului său, îl văzură cum stă cu capul plecat, – îl văzură cum se întoarce și pășește spre propriul lui apartament – cum dispare în întunericul scăriilor care duceau în turn.

Două ore mai târziu, Moș Dap se prezentă în odaia Regelui. Îl dezbrăcase pe Lancelot și-l băgase în pat. Sub mantia stacojie, spuse el, se găseau frumoase

veșminte albe – iar sub acestea, o cămașă groaznică de păr. Sir Lancelot îl trimisese cu un mesaj. Era tare obosit și îi cerea Măriei sale iertăciune. Va trece pe la domnia-sa mâine. Între timp, ca să nu mai trăgăneze știrile importante, Moș Dap avea a-i spune Regelui că Sfânta Cupă fusese găsită. Galahad, Percivale și Bors o găsiseră și, cu ea, precum și cu trupul surorii lui Percivale, ajunseseră la Sarras în Babylon. Cupa n-a putut fi adusă în Camelot. Bors va veni în cele din urmă acasă, dar ceilalți n-aveau să se mai întoarcă nicicând.

Guenever se împopoțonase pentru această ocazie. Își pusese pe față tot soiul de dresuri de care nu avea nevoie, și le pusese tare rău. Avea atunci patruzeci și doi de ani.

Când Lancelot o văzu așteptându-l la masă, cu Arthur lângă dânsa, inima, nebuna, își răzbi învelișul și i se rupse în piept și dragostea din ea se vărsă în toate vinele trupului lui. Era dragostea lui, vechea lui dragoste pentru o fată de douăzeci de ani, stând mândră pe tronul ei, cu darul de prizonieri la picioare – dar acum aceeași fată stătea în alte condiții, cu un machiaj prost întocmit și cu mătăsurile țipătoare cu care încerca să sfideze invincibila osândă a destinului uman. El o văzu ca pe spiritul pasionat al tinereții nevinovate, acum asediate de festa jucată tinereții – festa trădării dinăuntrul trupului, care transformă carnea în oase putrezite. Gătelile ei prostești nu erau vulgare pentru el, ci mișcătoare. Fetișcana mai era încă acolo, atrăgătoare încă de după penibila baricadă de ruj. Făcuse cel mai viteaz protest: „Nu mă voi lăsa învinsă”. Sub cochetăria stângace, se simțea răzbătând strigătul uman de ajutor. Ochii tineri erau nedumeriți, spunând: „Eu sunt, eu, sunt aici, înăuntru – ce mi-au făcut? Nu mă voi supune!” O parte a spiritului ei știa că pudra pe care și-o întinsese pe față o transformase într-o pațachină și o ura și încerca să-și rețină iubitul numai cu ochii. Ei spuneau: „Nu te uita la toate astea. Uită-te la mine, doar la mine. Eu, eu sunt încă aici, în ochi. Uită-te la mine, în temnița în care sunt închisă, și ajută-mă să ies afară!” O altă parte spunea: „Nu, nu sunt bătrână, e doar o iluzie. Sunt frumos aranjată. Vezi, vezi, pot și eu să fac tot ce sunt în stare să facă tinerii. Desfid enorma armată a bătrâneții!”

Lancelot văzu doar sufletul, un copil nevinovat și condamnat, păstrându-și pozițiile ce nu puteau fi apărate cu jalnicele arme ale vopselii de păr și mătasei oranj cu care sperase – o, Doamne, cu câte temeri? – să-i placă. El văzu:

*Pumnul pigmeu, febril,
Încleștat sfidător spre cer
Mândria ce voia să triumfe, protagonistul osândit
Încleștându-se cu fantomaticul gigant.*

Arthur întrebă:

— Ei, te-ai odihnit acum? Cum te mai simți?

— Suntem atât de bucuroși să te vedem, spuse Guenever, atât de bucuroși să te avem iarăși printre noi.

Ei, de partea lor, vedeau un om al seninătății – genul de înțelept pe care-l descrie Kipling în Kim. Îl vedeau pe noul lor Lancelot ca pe un colos de tăcere și percepție. Venise la ei din înălțimea spiritului lui.

Lancelot spuse:

— Acum sunt odihnit, mulțumesc domniilor-voastre. Cred că vreți să aflați vești despre Cupă.

Regele spuse:

— Mi-e teamă că a fost o dovadă de egoism din parte-mi. Dar n-am lăsat pe nimeni să intre aici. Vom pune însă ca povestea să fie scrisă pe pergament și păstrată printre hrisoavele de la Salisbury. Dar mai întâi de toate am dorit să auzim povestea de la tine, Lance, fără să te oprim.

— Ești sigur că nu ești prea obosit să ne-o istorisești?

Lancelot zâmbi și le luă mâinile.

— Păi nici nu-i prea mult de povestit, spuse el. La urma urmelor nu eu sunt cel ce-a găsit Cupa.

— Așază-te și depostește. Vei putea să vorbești după ce vei fi mâncat. Ai cam slăbit.

— N-ai pofti un pahar cu hippocras, vinișor cu scorțișoară, ori niște cidru de pere?

— Nu, acum nu beau, mulțumesc, spuse el.

În vreme ce mânca, Regele și Regina stăteau fiecare în partea sa și-l priveau. Înainte ca el însuși să știe că vrea sarea – numai cât degetele i se întindeau ca să ajungă la ea – și ei i-o dădeau în față. Râse de fețele lor serioase, care-l făceau să se simtă nelalocul lui și se făcu că-l stropește pe Arthur cu paharul lui cu apă, ca să-i facă să zâmbească.

— Vreți o relicvă? întrebă el. Aș putea să vă dau cizmele mele dacă poftiți. Sunt destul de uzate.

— Lancelot, ăsta nu-i un lucru de care să glumești. Cred că ai văzut Sfânta Cupă cu ochii tăi.

— Chiar dacă am văzut-o, ăsta nu-i un motiv să-mi dați sarea la mână.

Dar cu toate acestea, ei se uitară înainte la el. Lancelot spuse:

— Vă rog să mă înțelegeți. Galahad și ceilalți sunt cei cărora li s-a dăruit Cupa. Nu mie. Așa că ar fi nedrept și m-ar jigni dacă ați face atâta caz de asta. Câți dintre cavaleri s-au întors?

— Jumătate, răspunse Arthur. Am auzit poveștile lor.

— Știm doar că cei ce-au făptuit omor și cei care nu s-au spovedit, au fost întorși înapoi; și tu ne istorisești că Galahad, Bors și Percivale au fost îngăduiți. Mi se spune că Galahad și Percivale erau virgini: iar Bors, deși nu era el chiar virgin, s-a dovedit a fi un teolog de mână întâi. Presupun că Bors a trecut pentru dogma lui, iar Percivale pentru nevinovăția lui. Nu prea știu nimic despre Galahad, decât doar că toată lumea zice că-i antipatic.

— Ce, nu-l plac? E antipatic?

— Se plâng că este inuman.

Lancelot rămase cu paharul în mână.

— Este inuman, spuse el în cele din urmă. Dar de ce-ar fi uman? Trebuie îngerii să fie umani?

— Nu prea te înțeleg.

— Crezi cumva că dacă Arhanghelul Mihail ar fi să vină aici chiar în clipa asta, ar spune: „Vai, ce vreme plăcută e azi! Nu iei un pahar de whisky?”

— De, nu prea cred.

— Arthur, nu cumva să crezi că sunt grosolan când spun asta. Trebuie să-ți amintești că am fost în pustietate, în locuri ciudate și fără picior de om, uneori singur-singurel, alteori într-o barcă cu nimeni altcineva decât Dumnezeu și marea care șuiera. Știi că de când m-am întors între oameni simt că mă apucă nebunia? Nu de la mare, ci de la oameni. Tot ceea ce am cucerit, îmi scapă printre degete, atunci când mă întovărășesc cu oamenii. O mulțime de lucruri pe care le spuneți chiar tu și cu Jenny mie îmi par fără de noimă; zgomote, zgomote ciudate, gol, pustiu. Știi ce vreau să spun: „Ah, ce mai faci? Dar te rog, ia loc! Ce vreme drăguță e azi!” Ce rost, ce rost au toate astea. Oamenii vorbesc mult prea mult. Acolo unde am fost eu și unde este Galahad, înseamnă o risipă de timp să ai „maniere”. Manierele sunt necesare numai între oameni ca să facă să meargă afacerile lor neînsemnate. Manierele, știți domniile-voastre, de om sunt făcute, iară nu de Dumnezeu. Așa că puteți înțelege cum de Galahad poate părea inuman și lipsit de maniere și așa mai departe pentru oamenii care zumzuie și croncăne pe lângă el. În spiritul său el era departe, trăind în insulele pustii, în tăcere, cu eternitatea.

— Aha.

— Te rog să nu gândești că am fost grosolan spunându-ți lucrurile astea. Încerc doar să explic un simțământ. Dacă ai fi fost măcar în Purgatoriul lui Patrick¹⁰⁰ și încă ai fi înțeles ce vreau să spun. Oamenii par ridicoli când ies afară de-acolo.

— Înțeleg exact. Și-l înțeleg și pe Galahad.

— Zău că era o persoană simpatică. Am petrecut multă vreme într-o barcă cu el, așa că știu. Dar asta nu însemna că trebuia neapărat să ne tot oferim unul altuia cel mai bun loc din barcă.

— Cavalerii mei lumești erau cei care-l urau mai mult. Acum înțeleg de ce. Oricum, noi așteptăm să-ți auzim povestea ta, nu pe a lui Galahad.

— Da, Lance; povestește-ne cum te-ai descurcat, și lasă-i pe îngeri în plata Domnului.

— Cum n-am fost îngăduit să întâlnesc vreun înger, spuse Sir Lancelot cu un zâmbet, cred că asta-i cel mai bun lucru pe care pot să-l fac.

— Ei, haide, dă-i drumul.

— Când am părăsit Castelul Vagon, începu comandantul-șef, mi-a trecut prin cap ideea năstrușnică cum că cel mai bun loc de căutat ar fi Castelul Regelui Pelles...

Se opri, fiindcă Guenever făcuse o mișcare bruscă.

— N-am mai mers la castel, spuse el cu blândețe, fiindcă am avut un accident. Mi s-a întâmplat ceva care era în afara planurilor mele, și după aceea am mers unde am fost dus.

— Ce accident?

— N-a fost chiar un accident. A fost prima lovitură a unei pedepse pe care am primit-o și pentru care sunt recunoscător. Călăream împreună cu Sir Percivale, când uite că dădurăm de fiul meu. De la primul atac m-a dat jos de pe cal, fiu-meu.

---

¹⁰⁰ Peșteră de pe o insulă în Lough Derg, în vestul Irlandei, unde i s-ar fi revelat Sfântului Patrick intrarea în purgatoriu. Peștera a devenit loc de pelerinaj.

- Un atac surpriză, spuse Arthur iute.
- A fost o luptă dreaptă.
- Fără îndoială că n-ai vrut să-ți bați fiul.
- Ba cum nu, ori c-am vrut să-l bat!

Guenever spuse:

- Toată lumea trebuie câteodată să aibă ghinion.

— L-am atacat pe Galahad cu tot meșteșugul pe care-l știu, și el m-a trântit cum nu m-a bușit nimeni înainte. Zău așa, adăugă Lancelot, cu unul din rânjetele sale întins pe toată fața, aș putea spune că mi-a servit una dintre puținele căzături pe care le-am primit vreodată. Primul lucru de care-mi amintesc că l-am simțit, când zăceam pe pământ, a fost o absolută uluială. Dar mai târziu s-a schimbat în altceva.

- Ce-ai făcut?

— Zăceam pe pământ, și Galahad își ținea calul lângă mine fără să spună o vorbă, când a venit o femeie care era schimnică într-o mănăstire lângă care ne luptasem. Ea a făcut o reverență și a spus:

- Dumnezeu cu tine, cel mai bun cavaler din lume.

Lancelot se uita țintă la masă, și-și mișcă mâna într-un gest de parcă voia să mângâie fața de masă. Își dresese apoi glasul și continuă:

- M-am uitat în sus, să văd cine-mi vorbește.

Regele și Regina așteptau.

Lancelot își dresese din nou glasul:

— Încerc să vă povestesc despre spiritul meu, nu despre aventurile mele. Nu știu dacă înțelegeți ce vreau să spun. Așa că nu pot fi modest. Sunt un om rău, știu asta, dar am fost întotdeauna bun la arme. A fost o consolare pentru răutatea mea, să mă gândesc... să știu că eram cel mai bun cavaler din lume.

- Ei și?

- Ei, și femeia aceea nu vorbea cu mine.

Rumegară situația în tăcere, privind un tic nervos care-i agita partea dreaptă a gurii.

- Galahad?

— Da, spuse Sir Lancelot. Femeia se uita pe lângă mine la fiul meu Galahad, și el porni în galop de îndată ce termină de vorbit. Curând după aceea, plecă și femeia.

— Ptiu, ce lucru dezgustător, să spună așa ceva! exclamă Regele. Ce jignire murdară și voită! Merită să fie biciuită!

- Era adevărat.

— Dar să vină și să spună în fața ta cu bună știință! strigă Guenever. Ca să nu mai spunem, că după o singură căzătură...

— Vedeți domniile-voastre, dânsa era o femeie sfântă. Dar n-am putut să o înțeleg la vremea aceea... Acum sunt mult mai credincios, spuse el cu o nuanță de scuză, dar la vremea aceea n-am putut să suport vorbele astea. Am simțit de parcă mi se retezaseră picioarele, și am știut că nu spunea altceva decât purul adevăr. Era de parcă mi-ar fi rupt ultima bucățică din inimă. Așa că m-am despărțit de Percivale ca să rămân cu mine însumi, ca un animal cu rana lui. Percivale a propus să facem

ceva, dar eu am spus doar atât: „Fă ce-ți pofteste inima!” Am plecat cu inima grea, unde mă duceau ochii, să găsesc un loc în care să sufăr de unul singur. Am ajuns până la urmă la o bisericuță, sinilindu-mă de parcă eram iarăși gata să înnebunesc. Vezi, Arthur, mintea mi-a fost împovărată de o mulțime de necazuri care păreau cumva a fi spulberate de faptul că eram un luptător celebru, și când și aceasta s-a dus, am simțit de parcă nu mi-a mai fi rămas nimic.

— Totul a rămas neschimbat. Tu ești încă cel mai grozav luptător din lume.

— Lucrul ciudat era că bisericuța nu avea nicio ușă. Acum nu știu dacă era vorba de păcatele mele, sau ura mea că fusesem doborât, dar vorba e că n-am putut intra înăuntru. Am dormit afară pe scut, și am visat că a venit un cavaler care mi-a luat coiful și spada și calul. Am încercat să mă trezesc, dar nu am putut. Toate însemnele mele de cavaler îmi erau luate, dar eu nu mă puteam scula, fiindcă inima mi-era plină de gânduri amare. O voce șoptea că nu aveam niciodată să mai fiu slăvit – dar eu m-am revoltat doar împotriva vocii, și uite-așa, când m-am trezit, lucrurile mele se duseseră. Arthur, dacă nu te voi face să înțelegi cum a fost cu noaptea aceea, n-ai să înțelegi nici restul. Mi-am petrecut toată copilăria, când aș fi putut să alerg după fluturi, învățând să fiu cel mai bun cavaler al tău. După aceea m-am ticăloșit, dar un lucru mi-a rămas. Mă simțeam atât de mândru în sinea mea fiindcă știam că se zicea că sunt cel mai bun, fruntea tuturor. Știu, știu, era un simțământ josnic. Dar n-aveam nimic, nimic altceva de ce să fiu mândru. Mai întâi mi s-au dus cuvântul și miracolele, și acum, în noaptea de care-ți vorbesc, s-a dus și asta. Când m-am trezit și mi-am dat seama că mi-au fost luate armele, am pornit-o ca în ceasul din urmă. A fost dezgustător, dar am plâns și am blestemat. Atunci au început să mă înfrângă și să mă doboare cu toții.

— Bietul Lance.

— A fost cel mai minunat lucru care s-a întâmplat vreodată. Dimineața, știți, am auzit păsările codrului cântând – și asta m-a înveselit. Ciudat lucru să fii alinat de păsărele. N-am avut niciodată vreme să umblu după cuiburi de păsări când eram mic. Tu ai fi știut ce fel de păsări erau, Arthur – dar eu n-am știut. Era acolo una micuță, care-și înfoia coada în aer și mă privea. Era cam cât bănuțul de la un pinten.

— Poate că era o pitulice.

— Bine, dacă zici tu, așa o fi. Poate c-ai să-mi arăți una mâine? Lucrul pe care m-au făcut să-l înțeleg păsările astea, fiindcă inima mea pustie nu putea să-l zărească singură, e că dacă aveam să fiu pedepsit, asta era din pricina propriei mele naturi. Ce se întâmpla pasărilor era potrivit cu natura lor de păsări. Ele m-au făcut să pricep că lumea e frumoasă dacă tu ești frumos, și că nu poți să primești nimic dacă nu dai. Și trebuie să dai fără să vrei să primești. Așa că am acceptat acea înfrângere din partea lui Galahad, precum și furtul armurii: și, într-un moment binecuvântat, am mers să găsesc un duhovnic, ca să nu mai fiu un ticălos.

— Toți cavalerii, spuse Arthur, care au ajuns până la Cupă au avut înțelepciunea de a fi mai întâi spovediți.

— Întotdeauna am făcut spovedanii false. Aproape toată viața mea am trăit în păcatul mortal. Dar de data asta am mărturisit totul.

— Totul? întrebă Regina.

— Totul. Vezi tu, Arthur, toată viața mea am avut pe conștiință un păcat care gândeam că nu-l pot mărturisi oamenilor, fiindcă...

— Ei, nu-i nevoie acum să ni-l spui nouă, interveni Regina, dacă asta te doare. La urma urmelor, noi nu suntem duhovnicii tăi. A fost de ajuns că l-ai mărturisit popii.

— Las-o în pace și iart-o, fu de acord Regele. În orice caz ți-a născut un fiu frumos, care pare să fi obținut Cupa.

Făcea aluzie la Elaine.

Lancelot se uită de la unul la celălalt cu o bruscă suferință zugrăvită pe față și-și încheștă pumnii. Toți trei își ținură respirația.

— Bine, am mărturisit ce se cuvenea, spuse el în cele din urmă, și toți răsuflară din nou – dar vocea îi era de plumb. Mi s-a dat o penitență.

Se opri, încă șovăielnic, recunoscând pe jumătate momentul acesta ca răscrucea vieții lui. Acum, acum era clipa – o știau cu toții – dacă era vorba să vină vreodată clipa când să dea lucrurile pe față cu Regele și prietenul său – dar Guenever îi stătea în cale. Era și taina ei.

— Penitența a fost să port cămașa de păr a unui anume călugăr pe care-l cunoaștem, continuă el înfrânt în cele din urmă. Se cuvenea să nu m-ating de carne și de vin și să ascult în fiecare zi Liturghia. Și așa am părăsit casa popii după trei zile, și m-am întors înapoi la o troiță lângă locul unde-mi pierdusem armele. Preotul îmi împrumutase niște arme ca să mă pot descurca. Ei, și iată că în noaptea aceea am dormit acolo și am avut un alt vis – iar dimineața, s-a întors cavalerul care-mi furase armura. M-am luptat cu el și mi-am recăpătat armele. Nu-i așa, că-i ciudat?

— Presupun că asupra ta se pogorâse harul Domnului, după spovedania cinstită pe care o făcuseși, așa că acum puteai fi încredințat cu puterea dăruită.

— Așa am gândit și eu, dar veți vedea curând. M-am gândit, acum că mi-am scos păcatul din piept, mi se va da voie să fiu iar cel mai bun cavaler de pe lume. Călăream foarte fericit, încercând să și cânt puținel, până ce-am ajuns la o câmpie frumoasă, cu un castel și corturi și tot ce se cuvine – și acolo era un turnir cu cinci sute de cavaleri, înveșmântați în negru și în alb. Cavalerii albi câștigau, așa că m-am gândit să mă alătur celor negri. M-am gândit că voi face mare ispravă și voi salva partida mai slabă, acum că eram iertat.

Se opri și-și închise ochii.

— Dar cavalerii albi, urmă el deschizându-și ochii, m-au făcut prizonier peste puțină vreme.

— Vrei să spui că ai fost din nou înfrânt?

— Înfrânt și făcut de ocară. M-am gândit ca eram mai păcătos decât oricând. După ce mi-au dat drumul, am plecat și am blestemat întocmai cum făcusem în prima seară și, când a venit noaptea, m-am întins sub un măr și mi-am plâns amarul până ce m-a luat somnul.

— Bine, dar asta e erezie, exclamă Regina, care era un bun teolog, ca cele mai multe dintre femei. Dacă ai fost spovedit și curățat de păcate, și făcuseși penitență și absolvit...

— Da, făcusem penitență pentru lui păcat, spuse Lancelot. Dar uitasem de altul. Noaptea am avut alt vis, și-a venit la mine un bătrân și mi-a spus: „Vai ție, Lancelot, om de rea-credință și prost crez, de ce-ți este voința lesne întoarsă întru păcatul de moarte?” Jenny, toată viața am fost în alt păcat, cel mai rău din toate. Mândria a fost aceea care m-a împins să fiu cel mai bun cavaler din lume. Mândria m-a făcut să mă fălesc și să ajut partea mai slabă de la turnir. Ai putea să-l numești păcatul trufiei. Numai fiindcă mărturisisem despre... despre femeile, asta nu mă făcea să fiu un om bun.

— Așa că ai fost înfrânt.

— Da, înfrânt. Și în dimineața următoare m-am dus la un alt călugăr să fiu din nou spovedit. De data aceasta, am făcut o treabă temeinică. Mi s-a spus că nu era de ajuns ca în căutarea Sfintei Cupe să fiu cast și să mă abțin de la vărsare de sânge. Toată îngâmfarea și trufia lumii trebuiau lăsate în urmă, fiindcă Domnului nu-i plăceau asemenea fapte în Expediția sa. Și-așa a trebuit să renunț la gloria pământeană. Și renunțat-am la ea, și iertat am fost.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— Am pornit-o călare până la apa Mortoisei, unde un cavaler negru a venit să lupte în sulite cu mine. M-a doborât și el.

— A treia înfrângere!

Guenever strigă:

— Bine, da de data asta erai absolvit de-a binelea!

Lancelot își puse mâinile peste ale ei și zâmbi.

— Dacă un băiat fură niște bomboane, spuse el, și părinții îl pedepsesc, după aceea el se poate să fie foarte cuminte și să-și regrete fapta. Dar asta nu-i dă dreptul că mai fure și alte bomboane, nu-i așa? Și nici nu înseamnă că pentru isprava lui trebuie să i se mai dea zaharicale. Dumnezeu nu mă pedepsea, lăsându-l pe cavalerul cel negru să mă doboare – el reținea doar harul deosebit al victoriei care-i fusese dintotdeauna în putere să-l dăruie supușilor săi.

— Bine, dragul meu Lance, să renunți la gloria ta și să nu obții nimic în schimb?! Păi când erai un păcătos erai întotdeauna victorios, așa că de ce să fii mereu înfrânt, acum că ai fost divin? Și de ce să fii întotdeauna lovit tocmai în lucrurile pe care le iubești? Și ce-ai făcut?

— Am îngenuncheat în apa Mortoisei, Jenny, acolo unde mă doborâse – și i-am mulțumit lui Dumnezeu pentru aventura pe care mi-a dăruit-o.

Arthur nu mai putu să suporte.

— E dezgustător, exclamă el plin de indignare. Nu vreau să mai ascult așa ceva. De ce să fie o ființă scumpă, bună și cumsecade ca tine chinuită în felul ăsta? Mă face să-mi fie rușine în sinea mea măcar să și ascult. Ce...

— Stt! făcu Sir Lancelot. Sunt foarte bucuros că am renunțat la dragoste și la glorie. Și, ceea ce e mai mult, am fost silit în mod practic să renunț. Dumnezeu nu și-a dat atâta osteneală pentru Gawaine ori Lionel, nu-i așa?

— Bah! replică Regele Arthur, pe tonul pe care-l folosisese înaintea lui Gawaine. Lancelot râse.

— Mă rog, spuse el, asta zic și eu o remarcă convingătoare. Dar poate că v-ar interesa mai bine să ascultați sfârșitul poveștii mele. În seara aceea m-am întins lângă râul Mortoise, și m-a vizitat un vis să-mi ceară să pornesc pe o corabie. Nu-i nevoie să vă spun că atunci când m-am trezit, corabia era acolo; și când m-am urcat în ea, am simțit cele mai minunate parfumuri și senzații și am găsit hrană de potolit foamea – mă rog, tot ce-ți trece prin cap. Am fost „împlinit cu toate cele la care gândul m-a purtat sau pe care le-am dorit.” Un lucru știu, că nu-ți pot explica la ora asta despre corabie, fiindcă, acum când mă aflu împreună cu oamenii, mi se șterge din minte. Nu trebuie să vă gândiți neapărat la miros de tămâie sau la veșminte scumpe. Erau și ele, nu-i vorbă, dar nu ele erau minunăția. Trebuie să vă imaginați și un miros de catran, precum și culorile mării. Uneori era de un verde aprins, ca iarba deasă și puteai vedea fundul apei. Alteori era toată vălurită în terase mari și încete, iar păsările de apă care zburau de-a lungul suprafeței dispăreau în adâncituri. Când era zbuciumată de furtună, colții gigantici ai talazurilor se înfingeau la insulele stâncoase. Noaptea, când era calmă, puteai vedea stelele reflectate pe nisipul ud. Erau două stele tare apropiate una de cealaltă. Nisipul era tot vrâstat, ca cerul gurii. Și mai era apoi și mirosul de iarbă de mare și şuierul vântului singuratic. Erau insule cu păsări micuțe pe ele, ca niște iepuri, dar ciocurile aveau culorile curcubeului. Iarna era cel mai bine, fiindcă atunci pe insule veneau găște – șiruri lungi ca șuvițe de fum slobozind sunete cântate, ca o haită de câini, în licărirea rece a dimineții. N-are rost să fiu indignat de ce mi-a făcut Domnul la început, Arthur, fiindcă mi-a dat mult mai mult în schimb. Astă bucurie întrecea toate cele bucurii lumești pe care încercatu-le-am vreodată. Un lucru ciudat pe care-l avea corabia aceea era că se afla în ea o femeie moartă. Avea în mână o scrisoare care mi-a spus ce făcuseră și ceilalți. Și mai ciudat e că nu mă simțeam cătuși de puțin înspăimântat de ea că era moartă. Avea o față atât de calmă, că mi-era o adevărată tovarășă de călătorie. Simțeam un soi de comuniune, pe corabie și în mare. Nici nu știu cu ce m-am hrănit. După ce stătusem pe corabia aceasta vreme de o lună, a fost adus la noi Galahad. El mi-a dat binecuvântarea și m-a lăsat să-i sărut spada.

Arthur era roșu la față ca un curcan.

— Tu i-ai cerut binecuvântarea? întrebă el.

— Bineînțele.

— Mă rog! făcu Arthur.

— Una peste alta, am navigat pe corabia aceea șase luni încheiate. Timp în care am ajuns să-mi cunosc foarte bine fiul, și se părea că și el mă iubește. Foarte adesea, spunea cele mai curtenitoare lucruri. Am avut aventuri, tot timpul, cu felurite animale de pe Insulele-din-Afară. Erau nevăstuici de mare care fluierau minunat, și Galahad mi-a arătat pescărușii cum zboară deasupra apei, cu umbrele zburând sub ei, răsturnate. Mi-a spus că pescarii denumesc cormoranul Baba-Cloanța-Neagra, și că toți corbii trăiesc cât oamenii. Zburau în înaltul cerului și croncăneau, croncăneau, apoi se rostogoleau ca niște bolovani numai așa, de distracție. Într-o zi am văzut o pereche de ciori cu botul și labelle roșii: ce frumoase erau! Veneau atrase de muzica corabiei și vorbeau ca oamenii. Într-o luni, am ajuns la un pământ împădurit. Un cavaler alb a călărit până la țărm și i-a spus lui Galahad să iasă din barcă. Știam că va fi luat să găsească Sfânta Cupă, așa că am fost tare trist că nu puteam merge și eu. Îți amintești, când erai mic, cum câte un copil mai răsărit alegea dintre prichindeii de pîrîmp pe cei ce-aveau să intre în echipe, și-i alegea pe toți, numai tu rămâneai de căruță? Ei, cam așa m-am simțit și eu, doar că ceva mai rău. L-am rugat pe Galahad să se roage pentru mine. L-am cerut să-l implore pe Dumnezeu să mă țină în slujba lui. Ne-am sărutat apoi unul pe celălalt și ne-am luat rămas bun.

Guenever se plânse:

— Dacă pogorâse harul asupra ta, atunci eu nu mai înțeleg de ce-a trebuit să rămâi acolo.

— E greu, spuse Lancelot.

Își deschise mâinile și se uită între ele, la masă.

— Poate că intențiile mele erau rele, spuse el într-un târziu. Poate că, în sinea mea, am putea spune, inconștient, nu urmăream un adevărat scop de înălțare spirituală.

Regina deveni subtil radioasă în vreme ce asculta.

— Copilării, șopti ea, vrând să spună exact contrariul. Îi apăsă mâna cu căldură, iar Lancelot și-o retrase.

— Când m-am rugat să fiu *păstrat*, spuse el, poate era fiindcă...

— Mie mi se pare, interveni Arthur, că-ți permiți luxul unei conștiințe inutil de sensibile.

— Poate. Dar oricum ar fi, nu am fost ales.

Rămăsese așezat, privind frământarea mării dintre mâinile lui și auzind clămpănitul de lemn al găștelor de mare pe o stâncă de pe insulă.

— Corabia m-a dus iarăși pe mare, urmă el după un răstimp, pe un vânt teribil. Nu am dormit prea mult și m-am rugat, și m-am tot rugat. Am cerut ca, în ciuda faptului că nu am fost ales, să mi se permită să capăt câteva vești despre Sfânta Cupă.

În tăcerea care se așternu în încăpere, își urmăriră fiecare în parte, gândurile lui tainice. Ele lui Arthur ținteau la acest spectacol jalnic – imaginea unui om cu păcate

lumești, dar cel mai bun dintre ei, târându-se în urma acelor trei virgini supranaturali; truda lui silnică, curajoasă, zadarnică.

— Ciudat lucru, spuse Lancelot, cum oamenii care nu se pot ruga afirmă că rugăciunile nu sunt niciodată ascultate, cu atât mai mult cu cât cei care se roagă afirmă că rugăciunile lor primesc răspuns. Corabia m-a dus la miezul nopții, pe-o vijelie puternică, spre spatele castelului Carbonek. Ciudat, de asemenea, că acesta era chiar locul către care țințisem când am pornit-o. În momentul în care corabia trase la țarm, am știut că avea să-mi fie acordată o parte a dorinței mele. Nu puteam să văd totul cu ochii mei, fiindcă nu eram un Galahad sau un Bors. Dar ei au fost buni cu mine. Și-au încălcat firea lor, ca să fie buni. În spatele castelului era întuneric ca moartea. Mi-am pus armura, și am urcat sus. La intrarea scărilor erau doi lei, care încercau să-mi taie drumul. Mi-am tras spada să mă lupt cu ei, dar o mână m-a lovit peste braț. A fost o prostie din partea-mi, știu, să mă încred în spada mea, când aș fi putut să mă încred în Dumnezeu. Așa că mi-am făcut cruce cu brațul amorțit și am intrat înăuntru, și lei nu s-au atins de mine. Toate ușile erau deschise în afară de ultima, și-acolo am ingenuncheat. Când m-am rugat, s-a deschis și aceea. Arthur, poate să ți se pară minciună, așa cum îți spun. Nu știu în ce fel să fac cuvintele să zugrăvească totul. În spatele ultimei uși era o capelă. Erau la Liturghie. Oh, Jenny, ce biserică, ce biserică frumoasă cu luminile ei minunate și toate cele ce le vedeam în fața ochilor! Ai să spui: Ei, și ce? Flori și lumânări! Dar nu era vorba despre astea. Poate că nici măcar nu era vreuna. Era... era strigătul lor – puterea și gloria. Am avut nevoie de toate puterile, ca să mă târăsc înăuntru. Dar n-am putut intra, n-am putut, dragii mei Arthur și Jenny – era acolo o spadă care mă oprea. Galahad era înăuntru, și Bors și Percivale. Mai erau alți nouă cavaleri, din Franța și Danemarca și Irlanda; mai era acolo și doamna aceea din corabie. Acolo era și Sfânta Cupă, era acolo, Arthur, pe o masă de argint, precum și alte lucruri! Dar mie mi s-a interzis să intru, cu toată dorința mea arzătoare. Nu știu cine era preotul. Se poate să fi fost Iosif din Arimathaea, se poate să fi fost... ei, asta e. Am intrat, am intrat înăuntru să-l ajut – în ciuda spadei – fiindcă purta ceva prea greu ca să fie cărat. Am vrut doar atât, să-l ajut, Arthur, martor mi-e Domnul. Dar o suflare m-a lovit peste față la acea ultimă ușă, ca pala de vânt iscată într-un coș, și acolo pe loc am căzut fără simțiri.

În camera întunecată era un du-te-vino de slujnice. Hârdaiele și vedrele zornăiau pe scări și peste tot se ridicau valuri de abur. Când fetele călcau în băltoacele de apă de pe podele, făceau un zgomot nemaipomenit, și din camera cealaltă se azeau șoaapte mistuite amestecate cu zgomotul tainic al mătăsii.

Regina urcase cele șase trepte ale scăriței de lemn care ducea la baia ei, și acum stătea pe o scândură înăuntrul ei, cu capul răsărindu-i deasupra. Baia era ca un poloboc mare cu bere, și capul îi era învelit cu un turban alb. Era goală, în afara unui colier de perle. Într-un colț se găsea o oglindă – costase o grozăvie – iar în celălalt o măsuță pe care se puneau aromele și unsorile. În loc de pudrieră avea o pungă din piele de căprioară cu cretă pisată înăuntru, parfumată cu ulei de trandafir adus din cruciade. Peste tot pe dușumele, printre băltoace, era un talmeș-balmeș de ștergere de in pentru ca regina să-și usuce trupul, cutii cu giuvaericele, brocarturi, țoale de tot felul, jartiere, cămăși de zi și de noapte, care-i fuseseră aduse din cealaltă cameră să le aleagă. Pretutindeni zăceau tot felul de pălării disprețuite și condamnate, care căzuseră în dizgrație – forme ciudate și trecătoare pe care le adopta moda, arătând ca niște stingătoare de lumânări, ca bezele sau coarne de vacă. Plasele de păr care le țineau împreună erau împodobite cu perle, iar basmalele erau croite din mătase din Orient. Una dintre doamnele de onoare stătea în fața căzii reginei, ținând o mantie desfăcută pentru a fi inspectată de Regină. Era împodobită cu blazonul în chenar al soțului și tatălui ei: dragonul ridicat în picioare al Angliei și cei șase lei micuți și fermecători ai Regelui Leodegrance, trecând cu capul întors spre cel ce-i privea. Regele purta lei pe blazon, din pricina numelui său. Mantia aceasta avea un ciucure greu de mătase, asemenea cordonului unei draperii, pentru ca să o unească pe piept. Tivul de mătase era garnisit cu blană de veveriță de munte, albastru-argintie.

Guenever își pierduse înfățișarea sulemenită, și stătea, acceptând veșmintele ce-i erau prezentate, fără să facă tărăboi. Doamnele de onoare aveau un aer fericit. Mai mult de un an de zile serviseră o Regină capricioasă, crudă, irascibilă, nefericită. Acum era mulțumită cu orice și nu le mai alerga de colo-colo. Cu toatele erau sigure că Lancelot trebuie să fi devenit din nou iubitul ei. Dar nu era adevărat.

Guenever se holbă la cei șase leișori „*passant regardant*”¹⁰¹ – mărșăluiau cu limbile și labele lor roșii, făcând impertinent cu ochiul spre fundul lor și dând din cozile cu flăcări în vârf. Dădu din cap cu o privire adormită și mulțumită, iar doamna de onoare purtă mantia spre camera de îmbrăcare, făcând o reverență. Regina o privi cum se duce.

Puteai pretinde că Guenever era ea însăși un soi de mâncătoare de oameni, sau că era una dintre femeile acelea care stăruie să aibă mereu ultimul cuvânt. De fapt, era doar ce părea să fie la o cercetare superficială. Era frumoasă, optimistă, iute la mânie, stăruitoare, pretențioasă, impulsivă, lacomă, fermecătoare – avea deci toate

---

¹⁰¹ Trecând privind (fr.).

calitățile necesare pentru o canibală. Dar stânca de care se izbeau toate aceste explicații ușurate este că nu puteai vorbi despre preacurvie, referindu-te la ea. Nu exista nici un alt bărbat în viața ei, în afara lui Lancelot și a lui Arthur. Nu mâncase niciodată pe altcineva, în afara acestora. Și chiar pe aceștia nu i-a mâncat în adevăratul sens al cuvântului. Oamenii care au fost digerați de o leoaică au tendința să devină nuliți – să nu mai ducă altă viață decât pe cea din măruntaiele celei ce i-a devorat. Totuși, și Arthur și Lancelot, bărbații pe care aparent îi devorase, își duceau propriile lor vieți și-și îndeplineau singuri treburile care le reveneau.

O explicație a caracterului lui Guenever, cât de cât valabilă, este că era ceea ce îndeobște se numește o ființă „adevărată”. Adică nu genul de om pe care poți cu ușurință să-l expediezi, categorisindu-l sub o etichetă sau alta, ca „loială” sau „necinstită”, sau „capabilă de sacrificiu de sine” ori „geloasă”. Uneori era credincioasă, alteori nu. Nu se purta decât așa cum se purta ea însăși. Și trebuie să fi fost ceva în sinea ei, o oarecare sinceritate a inimii, fiindcă altfel nu ar fi reținut ea doi bărbați ca Arthur și Lancelot. Cei care se aseamănă se adună, zice un proverb – și de un lucru poți fi sigur, că bărbații ei erau amândoi generoși. Ceea ce înseamnă că și ea trebuie să fi fost o ființă generoasă. Tare greu e să scrii despre o persoană „adevărată”.

A trăit în vremuri de restriște, războinice, când viața tinerilor era la fel de scurtă ca cea a piloților profesioniști din secolul XX. În asemenea timpuri, moraliștii mai în vârstă erau mulțumiți să mai înmoaie strictețea legilor lor morale în schimbul apărării propriei lor vieți. Piloții condamnați, cu setea lor de viață și dragostea lor care va fi probabil pierdută atât de curând, ating o coardă neștiută din inimile femeilor sau poate că deșteaptă ca răspuns o bravadă. Generozitatea, curajul, cinstea, mila, facultatea de a privi viața scurtă în față – cu siguranță camaraderia și tandrețea – aceste calități pot explica de ce i-a atras Guenever și pe Lancelot și pe Arthur. Și mai mult decât orice altceva era curajul – curajul de a lua și a da din inimă, cât mai era încă vreme. Poeții le îndeamnă întotdeauna pe femei să aibă genul ăsta de curaj. Ea și-a cules bobocii de trandafiri când a putut, și lucrul izbitor e că a cules numai doi, pe care-i ținea tot timpul la inimă, și că aceștia doi erau cei mai buni.

Marea tragedie a lui Guenever era că nu avea copii. Arthur avea doi copii nelegitimi, și Lancelot îl avea pe Galahad – dar ea era cea care din toți trei ar fi trebuit cel mai mult să aibă copii și pe care aparent, Dumnezeu o făcuse să aibă niște copii atât de frumoși – ea era cea care rămăsese un vas gol, un țărnam fără mare. Țărnam era lucrul care o îndurera cel mai mult, când ajunsese la vârsta la care marea trebuia în cele din urmă să sece. Era lucrul care a prefăcut-o pentru scurt timp într-o femeie dementă, deși momentul acela mai era încă în viitor. Aceasta poate fi una dintre explicațiile dublei sale iubiri – poate că-l iubea pe Arthur ca pe un soț și pe Lancelot din pricina fiului pe care nu l-a putut avea.

Oamenii sunt lesne orbiți de Mese Rotunde și mărețe fapte de arme. Citești despre Lancelot care a făcut nu știu ce nobilă ispravă, și când venea acasă la

dulcineea lui, simțea așa, un fel de ură față de ea, fiindcă îi micșora sau îi strica realizările.

Dar Guenever nu putea să caute Sfânta Cupă. Nu putea să dispară în codrul englez în căutarea unor aventuri de un an de zile, singură cu sulița. Rolul ei era să stea frumușel acasă, deși era plină de pasiune, deși sinceră și flămândă în inima ei violentă și tandră. Pentru ea nu existau distracții recunoscute; doar ceea ce se poate compara cu partidele de bridge pentru doamnele din zilele noastre. Putea să șoimărească cu un erete, sau să joace baba-oarba, sau alte jocuri de copii. Acestea erau distracțiile femeilor mature de pe vremea ei. Dar șoimii mari, câinii de vânătoare, heraldica, turnirurile – toate acestea erau pentru Lancelot. Pentru ea, dacă nu cumva avea chef să toarcă sau să brodeze puțin, nu mai exista altă ocupație – în afară de Lancelot.

Așa că trebuie să ne imaginăm Regina ca pe o femeie care fusese jefuită de atributul său cel mai de seamă. Pe măsură ce se îndrepta spre vârsta dificilă, făcu lucruri ciudate. Avea chiar să fie bănuț de a fi otrăvit un cavaler. Deveni chiar nepopulară. Dar nepopularitatea este deseori un compliment – și Guenever, deși a trăit furtunos și a murit în cele din urmă oarecum neîmpăcată (ea nu era făcută pentru religie, ca Lancelot), nu a fost niciodată neînsemnată. Ea făcea tot ce fac femeile, pe de-a întregul regește, și în acel moment, în polobocul cu apă caldă, și cu mantia cu pui de lei în față, cu asta se ocupa. Făcea treburi regești.

După ce un om l-a văzut în mod practic pe Dumnezeu, oricât de uman ar fi el, nu te puteai aștepta să redevină imediat un amant îndatoritor. Când omul în cauză era Lancelot, în orice caz nebun după Dumnezeu, trebuia să fii în același timp excesiv de optimist și de crud ca să te aștepti să se comporte astfel. Dar vezi că femeile sunt crude tocmai în felul acesta. Nu acceptă scuze.

Guenever știa că Lancelot se va întoarce la ea. O știuse încă din momentul în care el se rugase să fie „păstrat”. Cunoașterea aceasta o trezise la viață ca pe o floare udată care era gata să se ofilească după zile întregi în care tânjise după un strop. Acest sentiment ștersese rujul și măturase mătăsurile cu care se împopoțonase și care-i stărniseră lui mila atunci când o văzuse prima dată după ce se întorsese. Îi rămânea acum numai sarcina de a împlini lin și pe de-a întregul unirea lor. Nu era nicio grabă.

Lancelot, care habar n-avea că o să-și trădeze iarăși multiubitul lui Dumnezeu de dragul Reginei, fu fericit de atitudinea ei – deși îl surprinse în același timp. Se temuse de vreo scenă teribilă de gelozie sau de învinuiri reciproce. Se frământase întrebându-se cum o să poată să-i explice copilei chinuite, întemnițată în ochii aceia mângăliți cu farduri că nu putea să vină la ea – că avea o obligație mai dragă inimii lui, oricât de mare ar fi durerea pricinuită de aceasta. Îi fusese teamă că-l va ataca, că-i va întinde jalnicele sale capcane – capcane care l-ar fi momit cu atât mai jalnic cu cât erau mai prost întocmite. Zău așa, de-abia știa cum să se poarte în fața tristului spectacol pe care-l bănuia.

În loc de asta, Guenever dăduse în floare și lepădase fardurile. Nu făcu asupra lui nici cea mai mică încercare de asalt, nu-l învinovăți în niciun fel. Îi zâmbise cu sinceră bucurie. Femeile, își spuse la sinea lui, cu mare înțelepciune, sunt niște fapte imprevizibile. Ba mai mult, putuse să discute toată problema cu deplină franchețe, și ea îi dăduse dreptate.

Guenever, stând în baie și uitându-se, fără să vadă, la lei de pe mantie, avea o privire adormită, de tainică fericire, când își aducea aminte de conversația lor. Avea în fața ochilor fața aceea urâtă și fermecătoare, vorbind așa de serios despre interesele inimii lui cinstite. Ea iubea interesele astea – îi plăcea ca bătrânul ostaș să-și urmeze atât de credincios dragostea lui nevinovată pentru Dumnezeu. Știa că era sortit înfrângerii.

Lancelot îi spusese, cerându-și iertare și implorând-o ca nu cumva să-l creadă cu gând de a o jigni: (1) că nu se putea să se întoarcă la vechiul mod de trai, după căutarea Sfintei Cupe; (2) că, de n-ar fi fost să fie dragostea lor vinovată, poate că i s-ar fi permis și lui să ajungă la Cupă; (3) că în orice caz ar fi fost periculos, fiindcă grupul celor din Orkney începea să se uite urât la ei, îndeosebi Agravaine și Mordred; și (4) că aceasta ar fi mare rușine, atât pentru ei, cât și pentru Arthur. Dânsul numerotase punctele cu grijă.

Cu alte prilejuri, încercă să-i explice, în cuvinte încurcate și cu mare greutate, pierzând o mulțime de vreme, despre felul în care-l descoperise pe Dumnezeu. Se gândi că dacă ar putea s-o convertească pe Guenever, aceasta ar rezolva problema morală. Dacă ar putea merge împreună la Dumnezeu, nu și-ar părăsi ibovnica și nici nu s-ar mai pune în discuție sacrificarea fericirii ei pentru cea a lui.

Regina zâmbi deschis. Doamne, ce scump era! Fusese de acord cu fiecare cuvânt pe care-l spusese el – ce mai, era o convertită în toată regula.

Își scoase apoi un braț alb din baie și se întinse să ia o perie de frecat cu mânerul de fildeș.

Totul părea să fie foarte bine în fierbințeala primelor clipe ale întoarcerii lui. Se poate ca Reginele să vadă mai departe în viitor decât oamenii de rând, dar chiar și viziunea lor pare să aibă o limită. Era plăcut să aștepti cu un dulce simțământ în piept, în vreme ce Lancelot își păstra credința în divinitate, timp de o săptămână sau, hai să zicem, o lună. Ei, dar când lunile se adunau unele după altele și se făceau un an, se schimbă povestea, nu mai era chiar așa de plăcut. Poate că până la urmă o să cadă el iarăși în dulcele păcat – poate, nu zic ba. Numai că vezi că se mai și întâmplă ca o femeie să aștepte cam prea multșor să-i vină fericirea și victoria – s-ar putea să fie prea bătrână când o veni ca să se mai poată bucura de ea. N-ar fi curată neghiobie să tot stai și să stai și s-aștepti să-ți cadă fericirea în poală, când ea se află în pragul ușii și Timpul te zorește?

Guenever începu să mocnească și să fiarbă încet, nu mai puțin înfloritoare, dar tot mai furioasă. În adâncul pieptului ei, se strângeau semne de mare furtună, pe măsură ce în cupa timpului se adăugau lunile lui de sfințenie. Sfințenie? Pe naiba, egoism – așa își plângea ea soarta – egoismul care abandonează un alt suflet pentru a și-l salva pe al său propriu.

Povestea lui Bors, care lăsase douăsprezece presupuse domnițe să fie zvărlite din turnul castelului mai degrabă decât să le scape cu prețul comiterii păcatului mortal, o cutremurase până-n fundul inimii. Și Lancelot, Lancelot făcea acum același lucru. Sigur că da, lui îi convenea, pentru că el se simțea foarte bine cu toți cavalerii și misticismul și toate recompensele lumii lui de bărbați – ce-l costa să facă marea renunțare? Dar vezi că pentru o renunțare e nevoie de doi, tot așa cum e nevoie de doi pentru dragoste sau sfadă. Nu era ea un corp neînsuflețit să-l stăpânești, să-l iei și să te lepezi de el după bunul tău plac. Nu te poți lepăda de inima unei femei așa cum renunți la băutură. Da, băutura e a ta, o cumperi și n-ai decât să pui punct – nu mai beau și gata! Dar sufletul iubitei nu-i al tău: nu-ți stă la dispoziție să faci ce poțesteți cu el; ai o datorie față de el.

Lancelot vedea aceste lucruri la fel de clar ca și cutezătoarea Guenever – și, pe măsură ce relațiile lor se înrăutățeau, era pus într-o situație tot mai dificilă, trebuind să-și urmeze gândul. Pentru el era cam același lucru cum fusese și pentru Bors, când se amestecase călugărul neînarmat. În ceea ce-l privea numai pe el, avea tot dreptul să stăruie să se dăruiască Domnului pe care-l iubea, la fel cum Bors îi cedase lui Lionel fără luptă. Dar când Guenever se arunca asupra lui, așa cum se aruncase călugărul asupra lui Bors, avea el oare dreptul să-și sacrifice vechea lui iubire, așa cum fusese sacrificat nefericitul sihastru? Lancelot, ca și Regina, a fost șocat de soluția lui Bors. Inimile celor doi îndrăgostiți erau prea generoase pentru a se potrivi cu dogma. Generozitatea este cel de-al optulea păcat mortal.

Lucrurile ajunseră să se lămurească într-o dimineață, în vreme ce cinau împreună, singuri în solariu. Pe masă, între ei, stătea un instrument muzical de pe vremuri care se numea regal. Instrumentul arăta ca două biblii mari. Guenever cântase o bucată scurtă de Maria Franțuzaica, iar Lancelot își croia cu greu drum

printr-o altă piesă de cocoșatul din Arras, când deodată Regina își puse mâna dreaptă pe toate notele pe care le putea acoperi și apăsă amândouă bibliile cu cea stângă. Regalul scoase un scrâșnet îngrozitor și încremeni.

— De ce-ai făcut asta?

— Pleacă mai bine, spuse ea. Du-te. Pornește într-o Expediție. Nu vezi că mă sfârșești cu zile?

Lancelot trase o dată adânc aerul în piept și spuse:

— Ba da, văd, în fiecare zi.

— Atunci mai bine te-ai duce. Nu, nu-ți fac nicio scenă. Nu vreau să mă cert cu tine pentru asta, și nici nu vreau să-ți schimb gândul. Dar cred că ar fi mai frumos din parte-ți să pleci.

— Vorbești de parcă ți-aș face rău cu bună-știință.

— Nu. Nu e vina ta. Dar uite c-aș vrea să pleci, Lance, să mă lași puțin să mă odihnesc. Numai puțin. Nu-i nevoie să ne certăm pentru asta.

— Dacă vrei să plec, am să plec, fără îndoială.

— Da, vreau să pleci.

— Poate c-ar fi mai bine.

— Lance, vreau să-ți dai seama că nu încerc să te trag pe sfoară, să te păcălesc cu ceva, sau să te silesc la ceva. Mă gândesc doar că n-ar fi rău să ne despărțim o vreme, o lună sau două, așa, ca între prieteni. Numai atât.

— Știu că n-ai încerca să mă păcălești vreodată, Jenny. Și eu nu mai știu ce să fac. Speram c-ai să mă înțelegi. C-ai să înțelegi ce s-a întâmplat cu mine. Ar fi fost ușor să pricepi, dacă ai fi fost și tu pe corabia aceea, sau ai fi simțit și tu ce-am simțit eu. Dar nu te pot face să simți, fiindcă tu nu ai fost acolo, așa că tare mi-e greu. Mă simt de parcă te-aș sacrifica sau, dacă vrei, de parcă ne-am sacrifica pe amândoi pentru un nou fel de iubire... Și pe lângă asta, adăugă el, întorcându-și capul într-o parte, nu înseamnă că... că n-aș dori și vechea mea iubire.

După ce rămase tăcut vreme de un minut, uitându-se pe fereastră cu mâinile atârându-i nefiresc de liniștite, urmă cu o voce aspră, tot fără să se întoarcă:

— Dacă vrei, o să începem din nou.

Când se întoarse de la fereastră, camera era pustie. După-masă, ceru să o vadă pe Regină, la ușa odăii ei, dar primi numai un mesaj verbal, implorându-l să facă precum îl rugase. Își împachetă puținele catrafuse pe care le avea, neînțelegând ce se întâmplase, dar simțind că trecuse la un fir de păr de nenorocire. Își luă rămas bun de la bătrânul său scutier cocârjat, care era acum în orice caz prea bătrân ca să mai meargă cu el și plecă a doua zi de dimineață de la Camelot.

Dacă doamnele de companie erau mulțumite de presupusa reînnoire a intrigii amoroase a Reginei, totuși alții de la Curte nu erau. Sau, dacă erau cumva mulțumiți, încercau o plăcere crudă, la pândă. Tonul Curții se schimbase pentru a patra oară.

Mai întâi fusese primul simțământ, tovărășia de tineri prin care își lansase Arthur prima lui mare cruciadă – al doilea al rivalității cavalerești care cu fiecare an devenea tot mai perimată în cea mai mare dintre Curțile Europei până ce se transformase aproape într-o dușmănie și o concurență fără conținut. Apoi entuziasmul Cupei mistuise aerul stricat într-o frumusețe cu viață scurtă. Acum venise cea mai tristă ori mai împlinită perioadă, în care elanurile de entuziasm fuseseră definitiv stinse, și mai rămăsese să profiți doar de faimosul nostru cel de-al șaptelea simț. Curtea avea acum „cunoașterea lumii”: culegea fructele împlinirii, civilizației, *savoir-vivre*, bărfei, modei, răutății și a spiritului larg al scandalului.

Jumătate din cavaleri fuseseră uciși – cea mai bună jumătate. De ce se temuse mai mult Arthur de la începutul Expediției Cupei, tot nu scăpase. Dacă atingi perfecțiunea, mori. Nu mai rămăsese nimic să-i ceară Galahad Domnului, decât moartea. Cei mai buni cavaleri se îndreptaseră spre țărâmul perfecțiunii, lăsând pe seama celor mai răi să asedieze cetățile. Drept e că mai rămăsese o plămadă de dragoste – Lancelot, Gareth, Aglovale și câțiva zaharisiți bătrâni, precum Sir Grummore sau Sir Palomides: dar tonul era dat în altă parte. Venea dinspre mâniile posace ale lui Gawaine, zorzoanele lui Mordred și sarcasmele lui Agravaine. Tristram nu-i făcuse iubirii niciun serviciu în Cornwall. O Mantie fermecată făcuse înconjurul țării, și un asemenea veșmânt, vedeți domniile-voastre, cică putea fi îmbrăcat numai și numai de o soție credincioasă, nu de orișice muiere – ori poate că era vorba de un corn, și el tot fermecat, din care putea să bea bineînțeles, tot o nevastă care nu călcase vreodată pe de lături. Fusese înfățișat un mârșav de scut ipocrit care nu era decât un rânjet plin de subînțelesuri murdare la adresa anumitor ibovnici de înaltă spiță, un scut al cărui blazon era o aluzie privitoare la încornorați. Fidelitatea maritală devenise subiect de bărfă. Hainele deveniră excentrice. Vârfurile lungi ale papucilor lui Agravaine erau prinse cu lanțuri de aur de jartierele de sub genunchi, cât despre vârfurile încălțărilor lui Mordred, lanțurile lor erau prinse de o cingătoare din jurul taliei. Surtucele lor, care la început serviseră să acopere armura, erau lungi în partea din spate și ridicate în față. D-abia puteai să mai mergi de teamă ca nu cumva să calci pe mânecile care atârnavă. Doamnele erau silite să-și radă frunțile și să n-arate pic de păr, dacă voiau să se țină în pas cu moda, în timp ce mânecile lor trebuiau să fie înnodate dacă voiau să nu măture podelele cu ele. Domnii își arătau picioarele într-o măsură la fel de surprinzătoare. Veșmintele le erau colorate în două culori. Uneori un picior era roșu, iar celălalt verde. Și nu-și purtau îmbrăcămintea de carnaval necuviincioasă dintr-un simțământ de veselie nestăpânită. Mordred își purta cu dispreț încălțărilor lui ridicole: nu erau decât o satiră la adresa lui însuși. Curtea era modernă.

Așa că mulți ochi erau ațintiți acum asupra lui Guenever – nu ochi plini de aspră bănuială și nici înduioșați de caldă complicitate, ci privirile arse de plictis ale calculului mărunț și cele reci ca gheața ale societății moderne. Pisicile mieroase pândeau liniștite în fața găurii șoricelului.

Mordred și Agravaine gândeau că Arthur e un ipocrit – așa cum trebuie să fie toți oamenii de bună-cuviință, dacă presupui că poate exista buna-cuviință. Pe Guenever o găseau barbară.

La Beale Isoud, spuneau ei, făcuse într-un mod civilizat un încornorat din Regele Mark. O făcuse cu stil, în mod public, elegant, cu cel mai bun-gust. Toată lumea putuse să facă tot felul de aluzii Regelui în legătură cu aceasta și să se distreze de minune. Avea un talent înăscut pentru straie și podoabe, pentru niște pălării trăsnete, care o făcuseră să arate ca o vițică cherchelită. Unde mai pui că risipise milioane din averea lui Mark pentru limbi de păun la cină.

Guenever, pe de altă parte, se îmbrăca întocmai ca o țigancă, petrecea ca o cumătră portareasă de la o casă de raport și-și ținea iubitul în taină. Pe deasupra, mai era și o pacoste. N-avea nici urmă de simț al stilului. Îmbătrânea fără pic de grație, și plângea sau făcea scene ca o țăță care vinde pește în piață. Se zvonea cum că-l trimisese pe Lancelot în lume după un scandal teribil, în cursul căruia l-ar fi învinovățit că ar mai iubi și alte femei. Se zicea că ar fi strigat: „Las’că văd eu că zi cu zi dragostea-ți începe să se stingă.” Mordred spuse, cu vocea lui muzicală și echivocă, că, de bine de rău, o nevastă de pescar mai înțelegea el, dar cum stau lucrurile cu o ibovnică, care nici măcar de pescar nu e. Vorba aceasta de duh fu cunoscută curând de toată Cartea.

Arthur, rezervat, și nefericit în noua atmosferă care începuse să se înstrăineze de dânsul, în loc ca el să fie cel ce da nota, se mișca prin palat în hainele lui simple, încercând să fie politicos. Regina, mai agresivă – pe când o cunoscuse întâia dată fusese o fată îndrăzneată, după câte își aducea el aminte, cu păr negru și buze roșii, scuturându-și șuvițele de pe frunte – ieși în întâmpinarea noii situații și încercă să-i facă față, distrându-se și pretinzând că și ea e în pas cu moda. Iarăși căzu în patima sulimanurilor și gătelilor pe care le lăsase când se întorsese Lancelot. Începu să se poarte de parcă era o mică smintită. Toate domniile mărețe au asemenea spații goale, în care Coroana devine nepopulară.

Năpasta veni deodată, pe când Lancelot era plecat. Senzația de pericol care plutise mereu în aer de la întoarcerea din Expediția Sfintei Cupe se cristaliză deodată în cursul unui ospăț dat de Regină.

Se pare că Gawaine era mort după fructe. Cel mai mult îi plăceau merele și perele – și sărmana Regină, doritoare de succes în noul ei rol de amfitrioană la modă, avu o deosebită grijă să aibă la masă niște mere frumoase, atunci când dădu un ospăț pentru douăzeci și patru de cavaleri, printre care și Gawaine.

Știa că șleahța celor din Cornwall și Orkney fusese întotdeauna o amenințare pentru năzuințele soțului ei – și Gawaine era acum șeful clanului. Spera ca ospățul să fie un succes, să contribuie la noua atmosferă, la noul „stil”, spera să reușească să

dea și ea o masă sofisticată. Încearca din răspuțeri să-și împace criticii, devenind o gazdă curtenitoare precum La Beale Isoud.

Din nefericire, mai erau și alți oameni care știau de slăbiciunea lui Gawaine pentru mere și încă mai existau amarele sentimente stârnite de moartea celor din neamul Pellinore. Arthur reușise să-l lecuiască pe Sir Aglovale de gândul răzbunării sale, e adevărat, și vechea vrajbă părea să se fi vindecat. Dar uitate că era un cavaler pe nume Sir Pinel, care era o rudă îndepărtată de-a Pellinorilor, și el gândea că răzbunarea era indispensabilă. Sir Pinel otrăvi merele.

Otrava e o armă rea. În cazul acesta, cum deseori se întâmplă, ea lovi în altă parte, și un cavaler irlandez, pe care-l chema Patrick, mănca mărul destinat lui Gawaine.

Puteți să vă închipuiți situația: cavalerii livizi, sărind în picioare în lumina lumânărilor, zadarnicele încercări de ajutor, și ochii lor bănuitori căutându-i pe ai celorlalți, cu rușinată neîncredere. Toată lumea îi cunoștea slăbiciunea lui Gawaine. Cei din familia lui nu fuseseră niciodată favoriții Reginei, acum atât de nepopulară. Și-apoi, chiar ea dăduse ospățul. Iar Pinel nu era în situația de a explica nimic. Cineva din încăperea aceea îl ucisese pe Sir Patrick, din greșală, în locul lui Gawaine, și până ce va fi descoperit ucigașul, toți vor fi copleșiți de aceeași bănuială. Sir Mador de la Porte – mai pompos decât restul, sau mai răuvoitor, ori mai cârcotaș – sfârși prin a da glas gândului care trecea prin mintea tuturor. O acuză pe Regină de trădare.

În zilele noastre, când o problemă de justiție este obscură și dificilă, fiecare parte angajează avocați ca să discute chestiunea. În zilele acelea, clasa dominantă angaja luptători, ca să lupte chestiunea – ceea ce avea același rezultat. Sir Mador se hotărî să economisească cheltuiala pentru un luptător, luptând chiar el pentru propriul lui proces, și stăruia că și Guenever trebuie să-și încredințeze cauza unui luptător, care să o apere. Arthur, a cărui întreagă filosofie a regalității atârna de justiție în loc de putere, nu putu face nimic ca să-și scape soția. Dacă Mador a cerut Tribunalul de Onoare, atunci trebuie să îl aibă. Și Arthur nu putea lupta în pricina nevestei lui, tot așa cum persoanelor căsătorite nu li se permite să depună una împotriva alteia la procesele din zilele noastre.

Poftim, ce mai încurcătură! Suspiciunea și zvonurile și contraacuzările întunecaseră cazul aproape înainte ca să înceapă de-a binelea. Vrajba Pellinore, vechea dușmănie Pendragon-Cornwall, complicația cu Lancelot, și apoi moartea neașteptată a unei persoane nu prea clar legată de niciunul dintre cazurile de mai înainte – toate acestea se amestecau într-o răbufnire de venin care se răsucea în jurul Reginei. Dacă Lancelot ar fi fost acolo, ar fi fost el acela care ar fi luptat pentru ea. Dar ea-l trimisese în lume – nimeni nu știa unde se afla, unii gândeau că poate la părinții lui în Franța. Probabil că dacă s-ar fi știut că e de găsit, Sir Mador și-ar fi înghițit acuzația.

Poate că-i mai bine să nu mai stăruim asupra zilelor dinaintea judecății prin luptă – să nu mai descriem femeia disperată, îngenunchată în fața lui Sir Bors, care nu o agrease niciodată înainte și care acum, de curând întors din virginala sa

dobândire a Cupei, ținea încă și mai puțin la ea. Îl imploră să lupte pentru ea, dacă Lancelot nu putea fi găsit. Trebui să-l implore pentru asta, sărmana făptură, fiindcă atmosfera la Curte atinsese o asemenea încordare, încât nimeni nu voia să-i accepte investitura. Regina Angliei nu era în stare să dispună de un luptător.

Noaptea dinaintea bătăliei fu cea mai cruntă. Toată noaptea, nici ea și nici Arthur nu putură să închidă un ochi. El credea cu tărie în nevinovăția ei, dar nu putea să se amestece în cursul justiției. Ea, afirmându-și patetic și fără încetare inocența, deși se găsea în încurcătură tocmai datorită celuiilalt necaz, știa că noaptea următoare putea s-o vadă arsă pe rug. Erau împreună martorii tragediei și umilinței Mesei lor, umilință de la care nimeni nu voia să-i salveze – și știau că Regina acestei Mese Rotunde era acum numită, cu o singură suflare, o nimicitoare de buni cavaleri. În întunericul chinuitor, Arthur strigă deodată plin de disperare:

— Oh, ce oare te mână, că nu-l poți pre Sir Lancelot suferi lângă tine?

Și tot așa a continuat chinul până dimineață.

Sir Bors, misoginul, consimțise în silă să lupte pentru Regină, dacă nu putea fi găsit nimeni altcineva să facă treaba asta. Îi explicase că nu prea era în regulă așa ceva, fiindcă el însuși fusese prezent la ospăț – dar, atunci când fu descoperit de Arthur cu Regina îngenunchată la picioarele lui, roșise, o sculă în picioare și consimți. Apoi dispăruse o zi sau două, fiindcă procesul n-avea să aibă loc decât peste două săptămâni.

La Westminster fusese pregătită o pajiște pentru luptă. În jurul terenului întins fusese ridicată o baricadă de bușteni solizi, ca un țarc pentru cai – iar în mijlocul terenului nu se găsea nicio barieră. Pentru o lupte obișnuită cu sulile, fără îndoială că ar fi existat asemenea barieră: dar în acest caz, lupta avea să se poarte *à outrance*, ceea ce însemna că se putea sfârși cu spada în mână, pe jos, așa că bariera fu lăsată de o parte. Într-o parte fusese ridicat un cort pentru Rege, și un altul pentru Conetabil, în cealaltă parte.

Țarul și corturile erau împodobite cu fâșii de pânză. La fiecare capăt al arenei era câte o intrare acoperită, cam cum este cea plină de dramatism pe unde intra artiștii de circ în arenă. Într-un colț al țarcului, lesne de văzut pentru toți care aveau ochi să vadă, se afla un snop de vreascuri în mijloc cu o prăjină de fier, care nu putea să ardă sau să se topească. Asta o aștepta pe Regină, dacă legea se ridica împotriva ei. Înainte ca Arthur să-și fi început misiunea vieții sale, un om care ar fi acuzat-o pe Regină de mai știu eu ce, ar fi fost executat pe loc. Acum, datorită propriei sale opere, trebuia să fie gata să-și ardă nevasta.

Căci o nouă idee începuse să se încropească în mintea Regelui. Eforturile de a săpa un canal pentru Putere dăduseră greș, chiar atunci când aceasta fusese îndrumată pe căile spiritului, și acum mergea pe dibuite pe calea abolirii ei. Se hotărâse să nu mai încerce vreo soluție cu Puterea – ci doar s-o rețeze, bucată cu bucată, până la rădăcină, stabilind cu totul alte norme. Băjbăia nesigur după Dreptate, ca un criteriu propriu, numai al său – spre Justiție ca un lucru abstract care nu se bazează pe putere. Peste câțiva ani avea să inventeze Dreptul Civil.

Era o zi friguroasă. Panglicile de pânză stăteau întinse pe eșafodajul țarcului și corturilor, iar flamurile tremurau încordate în bătaia vântului. Într-un colț, călăul își sufla în mâini, stând cât mai aproape de vasul cu mangal de la care urma să ia focul pentru rug. Heralzii din cortul Conetabilului își umeziră buzele, pe care suflarea vântului le crăpa, înainte de a-și ridica trompetele la gură. Guenever, stând între străjeri, sub ocrotirea Conetabilului trebui să ceară să i se aducă un șal. Oamenii băgară de seamă că arăta slăbită. Avea fața suptă a unei femei între două vârste, așteptând încordată și cu stoicism între fețele vânjoase ale oștenilor.

Bineînțeles, tot Lancelot a fost acela care a scăpat-o până la urmă. Bors reușise să-l găsească la o mănăstire, în cursul absenței sale de două zile, și acum reveni, tocmai la vreme ca să se lupte pentru Regină cu Sir Mador. Nimeni din cei care-l cunoșteau nu s-ar fi așteptat să facă altcumva, fie că fusese sau nu alungat în

dizgrație – dar, cum se crezuse că părăsise țara, întoarcerea lui avu un veritabil efect dramatic.

Sir Mador ieși din cotlonul lui de la capătul dinspre miazăzi al arenei și dădu glas acuzației, în vreme ce heraldul suflă din goarnă. Sir Bors ieși din gaura lui dinspre nord să parlez ceva cu Regele și Conetabilul – o discuție sau o explicație lungă și neclară, pe care oamenii nu o putură prinde din cauza vântului potrivnic. Spectatorii deveniră agitați, întrebându-se care-i baiul și de ce nu pornește bătălia în modul obișnuit. Apoi, după mai multe drumuri de la cortul Regelui la cel al Conetabilului și viceversa, Sir Bors se întoarse în propria lui vizuină. Urmă o pauză penibilă în cursul căreia o javră neagră de salon cu un nas de pugilist cu experiență scăpă în arenă și fugi mâncând pământul după cine știe ce lucru cunoscut numai de ea. Unul dintre șefii heralzilor o prinse și-o legă cu șiretul de la trompetă, la care toată lumea izbucni în ovații ironice. Apoi se așternu tăcerea, și doar vânzătorii ambulanti își laudau marfa de nuci și turtă dulce.

Lancelot ieși din vizuina dinspre nord, însemnată cu blazonul lui Bors – și imediat toată lumea din amfiteatru îl recunoscă, deși era deghizat. Tăcerea care se lăsă era atât de perfectă, de parcă toți și-ar fi ținut în aceeași clipă suflarea.

Nu se întorsese din condescendență față de Regină. Explicația plină de cruzime că „ar fi renunțat la ea” ca să-și salveze sufletul și că acum s-ar fi întors la ea dintr-un simț de dramatică mărinimie, nu era adevărată. Lucrurile erau nițel mai complicate.

Necazul cavalerului acestuia, încă din copilărie – din care nu a ieșit niciodată complet – era că pentru el Dumnezeu însemna o persoană reală. Nu era o abstracțiune care te pedepsea dacă erai rău și te răsplătea dacă erai bun, ci o persoană reală ca Guenever, sau ca Arthur, sau ca oricare altul. Bineînțeles își dădea seama că Dumnezeu era mai bun decât Guenever sau Arthur, dar esențialul e că era o ființă cu caracteristici personale, Lancelot avea chiar o idee clară despre cum arăta, și ce simțea – și trebuie spus că întrucâtva era îndrăgostit de această persoană.

Cavalerul Rău-Făcut nu făcea parte dintr-un Etern Triunghi. Era un Etern Patruater, care era tot atât de etern pe cât era de patruater. Nu renunțase la ibovnica lui fiindcă îi era teamă să nu fie pedepsit de mai știu eu ce fel de Bau-Bau, ci era vorba de o confruntare între două persoane pe care le iubea. Una era Regina lui Arthur, cealaltă o prezență necuvântătoare care celebrase Mesa de la Castelul Carbonek. Din nefericire, cum se întâmplă deseori în chestiunile de amor, cele două obiecte ale afecțiunii lui erau contradictorii. Aproape că era ca și cum ar fi fost confruntat cu o alegere între Jane și Janet – și s-ar fi îndreptat spre Janet, nu fiindcă i-ar fi fost teamă că ea l-ar fi pedepsit dacă rămânea cu Jane, ci fiindcă simțea cu profundă milă și căldură sufletească, că pe ea o iubește mai mult. Se poate chiar să fi crezut că Dumnezeu avea mai multă nevoie de el decât Guenever. Acesta era miezul problemei, mai mult de natură emoțională decât morală, și această alegere îl făcuse să se retragă la mănăstirea aceea, unde sperase să-și lămurească lucrurile.

Și totuși, poate că n-ar fi chiar drept să spunem că nu se întorsese și din anumite pricini de generozitate. Era un om generos. Era un „maestro”. Chiar dacă nevoia lui Dumnezeu de el era mai mare în timpuri normale, acum era evident că prima lui dragoste avea urgent trebuință de ajutorul lui. Poate că un om care o părăsise pe Jane pentru Janet are destulă simțire în el ca să se întoarcă la Jane, când ea e într-o situație disperată, și acea simțire ar putea fi comparată cu mila sau mărinimia sau generozitatea – dacă n-ar fi demodat și chiar un pic dezgustător să mai crezi în zilele noastre în aceste sentimente. Lancelot, în orice caz, care se lupta cu iubirea lui pentru Guenever ca și cu cea pentru Dumnezeu, se întoarse la ea de îndată ce află că are necazuri și, când îi văzu fața strălucitoare așteptându-l sub escorta rușinoasă, inima i se încrâncenă sub cămașa de zale de un simțământ pătrunzător – numește-l cum vrei, dragoste sau milă.

Inima lui Sir Mador de la Porte se strânse în același timp – dar gata, era prea târziu să mai dea înapoi. Fața i se făcu stacojie în coiful care i-o acoperea și unde nimeni nu o putea vedea și simți ca o fierbințeală sub stratul de paie care-i căptușea coiful. Apoi se întoarse în propriul lui colț și dădu calului pînteni.

E ceva tare frumos în felul în care plutește în aer o lance ruptă. Dedesubt, sub ea, pe pământ, zarva se desfășoară înainte. Mișcarea leneșă cu care lancea se ridică în aer, dându-se peste cap, silențios și fără vlagă, pe măsură ce evoluează într-un balet grațios, contrastează cu tumultul de pe pământ. Pare superioară considerațiilor pământești și parcă nu se mișcă repede. Mișcarea rapidă care era, în cazul de față, doborârea lui Sir Mador pe la coada calului și cu picioarele în sus – se desfășură sub evoluția lăncii în aer, care-și execută propria sa piruetă de sine stătătoare cu grațioasă detașare și coborî altundeva, când toată lumea uitase de ea. Lancea lui Sir Mador ateriză drept în vârf, datorită vreunui capriciu balistic, tocmai în spatele șefului heralzilor care ținea javra cea neagră. Când omul se întoarse puțin mai târziu și văzu lancea exact în spatele lui, aproape că i se uita peste umăr, tresări a uimire.

Sir Lancelot descălecă, ca să nu aibă avantajul calului asupra adversarului său. Sir Mador se ridică și începu să lovească nebunește cu spada, încercând să-și atingă adversarul. Era grozav de stârnit.

Fură necesare două lovituri ca să-l termine pe Sir Mador. La prima căzătură, când Lancelot veni spre el ca să-i accepte capitularea, îl apucă nu știu ce nebulie și se zvârli de jos asupra semețului său adversar. A fost o lovitură murdară, fiindcă îl izbi în vîntre de jos în sus, tocmai în locul unde armura, de bine-de rău, trebuie să fie ceva mai slabă. Când Lancelot se retrase, ca să-l lase pe Mador să se ridice dacă dorea să continue să lupte, se văzu că sângele îi șiroia pe apărătoarea de picioare. Era ceva îngrozitor în felul răbdător în care se retrase, deși fusese rău de tot înjunghiat în coapsă. Dacă și-ar fi pierdut cumpătul, încă ar fi fost mai ușor de suportat.

A doua oară, apărătorul Reginei îl doborî pe Sir Mador mai zdravăn. Apoi îi smuci coiful cât colo.

— Bine, atunci, spuse Sir Mador. Mă dau bătut. Am greșit. Cruță-mi viața.

Lancelot făcu un lucru frumos. Cei mai mulți cavaleri ar fi fost satisfăcuți că au câștigat procesul Reginei și ar fi lăsat lucrurile așa. Dar Lancelot avea un soi de considerație metodică pentru oameni – era sensibil la lucrurile pe care aceștia le-ar putea simți acum ori în viitorul probabil.

— Îți voi cruța viața, spuse el, numai dacă îmi vei făgădui că nu se va scrie nimic despre otrăvire pe mormântul lui Sir Patrick. Nimic despre Regină.

— Făgăduiesc, spuse Mador.

Apoi, în vreme ce pledantul înfrânt era purtat afară din arenă de câțiva doftori, Lancelot se duse spre loja regală. Regina fusese de îndată eliberată și acum se afla acolo cu Arthur, care spuse:

— Scoate-ți coiful, străine.

Când se descoperi, simțiră cum îi năpădește un val de dragoste și de compasiune la revederea chipului pocit, atât de cunoscut, în timp ce Lancelot stătea în fața lor, sângerând abundent.

Arthur coborî din lojă. O făcu pe Guenever să se ridice în picioare, îi luă mâna și o conduse în arenă. Făcu după cum se cuvine o plecăciune în fața lui Sir Lancelot, și îi trase mâna lui Guenever, așa încât și ea îi făcu o reverență de toată frumusețea. Făcu acestea în fața tuturor oamenilor săi. Vorbi apoi în graiul de modă veche, și spuse cu glas răsunător:

— Multă mulțămire domniei-tale, căci mare îți fu truda și izbânda întru desfătarea sufletului și minții noastre și a Reginei mele.

Guenever, în spatele feței zâmbitoare și plină de iubire, suspina de parcă inima îi stătea să-i spargă pieptul.

Și uite că se întâmplă ca acuzația în cazul uciderii lui Sir Patrick să fie lămurită chiar în ziua următoare, când sosi Nimue cu o explicație obținută prin clarviziune. Merlyn, înainte de-a o lăsa să-l zăvorască în peșteră, îi dăduse pe mână Afacerea Britanici. O pusese să-i promită – asta era tot ce putu să facă – că va avea chiar ea grijă de Arthur, acum că-i cunoștea vrăjile. Se dusese apoi cu supușenie în temnița lui, aruncându-i o ultimă, lungă, pasionată privire. Nimue, deși zăpăcită și nu prea punctuală, era în felul ei o fată bună. Apăru cu o zi întârziere, povesti cum ajunsese mărul să fie otrăvit și se duse la treburile ei. Sir Pinel confirmă declarația, fugind chiar în aceeași dimineață și lăsând o mărturisire scrisă, iar toți trebuiră să admită că mare noroc a fost că Sir Lancelot se afla pe-aproape.

Nu chiar așa de mare a fost norocul și pentru Regină. Era teafără și nevătămată, asta-i drept – dar incredibilul se întâmplă. În ciuda lacrimilor, în ciuda izbucnirii de simțăminte care se iscaseră iarăși între ei, Lancelot stăruia să rămână credincios Cupei sale.

— Păi cum nu, te cred că-i convine, exclamă ea – devenea pe zi ce trece tot mai nebună, și oamenii din jurul ei sufereau văzând-o în halul acela – sigur că da, lui ce-i pasă!

Era grozav să învăluiască totul în plăcerea asta nou-nouță. Avea un sentiment mareț, auzi vorbă, plată bună pentru vigoarea și limpezimea și înălțarea inimii. Mai știi, poate că Dumnezeu ăla al lui îi dădea ceva pe care nu i-l putea da ea. Poate că era mai fericit cu Dumnezeu și mâine-poimâine o să înceapă să facă și miracole în stânga și-n dreapta. Dar ea, cu ea ce-o să se întâmple? El nu se gândea la ce promise ea de la Dumnezeu. Situația era exact la fel, ea-l ocăra de parcă ar fi părăsit-o pentru altă femeie. Îi luase ce-avea ea mai bun, și-acum, că era bătrână și nefolositoare, se ducea altundeva. Se purta cu egoismul animalic al bărbatului, luând tot ce se putea dintr-o parte și apoi, când nu mai avea ce lua, gata, pe-aci ți-e drumul! Era o secătură! Și când te gândești că îi trecuse prin cap să se încreadă în el! Dar acum, gata, s-a șters pe bot, nu-l mai iubea nici atâtca, și nu l-ar fi lăsat să se apropie de ea nici dacă s-ar târi în genunchi. De fapt, îl disprețuise încă înainte de a începe căutarea Cupei – da, îl disprețuia și se hotărâse să termine cu el. Nu care cumva să gândească ca el o părăsește pe ea, nu, nici gând, tocmai pe dos. Ea-l alunga, îl arunca la gunoi ca pe-o cârpă murdară, fiindcă nu simțea nimic altceva decât dispreț pentru el. Pentru el și pentru pozele lui de îngâmfat și pentru căpățâna lui și pentru meschinăria și trufia și prostia lui. Pentru micul lui Dumnezeu neserios și pentru minciunile lui lăcrimoase, bune de adormit copiii. Așa, și dacă tot e vorba să-i spună adevărul, poftim, că nu mai avea niciun chef s-o ascundă, ci să afle atunci dânsul că era la Curte un cavaler tânăr care și devenise amantul ei: ehe, ba chiar fusese amantul ei încă mult înainte de Expediția Cupei. Era un tânăr mult mai frumos decât Lancelot. Ce să facă ea cu o cartoafă bătrână și acrită, când avea la picioarele ei un flăcău zdravăn și rumen în obraji care o adora, da, ăsta-i cuvântul, adora și pământul pe care călcau pașii ei? Mai bine să se

întoarce jupân Lancelot la Elaine a lui, la mama celebrului lui fiu. Poate că cine știe, or să poată să se roage împreună, toată noaptea. Sigur că da, puteau să vorbească despre copilășul lor, de Galahad al lor, care găsisese scârba aia de Cupă, da, și dacă poșteau, n-aveau decât să rădă în spatele ei de ea, da, râdeți, râdeți, nenorociților, că eu n-am reușit niciodată să nasc un copil.

Atunci Guenever începea să rădă – în vreme ce o parte din ea privea pe fereastra ochiului și îi era greață de zarva pe care o făcea – și după răs urmau lacrimile, și plângea amar, cu toată inima ei plină de durere.

Ciudat lucru fu acela că Arthur, care dorea să aranjeze un turnir în onoarea achitării Reginei, îl fixă într-un loc nu departe de Castelul Corbin. Locul se poate să fi fost Winchester ori Brackley, unde mai poate fi găsit unul dintre cele patru terenuri de turnir din Anglia. De fapt, nu prea contează unde se afla exact locul acela, principalul e că nu departe de Corbin și că la Corbin se afla castelul unde își ducea viața Elaine, acum fără copii și ajunsă la o anumită vârstă.

— Probabil că ai să te duci la turnirul ăsta? Întrebă cu violență Regina. Probabil că n-ai să poți să lipsești de lângă târătura aia a ta?

Lancelot răspunse:

— Jenny, chiar n-o poți ierta? Vai de mine, probabil că acuma e urâtă și ca vai de capul ei. Ce mai ai cu ea? Toată viața n-a avut un suflet s-o înțeleagă.

— Ia te uită, generosul de Lancelot!

— Dacă nu vrei să mă duc, spuse el, atunci nu mă duc. Știi doar că n-am iubit niciodată vreo altă făptură umană în afară de tine.

— Da, cum să nu? Numai pe Arthur, spuse Regina. Și numai pe Elaine. Numai pe Dumnezeu. Dacă nu cumva or mai fi și alții de care n-am auzit eu.

Lancelot dădu din umeri – unul dintre cele mai prostești lucruri pe care le poate face cineva, când cealaltă parte dorește să lupte.

— Tu nu vii? Întrebă el.

— Ce-e-e? Eu să vin? Adică să stau și să mă uit cum te giugiuiești cu ea? Te cred că n-am să mă duc, ba îți interzic și ție s-o faci.

— Foarte bine, spuse el. Am să-i spun lui Arthur că sunt bolnav. Aș putea spune că nu mi s-a vindecat încă rana.

Se duse să-l găsească pe Rege.

Toată lumea pornise spre locul turnirului și Curtea era goală, când Guenever se răzgândi. Poate că-l reținuse pe Lancelot ca să rămână singură cu dânsul și, văzând că n-are niciun rost să fie singură cu el, își schimbase gândul – dar de fapt nu părea să știe motivul.

— Ia ascultă, mai bine te-ai duce și tu, îl sfătui ea. Dacă o să te țin aici, ai să spui că o fac din cauză că sunt geloasă și-o să mi-o reproșezi mereu. Ca să nu mai vorbim ce scandal ar putea să iasă dacă rămâi cu mine. Și-apoi, nu te vreau. M-am saturat să-ți mai văd fața. Haide! Pleacă!

— Jenny, spuse el cu chibzuință, acum nu pot să plec. O să iasă și mai mare scandal dacă am să mă duc totuși, tocmai când am spus că nu mă pot duce din pricina răni. Or să se gândească că ne-am certat.

— Las' să gândească ce poftesc. Singurul lucru pe care ți-l spun este că trebuie să pleci de aici, înainte de mă apucă toate nebuniile.

— Jenny, făcu el.

Simți cum i se frânge inima și cum nebunia pe care ea i-o mai dăduse o dată ar putea să se întoarcă. Poate că și ea băgase de seamă lucrul ăsta. În orice caz, se mai domoli un pic. Îl conduse pe drumul spre Corbin cu un sărut plin de dragoste.

„Îți promit că mă voi întoarce”, spusese el, și acum își ținea promisiunea. Era de neconceput să meargă la turnir fără s-o viziteze pe Elaine. Nu numai că-i promisese să se întoarcă la ea, dar era acum deținătorul ultimelor dorințe ale unicului ei fiu, acum mort sau, cel puțin, înălțat la ceruri. Nici cel mai crud om n-ar fi putut renunța să o viziteze când avea asemenea dorințe de transmis.

O să locuiască la Corbin, o să-i povestească despre Galahad și o să lupte în turnir deghizat. O să-i explice lui Arthur că folosisse rana doar ca pretext, ca să poată veni pe neașteptate, sub deghizare, fiindcă acesta era unul dintre lucrurile cele mai la modă. Subterfugiul acesta va fi făcut mai demn de crezare de faptul că va sta la Castelul Corbin în loc de tabăra de turnir. Astfel vor fi împiedicate orice zvonuri rău-voitoare în legătură cu vreo ceartă de ultimul minut cu Regina.

Fu surprins să vadă, pe când călărea în sus pe drumul spre șanțul care înconjura castelul, printre țepii porții, că Elaine îl aștepta pe parapet, în aceeași atitudine ca cea în care o lăsase cu douăzeci de ani înainte. Îl întâmpină la Poarta Mare.

— Te așteptam.

Era acum rotofeie și bondoacă, semănând mai degrabă cu Regina Victoria, și-l primi cu credință. Spusese că se va întoarce la ea și iată-l că venise. Nu așteptase nimic altceva.

Cu următoarele ei cuvinte, îl împunse drept în inimă.

— Acum ai să rămâi de tot, îi spuse, și tonul vocii ei arăta că aceste cuvinte nu erau câtuși de puțin o întrebare.

În felul acesta tălmăcise ea răspunsul lui, atunci când s-au despărțit, cu mult timp în urmă.

Dacă vrei să citești despre turnirul de la Corbin, îl găsești la Malory. El era un mare amator de turniruri – ca unul dintre domnii aceia vârstnici care frecventează tribunele de cricket de la Lord's – și poate că a avut acces în vreun Wisden¹⁰² antic sau chiar la registrele de scor. El relatează celebrele turniruri cu mare lux de amănunte, cu punctajul obținut de fiecare cavaler în parte, precum și numele celui care l-a scos din luptă și cum l-a doborât. Dar relatările vechilor jocuri de cricket au tendința să fie plictisitoare pentru cei care nu joacă realmente, așa că va trebui să le lăsăm nepovestite. Singurele lucruri care pot să fie plictisitoare la Malory sunt tabelele detaliate cu punctajele obținute de cavaleri, pe care le dă de vreo două sau trei ori în cartea sa – și nici atunci nu sunt plicticoase pentru cei care cunosc performanțele și forma sportivă a cavalerilor mai puțin însemnați. Pentru scopurile noastre este suficient însă să spunem că Lancelot și-a făcut praf adversarii în toate luptele – îndemânarea îi revenise de când cu Sfânta Cupă – și că și-ar fi bătut propriul record dacă rana pe care o primise de la Sir Mador nu s-ar fi redeschis. E și ciudat că a jucat atât de bine în aceste condiții – fiindcă era îndurerat de tripla nenorocire cu Guenever și Dumnezeu și Elaine – dar și alții au obținut performanțe mari în împrejurări asemănătoare. În fine, când ajunsese la treizeci sau patruzeci de puncte în ciuda vechii răni (și, în paranteză fie vorba, îi doborâse și pe Mordred și Agravaine), trei cavaleri se năpustiră în același timp asupra lui și sulțița unuia dintre ei îi pătrunse prin armură. Se rupse, lăsând vârful înăuntru.

Lancelot se retrase de pe câmp cât se mai putea ține încă pe cal, și galopă depărtându-se, rezemându-se în șa, să găsească un locșor unde să fie numai el singur. Când era grav rănit, căuta întotdeauna din instinct singurătatea. Pentru el, moartea avea ceva intim – așa că, dacă trebuia să moară, voia să încerce s-o facă de unul singur.

Numai un singur cavaler veni cu el – era prea slab ca să-l alunge – și acest cavaler fu cel care-l ajută să scoată vârful sulțiței din coaste și care-i alină suferința când în cele din urmă își pierdu cunoștința, „întorcându-l pre dânsul întru bătaia celui vânt.” Și tot cavalerul acesta fu cel care-o aduse pe Elaine, disperată, să aibă grijă de el, după ce-l culcase într-un pat.

Importanța turnirului de la Winchester nu stă în cine știe ce mare faptă de arme, nici măcar în cumplita rană a lui Lancelot – fiindcă până la urmă tot s-a vindecat. Acest turnir a atins viețile celor patru prieteni ai noștri într-o împrejurare care de-abia de-acum rămâne să fie povestită. Fiindcă Lancelot, pus deodată în fața convingerii neîntemeiate a nefericitei Elaine că avea să rămână cu ea pentru totdeauna, nu izbutise să-i spună adevărul. Poate că în multe privințe a fost un om slab – slab că a luat-o mai întâi de toate pe Guenever de la cel mai bun prieten al său, slab că a încercat să-și schimbe ibovnica cu Dumnezeu, și slab fiindcă a ajutat-o

---

¹⁰² Wisden (*A Cricketer's Almanack* – Almanahul jucătorului de cricket), publicat pentru prima oară în 1864 de John Wisden & Co.

pe Elaine să-și ducă zilele, spunându-i că se va întoarce la ea. Acum, în fața nădejdi nevinovate a sărmanei femei, îi lipsise curajul să-i spulbere iluziile dintr-o singură lovitură.

Una dintre neplăcerile cele mai de seamă când aveai de-a face cu Elaine, în ciuda simplității și ignoranței ei, era că avea o fire sensibilă – mai sensibilă decât cea a rivalei sale, Guenever, deși îi lipsea energia reginei aceleia, îndrăzneță și superficială. Fusese de ajuns de sensibilă să nu-l copleșească cu atenții supărătoare atunci când se întorsese acasă după lungă lui absență; să nu-i reproșeze nimic – nu considerase niciodată că avea vreun motiv să-i reproșeze ceva; și, mai presus de orice, să nu-l sufoce cu mila de ea însăși. Își înfrânase cumpătul și inima năvalnică, în timp ce așteptau la Castelul Corbin să înceapă turnirul, ascunzând cu grijă anii lungi în care năzuise după domnul și stăpânul ei, precum și cumplita ei singurătate, acum că fiul lor se dusesse. Lancelot cunoștea foarte bine tot ce-i ascundea ea. Șovăitor și sensibil el însuși, uitase felul în care începuse ciudata lor legătură. Începuse să se învinovătească numai pe sine pentru necazurile Elainei.

Așa că, vezi, când îi adresa neînsemnata ei rugămintă, după ce vărsase pentru el ani de zile atâtea și atâtea lacrimi și așteptase atâtea ca să-l întâmpine, ce putea el face, decât să încerce să-i facă plăcere? Trebuia totuși să-i spună că speranța ei neclintită era cu totul neîntemeiată. Dar amâna treaba asta. Simțindu-se ca un călău care știe că mâine trebuie să ucidă, încercase să-i lase măcar fărâma de bucurie de azi.

— Lance, spuse ea înainte de turnir, cerându-și ciudata favoare copilărește și cu umilință, acum că suntem împreună, vrei să-mi porți însemnul în luptă?

Acum că erau împreună! Și în vocea ei el deslușise imaginea a douăzeci de ani de singurătate și abandonare, și își dădu seama pentru prima dată că în toată această perioadă ea îi urmărise cariera în lumea cavalerismului, la fel ca o școlăriță îndrăgostită nebunește de jucătorul de cricket Hobbs. Sărmana porumbiță văzuse cu ochii minții toate luptele lui – și, mai mult ca sigur, că și le închipuise aieva: își adăpase în taină inima ei însetată cu povești auzite de pe la alții; se tot întrebasese al cui însemn era azi la locul de onoare.

Poate că de douăzeci de ani își tot spusese în sine ea că o să vină până la urmă ziua când marele campion va lupta sub însemnul ei și numai al ei – una dintre ambițiile acelea ridicole cu care se consolează sufletele nefericite, în lipsa unei hrane normale.

— Nu port niciodată însemne, spusese el, destăinuind adevărul.

Ea nu stăruise și nici nu se plânsese și, zău așa, chiar încercase să-și ascundă pe cât putea crunta dezamăgire.

— Dar pe-al tău am să-l port, spusese el de îndată. Voi fi mândru să-l port. Și unde mai pui că asta mă va ajuta să mă deghizez ca lumea. Nici naiba n-o să mă recunoască. Păi nu vezi, tocmai fiindcă toată lumea știe că eu nu port însemne și favoruri, o să fie un travesti perfect! Phii, ce deșteaptă ești că ți-a venit ideea asta! Și mă va face să lupt mai bine. Ia spune, care-i însemnul?

Era o mânecă stacojie, brodată cu perle mari. În douăzeci de ani ajungi să faci o broderie minunată.

La două săptămâni după turnirul de la Winchester, în vreme ce Elaine își îngrijea eroul, aducându-l la viață, Guenever îi făcea o scenă lui Sir Bors, la Curte. Fiind un misogin, Bors avea întotdeauna scene deosebit de instructive cu femeile. El spunea ce gândea, iar ele spuneau ce gândesc, și niciuna dintre părți nu o înțelegea pe cealaltă.

— Ah, Sir Bors, spuse Regina, după ce trimisese să fie adus în fața ei în mare grabă de îndată ce auzise de mâneca stacojie – asta din pricină că Bors era una dintre rudele cele mai apropiate ale lui Lancelot. Ah, Sir Bors, auzit-ai domnia-ta cum, cu mare mișelie, trădatu-m-a Sir Lancelot?

Bors băgă de seamă că Regina era „cât pe ce zăludă de cap de mânie și obidă”, drept care se înroși până în vârful urechilor și grăi cu exagerată îngăduință:

— Apăi, dacă e cumva cineva trădat, asta e chiar Lancelot. A fost rănit de moarte de trei cavaleri deodată.

— Și bucuroasă sunt să aud de asta, strigă Regina, bucuroasă sunt! Bine-ar fi să moară! Nu-i decât un mârșav de cavaler necredincios!

Bors dădu din umeri și-i întoarse spatele, cu alte cuvinte, n-are el chef și vreme de pierdut ca să asculte asemenea vorbărie. Tot spatele lui, pe când mergea spre ușă, arăta ce gândea el despre muieri. Regina se năpusti după el, ca să-l rețină cu forța, dacă era necesar. Păi nu se lăsa ea așa, cu una, cu două, nu s-a născut încă ăla care să scape de scandal atât de ușor.

— Și de ce mă rog matale, să nu-l chem pe nume și să nu-i spun trădător, zbieră ea, atunci când a purtat pe cap mâneca aia roșie la Winchester, la marele turnir?

Bors, temător ca nu cumva să se pornească asupra sa un atac fizic, răspunse:

— Rău îmi pare de mâneca aia. De n-ar fi purtat-o ca travesti, poate că n-ar fi sărit trei pe unul singur.

— Ptiu, să-i crape obrazul, exclamă Regina. Ei lasă, că n-am ce zice, și-a primit pedeapsa care o merita, cu toată mândria și îngâmfwarea lui. A fost bătut în luptă dreaptă.

— Ba, nicicum. Aia n-a fost luptă dreaptă. Au fost trei pe unul singur, și pe deasupra i s-a mai deschis și rana veche.

— Rușine să-i fie, repetă Regina. L-am auzit pe Sir Gawaine zicând în fața Regelui că e minunat cât de mult o iubește Lancelot pe Elaine.

— N-am cum să-l împiedic pe Gawaine să zică ce pofteste, replică Sir Bors pasionat, disperat, patetic, furios și plin de groază.

Ieși apoi și trânti ușa, făcând ca schimbul de amabilități să fie oarecum echilibrat.

La Corbin, Elaine și Lancelot se țineau de mână. El îi zâmbi cam pierit și spuse cu o voce stinsă:

— Sărmana Elaine. După cât se pare, mereu mă îngrijești și m-aduci la viață după vreo pățanie nenorocită. Se pare că nu mă ai niciodată decât doar când sunt pe jumătate mort.

— Acum ești al meu pentru totdeauna, spuse ea radioasă.

— Elaine, vreau să vorbesc cu tine.

Atunci când Cavalerul Rău-Făcut se întoarse de la Corbin, Guenever era încă în furii. Pentru un motiv oarecare, era hotărâtă să creadă că Elaine devenise din nou ȋlitoarea lui, poate fiindcă aceasta părea calea cea mai sigură de a-și jigni iubitul. Sustinu că tot timpul el nu făcuse altceva decât să se prefacă în toate simțămintele lui religioase – lucru care a fost pe deplin dovedit de faptul că a șters-o și s-a dat imediat pe brazdă cu Elaine, de cum i s-a oferit prilejul. Da, asta, numai la asta îi era capul, tot timpul. Era un prefăcut, și încă un prefăcut care nici măcar nu știa cum să se prefacă. Avură împreună câteva scandaluri isterice despre slăbiciunea și ipocrizia lui, alternând cu alte scene de un tip mai drăgăstos, care erau menite să contracareze ideea că fusese toată viața ei îndrăgostită de un prefăcut. Începu să arate mai sănătoasă, ba chiar din nou frumoasă, ca rezultat al acestor certuri. Dar între sprâncene îi apărură două cute și căpăta uneori o uitătură înspăimântătoare, ochii sticlindu-i ca niște diamante. Lancelot începu să aibă o privire îndărătnică. Se lăsau duși de valurile vieții.

Elaine fusese făcută să înțeleagă cum stau lucrurile, și uite că Elaine fu cea care dădu singura lovitură crudă a întregii ei vieți. O făcu fără nicio intenție, omorându-se.

O corabie a morții coborî în jos pe râu până în capitală, fiindcă râurile erau ceea ce sunt autostrăzile în zilele noastre, și se împotmoli sub zidul palatului. Ea se afla înăuntru – durdulia potârniche care toată viața ei fusese o neajutorată. Probabil că oamenii se sinucid din slăbiciune, nu din tărie. Nevolnicele ei eforturi de a călăuzi mâna destinului, ademenindu-și stăpânul cu viclenii plăpânde sau argumente pe jumătate dezvăluite – toate acestea nu fuseseră de ajuns de puternice pentru a fi recunoscute în despotismul vieții. Fiul ei se duse, apoi la fel și iubitul, și nu mai rămase nimic. Chiar și promisiunea de întoarcere scăpase zadarnicei sale strânsori.

Cândva, odinioară, existase ceva pentru care să trăiască, o balustradă pe care să se sprijine – nu o balustradă somptuoasă dar, oricum, de-ajuns de rezistentă ca să o poată ține pe picioare. De bine, de rău, lucrurile mergeau și putuse să-și țină zilele. Ne fiind niciodată o fată arogantă și pretențioasă, făcuse ca puținul pe care-l avea să-i prisosească la drum lung. Da' uite că acum se spulberase și puținul cât îi mai rămăsese.

Coborâră cu toții să vadă corabia. Nu văzură o fecioară din Astolat¹⁰³, dalbă cum e crinul, ci o femeie între două vârste, ale cărei mâini, în mănuși țepene, se încheștaseră cuminți pe un șirag de mătânii. Moartea o făcuse să arate mai bătrână și parcă deosebită. Fața severă, cenușie, din barcă evident că nu era Elaine – care plecase altundeva, ori se spulberase.

Chiar dacă Lancelot era un bărbat slab, sau un maniac al jocurilor, sau acea creație enervantă, o persoană care încearcă fără încetare să respecte buna-cuviință,

---

¹⁰³ Fecioara din Astolat, sau Elaine le Blank, este numele sub care apare Elaine într-o altă cronică, nu în cea a lui Malory.

oricum, nu pare să-i fi fost ușor. Cu tendința lui moștenită spre nebunie, și cu fața lui fantastică, cu confuzia normelor sale morale și a credințelor, trebuie să-i fi fost destul de greu să mențină echilibrul vieții și fără diversele lovituri care i-au fost date, mai multe decât i se cuveneau. Ar fi putut suporta poate chiar și aceste lovituri suplimentare cu care-l mângâiasă soarta dacă ar fi fost binecuvântat cu o inimă învârtoșată. Dar inima lui fusese lăsată ca o pereche a lui Elaine, și iată că acum sărmana nu mai putea suporta povara pe care cea a Elainei fusese silită să o lase la pământ. Toate cele pe care ar fi putut să le facă pentru sărmana făptura, dar care acum era prea târziu să le mai facă, precum și toate întrebările infame despre responsabilitate care se împerechează întotdeauna cu irevocabilul – toate se uniră în mintea lui.

— De ce n-ai fost mai bun cu ea? strigă Regina. De ce n-ai putut să-i fi dăruit ceva pentru care să trăiască? Ai fi putut să-i fi arătat un pic de bunătate, să-i fi dat ceva care s-o țină în viață!

Guenever, care nu-și dădea încă seama că Elaine pătrunsese între ei mai puternic decât oricând, spuse vorbele acestea spontan, și așa și gândea. Era copleșită de mila pentru rivala ei din barcă.

În ciuda sinuciderii, la Camelot continuă noul fel de viață. Nimeni nu l-ar putea denumi chiar un gen deosebit de fericit, mă rog, asta e – dar vezi că oamenii țin cu dinții de viață, și vor să o trăiască înainte. Nu era chiar o viață care să-ți permită să încheși o intrigă; în cea mai mare parte era bună numai ca fir narativ – un lucru după altul, alcătuind povestea – un lanț de accidente inutile. Merită pomenit un accident ridicol care s-a întâmplat cam în vremea asta, nu fiindcă ar avea cine știe ce consecințe sau antecedente, ci fiindcă făcea parte întrucâtva din soiul de lucruri care i se întâmplau lui Lancelot. În această poveste, el se purtă în felul lui specific.

Stătea într-o zi întins pe burtă într-o pădure, cine știe cu ce gânduri triste mișunându-i prin cap, când o doamnă-arcaș trecu pe lângă el, umblând după vânat. Povestea nu spune dacă era genul acela masculin de femeie cu mustață și cravată bărbătească, sau dacă era una din zvăpăiatele din lumea filmului care practică tragerea cu arcul fiindcă, vai, e-așa de nostim! Mă rog, cum-necum, vorba e că-l vede doamna respectivă pe Lancelot și să gândește că are de-a face cu un iepure. Dacă stăm bine și ne gândim, până la urma trebuie să fi fost una din acele cucoane masculine, fiindcă, deși este o trăsătură specifică plăcută aceea de a trage în bărbați din greșală luându-i drept iepuri, ar fi fost totuși cam neobișnuit pentru o stea de cinema să și nimerească, ceea ce s-a și întâmplat. Lancelot, sărind în picioare cu aproape cincisprezece centimetri de săgeată înfiptă în fesă, se comportă exact ca și Colonelul Bogey¹⁰⁴ – care a marcat punctul la a doua lovitură la golf. El spuse cu patimă:

— Ascultă, cucoană sau demoazelă, că rău e ceasu' când te-ai brodit și domnia-ta a purta arc; și doar ducă-se pe pustii te-a făcut arcașă!

În ciuda rănii din fund, Lancelot luptă la turnirul următor – unul deosebit de important, din pricina numeroaselor fapte care s-au petrecut. Adevărata tensiune de la Curte – care era evidentă pentru toată lumea în afară de Lancelot, prea nevinovat ca să fie conștient de asemenea lucruri – începu să se arate pe față la luptele de la Westminster. Un lucru e sigur, Arthur începu să-și afirme poziția în nefericitul lor triumfi. Făcu aceasta, sărmanul de el, ocupând deodată locul opus lui Lancelot în așa-numita „grande mêlée”. Se năpusti asupra celui mai bun prieten al său și încercă să-l lovească și-și pierdu cumpătul. Nu făcu nimic necavaleresc și, după câte se văzu, nu-i pricinui niciun rău lui Lancelot. Dar oricum ar fi stat lucrurile, fapt rămâne ciudata întorsătură a simțămintelor lor. Înainte și după aceea au fost prieteni. Dar în scurtul acela moment de furie, Arthur era încornoratul, iar Lancelot cel ce-i pusese coarne. Cam asta ar fi explicația aparentă – o recunoaștere inconștientă a relației lor – dar în spatele ei ar putea să mai existe și un alt gând. E mult de când Arthur fusese Art cel fericit, mult de când căminul și regatul său cunoscuseră culmea fericirii lor. Poate că era plictisit și obosit de luptă, obosit de mizeriile clicii celor din Orkney și de moda aceasta nouă și ciudată și de greutatele

¹⁰⁴ Personaj comic dintr-un celebru marș britanic cu același nume.

iubirii și de justiția modernă. Poate ca o fi luptat împotriva lui Lancelot în speranța de a fi ucis de el – nu chiar exact o speranță, în orice caz nu o încercare conștientă. Omul acesta drept și generos și bun la inimă poate că o fi ghicit inconștient că singura soluție pentru el și pentru cei pe care-i iubea trebuia să se afle în propria lui moarte – după care Lancelot ar putea să se căsătorească cu Regina și să trăiască în pace cu Dumnezeu – și poate că i-a dat lui Lancelot șansa de a-l ucide în luptă dreaptă, fiindcă el însuși era epuizat. Toate astea poate că erau adevărate. Mă rog, dar oricum ar fi, până la urmă n-a ieșit nimic din asta. N-a fost decât o izbucnire trecătoare și apoi din nou, dragostea lor a fost la fel ca mai înainte.

Un alt eveniment important al turnirului a fost acela că Lancelot, în nevinovata lui prostie, și-a îndepărtat pe cei din Orkney odată și pentru totdeauna. A doborât de pe cal întreg clanul cu excepția lui Gareth, unul după celălalt, iar pe Mordred și Agravaine i-a descălecat chiar de două ori. Numai un sfânt putea fi atât de neghiob să le fi salvat viața atât de des din tot felul de Turnuri ale Durerii și așa mai departe – dar trebuie recunoscut că faptul de a pune capac la toate, doborându-i de pe cal după pofta inimii și într-o asemenea ocazie, nu putea fi decât opera unui tâmpit patentat. Gawaine, e adevărat, era de ajuns de decent încât să refuze să se amestece în comploturi împotriva vieții lui Lancelot, iar Gaheris era cam mărginit. Dar din acea zi numai o chestiune de timp a despărțit clica lui Mordred și Agravaine de siguranța comandantului-șef.

Ultimul semn care arăta cum or să se închege lucrurile a fost acela că Gareth luptă de partea lui Lancelot la Westminster. Ciudatele învălmășeli ale simțămintelor fură observate de toată lumea – Regele împotriva mâinii sale drepte, iar Gareth împotriva propriilor lui frați. Cu o asemenea răsturnare a firii, era clar că avea să vină o furtună. Aceasta veni după cum îi e obiceiul, dintr-o parte de unde n-o aștepta nimeni.

Mai era pe-acolo și un cavaler de neam cam prost pe nume Sir Meliagrance, care nu fusese niciodată fericit la Curte. De-ar fi trăit în zilele de mai înainte, când omul era judecat ca om, poate că, de bine – de rău, s-ar mai fi descurcat într-un fel. Din nefericire aparținea generației de mai târziu, care respecta moda lansată de Mordred, așa că era judecat după noile norme. Toată lumea știa că Sir Meliagrance era cam din topor, de neam cam prost, ori, cum se zicea pe-atunci, că nu ieșise chiar din sertarul de sus. Treaba asta o știa și el însuși – sertarul de sus fusese inventat de Mordred – și cunoașterea aceasta nu era de natură să-l facă mai fericit. Pe lângă toate acestea, Sir Meliagrance avea o pricină deosebită de amărăciune care-i înveninase relațiile cu semenii săi. Era cu disperare și fără nicio nădejde – și-așa fusese de când își putea aminti – îndrăgostit de Guenever.

Vestea le sosi pe când Arthur și Lancelot se aflau la terenul de popice. Prinseseră obiceiul de a se duce în fiecare zi în locul acela prea puțin elegant ca să-și mai descrețească frunțile cu o mică conversație.

Arthur spunea:

— Nu, nu, Lance. Nu l-ai înțeles niciodată nici cât negru sub unghie pe săracu' Tristram.

— Era un nemernic, afirmă Lancelot cu încăpățănare.

Vorbeau la trecut, fiindcă Tristram fusese ucis în cele din urmă, pe când îi cânta la harpă numitei La Beale Isoud, și fapta fusese împlinită de Regele Mark.

— Chiar dacă a murit, adăugă cavalerul.

Dar Regele dădu din cap cu violență.

— Ba, de unde-ai mai scos că era un nemernic? A fost un bufon, unul dintre cei care făcea comedie din te miri ce. Se băga întotdeauna în situații neînchipuite.

— Un bufon?

— Un zăpăcit, spuse Regele. Asta e marea tragedie comică. N-ai decât să te uiți la încurcăturile lui amoroase.

— Vrei să spui Isoud Mâini-Albe?

— Eu cred cu tărie că Tristram le-a încurcat de-a binelea pe astea două fete. Mai întâi i se aprind călcăiele după La Beale Isoud, și după-aiia uită cu totul de ea. Într-o zi cade la așternut cu ailaltă Isoud când ceva, mai știu eu ce făcea el atunci, pac!, îi aduce aminte de ceva. Și, atunci îl duce pe el capul că de fapt îs două Isoud, nu una – și-atunci, mă înțelegi, e grozav de tulburat de isprava asta. „Păi cum vine asta, stau în pat cu Isoud Mâini-Albe, își zice el, când tot timpul eu am fost îndrăgostit de La Beale Isoud!” Ei, acum te cred că a fost grozav de întors pe dos. Și-apoi, să fie aproape ucis în baie de Regina Irlandei. Zău așa, omu' ăsta a fost înzestrat cu sămânța comediei de bună calitate, și s-ar cuveni să-l ierți c-a fost cam mișel.

— Eu... începu Lancelot, dar tocmai în momentul acela sosi și curierul.

Era nu băiețel fără suflare, cu o tăietură în mantie sub subsoara dreaptă. Își ținu despicătura mantiei închisă cu degetele și vorbi repede.

Era vorba de Regină, care plecase de Florar, fiindcă era ziua întâi a lunii mai. O pornise dis-de-diminează, așa cum era obiceiul, gândind să se întoarcă până la zece, cu toate florile de aglice înrourate și cu violete și flori de gherghin și ramuri verzi îmbobocite care se cuveneau a fi adunate într-o asemenea dimineată. Își lăsase paznicii în urmă – cavalerii Reginei, care purtau cu toții vergescu – scutul fără semn – ca semn al slujbei lor – și luase cu dânsa numai pe cei zece cavaleri ai ei în haine obișnuite. Cu toții fuseseră înveșmântați în verde, ca să sărbătorească festivalul primăverii. Agravaine se afla printre ei – în ultima vreme se alăturase reginei ca să o poată spiona mai bine – și Lancelot fusese lăsat de o parte cu bună-știință.

Ei, și uite-așa mergeau ei călare spre casă cu mare bucurie, toți sporovăind și împodobiți cu ramuri și flori, când uite că Sir Meliagrance le sare în față, într-o ambuscadă. Treaba aceea cu sertarul de sus îl tot rosesese și-i chinuise și nu-i dăduse pace până ce se hotărâse să fie la urma urmelor bădăran de-adevăratelea, dacă și-așa tot omul îl învinovătea că e de neam prost. Știuse că însoțitorii Reginei erau fără platoșă, și că Lancelot nu era cu ei. Drept care adusesese un detașament puternic de arcași și oameni înzăuați ca s-o ia prizonieră.

Se lăsase cu o luptă crâncenă. Cavalerii Reginei o apăsaseră pe cât putură ei de bine cu săbii și iatagane, până ce fură cu toții răniți, șase dintre ei grav. Apoi

Guenever se predă ca să le salveze viața. Căzu la învoială cu Sir Meliagrance – a cărui inimă nu era chiar potrivită pentru un ticălos și nu-l trăgea spre asemenea fapte – că, de-și va opri din luptă apărătorii, atunci el să promită să-i ia pe cavalerii răniți împreună cu ea în castelul său, și să-i lase să doarmă în anticamera dormitorului el. Meliagrance, care o iubea pe Guenever, îndoindu-se de propria sa ticăloșie împlinită cu jumătate de inimă și cunoscând situația deznădăjduită în care se afla – să-și silească iubita să-i primească dragostea împotriva voinței ei – fusese de acord cu aceste condiții. Sărmanul, adevărul e că nu fusese niciodată croit chiar pe măsura unui mișel.

În zăpăceala care a urmat, datorită eforturilor de a sălta în șa îndurerata procesiune de oameni răniți și însângerați, singură Regina nu-și pierdu capul. Îi făcu semn micului paj, care avea un căluț odihnit și iute și îi trecu inelul dânzei, cu un mesaj pentru Lancelot. Când o fi să vadă că se ivește prilejul, trebuia să galopeze din toate puterile, mai întâi de toate să-și scape pielea – și chiar așa și făcu, cu arcașii după el. Și iată și inelul.

Lancelot, cam pe la jumătatea poveștii, strigă să i se aducă armura. Până când fu terminată, Arthur stătea în genunchi la picioarele lui și se căznea să-i prindă mai bine în curelușe apărătoarele de gambă.

CAPITOLUL XLII

Când arcașii călări se întoarseră înapoi abătuți, spunând că nu putuseră să-l nimerască pe băiat, Sir Meliagrance știa ce-avea să se întâmple. Era înnebunit de suferință, nu numai fiindcă știa că acționase cu ticăloșie și neînțelept, dar și fiindcă era sincer îndrăgostit de Regină. Oricum, mai avea încă un strop de vlagă în el și-și dădu seama că, după ce mersese atât de departe, era prea târziu să mai dea înapoi. Lancelot avea să vină neapărat ca răspuns la mesajul trimis, și era necesar să câștige timp. Castelul nu era gata pentru un asediu – dar, dacă putea fi pregătit, atunci existau perspective frumoase de a cădea la învoială cu asediatorii, ținând seama că Regina s-ar afla înăuntru. Vorba e că Sir Lancelot trebuia oprit cu orice preț, până ce castelul va fi gata de apărare. Presupuse corect că Lancelot va veni val-vârtej în ajutorul Reginei, de cum va pune armura pe dânsul. Drept care, cea mai bună metodă de a-l opri ar fi o a doua ambuscadă, într-o poiană îngustă în pădure prin care va trebui să treacă – o poiană atât de îngustă încât arcașii cu siguranță că vor fi în stare să-i ucidă calul, dacă nu chiar să-i străpungă armura. Încă de pe timpul Vremurilor Tulburi, toate drumurile fuseseră curățate de câtină și tot felul de tufișuri la o distanță egală cu bătaia unui arc de fiecă parte a drumului – dar poiana aceea, din pricina particularităților terenului, fusese trecută cu vederea. Și o săgeată bine ținută, de la o distanță nu prea mare, putea pătrunde și cea mai bună armură, după cum știa Meliagrance.

Astfel încât fu trimis expres detașamentul de ambuscadă și la castel toate fură întoarse cu fundul în sus. Ciobanii goneau dobitoacele în staulele dintre ziduri – și bineînțeles că respectivele dobitoace erau de ajuns de dobitoace ca să se răzlețească sau să se amestece și să se încurce între ele sau să nu vrea să treacă pe poartă. Sacagii aduceau ca apucații apă și o vărsau în hârdaiele cele mari – era unul dintre castelele acelea aiuristice, care se pare că-și au originea în Irlanda și a căror palisadă era fără un puț sau un izvor. Servitoarele alergau de colo-colo pe marginea isteriei – fiindcă Sir Meliagrance, la fel ca mulți dintre cei originari din sertarul greșit era hotărât să-și primească Regina captivă într-un mod deasupra oricărei critici. Pregăteau pentru ea budoare și luau gobelinurile din dormitorul lui de burlac ca să le ducă în al ei, și lustruiau argintăria, și trimiteau prin vecini să împrumute tacâmuri de aur.

Chiar și Guenever, condusă într-o micuță cameră de așteptare, în vreme ce apartamentele regale erau pregătite s-o primească, spori zăpăceala generală stăruind să i se aducă bandaje și apă fierbinte și târgi pentru răniți. Sir Meliagrance, alergând în sus și-n jos pe scări cu strigăte de:

— Da, Doamnă, acușica, acușica! sau: – Marian, Marian, fi-ți-ar... Unde mama naibii ai mai pus și lumânările alea?, sau – Murdoch, ia scoati în momentu' aista toati oili din solar!, tot își găsi vreme să-și sprijine fruntea de piatra rece a unei ambrazuri, să-și mai potolească în strânsoarea mâinii bătaile înnebunite ale inimii sale zăpăuce, să-și blesteme nebunia și prostia și să mai și facă tot ce putea ca să răvășească și mai mult planurile lui atât de răvășite.

Regina fu cea dintâi care-și puse treburile în ordine. N-avea de făcut decât bandajele răniților și, bineînțeles, dorințele ei fură împlinite primele. Stătea cu doamnele ei de onoare la una dintre ferestrele castelului, un fel de punct de calm în mijlocul vârtejului, când una dintre fete exclamă că vede ceva venind pe drum.

— E o căruță, spuse Regina. O fi pentru proviziile castelului.

— Ba nu, că e un cavaler în căruță, spuse fata, un cavaler în armură. Cred că-l duc la spânzurătoare.

În zilele acelea era considerat un lucru de mare ocară sa mergi într-o căruță.

Mai târziu, văzură că în urma căruței mergea la trap un cal – în vreme ce căruța era condusă în cel mai năvalnic galop – iar calul târa după el frâul în praf. Mai apoi fură îngrozite să vadă că toate măruntaiele calului se bălăbăneau și ele în praf. Animalul era tot plin de săgeți ca un porc spinos și mergea la trap cu o ciudată înfățișare de indiferență. Poate că era zăpăcit de șoc. Era calul lui Lancelot și în căruță se afla Lancelot, bățând mârțoaga de la căruță cu teaca de la sabie. Căzuse în ambuscadă, după cum se așteptaseră, își pierduse câțeva vreme încercând să pună mâna pe atacatorii lui – care scăpară destul de ușor de omul de fier acum descălecat, sărind peste șanțuri și garduri de nuiete – și apoi o pornise la drum, mergând pe jos restul drumului, în ciuda armurii sale. Meliagrance contase pe imposibilitatea unei asemenea deplasări, pentru un om îmbrăcat cu un echipament care cântărea aproape cât el însuși – dar nu ținuse seama de căruța pe care reușise să o rechiziționeze Lancelot. Ca să vă puteți da seama în ce măsură era îngrijorat marele om de soarta Reginei în această împrejurare, trebuie să vă spun că se povestește că și-a îndemnat calul să treacă Tamisa la începutul drumului, de la Podul Westminster până la Lambeth, în ciuda faptului că, dacă s-ar fi întâmplat ceva, armura l-ar fi înecat cu siguranță.

— Cum îndrăznești să spui că e un cavaler pe care-l duc la spânzurătoare? exclamă Regina. I-auzi, ce obraznicătură! Cum îndrăznești să-l compari pe Sir Lancelot cu un criminal?

Sărmana fată roși și-și ținu gura, în vreme ce Lancelot putu fi văzut aruncând hamurile căruțașului îngrozit și năpustindu-se pe podul mobil, zbierând cât îl țineau bojocii.

Sir Meliagrance auzi de sosirea lui tocmai când Lancelot năvălea pe poarta cea mare. Un paznic nervos, luat prin surprindere încercă să i-o închidă în nas, dar primi o zdravănă lovitură peste ureche cu pumnul de fier, ceea ce-l făcu să se întindă cât era de lat pe jos. Poarta se dădu de perete, nepăzită de nimeni. Lancelot se găsea într-una din rarele lui furii, poate din pricina suferințelor calului său.

Meliagrance, care supraveghease câțiva oameni înarmați, în vreme ce spărgeau șoproanele de lemn din Curtea Mare ca precauțiune împotriva focului grecesc¹⁰⁵, simți că-i îngheață sângele în vine. O luă la goană pe scara din dos și stătea îngenunchiat la picioarele Reginei, în vreme ce Lancelot se dezlănțuise în loja paznicului, cerând să apară Regina.

---

¹⁰⁵ Amestec inflamabil folosit de grecii bizantini împotriva corăbiilor dușmane. Folosit și în asediul cetăților.

— Ei, ce mai e acum? întrebă Guenever, aruncând o privire acestui om extraordinar și vulgar care se gudura la picioarele ei – o privire, de ajuns de curios, nu lipsită de o oarecare afecțiune. La urma urmelor, e chiar un compliment să fii răpită din dragoste, mai ales când totul se termină cu bine.

— Mă predau, mă predau! strigă Sir Meliagrance. Ție, ție mă predau, scumpetea mea de Regină. Zău așa, scapă-mă de diavolul ăsta de Sir Lancelot!

Guenever arăta strălucitor de frumoasă. Poate din pricina Floriilor, sau poate din pricina omagiului pe care i-l acordase cavalerul acesta de neam prost, ori poate din cauza vreunui presentiment, așa cum se întâmplă cu femeile când le-așteaptă o mare bucurie. În orice caz se simțea fericită, și nu-i purta pică răpitorului ei.

— Foarte bine, spuse ea, cu multă veselie și mare înțelepciune. Cu cât se face mai puțin război pe socoteala asta, cu atât va fi mai bine pentru reputația mea. Am să-ncerc să-l liniștesc pe Sir Lancelot.

Sir Meliagrance mai că fluieră de ușurare, atât de greu oftă.

— Da, da, așa e bine, spuse el. Tot bătrânul cocoș luptător. Hm, hm! Vă cer iertăciune, păi cum nu. Ș-acu, nu poftește milostiva ta Maiestate să rămâie peste noapte și să se hodinească la Castelul Meliagrance, asta după ce-i mai potolește pe Sir Lancelot, de dragu' cavalerilor răniți, nu d-alta!

— Nu știu, spuse Regina.

— Păi zău așa, de dimineață ați pleca liniștiți, stăruî Sir Meliagrance, și gata, ce atâta voroavă, nimeni n-ar mai zice nimic. Ar fi mai în firea lucrurilor și n-ar mai bate la ochi. Carevasăzică, ați putea să ziceți, că n-ați fost acilea decât așa, într-o vizită.

— Foarte bine, spuse Regina, și se coborî la Lancelot, în vreme ce Sir Meliagrance își ștergea fruntea asudată.

Stătea în Curtea Interioară, strigându-și dușmanul. Când îl văzu, și când o văzu și pe Guenever, vechiul flux electric se aprinse între ochii lor, înainte ca să fi spus un cuvânt. Era ca și cum Elaine și toată Expediția Cupei n-ar fi existat nicicând. După câte ne putem noi da seama, ea își acceptase înfrângerea. El trebuie să fi văzut în ochii ei că cedase, că era pregătită să-l lase să fie el însuși – să-și iubească Dumnezeu și să facă tot ce poftește – atâta vreme cât rămânea Lancelot. Era din nou senină și rațională. Renunțase la nebunia ei posesivă și era bucuroasă să-l vadă trăind, orice-ar face. Erau făpturi tinere – aceleași ființe ai căror ochi se întâlniseră cu clinchetul aproape uitat al magneților în Sala afumată de la Camelot, cu atâta amar de vreme în urmă. Și, renunțând de-adevăratelea la el, cucerise bătălia din greșeală.

— Ei, ce-i cu toată zarva asta? întrebă Regina.

Adoptaseră un ton ușor, de persiflare. Erau iarăși îndrăgostiți.

— Chiar că ai de ce să mă întrebi.

Apoi adăugă cu voce mai mânioasă și înroșindu-se la față:

— Mi-a ucis calul.

— Mulțumescu-ți c-ai venit, spuse Regina. Vocea îi era blândă. Era vocea cea dintâi pe care și-o putea el aminti. Îți mulțumesc c-ai venit atât de repede și-atât de vitejește. Dar să știi că s-a predat și trebuie să-l iertăm.

— A fost o porcărie să-mi ucidă calul meu, bietul.

— Lucrurile au și fost stabilite și cearta stinsă.

— Eh, dacă știam că ai de gând să aplanezi totul, replică Lancelot mai degrabă gelos, nu m-aș fi omorât atâta să vin mai iute.

Regina îi luă mâna dezgolită. Își scosese mânușa de zale.

— Și zi, îți pare rău, întrebă ea, că ai făcut totul așa de bine?

El rămase tăcut.

— Nu-mi pasă de el, spuse Regina, îmbujorându-se. M-am gândit doar că ar fi mai bine să nu facem scandal.

— Nici eu nu vreau scandal mai mult decât tine.

— Fă atunci cum îți poftește inima. Luptă-te cu el, dacă vrei. Tu ești cel care alege.

Lancelot se uită la ea.

— Doamnă, spuse el, de fi-va domnia-ta mulțămită, mie altceva sufletul nici că-mi poftește. Cât despre parte-mi, curând face-voi după voia și plăcerea măriei-tale.

Întotdeauna cădea în grandoarea limbajului de Curte, când era emoționat.

CAPITOLUL XLIII

Cavalerii răniți erau întinși pe brancarde în camera de afară. Camera dinăuntru, unde dormea Guenever, avea o fereastră cu gratii de fier. Nu era niciun geam.

Lancelot băgase de seamă în grădină o scară de lemn care era de ajuns de lungă pentru scopul lui – și, cu toate că nu se înțeleseseră și nu-și fixaseră nicio întâlnire, Regina îl aștepta. Când îi văzu fața numai cute și riduri la fereastră, cu nasul lui iscoditor proiectat pe stele, nu se gândi că era o himeră sau un demon. Rămase nemișcată vreme de câteva bătăi de inimă, simțind sângele impetuos cum se ridică și îi năvălește în vinele gâtului și apoi se duse în tăcere spre fereastră – tăcerea unui complice.

Nimeni nu știe ce-și spuseră unul altuia. Malory afirmă cum că „își făcură ei fieștecăre celuilalt plângeri despre multe și felurite lucruri”. Probabil că au fost de acord că era imposibil să-l iubești pe Arthur și să-l și înșeli. Probabil că Lancelot a făcut-o să înțeleagă în cele din urmă cum stau lucrurile cu Dumnezeuul lui și ea l-a făcut să priceapă durerea ei pentru copiii care nu i-au fost sortiți. Probabil că au căzut de acord amândoi să-și accepte dragostea vinovată ca terminată odată pentru totdeauna.

Mai târziu, Sir Lancelot șopti:

— Aș vrea să vin înăuntru.

— Și eu la fel de mult.

— Cum, doamnă, și chiar ai vrea, cu toată inima domniei-tale, să fim alături?

— Cu adevărat.

Ultima zăbrea de fier, pe când o rupse, îi tăie carnea mâinii până la os.

Și mai târziu șoaptele se stinseră și în întunericul odăii, se așternu tăcerea.

Regina Guenever stătu întinsă multă vreme în pat în dimineața următoare. Sir Meliagrance, doritor să pună cât mai repede și mai sigur capăt întregii povești, se agita în anticameră, dorind ca să plece cât mai degrabă. E clar că nu voia deloc să-și prelungească propria tortură, ținând sub acoperișul lui o Regină pe care-o iubea și pe care nu putea s-o aibă cu niciun chip.

În cele din urmă, în parte pentru a-i grăbi plecarea și în parte din curiozitatea de nestăpânit a iubitului, intră în dormitor ca s-o trezească – o comportare posibilă în zilele acelea în care se acordau deseori audiențe, când suveranul mai era încă în pat.

— Iertare, începu Sir Meliagrance, da' ce vă doare, Doamnă, de steteți până acu' în pat și dormi răți așa mult?

Se uita la pierduta lui frumusețe din pat, prefăcându-se că nu se uită. Sângele de la mâna tăiată a lui Lancelot era întins pretutindeni pe cearșafuri.

— Trădătoare! strigă Sir Meliagrance deodată. Trădătoare! Ești necredincioasă Regelui Arthur!

Își ieșise din pepeni de furie și gelozie, văzându-se înșelat. Presupusese, din moment ce propria lui întreprindere dăduse greș, că Regina era o femeie pură; și că

el, încercând să îi bucure sufletul și trupul, era cel ce greșise. Dar acum vedea că tot timpul îl trăsesese pe sfoară, prefăcându-se doar a fi prea virtuoasă ca să-l iubească, în vreme ce se hărjonea și se întindea cu cavalerii ei răniți chiar sub nasul lui. Trăsese în pripă concluzia că sângele venea de la un cavaler rănit – păi altfel de ce ar mai fi stăruit târătura să-i aibă în anticamera ei? Cea mai sălbatică invidie se îmbinase cu furia. Nu băgă nimic de seamă la zăbrelile ferestrei, care fuseseră puse înapoi cât mai cu grijă cu putință.

— Trădătoare! Trădătoare! Te acuz de înaltă trădare!

Zbieretele lui Sir Meliagrance îi aduseră pe cavalerii răniți, șontâc-șontâc până la ușă – freamătul se întinse – cameriste, servitoare, paji, grădinari, vreo câțiva rânđași, toți veniră cu emoție să participe la scandal.

— Sunt cu toții niște necredincioși, strigă Sir Meliagrance, toți sau câțiva. Acilea a fost unul din cavalerii răniți.

Guenever spuse:

— Aceasta este o minciună. Ei pot s-o dovedească.

— E o minciună sfruntată, strigară cavalerii. Alege cu care dintre noi vrei să te lupți. Ne luptăm cu tine.

— Nu zău? Ba nu, cu dracu' o să vă luptați, nu cu mine, zbieră Sir Meliagrance. Basta cu vorba voastră mândră. Eu știu ce zic și ce văd: un cavaler rănit s-a culcat cu Maiestatea sa!

Și tot arată mereu cu degetul la sângele de pe așternut, ceea ce neîndoios era o dovadă bună, până ce sosi Sir Lancelot, strecurându-se printre oamenii de pază ai Reginei, acum rușinați. Nimeni nu băgă de seamă că mâna îi era într-o mânăușă.

— Ce s-a întâmplat?

Meliagrance începu să-i povestească cu frenezie, gesticulând, punând cu emoție stăpânire pe o nouă persoană gata să-i asculte povestea. Părea un om nebun de durere.

Lancelot spuse cu răceală:

— Îmi dai voie să-ți reamintesc despre propria-ți purtare față de Regină?

— Nu știu ce vrei să spui. Nici nu-mi pasă. Știu doar un singur lucru – că în camera asta a fost un cavaler.

— Fii atent la ce vorbești!

Lancelot se uita cu asprime la el, încercând să-l avertizeze și să-l facă să-și vină în minți. Amândoi știau că această acuzație trebuia să se sfârșească printr-un proces prin luptă, și Lancelot voia să-l facă să înțeleagă cu cine va trebui să lupte. În cele din urmă, Sir Meliagrance își dădu seama de asta. Se uită la Lancelot cu neașteptată demnitate.

— Atunci fii și tu atent, Sir Lancelot, spuse el liniștit. Știu că ești cel mai bun cavaler de pe lume, dar fii atent cum ai să lupți într-o luptă strâmbă. La urma urmelor, mai știi, poate c-o mai da și Dumnezeu din cer o lovitură ăluia rău, că lui Dumnezeu îi place dreptatea, așa să știi.

Credinciosul iubit al Reginei strânse din dinți.

— Asta las-o pe seama lui Dumnezeu, spuse el.

Adăugă apoi, cu multă josnicie:

— Iar cât mă privește pe mine, eu afirm deschis că niciunul dintre acești cavaleri răniți nu a fost în camera Reginei. Și dacă vrei să te lupți pentru asta, am să bat cu tine.

Lancelot avea, până la urmă, să lupte pentru Regină de trei ori, când onoarea și viața acesteia erau în pericol: prima oară pentru o cauză dreaptă în luptă cu Sir Mador, a doua oară în acest îndoielnic joc de cuvinte cu Sir Meliagrance, și a treia oară într-un conflict, în care nu avea niciun pic de dreptate – și fiecare luptă l-a adus tot mai aproape de distrugere.

Sir Meliagrance își aruncă mănua. Era atât de sigur de adevărul afirmației sale, încât devenise încăpățânat, așa cum fac oamenii în altercații violente. Era pregătit să moară mai degrabă decât să dea înapoi. Lancelot luă mănua – ce altceva putea face? Toată lumea începu să asiste la dichisurile convenite unei provocări în toată regula, sigilarea obișnuită a gajurilor cu pecete și așa mai departe, precum și fixarea datei. Sir Meliagrance se mai liniști. Acum că era prins în angrenajul justiției, avea timp să reflecteze și, ca de obicei gândurile îl împinseră în direcția contrară. Era un om tare inconsecvent.

— Sir Lancelot, spuse el, acum că am stabilit să ne luptăm, n-ai să-mi faci ceva mișelesc, pe la spate, între timp?

— De bună seamă că nu.

Lancelot se uită la el cu neprefăcută uimire. Inima lui era ca a lui Arthur. Mereu se băga în bucluc – așa cum făcuse de pildă doborându-i pe cei din Orkney la turnirul de la Westminster – prin aceea că subestima ticăloșia omenirii:

— Și vom fi prieteni până la bătălie?

Bătrânul oștean simți îndelung încercatul spasm de rușine. Avea să lupte cu omul acesta pentru ceva care în mod practic era adevărat.

— Da, spuse el cu entuziasm, prieteni!

Se îndreptă spre Meliagrance, cuprins de un val de remușcări.

— Atunci, acum o să facem pace între noi, spuse Meliagrance cu voce satisfăcută. Aruncăm toate supărările peste bord. N-ai vrea să-mi vizitezi castelul?

— Ba cum nu!

Meliagrance îl conduse pretutindeni prin castel, dintr-o odaie în alta, până ce ajunseră într-o încăpere care avea o trapă. Scândura se dădu peste cap și trapa se deschise. Lancelot căzu de la șaiszeci de picioare înălțime, aterizând pe un strat gros de paie în temnița castelului. Apoi Meliagrance dădu poruncă să fie ascuns unul dintre cai și se întoarse la Regină anunțând-o că apărătorul ei a pornit-o înainte. Binecunoscutul obicei al lui Lancelot de a pleca pe neașteptate făcu povestea să pară verosimilă. Aceasta i se păru lui Meliagrance cea mai bună metodă de a se asigura că Dumnezeu nu va alege partea strâmbă în acest conflict – fiindcă nici Meliagrance nu prea se descurca cu normele lui morale.

Cea de-a doua judecată prin luptă a fost la fel de senzațională ca cea de odinioară cu Mador. În primul rând, deoarece Lancelot a sosit, în ultimul moment, cu o limită încă și mai îngustă. Îl așteptaseră și, până la urmă, renunțaseră la el și-l convinseseră pe Sir Lavine să lupte în locul lui. Sir Lavine mai că intrase în arenă când marele om veni călărind în plin galop, pe un cal alb care aparținea lui Meliagrance. Fusese ținut prizonier în temniță până în dimineața aceea – când fata care-i aducea de mâncare îl eliberase în cele din urmă în absența stăpânului ei, în schimbul unui sărut. Suferise de pe urma unor complicate scrupule în legătură cu acel sărut, dar hotărâse în sfârșit că, de bine, de rău, putea fi admis.

Meliagrance fu doborât încă de la prima șarjă și refuză să se ridice.

— Mă predau, spuse el. Sunt învins.

— Scoală, scoală imediat! Nici măcar n-ai luptat.

— Ba nu! protestă Sir Meliagrance.

Lancelot rămase în așteptare cuprins de uimire. Îi datora individului o papară bună pentru porcăria cu calul lui care fusese mișelește ucis și pentru mârșăvia cu trapa în care fusese aruncat. Dar știa că, în esență, acuzațiile pe care i le aducea mișelul erau drepte, și nu-l atrăgea deloc ideea de a-l ucide.

— Îndurare, imploră Sir Meliagrance.

Lancelot își întoarse ochii în lături spre cortul Reginei, care stătea sub paza Conetabilului. Nimeni nu-i putea vedea căutătura întrebătoare din pricina coifului său uriaș.

Guenever o văzu sau mai degrabă o simți în inimă. Își întoarse degetul mare în jos, pe deasupra balustradei lojii în care se găsea, și tainic împunse cu mâna în direcția pământului de mai multe ori. Meliagrance, gândea ea, era un om prea periculos ca să-l lași în viață.

În arenă se așternu o liniște desăvârșită, în timp ce toată lumea aștepta fără să răsuflă, aplecându-se în față și holbându-se la cei doi combatanți ca un cerc de păsări de pradă a căror victimă nu a sucombat încă. Toți așteptau acea „*coup de grâce*”¹⁰⁶ precum plebea în amfiteatrele romane sau la o luptă cu taurii în Spania, și toți erau siguri că Lancelot îl va sfârși. Acuzația lui Meliagrance fusese, după părerea lor, mult mai serioasă decât cea a lui Mador – și ei gândeau, precum Guenever, că merita din plin să piară. Fiindcă în acele zile dragostea era guvernată de o convenție diferită de a noastră. Pe atunci ea era cavalierească, matură, de durată, evlavioasă, aproape platonicească. Nu era o chestiune în legătură cu care îți puteai permite să faci cu ușurință acuzații grave. Dragostea, pe vremea aceea, nu începea și se sfârșea, ca în zilele noastre, într-un lung *weekend*.

Spectatorii îl văzură pe Lancelot șovăind și zăbovind deasupra omului întins la pământ, îi auziră apoi vocea înăbușită de coif. Făcea propuneri.

¹⁰⁶ Lovitură de grație (fr.).

— Ascultă, spunea el, îți ofer avantaje, dacă vrei să te scoli și să lupți cu mine după cum se cade, până la moarte. Îmi voi scoate coiful și toată armura din partea stângă a trupului, și voi lupta fără scut, iar mâna stângă îmi va fi legată la spate. Ei, așa-ți convine, îndrăznesc a crede? Acum vrei să te scoli și să lupți cu mine așa?

De la Sir Meliagrance veni un soi de schelălăit isteric și apoi îl văzură cum se târa în patru labe spre loja regelui și făcea gesturi violente.

— Hă, hă, să nu care cumva să faceți uitate ce-a zis, striga el. Gata, tot omu' l-a auzit. Nu mai ține, nu mai ține! Îi accept condițiile. Nu mai merge să se răzgândească. Fără armură-n stânga, fără scut sau coif, și cu mâna legată la spate. Ei, a auzit fiștecare? Gata, s-a marcat!

Regele strigă:

— Taci și adastă!

Heralzii și portăreii se coborâră în arenă și Meliagrance își puse frâu gurii. Toți se simțeau rușinați de purtarea lui nevrednică. În tăcerea neplăcută ce se așternuse, în vreme ce el mai mormăia și stăruia să fie pe deplin respectate condițiile fixate, mâini șovăitoare îl dezarmau fără tragere de inimă pe Sir Lancelot și-l legau. Simțeau că ajutau la execuția cuiva pe care-l iubeau foarte mult, fiindcă avantajele oferite erau prea grele. După ce l-au legat și i-au dat spada, îl bătură pe umăr – împingându-l spre Meliagrance cu mângâierile lor grosolane și înduioșate, și-și întoarseră în lături fața.

În arena plină de nisip fu ca o zvâcnire, ca un fulger, ca mișcarea unui somon care sare peste un zăgaz. Era Lancelot care-și arăta partea dezgolită ca să atragă lovitura. Și, atunci când lovitura veni, se auzi un clincănit al formelor în schimbare – cam la fel cum e la caleidoscop, când se schimbă imaginea. Lovitura pe care-o dădea Meliagrance se schimbase într-o lovitură pe care-o dădea Lancelot.

Sir Meliagrance fu târât afară din câmp de cai. Coiful și capul lui îi erau în două bucăți.

CAPITOLUL XLV

Ei, asta a fost lunga poveste a felului în care străinul din Benwick a răpit dragostea Reginei Guenever, în care a părăsit-o pentru Dumnezeuul lui și cum s-a întors în cele din urmă la ea, în ciuda tabu-ului. E o poveste de iubire din zilele trecutului, când adulții iubeau cu credință – nu povestea prezentului, în care adolescenții urmăresc spasmele ignobile ale cinematografului. Acești oameni luptaseră vreme de un sfert de secol pentru a ajunge la înțelegerea lucrurilor, și, acum, în fața lor se întindea Vara lor Târzie. Lancelot îl dăruise lui Guenever pe Domnul lui, iar ea îi dăduse în schimb libertatea. Elaine, care nu fusese niciodată mai mult decât o parte neînsemnată în toată încurcătura lor, își cucerise în cele din urmă propria ei pace. Arthur, al cărui colț al triumphiului era cel mai puțin fericit dintr-un punct de vedere personal, nu era chiar atât de nenorocit. Merlyn nu-l destinase unei fericiri personale. El fusese creat pentru bucurii regale, pentru soarta unei întregi națiuni.

Sorții națiunii fuseseră cei ai izbânzii, acum, la apusul vieții lor, datorită celor două victorii nemaivăzute ale lui Lancelot. Noua modă și ușurința contemporanilor și putreziciunea pitită în inima Mesei Rotunde se ascuseseră și marea lui idee se pusese din nou pe picioare. Inventă atunci Legea ca Putere. Și-apoi, Arthur nu avea pricină pentru vreun reproș particular. Se ținuse deoparte de durerile lui Guenever și ale lui Lancelot, având încredere în mod inconștient că n-au să-i aducă la cunoștință problema lor, nu de teamă sau datorită vreunei slabe complicități, ci din cel mai nobil dintre motive. Puterea fusese în mâna Regelui. Fusese în situația unui soț care putea, printr-o singură poruncă, să rezolve problema veșnicilor triumphiuri, dând-o pe seama butucului călăului sau a stâlpului infamiei! Soția sa și iubitul ei fuseseră la discreția lui – și pentru acest motiv, nu pentru vreunul de lașitate – inima lui generoasă fusese hotărâtă să rămână neștiutoare.

Vara Târzie era aproape, s-o atingi cu mâna. Bârfa fusese înăbușită. Grosolănia zdrobită. Clica celor din Orkney nu putea decât să bombăne, o nemulțumire îndepărtată și aproape tainică. În chiliile lor în care copiau manuscrisele, în mănăstiri, precum și în castelele marilor nobili, scribii inofensivi măzgăleau la cărțile lor de rugăciuni și la Tratatetele de Cavalerism, în vreme ce zugravii împodobeau literele mari și desenau cu mare osârdie armoniile heraldice. Aurarii și argintarii ciocăneau mereu cu ciocănașe la tot felul de podoabe din aur. Încolăceau sârma de aur și încrustau împletituri de cea mai cumplită complexitate pe cărjele episcopilor. Drăguțe doamne țineau în casă prihori sau vrăbii, sau încercau din răputeri să-și învețe coțofenele să vorbească. Gospodinele care se gândeau să-și facă provizii din vreme își umpleau dulapurile cu melasă ca doftorie împotriva aerului stricat și cu unsori făcute în casă, pe numele lor de Flos Unkuentorum, destinate pentru reumatici, precum și bobite de mosc pentru mirosit. De Postul Mare se aprovizionau, cumpărând curmale și bomboane verzi cu ghimber și migdale, și heringi la 4 șilingi și 6 penny căruța.

Șoimarii și îngrijitorii sălașului ațâțau șoimii spre bucuria inimii lor. În noile curți de judecată – fiindcă se terminase cu Fort Mayne – oamenii dreptății trudeau ca niște albine ca să săvârșească tot soiul de înscrisuri pentru: pagube și stricăciuni ce cu bani se pot îndrepta, înscrisuri pentru treburi de cancelarie, lăcrimații, vrajbă între vecini, sechestru cu portărei, sechestru cu pază, mituire a juraților, pentru cazuri care nu suferă amânare, *feri facias*, cu alte cuvinte un înscris care să îndrituiască pe conetabil a obține satisfacție de la înalta judecată spre plata a oarece datorii sau pagube de pe urma acareturilor părâtului, pensie alimentară, ridicare de sechestru, cauțiune, drept de liberă trecere, ipotecă, redobândire de drepturi, scutire de bir și scutire în parte, *Quorum bonorum. Sic et non, Pro et conta, Jus primae noctis, și Questio quid juris?* Pungașii și tâlharii – e adevărat – puteau fi spânzurați, fiindcă au furat lucruri până în valoare de un șiling – fiindcă codificarea justiției era încă slabă și încălцитă – dar asta nu era chiar așa de rău pe cât pare a fi, atunci când îți amintești că pentru un șiling puteai cumpăra două găște, sau patru galoane de vin, sau patruzeci și opt de pâini – orice-ai zice, o încărcătură cam obositoare pentru un hoț. Pe ulițele satelor, îndrăgostiții care nu erau de neam se plimbau la ceas de apus cu brațele în jurul taliei celuilalt, așa încât dacă-i vedeai din spate dădeau impresia unui X mare.

Țara Gramarye a lui Arthur cunoștea vremuri de pace, și bucuriile păcii se așterneau în fața lui Lancelot și a lui Guenever. Dar să nu uităm că mai exista și un al patrulea colț al careului.

Dumnezeu era totemul lui Lancelot. Ei era cealaltă persoană a bătăliei lor, și acum El alese momentul final ca să le iasă în cale. Băiețelul care se uitase în coiful lustruit, visând izvorul care se depărta mereu de buzele lui însetate, legănase la suflet ambiția de a săvârși un miracol de rând. Reușise el să facă un fel de miracol, atunci când o salvase pe Elaine din cada ei, fiindcă era cel mai bun cavaler din lume – înainte de a fi atras de Elaine în cursă în seara aceea groaznică, cu care ocazie încălcase sfânta interdicție. Un sfert de secol își tot amintise cu mare supărare seara aceea, și ea îl însoțise prin toate căutările sale pe urmele Cupei. Înaintea acestei fapte, se socotise omul lui Dumnezeu. De atunci nu fusese decât un prefăcut. Și uite că venise acum timpul când era silit să-și înfrunte soarta și osânda.

Era pe atunci un cavaler din Ungaria, pe numele său Sir Urre, care primise niște răni într-un turnir cu șapte ani mai înainte. Cavalerul nostru se luptase cu un om numit Sir Alphagus, pe care-l și ucisese, după ce căpătase aceste răni – trei dintre ele la cap, patru pe trup și una pe mâna stângă. Mama acelui Alphagus ucis era o vrăjitoare spaniolăică și ea aruncase asupra lui Sir Urre din Ungaria blestemul ca niciuna dintre rănilile sale să nu se poată vreodată vindeca. Tot timpul îi sângerau și aveau să-i sângereze, vezi bine, până ce îl mai bun cavaler de pe lume l-ar veghea, l-ar griji și i-ar mângâia rănilile cu mâna, făcându-le astfel să se închidă.

Sir Urre din Ungaria fusese de multă vreme purtat din țară în țară – probabil că era vorba de o hemofilie – în căutarea celui mai bun cavaler care ar putea să-l ajute. În cele din urmă, înfruntă și Canalul Mânecii ca să ajungă pe pământul acela străin,

nordic. Toată lumea îi spusese, pretutindeni, că singura lui șansă era Lancelot, și în cele din urmă se duse să-l caute.

Arthur, care întotdeauna l-a considerat ca pe cel mai bun dintre toți, era sigur că Lance va putea să facă isprava aceasta – dar se gândi că e drept ca fiecare cavaler al Mesei Rotunde să poată face o încercare. Mai știi, poate că se găsea pe undeva ascunsă vreo nestemată nebanuită, așa cum se mai întâmplase și înainte.

Curtea se afla în vremea aceea la Carlisle, pentru sărbătoarea de Rusalii, și s-a căzut de acord ca toată lumea să se întâlnească în lunca orașului. Sir Urre fu cărat acolo cu o litieră și pus pe jos pe o pernă învelită cu țesătura de aur, în așteptarea începerii vindecării. O sută și zece cavaleri – patruzeci erau plecați la diverse expediții – stăteau în picioare în jurul lui, în rânduri ordonate, în cele mai bune veșminte ale lor, și peste tot erau întinse covoare și fuseseră ridicate corturi, pentru ca domnițele să poată privi în liniște.

Arthur îl iubea pe Lancelot al lui atât de mult, încât voia să-i dea prilejul de a-și împlini misiunea într-un cadru strălucitor, în care ar fi putut fi făcută și o încoronare.

Acesta este sfârșitul cărții despre Sir Lancelot, și-acum avem să-l vedem în ea pentru ultima dată. Se ascundea în odaia cu harnașamente a castelului, de unde putea să spioneze câmpul. În cameră erau o mulțime de hamuri de piele, agățate în ordine printre șei și zăbale strălucitoare. Descoperise că erau de ajuns de solide ca să-i suporte greutatea. Aștepta acolo, pitit, rugându-se ca cineva – Gareth poate? – să efectueze la iuțeală miracolul dorit; sau, dacă nu măcar să-l treacă cu vederea și absența să nu-i fie observată.

Ei, ce credeți, găsiți că e un lucru așa de plăcut să fii cel mai bun cavaler din lume? Da? Gândiți-vă atunci și cum va trebui să vă apărați titlul. Gândiți-vă la toate probele și examenele, la toate acele încercări repetate, neîndurătoare, scandaloase, care vă vor fi aplicate zi după zi – până în ziua cea din urmă, ziua care trebuie să vină, când veți fi înfrânt. Mai gândiți-vă că există o pricină de seamă pentru insucces, pricină pe care ați încercat patetic să o ascundeți vreme de douăzeci și cinci de ani bătuți pe muchie. Și-acum gândiți-vă că trebuie să leșiți afară, în fața celei mai mari și mai onorabile cu puțință galerii care poate fi adunată, pentru a face o demonstrație publică a păcatului vostru. Ei cu toții așteaptă să învingeți, dar veți pierde; veți da acum în vileag înșelăciunea pe care ați practicat-o vreme de un sfert de veac, iar ei vor ști de îndată motivul înfrângerii – acel motiv de rușine pe care ați căutat să-l dosiți de propria-vă minte și care, atunci când se furișa în tăcerea camerei pustii, vă chinuia făcându-vă să scuturați capul, pentru a alunga musca aceea chinuitoare. Miracolele pe care doreați să le faceți cu multă vreme în urmă pot fi săvârșite numai de cel ce e pur în inima și sufletul său. Cei de afară așteaptă să împliniți acest miracol, fiindcă le-ați înșelat încrederea, lăsându-i să creadă că inima vă e pură – și acum, cu trădarea și adulterul și crima zvârcolindu-se și storcându-vă inima ca pe o zdreanță, acum trebuie să leșiți la lumină, în bătaia soarelui, pentru încercarea onoarei.

Lancelot stătea ascuns în cămară, printre hamuri și șei, alb cum e hârtia. Guenever era acolo, afară, știa el, și ea era la fel de palidă. Își frânse mâinile și se uită la flamurile zdravene, și se rugă pe cât putu de tare.

„Sir Servause le Breusel!” strigară heralzii, iar Sir Servause păși în față – un cavaler în coada listei participanților la întrecere. Era un bărbat sperios, preocupat numai de istoria naturală, care nu se luptase în viața lui cu nimeni. Se duse la Sir Urre, care gemea din pricina atător atingeri dureroase, și făcu și el ce putu.

„Sir Ozanna le Cure Hardy!”

Și tot așa, îi tot dă drumul înainte, parcurgând întreaga listă de una sută și zece cavaleri, ale căror nume strălucitoare sunt date de către Malory în ordinea cuvenită, așa că puteți aproape vedea frumoasa croială a pieptarelor lor de zale, culorile blazoanelor și vesela strălucire a fiecărui panaș. Capetele împodobite cu pene îi făceau să arate ca niște viteji indieni. Pintenii le zornăiau, umplând văzduhul de sunetul lor fremătător. Îngenuncheară cu toții, și Sir Urre se chircea de durere, fără niciun rezultat.

Lancelot nu se spânzură cu vreun ham. Își încălcase tabuul, își înșelase prietenul, se întorsese la Guenever și-l ucisese pe Sir Meliagrance într-o luptă nedreaptă. Era acum gata să-și primească osânda. Se duse spre lungul șir de cavaleri care așteptau în soare. Prin însăși încercarea lui de a scăpa atenției generale, se pusese în situația de a ocupa locul cel mai băttător la ochi dintre toate: ultimul. Păși de-a lungul șirurilor curioase, pocit ca întotdeauna, stângaci, rușinat, un veteran gata să fie zdrobit. Mordred și Agravaine pășiră mai în față.

Când Lancelot îngenunche în fața lui Urre, el îi spuse Regelui Arthur aceste vorbe:

— Și trebuie oare să fac această treabă eu, după ce toată lumea a dat greș?

— De bună seamă că da. Ți-o poruncesc.

— De mi-o poruncești, atunci trebuie. Dar ar fi o îngâmfare din parte-mi să încerc – după toți. N-aș putea fi scutit?

— Văd că nu vrei să înțelegi cum stau lucrurile, spuse Regele. Fără îndoială că nu e vorba de nicio îngâmfare și trufie ca să încerci. Dacă nici tu n-o poți face, atunci nimeni nu poate.

Sir Urre, care era acum sleit de puteri, se ridică în coate.

— Rogu-te, spuse el. Pentru domnia-ta am venit până aici.

Lancelot avea lacrimi în ochi.

— Oh, Sir Urre, spuse el, să pot să vă ajut, numai Dumnezeu știe cu câtă dragă inimă aș face-o. Dar tu nu înțelegi, nu înțelegi.

— Pentru Dumnezeu, spuse Sir Urre.

Lancelot se uită spre Răsărit unde credea el că sălășluiește Domnul, și spuse ceva în minte.

Una peste alta, vorbele lui erau cam acestea:

— Nu vreau glorie, dar poți să ne salvezi cinstea? Și dacă vrei să-l vindeci pe cavalerul acesta de dragul lui, te rog, fă-o. Apoi îl rugă pe Sir Urre să-i arate capul.

Guenever care pândeă din cortul ei ca un uliu, îi văzu pe cei doi băjbăind împreună. Văzu apoi un freamăt printre oamenii din apropiere, și până la ea răzbătu un murmur și-o bolboroseală și țipete. Nobilii strânși începură să-și arunce căciulile în aer și să strige și să-și dea mâna. Arthur striga mereu și mereu aceleași cuvinte, apucându-l brutal pe Gawaine de cot și zbierându-i drept în ureche.

— S-a închis ca o cutie! S-a închis ca o cutie!

Câțiva cavaleri mai în etate dănțuiau ca apucați, lovindu-și scuturile între ei ca niște copii care-și lovesc palmele. Mulți dintre nobili râdeau ca nebunii și se pocneau unul pe celălalt pe spate. Sir Bors îl săruta pe Sir Anguish de Irlanda, căruia nu-i făcea nicio bucurie această acțiune. Sir Galahalt, prințul cel înalt, căzuse peste teaca propriei lui săbii. Generosul Sir Belleus, care nu-i purtase nicio pică fiindcă-i tăiasse burta, scoțându-i aproape ficatul afară în seara aceea de demult lângă cortul din mătase roșie, făcea un zgomot groaznic, încercând să cânte din frunză. Sir Bedivere, grozav de pocăit de când cu vizita sa la papă, zornăia câteva oase sfinte pe care le adusese acasă ca suvenir al pelerinajului său: scriseseră pe ele cu litere meșteșugite „Suvenir de la Roma”. Sir Bliant, amintindu-și de bunul său sălbatic, îi îmbrățișă pe Sir Castor, care nu uitase nicicând cavaleriasca muștrare a lui Lancelot. Bunul și sensibilul Aglovale, cel ce uitase vrajba Pellinorilor, schimba niște lovituri zdravene pe spate cu frumosul Gareth. Mordred și Agravaine se uitau încruntați și mânioși. Sir Mador, roșu ca un curcan, se împacă cu Sir Pinel otrăvitorul, care se întorsese înapoi incognito. Regele Pelles promitea pe cuvânt de cinste tuturor o haină nouă, și anume, cea de pe el. Moș Dap, cu părul ca neaua, așa de bătrân încât devenise pur și simplu fabulos, încerca să sară peste bastonul său. Corturile erau acum coborâte, drapelele fluturau.

Uralele care începură acum, val după val, erau ca niște salve sau ca tunetul, așa cum se rostogoleau în jurul turnurilor din Carlisle. Tot câmpul și toți oamenii de pe câmp și toate turnurile castelului păreau să salte în sus și-n jos ca suprafața unui lac sub ploaie.

În mijloc, cu totul uitat, iubitul ei îngenunchea, numai el singur. Singuratica și neclintita lui siluetă era cea care cunoștea o taină ascunsă celorlalți. Miracolul era că i se îngăduise să facă un miracol.

„Iară atunci, spune Malory, Sir Lancelot plânse, de parcă ar fi fost un copil care aspru fusese bătut.”

EXPLICIT LIBER TERTIUS

INCIPIT LIBER QUARTUS LUMÂNAREA ÎN VÂNT

Se gândi un pic și spuse:

Am găsit Grădina Zoologică spre folos multora dintre pacienții mei. Aș prescrie pentru Dl. Pontifex un curs despre mamiferele superioare. Nu cumva să gândească să le ia pe cale medicală...

CAPITOLUL I

Scurgerea anilor nu fusese blândă cu Agravaine. Chiar când avea patruzeci de ani arătase de vârsta actuală, care era cincizeci și cinci. Rareori era treaz.

Mordred, fărăma aceea de om rece, nu părea să aibă vreo vârstă. Anii lui, la fel ca și adâncimile ochilor săi albaștri și inflexiunile vocii sale muzicale, erau neutri, nu angajau cu nimic.

Cei doi stăteau în arcadele palatului Orkney din Camelot, privind afară la șoimii care se însoreau pe butucii lor în curtea înverzită. Arcadele aveau câte o boltă înzorzonată după noua modă, în ale căror grațioase cadre șoimii ieșeau în evidență cu nobilă nepăsare – un șoim islandez, un porumbar, o șoimăniță și masculul ei, și patru ereți mici care fuseseră păstrați toată iarna și totuși supraviețuiseră. Locurile de odihnă ale șoimilor erau curate – fiindcă vânătorii din acele zile considerau că dacă participi la sporturi sângeroase, atunci era de datoria ta să ascunzi bestialitatea și murdăria. Toate erau împodobite cu piele spaniolă de culoare stacojie și erau înzestrate cu scule bune. Lesele șoimilor erau împletite din piele albă de cal. Șoimul islandez avea o lesă albă ca neaua și curelușe de picior tăiate din piele garantată de inorog, ca tribut al poziției sale speciale în viață. Fusese purtat tot drumul din Islanda, și asta era cel mai neînsemnat lucru pe care-l puteau face pentru el.

Mordred zise cu vocea sa agreabilă:

— Pentru Dumnezeu, să plecăm de-aici. Pute.

Când vorbi, șoimii se mișcară ușor, astfel încât clopoțeli sloboziră o șoaptă cristalină. Clopoțeli fuseseră aduși din Indii, fără să se țină seama de cheltuială, și perechea de clopoțeli purtată de șoimul islandez era din argint curat. O bufniță imensă care era uneori folosită drept momeală, dar care în prezent stătea pe un leaț la umbra arcadei, își deschise ochii când răsunară clopoțeli. Înainte de a-i deschide, părea să fi fost împăiată, un maldăr murdar de pene. Dar chiar în clipa în care mijiră, deveni o creatură din Edgar Allan Poe. De-abia te mai puteai uita la ea. Erau niște ochi roșii, ucigași, înfiorători, părand de fapt să emane lumină. Erau ca niște rubine umplute cu flăcări. Pasărea se numea Marele Duce.

— Eu nu simt nimic, spuse Agravaine. Trase aerul pe nas, plin de suspiciune, încercând să miroasă. Dar simțul gustului și al mirosului erau duse pentru totdeauna și pe deasupra mai avea și-o durere de cap.

— Duhnește a Crimă, spuse Mordred cu voce de stentor sunând artificial, și a Lucru Împlinit și a Cei-Mai-Buni. Hai să mergem în Grădină.

Agravaine se întoarse stăruitor la subiectul pe care-l discutaseră.

— N-are niciun rost să faci atâta scandal din asta, spuse el. Noi știm ce-i drept și ce-i strâmb, dar nimeni altcineva habar n-are. N-or să vrea să asculte.

— Dar trebuie s-asculte.

Așchiile mărunte din irisul ochilor lui Mordred ardeau într-o lumină de peruzea, la fel de strălucitoare ca și cea a ochilor bufniței. În loc să mai fie un filfizon cu umărul schilod, îmbrăcat în haine extravagante, el devenise o Cauză. Deveni, în

această problemă, tot ceea ce nu era Arthur – opusul incompatibil al Englezului. El deveni invincibilul Gael, vlăstarul raselor disperate mai vechi decât cele ale lui Arthur, și mai subtile. Acum mai cu seamă, când ardea cuprins de elanul Cauzei sale. Justiția lui Arthur părea *burgheză* și obtuză pe lângă el. Părea, pur și simplu, să nu fie altceva decât o mărginită mulțumire de sine pe lângă sălbăticia și spiritul funebru al Picților. Strămoșii săi materni erau aceia care îi dădeau ghes și-l făceau să-l respingă cu dispreț pe Arthur – strămoși a căror civilizație, ca și cea a lui Mordred, fusese matriarhală, care călăriseră fără șa, atacaseră cu carele de luptă, luptaseră cu vicleșuguri și-și împodobiseră sinistrele cetăți cu capetele vrăjmașilor. Mărșăluiseră, cu plete lungi și cu înfățișare sălbatică, ne spune un scriitor din vechime „cu spada în mână, împotriva râurilor care inundau uscatul, sau împotriva oceanului stârnit de furtună”. Erau rasa reprezentată acum de Armata Republicană Irlandeză mai degrabă decât de Naționaliștii Scoțieni, care-și uciseseră întotdeauna stăpânii și apoi îi învinovățiseră că au fost uciși – rasa care-și putea face un erou național dintr-un om ca Lynchahau, numai fiindcă lăsase o femeie gală fără nas, mușcându-i-l – rasa care fusese eliminată de vulcanul istoriei în colțurile cele mai depărtate ale globului, unde, cu un simț otrăvit al inferiorității și revanșismului, își mai proclamă și azi antica lor megalomanie. Erau Catolicii care se puteau năpusti direct împotriva oricărui papă sau sfânt – Adrian, Alexandru, sau Sf. Ieronim – dacă politica sfântului respectiv nu le era pe plac și nu se potrivea cerințelor lor imediate; erau apărătorii sensibili până la isterie, îndurerăți și jefuiți ai unei moșteniri prădate. Erau poporul a căror sfidare barbară, vicleană și vitează fusese înrobită, cu multe veacuri înainte, de străinii pe care-i reprezenta Arthur. Acesta era unul dintre obstacolele care se ridicau între tată și fiu.

Agravaine spuse:

— Mordred, vreau să vorbesc cu tine. Nu prea pare să avem un loc unde să sedem. Uite, șezi pe treaba aia acolo, iar eu am să stau aici. Nu ne aude nimeni.

— Nu-mi pasă dacă ne-aud. Asta și vreau. Ar trebui s-o spunem cu voce tare, nu să șușotim prin colțuri.

— Șoaptele or să ajungă până la urmă unde trebuie.

— Nu, nu-i adevărat. Uite, tocmai asta n-o să se întâmple. El nu vrea să le-audă și, atâta vreme cât șoptim, va putea întotdeauna să se facă că nu le-aude. N-a rămas cineva Regele Angliei toți anii ăștia, fără să știe cum să-și folosească ipocrizia.

Agravaine se simți stânjenit. Ura lui pentru Rege nu era o realitate pregnantă ca la Mordred – el avea oarecare resentimente personale față de toată lumea în afară de Lancelot. Atitudinea lui era mai curând de pizmă nechibzuită.

— Nu văd ce rost are să te plângi de ce s-a întâmplat în trecut, spuse el întunecat. Nu ne putem aștepta ca oamenii să ni se alăture, când toate sunt așa de încurcate și s-au întâmplat așa de demult.

— S-or fi petrecut ele demult, dar asta nu schimbă faptul că Arthur e tatăl meu și că m-a lăsat în voia valurilor și a soartei într-o barcă, când eram un țănc.

— Mă rog, poate că nu l-o schimba pentru tine, spuse Agravaine, dar lucrurile nu stau așa și cu alții. E o asemenea încurcătură că toată lumea dă din umeri. Nu poți

să pretinzi de la oamenii de rând să-și aducă aminte de tot soiul de bunici și surori vitrege și de alte lucruri în genul ăsta. În orice caz, oamenii nu mai pornesc în zilele noastre la război pentru pricini personale. E nevoie de un scandal național – ceva care să aibă de-a face cu politica, un buboi care nu mai are mult și-o să crape. E nevoie să folosești uneltele pe care le ai la îndemână. Uite, de pildă, ăla, cum îl cheamă? John Ball¹⁰⁷ ăla, care crede în comunism: are mii de sprijinitori care ar fi gata să dea o mână de ajutor într-o răscoală, pentru propriul lor scop. Apoi Saxonii. Am putea spune că suntem în favoarea unei mișcări naționale. Așa că am putea, de pildă, să le unim numele. Dar știi, trebuie să fie o mișcare pe scară mare și populară, ceva ce poate tot omul să simtă. Trebuie să fie îndreptată împotriva unui număr mare de oameni, cum ar fi Evreii sau Normanzii sau Saxonii, așa ca toată lumea să fie furioasă. Ori o să fim conducătorii Celor-Vechi, care caută dreptate împotriva Saxonului; sau a Saxonilor împotriva Normanzilor, sau a iobagilor împotriva societății. Avem nevoie de un stindard, da, și de un semn distinctiv. Mă gândesc că svastica ar fi foarte bună. Dar nici vorbă de o dușmănie personală împotriva bătrânului, n-ai avea niciun folos. Oricum, ți-ar lua o jumate de oră să o explici, chiar dacă ai începe să zbieri de pe acoperișuri.

— Aș putea striga că maică-mea i-a fost soră, și că din pricina asta a încercat să mă înece.

— Dacă n-ai ce face! spuse Agravaine.

Discutară, înainte ca să se trezească bufnița, despre strâmbătățile din trecut făcute familiei lor – despre bunica lor, Igraine, care fusese siluită de tatăl lui Arthur – despre toate dușmăniile demult duse dintre Gael și Gal, care le fuseseră povestite de bătrâna lor doică în vechiul Dunlothian. Sângele mai rece al lui Agravaine putea recunoaște aceste nedreptăți ca fiind prea depărtate și încurcate pentru a servi ca arme împotriva Regelui. Acum ajunseră la cea mai recentă nedreptate – păcatul lui Arthur cu sora lui vitregă care se sfârșise cu încercarea de a ucide bastardul rezultat din această legătură incestuoasă. Acestea, fără îndoială, că puteau fi arme mai puternice, dar necazul era că bastardul în cauză era chiar Mordred. Frica fratelui său mai mare îl făcu să priceapă că un fiu nu prea putea să-și ridice propria nelegitimătate ca un stindard sub care să-și detroneze tatăl. Pe lângă acestea, afacerea fusese demult înăbușită de Arthur. S-ar părea că ar fi fost o politică nechibzuită ca tocmai Mordred să fie cel care să o scoată iarăși la iveală.

Stăteau în tăcere, privind podeaua. Agravaine era într-o stare proastă, cu pungi sub ochi. Mordred era la fel de zvelt și firav ca totdeauna, o siluetă îngrijită, îmbrăcată după ultima modă. Exagerările veșmintelor sale constituiau pentru el un bun camuflaj, sub care de-abia îi mai puteai zări umărul schilod.

El spuse:

— Nu sunt mândru.

---

¹⁰⁷ *Ball, John* (secolul al XIV-lea), preot englez considerat eretic și reformator social, executat pentru rolul jucat în revolta țăranilor din 1381.

Privi cu amărăciune la fratele lui vitreg, punând mai multe semnificații în privirea aceea decât putea vreodată să-și dea seama interlocutorul său. Cu ochii spunea: „Privește-mi cocoșa. Nu am niciun motiv să fiu mândru de nașterea mea.”

Agravaine se ridică nerăbdător în picioare.

— Orice ar fi, trebuie să beau ceva, spuse el, bătând din palme. Să vină pajul.

Își trecu apoi degetele tremurătoare peste pleoape și rămase apatic, privind cu dezgust la bufniță. Mordred, în vreme ce așteptau să vină băutura, îl urmări din ochi cu dispreț.

— Dacă răscolești rahatu' vechi, spuse Agravaine, înviorat de vinul cu mirodenii ce purta numele de hippocras, atunci să știi că te trezești și tu înăuntru. Adu-ți aminte că aici nu suntem în Lothian. Suntem în Anglia lui Arthur și Englezii lui îl iubesc. Sau or să refuze să te creadă, sau, dacă cumva te-or crede, au să dea vina pe tine, nu pe el, că ai adus lucrurile la lumină. Cu siguranță că niciun om n-o să urmeze o asemenea revoltă.

Mordred se uită la el. Îl ura, ca și pe bufniță – condamnându-l ca pe un laș. Nu putea suporta să i se pună bețe în roate în reveria sa răzbunătoare, așa că-și vărsa mânia pe Agravaine în sinea lui, spunându-și că frate-său nu era decât un trădător beat al familiei.

Agravaine văzu aceasta și, îmbărbătat de jumătate de butelcă, îi răsă în față. Îl bătu pe umărul sănătos, silindu-l pe fratele lui mai tânăr să-și umple paharul.

— Haidi, hai, ia bea, spuse el, chicotind.

Mordred bău asemenea unei pisici căreia i se administrează o doctorie.

— Ia zi, ai auzit cumva, întrebă Agravaine cu aer comic, de un preaputernic sfânt numit Lancelot?

Clipi cu unul dintre ochii cu pungi sub ei, privind în jos, înspre nas, cu mare bunăvoință.

— Dă-i drumul!

— Socot, dară, că ai auzit despre al nostru *preux chevalier*.¹⁰⁸

— Îl cunosc de bună seamă pe Sir Lancelot.

— Și cred că nu greșesc de spun că acest pur domn ne-a cam bușit pe amândoi o dată sau de două ori?

— Prima dată când m-a descălecat Lancelot, urmă Mordred, a fost atât de demult, încât nici nu-mi mai pot aminti. Dar asta nu înseamnă nimic. Fiindcă cineva te poate împinge jos de pe cal cu un băț, și asta nu înseamnă că e mai bun decât tine.

Era un lucru ciudat – acum că vorbeau despre Lancelot – că resentimentul viu al lui Mordred se schimbase într-o totală indiferență. Dar Agravaine, care înainte de aceasta fusese fără tragere de inimă, deveni brusc interesat și vorbăreț.

— Păi cum nu, urmă el. Și unde mai pui că nobilul nostru cavaler a fost tot timpul iubitul Reginei Angliei.

---

¹⁰⁸ Viteaz cavaler (fr.).

— Ei, tot omul știe că Gwen e ibovnica lui Lancelot încă de dinaintea de potop, și ce-i cu asta? Și Regele o știe. I s-a spus pe puțin de trei ori, după știrea mea, și nu cred să mă înșel. Drept care nu prea văd ce-am putea face.

Agravaine își puse degetul lângă nas ca un cimpoier beat criță, apoi îl agită spre frate-său.

— Apăi da, cum nu. De spus i s-a spus, da' pe ocolite, anunță el. I s-au trimis tot felul de aluzii, cum ar fi scuturi cu însemne pe ele care aveau duble înțelesuri, ori cornuri din care puteau bea numai nevestele credincioase. Dar nimeni nu i-a spus-o verde în față, în plină Curte. Numai Meliagrance a făcut o acuzație generală, și chiar și aceea a avut loc în zilele judecății prin luptă. Ia gândește-te ce s-ar întâmpla dacă ar fi să-l denunțăm pe Sir Lancelot personal, acum, după aceste noi legi la modă, astfel încât Regele să fie silit să cerceteze.

Mordred își miji ochii, la fel cum făcuse bufnița.

— Ei, cum zici?

— După mintea mea eu nu văd ce s-ar putea întâmpla, în afară de o dezbinare. Arthur are nevoie de Lancelot drept comandant al oștilor sale. De-aici îi vine puterea, fiindcă toată lumea știe că nimeni nu se poate ridica împotriva forței brute. Dar dacă am putea băga o fărâma de zăpădă între Arthur și Lancelot din pricina Reginei, ei da, atunci puterea lor s-ar frânge. Așa, și-atunci de-abia vine vremea adevăratei politici. Atunci vine vremea celor nemulțumiți. Atunci ar veni vremea să guști și tu din faimoasa ta răzbunare.

— I-am putea zdrobi, fiindcă s-ar zdrobi între ei.

— Dar asta înseamnă chiar nițel mai mult.

— Înseamnă că cei din Cornwall ar fi chit pentru bunicul și eu pentru mama...

— ...nu folosindu-ne forța împotriva forței, ci folosindu-ne doar capul.

— Asta înseamnă că aș putea să mă răzbun pe omul care a încercat să mă înece pe când eram prunc...

— ...sărindu-le mai întâi în spate, și-apoi nu mai trebuie decât să fim puțin atenți.

— În spatele celebrului nostru...

— ...Sir Lancelot!

Acum, la Curtea unui tată care fusese de ajuns de chibzuit să ascundă povestea nașterii sale, nefericitul Mordred se găsisse fratele recunoscut al lui Gawaine, Agravaine, Gaheris și Gareth. Se aflase tratat cu iubire de Regele-Tată pe care mama lui îl învățase să-l urască din tot sufletul – se descoperise slăt, inteligent, critic, într-o civilizație care era prea fără fașoane pentru o critică pur intelectuală – și se văzuse, în fine, urmașul unei culturi nordice care a fost dintotdeauna dușmană de moarte moralei grosolane a sudului.

CAPITOLUL II

Pajul care-i adusese lui Sir Agravaine cupa cu hippocras intră prin ușa dintre arcade. Se înclină până la pământ, cu acea exagerată curtenie care era cerută pajilor înainte de a deveni scutieri pe drumul lor spre treapta de cavaler, și anunță:

— Sir Gawaine, Sir Gaheris, Sir Gareth.

Cei trei frați îl urmară, aducând cu ei violența aerului proaspăt și pe cea a ultimelor lor isprăvi, așa că acum clanul era tot reunit în păr. Toți aveau, cu excepția lui Mordred, nevestele lor pe care le dosiseră Dumnezeu știe pe unde, că nimeni nu le văzuse vreodată la față. Puțini erau însă cei care îi văzuseră pe bărbați să stea despărțiți prea multă vreme. Când erau împreună, aveau ceva copilăros în purtare, care era mai degrabă încântător. Poate că de fapt toți paladinii din povestea lui Arthur aveau ceva copilăros – dacă a fi simplu înseamnă să fii copilăros.

Gawaine, care era capul familiei, intră primul, ținând pe pumn o șoimăniță căreia îi dăduseră primele pene ale tinereții. Bărbatul zdravăn avea acum șuvițe mai deschise la culoare prin părul roșu ca morcovul. Deasupra urechilor era gălbui, de culoarea dihorului domestic, și curând se va înălbi de tot. Gaheris arăta la fel ca el sau, în orice caz, semăna mai mult cu el decât cu ceilalți. Dar era o copie mai slabă: nu atât de roșcovan, nu atât de puternic, nu așa de mare și de încăpățânat. Ca să spunem lucrurilor pe nume, era cam prostănac. Gareth, cel mai tânăr dintre frații de aceeași mamă și tată, își păstrase încă urmele tinereții. Pășea cu un oarecare elan, de parcă se bucura că trăiește.

— Ie-te-te! exclamă vocea răgușită a lui Gawaine din prag, o și luați cu băutura?

Mai păstra încă accentul de baștină în disprețul englezei pure, dar nu mai gândea în gaelică. Engleza i se perfecționase în ciuda voinței sale. Adevărul e că îmbătrânea.

— Măi, Gawaine, măi!

Agravaine, care știa că-i este dezaprobat obiceiul de a mai trage câte o dușcă înainte de amiază, întrebă politicos:

— Ați avut o zi bună?

— Apăi rea nu fu, cu o șoimăniță deșteaptă.

Gawaine, care observase că Mordred căsca voit, spuse:

— Ei, ai putea să-ți mai cruți suflarea.

— Am avut o șoimăniță frumoasă, povesti el. După felul în care și-a prins vânatul, ne-am gândit că am putea să-i dăm un nume.

— Și cum i-ați zis? Întrebară ei cu condescendență.

— Fiindcă vine de la Lundy, și începe cu L, ne-am gândit că n-ar fi o idee rea, dacă am chema-o după Lancelot. Am putea să-i zicem Lancelotta, sau ceva în genul ăsta. O să fie o șoimăniță de prima clasă.

Agravaine se uită la Gareth pe sub pleoape. Spuse cu voce joasă:

— Atunci poate că ar fi mai bine dacă i-ai zice Gwen.

Gawaine se întoarce din curte, unde pusese peregrina pe bulucul ei.

— Hai, las-o baltă! făcu el.

— Să-mi fie cu iertare dacă nu spun adevărul.

— Că mult îmi pasă mie de adevăr sau ba. Eu tot ce spun asta e, ține-ți gura!

— Gtiwaine, rosti Mordred adresându-se văzduhului, este un asemenea *preux chevalier* că nimeni nu are voie să spună vreo josnicie în fața lui, că iese pe dată scandalul. Vezi dumneata, dânsul e puternic – și-l maimuțărește pe marele Sir Lancelot.

Roșcovanul se întoarce spre el cu demnitate:

— Mult nu mi-s tare, frate, și nici nu cat a mă târgui în privința asta. Ci vreau doar să mi-i țin pe cei din preajmă a se purta cu bună-cuviință.

— Și, fără îndoială, spuse Agravaine, e bună-cuviință să te culci cu nevasta Regelui, chiar dacă familia Regelui ne-a lovit familia și-au făcut un copil mamei noastre și-apoi au încercat să-l înece.

Gaheris protestă:

— Arthur a fost întotdeauna bun cu noi. Termină măcar acum cu văicărelile tale!

— Fiindcă îi e teamă de noi.

— Eu nu văd, spuse Gareth, de ce i-ar fi teamă lui Arthur de noi, când îl are pe Lancelot. Știm cu toții că el este cel mai bun cavaler din lume și poate pune de îndată pe orișicare la locul lui. Ce, nu-i așa, Gawaine?

— Cât despre mine, io nici că am ce vorbi despre asta.

Deodată, Mordred izbucni, înflăcărat de tonul semeț al lui Gawaine.

— Foarte bine, atunci află că am eu ce vorbi. Oi fi eu slab la lupte, dar am curajul să mă ridic pentru familia mea și pentru drepturile ei. Eu nu sunt un fățarnic. Toți de la Curte știu că Regina și Comandantul Șef sunt amanți, și uite totuși că noi suntem chipurile cavaleri puri, și protectori ai doamnelor și nimeni nu vorbește despre nimic altceva decât despre așa-numita Sfântă Cupă. Agravaine și cu mine ne-am hotărât să mergem acum la Arthur, în plină Curte, și să întrebăm de Regină și de Lancelot în prezența lui.

— Mordred, exclamă capul clanului, nicicum vei face asemenea ispravă! Căci păcat ar fi.

— Ba bine că nu, spuse Agravaine, iar eu o să merg cu el.

Gareth rămase rupt între durere și uimire.

— Bine, da' ăștia chiar asta au de gând să facă! protestă el.

Ieșit din momentul de uimire, Gawaine prelua conducerea și intră în acțiune.

— Agravaine, eu sunt șeful clanului, și ți-o interzic.

— Mi-o interzici?

— Da, ți-o interzic. Căci nătâng fi-vei de-o vei face.

— Preacinstitul Gawaine, remarcă Mordred, găsește că ești nătâng.

De data asta, falnicul bărbat se răsuci spre el ca un cal speriat de năluci.

— Apăi pâna-acilea-ți fu! urlă el. Crezi că mă tem să-ți ard una peste bot numai fin'că ești schilod, și-ți bați joc din pricina asta de mine? Apăi, băiețas, dacă tot mârâi la mine, află c-am să te-otânjesc de nu te vezi, auzi au ba?!

Mordred își auzi vocea vorbind rece, părând să vină de undeva de dindărătul urechilor sale.

— Gawaine, mă surprinzi. Ai produs o succesiune de gânduri.

Apoi, în vreme ce gigantul se îndrepta spre el, aceeași voce enunță:

— Ei, haide, lovește-mă. Așa-ți arăți curajul.

— Oh, termină, Mordred, stăruie Gareth. Nu poți să încetezi o clipă să mai cicălești omul la cap?

— Mordred n-ar cicăli, așa cum spui tu, aruncă Agravaine, dacă l-ați lăsa în pace.

Gawaine explodează ca un tun care era considerat pe vremea aceea o modă nouă. Se răsuci lăsându-l în plata Domnului pe Mordred, ca un taur zădărat, și țipă la amândoi:

— Să mă ia toți dracii, nu vreți a vă astâmpăra, sau vreți să vă azvârl pe amândoi afară? Oare nu putem avea pace în familia asta niciodată? Închideți-vă odată clanța aia, pentru numele lui Dumnezeu, și lăsați trăncăneala asta tâmpită despre Sir Lancelot.

— Nu-i tâmpită deloc, protestă Mordred. Și nici n-avem de gând s-o lăsăm.

Se ridică în picioare.

— Ei, Agravaine, întrebă el. Mergem la Rege? Mai vine cineva?

Gawaine li se puse în drum.

— Mordred, n-ai să mergi.

— Și cine-o să mă oprească?

— Eu.

— Viteaz individul, remarcă vocea înghețată, încă de undeva din văzduh, și cocoșatul se mișcă să treacă mai departe.

Gawaine își întinse mâna roșie, cu peri ca aurul pe spatele degetelor, și-l împinse înapoi. În același timp, Agravaine își întinse și el mâna albă. Cu degetele grăsulii, spre mânerul spadei sale.

— Nu mișca Gawaine, am o spadă.

— Tu nu poți fără spadă, câine! strigă Gareth.

Viața fratelui mai tânăr se potrivea deodată unui șablon pe care-l recunoscuse de la sine. Mama lor ucisă, și inorogul și bărbatul care trăgea acum spada și un copil dintr-o cămară care înălța un pumnal scânteietor: toate aceste lucruri îl făcuseră să strige.

— În regulă, Gareth, își arată Agravaine colții, alb ca hârtia, știu ce vrei să spui, și uite că-mi scot spada.

Situația scăpă de sub control: începură să acționeze ca niște marionete, de parcă totul se mai întâmplase înainte – ceea ce de fapt era adevărat. Gawaine, la vederea sclipirii oțelului, fu cuprins de una din furiile sale oarbe. Îl lăsă pe Mordred, izbucni într-un torent de imprecații, își trase cuțitul de vânătoare care era singura armă pe care o purta și înaintă spre Agravaine – aceste lucruri fiind făcute în același timp. Grăsul, de parcă ar fi fost aruncat în defensivă de ciocnirea cu furia lui frate-său, se retrase, ținându-și spada în față cu mâna tremurătoare.

— Da' cum nu, cum nu, răgea Gawaine, știi prea bine ce vrea a spune, frumusețelule măcelar. E musai să scoți spada la frat-tu, ai, fin'că ți-o plăcut de când te știi să ucizi oamenii neînarmați. Blestemu' ceasului de apoi cadă pe capu' tău! Hai, bagă spada în teacă, omule! Hai, bag-o-n teacă! Adică cum, doar nu ți-a fost de ajuns că ți-ai omorât mama? Lua-te-ar dracu' ori lași odată jos spada ceea, ori ai atâta suflet în tine să lupți ca lumea cu ea. Agravaine...

Mordred alunecă în spatele lui, cu o mână pe propriu-i pumnal. Într-o secundă licărirea metalică a oțelului fulgeră în umbră, aprinsă de ochii de bufniță, și în aceeași clipă Gareth sări în apărarea lui Gawaine. Îl prinse pe Mordred de încheietura mâinii, strigând:

— Ei, gata, de-ajuns! Gaheris, uită-te la ceilalți!

— Agravaine, bagă sabia-n teacă! Gawaine, lasă-l în pace.

— La o parte, băiete! Îl învăț eu singur minte pe câinele ăsta!

— Agravaine, lasă imediat spada, că te ucide. Hai, iute, măi! Nu fii prost. Gawaine, lasă-l în pace. N-a vrut să spună asta. Gawaine! Agravaine!

Dar Agravaine făcuse o slabă fandare spre șeful familiei, pe care Gawaine o apără disprețuitor cu cuțitul. Acum falnicul bătrân, cu tâmpilele de culoarea dihorului de casă, se năpusti și-l prinse de talie. Spada zăngăni de pardoseală, în timp ce Agravaine mergea de-a-ndăratelea spre masa unde se găsea vinul, cu Gawaine peste el. Pumnalul se ridică plin de venin, ca să completeze izbânda – dar Gaheris i-l prinse de la spate. Era un tablou vibrant de o silențiozitate perfectă, cu totul neclintit. Gareth îl ținea pe Mordred. Agravaine, ascunzându-și ochii cu mâna liberă, se înfiorase în așteptarea loviturii fatale a cuțitului. Iar Gaheris ținea brațul răzbunător în suspensie.

În acest complicat moment ușa dintre arcade fu deschisă pentru a doua oară și curtenitorul paj anunță la fel de impasibil ca întotdeauna:

— Maiestatea sa Regele!

Toată lumea se relaxă. Dădură drumul la ce țineau în mâini și începură să se miște. Agravaine se ridică în capul oaselor gâfâind. Gawaine se depărtă de el, trecându-și mâna peste față.

— Ah, Doamne, mormăi el. De n-aș mai avea asemenea furii păcătoase!

Regele apăru în prag.

Întră bătrânelul liniștit care făcuse atât de mult timp tot binele pe care-l putuse face. Arăta mai bătrân decât vârsta lui, care era considerabilă. Ochii săi regali pricepură situația, fără ca măcar să clipească. Se mișcă de-a lungul aradelor, ca să-l sărute cu blândețe pe Mordred, zâmbindu-le tuturor.

CAPITOLUL III

Lancelot și Guenever stăteau la fereastra solariului. Un observator din zilele noastre, care ar cunoaște Legende Arthuriene numai de la Tennyson și oameni de felul lui, ar fi fost surprins să vadă că celebrii îndrăgostiți erau demult trecuți de prima tinerețe. Noi, care am învățat să ne bazăm interpretarea dragostei pe intriga convențională băiat-fată a lui Romeo și Julieta, am fi uluiți dacă am putea păși înapoi în Evul Mediu – când poetul cavalerilor putea scrie despre Bărbat că el avea „*en ciel un dieu, par terre une déesse*”.¹⁰⁹ Îndrăgostiții nu erau atunci recrutați din rândul adolescenților și tinerilor; ei erau, dimpotrivă, oameni copti, care știau pe ce lume trăiesc. În zilele acelea oamenii se iubeau unul pe celălalt toată viața lor, fără înlesnirile tribunalului pentru divorțuri și ale psihiatrului. Aveau un Dumnezeu în cer și o zeiță pe pământ – și, din moment ce oamenii care se închină unor zeițe trebuie să exercite oarecare precauții în legătură cu cele cărora li se închină, nici nu le alegeau pe baza unor principii trecătoare, ținând numai de pasiunile cărnii, și nici nu le abandonau cu ușurință, când ardoarea cărnii începea să slăbească.

Lancelot și Guenever stăteau la fereastră în turnul înalt, și Anglia lui Arthur se întindea sub ei, sub razele orizontale ale apusului de soare.

Era acea Gramarye a Evului Mediu, pe care unii s-au obișnuit să-l considere ca Evul Beznei, și Arthur îl făcuse să fie ce era acum. Când bătrânul Rege venise la tron, fusese o Anglie a baronilor în armură, a foametei și a războiului. Fusese țara Judecății prin ordalie cu fierul roșu și a Legii Engleze¹¹⁰, și a cântecului trist, fără cuvinte, al lui Morfa-Rhuddlan¹¹¹. Atunci, pe coastă, oriunde putea ajunge vreun vas străin, nu mai rămânea nici măcar un animal, nici un pom roditor. Atunci, în ținuturile mlăștinoase și în codrii fără sfârșit, ultimii dintre Saxoni se apărau împotriva legii crude a lui Uther Cuceritorul; atunci cuvintele „Normand” și „Baron” erau echivalentul cuvântului modern „Sahib”;¹¹² atunci capul lui Llewellyn ap Griffith¹¹³, cu cununa lui de viță, putrezise pe țepușele Turnului; atunci întâlneai la margine de drum cerșetori, oameni mutilați care își cărau mâna dreaptă în cea stângă, iar câini de vânătoare șontăcăiau pe lângă ei, la rândul lor mutilați, prin tăierea tălpii unui picior – astfel încât să nu mai poată vâna în pădurile lorzilor. Când a venit Arthur la putere, țărani erau obișnuiți să se zăvorască în căsuțele lor în fiecă noapte ca pentru un asediu, și-l rugau pe Dumnezeu să le dăruiască pace în întunericul nopții, gospodarul repetând rugăciunile folosite pe mare la apropierea furtunii și terminând cu cuvintele „mântuie-ne și ajută Doamne”, la care toți cei prezenți răspundeau: „Amin”. În castelul baronului, în zilele acelea de demult,

---

¹⁰⁹ În cer un Dumnezeu, pe pământ o zeiță. (fr.).

¹¹⁰ Lege pe baza căreia cuceritorul franco-normand putea fi iertat de uciderea unui șerb saxon.

¹¹¹ Bard din Țara Galilor.

¹¹² Cuvânt anglo-indian, desemnând pe stăpân.

¹¹³ Llewellyn ap Gruffydd (n. 1282), prinț galez, a refuzat să-l recunoască suzeran pe Eduard I al Angliei (1272) și a fost înfrânt când englezii au anexat Țara Galilor.

găseai sărmani cu mațele scoase afară – și intestinele încă vii le erau arse în fața lor – oameni spintecați ca să se vadă dacă nu-și înghițiseră cumva aurul, oameni înecați cu pilitură de fier, atârnați cu capul în jos în fum iute, alții în gropi cu șerpi sau cu garouri de piele în jurul capului, ori înghesuți în cutii pline cu pietre care le rupeau oasele. N-ai decât să cercetezi literatura perioadei, cu istoriile sale despre familii mitologice, cum ar fi Plantagenetii, Capeții și așa mai departe, ca să vezi în ce stare se găsea țara. Regi legendari ca John, prinseseră obiceiul de a spânzura câte douăzeci și opt de ostateci înaintea cinei; sau ca Philip, care era apărat de „garda cu ghioage”, un fel de trupe de șoc, ce-și păzeau stăpânul cu ghioage; sau, ca Ludovic, își decapitau dușmanii pe eșafode sub care erau siliți să stea copiii victimelor, sub ploaia de sânge. Asta e, în orice caz, ceea ce ne spunea pe vremuri Ingulf de Croyland¹¹⁴, până ce s-a descoperit că totul era o mistificare. Pe vremea aceea existau Arhiepiscopi porecliți „Pielea-iobagului”, precum și biserici folosite ca forturi – cu tranșee în cimitire printre oseminte – și liste de prețuri, cuprinzând amenzi aplicate ucigașilor, și trupuri de excomunicați zăcând neîngropate, și țărani înfometați care mâncau iarbă sau coajă de copac sau se mâncau între ei. (Unul dintre ei a mâncat patruzeci și opt de oameni). Mai erau atunci pe de o parte eretici care se perpeleau în focul rugurilor – într-o singură zi fuseseră arși patruzeci și cinci de Templieri – iar pe de altă parte capete de captivi aruncate din catapulte în castele asediate. Ici vedeai câte un șef al Jacqueriei¹¹⁵ zvârcolindu-se în lanțurile lui, în vreme ce era încoronat cu un tripod înroșit în foc. Colo un Papă se plângea în vreme ce era ținut să se răscumpere, sau un altul se zvârcolea și se făcea ghem, când era otrăvit. Comorile erau îngropate în zidurile castelului, în formă de bare de aur, iar constructorii erau după aceea executați. Copiii care se jucau pe străzile Parisului se înveseleau cu trupul neînsuflețit al vreunui Conetabil, iar alții, împreună cu femeile și bătrânii, fuseseră lăsați să moară de foame în afara zidurilor orașelor asediate, cu toate că erau înăuntrul cercului asediatorilor. Hus și Jerome, cu mitrele apostaziei pe cap, se perpeliseră și fuseseră cuprinși de flăcările rugurilor. Imbecilii schilodiți de la Jumieges pluteau în jos pe Sena. Giles de Retz fusese găsit cu nu mai puțin de o tonă de oase de copii, calcinate, în castelul său, după ce ucisese o cotă de două sute și patruzeci pe an, vreme de nouă ani. Ducele de Berry își pierduse regatul, datorită nepopularității pe care o dobândise, deoarece îi păruse rău de cei opt sute de pedestri care fuseseră uciși într-o bătălie. Junele Conte de St. Pol învățase arta rezelului, fiindu-i dați douăzeci și patru de prizonieri vii pe care să poată să-i măcelărească în diverse moduri spre a căpăta experiență. Ludovic al XI-lea, altul dintre regii aceia născociți, își ținuse episcopii

---

¹¹⁴ Este vorba despre Ingulf, abate de Croyland (?–1109), pisarnic al lui William Cuceritorul. Ingulf a fost multă vreme considerat în mod eronat ca autor al faimoasei „*The Croyland History*”. Sir Francis Palgrave (1788–1861), o autoritate în studiul istoriei britanice medievale, a dovedit că lucrarea este un fals din secolul al XV-lea.

¹¹⁵ Revoltă a țăranilor din Nordul Franței împotriva nobilimii feudale (1358). A fost provocată de jafurile soldaților rătăcitori după Bătălia de la Poitiers. Revolta a fost nemilos înecată în sânge.

nesuferiți în colivii destul de scumpe. Ducele Robert fusese supranumit „Magnificul” de nobilii săi – dar „Diavolul” de enoriașii lui. Și în tot acest timp, înainte de a veni Arthur la tron, oamenii de rând – dintre care paisprezece dintr-un oraș fuseseră mâncați de lupi numai într-o singură săptămână, din rândul cărora o treime aveau să moară de Moartea Neagră¹¹⁶, ale căror cadavre fuseseră îngrămădite în gropi „precum slănina la afumat”, pentru care refugiul la ceas de înserare adesea au fost codrii și mlaștinile și peșterile, pentru care, în șaptezeci de ani se știe a fi fost patruzeci și opt de ani de foamete – acești oameni își ridicau privirile la nobilimea feudală denumită „stăpânii cerului și pământului” și – zdrobiți în bătăie de episcopii care, fiindcă nu aveau voie să verse sânge, îi loveau cu drugi de fier – strigau cât îi ținea gura că Hristos și sfinții lui din cer dormeau. „*Pourquoi*” cântau bieții nenorociți în mizeria lor.

Pourquoi nous laisser faire dommage?

*Nous sommes hommes comme ils sont!*¹¹⁷

Da, astfel fusese surprinzător de moderna civilizație pe care o moștenise Arthur. Dar nu aceasta era civilizația la care priveau din înaltul turnului cei doi îndrăgostiți. Acum, în siguranță, în apusul de soare din fața lor, se întindea fabuloasa Veselă Anglie a Evului Mediu mai puțin întunecat. Lancelot și Guenever își așteptau ochii asupra „Epocii Individului”.

Ce uimitoare epocă a fost aceea a cavalerismului! Fiecare era în esență el însuși – fiecare era tumultuos ocupat să răspundă capriciilor naturii umane. Există un asemenea elan în peisajul care se întindea în fața ferestrei lor, o asemenea dezlănțuire de oameni și de lucruri neașteptate, încât nici nu știi de unde să începi să descrii toate astea.

Bezna și Evul Mediu! Secolul al nouăsprezecelea a avut un mod nerușinat de a-și lipi etichetele pe toate celea. Fiindcă acolo, sub fereastra Gramaryei lui Arthur, razele soarelui aruncau flăcări dintr-o sută de giuvaeruri de vitralii în mănăstiri de maici și călugări, sau dansau din turnurile catedralelor sau castelelor, ceea ce constructorii lor chiar și urmăriseră, oricând ar părea de ciudat. Arhitectura, în acele întunecate zile ale lor, era o asemenea patimă a inimii dătătoare de lumină, încât oamenii dădeau fortărețelor lor nume de dragoste. Castelul Joyous Gard¹¹⁸ nu era un exemplar unic într-o epocă ce ne-a lăsat castele cu nume ca Beauté, Plaisance, sau Malvoisin¹¹⁹ – vecin rău pentru dușmanii săi – o epocă în care chiar și un mocofan precum imaginarul Richard Coeur de Lion, care suferea de pe urma furunculozei, își putea numi castelul „Gaillard”¹²⁰ și să vorbească despre el ca despre „frumoasa mea fiică de un anișor”, chiar și acel legendar ticălos William

---

¹¹⁶ Ciuma fatală, probabil bubonică, răspândită în Asia și Europa în secolul al XIV-lea.

¹¹⁷ De ce lași să ni se facă rău? / Suntem oameni ca și ei. (fr.).

¹¹⁸ Garda cea veselă (engl. veche).

¹¹⁹ Frumusețea, Plăcerea, Vecinul rău (fr.).

¹²⁰ Vesel (fr.).

Cuceritorul avea și o a doua poreclă: „Marele Constructor”. Gândiți-vă numai la sticla aceea în sine cum arăta, cu cele cinci culori ale sale străbătând materia în adâncurile ei. Era mai grosolană decât a noastră, mai groasă, întocmită în bucăți mai mici. O îndrăgeau cu aceeași pasiune pe care o dăruiau și castelelor lor, și Villars de Honnecourt, impresionat de un exemplar de vitraliu deosebit de reușit, s-a oprit să-l deseneze într-una din călătoriile sale, cu explicația că „mă aflu pe drum spre a da ascultare unei invitații în țara Ungariei, când am desenat astă fereastră, căci mult plăcutu-mi-a între toate celelalte.” Imaginați-vă interioarele acelor biserici din vechime – nu interioarele cenușii și pustii cu care suntem obișnuiți – ci cele arzând de culoare, acoperite cu fresce în care toate persoanele desenate stau în vârful picioarelor, interioare pline de falfăitul tapiseriei sau a brocarturilor aduse de la Bagdad. Închipuiți-vă și interioarele unor asemenea castele cum erau vizibile de la fereastra lui Guenever. Acestea nu mai erau turnurile sinistre ale timpurilor când venea Arthur la domnie. Acum erau pline de mobilă șlefuită de mâna meșterului – artist tâmplar, în loc de cea a dulgherului; acum zidurile lor se vălureau în fața aradelor fără ușă, înveșmântate în eleganța și exuberanța flexibilă din Arras, tapiserii ca cele ale Turnirului de la St. Denis, care, deși acoperind mai mult de patru sute de iarzi pătrați, fuseseră țesute în mai puțin de trei ani, atât de mare era ardoarea creației. Chiar și azi dacă ai să cercetezi cu mai multă atenție un castel ruinat, vei putea uneori să mai găsești cărligele de care erau agățate aceste tapiserii scânteietoare. Și amintește-ți apoi de aurarii din Lorraine, care întocmeau racle în forma unor biserițe, cu nava laterală, statui, transepturi și toate cele cuvenite, ca o căsuță de păpuși; adu-ți aminte de olarii din Limoges, și de opera lor, și de cioplitorii germani în fildeș, și de pietrele de granat montate în metal irlandez. În fine, dacă vrei să vă imaginați efervescența artei creatoare care a existat în celebrul nostru Ev al Beznei, trebuie atunci să vă debarasați de ideea că, în Europa, cultura scrisă ar fi intrat odată cu căderea Constantinopolului. Fiecare copist din orice țară era în acele zile un om de cultură – profesia i-o cerea. „Fiece literă scrisă, spunea un egumen medieval, este o rană pricinuită diavolului”. Biblioteca din St. Piquier, încă din secolul al nouălea, avea 256 de volume, incluzându-i pe Virgiliu, Cicero, Terențiu și Macrobius. Carol al V-lea avea nu mai puțin de nouă sute zece volume, astfel încât colecția sa personală era aproape la fel de mare ca și colecția „*Everyman Library*” din zilele noastre.

Și mai erau apoi, în sfârșit, sub ferestrele acelea și oamenii în sine – scânteietor amestec de ciudățenii – care socoteau că posedă, pe lângă trupuri, și elementele denumite suflete, și care își satisfăceau datoriile față de acestea din urmă în cele mai surprinzătoare moduri.

Era o epocă de plenitudine, epocă în care te bălăceai în orice până la gât. Poate că Arthur și-a impus idealul său Creștinătății, din pricina bogăției proprii sale educații sub Merlyn.

Fiindcă Regele, sau cel puțin acesta este felul în care îl descrie Malory, era sfântul protector al Cavalerilor. El nu era un Breton țopăind de colo-colo înveșmântat în haine din cardamă din secolul al cincilea – și niciunul din acei

nouveaux riches de la Poles, care trebuie să-i fi îndurerat și ultimii ani ai lui Malory. Arthur a fost regele nucleului unui cavalerism, care înflorise poate cu două sute de ani înainte de a începe să scrie vechiul nostru autor. El a fost simbolul a tot ceea ce a fost bun în Evul Mediu, și a făcut de unul singur toate aceste lucruri.

După cum îl zugrăvește Malory, Arthur al Angliei a fost campionul unei civilizații care este greșit prezentată în cărțile de istorie. Șerbul epocii cavalerilor nu era un sclav fără speranță. Dimpotrivă, avea cel puțin trei căi legale de a se ridica, dintre care cel mai important a fost Biserica Catolică. Datorită contribuției lui Arthur, această biserică – încă cea mai mare dintre toate breslele deschise pentru învățații de pe întreg pământul – devenise un drum deschis pentru cel mai de jos sclav. Un țaran Saxon a devenit Papă ca Adrian al IV-lea, fiul unui dulgher a fost Grigore al VII-lea. În Evul ăla Mediu al lor disprețuit de noi, puteai deveni cel mai mare om din lume, pur și simplu învățând. Și e o greșală să consideri că civilizația lui Arthur nu făcuse mare lucru în domeniul acestei faimoase științe a noastre. Oamenii de știință, deși se întâmpla ca pe vremea aia să fie numiți vrăjitori, au inventat niște lucruri aproape la fel de grozave ca cele pe care le-am inventat noi – doar atâta că noi ne-am obișnuit cu invențiile lor prin îndelunga folosire. Cei mai mari magicieni, cum ar fi Albertus Magnus¹²¹, călugărul Bacon¹²² și Raymond Lully, cunoșteau mai multe secrete pe care noi le-am pierdut azi, și au descoperit ca o chestiune secundară ceva ce mai pare încă a fi principalul obiect de uz curent al civilizației noastre și anume, praful de pușcă. Au fost cinstiți pentru învățătura lor și Albert cel Mare a fost făcut episcop. Unul dintre ei, pe nume Baptista Porta se pare că a inventat și cinematograful – deși, dând dovadă de mare înțelepciune, s-a decis să nu-și dezvolte invenția.

Cât despre aviație, în secolul al X-lea un călugăr pe nume Aethelmaer făcea experiențe în domeniul acesta, și poate că ar fi reușit de n-ar fi fost un accident în potrivirea cozii avionului. S-a zdrobit, ne spune William de Malmesbury¹²³ – „quod caudam in posteriori parte oblitus fuerat adaptare”.¹²⁴

Chiar și în ceea ce privește mondenitatea, evul beznei nu a rămas chiar așa de mult în urma noastră. Trebuie recunoscut că avea cel puțin niște nume scăpărătoare pentru cocktailurile lor cele mai grozave, pe care le numeau: Tichia Țâfnei, Câine Turbat, Părintele Fiu-de-Târfă, Hrana Îngerilor, Laptele Balaurului, Du-te-la-Perete, Mergi-Crăcănat și Ridică-Picioru’.

---

¹²¹ *Albertus Magnus* (1193–1280), conte de Bollstädt, filozof german și dascăl al lui Toma d'Aquino. Activitatea sa ca alchimist s-a concentrat îndeosebi asupra acțiunii acidului nitric asupra metalelor, rafinării aurului, cercetări asupra sulfurilor etc.

¹²² *Bacon Roger* (1214–1292), călugăr franciscan și filozof englez, denumit și „doctor mirabilis”, datorită marii sale culturi. Principala sa lucrare a fost *Opus majus*, o enciclopedie a științei timpului său.

¹²³ *Malmesbury, William de* (1090–1143), istoric englez, autor al lucrărilor *Gesta Regnum Anglorum*, referitoare la perioada 440 î.e.n.–1127; *Historia Novella* (1127–1142) etc. A scris și despre Regele Arthur.

¹²⁴ Deoarece uitase să potrivească acea coadă din partea posterioară. (lat.).

Priveliștea ce se putea zări de la fereastră era minunată, deși în unele privințe întrucâtva ciudată. Acolo unde noi avem acum câmpuri îngrădite și parcuri, pe vremea aceea se aflau islazurile satului, mlaștini și bălți, precum și codri de dimensiuni gigantice. Pădurea Sherwood se întindea pe sute și sute de mile, de la Nottingham până spre mijlocul Yorkului. Cât despre truda care se desfășura pe pământul insulei noastre, albinăritul și speriatul coțofenelor pe câmpii și aratul cu boi: toate acestea trebuie să le cauți în Psaltirea Lutterell, unde toate sunt preafrumos și cu multă meșteșugire zugrăvite. În zilele acelea, de erai cumva atras de lucrurile deosebite, poate că ai fi avut norocul să zărești un cavaler în armură trecând călare pe sub fereastră. Ai fi observai atunci capul lui, ras în jurul urechilor și la spate; dar în vârf, părul i se ridica precum cel al unei păpuși japoneze, astfel încât craniul îi arăta ca o căpiță de fân. Nodul din vârf constituia un excelent tampon pentru lovituri, sub coif. Poate că următorul care trecea pe acolo era un copist și poate că era călare pe un buiestraș. Părul lui era exact opusul celui al cavalerului – fiindcă era complet chel în vârful capului, din pricina tonsurii. Atunci când s-a dus prima dată la episcop, pentru a fi uns călugăr-copist, și-a luat cu sine și o pereche de foarfeci. Apoi, dacă puteai să vezi vreo persoană mai deosebită călărind pe sub fereastra ta, puteai să te întâlnești cu un cruciat care promisese să sloboadă mormântul Domnului. Fără îndoială, te puteai aștepta ca un asemenea om să poarte crucea pe mantie, numai că atunci înseamnă să nu-ți fi dat seama că era așa de încântat de toată treaba lui, încât și-a pus același simbol aproape pretutindeni unde putea de bine, de rău să se potrivească. La fel ca un proaspăt Boy Scout¹²⁵ transportat de entuziasm, el își lipea crucea pe blazon, pe haină, pe coif, pe șa, și pe zăbala calului. Următorul care-ți trecea pe sub fereastră era poate un soi de frate-laic Cristercian, care, dacă te luai după îmbrăcămintea sa, părea a fi om tare învățat și deprins cu cartea. Nici gând, fiindcă dânsul era *ex officio*¹²⁶ analfabet. Treaba lui era să lipească sigiliile de plumb pe bulele papale și, pentru păstrarea Secretului Papal, aveau grijă să se asigure că omul nu era în stare să citească un cuvânt. Pe urmă trecea poate un Saxon ce purta barbă și un fel de tichie frigiană, în semn de sfidare – sau poate vedeai un cavaler din mlaștinile de la Granița de Nord. Acesta din urmă, fiindcă își câștiga traiul de pe urma prăzilor la ceas de noapte, purta pe armură luna și stelele pe fond azuriu. Ici vedeai niște fum în depărtare, ridicându-se de la foalele unui alchimist care se străduia, cu multă înțelepciune, să schimbe plumbul în aur – meșteșug care ne-a rămas și nouă moștenire, numai că noi ne-am apropiat de treaba asta folosind fuziunea nucleară.

Colo, departe, în împrejurimile unei mănăstiri, vedeai poate o procesiune de călugări mănioși, făcând un marș cu picioarele goale în jurul instituției lor – dar poate că mergeau împotriva soarelui, în afurisenie, fiindcă se certaseră cu starețul. Poate, dacă priveai în direcția aceea, vedeai o vie îngrădită cu oase – se descoperise în primii ani ai domniei lui Arthur că oasele erau un gard excelent pentru vii,

---

¹²⁵ Cercetaș.

¹²⁶ Din oficiu (lat.).

pentru cimitire și chiar pentru forturi – și poate, dacă te uitați în cealaltă parte, vedeai o poartă de castel care arăta ca panoul de trofee al unui paznic de grădină zoologică. Era complet acoperită de capete de lupi, mistreți, cerbi și așa mai departe, toate bătute în cuie. Departe de tot, spre stânga, se desfășura poate vreun turnir după legile stabilite de Geoffrey de Preully și Riga-de-Arme examina cu grijă pe combatanți, cum fac arbitrii la meciurile de box, să vadă dacă nu erau lipiți de șa. Arbitrii la o judecată prin duel între un oarecare conte de Salisbury și un episcop de Salisbury, sub presupusul Rege Edward al III-lea găsiseră că luptătorul ce apăra onoarea episcopului avea felurite rugăciuni și incantații cusute pretutindeni pe tot trupul, sub armură – ceea ce era aproape la fel de urât ca un boxer care ar ascunde o potcoavă în mânășă. Sub pervazul ferestrei, o pereche de nunții papali constipați călătoreau poate plini de tristețe înapoi spre Roma. Asemenea solie a fost odată trimisă cu bule papale, spre a-l excomunica pe Barnabas Visconti, dar Barnabas n-a făcut altceva decât să-i pună să-și mănânce bulele – cu pergament, panglicuțe, sigilii de plumb și toate celelalte, până la ultima fărâmiță. Imediat după ei pășea poate un pelerin cu experiență, sprijinindu-se într-un toiag zdravăn, noduros și potcovit, care arăta ca un *alpenstock*, fiind domnia-sa împovărat de tot felul de medalii binecuvântate, relicve, odoare, moaște și așa mai departe. El își spunea hagiul sau *palmer*, căci aducea o frunză de palmier din Țara Sfântă și, dacă era un om cu adevărat umblat, atunci relicvele sale poate că includeau o pană smulsă de la Arhanghelul Gabriel (care, după cum se știe, e căpetenia îngerilor), câțiva dintre cărbunii pe care fusese fript Sfântul Laurențiu, un deget al Sfântului Duh „întreg și neatins, așa cum fost-a dintotdeauna”, „o butelcuță din sudoarea Sfântului Mihai, strânsă pe când dânsul luptatu-s-a cu diavolul”, o bucătică din „tufișul în care Domnul i-a grăit lui Moise”, o jiletcă de-a lui Sfântu' Petru, sau câteva picături din Laptele Precuratei Fecioare, păstrat la Walsingham. După hagiul ar fi venit în căutare de pradă o figură ceva mai sinistră: unul dintre aceia care „ziua dorm și veghează noaptea, bine mănâncă și beau bine, dar nimic nu stăpânesc întru stăpânirea lor”. Acela era haiducul, proscrisul, despre care se scria astfel:

„Pentru haiduc aceasta să fie legea, ca oamenii să-l ia și pre el să-l lege, fără de milă, și spânzurat să fie, și vântului să-i fie dat întru grijă și legănare.”

Dar înainte de a-și ajunge ultima legănare în bătaia vântului, voia să trăiască o viață liberă. Și soața lui mergea pe jos cu hotărâre pe lângă el, având și dânsa lui preț pus pe capul ei – cu părul ras înainte de a lua calea codrilor și cunoscută sub numele de „Weyve”. Din vreme în vreme ea strecura câte o privire în spate, la pândă să audă zbieretele și îndemnurile cu care ar putea să fie urmărit.

Și iaca, venea un baron cu o plăcintă fierbinte purtată cu multă grijă înaintea lui, căci era legat să aducă o asemenea plăcintă Regelui o dată pe an, astfel ca Măria-sa Regele Arthur să-i soarbă mireasma ca plată a birului său feudal.

Și uite colo un alt baron, cum mergea în plin galop după vreun balaur sau mai știu eu ce, și când cu gându' nu gândeai, buf! se dădea de pământ de-ți era mai mare mila, în vreme ce calul o lua razna. Dar dacă se întâmpla așa, atunci unul dintre slujitorii domniei sale îl ajuta să încalce de îndată pe propriul său cal – la fel cum

am face noi cu un maestru de vânătoare din zilele noastre – fiindcă aceasta era legea feudală. În negurile Nordului, în asfințitul palid, se ivea lumina bordeiului vreunei harnice vrăjitoare care nu numai că făcea o imagine de ceară a cuiva cu care nu era de acord, dar mai și boteza chipul plăsmuit în ceară – acesta era factorul operativ – înainte de a înfige niște ace în păpușă. Unul dintre prietenii ei preoți, în treacăt fie spus, care se dusesse la Micul Stăpân, ar putea cumva să aibă bunăvoința de a rosti o Slujbă de Requiem împotriva oricărei persoane de care doreai să scapi și când ajungea la „*Requiem aeternum dona ei, Domine*”,¹²⁷ păi exact asta voia să spună, chiar dacă omul era în viață. Tot așa de departe spre Vest, în același asfințit, îl puteai vedea pe Enguerrand de Marigny, cel care a construit imensa spânzurătoare de la Montfalcon, putrezind și bălăbănindu-se în aceeași spânzurătoare, fiindcă fusese găsit vinovat de Magie Neagră. Ducii de Berry și Brittany, doi oameni plini de bună-cuviință, mergeau poate la trap de-a lungul drumului, în zale de satin care imitau oțelul. Aștia doi nu voiau să accepte avantajele armurii și, găsind că satinul e mai răcoros la purtat, se hotărâră să fie obișnuiți și bravi. Lancelot poate că făcea și el lucruri din astea. Deasupra lor, pe coasta dealului, dar neobservat de ei, stătea Joly Joly Wat, cu oala lui cu catran lângă el. Era cea mai tipică figură din Gramarye, catranul fiind antisepticul oilor sale. Dacă i-ai fi spus: „nu mai târnosi mangalul”, ar fi fost imediat de-acord cu tine. Pare-se că el era cel ce inventase zicala asta, numai că de-a lungul timpului catranul a fost schimbat cu mangalul.

Undeva, poate că încă și mai departe, un falit primea o mamă de bătaie zdravănă în vreo piață publică – nu din dușmănie – ci în speranța fierbinte că dacă va plânge și va țipa de ajuns de tare, vreun prieten sau vreo rubedenie din mulțime s-ar îndura să-i plătească datoriile, din compasiune. Mai departe, spre Sud, spre bazinul Mediteranean, se putea întâmpla să vezi un marinar cum e pedepsit pentru păcatul de a fi jucat jocuri de noroc, sub rigorile unei legi a lui Richard Coeur de Lion. Pedepsa consta din a fi aruncat de trei ori în apă de pe catargul principal, iar camarazii lui aclamau cu urale vesele fiecare cădere pe burtă și plescăitura care o însoțea. O a treia pedeapsă ingenioasă putea fi aplicată chiar în piața de sub tine. Un neguțător de vin a cărui marfă era de calitate proastă, era ținut la stâlpul infamiei și apoi făcut să bea o cantitate excesivă din propria lui licoare – după care, restul din bărdacă îi era turnat în cap. Măiculiță Doamne, și ce mai durere de cap îl ținea a doua zi! În direcția aceasta, dacă se întâmplă să fii un om cu vederi mai largi, apoi se poate să te fi distrat să o vezi pe obraznica de Alisoun¹²⁸ care striga „Văuliul!” după ce primise neobișnuitul sărut de care ne povestește Chaucer.

Știați că în evul acela întunecat care se zărea de la fereastra lui Guenever exista atâta bună-cuviință în lume, încât Biserica Catolică putea impune o pace tuturor luptelor – ceea ce purta numele de Armistițiul Domnului – și care dura de miercuri până luni, de asemenea și de Postul Crăciunului și de Postul Paștelui? Ei, ia ziceți, erau ei, cu Bătăliile, Foametea, Moartea Neagră și Iobăgia lor mai puțin luminați

---

¹²⁷ Dă-i Doamne, odihnă veșnică (lat.)

¹²⁸ Personaj din *Povestirea morarului* din *Povestiri din Canterbury*.

decât noi cu Războaiele, Blocada, Gripa și Recrutarea noastră! Ei, și ce dacă erau atât de dobitoci încât să creadă că pământul ar fi centrul universului; parcă noi nu credem că omul este splendida floare a creației? Dacă durează un milion de ani ca un pește să devină o reptilă, s-a schimbat oare Omul, în cele câteva sute de ani ai noștri atât de mult ca să nu-l mai recunoaștem?

CAPITOLUL IV

Lancelot și Guenever priveau la asfințitul Epocii Cavalerilor din înălțimea ferestrei lor din turn. Profilurile lor întunecate se desprindeau ca decupate pe cadrul strălucitor al luminii. Cel al lui Lancelot, al bătrânului pocit, era conturul unei himere. Ar fi putut foarte bine să fi fost zidit într-o hădă meditație în Notre Dame, biserica, contemporană cu el. Dar, la maturitate, profilul îi era mai nobil ca înainte. Liniile hidoșeniei se estompaseră în trăsături ce lăsau să se întrevadă puterea. Ca și bulldogul, care este unul dintre cei mai înșelători câini, Lancelot căpătase o față în care oamenii puteau avea încredere.

Lucrul înduioșător era că amândoi cântau. Vocile lor, care-și pierduseră tăria celor în floarea tinereții, se țineau încă cu stăruință de melodia cântecului. Dacă erau slabe, erau barem pure. Se acompaniau unul pe celălalt.

*Când vine vesela lună a lui mai (cânta Lancelot)
Și ziua în stropi își împarte lumina,
Inima din piept fără teamă ți-o dai
Căci lupta pe dat își dezvăluie taina.*

*Când (cânta Guenever),
Când soarele pe cer se înalță,
Drumul silit urmându-și mereu,
Văpaia se stinge ascunsă de ceață,
Dar inima-mi în piept mi-o simt ca de leu*

*Dar vai (cântau ei împreună),
Dar vai, ori de-i zi, ori de-i noapte
Desfătărilor mele pieirii-s sortite
Și tot ce-odată am iubit,
E mort acum și pustiit
Și tot ce-odat-am avut
E rupt-acum și desfăcut.*

Se opriră, cu o apogiatură neașteptată pe portativ, și Lancelot spuse:

— Vocea ta e bună. Teamă mi-e c-a mea a început să cam ruginească.

— N-ar trebui să bei alcool.

— Vai, să spui tu așa ceva, uite, nu mă așteptam de la tine! Păi de când cu Sfânta Cupă, am fost aproape abstinent!

— Mă rog, mă rog, da' cum să-ți spun, parcă mi-ar fi plăcut mai mult să nu mai pui gura pe băutura.

— Păi dacă-i pe așa, află atunci că s-a terminat cu băutura, gata, nu mai beau nimic, nici măcar apă. O să mor de sete la picioarele tale, și Arthur o să-mi facă o înmormântare grozavă și n-o să te ierte niciodată pentru ce mi-ai făcut.

— Da. Și eu o să merg la mănăstire să-mi ispășesc păcatele și am să trăiesc ani mulți și fericiți. Ei, acum ce mai cântăm?

Lancelot răspunse:

— Nimic. N-am chef să cânt. Vino și stai aici lângă mine, Jenny.

— Ce-i? Te face ceva nefericit?

— Nu. N-am fost niciodată așa de fericit de când mă știu. Și zău așa, îndrăznesc a spune că nicidecum nu voi mai fi așa.

— Și de ce mă rog ești așa de fericit?

— Nu știu. Fiindcă a venit totuși primăvara și ne-așteaptă vara cea plină de lumină. Brațele tale or să se arămească iară, numai un picuț. Unde le zărește soarele mai mult, aicea sus, iar coatele or să-ți fie trandafirii. Dar drept să-ți spun, nu știu de nu cumva îmi plac mai mult locurile unde nu te vede soarele, cum ar fi partea de dinăuntru a coatelor tale.

Guenever bătu în retragere din fața acestor îndrăznețe și fermecătoare complimente.

— Mă întreb ce-o fi făcând oare acum Arthur?

— Arthur îi vizitează pe alde Gawaine, iar eu vorbeam despre coatele tale.

— Aha!

— Jenny, eram fericit fiindcă îmi porunceai ce să fac. Ăsta-i adevărul. Mă băteau la cap să nu mai pun gura pe băutură. Îmi place să ai grijă de mine și să-mi spui ce s-ar cuveni să fac.

— Păi s-ar zice că ai chiar nevoie.

— Să știi că am nevoie, spuse ei. Și apoi, cu o impetuozitate care-i surprinse pe amândoi: Pot să vii la noapte?

— Nu.

— De ce nu?

— Lance, te rog nu mă mai întreba. Știi că Arthur e acasă, și e mult prea periculos.

— Lui Arthur nu-i pasă.

— Dacă ar fi să ne prindă Arthur, spuse ea cuminte, va trebui să ne ucidă.

El tăgădui vorbele acestea:

— Arthur știe totul despre noi. Merlyn l-a avertizat de atâtea ori și Morgan the Fay i-a trimis în dar două aluzii fără perdea, și-apoi unde mai pui c-a fost și scandalul acela cu Sir Meliagrance. Dar adevărul e că el nu vrea să tulbure apele. Nu ne-ar prinde niciodată decât dacă, cine știe cum, ar fi obligat s-o facă.

— Lancelot, spuse ea cu furie, află că n-am de gând să te ascult vorbind despre Arthur de parcă ar fi un codoș.

— Dar nici prin gând nu mi-a trecut să vorbesc despre el în asemenea fel. De unde-ai mai scos-o și pe-asta? El a fost primul prieten pe care l-am avut, și-l iubesc foarte mult.

— Atunci înseamnă că vorbești despre mine de parcă eu aș fi o otreapă.

— Și-acum văd că te și porți de parcă ai fi.

— Foarte bine, dacă asta e tot ce știi să scoți pe gură, atunci ia fă bine și pleacă!

— Cum nu, ca să poți face dragoste cu el, dacă nu mă înșel!

— Lancelot!

— Oh, Jenny!

Sări în picioare, ager ca întotdeauna și o prinse în brațe.

— Nu fii supărată. Îmi pare rău că am vorbit așa.

— Pleacă! Pleacă de-aici! Lasă-mă-n pace!

Dar el continuă să o țină strâns în brațe, asemenea celui care ține cu de-a sila un animal sălbatic să n-o ia la sănătoasa.

— Hai, nu fii supărată. Iartă-mă te rog. Știi că n-am vrut să spun asta, m-a luat gura pe dinainte.

— Ești un animal.

— Nu, nu sunt, și nici tu nu ești. Jenny, am să te țin în brațe până ce n-ai să mai fii supărată pe mine. Am spus vorbele astea, fiindcă mă simțeam ca vai de capul meu.

Vocea ei înăbușită și stăpânită remarcă cu jale:

— Păi chiar acum ai spus că nu-ți încapi în piele de fericire.

— Ei, poftim, uite că nu sunt fericit. Sunt foarte nefericit și nenorocit cu toate câte-s pe lumea asta.

— Și crezi că ești singurul?

— Nu, nu cred. Și zău că-mi pare rău de ce-am zis. Mă va face și mai nefericit, că am zis așa ceva. Haide, fii scumpă și nu mă mai necăji, că și-așa sunt destul de nefericit.

Ea se domoli. Anii le mai temperaseră firile arzătoare.

— Bine, haide, că nu mai zic nimica.

Dar zâmbetul ei și îngăduința nu făcură decât să-l stârnească din nou.

— Atunci vii cu mine, Jenny?

— Ei, te rog, iară o iei de la început?

— Zău că nu pot să mă stăpânesc, spuse el plin de disperare. Nu știu ce să fac. Doamne Dumnezeule, toată viața așa ne-am trăit-o, dar primăvara parcă-i și mai rău. Ia zi, de ce nu vrei să vii cu mine la Joyous Gard și să dăm totul pe față și să nu mai avem treabă cu nimeni?

— Lance, dă-mi drumul și fii om cu scaun la cap. Haide, uite stai acolo jos și hai să mai cântăm un cântec.

— Dar eu nu vreau să cânt.

— Și eu nu vreau să mai aud nimic despre toate astea.

— Dacă ai vrea să vii cu mine la Joyous Gard, s-ar termina cu toate odată pentru totdeauna. Am putea și noi, cum-necum, să ne trăim împreună bătrânețele și să fim fericiți și să nu mai trebuiască să tot înșelăm pe toată lumea în fiecare zi și am putea să murim în pace.

— Păi, parcă spuneai că Arthur știe totul despre noi, spuse ea, și că nu-l înșelăm deloc.

— Da, dar lucrurile nu stau chiar așa. Îl iubesc pe Arthur și nu pot suporta să-l văd uitându-se la mine și să știu că el știe. Vezi tu, adevărul e că Arthur ne iubește.

— Bine, Lance, dar dacă-l iubești așa de mult, ce rost are atunci să fugi cu nevastă-sa?

— Vreau barem să fie totul pe față, spuse el cu încăpățănare, cel puțin acum, la sfârșit.

— Ei bine, uite că nu vreau eu.

— De fapt, și acum era din nou furios, – tot ce vrei tu este să ai doi bărbați. Femeile vor întotdeauna totul.

Ea ocoli cu răbdare scandalul.

— Ba nu vreau deloc să am doi soți, și te rog să mă crezi că nici mie nu-mi face mai mare plăcere decât ție; dar spune-mi, ce rost ar avea să dăm totul pe față? Așa cum stau lucrurile acum e groaznic, știu, dar cel puțin Arthur știe despre asta numai în sinea lui, și noi ne putem încă iubi unul pe celălalt și suntem în siguranță. Dacă-aș fugi cu tine, rezultatul ar fi că totul s-ar da peste cap. Arthur ar trebui să-ți declare război și să asedieze Joyous Gard, și atunci unul sau celălalt dintre voi ar fi ucis, dacă nu chiar amândoi, și ar mai fi omorâți sute de alți oameni, și poți fi sigur că nimeni n-ar ieși în câștig din povestea asta. Pe lângă toate astea, eu nu vreau să-l părăsesc pe Arthur. Când m-am măritat cu el, am jurat să stau cu el, și a fost întotdeauna atât de bun cu mine și știi cât îl iubesc. Măcar atâta să fac și eu pentru el, să continui să-i ofer un cămin și să-l ajut după puterile mele, chiar dacă te iubesc și pe tine. Așa că nu văd ce rost ar avea să dăm lucrurile pe față? De ce să-l facem pe Arthur de rușine în ochii lumii?

Niciunul dintre ei nu observase, în amurgul din ce în ce mai profund, că Regele însuși intrase pe când vorbea ea. Stând cu fața la fereastră, ei puteau desluși prea puțin din încăperea din spatele lor. Dar el intrase. Rămase o fracțiune de secundă să-și adune mințile, care-i erau departe, cumpănind problema celor din Orkney sau vreo altă chestiune de stat. Se oprise în intrarea acoperită de o draperie, mâna lui palidă cu sigiliul regal licărind în întuneric, pe când dădea la o parte draperia, și apoi, fără să tragă măcar o secundă cu urechea, lăsase să cadă draperia și dispăruse. Plecase să găsească un paj să-l anunțe.

— Singurul lucru decent, spunea Lancelot, frângându-și mâinile între genunchi, singurul lucru decent ar fi să plec, să plec și să nu mai vin niciodată înapoi. Dar creierul nu mi-a rezistat data trecută, când am încercat.

— Sărmanul meu Lance, ai văzut ce bine ar fi fost să nu ne fi oprit din cântat. Acum iarăși o să te-apece crizele alea ale tale. De ce nu lăsăm totul în plata Domnului? Grozavul ăla de Dumnezeu al tău să aibă grijă de toate. N-are niciun rost să încerci să gândești, sau să faci ceva, fiindcă ar fi drept sau strâmb. Habar n-am ce-i drept și ce nu-i. Dar ia zi, nu putem noi să ne încredem în noi înșine, și să facem ce-om putea, și să sperăm că totul o ieși bine până la urmă?

— Tu-i ești nevastă și eu i-s prieten.

— Da, atunci, dacă-i pe-așa, cine ne-a făcut să ne iubim unul pe celălalt? întrebă ea.

— Jenny, nu știu ce să facem.

— Atunci nu fă nimica. Vino aici și dă-mi un sărut frumos, și Dumnezeu o să aibă grijă de amândoi.

— Iubita mea!

De data aceasta, pajul tropăi pe scări cu zgomotul obișnuit pe care-l fac pajii, aducând cu sine în același timp și lumină. Arthur poruncise să se aducă lumânări.

Camera fu învăluită într-o lumină roșietică în jurul celor doi ibovnici, care-și dădură drumul unul altuia în mare grabă. Începu să dea la iveală splendorile podoabelor ei, în vreme ce băiatul aprindea feștilele. Pajiștile înflorite și crângurile bogate în păsări din Arras fremătau și murmurau pe cei patru pereți ai încăperii. Draperia de la ușă se ridică din nou și Regele intră în cameră.

Arăta bătrân, mai bătrân decât oricare dintre ei. Dar era nobila bătrânețe a respectului de sine. Uneori, chiar și în zilele noastre, poți întâlni câte un om de șaizeci de ani sau mai bine, care se ține drept ca o trestie și al cărui păr este negru. Ei făceau parte din această categorie. Lancelot, acum că-l puteai vedea bine, era o mândră desăvârșire a rasei umane – un fanatic al responsabilității umane. Guenever, și aceasta ar putea fi surprinzător pentru cineva care o cunoscuse în zilele ei furtunatice, arăta blândă și drăguță. Îți venea, nu știu cum, să o protejezi. Dar Arthur era cel ce te impresiona cel mai mult din toți trei. Era îmbrăcat atât de obișnuit și era așa de blând și răbdător cu lucrurile lui simple. Adeseori, când Regina întreținea o distinsă companie sub torțele aprinse în Marea Sală, Lancelot îl găsisse stând de unul singur într-o cămăruță, cârpind ciorapii. Acum, în mantia sa simplă de culoarea albastră – albastrul fiind o vopsea scumpă în zilele acelea – era rezervat pentru regi sau pentru sfinții și îngerii de pe icoane – se opri pe pragul camerei scânteietoare și zâmbi:

— Bună, Lance. Bună, Gwen.

Guenever, încă respirând agitat, îi întoarse salutul.

— Bună, Arthur. Ne-ai luat prin surprindere.

— Te rog să mă ierți. Tocmai m-am întors.

— Ce făceau alde Gawaine? întrebă Lancelot, pe vechiul lui ton pe care nu reușise niciodată să-l facă să pară natural.

— Când am sosit, se certau.

— Păi cum nu, chiar că li se potrivește! exclamă ea. Și tu ce-ai făcut? Pe ce se certau?

Vorbeau de parcă era o chestiune de viață sau de moarte, încercând în felul acesta să-și ascundă propria stânjeneală.

Regele privi fix în fața lui.

— N-am întrebat.

— Vreo afacere de familie, fără îndoială, spuse Regina.

— Fără îndoială.

— Sper că nimeni n-a pățit nimic.

— Nu, nimeni.

— Ei bine, atunci, strigă ea, băgând îndată de seamă că ușurarea ei părea absurdă, totul a fost în regulă.

— Da, totul a fost în regulă.

Văzură că ochii lui scânteiau. Era amuzat de încurcătura lor și atmosfera era normală și calmă.

— Ei, ia spuneți-mi, continuă Regele, chiar e nevoie să mai vorbim de alde Gawaine? Nu pot și eu primi o sărutare de la soția mea?

— Dragule.

Îi trase capul spre ea și-l sărută pe frunte, gândindu-se la el ca la bunul, credinciosul, prietenosul ei urs.

Lancelot se ridică în picioare.

— Poate că s-ar cuveni să mă retrag.

— Nu pleca, Lance. E plăcut să te avem împreună cu noi pentru câțeva vreme. Haide, stai lângă foc și cântă-ne un cântec. Nu mai e mult și-o să ne putem lipsi de foc.

— Da, zău așa, făcu Guenever. Când te gândești că nu mai e mult și vine vara.

— Ei, dar oricum, tare e plăcut să stai lângă foc – la tine acasă.

— E plăcut pentru tine în căminul tău, spuse Lancelot cu voce ciudată.

— Asta ce mai e?

— Eu n-am un cămin.

— Ei lasă, Lance, las' c-o să ai. Așteaptă până ce-o să ai vârsta mea, și atunci să începi să-ți bați capul cu asta.

— I-auzi, zise Regina, doar orice femeie pe care ai întâlnit-o a fugit după tine cât a ținut-o suflarea.

— Cu toporul, adăugă Arthur.

— Ei, jumate din ele tot m-au cerut de bărbat!

— Poftim, și mai te plângi că n-ai și tu un cămin.

Lancelot începu să rădă, și ultima fărâmbă de tensiune părea să se fi spulberat.

— Ei, te-ai însura, întrebă el, cu o femeie care fuge după tine cu toporul?

Regele consideră problema cu gravitate înainte de a răspunde.

— Asta n-aș putea s-o fac, spuse în cele din urmă, fiindcă sunt însurat.

— Cu Gwen, preciză Lancelot.

Era ciudat. Păreau a fi început să vorbească cu înțelesuri rupte de cuvintele pe care le foloseau. Erau ca niște furnici ce vorbesc cu antenele.

— Cu Regina Guenever, spuse Regele, contrazicându-l.

— Sau Jenny? sugeră Regina.

— Da, fu el de acord, dar numai după o lungă pauză, sau Jenny.

Urmă o tăcere mai profundă, până ce Lancelot se ridică pentru a doua oară.

— Ei, trebuie să plec.

Arthur îi puse o mână pe braț.

— Nu, Lance, mai stai un minut. Vreau să-i spun lui Guenever ceva astă-seară, și așa vrea să auzi și tu. Suntem împreună de atâta vreme. Vreau să-mi descarc sufletul și să vă povestesc la amândoi despre o istorie veche, fiindcă tu faci parte din familie.

Lancelot se așează.

— Așa. Acum dați-mi fiecare o mână, iar eu am să stau între voi, uite-așa. Așa, dragii mei. Regina mea și Lance al meu, niciunul dintre voi să nu mă învinovați, pentru ceea ce am să vă spun acum.

Lancelot spuse cu glas amar:

— Nu suntem noi în situația de a învinui pe cineva, Măria ta.

— Nu? Mă rog, nu știu ce vrei să spui cu asta; dar vreau să vă spun istoria a ceva ce am făcut eu pe când eram tânăr. S-a petrecut înainte de a mă fi însurat cu Gwen, și mult înainte ca tu să fi fost uns cavaler. Aveți ceva împotrivă să ascultați asemenea întâmplări de demult?

— Bineînțeles că nu, dacă vrei să ni le spui.

— Dar nu credem că ai făcut ceva rău.

— Treaba asta a început înainte de a mă fi născut eu, zău așa, căci taică-miu s-a îndrăgostit de contesa de Cornwall, și l-a ucis pe Conte ca să poată pune stăpânire pe ea. Ea mi-a fost mamă. Partea asta a istoriei o știți.

— Da.

— Dar poate că nu știți că m-am născut într-un moment destul de stânjenitor. Era prea curând după căsătoria tatălui și mamei mele. De aceea s-au hotărât să păstreze tăcerea în privința mea și să mușamalizeze toată povestea, și m-au trimis în scutece ca să fiu crescut de Sir Ector. Merlyn a fost persoana care m-a dus.

— Și apoi, spuse cu voce veselă Lancelot, ai fost adus înapoi la Curte, când a murit tatăl tău, și ai scos o spadă fermecată dintr-o stâncă, ceea ce a dovedit că erai regele legitim îndreptățit prin naștere să ia tronul Angliei, și ai trăit de-atunci ani mulți și fericiți, și-am încălecat pe-o șa, și v-am spus povestea mea. N-aș zice că-a fost o poveste rea.

— Da, dar din nefericire nu asta a fost povestea mea.

— Cum?

— Ei bine, dragii mei, am fost luat de la pieptul mamei mele în momentul în care m-am născut, și ea n-a știut niciodată unde am fost dus. Și nici eu n-am știut cine a fost mama mea. Singurii care știau despre legătura dintre noi au fost Uther Pendragon și Merlyn. Mulți ani după aceea, pe când eram rege, am întâlnit familia mamei mele, fără să știu încă cine erau ei. Uther murise, iar Merlyn era întotdeauna așa de zăpăcit cu a doua vedere a lui, încât a uitat să-mi spună, așa că ne-am întâlnit ca niște străini. Și m-am gândit că una dintre ele era deșteaptă și chipeșă.

— Celebrele surori Cornwall, pomeni cu răceală Regina.

— Da, dragă, celebrele surori Cornwall. Rămăseseră trei fiice de la răposatul conte și, bineînțeles, deși eu n-o știam, ele îmi erau surori vitrege. Le chema Morgan the Fay, Elaine și Morgause, și erau considerate a fi cele mai frumoase femei din Britania.

Așteptară ca vocea-i liniștită să reia firul povestirii, ceea ce făcu fără cea mai mică șovăire.

— M-am îndrăgostit de Morgause, adăugă vocea, și-am avut împreună un copil.

Dacă vreunul din cei doi simți vreo surpriză, un resentiment, milă sau invidie, nu o arătară. Singurul lucru surprinzător pentru ei era că taina fusese păstrată atâta

vreme. Dar puteau ghici după vocea lui că suferea și că nu dorea să fie întrerupt până ce nu-și va fi purificat inima pe de-a întregul.

Se uitară ținută în foc în cea mai lungă dintre tăcerile lor. Apoi Arthur dădu din umeri.

— Așa că, vedeți, spuse el, eu sunt tatăl lui Mordred. Gawaine și ceilalți îmi sunt nepoți, dar el este fiul meu pe de-a întregul.

Lancelot văzu după ochii lui că poate vorbi.

— Și chiar așa să fie, eu zic că povestea ta nu e ticăloasă. N-ai știut că ea ți-era soră vitregă. Nu o întâlnești pe Gwen. Și, probabil, cunoscându-i faptele de mai târziu, pot spune că a fost greșeala lui Morgause. Femeia aceea a fost un diavol.

— Era sora mea – și mama fiului meu.

Guenever îi mângâie mâna.

— Ce rău îmi pare.

— Pe lângă asta, spuse el, era o făptură tare frumoasă.

— Morgause... începu Lancelot.

— Morgause a plătit pentru partea ei de vină cu capul așa că se cuvine s-o lăsăm să odihnească în pace.

— Tăiat, spuse Lancelot, de propriul ei copil, fiindcă a găsit-o în pat cu Sir Lamorak...

— Te rog, Lancelot.

— Iertare.

— Și eu tot nu cred că a fost o faptă ticăloasă, Arthur. La urma urmelor, tu n-ai știut că era sora ta.

Regele trase adânc aerul în piept, și începu din nou, cu vocea mai înecată.

— Nu v-am spus încă, spuse el, partea cea mai rea a ceea ce am făcut.

— Ce anume?

— Vedeți, eram tinerel, aveam nouăsprezece ani. Și Merlyn a venit prea târziu ca să-mi spună ce făptuisem. Toată lumea mi-a spus ce păcat groaznic era și cum din așa ceva nu putea ieși nimic decât supărare și durere și, de asemenea, tot felul de lucruri despre cum va fi Mordred, dacă s-ar naște. M-au înspăimântat cu tot felul de profeții oribile, și am făcut ceva care de-atunci mi-a tot chinuit cugetul. Mama noastră o ascunsese pe Morgause de îndată ce s-a aflat că rămăsese grea.

— Și ce-ai făcut?

— I-am lăsat să dea o proclamație că toți copiii născuți într-o anumită perioadă, trebuiau imbarcați pe o corabie mare și lăsați să fie luați de apele mării. Voiam să-l distrug pe Mordred pentru însuși binele lui, și nu știam unde se va naște.

— Și-așa au făcut?

— Da, și corabia a fost lăsată să plutească în voia valurilor și a eșuat pe o insulă. Mai toți sărmanii prunci s-au înecat, dar Dumnezeu l-a salvat pe Mordred și l-a trimis după aceea înapoi să mă rușineze. Morgause mi l-a adus pe neașteptate într-o zi, mult după ce îl primise înapoi. Dar ea pretindea întotdeauna față de ceilalți că el era fiul lui Lot, la fel ca și Gawaine și restul băieților. Bineînțeles că nu voia să

vorbească despre lucrurile astea cu oamenii din afară, și tot așa au procedat și ceilalți frați ai lui.

— Ei, atunci, dacă nimeni nu știe nimic despre treaba asta în afară de cei din Orkney și de noi înșine, spuse Guenever, și dacă Mordred este teafăr și nevătămat...

— Nu trebuie să-i uiți pe ceilalți prunci, spuse el nenorocit. Și acum îi visez.

— De ce nu ne-ai spus-o înainte?

— Mi-era rușine.

De data asta Lancelot explodă.

— Arthur, exclamă el. N-ai nimic de ce să-ți fie rușine. Tot ce-ai făcut, ție ți-a fost făcut, când erai prea tânăr să judeci lucrurile cumsecade. Dacă aș pune mâna pe brutele care sperie copiii cu povești despre păcat, le-aș frânge gâtul și alta nu! La ce folosește asta? Gândește-te la toate suferințele astea, și pentru nimic! Și săracii copii!

— Toți înecați.

Se așezară din nou, uitându-se la flăcări, până ce Guenever se întoarse spre soțul ei.

— Arthur, întrebă ea, de ce ne-ai spus povestea asta tocmai azi?

El așteptă, alegându-și cuvintele.

— Așa fiindcă mi-e teamă că Mordred îmi poartă pică, sărmanul băiat – și pe bună dreptate.

— Trădare? se interesă Comandantul-Șef.

— Ei, nu chiar exact trădare, Lance; dar cred că este nemulțumit.

— Taie-i mucosului capul, și termină odată pentru totdeauna cu el.

— Nu, Doamne, nici prin gând nu-mi trece așa ceva! Uiți că Mordred este fiul meu. Îl iubesc. I-am făcut băiatului mult rău, și familia mea, într-un fel sau altul, i-a năpăstuit pe alde Cornwall, și n-aș putea să mai adaug și eu ceva la această nedreptate. Pe lângă toate astea, sunt tatăl lui. Mă pot recunoaște în el.

— N-aș zice că e chiar așa o mare asemănare.

— Ba cum nu. Mordred este ambițios și fuge după onoruri, la fel cum am făcut eu dintotdeauna. Doar fiindcă are un trup slab nu face față încercărilor și competițiilor noastre, și asta l-a îndârjit, așa cum m-ar fi îndârjit și pe mine dacă n-aș fi fost mai norocos. Este și viteaz, într-un fel ciudat, și este credincios alor lui. Vedeți voi, maică-sa l-a ațâțat împotriva mea, ceea ce era firesc, și în mintea lui eu simbolizez răul. E aproape sigur că până la urmă o să reușească să mă ucidă.

— Și chiar vorbești serios, când spui că asta ar fi un motiv să nu-l ucizi pe loc?

Regele se arătă deodată surprins sau dezgustat. Stătuse destins între ei, fiindcă era obosit și nefericit, dar acum se ridică demn și-l ținui cu privirea pe căpitanul său de oaste drept în față.

— Trebuie să-ți aduci aminte că eu sunt Regele Angliei. Când ești Rege, nu poți să execuți oamenii după cum îți trăsnește. Un rege este conducătorul poporului său, și el trebuie să le fie exemplu și să se poarte după dorința lor.

Îi iertă lui Lancelot expresia uimită de pe față și îi luă iarăși mâna.

— Îți dai seama, dragul meu, explică el, că atunci când regii sunt niște tirani care cred în forță, și oamenii lor vor fi la fel. Dacă eu nu reprezint legea, atunci n-o să mai existe lege nici pentru poporul meu. Și e firesc să vreau ca poporul meu să îmbrățișeze noua lege, fiindcă atunci vor fi mai prosperi și, în consecință, și eu voi fi mai înfloritor.

Îl priviră, întrebându-se ce idee voia să le transmită. El le susținu privirea, încercând să le vorbească cu ochii.

— Vezi tu, Lance, eu trebuie să fiu absolut echitabil. Nu-mi pot permite să mai fac lucruri ca povestea aceea cu copiii pe care o am pe conștiință. Singurul fel în care mă pot apăra de forță este prin dreptate. Departate de a dori să-și execute dușmanii, un adevărat rege trebuie să dorească să-și execute prietenii.

— Și soția? întrebă Guenever.

— Și soția, răspunse el cu gravitate.

Lancelot se mișcă stânjenit în jilțul lui, remarcând într-o încercare de umor:

— Sper că n-ai să-i tai capul Reginei prea curând?

Regele îi mai ținea încă mâna, și se mai uita încă la el.

— Dacă Guenever sau tu, Lancelot, ați fi dovediți a fi vinovați de un rău adus regatului meu, apoi ar trebui să vă tai capul la amândoi.

— Doamne Sfinte! exclamă ea. Atunci sper că nimeni n-o să dovedească așa ceva!

— Și eu sper.

— Și Mordred? întrebă Lancelot, după un timp.

— Mordred este un tânăr nefericit, și mi-e teamă că ar putea încerca orice mijloace pentru a-mi tulbura viața. Dacă, de exemplu, ar putea găsi un mod de a ajunge la mine lovindu-mă prin tine, dragul meu, sau prin Gwen, sunt sigur că-l va folosi. Acum înțelegi ce vreau să spun?

— Da.

— Așa că dacă s-ar întâmpla vreodată să vină clipa în care vreunul din voi ar putea, mă rog... ar putea să-i ofere un pretext favorabil... veți avea grijă de mine, nu-i așa? Sunt în mâinile voastre, dragilor.

— Dar mi se pare așa de absurd...

— Ai fost bun cu el, spuse Lancelot, de când a venit aici. De ce ar vrea să facă rău...

Regele își împreună mâinile în poală, și părea că se uită pe sub pleoapele lăsate la flăcările din vatră.

— Uiți, spuse el cu blândețe, că n-am fost niciodată în stare să-i dăruiesc lui Gwen un fiu. Când voi fi mort, Mordred poate că va fi Regele Angliei.

— Dacă va încerca vreo viclenie, spuse Lancelot, încleștându-și pumnii, atunci îl omor cu mâna mea.

Pe dată mâna cu vine albăstriei se puse pe brațul său.

— Ei, ăsta este un lucru pe care nu trebuie să-l faci niciodată, Lance. Orișice ar face Mordred, chiar de-ar face vreo încercare să-mi ia viața, trebuie să-mi promiți că-ți vei aminti că el e urmașul meu de sânge. Am fost un om ticălos...

— Arthur! exclamă Regina. Să nu mai vorbești așa. E atât de ridicol că mă face să-mi fie rușine.

— Cum? Nu gândești că sunt un ticălos? Întrebă el cu surprindere.

— Bineînțeles că nu.

— Dar eu mă gândeam, după povestea aceea cu copiii...

— Nimănui, strigă Lancelot cu violență, nimănui nici măcar nu-i trece un asemenea gând prin cap.

Regele se ridică în lumina focului, părând încurcat și încântat. Considera că e ridicol ca cineva să creadă că nu era ticălos, dar le era recunoscător pentru dragostea lor.

— Mă rog, spuse el, în orice caz nu-mi propun să mai rămân un ticălos. Treaba unui rege este să împiedice vărsarea de sânge, dacă poate, nu s-o provoace.

Se uită la ei încă o dată, pe sub sprâncene.

— Așa că acum, dragii mei, termină el pe un ton vesel, mă voi duce la Tribunalul de Pledoarii și voi veghea să fie dusă la bun sfârșit câte ceva din celebra noastră Justiție. Tu rămâi aici cu Gwen, Lance, și înveselește-o după povestea asta nenorocită – tu ești un băiat bun.

CAPITOLUL V

Când Arthur spusese că are de gând să vegheze la bunul mers al celebrei lui Justiții, asta nu însemna că avea de fapt să prezideze Curtea. Tribunalele erau de multe ori conduse personal de regi în Evul Mediu, chiar și până la așa-numitul Henric al IV-lea, care se pare că stătuse și pe jilțul vistiernicului și pe cel al Regelui. Dar în seara aceea era prea târziu să mai împartă legea. Arthur plecă să citească pladoariile pentru a doua zi, practică pe care o urmă ca un om conștiincios ce era. Acum Legea era preocuparea lui cea mai de seamă, efortul său final împotriva Puterii.

Pe vremea lui Uther Pendragon nu puteai vorbi de o lege în adevăratul înțeles al cuvântului, în afară poate de un fel de etichetă copilăroasă și unilaterală, rezervată doar pentru stăpâni. Chiar și acum de când Regele începuse să încurajeze Dreptatea, să pună odată pentru totdeauna în lanțuri puterea lui Fort Mayne, și tot mai erau trei feluri de lege cu care trebuia să te lupți. Încearca să le strângă într-una singură pe toate trei, și anume Dreptul Obiceiului, Dreptul Canonic și Dreptul Roman și să dea la iveală un singur Cod pe care spera să-l numească Codul Civil. Această ocupație, precum și cititul pladoariilor de a doua zi, era ceea ce îl chema la trudă în fiecare seară, în singurătatea și tăcerea Camerei Dreptății.

Camera Dreptății era la celălalt capăt al Palatului. Nu era pustie, așa cum s-ar fi convenit.

Deși erau cinci oameni în ea, așteptându-l pe Rege, poate că primul lucru pe care l-ar fi băgat în seamă un oaspete din vremurile noastre, ar fi fost camera în sine. Ceea ce te surprindea la ea era că draperiile o făceau pătrată. Era noapte, așa că ferestrele erau acoperite, iar ușile nu rămăneau niciodată neacoperite. Rezultatul era că te simțeai ca într-o cutie: aveai senzația ciudată pe care trebuie să o cunoască fluturii prinși în sticla de insectar, de a fi îngrădiți simetric. Te și întrebai pe unde au fost introduși cei cinci oameni din cameră, de parcă aveai de-a face cu un joc complicat. De jur-împrejurul pereților, de la podea până la tavan, în rânduri duble, poveștile lui David și Batsheba, a Susanei și Bătrânii erau istorisite în tablouri flexibile cu culori vesele în tonuri aprinse. Lucrurile ofilite, palide pe care le vedem noi azi n-au nici cea mai mică legătură cu tapiseriile luminoase, strălucitoare care transformau Camera Dreptății într-o cutie zugrăvită.

Cei cinci bărbați scânteiau în lumina lumânărilor. Era prea puțină mobilă ca să-ți distragă ochiul de la ei – numai o masă lungă cu pergamente pregătite pentru a fi cercetate de Rege, jilțul înalt al Măriei sale, și, într-un colț, un pupitru ridicat și un scaun combinat, locul în care citea Regele. Culoarea locului era dată de pereți și de oameni. Fiecare dintre ei purta o robă de mătase cu blazonul lor – un Galon și trei ciulini, diferențiați la fratele mai tânăr cu diverse însemne de gradăție, astfel încât arătau ca o mână de cărți de joc desfăcute în evantai. Erau familia lui Gawaine și, ca de obicei, se certau.

Gawaine striga:

— Uite, acu' îți zic pentru ultima oară, Agravaine. Nu vrei să termini odată dracu' cu trăncăneala ta nenorocită? Nu vreau să am nici în clin, nici în mănecă cu răca ta personală.

— Nici eu, spuse Gareth.

— Și apoi dacă tot o să ne împui capu', n-ai să faci alta decât c-o să învrăjbești clanul. Ți-am zis verde-n față că nici unu' din noi n-o să te ajute în asemenea lucrare. N-ai decât să rămâi singur cu otrava din tine.

Mordred se ținuse deoparte cu sarcastică răbdare.

— Eu sunt de partea lui Agravaine, spuse el. Lancelot și mătușa mea sunt o ocară pentru noi toți. Și dacă nimeni altul nu vrea, atunci Agravaine și cu mine o să ne luăm răspunderea.

Gareth se năpusti la el cu violență:

— Că nici nu se putea găsi vreo jigodie mai potrivită pentru asemenea faptă de rușine.

— Mulțumesc.

Gawaine făcu un efort să fie mai împăciuitor. Nu era un om împăciuitor din fire, așa că efortul căpătă de fapt o formă fizică, ca un cutremur de pământ.

— Mordred, spuse el, pentru numele Sfântului, apleacă-ți, măi, urechea la glasul judecății. Hai, zău așa, la fii tu flăcău de ispravă și las-o baltă! Că io mi-s cel mai mare dintre voi, și chitesc mai bine tot răul ce s-o isca din treaba aiasta.

— Orișice o ieși, eu mă duc la Rege.

— Dar, Agravaine, nu pricepi mă, că de faci asemenea ispravă, numa și numa război poa' să iasă și alta ba. Nu vezi că asta ar însemna că Arthur și Lancelot vor trebui să pornească unul împotriva altuia, și juma' din prinții Angliei s-or da de partea lui Lancelot din pricina numelui lui, și s-o isca războiu' civil?

Căpetenia clanului se mișcă greoi până la Agravaine ca un animal cu fire blândă care face o șmecherie și-l bătu pe umăr cu laba lui uriașă.

— Măi, măi, băietе! Uită și tu nimicu cela de lovitură și zăzania de dimineață. Că tot omu' are draci și-l mai apucă așa, când nu te-aștepți, da' sângele apă nu se face, și tot frați rămânem. Și nu pricep ce-ți cășună de te tot dai la Sir Lancelot, știind cu toții tot binele ce ni-l făcu de atâta vreme. Apăi nu ții seama că te-a scăpat pe tine, precum și pe Mordred, din laba lu' Sir Turquinez? D-aia îi sunteți datori vânduți pentru viața voastră! Și tot așa și eu, mă omule, că și pe mine m-o scos din ghearele lui Sir Carados, că de nu, și-acuma mă mai perpeleam în Turnu' Durerii.

— N-a făcut-o decât spre onoarea lui.

Gareth se întoarse spre Mordred.

— Poți spune tot ce pofțești despre Lancelot și Guenever când suntem numai noi, fiindcă din nefericire e adevărat, dar să nu te mai prind că te rânjești, ai auzit? Când am venit prima dată la curte ca paj la cuhnie, el a fost singura persoană care s-a purtat frumos cu mine. N-avea habar cine sunt, dar îmi dădea mereu bacșișuri, și mă înveselea, și mă apăra de Kay, și el a fost cel care m-a uns cavaler. Toată lumea știe că toată viața lui n-a făcut nici măcar un singur lucru urât.

— Când eram cavaler tânăr, spuse Gawaine, să mă ierte Cel de Sus, da' nu rareori mă băgăm în certuri și vrajbe zădărate, și mi-era obiceiul de a cădea în păcatul mâniei – adevăr vă spun, și omoram omu' după ce se predase. Și pe lângă asta, am ucis odată o fătucă. Dar Lancelot nicicând n-a măhnit făptură mai slabă decât dânsu'.

Gaheris adăugă:

— Îi apără pe cavalerii tineri și încearcă să-i ajute să-și câștige titlul de cavaler. Nu văd de ce ai dușmănia asta pe el.

Mordred dădu din umeri, fluturându-și mâneca hainei, și se prefăcu că-i vine să caște.

— Cât despre Lancelot, observă el, Agravaine are ce are cu el. Dihonia mea e cu veselul Monarh.

— Lancelot, declară Agravaine, s-a înălțat mai sus decât îi e rangul.

— Ba nu, spuse Gareth. E omul cel mai mare pe care-l cunosc.

— Eu n-am o pasiune de școlar pentru el...

O ușă de cealaltă parte a draperiei scârțâi în balamale. Clanța scrâșni.

— Tăcere, Agravaine, stăruie Gawaine în șoaptă, ține-ți gura.

— Da' cum nu...

Mâna lui Arthur ridică draperia.

— Te rog, Mordred, șopti Gareth.

Regele era în încăpere.

— Și numai drept e, spuse Mordred, ridicându-și vocea astfel încât să trebuiască să fie auzit, ca Masa noastră Rotundă să capete dreptate, la urma urmelor.

Iar Agravaine, prefăcându-se a nu fi observat că a intrat cineva, adăugă replica sa cu voce tare:

— A venit timpul ca cineva să spună adevărul.

— Mordred, liniște!

— Adevărul, și nimic altceva decât adevărul! încheie cocoșatul cu un fel de triumf.

Arthur, care venise lipăind prin coridoarele de piatră ale palatului său cu gândurile ațintite asupra caznei care-l aștepta, se opri în prag fără să arate vreun semn de mirare. Bărbații Galonului și Ciulinului, întorcându-se spre el, îl văzură pe bătrânul Rege în ultima clipă a gloriei sale. Rămaseră tăcuți vreme de câteva zvâcniri ale inimii și Gareth, cu durerea cunoașterii, îl văzu așa cum era. Nu-l văzu pe eroul de poveste romantică, ci un om simplu care făcuse tot ce-l țineau puterile – nu un conducător al cavalerilor, ci învățăcelul care încercase să fie credincios ciudatului său dascăl, vrăjitorul, gândind pentru aceasta tot timpul – nu pe Arthur al Angliei, ci un bătrânel singuratic care-și purtase coroana o jumătate din viață înfruntând soarta potrivnică.

Gareth se aruncă în genunchi.

— N-are nimic de-a face cu noi!

Gawaine, lăsându-se greoi într-un genunchi, mai încet, se alătură fratelui lui.

— Doamne, am venit în nădejdea c-am să-mi stăpânesc frații, dar n-au vrut să m-asculte. Nu vreau să ascult ce-or să vă spună.

Gaheris fu ultimul care îngenunche.

— Vrem să plecăm înainte de a vorbi ei.

Arthur intră în odaie și-l ridică cu blândețe pe Gawaine.

— De bună seamă că puteți pleca, dragii mei, spuse el, dacă asta vă e voia. Sper că nu o să provoc o vrajbă de familie?

Gawaine se întoarse întunecat spre ceilalți:

— E o vrajbă, spuse el, învelindu-se în vechiul limbaj cavaleresc ca într-o mantie, ce va să pustiască floarea cavalerilor în lumea toată; e mare stricăciune împlinită întru paguba nobilei noastre frații; și astea toate din pricina a doi cavaleri nefericiți!

După ce Gawaine ieși disprețuitor ca o vijelie din cameră, împingându-l în fața lui pe Gaheris și urmat de Gareth cu un gest neajutorat, Regele păși în tăcere spre tronul lui.

— Ei bine, nepoții mei, spuse el cu voce egală, luați loc și spuneți-mi ce poftiți.

— Stăm mai degrabă în picioare.

— Faceți după cum vă e voia, bineînțeles.

Un asemenea început nu se potrivea politicii lui Agravaine. El protestă:

— Ei, haide, Mordred, hai să stăm jos! Nu, zău așa, doar n-o să ne certăm cu Regele nostru. Nici prin cap nu ne trece așa ceva.

— Eu rămân în picioare.

Agravaine se așează cu umilință pe una din pernele de pe podea.

— Nu mai vrei o pernă?

— Nu, mulțam frumos, doamne.

Bătrânul privea și aștepta – la fel ca un om care avea să fie spânzurat și s-ar supune călăului, dar care oricum nu l-ar ajuta să-i pună lațul de gât. Privea cu o ironie obosită, lăsând pe seama lor toată treaba.

— Poate că ar fi mai înțelept, spre Agravaine, cu o șovăială bine-prefăcută, să nu mai spunem nimic.

— Poate că da.

Mordred depăși brusc situația fără reticențe.

— Ei, asta-i ridicol! Păi am venit aici să-i spunem unchiului ceva și drept e să i se spună.

— E neplăcut.

— În cazul acesta, dragii mei flăcăi, dacă preferați, eu zic să nu mai vorbim despre chestiunea asta. Noptile astea de primăvară sunt prea frumoase ca să ne batem capul cu lucruri neplăcute, așa că de ce nu v-ați duce voi doi acum frumușel să vă împăcați cu Gawaine? Uite, ați putea să-l rugați să vă împrumute uliul ăla porumbar deștept al lui pentru mâine. Tocmai îmi zicea Regina ce i-ar mai place la cină un șoldan fraged.

Lupta pentru ea, poate pentru ei toți.

Mordred, ținându-l pe taică-său cu ochi de flacără, anunță fără nici un alt preambul:

— Am venit să-ți spunem ceea ce face om de la Curte a știut dintotdeauna. Regina Guenever este pe față ibovnica lui Sir Lancelot.

Bătrânul se aplecă să-și îndrepte mantia. O trase peste picioare, ca să și le încălzească, se ridică din nou și-i privi în față.

— Sunteți gata să dovediți această acuzație?

— Suntem.

— Știți, îi întrebă el cu blândețe, că a mai fost făcută și înainte?

— Ar fi fost de mirare să nu fi fost.

— Ultima dată când au fost lansate zvonuri de genul acesta, ele au provenit de la o persoană pe nume Sir Meliagrance. Cum chestiunea nu era susceptibilă de dovadă în nici un alt fel, ea a fost lăsată în seama deciziei luptei personale. Sir Meliagrance a învinuit-o pe Regină de preacurvie și trădare și s-a oferit să lupte pentru părerea lui. Din fericire, Sir Lancelot a fost de ajuns de bun să apere cauza Maiestății sale. Vă amintiți rezultatul.

— Ne amintim prea bine.

— Când, în cele din urmă, lupta a avut loc, Sir Meliagrance a căzut lat pe spate și a stăruit să se predea lui Sir Lancelot. A fost imposibil să-l facem să se scoale, până ce Lancelot nu s-a oferit să-și scoată coiful și partea stângă a armurii și să i se lege o mână la spate. Sir Meliagrance a acceptat oferta și a fost ciopârțit ca la carte.

— Știu toate astea, exclamă fratele cel mai tânăr, nerăbdător. Lupta personală nu dovedește nimic. E în orice caz o justiție nedreaptă. Câștigă numai bătaușii.

Arthur oftă și-și împreună mâinile. Continuă cu aceeași voce liniștită, pe care nu o ridicase de la începutul discuției.

— Ești încă foarte tânăr, Mordred. Mai ai de învățat, aproape toate felurile de împărțit dreptatea sunt nedrepte. Dacă poți să propui un alt mod de a rezolva problemele în discuție, în afara luptei personale, voi fi bucuros să-l încerc.

— Fiindcă Lancelot este mai puternic decât ceilalți și o apără întotdeauna pe Regină, asta nu înseamnă că Regina are întotdeauna dreptate.

— Asta așa e. Dar vedeți, punctele în discuție trebuie cumva rezolvate, odată ce ne sunt impuse. Dacă o afirmație nu poate fi dovedită, atunci trebuie rezolvată într-un fel diferit, și aproape toate aceste feluri sunt nedrepte pentru cineva. Asta nu înseamnă că va trebui să lupti tu însuși împotriva apărătorului Reginei, Mordred. Poți să ridici problema infirmității și să-l angajezi pe cel mai puternic om pe care-l cunoști să lupte pentru tine și Regina ar găsi, bineînțeles, pe cel mai puternic om pe care l-ar cunoaște ea. Ar fi în mare parte cam același lucru, dacă fiecare ar angaja pe cel mai bun pledant pe care l-ar cunoaște ca să-i apere cauza. În ultimă instanță, tot cel mai bogat câștigă de obicei, fie că-l angajează pe pledantul cel mai costisitor sau pe cel mai scump luptător, așa că n-are rost să pretinzi că e pur și simplu o chestiune de forță brută. Nu, Agravaine, continuă el, când acesta din urmă făcu mișcarea ca să ia cuvântul, nu mă întrerupe acum. Vreau să clarific odată pentru totdeauna aceste decizii prin luptă personală. După câte înțeleg eu, e o problemă de

avuție: de avuție și baftă și, bineînțeles, e vorba și de voința Domnului. Când avuțiile sunt egale, am putea spune că va câștiga partea mai norocoasă, la fel cum am da cu banu'. Ei, ia spuneți-mi, sunteți voi siguri că dacă o veți învinui oficial pe Regina Guenever de trădare, o să cadă banul așa cum vreți voi?

Agravaine intră în discuție cu imitația sa de sfială. Băuse în ultima vreme mai cumpătat și mâna nu-i mai tremura.

— Dacă o să-mi fie cu iertăciune, unchiule, iaca ce voiam și eu să zic. Noi speram să judecăm cauza fără nicio luptă.

Arthur își ridică de îndată privirea.

— Știi foarte bine, spuse el, că judecata prin ordalie a fost abolită și ar fi imposibil s-o facem prin purificare, pentru că n-am putea găsi numărul necesar de egali în rang pentru o Regină.

Agravaine zâmbi.

— Noi nu știm prea mult despre noua lege, spuse el mios, dar ne-am gândit că atunci când ar putea fi dovedită o afirmație în una dintre acele noi tribunale ale Domniei-tale, atunci nici nu s-ar mai isca necesitatea unei lupte. Dar de bună seamă că noi, în neștiința noastră, lesne putem cădea în greșală.

— Curtea cu Juri, observă Sir Mordred plin de dispreț, așa i-ai spus, dacă nu mă înșel? Praf în ochii oamenilor, vezi bine!

Agravaine, jubilând în sufletul lui rece, gândi: „A căzut în propria lui capcană!”

Regele bătu cu degetele în brațul jilțului său. Îl înghesuiau, atacându-l din amândouă părțile și obligându-l să dea înapoi. Spuse cu voce înceată:

— Cunoașteți o mulțime despre Lege.

— De pildă, unchiule, dacă Lancelot ar fi realmente găsit în patul lui Guenever, în fața martorilor, atunci n-ar mai fi nevoie de luptă, nu-i așa?

— Să-mi fie cu iertare, Agravaine, dar aș prefera să vorbești despre mătușa ta, folosindu-i titlul, cel puțin în fața mea – chiar și în legătură cu subiectul ăsta.

— Mătușa Jenny, remarcă Mordred.

— Da, cred că l-am auzit pe Sir Lancelot cum o chema astfel.

— „Mătușa Jenny!” „Sir Lancelot!” „Să-mi fie cu iertare!” Și ei probabil că acum se pupă prin colțuri.

— Mordred, vorbește ca omul, sau va trebui să părăsești camera.

— Sunt sigur că nu vrea să fie obraznic, unchiule. Numai că, știi, e grozav de necăjit pentru dezonoarea ce se face nepătatii tale reputații. Voiam doar să cerem dreptate, și știi că Mordred e atât de preocupat – mă rog – de reputația Casei lui. Nu-i așa, Mordred?

— Mă doare în cot de Casa mea Regală.

Regele a cărui față începuse să arate și mai descompusă, oftă și-și păstră răbdarea.

— Ei, Mordred, spuse el, eu zic că mai bine să nu ne ciorovăim pe mărunțișuri. Nu mai am puterea să mă mai cert și pentru ele. Îmi spuneți că soția mea este amanta celui mai bun prieten al meu, și după câte se pare vreți să dovediți aceasta

prin demonstrație, așa că mai bine să ne oprim la asta. Sper că înțelegeți implicațiile acuzației?

— Nu, nici gând.

— Sunt sigur că Agravaine le va înțelege, în orice caz. Implicațiile sunt acestea: Dacă insistați asupra unei dovezi civile, în loc de un apel la Curtea de Onoare, chestiunea va merge înainte pe linia dovezilor civile. În cazul că veți dovedi acuzația, omului care v-a salvat pe amândoi de Sir Turquine i se va tăia capul, iar soția mea, pe care o iubesc foarte mult, va trebui să fie arsă de vie, pentru trădare. Dacă nu veți reuși să vă dovediți acuzația, trebuie să vă previn că pe tine, Mordred, am să le exilez, ceea ce te va lipsi de orice speranță de succesiune, așa cum stau lucrurile, iar pe Agravaine am să-l condamn, la rândul lui, la ardere pe rug, deoarece făcând această acuzație falsă, va fi comis el însuși o înaltă trădare.

— Toată lumea știe că am putea să ne dovedim de îndată acuzația.

— Foarte bine, Agravaine: ești un jurist priceput și ești hotărât să aplici legea. Cred că nu are niciun rost să-ți amintesc că mai există asemenea lucruri precum ar fi îndurarea?

— Soiul acela de îndurare, întrebă Mordred, care lasă copiii în voia valurilor?

— Mulțumesc, Mordred. Uitasem.

— Noi nu dorim îndurare, spuse Agravaine, noi vrem dreptate.

— Înțeleg situația.

Arthur își puse cotul pe genunchi și-și acoperi ochii cu degetele. Stătu cu capul plecat un moment, adunându-și puterile datoriei și demnității, apoi vorbi din umbra mâinii sale.

— Cum propuneți să-i surprindem?

Matahala era numai lapte și miere.

— Păi, cu voia Domniei-tale, unchiule, de-ai pleca o noapte, atunci am strânge o ceată de oameni înarmați și l-am prinde pe Lancelot în camera Reginei. Dar ar trebui să pleci, că altfel nu vine el.

— Eu nu cred că aș putea cu bună știință să întind soției mele o capcană, Agravaine. Cred că e drept să-ți spun că răspunderea dovedirii e treaba voastră. Da, așa cred că e drept. E clar că am dreptul de a refuza să devin – mă rog, un fel de complice. Nu e de datoria mea să plec cu intenție, pentru ca să vă ajut pe voi. Nu, eu zic că pot să refuz să fac așa ceva cu inima curată.

— Dar nu poți refuza la infinit să pleci. Nu-ți poți petrece restul vieții înlănțuit de Regină, ca să-l ții pe Lancelot la distanță. Ce părere ai de vânătoarea la care trebuia să iei parte săptămâna viitoare? Dacă nu vei merge la vânătoare, înseamnă că-ți vei schimba planurile intenționat, ca să oprești cursul justiției.

— Nimeni nu poate opri cursul justiției, Agravaine.

— Vasăzică o să pleci la vânătoarea aceea, unchiule Arthur, și avem permisiunea de a da buzna în odaia Reginei, dacă se află acolo Lancelot?

Bucuria din vocea lui era atât de indecentă încât până și Mordred fu dezgustat. Regele se ridică, trăgându-și roba în jurul lui, de parcă ar fi fost cuprins de frig.

— Să mergem!

— Și n-ai să-i spui dinainte? Vocea omului se poticnea de emoție. N-ai să-i previi după ce-am făcut acuzația? N-ar fi corect.

— Corect? Întrebă el.

Se uită la ei de la o distanță imensă, fixându-i pe fiecare în parte cu strălucirea ochiului de șoim.

— De pot vorbi o clipă, Mordred și Agravaine, ca persoană particulară, singura speranță care mi-a mai rămas e ca Lancelot să vă ucidă pe amândoi și pe toți martorii – o ispravă care, mândru sunt s-o spun, nu i-a depășit nicicând puterile lui Lancelot al meu. Și mai pot adăuga și asta, că, în calitatea mea de Ministru de Justiție, dacă nu veți reuși o clipă să stabiliți această monstruoasă acuzație, atunci am să vă urmăresc fără pic de remușcare, cu toată vigoarea legilor pe care voi înșivă le-ați pus în mișcare.

CAPITOLUL VI

Lancelot știa ca Regele se dusese să vâneze în Pădurea Nouă, așa că era sigur că Regina va trimite după el. În dormitorul lui era întuneric, în afară de lumina unei candelă în fața unei icoane, și el pășea pe podele îmbrăcat într-un halat de casă. În afară de halatul acesta în culori vesele și de un fel de turban legat în jurul capului, era gata de culcare; cu alte cuvinte, era gol.

Era o încăpere mohorâtă, fără extravagante. Pereții erau pustii, și deasupra sofalei mici și tari nu se afla niciun plog. Ferestrele nu erau acoperite cu sticlă. Aveau un fel de pânză opacă și unsuroasă care le astupa. Marii comandați au adeseori dormitoare din acestea urâte, de campanie – se zice că Ducele de Wellington dormea la Castelul Walmer pe un asemenea pat de campanie – fără nicio mobilă decât un scaun sau un cufăr vechi. Camera lui Lancelot avea un lădoi ca un sicriu, legat în fier. În afară de acesta și de pat, nu mai era nimic altceva de văzut – cu excepția spadei sale gigantice care stătea sprijinită de perete, cu curelele atârând în jurul ei.

Pe scrin era un coif. După câțeva vreme, îl ridică și-l duse în dreptul candelă, unde rămase cu aceeași expresie uimită pe care o avusese întipărită pe față și băiețelul acela, cu mulți ani în urmă – uitându-se la imaginea lui reflectată în oțel. O puse jos și apoi începu iarăși să se plimbe de colo până colo.

Când se auzi bătaia în ușă, gândi că era semnalul. Își luă spada și întinse mâna spre zăvor, când ușa se deschise de la sine. Gareth intră înăuntru.

— Pot să intru?

— Gareth!

Se uită la el uimit, și spuse apoi fără entuziasm:

— Intră. Îmi pare bine să te văd.

— Lancelot, am venit să te avertizez.

După ce se uită mai atent la el, bătrânul rânji.

— Sfinte Sisoe! făcu el. Trag nădejde că nu vrei să-mi spui despre ceva peste măsură de grav?

— Ba da, e foarte serios.

— Ei bine, atunci, vino înăuntru și închide și ușa.

— Lancelot, e în legătură cu Regina. Nu știi cum să încep.

— Nu te mai osteni atunci să mai începi.

Îl apucă pe tânăr de umeri, și începu să-l împingă înapoi spre ușă.

— A fost foarte frumos din partea ta că ai venit să mă pui în gardă, spuse el, strângându-i umerii, dar nu prea cred eu să-mi spui ceva de care eu să nu știu.

— Oh, Lancelot, știi c-aș face orice ca să te-ajut. Nici nu știi ce-or să spună ceilalți când or auzi că am fost la tine. Dar n-am putut să stau deoparte.

— Care-i necazul?

Se opri din mers ca să se uite iarăși la el.

— E Agravaine și Mordred. Te urăsc. Mai degrabă Agravaine. E gelos. Mordred îl urăște cel mai mult pe Arthur. Am încercat și noi ce-am putut ca să-i oprim, dar au

mers înainte. Gawaine zice că el nu vrea să aibă cu nimic de-a face cu asta, cu niciun chip și Gaheris n-a fost niciodată în stare să se hotărască. Așa că a trebuit să vin chiar eu. A trebuit să vin chiar dacă e împotriva propriilor mei frați și a propriului meu elan, fiindcă ție îți datorez totul și n-aș putea lăsa să se întâmple o astfel de nenorocire.

— Sărmanul meu Gareth! În ce hal ești!

— S-au dus la Rege și i-au spus pe față că tu... – că te duci în dormitorul Reginei. Am încercat noi să-i oprim și n-am stat să ascultăm, dar să știi că asta au spus.

Lancelot dădu drumul umărului. Făcu doi pași prin cameră.

— Ei lasă, nu mai te necăji, spuse el, întorcându-se. Mulți au mai spus așa înainte, dar n-a ieșit nimic din asta. Trece și asta.

— De data asta nu. Îți spun eu că simt în inima mea că nu trece.

— Aiurea.

— Ba nu-i niciun aiurea, Lancelot. Oamenii ăștia te urăsc. De data asta n-or să încerce nicio luptă, nu după Meliagrance. Sunt prea vicleni. Or să facă ceva să te prindă în capcană. Or să te lovească pe la spate.

Dar veteranul nu făcu altceva decât să zâmbescă și să-l bată pe spate.

— Prea-ți faci multe gânduri, ai început să-ți închipui toate cele, anunță el. Hai, du-te acasă de te culcă, prietene, și las-o baltă. Să știi c-a fost foarte frumos din partea ta să vii – dar acuma du-te acasă și mai descrețește-ți fruntea, că îmbătrânești înainte de vreme; hai, trage-i așa un somn dulce. Dacă Regele ar fi avut de gând să facă un asemenea război, atunci nu s-ar fi dus la vânătoare.

Gareth își mușcă degetele și-și luă inima în dinți ca să vorbească pe față.

— Te rog, nu te du azi-noapte la Regină.

Lancelot își ridică una din extraordinarele sale sprâncene, dar, după ce se gândi mai bine, o lăsă iar în jos.

— De ce nu?

— Sunt sigur că e o capcană. Sunt sigur că Regele a plecat în noaptea asta cu intenție, ca să te facă să te duci la ea, și atunci Agravaine va fi acolo să te prindă.

— Arthur n-ar face niciodată așa ceva.

— A și făcut.

— Prostii! Fugi de-aici! Îl cunosc pe Arthur încă de când tu-ți mai murdăreai scutecele, și-ți spun eu că n-ar face așa ceva.

— Bine, dar e un risc!

— Dacă e un risc, atunci am să mă bucur de el.

— Te rog!

De data asta își puse mâna în talia lui Gareth și începu să-l împingă de-a binelea spre ușă.

— Ei, acuma ascultă, dragul meu paj de cuhnie. Mai întâi de toate, îl cunosc pe Arthur; în al doilea rând, îl cunosc pe Agravaine. Chiar crezi că ar trebui să mă tem de el?

— Dar viclenia...

— Gareth, odată, pe când eram flăcău tânăr, a trecut pe lângă mine ținând o cucoană, care fugea după un șoim ce scăpase cu sfoară cu tot. Sfoara s-a încurcat într-un copac, și șoimul s-a cocoțat tocmai în vârf. Femeia m-a făcut să mă urc în copac și să-i iau șoimul. N-am fost niciodată grozav la cățărare. Când am ajuns în vârf și-am eliberat șoimul, iaca vine și soțul femeii, din cap până-n picioare în armură, și zice că alta nu vrea de la mine, decât atâta, să mă scurteze nițeluș de-un cap. Toată isprava cu șoimul nu fusese decât ca să mă facă să-mi scot armura, ca s-ajung la mâna lui. Eram în copac numai în cămașă, fără măcar un pumnal.

— Și?

— Păi, l-am pocnit în cap cu o cracă. Și era un tip mult mai bun decât săracul bătrânul Agravaine, chiar dacă ne-au mai chinuit și pe noi reumatismele de când s-a întâmplat istoria asta.

— Știu că-l poți face față lui Agravaine. Dar dacă te atacă cu o bandă înarmată?

— Las' că nu face el nimica.

— Ba face.

Se auzi un fel de zgârietură la ușă, o bătaie ușoară ca fulgul. Poate că era doar un șoricel, dar ochi lui Lancelot deveniră totuși visători, arătând că gândul îi era dus în altă parte.

— Mă rog, dac-o face așa ceva, spuse el curând, atunci am să mă lupt cu banda lor. Dar să știi că situația este imaginară.

— N-ai putea să nu te duci azi-noapte?

Ajunseseră la ușă, și căpitanul Regelui vorbi cu glas hotărât.

— Uite cum stă treaba, spuse el, dacă tot trebuie să știi, Regina a trimis după mine. Eh, tu ce zici, cred că nu prea pot să zic nu, odată ce-am fost chemat?

— Așa că trădarea mea față de Neamul Celor Vechi va fi fost neofolositoare?

— Ei, nu-i chiar așa. Oricine ar ști, te-ar iubi că ai înfruntat-o. Dar putem avea încredere în Arthur.

— Și te vei duce, în ciuda a tot ce s-ar putea întâmpla?

— Da, pajul meu de cuhnie, și chiar acușica. Doamne sfinte, ia mai leapădă fața asta tragică. Lasă totul în seama vulpii bătrâne și fugi la culcare.

— Asta înseamnă Rămas-bun.

— Ba nicicum, înseamnă doar Noapte-bună. Și, ceea ce e mai de seamă, Regina așteaptă.

Și omul acela, trecut bine de anii tinereții, își azvârli o mantie pe umăr, la fel de ușor de parcă era încă în floarea juneții demult apuse. Trase zăvorul și rămase în prag, întrebându-se ce uitase.

— Oh, Doamne, de te-aș putea opri!

— Dar vai, nu poți!

Păși în întunericul coridorului, alungând din minte subiectul neplăcut și dispăru. Ceea ce uitase era spada lui.

Guenever îl aștepta pe Lancelot la lumina lumânărilor minunatului ei dormitor, trecându-și peria prin părul cărunt. Arăta neobișnuit de frumoasă, nu ca o stea de cinema, ci ca o femeie care avea un suflet și-o simțire. Cânta de una singură. Era un imn înălțat spre cântarea tuturor bucuriilor – frumosul *Veni, Sancte Spiritus*¹²⁹, care se zice că ar fi fost compus de un Papă.

Flăcările lumânărilor, ridicându-se pașnice și tăcute în văzduhul nopții, erau reflectate de lei auriți care țineau baldachinul de un albastru profund. Pieptenii și periile scânteiau datorită pietrelor încrustate în ele. Un scrin mare din lemn lustruit avea ingeri și sfinți smălțuiți în lambriuri. Draperiile de brocart se ondulau pe pereți în falduri largi – și, pe podea, de un lux disperat și condamnabil, se afla un covor veritabil. Asta îi făcea pe oameni să se simtă stingheriți când călcau pe el, fiindcă la început covoarele nu erau destinate pentru acoperitul podelelor, ci al zidurilor. Arthur de obicei îl ocolea.

Guenever cânta și se pieptăna, vocea ei joasă potrivindu-se cu încremenirea lumânărilor, când ușa se deschise încet. Comandantul-șef își aruncă mantia lui neagră pe scrin și veni să stea în picioare în spatele ei. Îl văzu în oglindă fără uimire.

— Îmi dai voie s-o fac eu în locul tău?

— Dacă vrei.

Luă peria și începu s-o treacă prin avalanșa de argint cu degete dibace în urma deselor exerciții, în timp ce Regina își închise ochii.

După un timp, vorbi:

— E ca... Nici măcar nu știu. Nu e ca mătasea. E mai curând ca o apă care se revarsă, numai că are și ceva de nor. Norii sunt făcuți din apă, nu-i așa? E o negură risipită, sau marea în înghețul iernii, sau o cascadă, sau o șiră de fân acoperită de promoroacă? Da, e fân, adânc și moale și înmiresmat.

— Ba e un chin, spuse ea.

— E marea, spuse el cu glas solemn, în care m-am născut.

Regina își deschise ochii și întrebă:

— Ai venit fără primejdie?

— Nu m-a văzut nimeni.

— Arthur zicea că se întoarce mâine.

— Da? Ah, uite un fir alb.

— Smulge-l.

— Săracu' firu' de păr, spuse el. Uite, ce subțire e! Da ce e părul tău așa de frumos, Jenny? Ar trebui să împletesc cam șase fire de-ale tale ca să fac unul cât al meu. Să trag?

— Da, trage.

— A durut?

— Nu.

---

¹²⁹ Vino, Sfinte Duh. (lat.).

— De ce oare nu? Când eram mic, îmi trăgeam surorile de păr, și ele mă trăgeau pe mine, și mă durea al naibii. Oare ne pierdem simțurile când îmbătrânim, și nu mai simțim durerile și bucuriile?

— Nu, explică ea. Asta-i din cauză că mi-ai smuls numai unul singur. Ia să tragi de o şuviță întreagă, să vezi ce te doare. Ia uite.

Își lăsă capul în jos, ca să poată să-l ajungă, și ea, întinzând în spate un braț alb, îi răsuci un cârlionț în jurul degetului. Îl smuci până ce el se strâmbă.

— Da, mai doare încă, slavă Domnului! Ce ușurare!

— Așa te trăgeau surorile tale?

— Da, dar eu le trăgeam de păr și mai ceva. De câte ori se apropia de mine vreuna din surori, își ținea cozile cu amândouă mâinile și se uita urât la mine.

Ea râse.

— Ce bine-mi pare că n-am fost una din surorile tale.

— Oh, dar nu te-aș fi tras niciodată de păr. Al tău e frumos. Aș fi vrut să fac altceva cu el.

— Ce-ai fi făcut?

— Aș fi... ei bine, cred că m-aș fi încovrigat în el ca un șoricel și aș fi adormit. Și acum aș vrea să fac la fel.

— Nu până ce nu termin.

— Jenny, întrebă el deodată, crezi că o să dureze?

— Ce vrei să spui?

— Gareth a venit la mine chiar acum să ne pună în gardă că Arthur a plecat cu bună știință ca să ne întindă o capcană, și că Agravaine sau Mordred au de gând să pună mâna pe noi.

— Arthur n-ar face niciodată un lucru ca ăsta.

— Asta am spus și eu.

— Dacă nu cumva a fost silit, reflectă ea.

— Nu văd cum ar putea să-l oblige.

Ea schimbă brusc subiectul.

— Frumos din partea lui Gareth să se ridice împotriva fraților lui.

— Zău așa, eu zic că e unul din cei mai cumsecade oameni de la Curte. Și Gawaine e băiat bun, dar e iute la mânie și destul de neîndurător.

— Este credincios.

— Da, Arthur spunea că dacă nu ești un Orkney, îți par niște oameni groaznici; dar, dacă ești cumva unul dintre ei, atunci chiar că ai noroc. Se bat ca niște mâte infuriate, dar se iubesc de-adevăratelea între ei. E un adevărat clan.

Divagația Reginei îl adusese întrucâtva la același subiect de la care pornise.

— Lance, întreba ea cu o voce speriată, crezi cumva că ar fi putut să forțeze mâna Regelui?

— Cum adică?

— Arthur are un îngrozitor simț al dreptății.

— Știu eu?

— Ții minte discuția aceea de săptămâna trecută. Cred că încerca să ne prevină. Ascultă! N-ai auzit ceva?

— Nu.

— Mi s-a părut că aud pe cineva la ușă.

— Mă duc să văd.

Se duse la ușă și o deschise, dar nu era nimeni acolo.

— Alarmă falsă.

— Mă rog, da' mai bine zăvorăște-o.

Trase grinda de lemn – un ditamai drug din lemn de stejar de cinci țoli grosime, care alunecă într-un locaș adânc în carnea zidului. Întorcându-se la lumina lumânărilor, despărți părul strălucitor în șuvițe potrivite și începu să le împletească cu iuțeală. Măinile i se mișcau ca niște suveici.

— E o prostie să fi nervoasă, observă el.

Ea mai făcea încă tot felul de presupuneri și răspunse cu o întrebare.

— Îți mai aduci aminte de Tristram și Iseult?

— Bineînțeles.

— Tristram se culca cu nevasta Regelui Mark și Regele l-a omorât pentru asta.

— Tristram era un mocofan.

— Eu ziceam că era băiat bun.

— Asta voia el să te facă să crezi, dar era un cavaler din Cornwall, ca toți ceilalți.

— Se zice că era al doilea cavaler din lume. Sir Lancelot, Sir Tristram, Sir Lamorak...

— Vorbe de clacă.

— De ce zici că era un mocofan? Întrebă ea.

— Păi asta-i o poveste lungă. Tot nu-ți mai aduci aminte cum erau pe vremuri cavalerii, înainte ca Arthur să fi pornit Masa Rotundă, așa că nu știi cu ce geniu te-ai măritat. Nu vezi ce diferență este între Tristram și, poftim, să zicem Gareth, de pildă.

— Ce diferență?

— Pe vremuri, fiecare cavaler își apăra pielea lui. Cei de sub vechea orânduire, oameni ca Sir Bruce Saunce Pitié, erau niște pirați. Știau că sunt inatacabili în armura lor și făceau ce poșteau. Era o perioadă de măcel pe față și nerușinată obscenitate. Când s-a urcat Arthur pe tron, au fost grozav de furioși. Vezi tu, el credea în Bine și Rău.

— Și încă mai crede.

— Din fericire, el a avut un caracter tare, precum și ideea asta a lui. Cam cinci ani i-au trebuit ca s-o pună pe picioare, și ideea era că oamenii trebuie să fie buni. Eu trebuie să fi fost unul dintre primii cavaleri care au prins de la el ideea bunătații, și eram atunci tare tinerel și a făcut ca ea să devină parte din sufletul meu. Toată lumea spune mereu ce cavaler perfect și bun sunt eu, dar asta n-are nimic de-a face cu mine. E ideea lui Arthur. Asta a vrut el să transmită noii generalii, unor oameni cum e Gareth.

— Și de ce era Tristram un mocofan?

— Păi, așa era și gata, ce vrei să-i faci? Arthur zice că era un bufon. Trăia în Cornwall; nu fusese niciodată educat de Arthur, dar prinsese și el mirosul modei. Își băgase în cap câteva idei trunchiate că toți cavalerii mari se cuvine să fie buni, drept care se dădea de ceasu' morții și încerca să trăiască după modă, fără să o înțeleagă însă ca lumea sau să o simtă în sufletul lui. Era un fel de maimuțăreală de copil. În sinea lui, nu era câtuși de puțin bun. Se purta ca un animal cu nevastă-sa, îl teroriza mereu pe săracu bătrănu' Palomides fiindcă era negru, și se purta rușinos cu Regele Mark. Cavalerii din Cornwall sunt din Poporul-Celor-Vechi și au fost întotdeauna, în sinea lor, ostili ideii lui Arthur, chiar dacă pe ici, pe colo, au mai prins și ei câte ceva din ea.

— Ca Agravaine.

— Da. Mama lui Agravaine era din Cornwall. Motivul pentru care mă urăște Agravaine mai abitar ca toți e fiindcă eu mă ridic în apărarea ideii. Lucru ciudat, dar noi toți, cei trei, pe care oamenii de rând îi numeau cei mai buni cavaleri din lume – adică Lamorak, Tristram și cu mine – am fost ca un ghimpe în ochiul Celor Vechi. Au fost încântați când a fost ucis Tristram, fiindcă el copiasse ideea și, de bună seamă, chiar familia lui Gawaine a fost cea care l-a ucis de fapt pe Sir Lamorak prin vicleșug.

— Eu zic, spuse ea, că motivul pentru care te urăște Agravaine seamănă cu vechea istorie cu strugurii acri. Nu prea cred eu să-i pese lui prea mult de idee, dar, fără discuție, crapă de invidie pe oricine e un luptător mai bun decât el. Nu-l putea suferi pe Tristram din pricina burdușelii pe care acesta i-a tras-o pe drumul spre Joyous Gard și a ajutat să fie ucis Lamorak, fiindcă băiatul îl bătuse la Luptele de la Priorat, iar tu, ia spune, de câte ori l-ai doborât?

— Nu-mi aduc aminte.

— Lance, îți dai seama că ceilalți doi oameni pe care-i ura sunt morți?

— Toată lumea moare, mai devreme sau mai târziu.

Deodată, Regina își smulse cozile din degetele lui. Se răsuci pe scaun și, ținând cu o mână o cosiță, se holbă la el cu ochii rotunjiți.

— Cred că-i adevărat ce spunea Gareth! Cred că vin să ne prindă astă-noapte!

Sări din scaun și începu să-l împingă spre ușă.

— Du-te, du-te! Pleacă cât mai e timp.

— Dar, Jenny...

— Nu, nu, niciun dar! Știu că e adevărat. Simt eu așa. Uite, uite-ți pelerina. Oh, Lance, te rog pleacă repede. Pe Sir Lamorak l-au înjunghiat pe la spate.

— Ei, haide, Jenny, nu mai te enerva pentru nimica toată. E numai o închipuire...

— Nu-i nicio închipuire. Ascultă! Ascultă!

— N-aud nimic.

— Uită-te la ușă.

Mănerul care ridica ivărul ușii, o bucată de fier forjat lucrată ca o potcoavă de cal, se mișca încet spre stânga. Se mișca la fel ca un crab, nesigur.

— Ce-i cu ușă?

— Uită-te la clanță!

Rămaseră privind-o ca fascinați, cum se mișca orbește, în zmucituri, o recunoaștere șovăielnică pe furiș a terenului.

— Oh, Dumnezeule, șopti ea. Și-acum e prea târziu!

Clanța căzu înapoi la locul ei și se auzi o lovitură puternică, de fier, izbind lemnul ușii. Era o ușă zdravănă din placaj dublu, un strat așezat vertical și celălalt orizontal, și din partea cealaltă, cineva bătea în ușă cu o mănuașă de zale. Vocea lui Agravaine, răsunând în hruba coifului lui, striga cu voce mare:

— Deschideți ușa, în numele Regelui!

— S-a sfârșit cu noi, spuse ea.

— Cavaler necredincios, striga vocea nechezată, fiindcă lemnul vibra sub metal. Sir Lancelot, acum îți sună ceasul mișeliei.

Multe alte voci se uniră în zbieretele de-afară. Pașii de fier, tropăituri, spadele lovite de trepte, toate acestea, scutite de obrocul ferelii, zăngăneau pe pietre. Ușa se cutremură, sprijinită în drugul de lemn.

Lancelot căzu fără vrere și el în limbajul cavalerismului.

— Și nu se află nicio armură în astă odaie, întrebă el, ca trupu-mi să-mi pot învâli în dânsa?

— Nimic. Nu e nimic, nici măcar o spadă.

Rămase în picioare, stând cu fața la ușă, cu o expresie încurcată, aferată, mușcându-și degetele. Mai mulți pumni băteau toaca pe ea, așa că se zgudui, și vocile răsunau ca hămăitul unei haite de câini.

— Oh, Lancelot, spuse ea, n-ai nimic cu ce să lupți, și ești aproape gol. Ei sunt înarmați și sunt mulți. Vei fi ucis, iar eu arsă de vie, și uite că dragostea noastră a ajuns la amar sfârșit.

Era furios că nu poate să rezolve problema.

— Măcar să fi avut armura, spuse el cu supărare, e de-a dreptul ridicol să fii prins ca un șobolan la capcană. Se uită prin cameră, blestemându-se că-și uitase arma.

— Cavaler necredincios, bubui vocea, ieși afară din odaia Reginei!

O altă voce, muzicală și stăpânită, își înălță timbrul plăcut:

— Și cată bine a ști că patrusprezece oameni înarmați ne-aflăm aci, și n-ai scăpare.

Era Mordred, și bătaia din ușă crescui și mai tare.

— Ei, lua-i-ar toți dracii, făcu el. Nu putem lăsa să se întindă tot zgomotul ăsta. Va trebui să plec, că altfel scoală tot castelul.

Se întoarse spre Regină și o luă în brațe.

— Jenny, scumpa mea, eu zic că ești cea mai nobilă Regină a Creștinătății. Vei fi tare?

— Dragul meu.

— Scumpa mea Jenny. Să ne sărutăm. Ei, asta-i, ai fost întotdeauna buna mea doamnă și ai izbândit întotdeauna până acum. Nu fii spăimântată nici de astă dată. Dacă mă vor omorî, adu-ți aminte de Sir Bors. Toți frații și nepoții mei vor avea grijă de tine. Trimite-i veste lui Bors și Demaris, iar ei te vor scăpa, de-i nevoie. Te

vor duce teafără și nevătămată la Joyous Gard și vei putea trăi acolo pe pământul meu, ca o Regină ce ești. Mă înțelegeți?

— Dacă tu vei fi omorât, eu nu vreau să fiu salvată.

— Ba da, spuse el cu hotărâre. E important ca cineva să rămână în viață și să explice povestea noastră, așa cum se cuvine. Asta este truda pe care va trebui s-o împlinești tu. Pe lângă asta, aș vrea să te rogi pentru sufletul meu.

— Nu. Rugăciunile vor trebui să fie făcute de altcineva. Dacă te vor ucide, n-au decât să mă ardă de vie. Îmi voi primi moartea la fel de împăcată ca oricare Regină Creștină.

O sărută cu iubire și o așează într-un jilț.

— E prea târziu să ne certăm, spuse el. Știu că vei rămâne Jenny a mea orice s-a întâmpla, iar eu tot Lancelot trebuie fiu.

Apoi, mai aruncând încă priviri fugare prin cameră, adăugă cu mintea aiurea:

— Nu-i bai că mi-au căutat răcă, dar rău au făcut că ți-au căutat și ție pricină.

Ea îl privi, încercând să nu plângă.

— Mi-aș da piciorul, spuse el, să am o armură – măcar o spadă, așa, ca să-și aducă și ei nițel aminte de mine.

— Lance, dacă m-ar omori pe mine și te-aș scăpa pe tine, aș fi fericită.

— Iar eu aș fi grozav de nefericit, răspunse el, descoperindu-și deodată o puternică bună dispoziție. Așa, așa, barem să facem și noi tot ce putem. Să mă bată Cel de Sus, da' să știi că începe să-mi placă istoria asta!

Puse lumânările pe capacul scrinului de Limoges, așa încât să-i fie în spate atunci când va deschide ușa. Își luă mantia neagră și o strânse cu grijă în patru, de-a lungul, după care o răsuci în jurul mâinii stângi și a antebrățului ca protecție. Luă scăunelul de lângă pat, îl cumpăni în mâna dreaptă, și se mai uită o dată în jurul camerei. Tot timpul, zgomotul de-afară crescuse din ce în ce mai mult, și doi oameni încercau în mod vădit să facă o spărtură în ușă cu topoarele, încercare care era împiedicată de placajul dublu al ușii. Se duse la ușă și-și ridică vocea, la care afară se așternu o tăcere imediată.

— Precinstiți lorzi, spuse el, gătați cu zarva și cu nesăbuiința voastră. Voi deschide ușa aceasta, iară domniile-voastre veți putea face ce veți pofti cu mine.

— Ieși afară atunci, strigară ei de-a valma. Haide, ce mai aștepți? Că de niciun folos nu ți-este să te ridici împotriva noastră, a tuturor. Ci lasă-ne pe noi în cameră și-ți vom cruța viața dacă vei veni la Regele Arthur.

Își înfipse umărul în ușa care săltă și împinse ușurel drugul înapoi în locașul lui, în perete. Apoi, ținând încă ușa închisă cu umărul – oamenii din cealaltă parte încetaseră să mai izbească cu topoarele în ușă, simțind că se pregătește ceva – își înțepeni piciorul drept bine în pământ, cam la jumătate de metru de ușior și lăsă ușa să se deschidă. Se opri cu o zmucitură, lovindu-se de piciorul lui, lăsând o deschidere îngustă, așa că era mai mult întredeschisă decât deschisă de-a binelea, și un singur cavaler, din cap până-n picioare în armură băjbâi prin deschidere, ascultător ca o marionetă trasă pe sfori. Lancelot trânti ușa după el, trase drugul, apucă spada individului de mâner cu mâna învelită în mantie, îl smuci în față, îi

puse o piedică, îl altoi în cap cu scăunelul, în vreme ce omul cădea, și se așeză cât ai clipi din ochi pe pieptul lui – la fel de agil ca întotdeauna. Totul se petrecu cu ceea ce părea a fi ușurință și dezinvoltură, de parcă omul înarmat ar fi fost lipsit de puteri.

Un munte de om, care intrase cu toată înălțimea și lățimea impresionantă a armurii sale și care rămăsese o secundă să-și caute adversarul privind prin tăietura coifului – individul dăduse impresia de docilitate – părea să fi venit și să-i fi dat de bunăvoie spada lui Lancelot și să se fi aruncat apoi singur la pământ. Acum huiduma de fier zăcea întinsă, mai cuminte ca oricând, în vreme ce adversarul lui cu picioarele goale îi împingea propria spadă prin deschizătura vizierei. Făcu câteva opinteli și zvârcoleli, dând semne de protest doar când adversarul se lăsă cu amândouă mâinile pe mânerul spadei și o înfundă în coif.

Lancelot se ridică în picioare, ștergându-și mâinile pe halat.

— Îmi pare rău că a trebuit să-l omor.

Deschise viziera și privi:

— Agravaine de Orkney!

Din spatele ușii izbucniră niște zbierete groaznice, însoțite de toate loviturile, ciocănitul, izbiturile topoarelor și înjurăturile de rigoare, în timp ce Lancelot se întoarse spre Regină.

— Ajută-mă la armură, spuse el scurt.

Ea veni de îndată, fără silă, și îngenuncheară împreună lângă trup, dezbrăcându-l de armura atât de prețioasă.

— Ascultă, spuse el în vreme ce lucrau. Asta ne dă o șansă neașteptată. Dacă-i voi putea alunga, am să mă întorc să te iau și vei veni cu mine la Joyous Gard.

— Nu, Lance. Am făcut destul rău. Dacă reușești să-ți croiești drum afară, trebuie să te ții deoparte pân-s-or mai liniști apele. Iar eu am să rămân aici. Dacă Arthur o să mă ierte și dacă scandalul va putea fi înăbușit, atunci te vei putea întoarce mai târziu. Dacă nu mă iartă, poți să vii să mă salvezi. Ia spune, asta unde se pune?

— Dă-mi-o mie. Las' că mi-o pun eu.

— Uite-o și pe cealaltă.

— Mai bine făceai să vii, spuse el, luptându-se cu cămașa de zale ca un fotbalist care-și trage tricoul.

— Nu. Dacă vin, totul e terminat odată pentru totdeauna. Dacă rămân, cine știe, poate că reușim s-o mai dregem, de bine, de rău. Ai să poți oricând să mă scapi, dacă o să fie nevoie.

— Nu-mi place să te las.

— Dacă sunt condamnată și dacă mă scapi, uite că-ți promit c-am să vin la Joyous Gard.

— Și dacă nu?

— Șterge coiful de sânge cu mantia, spuse ea. Dacă nu, atunci vei putea să te întorci mai târziu, și totul va fi cum a fost.

— Foarte bine. Ei, ajunge. Mă descurc și fără restul.

Se îndreptă din spate, ținând spada însângerată și privi la trupul neînsuflețit al celui care-și ucisese mama.

— Fratele lui Gareth, spuse el gânditor. Poate că era beat. Dumnezeu să-l odihnească – deși pare absurd să speri așa ceva.

Bătrâna doamnă îl întoarse cu fața spre lumânări.

— Asta înseamnă adio, șopti ea, pentru câțeva vreme.

— Da, adio.

— Îmi dai o sărutare? întrebă ea.

Ei îi sărută mâna, fiindcă era înarmat și mânjit cu sânge și acoperit de metal. Se gândiră în aceeași clipă la cei treisprezece oameni de afară.

— Aș vrea să iei ceva de-al meu, Lance, și să-mi lași ceva de-al tău. Vrei să schimbăm inelele?

Le schimbară.

— Domnul fie cu inelul meu, spuse ea, așa cum sunt și eu cu el.

Lancelot se întoarse pe călcăie și se îndreptă spre ușă. Oamenii de-afară strigau în gura mare:

— Ieși afară din camera Reginei! Trădător al Regelui! Deschide ușa!

Faceau cât mai mult zgomot cu puțință, ca să iasă scandalul mai mare. Stătu cu fața la tumult, cu picioarele desfăcute și le răspunse în limbajul onoarei.

— Isprăvește cu zarva, Sir Mordred, și primește-mi sfatul. Te du domnia ta și oamenii tăi cu toții de la astă ușă a odăii regale, și nu mai slobozi asemenea țipete și vorbe de ocară precum faci. Și plecați, și vă duceți de aici, și nu mai faceți atâta larmă, și eu m-oi înfățișa mâine înaintea Regelui; și atunci abia se va vedea care din domniile-voastre, au cumva toți deopotrivă va pofti a mă învinui pre mine de trădare și înșelăciune. Și fi-voi acolo spre a vă răspunde așa cum se cuvine unui cavaler, că eu aici venit-am fără gând de ocară au prihană și dovedi-voi gata acolo, și-am să izbândesc cu mâinile mele.

— Ptiu, rușine ție, trădătorule, strigă vocea lui Mordred. Te-om prinde noi cât oi fi tu de viclean, și te-om căsăpi după pofta inimii!

O altă voce strigă:

— Și află prin aceasta că avem voia și încuviințarea Regelui Arthur, să te luăm viu ori mort.

Lancelot își lăsă viziera peste fața-i întunecată și împinse drugul de la ușă în lături cu vârful spadei. Lemnul rezistent, zburând în lături și izbindu-se de perete, lăsă să se vadă pragul înțesat de oameni în armură și torțe tremurătoare.

— Ah, ia spuneți-mi, strigă el cu înverșunare, păi cum vine asta, n-ați mai adus nici o altă grație cu voi? Sunteți singuri? Apoi atunci țineți-vă bine.

CAPITOLUL VIII

Clanul lui Gawaine aștepta în Camera Dreptății, o săptămână mai târziu. Camera arăta diferită la lumina zilei, fiindcă ferestrele erau neacoperite. Nu mai era o cutie, nu mai era amenințarea aceea nedeslușită, nu mai avea nici blândețea înșelătoare a celor patru pereți, nu mai era acea capcană cu tapiserii care ispita floreta lui Hamlet să împungă peste tot după șobolani.

Soarele de după-amiază se revărsa prin ferestre, iluminând tapiseria cu Batsheba, așa cum stătea cu sânii ei rotunzi într-o cadă pe parapetul unui castel, care părea să fi fost construit cu cuburi de copii – scoțându-l la iveală pe David pe acoperișul de la cealaltă ușă, cu coroana și barba și harpa lui – unduindu-se cu o sută de cai, lăncii paralele, coifuri și armuri care se îmbulzeau în scena bătăliei în care era ucis Uriah. Uriah însuși cădea în cap de pe bidiviul lui, cam așa cum ar face un săritor de la trambulină, destul de lipsit de experiență, sub influența unei lovituri pe care unul dintre cavalerii adversari i-o aplicase în regiunea abdomenului. Spada îi intrase pe jumătate în trup, așa că sârmanul om se desfăcuse în două bucăți, și o mulțime de viermi purpurii, zugrăviți foarte realist, care erau meniți a fi mațele lui, se revărsau în afară într-o manieră sinistă.

Gawaine stătea întunecat pe una din lavițele laterale puse acolo pentru petiționari, cu brațele încrucișate și cu capul sprijinit de gobelin. Gaheris, cocoțat pe masa cea lungă, își făcea de lucru cu curelușele unei glugi de piele pentru șoim. Încerca să le modifice, astfel încât să se strângă mai tare și cum împletitura acestor curelușe era complicată, se încurcase de tot. Gareth stătea lângă el, făcând eforturi deosebite ca să pună mâna pe glugă, fiindcă era sigur că ar fi putut imediat să-i dea de capăt. Mordred, cu fața albă și cu brațul într-o eșarfă, se apleca în ambrazura uneia dintre ferestre, privind în afară. Îl mai durea încă.

— Acuma ar trebui să intre sub tăietură, spuse Gareth.

— Știu, știu. Dar încerc s-o bag pe asta mai întâi.

— Lasă-mă pe mine să încerc.

— Stai o clipă. Uite că merge.

Mordred spuse de la fereastră:

— Călăul e gata să înceapă.

— Oh.

— Va fi o moarte crudă, spuse el. Întrebuințează lemne uscate, așa că n-o să iasă fum, și va arde înainte de a se sufoca.

— Te cred, observă Sir Gawaine, morocănos.

— Săraca bătrână, spuse Mordred. Aproape că-ți pare rău de ea.

Gareth se întoarse spre el cu violență:

— Ar fi trebuit să te gândești la asta mai dinainte.

— Dacă nu mă înșel, continuă Mordred, aproape într-un monolog, însuși suzeranul nostru trebuie să privească execuția de la fereastra asta.

Gareth își pierdu de tot cumpătul.

— Nu poți să-ți ții o clipă limba? Oricine s-ar putea gândi că-ți place să te uiți cum sunt arși oamenii de vii.

Mordred răspunse plin de dispreț:

— Ei, parcă ție nu-ți place. Numai că te gândești că nu se cade să vorbești așa. O s-o ardă numai cu cămașa pe ea.

— Pentru Dumnezeu, tacă-ți gura!

Gaheris spuse, în felul lui târăgănat:

— Eu zic că nu-i nevoie să-ți faci griji.

Ca un fulger, Mordred se îndreptă spre el.

— Ce vrei să spui, cum adică nu-i nevoie să-mi fac griji?

— Auzi vorbă, păi la ce adică să-și facă griji, spuse Gawaine furios. Adică crezi domnia-ta cum că Lancelot n-o să vie ca s-o scape? Păi el laș și mișel nu e, cu niciun chip!

Mordred gândea repede. Poza lui calmă de lângă fereastră dăduse loc emoției nervoase:

— Dacă va încerca să o scape, va fi o luptă. Regele Arthur va trebui să lupte împotriva lui.

— Regele Arthur va privi de-aici.

— Bine, dar e monstruos! explodă el. Vrei să spui că i se va da voie lui Lancelot să o șteargă cu Regina, chiar sub nasul nostru?

— Eh, uite, chiar așa s-o întâmpla.

— Dar atunci înseamnă că nimeni nu va fi pedepsit!

— Doamne sfinte, măi omule, strigă Gareth. Ia ascultă, tu chiar vrei să o vezi pe biata femeie arzând?

— Da, vreau. Da. Da. Vreau! Gawaine, ai de gând să stai acolo și să lași să se întâmple porcăria asta, după ce propriul tău frate a fost ucis?

— Apăi eu i-am zis lu' Agravaine să nu se bage.

— Lașilor, mișeilor! Gareth! Gaheris! Spuneți-i să facă ceva. Nu puteți lăsa lucrurile să meargă astfel! L-a ucis pe Agravaine, fratele vostru.

— După cât m-ajută pe mine mintea cea slabă, dragă Mordred, Agravaine a fost însoțit de treisprezece cavaleri, înarmați din cap până-n picioare și ați încercat să-i luați viața lui Lancelot, când n-avea nimic altceva pe dânsu' decât un halat de casă. Numa' că urmarea a fost că Agravaine însuși a fost omorât, împreună cu toți ceilalți treisprezece cavaleri – în afară de unu, care a luat-o la sănătoasa.

— N-am fugit.

— Apăi, domnia-ta ai scăpat cu viață.

— Gawaine, jur că n-am fugit. Am luptat cu el cât m-au ținut puterile. Dar mi-a rupt brațul, și-atunci n-am mai avut ce-i face. Pe onoarea mea, Gawaine, am încercat că lupt.

Aproape că plângea.

— Nu sunt un laș.

— Dacă n-ai fugit de-acolo, întrebă Gaheis, atunci cum se explică faptul că Lancelot te-a lăsat pe tine să pleci, după ce i-a ucis pe toți ceilalți? Interesul lui era să vă ucidă până la unul, fiindcă atunci n-ar mai fi rămas niciun martor.

— Mi-a rupt brațul.

— Da, dar nu te-a ucis.

— Vă spun adevărul-adevărat.

— Dar nu te-a ucis.

Fie din pricina durerii de la braț, fie de furie, omul începu să plângă ca un copil.

— Voi, voi, trădătorilor! Întotdeauna e așa. Fiindcă nu sunt puternic, sunteți împotriva mea. Sunteți de partea dobitocilor cu mușchi și nu vreți să credeți ce vă spun. Agravaine e mort și îngropat, și voi n-aveți de gând să pedepsiți pe nimeni pentru mârșăvia asta. Trădătorilor, mișeilor! Și totul va fi cum a fost și până acum!

Izbucni în hohote de plâns, pe când Regele intră în încăpere. Arthur, cu o înfățișare ostenită, păși încet spre tron și se așează. Făcu un gest spre ei, să ia din nou loc. Gawaine se lăsa să cadă din nou pe lavița de pe care se ridicase, în vreme ce Gareth și Gaheis rămaseră în picioare, observându-l pe Rege cu priviri încărcate de milă, toate acestea pe fundalul suspinelor lui Mordred.

Arthur își trecu mâna peste frunte.

— De ce plânge?

— Iaca așa, ne lămurea, spuse Gawaine, cum a ucis Lancelot treisprezece cavaleri, da' nu s'ce i-a căsunat de s-a gândit mai bine și nu l-a omorât și pe Mordred al nostru. Eu zic că parcă-parcă l-a apucat așa, o dragoste, unul deălălaltu'.

— Cred că pot să vă explic. Vedeți domniile-voastre, eu l-am rugat pe Sir Lancelot să nu-mi ucidă fiul, acum zece zile.

Mordred spuse cu îndârjire:

— Mulțumescu-ți pentru nimica.

— Nu mie trebuie să-mi mulțumești, Mordred. Lancelot ar fi cel căruia ar trebui să-i mulțumești pentru asta.

— Aș vrea să mă fi ucis.

— Îmi pare bine că nu a făcut-o. Încearcă să fii un pic mai iertător, fiul meu, acum că am intrat în necazul ăsta. Amintește-ți că-ți sunt tată. Nu mi-a mai rămas nimeni, în afară de tine.

— Aș vrea să nu mă fi născut niciodată.

— Și eu, sărmanul meu băiat. Dar vezi că te-ai născut, și-acum trebuie să facem și noi ce putem.

Mordred merse spre el cu grabă, cu un fel de nerușinată prefăcătorie.

— Tată, spuse el, știi că Lancelot trebuie să vină și s-o salveze?

— M-am așteptat la asta.

— Și-ai pus cavaleri care să-l oprească? Ai pus o pază bună?

— Garda e cât se poate de puternică, Mordred. Am încercat să fiu drept.

— Tată, spuse el cu înflăcărare, trimite-l pe Gawaine și pe ei doi să întărească paza. Va veni probabil cu armie puternică.

— Vrei, Gawaine? Întrebă Regele.

— Mulțam frumos, unchiule. Da' mai bucuros fi-voi să nu-mi ceri așa ceva.

— S-ar cuveni să-ți cer, Gawaine, din spirit de dreptate față de paza care este acolo. Vezi tu, n-ar fi drept să las o pază slabă, dacă m-aș gândi că vine Lancelot, căci asta ar fi trădare față de propriii mei oameni. Ar însemna să-i sacrific.

— Că mi-oți cere au ba, cu voia Măriei tale, eu tot nu mă duc acolo. Eu le-am zis la amândoi, când o fost să pornească toată tevatura, că eu nu voiesc a mă băga în asemenea aventură. Și nici chef n-am s-o văd pe Regina Guenever cum arde și se perpelește, și trebuie să vă zic domniilor voastre că eu nădejde trag că nici nu s-o întâmpla asemenea năpastă, nicicum s-ajut ca să fie arsă. Și eu asta am avut de zis.

— Asta sună a trădare.

— Apăi trădare poate c-o părea unora dintre cinstitele fețe aci de față, da' uite c-am și eu niscai inimă în piept și pe Regină cu tare o îndrăgesc.

— Și eu o iubesc pe Regină, Gawaine. Eu sunt cel care m-am căsătorit cu ea. Dar când se ridică o problemă de justiție publică, simțămintele oamenilor obișnuiți trebuie lăsate de-o parte.

— Teamă mi-e că nu le pot lăsa.

Regele se întoarce spre ceilalți.

— Gareth? Gaheris? Vreți să mă îndatorați, punându-vă armura și să mergeți să întăriți paza?

— Unchiule, te rog, nu ne cere așa ceva.

— Nu-mi face nicio plăcere să ți-o cer, Gareth.

— Știu că nu-ți face, dar te rog, nu ne sili. Lancelot este prietenul meu, și cum oare aş putea eu să lupt împotriva lui?

Regele îi atinge mâna.

— Lancelot s-ar fi așteptat să te duci și să lupți pentru Regele tău, dragul meu, indiferent împotriva cui ai lupta. Și el crede în dreptate.

— Unchiule, nu pot lupta împotriva lui. El e omul care m-a făcut cavaler. Dacă asta ți-e voia, am să merg, dar n-am să merg în armură. Mi-e teamă că și eu îți sunt trădător, Mărite Doamne.

— Eu sunt gata să merg în armură, spuse Mordred, chiar dacă mi-e brațul rupt.

Gawaine observă cu sarcasm:

— Cum nu, că ție o să-ți fie ca-n vată, măi, măi, ce mai viteaz! Cu toții cunoșteam cum că Regele l-a legat pe Lancelot, ca pe domnia-ta să nu te strice.

— Trădătorule!

— Și Gaheris? Întrebă Regele.

— Voi merge și eu cu Gareth, neînarmat.

— Ei, cred că asta-i tot ce putem face. Sper că am încercat să fac tot ceea ce se cuvenea.

Gawaine se ridică de pe laviță și păși greoi spre Rege, plin de compasiune grosolană, din topor.

— Făcuși mai mult decât poate gândi careva cu gându', spuse el cu căldură, luând mâna palidă, cu vine albastrii, în laba sa greoaie, și acu trebuie să vedem cât

mai bine ce-o mai fi. Lasă-i pe frații mei să se ducă neînarmați. N-o să le facă nimica, de le-o vedea fețele. Iară eu, înaltea, o să stau de-o să văz totul, de-acilea, dinăuntru.

— Plecați atunci.

— Să-i spun călăului să înceapă?

— Da, dacă trebuie, Mordred. Dă-i inelul meu și ia mandatul de la Sir Bedivere.

— Mulțumesc, tată, mulțumesc. Nu durează decât un minut.

Fața palidă, arzând de entuziasm și deocamdată plină de o ciudat de sinceră recunoștință, dispăru din odaie. Plecă după frații lui, care se duseseră să întărească garda; ochii îi străluceau aprinși, și-un rictus nervos îi răsucea gura. Bătrânul Rege, rămas cu Gawaine, își cufundă capul în mâini.

— Doamne Dumnezeule, putea barem să se poarte cu mai multă bună-cuviință. Ar fi putut măcar să arate că nu e atât de încântat.

Gawaine își puse mâna pe umărul prăbușit.

— Nu te teme, unchiule, spuse el. O să iasă bine până la urmă. Lancelot o va scăpa la vremea potrivită, și n-o să i se clinească fir de păr.

— Am încercat să-mi fac datoria.

— Și zău așa, că te-ai căznit de mai mare lauda.

— Am condamnat-o, fiindcă așa cerea legea. Am făcut ce-am putut ca sentința să fie executată.

— Da' las'că n-o să fie, o scapă Lancelot.

— Gawaine, doar n-o să crezi că încerc s-o fac scăpată. Eu sunt Justiția Angliei, și treaba noastră este acum s-o ardem de vie, fără nicio remușcare.

— D-apăi vezi bine, unchiule, și fiștecare știe prea bine cum ai încercat. Dar asta tot nu schimbă adevărul că amândoi tare am vrea în inima noastră să scape teafără și nevătămată.

— Oh, Gawaine, spuse el. Sunt înșurat cu ea de-atâta amar de vreme!

Celălalt îi întoarse spatele și se duse la fereastră.

— Acu nu-ți mai face griji. O ieși bine și necazul ăsta.

— Ce e bine? strigă bătrânul, privindu-l cu o față nenorocită. Ce e rău? Dacă Lancelot vine până la urmă să o scape, poate să-i omoare pe oamenii aceia nevinovați din pază, pe care i-am pus s-o ardă. Ei s-au încrezut în mine și eu i-am pus acolo ca să nu-l lase să se apropie, fiindcă asta-i Justiția. Dacă o salvează, vor fi ei uciși. Dacă nu vor fi uciși, va fi ea arsă. Doamne, arsă până ce-o să moară, Gawaine, în flăcările acelea groaznice, dogoritoare – și ea, ea e preaiubita mea Gwen.

— Nu te mai gândi la asta, unchiule. N-o să se întâmple.

Dar Regele izbucni în lacrimi.

— De ce nu vine imediat, atunci? De ce așteaptă atât de mult?

Gawaine spuse cu voce sigură:

— Trebuie să aștepte până ce e în loc deschis, în piață, căci altcumva ar însemna să atace castelul.

— Am încercat să-i avertizez, Gawaine. Am încercat să-i avertizez cu câteva zile înainte de a fi prinși. Dar era greu să spui lucrurile pe șleau, fără să jignești sentimentele oamenilor. Și eu, eu am fost un dobitoc. N-am vrut să fiu conștient de asta, n-am vrut să pricep. Speram că dacă n-am să-mi dau seama de toate, până la urmă or să se îndrepte lucrurile. Crezi c-a fost greșeala mea? Crezi că aș fi putut să-i salvez, dacă aș fi procedat altminteri?

— Ai făcut tot ce-ai putut.

— Când eram tânăr, am făcut ceva ce nu era drept, și din asta a izvorât toată nenorocirea vieții mele. Crezi că poți opri consecințele unei acțiuni reale, adăugându-i după aceea altele bune? Nici gând. Am încercat tot mereu de-atunci să o acopăr cu fapte bune, dar răul se împrăștie în cercuri din ce în ce mai mari. Nu i se poate pune capăt. Crezi că și asta este o consecință?

— Parcă poți să știi?

— Ce groaznic e să aștepti în felul acesta! strigă el. Și pentru Gwen trebuie să fie încă și mai rău. De ce nu o aduc odată afară, să termine!?

— Nu mai e mult.

— Și nu e greșeala ei. Să fie a mea oare? Ar fi trebuit oare să fi refuzat să accept dovezile lui Mordred și să fi trecut cu vederea întreaga afacere? Ar fi trebuit s-o achit? Aș fi putut să las deoparte noua mea lege. Așa ar fi trebuit să fac?

— Ai fi putut face și-așa.

— Puteam să fi acționat după cum doream.

— Chiar așa!

— Dar ce s-ar fi întâmplat apoi cu justiția? Care ar fi fost consecințele? Consecințe, dreptate, fapte rele, copii înecați! Toată noaptea m-au chinuit.

Gawaine vorbește liniștit, cu voce schimbată.

— Uită de asemenea lucruri. Trebuie să-ți aduni puterile întru împlinirea a ceea ce e greu. Vrei să faci așa?

Regele se prinse de brațele tronului.

— Da.

— Teamă mi-e că va trebui să vii la fereastră. Acu o aduc afară.

Bătrânul nu făcu nicio mișcare, doar că degetele i se încheștară pe lemn. Stătea cu privirea ațintită în gol în fața lui. Apoi se smulse în picioare, lăsându-și toată greutatea în mâini și se duse la datorie. Dacă el nu ar fi prezent, execuția nu ar fi legală.

— E în cămeșă albă.

Rămaseră împreună în tăcere pentru câțeva vreme, privind ca niște oameni care ar trebui să fie lipsiți de sentimente. În momentul acela de răscruce era un fel de amorțeală, de indiferență, care făcea ca vorbirea lor să pară o simplă conversație.

— Așa e.

— Ce fac?

— Zău că n-am habar.

— Se roagă, probabil.

— Îhî. Io-te și episcopu' în față.

Privi ră cu luare aminte desfășurarea ceremoniei religioase.

— Ce ciudat arată!

— Ei, sunt și dâșșii oameni ca tot omu'.

— Crezi că acum că m-am arătat mulțimii, ce zici, m-aș putea așeza? întrebă el ca un copil.

— E musai să rămâi acilea.

— Nu cred că pot.

— Păi dacă-i musai!

— Bine, Gawaine, dar ce m-aș face dacă s-ar uita sus, încoace?

— Dacă nu rămâi aci, află ca n-o să fie nimica după lege.

Afară, în piața micșorată de sub fereastra lor, oamenii păreau să cânte un imn. Era imposibil să distingi cuvintele sau melodia. Vedeau doar popii din procesiune ocupați de pregătirile de cuviință pentru trecerea în tărâmul morții, și cavalerii scilpitori în soare, stană de piatră, și capetele oamenilor, ca niște coșuri cu nuci de cocos, de jur împrejurul pieței. Nu era ușor să o vezi pe Regină. Era prea mult ascunsă vederii în vârtoarea ceremonialului, fiind condusă ba aici, ba acolo, ținta a numeroase stoluri mititele de pisarnici ai regatului sau de duhovnici, fiind recomandată călăului ce avea să-i sfârșească zilele, fiind sfătuită să îngenuncheze și să se roage, fiind îndemnată să se ridice și să țină o cuvântare, fiind improșcată cu noroi, dându-i-se lumânări să le țină, fiind iertată și cerându-i-se să ierte la rândul ei, fiind purtată cu răbdare înainte, fiind călăuzită spre ieșirea din viață cu ceremonie și demnitate. În orice caz, nu era nimic murdar într-o crimă legală în acel Ev al Beznei.

Regele întrebă:

— Vezi venind vreo scăpare?

— Nicicum.

— Ce lung pare timpul!

Afară, dincolo de fereastră, îngânarea psalmilor încetă, lăsând o tăcere dezolantă.

— Cât mai durează?

— Apăi numa' câteva minute.

— Or s-o lase să se roage?

— Da' cum să n-o lese?

Bătrânul întrebă deodată:

— Crezi că s-ar cuveni să ne rugăm?

— După cum ți-e voia.

— S-ar cuveni să îngenunchem?

— Eu zic că nu contează.

— Ce să zicem?

— Habar n-am.

— Să spun Tatăl Nostru? Asta-i tot ce-mi pot aminti.

— Las' că merge, merge de minune.

— Să-l spunem împreună?

- După cum ți-e voia.
- Gawaine, teamă mi-e că va trebui să îngenunchez.
- Iară eu stau în picioare, spuse stăpânul din Orkney.
- Acum...

Tocmai își începeau rugăciunea lor de amatori când, de undeva, din spatele pieței, răsună sunetul slab al unei trompete.

— Sst! Unchiule, taci!

Rugăciunea se întrerupse în mijlocul vorbei.

— Vin niște soldați. Și cai, după câte se pare.

Într-o clipă, Arthur fu în picioare, la fereastră.

— Unde?

— Trompeta!

Și acum, clar, pătrunzător, triumfător, cântul alămii străbătea până și în camera lor. Regele, zgâlțâindu-l pe Gawaine de cot, începu să strige cu voce tremurândă:

— Lancelot, Lancelot al meu! Știam eu, știam eu c-o să vină!

— Îhi! Lancelot e!

— Uită-te la el. Tot în argint.

— Da, da. Argent, cu diagonală roșie!

— Ce falnic călăreț, drăguțu' de el!

— Ia uite la ei toți!

Și zău așa, că merita să privești. Piața se transformase într-o avalanșă, ca într-o scenă din Vestul Sălbatic. Coșurile cu fructe fură sparte, așa că nucile de cocos se scuseră pe jos. Cavalerii din gardă încălecau, ținându-se de lângă armăsarii lor cu un picior în scara șelei, în vreme ce calul se învârtea în jurul axei călărețului său. Dascălii își aruncau cădelnițele cât colo. Popii își croiau drum, care cum putea, prin mulțime. Episcopul, care voia să rămână, era împins în mare grabă spre biserică, în vreme ce cărja venea după el ca un stindard, fiind purtată mult deasupra tumultului de vreun diacon credincios. Un polog, care fusese purtat pe patru prăjini deasupra cuiva sau a ceva, zăcea acum cu prăjinile într-o parte, ca un pachetot luptându-se cu valurile în Atlantic. Fluxul de năvălitori, de cavalerie strălucitoare cu armele zăngănind și muzică de alămuri, curgea în piață, cu penele fluturând de parcă erau capete de Indieni, cu spadele ridicându-se și coborându-se ca o mașinărie ciudată. Abandonată de mănunchiul de ministranți, care o ascundeau privirii pe când i se ofereau ultimele ceremonii, Guenever rămase ca o baliză luminoasă. În cămașa ei albă, legată de stâlp, era singura care rămânea neclintită în freamătul nebun. Plutea deasupra lor a tuturor. Bătălia se încinse la picioarele ei.

— Ia te uită ce mai pinteni, și cum se îndeamnă cail!

— Io nici c-am mai văzut așa o șarjă!

— Vai, săracul om din gardă!

Arthur își frângea mâinile.

— S-a prăbușit cineva.

— E Segwarides.

— Ce mai încăierare!

— Atacurile lui, afirmă Regele cu tărie, au fost întotdeauna irezistibile, întotdeauna! Doamne, ce lovitură!

— Ia uite-l pe Sir Pertilope.

— Ba nu. E Perimones, frate-său.

— Măiculiță, ce mai săbii faine! Și ce colori! Că bine-ai mai izbit, Sir Gillimer, zău așa!

— Nu, nu! Uită-te la Lancelot! Ia te uită cum se avântă și sfâșie și lovește! Gata, Aglovale e pe jos! Uite, se duce spre Regină.

— Priamus o să-l oprească.

— Priamus-prostii! Învingem, Gawaine – noi învingem!

Uriășul se întoarse spre el, rânjind plin de entuziasm.

— Adică care „noi”?

— Ei, ia lasă-mă... poftim, „ei” atunci, e bine așa, măi tontule. Sir Lancelot, vezi bine. El o să câștige! Uite că s-a terminat și cu Sir Priamus.

— Sir Bors e la pământ.

— Nu contează. Încalecă înapoi într-un minut. Da’ uită-te mai bine la el, cum se duce la Regină. Vai, uită-te, i-a adus o rochie și-o mantie.

— Zău că da!

— Lancelot al meu nu vrea s-o lase pe Guenever a mea să fie văzută în cămașă.

— Apăi nu vrea.

— Uite că o îmbracă.

— Iar ea zâmbeste.

— Domnu’ să-i aibă în pază pe amândoi, sărmanii. Dar vai și amar, toți pedestrașii ăștia!

— S-a terminat, am putea a spune!

— Eu zic că n-o să omoare mai mult decât e nevoie. Putem să ne încredem în el pentru asta?

— Putem a-i da crezare.

— Nu e Damas ăla de sub cal?

— Ba da. Damas purta întotdeauna un panaș roșu. Cred că-l trag afară? Ptiu, că iuți au mai fost!

— Guenever e în picioare.

Sunetele de trâmbiță ajunseră din nou în încăpere, de data asta într-un fel diferit.

— Gata, se duc. Asta-i retragerea. Doamne, Dumnezeule, ce mai zăpăceală?

— Sper că nu sunt mulți răniți. Ce zici, vezi ceva? Să ne ducem în ajutorul lor?

— Ei, mulți or să rămână țepeni de pe urma istoriei ăsteia, zise Gawaine.

— Credincioasă gardă.

— Peste o duzină.

— Vitejii mei! Și e numai greșeala mea!

— Apăi eu n-aș zice că a fost greșeala vreunui om anume: de nu cumva o fi a lui frati-miu, da’ el acuma-i mort, și de morți să nu vorbești de rău. Da’, iaca, s-adună și ultimii. Vezi domnia-ta mantia albă a Reginii, colo-șa, deasupra norodului?

— Să-i fac semn?

— Nu.

— N-ar fi frumos?

— Nu.

— Ei, dacă-i așa, atunci poate că nu trebuie. Dar zău așa, tare frumos ar fi să fac și eu ceva, acum, că se duce.

Gawaine se întoarce spre el cu un elan de iubire.

— Unchiule Arthur, spuse el, adevăr îți grăiesc că mare om mai ești. Și drept ți-am spus că totul o să iasă bine până la urmă.

— Și tu ești un om mare, Gawaine, un om bun și cumsecade.

Se sărutară după obiceiul cel vechi, plini de bucurie, pe amândoi obraji.

— Așa, spuseră ei. Iac-așa!

— Și-acum ce facem?

— Apăi domnia-ta să ne spună asta.

Bătrânul Rege privi în jur de parcă ar fi căutat lucrul pe care trebuia să-l facă. Bătrânețea, ideea de infirmitate, toate se spulberaseră ca prin farmec. Se ținea mai drept. Obrajii îi erau rumeni. Ridurile din jurul ochilor păreau un mănunchi de raze.

— Cred că pentru început n-ar fi rău să tragem un chef de să-i meargă vestea.

— Nu-i rău, nu-i rău deloc! Ia să-i dăm o strigare după pajul cela.

— Paj, paj! strigă el din ușă. Unde dracu te-ai mai dus! Paj! Hei, măi tâlharule, ia adu-ne ceva să dăm de dușcă. Ia zi, ce făceai? Te uitai cum e arsă stăpână-ta, ai? Ei, uite că n-ai avut și tu noroc de asemenea spectacol! Te-ai păcălit, mă găgăuță!

Copilul de casă slobozi încântat un țipăt chițait și o porni tropăind înapoi pe scări în jos.

— Și-apoi, după ce beaurăm? întrebă Gawaine.

Arthur se întoarce plin de veselie, frecându-și mâinile.

— Uite, că nu m-am gândit. O să se întâmple ceva. Poate că l-om putea face pe Lancelot să-și ceară iertare, sau o înțelegere în felul ăsta – și atunci se va putea întoarce. L-am putea pune să explice că se afla în dormitorul Reginei, fiindcă trimisese după el, ca să-i plătească banii pentru lupta cu Sir Meliagrance, deoarece dânsa i-a încredințat lui cazul, dar el nici n-a vrut să audă de așa o plată. Și apoi, desigur, el a trebuit s-o salveze, fiindcă știa că este nevinovată. Da, cred c-am putea aranja lucrurile în felul ăsta. Dar pe viitor, or să trebuiască să se poarte ca lumea.

Entuziasmul lui Gawaine se evaporase înainte de cel al lui unchiu-său.

— Tare mă-ndoiesc... începu el.

Regele îl privi.

— Tare mă-ndoiesc că vei reuși domnia ta să aranjezi lucrurile astfel, atâta vreme cât Mordred este în viață.

Ridicând cu o mână palidă tapiseria de la intrare, făptura fantomatică, pe jumătate în armură, cu brațul prins într-o eșarfă, se profilă în prag.

— Niciodată, glăsui el, cu un îndârjit simț al replicii dramatice, niciodată, atâta vreme cât Mordred este în viață.

Arthur se întoarce pe călcăie surprins. Cercetă ochii aceia înfrigurați, se îndreaptă apoi spre fiul său cu o nuanță de îngrijorare.

— Ei, ce-i, Mordred?

— Ei, ce-i, Arthur!?

— Ian, ascultă, nu care cumva să vorbești cu Măria-sa în felul ăsta. Cum de cutezi?

— Nu vorbi deloc cu mine.

Vocea lui lipsită de orice ton îl oprise pe Rege în mijlocul drumului. Acum își mai adună firea.

— Ei, haide, haide, spuse el cu blândețe. Știm, știm cu toții c-a fost un măcel groaznic. Am văzut de la fereastră. Dar, oricum, e mai bine ca mătușa ta să fie în siguranță și toate formele justiției să fie satisfăcute...

— A fost un măcel cumplit...

Vocea era ca aceea a unui robot, dar plină de înțelesuri.

— Pedestrașii...

— Gunoaie.

Gawaine se întoarce spre fratele lui vitreg ca un mecanism. Se întoarce cu tot trupul.

— Mordred, întreabă el, de parcă limba îi era înțeleasă. Mordred, unde l-ai lăsat pe Sir Gareth?

— Unde i-am lăsat pe amândoi?

Gawaine începu să strige ca un apucat, bolborosind cuvintele.

— Pe mine să nu mă maimuțărești, urlă el. Și nu mai țipa ca un papagal. Grăiește unde sunt.

— Du-te și caută-i, Gawaine, printre oamenii din piață.

Arthur începu:

— Gareth și Gaheris...

— Zac în piață. Era greu să-i recunoști, din cauza sângelui.

— Doar n-au nimica, nu-i așa? Erau neînarmați. Nu cumva sunt răniți?

— Sunt morți.

— Prostii, Mordred.

— Prostii, Gawaine.

— Dar n-aveau armură, protestă Regele.

— N-aveau armură.

Gawaine spuse, apăsând cumplit pe fiecare cuvânt:

— Mordred, de vorbești în dodii și mă minți...

— ...atunci preadreptul Gawaine își va ucide și ultimul din sângele lui ce-a mai rămas în viață.

— Mordred!

— Arthur, răspunse el.

Întoarce spre el o față de piatră, având zugrăvită pe ea nebunie, venin, umilință și nefericire.

— Dacă e adevărat, e groaznic. Cine ar fi putut să vrea să-l ucidă pe Gareth, și încă neînarmat?

— Cine?

— Nici măcar nu aveau de gând să lupte. Voiau numai să stea acolo, fiindcă le-am poruncit-o eu. Unde mai pui că Lancelot e cel mai bun prieten al lui Gareth. Băiatul era în relații prietenești cu familia lui Ban. Pare imposibil. Ești sigur că nu faci vreo greșală?

Vocea lui Gawaine umplu deodată întreaga încăpere:

— Mordred, cine i-a ucis pe frații mei?

— Zău așa, cine?

Se năpusti asupra cocoșatului, fierbând de furie.

— Cine altul decât Sir Lancelot, puternicul meu amic.

— Mincinosule! Trebuie să mă duc să văd cu ochii mei.

leși împleticindu-se din cameră, încă năpustindu-se, cu același elan cu care se năpustise spre frate-său.

— Bine, Mordred, dar ești sigur că sunt morți?

— Capacul țestei lui Gareth era zburat, spuse el cu indiferență, și avea o expresie foarte surprinsă. Gaheris nu avea nicio expresie, fiindcă îi era capul despicat în două.

Regele era mai mult încurcat decât îngrozit. Spuse cu tristețe mirată:

— Nu se poate să fi făcut Lance așa ceva. Îi cunoștea... Îi iubea... Nu purtau coifuri, așa că i-a putut recunoaște. Doar el l-a uns cavaler pe Gareth. N-ar fi făcut niciodată un lucru ca ăsta.

— Nu, bineînțeles.

— Dar spui că l-a făcut.

— Spun că l-a făcut.

— Trebuie să fi fost o greșală.

— Trebuie să fi fost o greșală.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că preacinstitul și nefericitul Cavaler, căruia i-ai permis să-ți pună coarne și să fugă cu nevastă-ta, s-a distrat înainte de a pleca, ucigându-mi frații – amândoi neînarmați, și amândoi preaiubiții lui prieteni.

Arthur se așază pe laviță. Pajul cel mic, întorcându-se cu băutura poruncită, făcu o plecăciune:

— Băutura domniei-tale, Măria-ta.

— Ia-o de-aici.

— Sir Lucan Chelarul zice, domnule, îi dă cineva o mână de-ajutor să aducă răniții înăuntru, domnule, și zice că sunt pe undeva ceva bandaje sau ce face?

— Întrebă-l pe Sir Bedivere.

— Da, domnule.

— Paj, strigă el, în vreme ce copilul pleca.

— Domnule?

— Câte pierderi?

— Se zice că-s douăzeci de cavaleri morți, domnule. Sir Belliance cel Mândru, Sir Segwarides, Sir Griflet, Sir Brandiles, Sir Aglovale, Sir Tor, Sir Gauter, Sir Gillimer, cei trei frați ai lui Sir Reynold, Sir Damas, Sir Priamus, Sir Kay Străinul, Sir Driant, Sir Lambegus, Sir Herminde, Sir Pertilope.

— Dar Gareth și Gaheris?

— N-am auzit nimic de ei, domnule.

Plângând în hohote și încă alergând, roșcovanul cât muntele intră iarăși în cameră. Alergă la Arthur ca un copil. Rosti printre suspine:

— E adevărat! E adevărat! Am găsit un om carele a văzut cum se petrecură lucrurile. Săracu' Gaheris și micuțu de Gareth – pe amândoi, pe amândoi i-a ucis câinele, neînarmați!

Căzu în genunchi. Își îngropă capul alb-nisipiu în mantia bătrânului Rege.

CAPITOLUL IX

Într-o însorită zi de iarnă, șase luni mai târziu, Joyous Gard era împresurat. Soarele strălucea perpendicular pe direcția vântului de nord, luminând partea dinspre răsărit a brazdelor în albul promoroacei. În afara castelului, graurii și verdele fluierar al zăvoaielor căutau doar-doar or găsi ceva prin iarba uscată. Copacii foioși își ridicau spre cer scheletul, ca niște hărți medievale ale sistemului circulator sau nervos. Bălegarul, dacă dădeai cu piciorul în el, răsună ca lemnul. Totul avea culoarea iernii, lichenii de un verde palid, ca o perniță de catifea verde care fusese lăsată ani de zile în bătaia soarelui. Copacii-schelet, la fel ca și pernița, aveau un pufuleț pe trunchiurile lor. Coniferele se acoperiseră cu el de-a lungul draperiilor funerare. Gheața trosnea în smârcuri și băltoace și în șanțul înghețat ce înconjura cetatea, Joyous Gard el însuși se ridica semeț, minunat tablou în soarele fără putere.

Castelul lui Lancelot nu arăta cumplit. Turnurile de apărare din vremurile urcării pe tron a lui Arthur făcuseră loc unei veselii a apărării, greu de imaginat acum, în zilele noastre. Nu trebuie să vă închipuiți o asemenea fortăreață ca pe cetățile pe care le vedeți astăzi, ruinate și dărăpănate, cu mortarul năruindu-se dintre pietre. Erau bine zidite. Puseseră crom în tencuială, așa că zidul arăta oarecum de parcă ar fi fost făcut din aur. Turnurile sale acoperite cu plăci de ardezie, conice, după moda franceză, se îmbulzeau, ridicându-se din parapete complicate într-o sută de neașteptate ambiții. Vedeai acolo podețe fantastice, acoperite ca Podul Suspinelor, mergând de la capelă până la vreun turn. Vedeai scări exterioare, ducând Dumnezeu știe unde – poate la Dumnezeu. Coșurile răsăreau, când nu te așteptai, prin găuri destinate pentru aruncarea bolovanilor. Ferestre din vitraliu veritabil, înalte și ferite de orice primejdie, străluceau acolo unde cândva erau ziduri pustii. Stindarde și stegulețe heraldice, crucifixuri, himere, burlane cu lucrături, giruete, clopotnițe, turle, foișoare – toate acestea se înghesuiau pe acoperișurile înclinate ba într-o parte, ba în alta, uneori din țigla roșie, alteori din piatră acoperită cu mușchi, alteori din ardezie. Locul acela era un oraș, nu un castel. Era o plăcintă pufoasă, care-ți aluneca ușor pe gât, nu pâinea fadă și nedospită din vechiul Dunlothian.

În jurul veselului castel se afla tabăra asediatorilor săi. Regii, în zilele acelea, își luau cu ei în campanie tapiseriile din casă, ceea ce te poate oarecum ajuta să înțelegi felul de tabără pe care-o ridicau. Corturile erau roșii, verzi, ecosez, în dungi. Câteva dintre ele erau de mătase. Într-un labirint de culori și otgoane, de icuri pentru cort și sulite înalte, de jucători de șah și vivandiere, de interioare cu tapiserii și tacămuri de aur, Arthur al Angliei își întinsese tabăra ca să-și înfometeze prietenul.

Lancelot și Guenever stăteau lângă un foc de bușteni în sala castelului. Focul nu se mai făcea acum în mijlocul încăperii, lăsând fumul să iasă cum putea prin ferestrele de sub tavan. Aici aveau o vatră așa cum scrie la carte, bogat

împodobită cu sculpturi reprezentând armele și însemnele heraldice ale Casei de Benwick, și jumătate de copac mocnea în foc înăbușit în cămin. Gheața de afară făcuse pământul prea alunecos pentru cai. Așa că era o zi de armistițiu, deși nedeclarat.

Guenever spunea:

— Nu pot să-mi imaginez că ai putut tu să faci una ca asta.

— Nici eu, Jenny. Zău, nici măcar nu știu că am făcut-o, în afară de faptul că toată lumea spune așa.

— Nu-ți poți aminti nimic?

— Eram stârnit, nu glumă, și mi-era groază să nu ți se întâmple ceva. În jurul meu era o gloată de oameni care dădeau din săbii și tot felul de arme și cavalerii încercau să mă oprească. Trebuia să-mi croiesc drum.

— Nu prea-ți seamănă o astfel de purtare.

— Cred că nu-ți închipui că am vrut-o, nu-i așa? Întrebă el cu amărăciune. Gareth mă iubea mai mult decât îi iubea pe frații lui. Aproape că am fost nașul lui. Oh, pentru bunul Dumnezeu, hai să nu mai vorbim despre asta.

— Bine, haide, lasă, făcu ea. Eu zic că e mai bine de el acolo unde se află acum, sărăcuțul.

Lancelot lovi gânditor bușteanul, stând rezemat cu un braț pe prichici, și uitându-se la văpaia spulberată cu cenușă.

— Avea ochi albaștri.

Se opri, încercând să-i regăsească în foc.

— Când a venit la Curte, n-a vrut să-și numească părinții. Asta din pricină că a trebuit la început să fugă de-acasă, pentru a veni la noi. Era mare dușmănie între maică-sa și Arthur, și bătrâna nu voia cu niciun chip să-l lase să vină. Dar nu s-a putut ține deoparte. Voia să aibă și el povestea lui romantică de cavalerism și onoare. Așa că a fugit la noi, și n-a vrut să spună cine era. N-a cerut să fie făcut cavalier. Îi era de-ajuns să fie la marea Curte, până ce-și va dovedi tăria.

Împinse înapoi în loc o ramură care ieșise din cămin.

— Kay l-a pus să lucreze la cuhnie și i-a dat o poreclă; „Mâini-Frumoase”. Kay a fost întotdeauna mare măgar. Și apoi... o, Doamne, cât de mult pare să fi trecut de-atunci.

În tăcere – în vreme ce stăteau nemișcați, fiecare cu un cot pe polița de deasupra căminului și cu un picior îndreptat spre foc – cenușa imponderabilă se vânzoli și se presăra pe podea.

— Îi dădeam uneori câte-un bacșiș, să-și mai cumpere și el vreun nimic. Beaumains, pajul de la cuhnie. Nici nu știu de ce m-a iubit atâta. L-am uns cavalier cu mâinile mele.

Se uită la degetele lui cu uimire, mișcându-le de parcă nu le-ar fi văzut mai înainte.

— Apoi a luptat în aventura Cavalerului Verde, și atunci am aflat ce bun luptător era... Bunul Gareth, urmă el, aproape cuprins de uimire, l-am ucis cu aceleași mâini cu care l-am făcut cavalier, fiindcă a refuzat să-și poarte armura împotriva mea. Ce

oribile ființe suntem noi oamenii! Dacă vedem o floare când mergem pe câmp, îi zburăm capul cu un băț. Uite-așa s-a dus și sârmanul Gareth.

Guenever luă cu durere mâna vinovată.

— N-ai avut ce face.

— Ba da, aș fi avut. Era cuprins de obișnuita lui nefericire, religioasă. A fost vina mea, vina mea, amarnica mea vină. Asta-i numai fiindcă am împărțit lovituri la dreapta și-n stânga, în mulțime.

— Trebuia să mă salvezi.

— Da, dar puteam să mă fi luptat numai cu cavalerii înarmați. În loc de asta, eu am început să-i căsăpesc pe pedestrașii pe jumătate înarmați, care n-aveau nicio șansă. Eu eram *cap-à-pied*, din creștet până-n tălpi în armură, iar ei erau în *cuir-bouillé*, numai cu pieptare de piele, numai niște țepușe și piele. Și am tăiat la ei cu osârdie și Dumnezeu m-a pedepsit. Numai fiindcă mi-am uitat jurământul de cavalier, de-asta m-a făcut Domnul să-lucid pe sârmanul Gareth, și pe Gaheris, la fel.

— Lance! spuse ea cu voce ascuțită.

— Și-acum am intrat în nenorocirea asta infernală, continuă el, refuzând să asculte. Acum trebuie să mă lupt împotriva propriului meu Rege, care m-a făcut cavalier și m-a învățat tot ce știu. Cum pot să lupt împotriva lui? Și cum să lupt măcar împotriva lui Gawaine? Am ucis trei dintre frații lui. Cum aș putea să mai adaug încă o crimă la atâtea? Dar Gawaine nu mă va lăsa niciodată să scap. Acum nu mă va mai ierta în vecii vecilor. Nu-l învinovățesc pentru asta. Arthur ne-ar ierta, dar Gawaine nu-l lasă. Și trebuie acum să stau asediat în gaura asta ca un laș, când nimeni nu vrea de fapt să se lupte cu mine, în afară de Gawaine, și apoi să aștept să iasă cu fanfarele lor și să cânte:

Cavaler trădător

Ieși afară de te bate

Huo! Huideo! Huo!

— Nu contează ce strigă și ce cântă. N-or să facă din tine un laș, numai fiindcă urlă porcăria asta.

— Și propriii mei oameni încep să gândească așa. Bors, Blamore, Bleoberis, Lionel – îmi tot cer să ies afară și să lupt. Și când am să mă duc, ei, spune-mi, ce-o să iasă din asta?

— După cât mă duce pe mine mintea răspunse ea, ceea ce se va întâmpla este c-ai să-i bați, și-apoi ai să-i lași să trăiască și-ai să le ceri să se ducă acasă. Toată lumea îți respectă bunătatea.

El își ascunse capul în îndoitura cotului.

— Știi ce s-a întâmplat în ultima bătălie? Bors a avut o luptă în sulite chiar cu Regele, și l-a doborât. A sărit apoi de pe cal și s-a aplecat asupra lui Arthur cu spada trasă. Am văzut ce se întâmplă, și-am galopat ca nebunul; Bors a întrebat: „Să pun capăt războiului acestuia?” „Să nu cutezi, am strigat eu, că-i vai de capul tău!” Așa că l-am pus pe Arthur înapoi pe cal și l-am implorat, l-am rugat în genunchi, să plece

de-aici și să ne lase în plata Domnului. Arthur a început să plângă. Ochiul i s-au umplut de lacrimi și m-a privit ținând și n-a spus nimic. Arată mult mai bătrân. El nu vrea să se lupte cu noi, dar e și Gawaine la mijloc. Gawaine era cândva de partea noastră, dar i-am măcelărit frații în nemernicia mea.

— Las-o baltă cu nemernicia. E vorba aici numai de furia lui Gawaine și de viclenia lui Mordred.

— Și dacă ar fi vorba numai de Gawaine, se lamentă el, încă ar mai fi o speranță de pace. În sinea lui, el e un om cumsecade. E un om bun. Dar Mordred e tot timpul acolo, înțepându-l cu tot felul de aluzii și făcându-l să se simtă nenorocit. Și mai e apoi toată vrajba asta dintre Gaeli și Gali și acel Nou Ordin al lui Mordred, Zău că nu văd sfârșitul nenorocirilor noastre.

Regina propuse pentru a suta oară:

— Ar fi de vreun folos dacă m-aș întoarce la Arthur și m-aș arunca la picioarele lui, cerând îndurare?

— Le-am oferit-o, și ei au refuzat-o. N-are niciun rost să înfrunți o asemenea osândă. După toate astea te-ar mai și arde pe rug.

Ea părăsi focul și se îndreptă spre marea ambrazură a ferestrei. Afară, lucrurile de asediu se întindeau sub ochii privitorului. Câțiva soldați miniaturizați din tabăra dușmană jucau cu mare veselie „Vulpea-și-gâștele” pe un eleșteu înghețat. Râsul lor clar ajungea până la ei, rupt din cauza distanței de mișcările pieselor care-l provocaseră.

— Și în tot acest timp războiul continuă, spuse ea, și pedestrii care nu sunt cavaleri sunt uciși, dar nimeni nu bagă de seamă.

— În tot acest timp.

Ea observă, fără să se întoarcă:

— Cred că mă voi duce înapoi, dragă, și să încerc, cine știe, poate am noroc. Chiar dacă voi fi arsă, tot ar fi mai bine decât ce ne așteaptă.

El o urmă la fereastră.

— Jenny, aș veni cu tine, dacă ar avea vreun rost. Am putea merge împreună și să-i lăsăm să ne taie capul, dacă ar exista măcar o singură nădejde să oprești prin asta războiul. Dar toată lumea a înnebunit. Chiar dacă ne-am preda, Bors și Ector și restul ar continua vrajba – chiar dacă noi am fi uciși. Și, pe lângă asta, mai sunt vreo sută de alte dușmării, pentru toți aceia pe care i-am ucis în piață și pe scări, și pentru lucrurile care s-au petrecut vreme de jumătate de secol sub domnia lui Arthur. Curând nu voi mai putea să-mi țin prietenii în frâu, chiar așa cum stau lucrurile. Hebes le Renoumes, Villiers the Valiant, Urre din Ungaria: or să înceapă cu toții să ne răzbune și totul va fi încă și mai rău decât acum. Urre îmi este cumplit de recunoscător.

— Civilizația pare să fi înnebunit, spuse ea.

— Da, și se pare că noi am făcut-o astfel. Bors, Lionel și Gawaine răniți, și toată lumea setoasă de sânge. Eu trebuie să ies la atac cu cavalerii mei și să mă năpustesc, prefăcându-mă că lovesc, și poate că Arthur e împins spre mine sau vine Gawaine, și atunci trebuie să mă acopăr cu scutul și să mă apăr și nu am voie să

lovesc înapoi. Oamenii au observat acest lucru și spun că nedând tot ce pot în lupta asta, nu fac altceva decât să prelungesc războiul, ceea ce le înrăutățește lor situația.

— Și nu spun decât adevărul.

— Bineînțeles că e adevărat. Dar alternativa ar fi să-i ucid pe Arthur și pe Gawaine, și cum aş putea face una ca asta? Dacă Arthur te-ar lua înapoi și ar pleca, zău că ar fi cel mai bine.

Acum douăzeci de ani ar fi izbucnit un scandal îngrozitor în urma unei sugestii atât de lipsite de tact. Era măsura toamnei vieții lor faptul că acum nu fu decât un pic amuzată de vorbele lui.

— Jenny, știu că spun un lucru îngrozitor, dar e adevărat.

— Bineînțeles că e adevărat.

— Se pare că te tratăm ca pe-o marionetă.

— Cu toții suntem niște marionete.

Își sprijini capul de piatra rece a ambrazurii, până ce ea îi luă mâna.

— Hai, nu te mai gânde la toate astea. Rămâi în castel și ai răbdare. Poate c-o să aibă Dumnezeu grijă de noi.

— Ai mai spus asta cândva înainte.

— Da, în săptămâna înainte de a ne prinde.

— Chiar dacă Dumnezeu nu vrea, remarcă el plin de amărăciune, am putea apela la Papă.

— La Papă!

Lancelot își ridică ochii.

— Ce vrei să spui?

— Păi cum, Lance, nu-ți dai seama... Dacă Papa ar trimite bule ambelor părți, amenințând că ne va excomunica, dacă nu vom ajunge la o înțelegere? Dacă am cere o decizie papală? Bors și ceilalți vor trebui s-o accepte. Sigur...

O privi cu atenție, în timp ce ea își alegea cuvintele.

— L-ar putea numi pe Episcopul de Rochester să pună în acțiune condițiile păcii...

— Ce condiții anume?

Dar ei îi intrase în cap ideea și se aprinsese rău de tot.

— Lance, amândoi ar trebui să le acceptăm, oricare ar fi ele. Chiar dacă ele ar însemna... chiar dacă ele ar fi rele pentru noi, ar însemna pace pentru popor. Și cavalerii noștri n-ar avea nicio scuză să-și dezlănțuie dușmăniile, fiindcă ar trebui să cedeze și să asculte de biserică...

Lancelot nu-și putea găsi cuvintele.

— Ei?

Se întoarse spre el cu o față plină de pace sufletească și ușurare – expresia aceea competentă își nedramatică pe care o au femeile când trebuie să alăpteze, sau să înfașe un prunc, sau când trebuie să îndeplinească o altă treabă care cere competență. El nu știa cum să-i răspundă.

— Am putea trimite mâine un sol, propuse Guenever.

— Jenny!

Nu putea suporta ideea că ea se lasă trimisă de la unul la celălalt – și nu mai era tânără – sau că va trebui s-o piardă, sau că nu va trebui s-o piardă. Între viețile oamenilor săi și dragostea lor și vechile lui totemuri, nu-i mai rămăsese nimic altceva decât rușinea. Rușinea aceasta o văzu Guenever, și-l ajută să se dezbrace. Îl sărută plină de iubire. Afară, corul zilnic își începea cântarea:

*Cavaler trădător
leși afară de te bate
Huo! Huideo! Huo!*

— Haide, spuse ea, mângâindu-i părul alb. Nu-i asculta. Lancelot al meu trebuie să rămână în castel, și-o să vadă c-o să fie un sfârșit fericit.

CAPITOLUL X

— Și vasăzică Sfinția-sa le-a făcut pace, spuse Mordred cu furie sălbatică.

— Îhî.

Se aflau în Camera Dreptății, Gawaine și el, așteptând ultimele etape ale tratativelor. Amândoi erau înveșmântați în negru – dar cu ciudata deosebire că Mordred părea strălucitor în hainele lui negre, un fel de Hamlet, în timp ce Gawaine arăta mai degrabă ca groparul. Mordred începuse să se îmbrace cu această dramatică simplitate de când devenise liderul partidului popular. Scopurile lor erau legate de un fel de naționalism, luptând pentru o autonomie gaelică, precum și de masacrul evreilor, ca răzbunare pentru un sfânt mitic pe nume Hugh din Lincoln. Membrii partidului se numărau cu miile, răspândiți în toată țara, și purtau semnul lui: un pumn stacojiu încleștat pe un bici, și se auto-intitulau „Haidamacii”. Fratele mai mare, care purta uniforma numai ca să-i facă plăcere celui mai mic, era învăluit într-un negru parcă mai cinstit – adevărata și disperata întunecare a jalei.

— Ia închipuie-ți, continuă Mordred. Dacă n-ar fi fost Papa, n-am fi avut niciodată frumusețea asta de cortegiu, în care tot omul purta rămurele de măsline și îndrăgostiții nevinovați erau îmbrăcați în alb.

— Apăi nici vorbă, că tare frumos fu.

Mintea lui Gawaine nu se mișca ușor pe cărările ironiei așa că acceptă sarcasmul ca o enunțare de fapt.

— A fost bine pusă în scenă.

Fratele mai mare se mișcă stânjenit, de parcă ar fi vrut să-și îndrepte poziția, dar se întoarse la aceeași de la care pornise. Spuse șovăielnic, de parcă ar fi întrebat sau ar fi implorat ceva:

— Lancelot zice în scrisorile sale că l-o ucis pe Gareth al nostru din greșeală, 'ce că nici nu l-o văzut.

— Da, așa face Lancelot întotdeauna, dă în dreapta și-n stânga în oamenii neînarmați, fără să se uite cine sunt. Dintotdeauna era celebru pentru asta.

De data asta ironia era așa de evidentă, încât până și Gawaine o luă ca atare.

— Apăi eu cat a zice că nu prea mi se pare a fi cu puțință.

— Cu puțință? Păi te cred că nu e. Lancelot nu se poartă niciodată așa. El era doar acel *preux chevalier* care cruța întotdeauna pe cei învinși – care n-a ucis niciodată vreo friptură mai slabă decât el. Doar asta a fost drumul lui Lancelot spre popularitate și glorie. Crezi cumva că deodată s-a dezbărat el de poza asta și a început să omoare oamenii neînarmați de-a valma?

Cu un patetic efort de a fi drept, Gawaine spuse:

— Păi nu prea pare a fi nici urmă de pricină pentru care i-ar fi ucis.

— Pricină? Era Gareth fratele nostru sau nu? L-a ucis ca represalii, din răzbunare fiindcă cei din familia noastră au fost aceia de l-au prins cu Regina.

Cu mai multă băgare de seamă adăugă:

— Și-apoi fiindcă Arthur te iubește atâta, și el era gelos pe influența ta la Curte. Ce crezi, a pus lucrurile la cale din vreme, ca să slăbească clanul Orkney.

— S-a slăbit pe sine.

— Pe lângă asta, era gelos pe Gareth. Se temea că fratele nostru o să-i încalce domeniile. Gareth al nostru îl copia, ceea ce nu-i convenea acestui *preux chevalier*. Doar nu poți să ai doi cavaleri fără prihană.

Camera Dreptății fusese pregătită pentru ultimul spectacol pompos. Arăta pustie, cu numai doi oameni în ea. Stăteau într-un fel curios, unul în spatele celuiilalt pe treptele tronului, ceea ce însemna că nu se priveau în față. Mordred privea la ceafa lui Gawaine, iar Gawaine în podea. Spuse cu vocea ușor sugrumată:

— Gareth a fost cel mai bun dintre noi.

Dacă s-ar fi întors cu iuțeală, ar fi fost poate surprins de concentrarea cu care era urmărit cu privirea. Fața celui mai tânăr era în contradicție cu muzica vocii lui. Dacă l-ai fi privit cu mai multă atenție, poate ai fi băgat de seamă că înfățișarea lui Mordred în ultimele șase luni devenise mai ciudată.

— Dragul de el, exclamă, să fie ucis chiar de omul în care credea cel mai mult.

— Asta mă va învăța să n-am nicio încredere în omul din Sud.

Mordred schimbă pronumele cu un accent imperceptibil.

— Da, asta o să ne învețe.

Bătrânul tiran se întoarse spre el. Prinse mâna cea albă ca să o strângă, vorbind cu voce tulburată.

— Nu știu cum, da' zău așa, eu ziceam că toate se trag din răutățile lui Agravaine – ale lui Agravaine și ale tale. Mă gândeam că ai nu știu ce idee preconcepută împotriva lui Sir Lancelot. Mi-e și rușine.

— Sângele apă nu se face.

— Asta e, Mordred. Poate cinevașilea să trăncăne despre idealuri – despre ce-i drept și ce ba și tot soiul de voroave dintr-astea – dar până la urmă, tot la cei de-un sânge cu tine ajungi. Iaca-mi trece prin minte cum fura Gareth din livada popii, de lângă deal...

Se ridică stângaci și pași, iar cel mai tânăr îl sprijini.

— Părul îi era aproape alb de bălan ce era, atunci când se afla încă băiet la mama acasă.

— Kay îi zicea Mâini-Frumoase.

— Ei, voia să-l zădărească, nu i-o zicea de bine.

— Cum o fi, dar era adevărat. Frumoase mâini mai avea.

— Și acum e în mormânt.

Gawaine se aprinse la față până-n sprâncene și vinele i se umflară la tâmpile.

— Toate blestemele Domnului pe capul lor! Ei, află că n-am de gând să închei pacea asta. Nu vreau să-i iert. Adică de ce mă rog să caute Regele Arthur să liniștească vrajba? Și ce-i fierbe Papii oala în treaba asta? Frate-miu a fost măcelărit, și nu știu să fi pierit vreunul dintr-ai lor, așa că pe Dumnezeu Atotputernicul din cer, răzburarea-i a mea și n-am să las să-mi scape!

— Lancelot o să ne scape printre degete. E prea lunecos ca să-l apuci.

— Vezi să nu. De data asta am pus gajba pe el. Prea mult au iertat cei din Cornwall.

Mordred se mută pe scări.

— Te-ai gândit vreodată ce le-a făcut celor din Cornwall și Orkney Masa Rotundă? Tatăl lui Arthur l-a ucis pe bunicul nostru. Arthur a sedus-o pe mama. Și Lancelot ne-a ucis pe trei dintre frații noștri, pe lângă Florence și Lovel. Și totuși, ia uită-te la noi. Uite cum stăm aci, gata să ne vindem onoarea ca să-i împăcăm pe doi Englezi. Parc-am fi niște jigodii lașe, cu coada între picioare!

— Apăi nu-i chiar așa. Că nu-i vorba de să fii laș. Papa îl poate sili pe Rege să-și ia Regina, dar nu văzui să fie vr'un cuvânt în bule despre Sir Lancelot. Îi acordăm sanctuarul să aducă muiera și, de asemenea, o să-l lăsăm să și plece. Dar, după aia...

— Și de ce mă rog l-am lăsa să ne scape, chiar și-acum?

— Din pricină că are un salvconduct. Ce Dumnezeu, măi Mordred, suntem doar cavaleri!

— Nu trebuie să ne coborâm la a folosi arme josnice, chiar dacă dușmanii noștri nu se dau în lături?

— Îhî, zău așa. Lăsăm porcu' mistreț să alerge după lege, și-apoi îl urmărim până l-om săvârși din viață. Arthur s-a cam ramolit: face el după voia noastră, n-ai teamă.

— Ce trist lucru, spuse Sir Mordred, să vezi cum sârmanul Rege pare să-și piardă puterea, de când a început toată afacerea asta.

— Da, trist lucru. Totuși mai știe el diferența dintre bine și rău.

— Oricum, e o schimbare la el.

— Adică, vrei a spune că-și pierde puterile.

— Ce iute ghicești!

Sarcasmele lui erau la fel de ușoare ca și cum ai încerca să-l sâcâi pe un orb.

— Nu poate totul să meargă după pofta lui. N-ar fi trebuit să se fi alăturat cu un cavaler trădător, încă de la început.

— Și nici să se fi căsătorit cu Gwen.

— Vezi bine, vina e de partea lor. Nu noi căutarăm ceartă.

— Asta așa e.

— Regele trebuie să se ridice să apere dreptatea. Și chiar dacă Sfinția sa l-ar face cumva s-o ducă pe muiera aceea în patul lui, noi tot avem dreptul nostru asupra lui Sir Lancelot. Măi băiete, până una-alta, el a făcut trădare, nu glumă, când a luat-o pe Regină cu sine, la fel cum făcu când îi ucise pe frații noștri.

— Toată dreptatea e de partea noastră.

Zdrahonul îi luă din nou celuialt mâna palidă, lucind jilavă în laba lui bătătorită. Spuse cu mare greutate:

— Mare durere ar fi să fiu singur pe lume.

— Avem aceeași mamă, Gawaine.

— Da!

— Și era și mama lui Gareth...

— Uite că vine Regele.

Ceremonia de împăcare ajunsese în stadiile sale finale. În sunete de trompete, demnitarii Bisericii și Statului începură să se strecoare în sus pe scări. Curteni,

episcopi, heralzi, aprozi, judecători și spectatori – cu toții vorbeau în timp ce intrau în încăpere. Cubul de tapiserie începu să înflorească odată cu apariția lor. Înflorea de fețele netede ale doamnelor cu asemenea podoabe pe cap, arătând ca niște semilune sau niște conuri sau ca uimitoarea coafură purtată de Ducesa din „Alice în Țara Minunilor”. Cu corsajele lor viu colorate, cu talia la subsoară, cu rochiile lor lungi și mânecile fluturânde, înveșmântate în camelin din Tripoli sau în tafta sau în mătăsuri grele, aceste făpturi delicate pluteau spre locurile lor, lăsând o dără de parfum de smirnă sau miere – cu care își spălaseră dinții. Curtezanii lor – scutieri tineri îmbrăcați după ultima modă, mulți dintre ei purtând însemnul lui Mordred – cel al Haidamacilor – intrau cu pași mărunți, pășind cu picioarele lor încălțate în pantofi cu tocuri înalte, cu care era imposibil să te urci pe scară. La prima treaptă își scoteau pantofii, pe care îi aduceau sus pajii lor. Impresia pe care ți-o lăsau acești tineri era aceea de picioare îmbrăcate în ciorapi lungi de damă – de fapt, se considerase chiar necesar să se voteze o lege draconică, care stăruia ca hainele lor să fac de ajuns de lungi ca să le acopere fundul. Mai erau acolo mai mulți consilieri de mare răspundere, purtând niște pălării cu totul extraordinare, dintre care câteva arătau ca niște învelitori pentru ceainic, altele ca niște turbane, altele ca niște aripi de păsări, și unele ca niște manșoane de blană. Robele acestora erau plisate și căptușite, având gulere înalte ca păunii de mare, epoletii și cingători bătute cu pietre scumpe. Se mai aflau acolo și fețe bisericești cu tichiuțe elegante de pus în vârful creștetului, ca să nu răcească în locul unde purtau tonsura, aceștia fiind îmbrăcați în haine sobre care contrastau cu cele ale laicilor. Mai putea fi văzut acolo un cardinal itinerant purtând minunăția aceea de pălărie cu pompon care mai împodobește încă hârtiile de scris ale colegiului Wolsey de la Oxford. Erau o sumedenie de blănuri de tot felul, inclusiv o potrivire foarte elegantă de pielicele albe și negre de miel, cusute în romburi contrastante. Vorbitorii făceau o gălăgie ca un stol de grauri.

Aceasta era partea întâi a ceremoniei. Cea de a doua parte începea cu apropierea sunetului trompetelor. Veneau apoi mai mulți cistercieni¹³⁰, secretari, diaconi și alte preacuvioase fețe bisericești, toți împovărați cu călimări cu cerneală făcută din scoarță de porumbar fiartă, cu pergament, nisip, bule, pene, și soiul acela de briceguț pe care-l purtau scribii întotdeauna în mâna stângă, atunci când scriau. Mai aveau de asemenea și răbojuri ținute pe bețe, precum și dările de seamă ale ultimei reuniuni.

Cea de a treia secvență a ceremoniei fu constituită de venirea Episcopului de Rochester, numit nunțiu. Sosi cu toată pompa datorată unui nunțiu, deși își lăsase baldachinul jos pe scări. Era un senior cu părul ca mătasea, purtându-și cu demnitate mantia și cărja, stiharul și sfântul inel – un om binecrescut, cuvios, cunoscând puterea spirituală.

În cele din urmă, trompeții ajunseră chiar la ușă și intră „Anglia”. În hermină grea, care-i acoperea umerii și brațul stâng cu o fâșie mai îngustă pe cel drept – cu o

---

¹³⁰ Membri ai ordinului religios fondat în 1098 la Cîteaux, în Burgundia.

pelerină albastră de catifea și o coroană copleșitoare – greu din pricina maiestății și sprijinit, aproape literalmente sprijinit de ofițerii săi care aveau această sarcină, Regele era condus spre tronul său de pe estrada acoperită de un baldachin de aur cu broderii de dragoni furioși țesuți cu fir roșu – și acolo, atunci când mulțimea se dădu într-o parte să-i facă loc, apărură Gawaine și Mordred care-l așteptau să-l primească. Se prăbuși pe jilțul în care fu așezat. Nunțiul, care stătea în picioare, se așează și el pe tronul din fața lui, împodobit cu alb și aur. Zumzetul se stinse.

— Suntem gata să începem?

Vocea cu ison popesc a celui din Rochester domoli tensiunea:

— Biserica este gata.

— La fel și Statul.

Acesta era mormăitul lui Gawaine, ușor agresiv.

— Mai e ceva ce s-ar cuveni rezolvat înainte de venirea lor?

— Apăi totul e bine pus la cale.

Rochester își întoarse ochii spre stăpânul din Orkney.

— Îi suntem mult îndatorați lui Sir Gawaine.

— Pentru nimica toată, domnia-ta.

— În acest caz, spuse Regele, cred că trebuie să-i spunem lui Sir Lancelot că această Curte așteaptă să-l primească.

— Bedivere, ia trimite să aducă prizonierii.

Se observă că Gawaine căpătase obiceiul de a vorbi în numele tronului și că Arthur îl lăsa să o facă. Nunțiul era totuși mai puțin supus.

— Un moment, Sir Gawaine. Trebuie să arăt în mod clar că Biserica nu privește pe acești oameni ca pe niște prizonieri. Misiunea Sfinției sale, pe care eu îl reprezint aici, este una de pacificare, nu de răzbunare.

— Biserica poate privi prizonierii după cum pofteste dar, vedeți domnia-voastră, noi tot după capul nostru cel prost o să ne ținem și tot așa om vorbi, după cum ni-e limba. Aduceți prizonierii.

— Sir Gawaine...

— Suflați cântarea pentru Măria-sa Regina. Curtea se poate așeza.

În mijlocul muzicii de mascaradă și a trompetelor care răspundeau din afară, toate privirile se îndreptară spre ușă.

Printre blănuri și mătăsuri trecu un freamăt. Cu târșăit de pași, în mijlocul mulțimii se desfăcu un culoar. În arcada, acum liberă privirii, Lancelot și Guenever își așteptau replica.

Era ceva patetic în grandoarea lor, de parcă erau gătiți pentru un joc șaradă, la care nu se prea pricepeau. Erau îmbrăcați în veșminte albe, cu fir de aur, iar Regina, care nu mai era nici tânără și nici frumoasă, își purta cu o totală lipsă de grație ramura de măslin. Coborâra timid pe cărarea deschisă în fața lor, ca niște actori bine-intenționați care încercau să facă tot ce puteau, dar nu-și prea cunoșteau meseria. Îngenuncheară în fața tronului.

— Mult-temutul meu Rege.

Tresărirea de milă fu sesizată de Mordred.

— Fermecător!

Lancelot îl privi pe fratele mai mare.

— Sir Gawaine.

Orkney îi arată spatele.

Se întoarse spre Biserică.

— Domnul meu de Rochester.

— Fii binevenit, fiul meu.

— Am adus-o pe Regina Guenever, la porunca Regelui și cea a Papei.

Urmă o tăcere jenantă, în care nimeni nu îndrăzni să intervină.

— E de datoria mea, atunci, dacă nimeni nu vrea să răspundă, să afirm nevinovăția Reginei Angliei.

— Mincinosule!

— Venit-am să dovedesc cu ființa mea că Regina e cinstită, credincioasă, bună și curată Regelui Arthur, și-mi voi ține astă făgăduială orișicare mi s-ar ridica împotrivă, afară doar de-ar fi Regele sau Sir Gawaine. Căci e datoria mea față de Regină ca să vă fac o asemenea propunere.

— Sfântul Părinte ne cere să-ți acceptăm propunerea, Lancelot.

Patosul care se zămisliase și creștea în încăpere fu rupt pentru a doua oară de fațiunea Orkney.

— Ocară să cadă pe trufașele lui vorbe, strigă Gawaine. Cât despre Regină, să ceară mila noastră și să primească iertarea noastră. Dar tu, tu, cavaler laș și necredincios, ce pricină ai avut tu să dai pierzaniei pe al meu frate ce te iubea mai mult decât pe cei de-un sânge cu el?

Amândoi începuseră să folosească limbajul cavaleresc, potrivit cu locul și pasiunea ce-i frământa.

— Dumnezeu din ceruri preabine știe că nu mi-i de niciun folos inimii mele ca să-ți cer iertăciune, Sir Gawaine. Mai degrabă mi-aș fi ucis propriul meu nepot, pe Sir Bors. Dar nu i-am văzut, Gawaine, și plătit-am pentru asta!

— Ba, c-ai făcut-o în necazul meu și-al casei de Orkney!

— Mă căiesc și mă pocăiesc și inima mă doare, răspunse el, că domnia-ta poate cu gândul astfel să gândească, Sir Gawaine, căci știu că de vreme ce-mi ești potrivnic, nicicând nu voi mai afla împăcarea cu Regele.

— Adevărate cuvinte grăit-ai, numite Lancelot. Domnia-ta venit-ai sub paza salvconductului și sanctuarului ca s-o aduci pre Regină, dar de-aci ai să pleci ca ucigașul carele ești.

— De sunt eu ucigaș, să mă ierte Domnul. Dar să cunoști domnia-ta că nicicând n-am ucis eu prin trădare și mișelie.

Protestul era menit să-i sublinieze nevinovăția – dar fu primit ca ceva mai mult decât lăsau să se înțeleagă cuvintele la prima vedere. Gawaine, încleștându-și o mână pe pumnal, zbiră:

— Bag eu de seamă unde bați. Adică vrei să zici că Sir Lamorak...

Episcopul de Rochester își ridică mânușa.

— Gawaine, au nu putem noi lăsa sfada asta pe altă dată? Treaba noastră de-acum e s-o repunem pe Regină în drepturile domniei-sale. Fără îndoială că Sir Lancelot va pofti să ne dea o explicație a necazului, așa încât Biserica să poată fi îndreptățită în înțelegerea sa.

— Mulțumescu-ți, domniei-tale.

Gawaine se uită eu ură jurul lui, până ce vocea obosită a Regelui deschise dezbaterile. Înaintau greoi, cu stângăcie, într-o serie de salturi.

— Ai fost surprins cu Regina.

— Măria-ta, am fost chemat la doamna și Regina Măriei-tale, nu cunosc întru care pricină; dar nu intru bine pe ușa odăii, că de îndată aud cum Sir Agravaine și Sir Mordred bat în ea, făcându-mă trădător și mișel.

— Și pe drept îți spuneau.

— Domnia-ta, Sir Gawaine, în dihonnia lor dănșii nu se dovediră de partea dreptății. Eu vorbesc pentru Regină, și nu pentru lauda mea.

— Bine, bine, Sir Lancelot.

Cavalerul Rău-Făcut se îndreptă atunci spre cel mai vechi prieten al său, spre prima persoană pe care o iubise din tot sufletul. Se lepădă de limbajul cavaleresc, regăsindu-și limba cea de toate zilele.

— Și nu putem fi iertați? Nu putem noi să fim iarăși prieteni? Ne-am întors plini de căință, Arthur, când știi foarte bine că nu era nevoie să fi venit deloc. Nu vrei să-ți amintești de zilele trecutului, când am luptat împreună și eram prieteni? Toată răutatea asta ar putea fi ștearsă prin bunăvoința lui Sir Gawaine, dacă tu ne-ai acorda îndurare.

— Regele acordă justiție, spuse roșcovanul. Ia zi, domnia-ta ai acordat îndurare fraților mei?

— Eu mi-am arătat îndurarea față de voi toți, Sir Gawaine. Cutez a spune că vorbesc fără a mă făloși față de domniile voastre atunci când zic că mulți din odaia asta îmi sunt îndatorați pentru libertatea, dacă nu chiar pentru viața lor. Am luptat pentru Regină și în dihoniile altora, așa că de ce n-aș face-o pentru propria mea vrajbă? Ba aș putea spune c-am luptat chiar și pentru domnia-ta, Sir Gawaine, și te-am scăpat de la o moarte rușinoasă.

— Și totuși acum, spuse Sir Mordred, n-au mai rămas decât doi Orkney.

Gawaine își aruncă pe spate capul.

— Regele poate face cum pofteste. Eu m-am hotărât încă de-acum șase luni, când l-am găsit pe Sir Gareth într-o băltoacă de sânge – neînarmat.

— Oh, de-ar fi dat Dumnezeu să fi fost înarmat, fiindcă atunci poate că mi-ar fi ținut piept. Poate că m-ar fi ucis și am fi scăpat de nenorocirea noastră.

— Frumoasă și nobilă cuvântare.

Bătrânul luptător strigă deodată plin de pasiune din adâncul pieptului, spre oricine ar fi vrut să-l asculte:

— De ce să credeți că voiam să-iucid? Eu l-am făcut cavaler pe Gareth. Îl iubeam. În momentul în care am auzit că era mort, am știut că n-ai să mă ierți niciodată. Am

știut că asta însemna sfârșitul speranței. Era împotriva interesului meu să-l ucid pe Sir Gareth.

Mordred șuieră:

— Era împotriva inimii noastre.

Lancelot încercă un ultim efort de convingere.

— Gawaine, iartă-mă. Inima-mi sângerează pentru ceea ce am făcut. Știu cât te doare pe tine, fiindcă m-a durut și pe mine. Nu vrei să dai pace țării, dacă am să fac o penitență? Nu mă sili să lupt pentru viață, ci mai bine lasă-mă să fac un pelerinaj pentru Gareth. Voi porni de la Sandwich numai în cămașă și voi merge în picioarele goale până la Carlisle, și la fiecare zece mile voi înălța o cântare pentru sufletul lui.

— Sângele lui Gareth, spuse Mordred, nu poate fi răscumpărat cu cânticele, așa gândim noi – oricât de multă plăcere ar face o asemenea ispravă Episcopului de Rochester.

Răbdarea bătrânului cavaler se isprăvi:

— Ține-ți limba!

Gawaine se aprinse pe moment.

— Poartă-te ca lumea, lichea ucigașă, sau te-njunghiem chiar la picioarele Regelui!

— Eu zic că-ți avea nevoie de mai mult...

Din nou interveni nunțul.

— Sir Lancelot, te rog. Măcar câțiva dintre noi să ne păstrăm decența și calmul cuvenit. Gawaine, stai jos! A fost oferită pentru sângele lui Gareth o penitență, prin care s-ar putea pune capăt războiului. Dă-ne răspunsul.

După un moment de tăcere răbdătoare, uriașul cu părul nisipiu adoptă un ton superior.

— Am auzit cuvântarea lui Sir Lancelot și marile sale propuneri de pace, dar el mi-a ucis frații. Asta n-am s-o pot niciodată ierta, și mai presus de toate, trădarea lui față de Sir Gareth. Dacă unchiul meu, Regele Arthur, pofteste a-i acorda iertarea, atunci Regele îmi va pierde supușenia mea și a tuturor Gaelilor. Și oricum am învățat limba în gură, adevărul tot adevăr rămâne și-l cunoaștem. Omul e un trădător dovedit, față de Rege și față de mine.

— N-a rămas nimeni în viață, Gawaine, care să mă facă pe mine trădător. Cât despre Regină, am explicat totul.

— Cu asta am terminat. N-am de gând să fac vreo aluzie la acuzată, dacă nu se cuvine. Eu vorbesc despre ce-o să-ți fie osânda ta.

— Dacă asta va fi judecata Regelui, am s-o accept.

— Regele s-a și înțeles cu mine, înainte de a veni domnia-ta.

— Arthur...

— Vorbește Regelui cu titlul său.

— Măria-ta, e-adevărat?

Dar bătrânul își înclină doar capul.

— Cel puțin vreau s-o aud din gura Regelui!

Mordred spuse:

— Vorbește, tată!

Își scutură capul ca un urs zădărat. Clătina din cap cu mișcările greoaie ale unui urs, dar nu voia să-și ridice privirile din podea.

— Vorbește.

— Lancelot, fu auzit spunând, știi cum ne desparte adevărul. Masa Rotundă e zdrobită, cavalerii împrăștiați sau morți. Nu ți-am căutat niciodată ceartă, Lance, și nici tu mie.

— Dar nu i se poate pune capăt?

— Gawaine zice... începu el slab.

— Gawaine!

— Dreptatea...

Gawaine se ridică în picioare, mătăhălos și falnic.

— Regele meu, domnul și unchiul meu. Este voința Curții ca eu să pronunț sentința asupra acestui mișel trădător?

Tăcerea deveni absolută.

— Aflați atunci, domniile-voastre cu toții, că acesta este Cuvântul Regelui. Regina se va întoarce la el în libertate, precum a fost mai înainte, și niciun pericol nu o va pânde pentru nimic ce-ar fi a se bănuși mai înainte de astăzi. Aceasta este voința Papei. Dar tu, Sir Lancelot, tu vei pieri din ochii noștri și vei fi surghiunit din acest Regat în vreme de cinsprezece zile și nopți ca drept fiind un mișel dovedit; și apoi, cu voia Domnului Dumnezeu, te vom urma după acest timp, ca să dărâmăm pe capul tău cel mai puternic castel al Franței.

— Gawaine, ceru el cu trudă, nu mă urmări. Voi accepta surghiunul. Voi trăi în castelele mele din Franța. Dar nu veni după mine, Gawaine. Nu lungi războiul la infinit.

— Lasă asta pe seama celor mai buni ca tine. Castelele sunt ale Regelui.

— Dacă vii după mine, Gawaine, nu mă provoca la luptă: nu-l lăsa pe Arthur să-mi pornească împotriva. N-am să pot lupta împotriva prietenilor mei. Gawaine, pentru Dumnezeu, nu ne face să ne luptăm.

— Lasă palavrele, omule. Dă-ne Regina și îndepărtează-te iute din Curtea aceasta.

Lancelot se concentrează cu un fel de ultim efort. Își plimba privirile de la Reprezentantul Angliei la călăul lui.

Se întoarse încet spre Regina, care nu scosese un cuvânt. Văzu ridicola ei rămurică de măslin, stângăcia ei și veșmintele nepotrivite. Cu capul ridicat, el înălță tragedia lor la adevărata ei noblețe și gravitate.

— Ei bine, doamnă, pare-se că trebuie să ne despărțim.

O luă de mână, o conduse până în mijlocul camerei, transpunând-o în doamna amintirilor lui. Ceva din strânsoarea mâinii lui, din mersul lui, din siguranța vocii o făcu să reînfiorească – era ultima lor asociere – și se transformă iarăși în acel Trandafir al Angliei care fusese pe vremuri. O ridică din nou la acea culme a victoriei pe care o uitaseră. Maiestuos ca într-un dans, himera o purtă până în centru. Acolo, ca și cum un arc de triumf le mărginea regatul, o opri din mers. Era

ultima dată că Sir Lancelot, Regele Arthur și Regina Guenever aveau să fie împreună.

— Regele meu și vechii mei prieteni, un cuvânt doar înainte de a pleca. Osânda mi-e să părăsesc această frăție, pe care am servit-o toată viața. Asta înseamnă să părăsesc țara voastră și să fiu urmărit cu război. Mă ridic atunci, pentru ultima dată, ca apărător al Reginei. Mă ridic să vă spun vouă, iubită doamnă și Regină, în prezența acestei întregi Curți, că, dacă vreun pericol v-ar amenința pe viitor, atunci un sărman braț va veni din Franța să vă apere – și asta s-o țină minte cu toții.

Îi sărută degetele cu încetineală în mișcări, se întoarse țeapăn și începu să pășească în tăcere de-a lungul cărării mărginită de oameni, ce se deschidea în fața lui. În timp ce mergea, viitorul se închidea în juru-i.

Cinsprezece zile până la Dever, acesta era timpul acordat oricărui criminal dovedit, care fusese apărât de Sanctuar. Trebuia să facă acest drum după cum îl făcea tot criminalul și anume „fără cingătoare, descălțat, cu capul gol, numai cu cămașa pre dânsul, de parcă ar fi dus spre spânzurătoare”. Trebuia să meargă în mijlocul drumului, strângând în mână un mic crucifix, care era simbolul sanctuarului. Probabil că Gawaine sau oamenii săi or să stea la pândă pe urmele lui, doar-doar o lăsa din mână pentru o clipă crucifixul-talisman. Dar chiar și atunci, fie că mergea în cămașă sau cu platoșă, tot bătrânul lor Comandant rămânea. Mergea fără oprire, fără grabă, uitându-se drept în fața lui. De cum trecu pragul, privirile care-l învăluiră lăsau să se citească îndurarea. Oamenii se simțeau vulgari în Camera Dreptății, după ce soldații o părăsiră, și mulți aruncau priviri piezișe biciurilor roșii, cu o spaimă tainică.

CAPITOLUL XI

Guenever stătea în iatacul Reginei de la Castelul Carlisle. Patul uriaș fusese strâns și refăcut într-un fel de canapea. Arăta ordonat și dreptunghiular sub baldachinul lui, așa că nici nu-ți venea să te așezi pe el. Lângă el se afla un cămin cu o oală pusă la încălzit, un jilț înalt și pupitrul la care puteai citi. Se mai afla acolo și o carte de citit, poate aceea a lui Galeotto¹³¹ pe care o pomenește Dante. Costase cam același preț cât nouăzeci de boi, dar cum Guenever o citise de șapte ori, nu mai era prea atrăgătoare. O fulguială târzie răstrângea lumina serii, strălucind mai mult pe tavanul iatacului decât pe podea, așa încât toate umbrele obișnuite căpătaseră o formă ciudată. Erau albastrii și așezate altfel ca de obicei. Doamna cosea, stând așa cum se cuvenea în jilțul înalt, cu cartea lângă dânsa, și una dintre doamnele de onoare, stând pe treptele patului, cosea și ea.

Guenever împungea pânza cu mintea pe jumătate golită de gânduri, ca a unei cusătorese, cealaltă jumătate a minții ei rătăcind alene printre necazuri. Tare ar fi vrut să nu fi fost la Carlisle. Prea era aproape de Nord – care era țara lui Mordred – prea departe de securitatea civilizației. De pildă, i-ar fi plăcut să fie acum la Londra – în Turn, poate, i-ar fi plăcut ca în loc de întinderea posomorâtă de zăpadă, să privească pe fereastra Turnului zumzetul și distracțiile metropolei: Podul Londrei, cu casele răspândite aiurea, de-abia ținându-se în pământ și căzând mereu în râu. Își aducea aminte de el ca de un pod cu o deosebită personalitate, fie că era vorba despre casele mai sus-amintite, sau de capetele răsculaților înfipte în țepușe, fie că îi amintea de locul în care Sir David în armură se luptase în sulite cu Lordul Welles. Pivnițele caselor se sprijineau în stâlpii podului și acesta avea o capelă a sa proprie și un turn să-l apere. Era un perfect oraș-jucărie, cu gospodine care-și scoteau capul pe fereastră, sau aruncau gălețile legate cu frânghii în râu ca să scoată apă, sau aruncau lăturile (tot în râu, bineînțeles), sau atârnav rufele la uscat, sau țipau după țâncii lor, când trebuia să fie ridicat podul mobil.

Măcar pentru treaba asta și tot ar fi meritat să fii în Turn. Aici, la Carlisle, totul era tăcut ca moartea. Dar acolo, în turnul Cuceritorului, un reflux și un flux constant de mahalagii însuflețeau gerul de-afară. Chiar și menajeria lui Arthur, pe care o ținea acum în Turn, îți dădea un simțământ de echilibru, pe lângă mirosul pe care-l răspândea. Ultima achiziție era un elefant matur, dăruit de Regele Franței și special desenat pentru posteritate de neobositul vânător de noutăți care era Matthew Paris.¹³²

---

¹³¹ Aluzie la o lucrare care ar fi apărut, pare-se, în acea perioadă. Galahalt, sau Galahault sau Galeotto, este acel „haut-prince” din Sarluse și Insulele Lungi care apare în *Morte D'Arthur* a lui Malory, ca personaj romantic, amestecat în intriga iubirii dintre Lancelot și Guinevere. Este cavalerul francez care-l recomandă pe Lancelot reginei, în *Infernul* lui Dante există o referire la această poveste.

¹³² Paris Matthew (?–1259), călugăr și istoric, considerat mare maestru în ale scrisului, desenatului și picturii religioase.

Când Guenever ajunse la elefant, puse jos lucrul de mână și începu să-și frece degetele. Îi amorțiseră. Și nu se mai dezmoșteau așa de iute ca pe vremuri.

— Ai pus firimituri pentru păsări, Agnes?

— Da, doamnă. Prihorul a fost tare vioi azi. A cântat un tril întreg, când l-a supărat una dintre mierle care era mai lacomă.

— Sărăcuțele de ele. Ei, dar oricum, cred că peste câteva săptămâni or să cânte toate.

— Ce mult pare să fi trecut de când a plecat toată lumea, spuse Agnes. Curtea e la fel ca și păsările acum, atât de tăcută și împietrită.

— Ei, or să vină ei înapoi, fără îndoială.

— Da, doamnă.

Regina își reluă lucrul și începu să împungă cu multă grijă.

— Se zice că Sir Lancelot a fost viteaz.

— Sir Lancelot a fost întotdeauna un viteaz, doamnă.

— În ultima scrisoare se zice că Gawaine a avut un duel cu el. Doamne, ce nenorocit trebuie să se fi simțit ca să primească să se lupte.

Agnes spuse cu tărie:

— Uite, eu nu pot să-mi dau seama de ce vrea Regele să pornească cu Sir Gawaine acela împotriva celui mai bun prieten al său. Toată lumea poate să vadă că asta-i numai din pricina unei furii oarbe. Și apoi să pustiești pământul Franței, numai ca să-i faci în ciudă lui Sir Lancelot și să provoci toată vărsarea asta teribilă de sânge și să spui toate grozăviile pe care le îndrugă Haidamacii. Zău așa, doamnă, că nimănui nu-i face vreun bine să săvârșească asemenea blestămății. Ce-a fost, a fost, ce tot să mai scormonești durerile vechi. Ei uite, asta nu pot să pricep eu, de ce nu lasă ei lucrurile să se liniștească? Viii cu viii, morții cu morții.

— Eu zic că Regele merge cu Sir Gawaine fiindcă încearcă să fie drept. El gândește că cei din Orkney au dreptul să ceară dreptate pentru moartea lui Gareth – și cred că lucrurile stau într-adevăr așa. Ca să nu mai vorbim că dacă Regele nu s-ar ține de Sir Gawaine, n-ar mai avea pe nimeni de partea lui. Era mai mândru de Masa Rotundă decât de orice altceva pe lumea asta, și poftim că acum s-a făcut țândări și vrea și el să mai păstreze pe cineva din vechii lui tovarăși.

— Zău, că prost fel de a ține Masa unită mai este și asta, auzi, să lupți împotriva lui Sir Lancelot, spuse Agnes.

— Sir Gawaine are dreptul la justiție. Cel puțin, așa se zice. Și nici alegerea Regelui nu-i chiar la voia lui. Luat pe sus de voința poporului – de cei care vor să facă cuceriri și prădăciuni în Franța, și care au cerut cu tărie să se pornească la război, sau care se saturaseră de pacea lungă pe care a reușit el s-o mențină, sau care sunt nerăbdători să-și facă o carieră militară ori să verse sânge ca răzbunare pentru cei ce-au murit în piață. Sunt apoi toți tinereii aceia din partidul lui Mordred, care cred în naționalism, și care au fost învățați să gândească că soiul meu nu este decât un ramolit de conservator; mai sunt apoi rudele acelora care au murit luptând pe scările din fața iatacului meu, și-apoi e clanul Orkney, cu pizma lor ancestrală care le întunecă mințile. Războiul e ca un foc, Agnes. Poate că numai un

om l-a aprins, dar e de ajuns să se întindă și să nu-l mai poți stăpâni. Războiul nu se poartă pentru un lucru anume.

— Of, of, și iar of, doamnă, toate cheștiile astea tari și mari – zău așa, că nu sunt pentru noi. Ei, da' ia spuneți-mi, ce zice la scrisoare?

Guenever rămase tăcută câțeva vreme, privind epistola fără s-o vadă, în vreme ce frământa în minte problemele soțului ei. Apoi spuse cu voce înceată:

— Regele îl iubește pe Lancelot atât de mult încât este silit să fie nedrept cu el – de teamă să nu fie nedrept cu alți oameni.

— Da, doamnă.

— Zice, spuse Regina, observând deodată cu tresărire scrisoarea la care se uita, că Sir Gawaine ieșea călare în fața castelului în fiecare zi, și striga cu voce mare că Lancelot e un laș și un trădător. Cavalerii lui Lancelot erau furioși, și au ieșit la luptă unul câte unul, dar el i-a atacat pe toți și i-a doborât, iar pe unii dintre ei i-a rănit rău de tot. Aproape că i-a ucis pe Bors și pe Lionel, până ce în cele din urmă a trebuit să iasă la luptă chiar Lancelot. Oamenii din castel l-au obligat. I-a spus lui Sir Gawaine că a fost silit la asta, ca o fiară încolțită.

— Și ce-a zis Sir Gawaine?

— Sir Gawaine a zis: „Ci lasă flecăreala și aide de te luptă, să ne alinăm inima.”

— Și-așa au făcut!

— Da, s-au dueltat în fața castelului. Toată lumea a promis să nu se amestece, și au început lupta la ora nouă dimineața. Știi doar că Sir Gawaine poate întotdeauna să lupte mai bine dimineața. De aceea au început așa de devreme.

— Vai, vai, arată-ți Doamne milosârdia pentru Sir Lancelot, auzi, să se lupte cu vrăjmașu' când ăsta e de trei ori mai puternic! Fiindcă știți, doamnă, ce-am auzit că zice lumea: zice că Cei-Vechi au în ei sânge de nimfă, adică le iese prin păru' ăla roșu al lor, mă-nțelegeți, conită, și-asta-l face pe Sir Gawaine puternic cât trei oameni înainte de amiază, fiindcă soarele luptă pentru el!

— Trebuie să fi fost groaznic, Agnes. Dar Sir Lancelot e prea mândru, ca să nu-i fi acordat avantajul acesta.

— Mă-ntreb de n-a fost ucis.

— Aproape că da. Dar s-a apărat cu scutul și a parat loviturile tot timpul și s-a retras. Răvașul spune că a primit multe atacuri grozave, dar a reușit să se apere până la amiază. Atunci, bineînțeles, când puterea nimfelor s-a prăpădit, a putut și el să atace, și a sfârșit dându-i lui Gawaine o asemenea lovitură în cap, că l-a doborât la pământ. N-a mai putut să se scoale.

— Vai, Sir Gawaine!

— Da, și-ar fi putut să-l ucidă când ar fi poftit.

— Dar n-a făcut-o.

— Nu. Sir Lancelot s-a ridicat de deasupra lui și s-a dat înapoi și s-a sprijinit în spadă. Gawaine l-a rugat să-l ucidă. Era mai furios decât l-ai fi văzut vreodată și a strigat: „De ce te oprești? Haide, dacă-i pe-așa omoară-mă și termină-ți isprava de măcelar. Să știi că nu mă predau. Omoară-mă pe loc, fiindcă altcumva află c-am să

lupt iarăși cu tine, dacă ai să-mi cruți viața.” Și tot timpul ăsta plângea cu lacrimi amare.

— Adică acum putem să spunem, comentă Agnes cu înțelepciune, că Sir Lancelot a refuzat să lovească un cavaler doborât la pământ.

— Chiar așa putem spune.

— Întotdeauna a fost un domn bun și cumsecade, deși nu ceea ce am putea numi o frumusețe.

— A fost cel mai bun dintre toți.

Rămaseră tăcute amândouă, rușinate de simțămintele lor, și începură iară să împungă cu acul.

Curând, Regina spuse:

— S-a cam întunecat, Agnes. Ce zici, n-am putea să aprindem niște feștile de rogoz?

— Cum de nu, doamnă. Și eu mă gândeam la asta.

Începu să le aprindă de la focul din vatră, tot bodogănind despre un anume loc înapoiat și despre sălbatici nordici care merg mai mult în pielea goală și care nici lumânări nu sunt în stare să aibă, în vreme ce Guenever fredona un cântec cu mintea dusă aiurea.

Era duetul pe care-l cânta pe vremuri cu Lancelot, și, când își dădu seama de asta, se opri brusc.

— Gata, doamnă. Oricum, parcă s-a mai lungit nițel ziua.

— Da, curând vine primăvara.

Așezându-se și tot împungând cu acul în lumina fumurie, Agnes reluă șirul de întrebări de-acolo de unde-l lăsase.

— Și ce-a zis Regele de toată povestea asta?

— A plâns când a văzut cum a fost Gawaine cruțat. Asta l-a făcut să-și aducă aminte de tot soiul de lucruri, și s-a simțit așa de nenorocit, că până la urmă a căzut la pat.

— Asta-i cam ceea ce s-ar numi un atac de nervi, doamnă?

— Da, Agnes. S-a îmbolnăvit de inimă rea, și Gawaine avea o comoție, așa că le-a fost la amândoi ca vai de lume. Dar cavalerii țin înaintea asediul.

— Asta e. Nu s-ar zice că-i o scrisoare prea veselă, nu-i așa, doamnă?

— Nu, nu e.

— Îmi amintesc că am primit și eu odată o scrisoare, dar asta e, ce să-i faci, se zice că veștile proaste vin cel mai repede.

— Ei, ce-avem noi altceva decât scrisori acum că s-a golit Curtea și lumea s-a împărțit în tabere de dușmani și n-a mai rămas nimeni, decât Lordul Protector.

— Vai de mine, ce ți-e și cu Sir Mordred ăsta: niciodată n-am putut înghiți oamenii ca el. Pentru ce tot strigă și cuvântează și bate capul oamenilor, și-și scoate pălăria ca să-i facă să strige „ura”!? De ce nu poa’ să se îmbrace mai vesel, ca tot omul, în loc să se învârtă de colo până colo îmbrăcat tot în negru, de parc-ar fi ducă-se pe pustii, Doamne iartă-mă? Zău așa, eu cred că s-a molipsit de-asta de la săracu’ Sir Gawaine, că și-ăla numai așa umblă...

— Uniforma e purtată chipurile în semn de doliu după Gareth.

— Păi ăstuia nici că i-a păsat de Gareth, i-auzi, că mult l-a durut pe el de frat-su. Eu nu cred că-i pasă de cineva pe lumea asta.

— Ți păsa de maică-sa, Agnes.

— Asta așa e, da' vezi că și ea s-a trezit cu beregata tăiată, fiindcă nu era mai bună decât a lăsat-o Dumnezeu. Haita dracului, asta sunt cu toții, ascultați-mă pe mine, doamnă, că știu ce vorbesc.

— Regina Morgause, spuse gânditoare Guenever, trebuie să fi fost o ființă tare ciudată. E un lucru pe care-l știe toată lumea acum că Mordred a fost făcut Lord Protector, așa că nu mai contează dacă vorbesc despre asta. Dar zău așa, că grozavă femeie trebuie să fi fost ea de l-a prins în mreje pe Regele nostru când avea patru copii ai ei. Și asta încă nu-i nimic, dar unde mai pui că l-a vrăjit și pe Sir Lamorak, când era bunică. Trebuie să fi avut un efect nemaipomenit asupra fiilor ei, dacă unul dintre ei avea asemenea simțăminte sălbatice pentru ea, încât a ucis-o când a prins-o cu un bărbat în pat. Și avea pe atunci aproape șaptezeci de ani. Iar pe Mordred l-a supt cred cu sânge cu tot, ca un păianjen.

— Pe vremuri știți ce se zicea, că surorile Cornwall sunt vrăjitoare. Desigur, cea mai a naibii era Morman the Fay. Dar las' că nici cu Morgause asta a noastră nu mi-rușine.

— Aproape că-ți pare rău pentru Mordred.

— Ei, mai bine v-ați ține mila pentru dumneavoastră, doamnă, că de la el n-o să căpătați nici pic.

— Mă rog, dar de când i s-a dat pe mână regatul, a fost foarte politicos.

— Păi da, cum nu. Pisica blândă zgârie rău. Țasta-i unul din ăia care tace și face.

Guenever consideră aceste vorbe, ținându-și lucrul de mână în lumină. Întrebă cu oarecare neliniște în glas:

— Doar nu crezi că Sir Mordred are de gând să facă vreo faptă rea, Agnes, ce-ți veni?

— Are sufletul întunecat.

— Doar n-are să facă vreo răutate când Regele l-a lăsat să aibă grijă de țară și de noi?

— Regele ăsta al dumneavoastră, doamnă, mă iertați că îndrăznesc să vorbesc așa, da' să știți că nu mă duce mintea să-i mai înțeleg faptele. Adică cum asta? Mai întâi, pleacă să se lupte cu cel mai bun prieten al lui, numai fiindcă i-o spune Sir Gawaine, și după aia n-are ce face și-l lasă pe ăl mai îndârjit vrăjmaș al său să fie Lord Protector. Eu chiar că nu mai înțeleg ce l-a făcut să se poarte așa; i-o fi luat Domnul mințile și ochii din cap, mai știi...

— Mordred n-a încălcat niciodată legea.

— Asta fiindcă-i prea viclean.

— Regele spunea că Mordred va trebui să fie urmașul la tron, și doar nu poți să-l iei în același timp și pe Rege și pe urmașul lui din țară, așa că bineînțeles trebuia să fie lăsat ca Protector. A fost foarte drept.

— Ei, doamnă, cu dreptatea asta ne ducem de răpă, o să vedeți.

Apoi cusură mai departe. După un timp Agnes adăugă:

— Regele s-ar fi convenit să stea aici, și dacă tot trebuia, atunci barem să-l fi lăsat pe Mordred să se ducă.

— Aș fi vrut să fi rămas acasă.

După un timp, explică:

— Cred că Regele vrea să fie cu Sir Gawaine, doar-doar l-o mai domoli nițel.

Brodau în continuare, cuprinse de un simțământ de stinghereală, acul topindu-se în materialul negru cu o lungă strălucire, ca a stelelor căzătoare.

— Ți-e teamă de Sir Mordred, Agnes?

— Da, doamna, cam mi-e.

— Și mie. Se plimbă de colo-colo, în ultima vreme, ca o pisică, de-abia calcă pe pământ și... și se uită la oameni într-un fel ciudat. Și apoi mai sunt și toate discursurile astea despre Gaeli și Saxoni și Evrei, și toate zbieretele și istericalele astea. L-am auzit săptămâna trecută cum râdea de unul singur. Era groaznic.

— E un om tare viclean. Poate că ascultă chiar acum.

— Agnes!

Guenever lăasă să-i cadă acul de parcă ar fi fost lovită.

— Ei, ia mai lăsați frica, doamnă, că n-o fi chiar așa! Glumeam și eu, ca omul.

Dar Regina rămase înghețată de spaimă.

— Du-te la ușă. Cred că ai dreptate.

— Oh, doamnă, mai că n-aș face-o.

— Deschide-o imediat, Agnes.

— Doamnă da' ia gândiți-vă că e-acolo!

Prinsese și ea frică. Lumina pâlpâitoare dată de feștilele de rogoz nu era de ajuns. Cine știe, poate că era chiar acolo, în cameră, în vreun colț întunecat. Se ridică cu o tresărire, ca o potârniche când e uliul deasupra ei, și-și trase fusta. Pentru amândouă femeile, castelul deveni deodată prea întunecos, prea gol, prea singuratic, prea nordic, prea plin de noapte și de iarnă.

— Dac-o deschizi, o să plece.

— Dar trebuie să-i dăm timp să plece.

Își forțau vocile, simțindu-se de parcă erau sub o aripă neagră.

— Du-te lângă ușă și vorbește tare atunci, înainte de a o deschide.

— Doamnă, și ce să zic?

— Zi: „să deschid ușa?” și atunci eu am să zic: „Da, cred că e timpul să ne culcăm”.

— Cred că e timpul să ne culcăm.

— Ei, hai, dă-i drumu'.

— Bine, doamnă. Să-ncep?

— Începe odată, și mai repede.

— Zău că nu știu, dacă pot s-o fac.

— Oh, Agnes, te rog, mai repede!

— Foarte bine, conită. Cred că acum pot s-o fac.

Înfruntând ușa de parcă aceasta avea de gând s-o atace, Agnes i se adresa cât putu de tare.

— Am de gând să deschid ușa!

— E timpul să ne culcăm!

Nu se întâmplă nimic.

— Acum, deschide-o! spuse Regina.

Trase zăvorul și dădu ușa de perete, iar în cadrul ușii, zâmbitor, se afla Mordred.

— Bună seara, Agnes.

— Oh, domnule.

Nenorocita femeie îi făcu o reverență neliniștită ca o zbatere de pasăre, strângându-și cu o mână pieptul, și-o luă zorită la fugă spre scări. El se dădu politicos deoparte. După ce femeia plecă, Mordred păși în cameră, somptuos în costumul lui de catifea neagră, cu un diamant rece, sclipind în lumina feștilor din mijlocul insignei sale stacojii. Oricine nu l-ar mai fi văzut de o lună sau două și-ar fi dat seama de îndată că e nebun – dar își pierduse mințile treptat, încât cei care locuiau împreună cu el nu-și dădură seama de acest lucru. Era urmat de mopsul lui pitic, negru și minuscul, care-și mișca neconținut ochii strălucitori și coada bârligată.

— Agnes a noastră pare să fie cam nervoasă, spuse el. Bună seara, Guenever.

— Bună seara. Mordred.

— Hm, o mică broderie gingașă? Credeam că îndeplinești ciorapi pentru soldații noștri.

— De ce-ai venit?

— Oh, numai așa, o vizită obișnuită înainte de culcare. Trebuie să-mi ierți punerea în scenă.

— Întotdeauna aștepti în fața ușii?

— Ei, trebuie să intri cumva pe o ușă, doamnă. E mai comod decât să intri pe fereastră – deși, după câte știu eu, s-ar părea că unora le plăcea să intre și pe fereastră.

— Mă rog. Vrei să stai jos?

Își luă jilțul cu un gest aferat, cățelul sărindu-i imediat în poală. Într-un fel, era tragic să te uiți la el, fiindcă făcea același lucru pe care-l făcuse și maică-sa. Juca, juca tot timpul teatru și încetase definitiv să mai fie real.

Se scriu și s-au scris tragedii în care blonde fatale își trădează ibovnicii și-i distrug, în care Cresside, Cleopatre, Dalile, și uneori chiar fiice obraznice ca Jessica¹³³ își duc iubiții sau părinții în nenorocire; dar nu ele sunt sâmburele tragediei. Ele sunt zorzoanele sufletului uman. Ce importanță are dacă Antoniu s-a aruncat în sabia lui? Aceasta n-a făcut altceva decât să-l ucidă. Pofta carnală a mamei și nu cea a amantei este cea care surpă și descompune mintea. Aceasta este cea care condamnă personajul tragic la moartea care-l pândește. Jocasta¹³⁴, și nu

---

¹³³ Jessica – fiica lui Shylock din piesa *Neguțătorul din Veneția*, a lui Shakespeare.

¹³⁴ Jocasta – mama lui Oedip și soția lui Laius, regele Tebei.

Julietta este cea care sălășluiește în inima tragediei. Gertrude¹³⁵ și nu prostituata Ophelia este cea care-l împinge pe Hamlet în brațele nebuniei. Esența tragediei nu rezidă în a fura sau a lua. Orice găsculiță de fetișcană e în stare să răpească o inimă. Numai că adevărata tragedie înseamnă să dai, să sporești, să adaugi, să înăbuși fără perne. Tragedia Desdemonei, prădată de viață și onoare este nimica toată pe lângă aceea a unui Mordred, lipsit de tot ceea ce reprezenta el însuși – sufletul lui furat, copleșit, zdrobit, secăt, în timp ce personalitatea maternă trăiește, înflorește triumfătoare, superfluu și-l copleșește cu dragostea ei sufocantă, aparent fără nici cea mai mică rea-intenție. Mordred a fost singurul fiu al casei de Orkney care nu s-a căsătorit niciodată. El a fost cel care, când frații lui au șters-o în Anglia, a rămas singur cu maică-sa vreme de douăzeci de ani, cămara ei cu rezerve de viață. Și-acum că era moartă, el devenise mormântul ei. Morgause exista în el ca un vampir. Când se mișca, sau când își sufla nasul, o făcea cu mișcărilor ei. Când juca teatru devenea la fel de ireal cum fusese și ea, când pretinsese că e virgină și poate momi inorogul. Se bălăcea și el în aceeași magie crudă. Începuse chiar să aibă cățeluși pe care-i plăcea să-i mângâie, ținându-i în poală, la fel cum îi plăcuse și ei – deși îi urăse întotdeauna pe ai ei cu aceiași îndârjită gelozie cu care îi urăse și amanții.

— Parcă simt o răceală în aer astă-seară, ce zici?

— În februarie e lăsat să fie rece, după legea firii.

— Mă refeream la fragilitatea relațiilor noastre personale.

— Protectorul pe care l-a numit soțul meu e legat a fi bine primit de Regina.

— Protectorul, dar nu și bastardul Regelui, dacă nu mă înșel?

Lăsa din mână acul și broderia și-l privi drept în față.

— Nu înțeleg de ce vii în felul ăsta și nu știi ce vrei.

N-avea niciun chef să fie dușmănoasă, dar el o silea. Nu-i fusese niciodată frică de nimeni pe lumea asta.

— Ah, mă gândeam doar la o discuție despre situația politică – doar așa, o mică discuție nevinovată.

Regina simțea că ajunseseră la un gen de criză și asta îi slăbea puterile. Era prea bătrână acum ca să mai aibă de-a face cu nebuni, deși nu avea încă nici cea mai mică suspiciune în privința sănătății lui mintale. Atâta doar că ironia stânjenitoare a tonului vocii lui o făcea să se simtă ea însăși nereală – o făcea incapabilă a-și da frâu liber propriilor gânduri. Dar nu voia să cedeze.

— Voi fi bucuroasă să aud ce poțtești a-mi zice.

— Oh, asta-i deosebit de generos din parte-ți... Jenny.

Era ceva monstruos. O transforma într-una din fanteziile lui, și nu-i mai vorbea deloc ca unei persoane reale.

Spuse plină de indignare:

— Vrei te rog să fii atât de bun și să mi te adresezi cu titlul meu, Mordred?

— Vai de mine, dar se poate, cum să nu! Trebuie să-mi cer iertare dacă am încălcat cumva domeniile lui Lancelot.

---

¹³⁵ Gertrude – regina Danemarcei și mama lui Hamlet în tragedia lui Shakespeare.

Sarcasmul acționează asupra ei ca un tonic. O ridică la poziția ei reală de doamnă cu sânge regesc, de matroană respectabilă ce nu-și încovoia spatele în fața oricui și care strânsese cu deplin succes în degetele ei reumatice, împodobite cu inele scânteietoare, frânele lumii întregi vreme de cincizeci de ani.

— Tare cred, spuse ea de îndată, că o să-ți vină cam greu să faci așa ceva.

— Oh-la-la! Mă rog, mi-e teamă că mi-am găsit ce mi-am căutat. Ai avut dintotdeauna o limbă iute, Regină Jenny.

— Sir Mordred, dacă nu te poți purta ca un gentleman, să știi c-am să plec.

— Și unde te-ai duce, mă rog?

— M-aș duce oriunde: oriunde o femeie destul de bătrână ca să-ți fie mamă, ar fi ferită de purtarea aceasta necuviincioasă.

— Da, sigur că da, numai că vezi, întrebarea este – observă el meditativ, unde anume ai fi în siguranță? Cum să scapi oare de mine? Planul pare în ultimă analiză menit eșecului, dacă iei în considerare faptul că toată lumea a plecat în Franța, și că eu am rămas acum cârmuitorul regatului. Bineînțeles, ai putea să te duci în Franța... dacă ai putea să ajungi acolo.

Înțelese, sau începea să înțeleagă.

— Nu știu ce vrei să spui.

— Da? Ei, atunci eu zic c-ar trebui să te gândești puțin.

— Dacă vrei te rog să mă ierți, spuse ea ridicându-se, am să-mi chem femeia.

— Da' cum nu, cum nu, cheam-o, cheam-o neapărat. Deși va trebui după aceea să o trimit înapoi.

— Agnes primește ordine de la mine.

— Da? Mă cam îndoiesc. Dar, mă rog, hai să încercăm.

— Mordred, vrei să pleci sau nu?

— Nu, Jenny, spuse el. Vreau să rămân. Dar, dacă ai bunăvoința să stai jos cuminte un minut, îți promit să mă port ca un perfect gentleman – ca unul dintre acei ai domniei-tale *preux chevaliers*, pe cuvântul meu.

— Nu am de ales.

— Nu prea.

— Ce vrei? Întrebă ea.

Se așeză, încrucișându-și mâinile în poală. Era obișnuită cu o viață de primejdii.

— Ei haide, haide, făcu el, într-o dispoziție grozavă, nebun de-a binelea, bucurându-se de jocul acesta de-a șoarecele și pisica. Nu face să ne purtăm așa de grosolan. Mă înțelegi, trebuie să ne simțim și noi în largul nostru, înainte de a începe conversația, altfel o să pară cam nefirească.

— Te ascult.

— Ah, nu, nu. Să-mi spui Mordy, sau un alt nume din asta, așa, mai intim. Alintă-mă. În felul ăsta o să pară mai natural când am să-ți spun Jenny. Așa o să mi se pară lucrurile mult mai plăcute.

Ea refuză să răspundă.

— Guenever, ai cea mai mică idee despre situația ta?

— Situația mea este aceea de Regină Angliei, la fel cum a ta este aceea de Protector.

— Asta în vreme ce Arthur și Lancelot luptă unul cu celălalt în Franța.

— Așa este.

— Ei, ce-ai zice dacă ți-aș spune, întrebă el, mângâind mopsul, că azi de dimineață am primit o scrisoare? Și că Arthur și Lancelot au murit?

— Nu te-aș crede.

— S-au omorât unul pe celălalt în bătălie.

— Nu e adevărat, îi răspunse ea calmă.

— Ca să spunem lucrurilor pe nume, nu e. Dar cum ai ghicit?

— Dacă nu era adevărat, atunci să știi c-a fost o cruzime să vorbești așa. De ce-ai spus asta?

— O mulțime de oameni ar fi crezut-o, Jenny. Și cred că o mulțime or s-o și creadă.

— Și de ce mă rog ar crede-o? întrebă ea, înainte de a fi prins sensul vorbelor lui.

Atunci se opri, ținându-și suflarea. Pentru prima dată, începu să se simtă înfricoșată: îi era teamă pentru Arthur.

— Doar nu vrei să spui...

— Oh, dar cum nu, exclamă el jovial, pot și spun. Și acuma, ia fii tu atât de amabilă și spune-mi ce crezi că s-ar întâmpla dac-aș anunța moartea sărmanului Arthur?

— Bine, Mordred, dar nu poți, sunt sigură că n-ai putea să faci un asemenea lucru! Dar ei trăiesc... Datorezi tot ce ai... Credința ta față de senior... Dar n-ar fi adevărat! Arthur te-a tratat întotdeauna cu atâta scrupuloasă dreptate...

El răspunse cu o privire înghețată:

— N-am cerut niciodată să fiu tratat cu dreptate. Asta e ceva pe care-o face el oamenilor ca să se distreze.

— Bine, dar e tatăl tău!

— Oho, cât despre asta, trebuie să-ți spun că n-am cerut să mă nasc. De altfel, cred că și asta a făcut-o ca să se distreze.

— Înțeleg.

Stătea jos, răsucind broderia în mâini, încercând să raționeze.

— De ce-mi urăști bărbatul? întrebă ea, aproape cu uimire.

— Nu-l urăsc. Îl disprețuiesc.

— Nu știa că mama ta e sora lui, atunci când s-au întâmplat toate, explică ea cu blândețe.

— Și presupun că nu știa că eu sunt fiul lui, când ne-a aruncat pe toți, de-a valma, în barcă și ne-a lăsat în voia valurilor?

— Avea doar nouăsprezece ani, Mordred. L-au înspăimântat cu profețiile lor, și-a făcut și el ce l-au pus sfetnicii să facă.

— Mama mea a fost o femeie bună până ce l-a întâlnit pe Regele Arthur. Avea o casă fericită cu Lot de Orkney, și i-a născut patru feciorași zdraveni. Ce s-a întâmplat după aceea?

— Dar ea avea de două ori vârsta lui! Mai curând mă gândesc că...

O opri, ridicându-și mâna.

— Vorbești despre mama mea.

— Îmi pare rău, Mordred, dar zău că...

— Mi-am iubit mama.

— Mordred...

— Regele Arthur a luat o femeie care era credincioasă soțului ei. Când a părăsit-o, era o destrăbălată. Și-a sfârșit viața goală într-un pat de desfrâu, împreună cu Sir Lamorak, pe drept ucisă de propriul ei copil.

— Mordred, n-are niciun rost să mai vorbești, dacă nu poți să înțelegi... dacă nu poți să crezi că Arthur este un om bun și că regretă și e tare nenorocit. Nici nu știi cât ține la tine. Tocmai îmi spunea cât de mult te iubește, numai cu o zi sau două înainte de a fi început toată povestea asta nefericită...

— N-are decât să-ți țină dragostea pentru el.

— A fost întotdeauna atât de drept, pledă ea.

— Oh, preacinstitul și preanobilul Rege! Da, păi cum nu, e ușor să fii drept, când nu mai ai de ce. Ei, știi că are haz, moșu! Dreptate! Ei bine, n-are decât să-și țină și dreptatea tot pentru domnia-sa!

Ea vorbi din nou, încercând să nu ridice glasul:

— Dacă te vei proclama rege, or să vină cu toții din Franța să se lupte cu tine. Vom avea atunci un dublu război în loc de unul singur, și de data asta, războiul va fi purtat în Anglia. Întreaga alianță a cavalerilor va fi mănjită.

Ei nu făcu altceva decât să surâdă cu o pură încântare.

— Pare de necrezut, spuse ea, strângând broderia în degete.

Nu-i mai rămânea nimic de făcut. O clipă îi trecu prin minte că, dacă s-ar umili în fața lui, dacă ar cădea în genunchii ei înțepeniți și bătrâni implorându-i cruțarea, poate că s-ar îndupleca. Dar era evident o încercare sortită eșecului. Mordred își urma traiectoria fixată, ca un clopot care se bălăbăne într-un anumit fel pe frânghie. Chiar și conversația lui părea să fie, cum și era de fapt, un rol vorbit. Și rolul se va termina conform scenariului.

— Mordred, spuse ea neputincioasă, ai milă de oamenii din țara asta, dacă nu vrei să te înduri de Arthur și de mine.

Își dădu jos mopsul pitic din poală și se ridică, zâmbindu-i cu dementă satisfacție. Se întinse, privind în jos spre ea, fără să o vadă câtuși de puțin.

— Vai de mine, de tine am să mă îndur, spuse el, chiar dacă n-am să fac același lucru cu Arthur.

— Ce vrei să spui?

— Mă gândeam la o potriveală, Jenny, la o simplă potriveală.

Îl privi fără să scoată o vorbă.

— Da. Tatăl meu a comis incest cu mama mea. Nu crezi că ar fi un aranjament nostim, dragă Jenny, dacă ar fi să răspund căsătorindu-mă cu nevasta tatălui meu?

Era întuneric în cortul lui Gawaine, în afara unui fâraș cu mangal care îl lumina nedeslușit de jos în sus. Cortul era sărăcăcios și lăsat în paragină, în comparație cu splendidele corturi ale cavalerilor englezi. Pe patul tare erau întinse câteva pleduri de tartan de Orkney, și singurele podoabe ale cortului erau un clondir din plumb umplut cu apa sfințită pe care o lua ca medicament, purtând *inscripția* „*Optimus egrorum, medicus fit Thomas bonorum*”¹³⁶ împreună cu un mănunchi ofilit de iarbă neagră, legat de prăjina care susținea cortul. Aceștia erau zeii lui casnici.

Gawaine era întins cu fața în jos pe cuverturi. Omul plângea, încet și neputincios, în vreme ce Arthur, stând lângă el, îi mângâia mâna. Rana îl supsese de toate puterile, că altfel nu s-ar fi apucat el să-și bocească soarta. Bătrânul Rege încerca să-i mai aline suferința.

— Nu te mai amări atâta, Gawaine, îl consolă el. Ai făcut și tu ce-ai putut.

— A doua oară, m-a cruțat a doua oară într-o singură lună.

— Lancelot a fost întotdeauna foarte puternic. Parcă nici nu l-ar atinge anii.

— Atunci de ce nu m-a isprăvit, la asta nu m-ajută mintea? De două ori l-am rugat să sfârșească odată cu totul. l-am spus că dacă mă va lăsa să mă dreagă iară doftorii, n-am să fac altcumva decât că m-oi bate iarăși cu el de cum mă pun pe picioare! Mamă Doamne, adăugă el tânguitor, că tare mă mai chinuie capu' ista!

Arthur răspunse cu un oftat:

— Asta din pricină că ai primit amândouă loviturile în același loc. Curat ghinion!

— Te-apucă și rușinea, zău așa.

— Ei, atunci nu te mai gândi la asta. Hai, stai liniștit, sau or să te-apuice iarăși fierbințelile, și n-o să mai fii în stare să te lupți cine știe câtă vreme. Și-atunci ce ne facem? Nu mai facem două parale fără Gawaine al nostru care să ne conducă în luptă.

— Nu sunt decât un om de paie, Arthur, spuse el. Sunt doar o farfara mâncată de patimi rele și nu pot să-l ucid.

— Oamenii care cred că nu sunt buni la nimica, sunt întotdeauna cei mai buni. Hai să schimbăm subiectul și să vorbim despre ceva plăcut. Anglia, de exemplu.

— N-o să mai vedem niciodată Anglia.

— Prostii! O să vedem Anglia, chiar în primăvara asta. Păi dacă stai bine și te gândești, aproape că-i primăvară. Ghioceli au ieșit de nu mai știu când, și cutez a spune că Guenever trebuie să și aibă în grădină câteva flori de șofran. E grozavă la grădinarit.

— Guenever a fost tare bună cu mine.

— Gwen a mea este bună cu toată lumea, spuse cu mândrie bătrânul. Mă întreb ce-o fi făcând acuma? Probabil că se duce la culcare. Sau poate că stă trează mai târziu, și mai vorbește câte ceva cu fratele tău. Ce plăcut ar fi să te gândești că tocmai în clipa asta vorbesc despre noi, zicând poate vorbe de laudă despre curajul

¹³⁶ Să fie Thomas doctorul cel mai bun al bolnavilor celor mai cumsecade. (lat.).

și bărbăția lui Gawaine; sau poate că Gwen zice că ce bine i-ar părea ca moșneagul ei să se întoarcă acasă.

Gawaine se mișcă neliniștit în pat.

— Și pe mine mă cam bate gându' s-o pornesc către casă, murmură el. Dacă Lancelot urăște clanul Orkney, așa cum zice Mordred, atunci de ce mă rog îl tot cruță pe capul familiei? Poate că până la urmă, mai știi, l-o fi ucis pe Gareth din greșeală.

— Sunt sigur că de vină a fost doar ceasu' rău. Dacă ai să vrei să pui umărul și să sfârșim odată cu războiul ăsta păcătos, eu zic c-o să putem să-l terminăm curând. Știi că acum se spune că noi am lupta ca să-ți facem ție dreptate. Eu și ceilalți care vrem să ne luptăm, va trebui să ne aplecăm în cele din urmă în fața hotărârii tale. Dacă te mulțumești să-i pui cap și să te împaci, atunci să știi că n-o să fie nimeni mai fericit ca mine.

— Așa o fi, dar vezi că m-am jurat să lupt cu el pân' la moarte.

— Ai încercat de două ori, și asta nu-i de glumă.

— Și de fiecare dată am luat-o pe coajă, spuse el cu amărăciune. Ar fi putut de două ori să facă să se termine războiul. Da' nu, nu merge, că ar părea că mi-e frică dacă am ajunge la un compromis.

— Cei mai viteji oameni sunt cei cărora nu le pasă dacă par a fi niște lași. Adu-ți numai aminte cum s-a ascuns Lancelot în Joyous Gard luni de zile, în timp ce noi îi cântam provocări la poartă.

— Dară nici nu pot să uit fața lu' Gareth, săracu'.

— A fost un lucru trist pentru noi toți.

Gawaine încerca să gândească, un efort care nu-i devenise mai lesnicios prin practică. Și unde mai pui că în întunericul nopții aceleia era de două ori mai greu, din cauza capului. Încă de pe vremea când Galahad îl izbise în cap de se alesese cu o comoție, când o pornise în Expediția pentru căutarea Sfintei Cupe, avea tendința să capete dureri de cap și acum, printr-o curioasă întâmplare, Lancelot îl pocnise de două ori, în două dueluri separate, în același loc.

— Și de ce mă rog să cedez, întrebă el, numai fiindcă mă bate mereu? Asta ar însemna că fug de el. Dacă l-aș putea doborî cumva într-o a treia întâlnire, ei, atunci, poate. Și să-l cruț pe individ. Mda, așa ar mai merge, am fi chit.

— Câmpurile, spuse Regele gânditor, vor fi curând, în Anglia, numai flori de leac și margarete. Ce bine ar fi să dobândim și noi pacea.

— Da, și unde mai pui și șoimăritul de primăvară.

Omul se răsuci în patul lui de-abia luminat, într-o mișcare de aducere aminte, dar încremeni fulgerat de durerea cumplită ce-i străbătu țeasta.

— Sfinte Atotputernice, da' știu că mă ține o zvăcnire în cap de mă zăpăcește și-alta nu.

— Vrei cumva să-ți aduc o cârpă udă, sau un pahar cu lapte?

— Ba nu. N-ai ce-i face. N-ajută nimic.

— Sărmanul Gawaine. Sper că nu ți s-a rupt nimica înăuntru.

— Lucrul care s-a rupt e cugetul meu. Hai mai bine să vorbim despre alte lucruri.

Regele spuse șovăitor:

— N-ar trebui să vorbesc prea mult. Mă gândesc că s-ar cuveni să mă duc acum, și să te las să dormi.

— Ba nu, să stai. Nu cumva să pleci și să mă lași singur. N-ai idee ce mă supără să rămân de unu' singur.

— Doctoru' spunea că...

— Apăi la toți dracii cu doftorii aiștia, că greață mi-e de ei. Și zău așa, mai adastă un pic, că n-o fi foc. Ține-mi mâna. Povestește-mi de Anglia.

— Măine ar trebui să vină poșta, și-atunci o să putem citi ceva vești despre Anglia. O să primim ultimele noutăți, și o să avem și-o depeșă de la tânărul Mordred, și poate c-o să-mi scrie și Gwen a mea.

— Scrisorile lui Mordred îs reci ca gheața.

Arthur se grăbi să-l apere.

— Asta numai din pricină că are o viață nefericită. Poți fi absolut sigur că în sinea lui arde un foc de dragoste. Gwen spunea pe vremuri că toată căldura lui era îndreptată spre maică-sa.

— Da, pe mama o iubea.

— Poate că era îndrăgostit de ea.

— Asta ar explica de ce era gelos pe domnia-ta.

Gawaine fu surprins de această idee nouă, care-i trecuse pentru prima oară prin cap.

— Poate d-aia l-a și lăsat pe Sir Agravaine s-o ucidă, când cu povestea aia cu Lamorak... Săracu' bălat, toată lumea s-a purtat căinește cu el.

— E singurul frate de mi-a mai rămas și mie.

— Știu. Dar Lancelot n-a vrut, a fost doar un accident tragic.

Stăpânul din Lothian își mișcă febril bandajul.

— Da' nu se poate, nu se poate. Cum vine asta, accident? Hai să mai zic că purtau coiful, da' de unde, n-aveau nimic pe cap, mă înțelegi? E musai să-i fi cunoscut.

— Am mai vorbit despre asta.

— Da, e zadarnic.

Bătrânul întrebă cu tragică sfială:

— Nu crezi că ai putea vreodată să-l ierți, Gawaine, orice s-ar întâmpla pe lumea asta, nu-i așa? Să știi că nu încerc să fug de datoria mea, dar dacă justiția ar putea fi temperată de milă...

— Am s-o *temperesc* când o ajunge el la mila mea, și nu înainte.

— Mă rog, numai tu poți hotări. Uite că vine doctorul să-mi spună c-am stat prea mult. Intră, doctore, intră.

Dar în cort intră zorit Episcopul de Rochester, ducând pachete și un felinar de fier.

— Ah, tu ești, Rochester. Credeam că-i doctoru'.

— Seara bună, Măria-ta. Bună seara și domniei-tale, Sir Gawaine.

— Bună să-ți fie inima.
— Eh, cum mai merge azi capul?
— Apăi mai bine, mulțam frumos domniei tale.
— Ei, asta-i o veste excelentă. Și eu, adăugă el cu viclenie, și eu v-am adus domniilor-voastre câteva vești. Poșta a venit mai devreme!

— Scrisori!
— Una pentru domnia-ta, și i-o înmână Regelui, una lungă.
— Dară pentru mine, niciuna nu-i? Întrebă Gawaine.
— Nimic, teamă mi-e, săptămâna asta. Data viitoare o să ai mai mult noroc.
Arthur duse scrisorile la felinar și rupse sigiliul.
— Mă scuzați că citesc.
— De bună seamă. Doar n-o să ne ținem după tot ceremonialul, când e vorba despre scrisori din Anglia. Doamne Sfinte, nu m-am gândit niciodată c-am să ajung călător pe drumuri la vârsta mea și să trebuiască să umblu hai-hui prin străinătăți...

Murmurul episcopului se stinse. Arthur nu făcuse nicio mișcare. Nici nu se înroșise, nici nu pălise, nici nu lăsă să-i cadă scrisoarea din mână, nici nu rămase cu ochii ațintiți în gol. Citea doar liniștit. Dar Rochester se opri din vorbă și Gawaine se ridică într-un cot. Îl priveau cum citește, cu gura deschisă.

— Măria-ta...
— Nimic, spuse el, vrând parcă să-i dea la o parte cu un gest al mâinii. Vă rog să mă iertați. Vești.

— Sper că...
— Dă-mi voie să termin, rogu-te. Vorbește cu Sir Gawaine.

Gawaine întrebă:

— Îs cumva vești proaste... S-ar putea să văz și eu?
— Nu, te rog, mai lasă-mă un minut...
— Mordred?
— Nu, nu. Nu-i nimica. Doctorul zice că... Sfinția ta, aș vrea să-ți vorbesc ceva afară.

Gawaine începu să se salte în poziție șezândă.
— Vreau să mi se zică și mie.
— Haide, că nu-i nimic de ce să te enervezi. Culcă-te. Ne întoarcem imediat înapoi.

— Apăi aflați domniile-voastre că de plecați fără să-mi spuneți și mie, mă țin după voi.

— Nu-i nimica, ți-am spus. O să te doară capul.
— Ce e?
— Nimic. Doar că...
— Ei?
— Ei bine. Poftim, Gawaine, spuse el, lăsând deodată la o parte orice rezistență, se pare că Mordred s-a proclamat Regele Angliei, în cadrul Noii Ordini a dumisale.
— Mordred!

— Le-a spus Haidamacilor lui că noi am murit, mă înțelegeți, explică Arthur, de parcă ar fi fost un lucru de la sine înțeles, și apoi...

— Mordred zice că noi am murit?

— Zice că noi suntem morți și...

Dar asta nu putea să mai exprime în cuvinte.

— Și ce?

— Și... are de gând să se căsătorească cu Gwen.

Urmă un moment de tăcere deplină, în vreme ce mâna episcopului căuta pierdută crucea ce-i atârna pe piept, iar laba gigantică a lui Gawaine se încleștă cu disperare de așternutul patului. Apoi vorbiră amândoi deodată.

— Lordul Protector... începu episcopul.

— Apăi nicicum nu poate fi astfel de ispravă pe măsura adevărului. Doar n-o face frați-miu asemenea lucru.

— Din nefericire, e adevărat, spuse Regele răbdător. Aceasta este o scrisoare de la Guenever. Dumnezeu știe cum a reușit s-o strecoare.

— Dar vârsta Reginei...

— După proclamație, a cerut-o de nevastă. Nu avea pe nimeni care s-o ajute. Regina i-a acceptat propunerea.

— L-a acceptat pe Mordred?

Gawaine reușise să-și lase picioarele pe marginea patului.

— Unchiule, dă-mi scrisoarea

O luă din mâna fără vlagă, care i-o dădu cu un gest reflex, și începu s-o citească, înclinând-o spre lumină.

Arthur continuă să explice.

— Regina a acceptat propunerea lui Mordred și a cerut permisiunea să plece la Londra să-și pregătească trusoul. Când a ajuns la Londra cu puținii care i-au mai rămas credincioși, a fugit la Turn și a zăvorât porțile. Slavă Domnului, e un fort puternic. Acum o asediază în Turnul Londrei, și Mordred întrebuițează arme de foc.

Rochester întrebă cu uimire:

— De foc?

— Folosește tunul.

Era prea mult pentru intelectul sărmanului bătrân preot.

— Asta-i prea de tot! E de necrezut! spuse el. Auzi dumneata, să zică că noi am murit, și să se căsătorească cu Regina! Și după toate cele să mai folosească și pușca cea mare!...

— Acum că s-a ajuns să se folosească și armele de foc, spuse Arthur, s-a terminat cu Masa Rotundă. Trebuie să ne grăbim spre casă.

— Auzi, să folosească tunul împotriva oamenilor!

— Trebuie imediat să mergem s-o salvăm, Sfinția-ta. Gawaine poate să rămână aici...

Dar stăpânul din Orkney era jos din pat.

— Gawaine, ce faci? Culcă-te imediat înapoi.

- Vin cu domniile-voastre.
- Gawaine, culcă-te înapoi. Rochester, ajută-mă să-l bag în pat.
- Ultimul meu frate și-a încălcat jurământul de credință.
- Gawaine...
- Și Lancelot... Ah, Doamne, capul meu!

Stătu în picioare legănându-se șovăielnic în lumina chioară, ținându-și bandajul cu amândouă mâinile, în vreme ce umbra lui se mișca grotesc în jurul prăjinii care susținea cortul.

CAPITOLUL XIII

Anguish din Irlanda visase odată la un vânt care să le doboare toate castelele și orașele – și, după câte se pare, cam asta își pusese în cap și viforul ăsta de-acum. Sufla în jurul castelului Benwick cu toată puterea pedalelor orgii sale. Sunetele pe care le scotea sunau ca o masă informă de mătase ce-ar fi trasă cu toată tăria printre ramurile copacilor, sau ca părul tras prin pieptene; ca niște maldăre de nisip revărsându-se la nesfârșit din cupa unui excavator; ca niște gigantice cearșafuri sfâșiate; ca mii de tobe răpăind într-o bătălie îndepărtată; ca un șarpe nesfârșit răsucindu-se și încolăcindu-se și șerpuind prin vegetația mărunță a lumii alcătuită din copaci și case și castele; ca niște bătrâni oftând și femei țipând și lupi urlând prin fața casei. Viforul şuiera, murmură, gemea, zbârnăia, palpita, bubuia, zumzuia, huruia în coșurile caselor. Și mai ales, suna ca o făptură vie: vreo făptură elementară și monstruoasă, jelindu-și osânda. Era vântul damnațiunii dantești, purtându-și îndrăgostiții și cocorii pierduți; satană ce nu cunoștea pacea de Sabat, trundind și fremătând.

În oceanul de vest hărțuia întinsul mării, ridicând cu ghiotura apa din apă și purtând-o spumă în depărtări. Pe pământul uscat făcea să se încovoie în fața sa toți copacii. Tufișurile de spini, răsucite și strâmbe, care crescuseră câte două din aceeași rădăcină, își izbeau trunchiul unul de celălalt, scoțând scrâșnete jalnice. Pe crengile mușcatoare și biciuitoare ale copacilor, păsările așteptau să treacă greul furtunii, cu capul spre direcția vântului, cu corpurile la orizontală, ghearele lor gingașe prefăcute în ancore. Șoimii pelerini de pe stânci stăteau cu stoicism în bătaia vântului, cu cotleții răvășiți de ploaie și cu penele ude ridicate în vârful capului. Gâștele sălbatice ce-și croiau drum spre adăpostul lor de noapte, în lumina amurgului, de-abia reușeau să facă un metru pe minut împotriva curentului de aer, și țipetele lor ațâțate le erau furate de vânt și duse hăt-depart, așa încât treceau pe lângă tine înainte de a le auzi, deși zburau doar la câteva picioare. Rațele sălbatice și fluierașii, zburând în înaltul cerului, dispăreau înainte de a apare. Rafalele de vânt care răzbăteau pe sub ușile castelului supuneau la mare caznă rogojinile ce fremătau pe pardoseală. Huiau și vuiau în burlanul scârilor în formă de tirbușon, zăngăneau și trânteau obloanele de lemn de la ferestre, scânceau și schelălăiau strident și pătrunzător, trecând printre creneluri, fluturau tapiseriile reci în undiri glaciale și-și căutau drum pe sub gulere, în jos, de-a lungul șirei spinării. Turnurile de piatră se înfiorau sub bătaia lor, tremurând în întregime, de parcă ar fi fost corzile de bas ale unui instrument muzical. Plăcile de ardezie zburau de pe acoperișuri și se făceau praf de pământ, pocnind din vreme în vreme ca niște pușcoace.

Bors și Bleoberis stăteau ghemuiți deasupra unui foc viu, căruia vântul îndârjit părea să-i fi dat proprietatea de a răspândi lumină fără căldură. Chiar și focul părea înghețat, de parcă era pictat. Mintea le era ca tulburată de năpasta văzduhului.

— Dar de ce-au plecat atât de repede? întrebă Bors tânguitor. De când mă știu pe lumea asta n-am auzit sau văzut ca vreun asediu să fie ridicat în felul ăsta. S-au cărat cu toții într-o singură noapte. S-au dus de parcă i-ar fi luat vântul.

— Trebuie să fi primit vreo veste proastă. Probabil că ceva nu merge prea bine în Anglia.

— Mai știi...

— Dacă s-ar fi hotărât să-l ierte pe Lancelot, atunci ar fi trimis un mesaj.

— Mă rog, dar tare mi se par toate aiurea; auzi dumneata, să ridici pânzele și s-o pornești cu toată flota cât ai zice pește, fără să-ți anunți dușmanul!

— Ce crezi, o fi fost vreo revoltă în Cornwall, sau în Țara Galilor, sau în Irlanda?

— Întotdeauna au avut ei de furcă cu Cei-Vechi, constată cu indiferență Bleoberis.

— Da' nu prea-mi vine mie să cred că-i vorba de-o revoltă. Eu zic mai curând c-o fi dat boala pe neașteptate în Rege, și-atunci au trebuit să-l ducă degrabă acasă. Sau poate c-o fi picat năpasta pe Gawaine. Știi, lovitura aia zdravănă de i-a dat-o Lancelot a doua oară, poate că i-o fi străpuns țeasta și l-o fi tulburat pe la creieri?

— Poate.

Bors mai ațâță focul.

— Auzi, s-o șteargă așa, fără o vorbă.

— De ce nu face Lancelot nimica?

— Păi ce vrei să facă?

— Habar n-am.

— Regele l-a surghiunit.

— Da.

— Păi atuncea, ce vrei să mai facă? Nu mai e nimic de făcut.

— Oricum ar sta lucrurile, spuse Bleoberis, parcă-parcă aş vrea totuși să facă ceva.

O ușă se deschise cu zgomot în fundul scărilor turnului. Tapiseriile se învântejiră, rogojinile se ridicară, focul se îneacă în fum și vocea lui Lancelot învăluită de pala de vânt, strigă:

— Bors! Bleoberis! Demaris!

— Aici! Prezent!

— Unde?

— Aici sus.

Pe când ușa depărtată se închise, în cameră se așternu din nou liniștea și pacea. Rogojinile se lăsară din nou pe podele, și pașii lui Lancelot răsunară clar pe treptele de piatră, acolo unde înainte de-abia i se auzise strigătul. Intră în cameră în mare grabă, ducând în mână o scrisoare.

— Bors, Bleoberis. Vă căutam.

Amândoi se ridicară în picioare.

— A venit o scrisoare din Anglia. Curierii au fost duși de vânt în sus pe coastă, cam la cinci mile de-aici. Haide, că trebuie să plecăm imediat.

— În Anglia?

— Da, da. În Anglia, bineînțeles. I-am spus lui Lionel să se ocupe de treburile transportului, iar tu, Bors, vreau să ai grijă de furaje. Va trebui să așteptăm să se mai domolească vijelia.

— De ce plecăm? Întrebă Bors

— S-ar cuveni să ne spui și nouă veștile...

— Veștile? făcu el nedeslușit. N-am acum timp de asta. O să vă spun în barcă. Poftim, citiți scrisoarea.

I-o întinse lui Bors, și plecă înainte ca ei să fi putut a-i răspunde.

— Ei poftim!

— Citește, ce spune?

— Păi nici măcar nu știu de la cine e.

— Poate că zice acolo în scrisoare.

Lancelot apărui, înainte ca ei să-și fi extins cercetările mai departe de data scrisorii.

— Bleoberis, spuse el, am uitat. Vreau să ai grijă de cai. Ei, hai, dă-mi scrisoarea. Dacă o să începeți amândoi acum s-o buchisiți, păi atunci o să dureze toată noaptea.

— Ce zice?

— Cele mai multe vești au venit prin curier. Se pare că Mordred s-a revoltat împotriva lui Arthur, s-a proclamat Conducător al Angliei și a cerut-o pe Guenever de nevastă.

— E măritată, protestă Bleoberis.

— Păi de asta s-a și terminat cu asediul. Apoi, după câte se vede, Mordred a ridicat o armată în Kent, ca să se opună debarcării Regelui. Făcuse publică știrea că Arthur îi murit. Și acum o asediază pe Regină în Turnul Londrei, și folosește tunul.

— Tunul!

— L-a întâlnit pe Arthur la Dover și a pornit o bătălie ca să împiedice debarcarea. A fost o luptă grozavă jumătate pe mare și jumătate pe uscat, dar Regele a câștigat. Așa că a ajuns pe pământ.

— Cine-a scris scrisoarea?

Lancelot se așează deodată pe un scaun.

— E de la Gawaine, de la sărmanul Gawaine! Acum e mort.

— Mort!

— Păi atunci cum mai poate să scrie... începui Bleoberis.

— E o scrisoare înspăimântătoare. Gawaine a fost un om de treabă. Voi toți care m-ați silit să mă lupt cu el, n-ați fost în stare să vedeți ce suflet avea în el.

— Citește-o, propuse Bors cu nerăbdare.

— Se pare că lovitura ceea pe care i-am dat-o în creștetul capului a fost periculoasă. N-ar fi trebuit niciodată s-o pornească la drum în starea în care era. Dar se simțea singur și ca vai de capul lui și fusese trădat. Ultimul lui frate s-a dovedit a fi un trădător. A stăruit să se întoarcă și el să-l ajute pe Rege – și, în timpul debarcării, a încercat să dea și el o lovitură. Din nefericire, dușmanii l-au pocnit tocmai peste rana cea veche, și a murit din pricina ei câteva ore mai târziu.

— Mă rog, da' nu văd ce te supără pe tine toată istoria asta.

— Ascultați scrisoarea.

Lancelot se duse cu ea la fereastră și rămase tăcut, examinând scrisul. Avea ceva înduioșător în felul în care erau întocmite literele, scrisul fiind atât de diferit de autorul lui. Gawaine nu prea era omul la care să te gândești că s-ar pricepe la scris. Ba chiar ar fi părut mai natural să fi fost analfabet, ca cei mai mulți dintre ceilalți. Și totuși poftim, în loc de scrisul gotic ascuțit, care se folosea atunci, în fața ochilor lui Lancelot se întindeau rândurile ordonate de minuscule litere galeze, la fel de ordonate și rotunde și micuțe ca atunci când le învățase de la vreun sfânt de demult în întunecatul Dunlothian. Scrisese atât de rar de atunci, încât meșteșugul caligrafiei își păstrase frumusețea. Era o mână de fată bătrână ori de băiat de modă veche, stând cu picioarele îndoite în jurul unui scăunel și scoțându-și limba afară printre dinți, din cauza atenției cu care scria. Purtase toată această precizie inocentă, acele rotocoale și codițe grațios de demodate, de-a lungul mizeriei și pasiunii, până la adânci bătrâneți. Părea ca și cum din armura neagră ar fi ieșit deodată premiantul clasei: un băiețel nevinovat cu muci strălucindu-i în vârful nasului înroșit, cu picioarele goale cu degetele vinete de frig, cu un cârlig de pescuit în ghemul de morcovi subțirei care-i erau degetele.

„Către Domnia-Sa Sir Lancelot, floarea nobililor cavaleri ce i-am văzut au am auzit dinspre dânșii în zilele ce-mi fură dăruite de Domnul; Io, Sir Gawaine, din Lot, Regele Orkney-ului și nepot după soră nobilului Rege Arthur, îți trimit domniei-tale aceste salutări, după cum adevăresc mai jos cu propria-mi mână.

Și vreau a spune ca toată lumea să cunoască cum că Io, Sir Gawaine, Cavaler al Mesei Rotunde, căutatu-mi-am moartea din mâinile Domniei-Tale – și nu prin vrednicia ori voința Domniei-Tale, ci a mea fu ispita. Drept care cu stăruință și prea-plecată umilință mă rog Domniei-Tale grabnic să te întorci pe astă glie și să vezi de mormântul meu și, de-i cu puțință, să te rogi o rugăciune la Domnul întru pacea și hodina sufletului meu.

Și tocmai în ziua în care-ți scriu acest zăpis, să știi că fost-am lovit de moarte în aceeași vătămătură, carele am primit-o de la mâna Domniei-Tale, Sir Lancelot, – căci de un bărbat mai nobil nici că se putea să fiu lovit.

Și deopotrivă, Sir Lancelot, te mai rog pe Domnia-ta, întru dragostea ce ne-a legat odinioară...”

Lancelot se opri din citit și aruncă scrisoarea pe masă.

— Poftim, asta e, spuse el, nu mai pot să mai citesc. Mă îndeamnă să viu de grabă, să-l ajut pe Rege împotriva fratelui său: ultima lui rubedenie. Gawaine își iubea familia, Bors dragă, și uite că până la urmă n-a mai rămas niciunul dintr-ai lui. Cu toate astea, mi-a scris ca să mă ierte. Ba a mai și spus că totul nu s-a întâmplat decât din pricina lui. Numai Dumnezeu știe ce frate bun a fost.

— Și cu Regele ce se cuvine să facem?

— Trebuie să ajungem în Anglia cât mai repede. Mordred s-a retras la Canterbury, unde-o să se dea o nouă bătălie. Cine știe, poate că acum s-a și

terminat. Curierii au fost întârziați de furtună. Totul depinde de cât de repede putem ajunge.

Bleoberis spuse:

— Mă duc să văd de cai. Când pornim?

— Măine. Diseară. Acum. Cum stă vântul. Zorește-te!

— Bine.

— Și tu, Bors, furajul.

— Da.

Lancelot îl urmă pe Bleoberis până la scări, dar se întoarse chiar în ușă.

— Regina asediată, făcu el. Trebuie s-o eliberăm!

— Da.

Bors, lăsat singur cu vântul șuierător, culese scrisoarea de pe masă plin de curiozitate. O înclină în lumina din ce în ce mai slabă, admirând *g*-ul care semăna cu un *z*, *b*-ul buclat, și *t*-ul curbat, ca lama plugului. Fiecare rând ordonat era ca brazda pe care o lasă aceasta în urmă și la fel de dulce ca pământul reavăn. Dar spre sfârșit, brazda devenea șovăielnică. Întoarse scrisoarea, privind semnătura cafenie. Buchisi sfârșitul epistolei – bătând din buze, în vreme ce rogojinile loveau mărunț podelele și fumul răbufnea și vântul vuia.

„...și în astă-zi fu scrisă scrisoarea mea, ci numai cu două ceasuri și jumătate înainte de moartea mea, scrisă cu a mea proprie mână, și tot așa iscălită mai gios cu parte din sângele inimii mele.

Gawaine de Orkney.”

Numele îl citi în încheiere de două ori și clănțăni din dinți.

— Gawaine, bag de seamă, spuse el cu voce tare, dar nu prea sigur de el, eu zic că în Nord l-or fi pronunțând Chuchullain. Nu poți niciodată să fii sigur cu limbile astea vechi.

Puse apoi jos scrisoarea, se duse spre fereastra ce lăsa să se vadă un peisaj dezolant și începu să îngâne o melodie pe nume: „Negură, negură pe dealuri”, ale cărei cuvinte s-au pierdut pentru noi în vâltoarea timpurilor. Cine știe, poate c-or fi fost ca astea de-acum, moderne, care spun că:

*„Și sângele încă mi-e vârtos și inima în Highland
Și visurile ne leagă în minunatele Hebride.”*

CAPITOLUL XIV

Același vânt de jale fluiera și-n jurul cortului Regelui la Salisbury. Înăuntru domnea un calm deplin pe lângă stihiiile dezlănțuite de-afară. Era un interior somptuos, poate din cauza tapisereiilor – și Uriah era acolo, încă în poziția aceea din clipa morții, când era desfăcut în două de spadă ca un unghi de o bisectoare – sau poate din cauza sofalei așternută cu blănuri grele, sau a lumânărilor scânteietoare. Era un adevărat cort imperial. Armura Regelui strălucea posomorât pe un rastel în fundul cortului.

Un șoim prost-crescut, supus viciului de a slobozi țipete ascuțite, stătea neclintit pe un leaț ca de papagal, purtându-și gluga și meditând la vreun coșmar ancestral. Un ogar, alb ca fildeșul, ghemuit cu labelle sub el, cu coada curbată într-o seceră osoasă, așa cum fac toți ogarii, îl privea pe bătrân cu ochi umezi și blânzi de câprioară, plini de milă. O minunată tablă de șah smălțuită, cu piese din cristal și jasp era așezată în poziția de șah-mat lângă pat. Pretutindeni erau risipite hârtii. Acopereau masa diacului, pupitrul la care se citeau documentele, scaunele – hârtii plictisitoare privind cârmuirea, asupra căreia încă se mai stăruia cu vitejie; documente legale, care cuprindeau tot felul de legi care trebuiau introduse în cod; de intențență și armament și ordine de zi. Un ditamai ceaslov stătea deschis în locul unde se scrisese despre un anume „William ot Lane, mișel nelegiuit”, care fusese condamnat să fie spânzurat, *suspendatur*, pentru vina de a fi prădat la drumul mare. Pe margine, cu scrierea ordonată a diacului, se putea citi laconicul epitaf „*susp.*”, potrivit cu atmosfera de tragedie. Acoperind pupitrul de citit, se înălțau vrafuri fără de sfârșii de petiții și „lăcrimații”, toate adnotate cu rezoluția și semnătura regală. Pe acelea pe care Regele le aprobase, scrisese cu trudă: „*Le roif le veult*”. Regele o vrea. Petițiile respinse erau marcate cu subterfugiul politicoș folosit întotdeauna de monarhie: „*Le Roy s'advisera*”. Regele se va consulta. Pupitrul de citit și jilțul erau amândouă dintr-o bucată, și-l puteai vedea acolo chiar pe Maria-sa Regele, cu capul prăbușit pe pupitru. Capul îi zăcea între hârtii, răvășindu-le. Arăta de parcă era mort – și nici nu mai avea mult.

Arthur era epuizat. Fusese zdrobit de cele două bătălii pe care le purtase până acum, cea de la Dover și cealaltă la Barham Down. Nevastă-sa era prizonieră. Cel mai vechi prieten al lui era surghiunit. Fiu-său încerca să-l ucidă. Gawaine era mort și îngropat. Masa lui Rotundă se spulberase. Țara îi era în război. Și totuși încă ar mai fi putut înfrunta în vreun fel toate lucrurile astea, dacă nu ar fi fost distrusă însăși dogma fundamentală a inimii și minții sale. Cu multă vreme în urmă, când aceea minte și inimă ale unui băiețel sprinten pe nume Art – atunci, demult, fusese învățat de mărinimia întruchipată într-un moșneag ce-și tremura barba albă. Fusese deprins de Merlyn să creadă că omul era un animal care poate fi făcut mai bun; că, una peste alta, omul era o ființă mai degrabă cumsecade decât rea; că merita să încerci să faci bine; că n-ar exista un asemenea lucru cum ar fi păcatul originar. Fusese lucrat ca o armă pentru folosul omului, pornindu-se de la presupunerea că oamenii sunt buni. Fusese educat, de acel bătrân dascăl ce se

amăgea pe sine, să fie un fel de Pasteur sau Curie sau un descoperitor plin de răbdare al insulinei. Misiunea pentru care fusese destinat era aceea de a lupta împotriva Forței, boala mintală a umanității. Masa lui, ideea lui despre Cavalerism, Sfânta Cupă, devotamentul lui pentru Justiție – toate acestea însemnaseră doar pași în direcția efortului pentru care fusese îndrumat. Era ca omul de știință, care ar fi urmărit toată viața lui să descopere secretul cancerului. O asemenea viață ar fi putut – până la sfârșit – să-i facă pe oameni mai fericiți. Dar toată construcția ei depindea de o primă condiție: aceea ca omul să fie bun.

Aruându-și acum privirea înapoi spre faptele vieții lui, i se părea că tot timpul nu făcuse altceva decât să se zbată ca să stăvilească un torent, care, de fiecare dată când reușea să-l oprească, rupea zăgazul în altă parte, și-atunci iar trebuia s-o ia de la capăt. Era curentul acelei „*Force Majeure*”. În timpul primelor zile dinaintea căsătoriei lui, încercase să răspundă puterii cu putere – în bătăliile sale împotriva Confederației Gaelice – numai ca să-și dea seama, până la urmă, că două rele nu făceau un lucru bun. Dar reușise să zdrobească odată pentru totdeauna visul feudal al războiului. Apoi, cu Masa lui Rotundă, încercase să înhame Tirania la forme mai blânde, așa încât să-i poată utiliza puterea în scopuri folositoare. Trimisese pe oamenii forței în lumea largă, ca să-i scape pe cei asupriți și să îndrepte răul – să doboare puterea individuală a baronilor, la fel cum doborâse ei puterea regilor. Așa și făcură – până ce, în cursul timpului, scopurile fuseseră atinse, dar forța rămase nedomolită în mâinile sale. Atunci căutase o nouă cale și își trimisese cavalerii să vadă de treburile lui Dumnezeu, în căutarea Sfintei Cupe. Dar și încercarea aceasta fusese un eșec, fiindcă cei care izbândiseră în Expediția lor deveniseră perfecți și deci pierduți pentru lume, în vreme ce ceilalți care nu izbândiseră, se întoarseră curând cu nimic mai buni ca înainte. În cele din urmă, căutase să facă de fapt o hartă a forței, astfel încât să o lege de mâini și de picioare prin justiție. Încercase să introducă în cod culpa proastei întrebuintări a forței de către indivizi, astfel încât s-o limiteze, opunându-le justiția impersonală a statului. Fusese gata să-și jertfească soția și pe cel mai bun prieten impersonalității Justiției. Și atunci, chiar când puterea individuală părea să fi fost învinsă, Principiul Forței apăruse din nou pe la spate, într-o altă formă – în aceea a puterii colective, a ferocității de șleahță, a numeroaselor armate care nu se supuneau legilor individuale. Îngrădise puterea unităților singulare, numai ca să-și dea seama apoi că fusese preluată într-o formă mai cumplită, de mulțime. Învinșese crima, ca să fie acum confruntat cu războiul. Pentru asta nu mai existau legi.

Războaiele zilelor sale de tinerețe, acelea împotriva lui Lot și a Dictatorului Romei, fuseseră simple bătălii ca să răstoarne convenția feudală a modului de a purta război ca un fel de vânătoare de vulpi, sau ca un joc de poker, în care miza erau banii de răscumpărare. Ca să termine odată pentru totdeauna cu ideea asta, introdusese ideea de război total. Și acum, la bătrânețe, acest război total se întorsese ca să se aciuiască pe pământurile țării sale sub forma de ură totală, ca cea mai modernă dintre formele războiului.

Acum, cu fruntea sprijinită de hârtii și cu ochii închiși, Regele încerca să nu se gândească la nimic. Fiindcă, dacă exista un asemenea lucru ca păcatul originar, dacă omul în toate acțiunile sale era un mișel, dacă Biblia avea dreptate să spună că inima oamenilor era mai ales mincinoasă și ticăloasă fără speranță, atunci însemna că scopul vieții sale fusese irosit în van. Cavalerismul și Justiția deveneau niște iluzii de copil, dacă trunchiul pe care încercase să le altoiască avea să fie Haidamacul, avea să fie *Homo ferox*¹³⁷, în loc de *Homo Sapiens*.

În spatele gândului acestuia, mai sălășluia unul încă și mai cumplit, pe care nici măcar nu îndrăznea să-l sesizeze. Poate că omul nu era nici bun nici rău, ci era doar o mașină într-un univers nesimțitor – curajul lui nu era altceva decât un reflex la pericol, ca tresărirea automată la înțepătura acului. Poate că nu existau virtuți, dacă nu cumva și săritura omului înțepat cu acul nu era și ea o virtute și umanitatea nu era decât un măgar fără judecată, ce trăgea automat, atras de morcovul dragostei la moara fără sens a reproducerii. Poate că Puterea era o lege a Naturii, necesară pentru a-i menține apți pe supraviețuitori. Poate că și el avea nevoie de ea.

Dar nu mai putea ține piept vălmășagului de gânduri. Simțea de parcă i s-ar fi atrofiat ceva între ochi, acolo unde se prinde baza nasului de craniu. Nu putea dormi. Avea coșmaruri. Măine urma să aibă loc bătălia finală. Și între timp mai erau toate hârtiile astea de citit și de semnat. Dar nu putea nici să le citească, nici să le semneze. Nu putea nici măcar să-și ridice fruntea de pe pupitru.

De ce se luptă oamenii?

Bătrânul fusese dintotdeauna un gânditor sânguinos, niciodată unul inspirat. Acum, creierul lui epuizat aluneca treptat în cercurile lui obișnuite: cărările bătătorite, ca acelea ale măgărușului, care trage la roata de moară, cărările pe care se târâse de mii de ori în zadar.

Era oare vina conducătorilor ticăloșiți care duceau mulțimile inocente la măcel sau, dimpotrivă, gloata ticăloasă era cea care-și alegea conducătorii după pofa inimii ei murdare? La suprafață, nu prea părea posibil ca un conducător să poată sili un milion de Englezi să facă ceva împotriva voinței lor. Dacă, de pildă, lui Mordred i-ar fi venit ideea să-i facă pe Englezi să poarte rochii sau să stea în cap, atunci cu siguranță că nu s-ar fi alăturat partidului lui – oricât de viclene sau inteligente sau convingătoare sau chiar îngrozitoare ar fi fost argumentele lui. Atunci, înseamnă că un conducător trebuie neapărat să ofere ceva care să-i atragă pe cei pe care-i conduce? Poate că el nu face nimic altceva decât să dea cu umărul într-o construcție care sta să cadă și care oricum s-ar fi prăbușit de la sine, chiar dacă n-ar mai fi lovit-o? Dacă toate acestea sunt adevărate, atunci războaiele nu erau calamități în care nevinovații plini de bunăvoință se găseau împinși de conducători răi. Deveneau atunci niște mișcări speculative, mai profunde, mai subtile la origine. Și, pe drept cuvânt, nu prea credea că el sau Mordred și-ar fi dus țara la pierzanie. Dacă ar fi fost așa de ușor să-ți duci țara într-o direcție sau alta, de parcă ar fi o purcică legată cu o sfoară, atunci de ce mă rog nu reușise el să o ducă

---

¹³⁷ Omul feroce (lat.).

pe tărâmul cavalerismului, într-o dreptate și pace? Că doar, slavă Domnului, încercase o viață întreagă.

Și-apoi iarăși – acesta era cel de-al doilea cerc al gândirii lui, ca în Infernul dantesc – dacă nici el și nici Mordred nu pusese nenorocirea în mișcare, atunci cine fusese pricina? Și unde-și găsea în general originea însăși esența războiului? Fiindcă oricare război părea să fie atât de adânc înrădăcinat în războaiele care l-au precedat. Mordred te ducea înapoi la Morgause, Morgause la Uther Pendragon, Uther la înaintașii lui. Era ca și cum Cain l-ar fi ucis pe Abel, răpindu-i țara, după care oamenii lui Abel ar fi căutat din nou să-și recâștige fără încetare averea pierdută. Omenirea mersese mai departe, își continuase traiul nevrednic, epocă după epocă, răzbuinând răul prin rău, sângele vărsat cu alt sânge vărsat. Nimeni nu ieșea în câștig de pe urma faptelor acestora, fiindcă amândouă taberele suferiseră întotdeauna și totuși nu exista nicio ieșire. Războiul actual putea fi pus pe seama lui Mordred, sau a lui însuși. Dar mai era totuși datorat și unui milion de Haidamaci, lui Lancelot, lui Guenever, lui Gawaine; era vina tuturor. Cei care trăiseră după legile spadei, erau siliți să moară de ea. Era ca și cum totul ar fi fost sortit să iasă prost atâta vreme cât omul refuza să uite trecutul. Nedreptățile lui Uther și ale lui Cain erau rele care ar fi putut fi îndreptate numai prin miracolul uitării.

Surori, mame, bunici; totul era înrădăcinat în trecut! Acțiuni de orice fel ale unei generații puteau să aibă consecințe incalculabile asupra alteia, așa că până și un strănut era ca o pietricică aruncată într-o baltă, care isca unde ce ajungeau cine știe la ce maluri îndepărtate. După câte se părea, singura speranță ar fi fost să nu acționezi deloc, să nu tragi spada cu nici un preț, să stai liniștit, să nu te bagi în nimic, ca o pietricică nearuncată. Dar asta era prea groaznic.

Ce era Drept, și ce era Rău? Ce deosebea Acțiunea de Inacțiune? „Dacă m-ar pune cineva să aleg și să mai fi iarăși tânăr, gândi bătrânul Rege, atunci m-aș îngropa de viu într-o mănăstire, de teamă ca nu cumva să fac ceva care să ducă la Durere...”

Binecuvântarea uitării: asta era cel mai important. Dacă tot ce-ar face un om, sau tot ce-ar fi făcut părintele lui, nu era decât un șir nesfârșit de Acțiuni menite să aducă vărsarea de sânge, atunci nu mai rămânea decât un singur lucru: trecutul trebuie să fie șters cu buretele și toate lucrurile trebuie luate de la început.

Gândurile bătrânului își croiau drum cu trudă. Nu-l duceau nicăieri; se întorceau înapoi și făceau același drum de două ori; și totuși, era atât de obișnuit cu ele, încât nu se putea opri. Și intra apoi într-un alt cerc.

Poate că principala cauză a războiului era proprietatea, așa cum spusese John Ball, comunistul. „Și lucrurile nici n-au mers bine în Anglittera, declarase el, și nici că vor merge, câtă vreme n-or fi toate cele de-a valma, și pân-ce n-or mai fi domni și nici șerbi.”

Poate că războaiele au fost purtate întotdeauna fiindcă oamenii spun: regatul meu, nevasta mea, iubitul meu, proprietatea mea. De fapt, așa gândeau în sinea lor el și Lancelot și toți ceilalți. Cine știe, poate că atâta vreme cât oamenii or să încerce să stăpânească lucrurile separat unul de celălalt, tot atâta vreme o să existe și războiul. Lupul flămând o să atace întotdeauna renul cel gras, săracul va încerca

întotdeauna să-l năruie pe bancher, servul se va ridica întotdeauna să facă revoluții împotriva stăpânilor, și națiunea săracă-lipită va lupta împotriva celei bogate. Poate că războaiele se purtau numai între cei care aveau și cei ce nu aveau. Nenorocirea era că nu puteai niciodată să definești ce înseamnă să „ai”. Un cavaler înveșmântat într-o armură de argint se va numi de îndată că este un depozat atunci când va întâlni un altul în aur.

„Dar hai să zicem, gândi el, hai să zicem măcar o clipă că «a avea», oricum ar fi definită această stare, este cheia problemei. Eu am, și Mordred nu are. Dar protestă în sinea lui, contrazicându-se: bine, totuși nu-i drept să pun problema în felul ăsta, de parcă Mordred sau eu am fi cei care au stârnit furtuna. Fiindcă, zău așa, ce suntem noi altceva decât niște embleme pentru forțele complexe care par să fie împinse înainte de un impuls nevăzut. Parcă ar fi un impuls chiar în structura intimă a societății. Mordred este îndemnat acum la luptă aproape fără să mai poată să se oprească, de un puhoi de oameni, prea mulți ca să mai poți să-i numeri pe toți. Apoi sunt oamenii care cred în John Ball, afirmând că sunt cu toții egali, sau oamenii care văd în orice revoltă o șansă de a-și instaura propria lor putere. Este o întâlnire de forțe între cei Avuți și cei Depozitați, o nebunească ciocnire între trupuri omenești, nu între conducători. Dar hai să trecem și peste asta. Hai să admitem vaga idee că războiul se datorează «posesiei» în general. În acest caz, singurul lucru cu judecată ar fi să refuzi să ai ceva. De fapt, așa cum a arătat de câteva ori Rochester, acesta era și sfatul Domnului. A fost bogătaşul amenințat cu urechea acului, au mai fost și acei zarafi.

Dacă așa ar sta lucrurile, păi atunci n-ar fi decât o problemă de împărțire a proprietății ca atare. N-ar fi decât o problemă de a împărți totul – chiar și gândurile, viețile. Dumnezeu spusese oamenilor că vor trebui să înceteze să trăiască ca indivizi. Vor trebui să intre în șuvoiul vieții, ca un strop care cade într-un râu. Domnul spusese că numai oamenii, ei înșiși, erau aceia care puteau să renunțe la personalitățile, la eul lor gelos, la individualitatea lor neînsemnată de fericire și măhnire, care va muri în pace și va intra în hora celor mulți. Acela ce dorea să-și împlinească viața era îndemnat s-o piardă mai întâi.”

Și totuși sălășluia ceva în bătrânul cap nins de ani, ceva ce nu putea accepta punctul de vedere dumnezeiesc. Nu-i vorbă, era clar că poți vindeca un cancer al uterului dacă extirpi de la început uterul.

Remediile totale și severe pot înlătura orice – inclusiv viața. Povețele ideale, pe care nimeni nu e făcut să le urmeze, nu sunt cu adevărat de niciun folos. Căci ce rost are să povățuiești din cer pământul?

Și iată că acum se așternea în fața lui un alt cerc prea-bine cunoscut. Poate că războiul se datora fricii: fricii de incertitudine, de posibilitatea de a avea încredere în semenul tău. Dacă nu există adevăr, și dacă oamenii nu spun adevărul, atunci înseamnă că există întotdeauna un pericol în afara individului propriu-zis. Ție, ție însuși puteai să-ți spui adevărul, dar ce siguranță poți avea că vecinul tău va fi sincer cu tine? Această incertitudine trebuie să sfârșească prin a face din vecin un adevărat pericol al existenței tale. Asta ar fi fost, în orice caz, explicația lui Lancelot

privind războiul. El căpătase obiceiul să spună că cel mai de preț avut al omului era Cuvântul lui. Săracu' Lancelot, și tocmai el își încălcase cuvântul: mă rog, dar oricum ar fi, puțini oameni existaseră pe lumea asta care să aibă un Cuvânt ca Lance.

Poate că războaiele se iscau fiindcă națiunile nu aveau încredere în Cuvânt. Le era teamă, și atunci n-aveau de ales decât lupta. Națiunile sunt ca oamenii – au simțăminte de inferioritate, sau de superioritate, sau de răzbunare, sau de teamă. Nu este nicio greșeală să personifici națiunile.

Suspiciune și teamă; spirit de posesiune și lăcomie; resentiment pentru nedreptatea ancestrală; toate acestea păreau să facă parte din flacăra care aprinde războiul. Și totuși nu ele erau soluția. Bătrânul nu o putea găsi pe cea adevărată. Era prea bătrân și obosit și nenorocit ca să poată gândi constructiv. Ce era el sărmanul? Doar un om care nu voise să facă decât bine, care fusese îmboldit spre acest efort de gândire de un necromant excentric, cu o deosebită slăbiciune pentru umanitate. Justiția fusese ultima lui încercare – să nu facă nimic care n-ar fi drept. Dar totul s-a terminat cu un eșec. Se dovedise prea greu, chinuitor de greu, să facă ce-și pusese în cap. Și-acum era sfârșit.

Arthur dovedi că totuși nu era sfârșit cu totul, ridicându-și capul de pe masă. În inima lui era ceva invincibil, o trăsătură de măreție în simplitate. Se ridică în picioare, drept ca un flăcău, și întinse mâna după clopoțelul de fier.

— Paj, spuse el, pe când băiețelul intră tropăind în încăpere, frecându-se la ochi.

— Doamne!

Regele se uită la el. Chiar și în agonia ultimelor sale clipe, mai era în stare să-i bage în seamă pe ceilalți, în special dacă erau tineri, fără experiență sau oameni de bună-cuviință. Atunci când, în cortul său, îi alinase durerile trupului și sunetului lui Gawaine, el era cel care ar fi avut mai multă nevoie de alinare.

— Dragul, sărmanul meu băiețel, spuse el. La ora asta se cuvenea să fii în pat.

Îl observă pe băiat cu o atenție încordată, ce-i intrase în obicei. Trecuse multă vreme de când nu mai văzuse inocența și certitudinea tinereții.

— Ascultă, spuse el, vrei să fii bun și să duci biletul ăsta episcopului? Dacă doarme, nu-l mai trezi.

— Da, Măria-ta.

— Mulțumesc.

Pe când sprintena făptură se îndepărta, strigă după el.

— Ei, paj!

— Măria-ta?

— Cum îți spune?

— Tom, Măria-ta, răspunse băiețelul politico.

— De unde ești?

— De lângă Warwick, Măria-ta.

— De lângă Warwick.

Bătrânul părea să încerce să-și imagineze locul, de parcă ar fi un Paradis terestru, sau o țară descrisă de Mandeville.

— Dintr-un loc pe nume Newbold Revell. E frumos pe la noi.

— Câți ani ai?

— Păi în noiembrie împlinesc treisprezece ani, Măria-ta.

— Și te-am ținut treaz toată noaptea?

— Nu, Măria-ta. Am dormit buștean pe o șa din sală.

— Tom din Newbold Revell, spuse el cu uimire. După câte se pare, am băgat o mulțime de lume în povestea noastră. Ia spune-mi, Tom, ce intenționezi să faci mâine?

— O să mă lupt, Doamne. Am un arc bun.

— Și vrei să omori oameni cu arcul ăsta?

— Da, Maria-ta. Ba chiar mulți, după câte trag nădejde.

— Dar dacă ar fi să te-omoare ei pe tine, ce-ai zice?

— Păi atuncea am să fiu mort, Măria-ta.

— Vasăzică așa.

— Să iau acum scrisoarea?

— Așteaptă o clipă. Vreau să vorbesc cu cineva, numai că mi-e mintea tulbure.

— Vreți să vă aduc un pahar cu vin?

— Nu, Tom. Așază-te și încearcă să ascuți cu luare-aminte. Uile, dă la o parte piesele alea de șah de pe scăunel. Ia zi, pricepi lucrurile când ți se spun?

— Da, Măria-ta. Sunt grozav de bun la pricepeală.

— Ai putea să pricepi dacă ți-aș cere să nu te lupți mâine?

— Aș vrea sa lupt, spuse băiatul cu dârzenie.

— Toată lumea vrea să se lupte, Tom, dar nimeni nu știe de ce. Ce-ai zice dacă ți-aș cere să nu lupți, ca o favoare specială făcută Regelui? Ai face așa ceva?

— Aș face ce mi s-ar spune.

— Ascultă, atunci. Stai jos un minut și-am să-ți spun o poveste. Sunt un om foarte bătrân, Tom, și tu ești tânăr. Când vei fi bătrân, vei putea să povestești ceea ce ți-am spus astă-noapte, și asta și vreau să faci. Îmi înțelegi voia?

— Da, Măria-ta. Așa cred.

— Ei, uită-te cum stau lucrurile. A fost odată un Rege, pe nume Regele Arthur. Țăsta-s eu. Când s-a urcat pe tronul Angliei, a găsit o țară în care toți regii și baronii se luptau unii împotriva altora ca nebunii și, cum își puteau permite să lupte în costume scumpe de armură, nu exista în mod practic nimic care putea să-i oprească să facă tot ce le trăsnea prin cap. Și făceau o mulțime de lucruri rele, fiindcă trăiau prin forță. Și uite că Regele nostru avu o idee, și anume că forța se cuvenea folosită, dacă până la urmă tot trebuia s-o folosești, în favoarea Dreptății și nu pentru sine. Bagă asta la cap, măi băiete. S-a gândit că dacă ar putea să-i pună pe baroni să lupte pentru adevăr și să ajute pe cei slabi, și să îndrepte toate relele, atunci poate că lupta lor n-ar mai fi la urma urmelor un lucru chiar așa de rău, cum era pe vremuri. Așa că i-a adunat pe toți cei pe care-i știa că sunt cinstiți și credincioși, și i-a îmbrăcat în armură, și i-a făcut cavaleri, și i-a învățat ideea lui, și i-a așezat pe toți la o Masă Rotundă. Erau o sută și cincizeci în zilele fericite, și Regele Arthur își iubea Masa din toată inima. Era mai mândru de ea, decât era de propria lui soață iubită și,

vreme de mulți ani de zile, noii lui cavaleri călătoreau de colo-colo, ucigând căpcăuni și salvând domnițe și scăpând sărmani prizonieri și încercând să facă dreptate pe lumea asta. Asta a fost ideea Regelui nostru.

— Eu zic c-a fost o idee bună, Măria-ta.

— A fost, sau ba, Dumnezeu știe.

— Și ce s-a întâmplat cu Regele până la urmă? Întrebă copilul, când povestea părea să fi secăt.

— Pentru oarecare pricină, lucrurile meraseră prost. Masa Rotundă s-a dezbinat și a început un război îndârjit și toți au fost uciși.

Băiatul îl întrerupse plin de încredere.

— Ba nu, spuse el, nu toți. Regele a câștigat. O să câștigăm.

Arthur zâmbi nedecis și clătină din cap. Nu voia nimic altceva decât adevărul.

— Toți au fost uciși, repetă el, toți, în afară de un anumit paj. Știu eu despre ce vorbesc.

— Măria-ta?

— Pajul acela purta numele de Tom din Newbold Revell de lângă Warwick. Și bătrânul Rege îl expedie de-acolo înainte de bătălie, sub pedeapsa de cumplită dizgrație. Vezi tu, Regele voia să mai rămână cineva în viață care să-și amintească de celebra lui idee. Tare mult dorea ca Tom să se întoarcă la Newbold Revell, unde să se facă om mare și să-și trăiască viața în pacea din Warwickshire – și mai voia ca el să spună tuturor care ar vrea să-l asculte despre vechea idee, pe care amândoi o crezuseră cândva că a fost de folos. Ei, ce crezi, Thomas, ai putea să faci asta ca să-l mulțumești pe Regele tău?

Copilul răspunse, cu ochii puri ai adevărului absolut:

— Aș face orice pentru Regele Arthur.

— Bravo, ești un flăcău de ispravă. Și acum ascultă, dragule. Nu care cumva să-i încurci pe toți oamenii ăștia legendari. Eu sunt cel care-ți spun despre ideea mea. Eu sunt cel care îți poruncesc să pornești călare spre Warwickshire de îndată și să nu mai lupți deloc cu arcul tău mâine. Ei, înțelegeți toate astea?

— Da, Rege Arthur.

— Și-mi promiți c-o să ai după aceea grijă de tine? Vei încerca să-ți amintești că ești un fel de recipient care trebuie să poarte mai departe ideea, acum, când lucrurile merg rău, și că întreaga speranță depinde numai de faptul ca tu să rămâi în viață?

— Așa am să fac!

— Parcă mi se pare că sunt cam egoist să te folosesc în felul ăsta.

— E o onoare pentru sărmanul paj al domniei-tale, bunul meu stăpân.

— Thomas, ideea mea cu cavalerii aceia a fost un fel de lumânare, ca una dintre acestea de-aici. Am purtat-o ani de zile, ținând mâna pavăză tot timpul ca s-o feresc de vânt. Deseori a pâlpâit, gata să se stingă. Acum, acum îți dau ție lumânarea – n-ai s-o lași să se stingă, nu-i așa?

— Fii fără grijă, Măria-ta. O să ardă mereu.

— Bunul Tom. Cel ce-aduce lumina. Câți ani ziceai că ai?

— Aproape treisprezece.

— Poate încă șazeci de ani, atunci. O jumătate de secol.

— Am s-o dau altor oameni, Măria-ta. Altor Englezi.

— Și-ai să le spui în Warwickshire: „Și-adevăr zic vouă, că minunată și de mare preț a fost lumânarea ce a purtat-o dânsul”? Așa, flăcăule, și eu am purtat-o, și-acum du-o și tu mai departe. Acum ascultă: uite, Tom, dă-i bătaie, că timpu' nu mai așteaptă. Trebuie s-o pornești fără întârziere. Și să-l iei pe cel mai bun fecior de iapă pe care poți domnia-ta să-l găsești, și-apoi fugi val-vârtej cât te țin puterile în Warwickshire și nici pasărea în zbor să nu te-ajungă din urmă.

— Bine, bine ștafeta mea, am să fug în goana mare, și lumânarea o să ardă înainte.

— Bine, Tom, așa să faci atunci și Domnul să te binecuvânteze. Dară să nu uiți să-l chemi pe Episcopul de Rochester, înainte să pleci.

Băiețelul îngenunche să-i sărute mâna stăpânului său – iar mantia lui, după câte ne spune Malory, căpătase o înfățișare absurd de nouă.

— Măria-ta, Stăpânul meu și-al Angliei, spuse băiatul.

Arthur îl ridică cu blândețe, ca să-l sărute pe umăr.

— Sir Thomas de Warwick, spuse Regele, și băiatul plecă.

Cortul era gol, impresionant și măreț. Vântul se tânguia și lumânările șiroiau ceară. Așteptând să vină episcopal, omul nostru, bătrân, tare bătrân, se așeză la pupitrul lui de citit. Ochii ogarului, prinzând în ei licărul lumânărilor pe când îl privea, ardeau într-o irizare spectrală – două cupe de ambră în lumina funebră. Canonada lui Mordred, care avea să însoțească tot întunericul nopții până la bătălia de-a doua zi de dimineață, începu din nou să-și bată toaca afară. Regele, secătuit de ultimul său efort, se lăsă pradă mâhnirii sale. Chiar și atunci când mâna oaspetelui său ridică marginea cortului, tăcuții stropi ai amărăciunii i se prelingeau pe față, apoi în jos pe nas, și cădeau pe pergament cu mici ticăituri regulate, ca un ceasornic din bătrâni. Își întoarse capul într-o parte, nedorind să fie văzut, incapabil să se mai stăpânească. Perdeaua cortului căzu, în vreme ce ciudata siluetă în mantie și pălărie intră molcom înăuntru.

— Merlyn?

Dar nu era nimeni acolo; îl visase într-un somn furat, așa cum fac deseori moșnegii.

Merlyn?

Începu din nou să se gândească, dar acum mintea i se mișca liberă, clară ca niciodată. Își aminti de bătrânul necromant care-i dăduse învățătura vieții – care-l învățase prin exemplul animalelor. Da, acum își amintea, erau – vezi bine – cam o jumătate de milion de diferite specii de animale, în vreme ce omul nu era decât el singur. Bineînțeles că și omul era un animal – doar nu era un element vegetal sau mineral, nu-i așa? Și Merlyn îl învățase despre animale așa încât specia unică să învețe, urmărind problemele miilor de specii. Își aminti de furnicile beligerante, care-și revendicau hotarele, și despre găștele pașnice, care nu erau preocupate de

granițe, își aminti de lecția pe care-o primise de la viezure. Își aminti de Lyo-lyok și de insula pe care o văzuseră în migrația lor, unde toate acele păsări, pescăruși, rațe, găște, botgroși și atâtea și atâtea altele trăiau în pace, păstrându-și fiecare felul ei de civilizație, fără să facă război – fiindcă niciuna nu revendica vreun hotar. Și-atunci, văzu în fața lui ideea limpede și deslușită ca o hartă. Lucrul cu adevărat fantastic în legătură cu războiul era că întotdeauna el era purtat pentru nimic – literalmente pentru nimic. Frontierele sunt linii imaginare. Nu exista nicio linie vizibilă între Scoția și Anglia, deși sângele de la Flodden¹³⁸ și de la Bannockburn¹³⁹ pentru ea a fost vărsat. Geografia era cea care provocase războiul, ea era cauza – geografia politică. Nu exista nimic altceva. Națiunile nu au nevoie să aibă același tip de civilizație, și nici același gen de conducător, în orice caz nu mai mult decât botgroșii și pescărușii. N-aveau decât să-și mențină propriile lor civilizații ca Eschimoșii și Hotentoții, dacă voiau să-și dea una alteia libertăți comerciale și liberă trecere și acces la căile de circulație mondiale. Țările ar trebui să devină un șir de regiuni – dar regiuni care să-și poată menține propria lor cultură și legile locale. Ar trebui doar ca liniile imaginare de pe suprafața pământului să fie *neimagineate*. Păsările purtate de văzduh le treceau, le spulberau prin firea lucrurilor. Ce lucruri nebunești le păruseră granițele acelea lui Lyo-lyok și tovarășelor ei, și cât de ridicole ar părea ele Omului, dacă ar învăța să zboare.

Bătrânul Rege se simți împrăștiat, cu capul limpede, gata aproape să înceapă de la capăt.

Va veni o zi – trebuie să fie o asemenea zi – când se va întoarce în Gramarye cu o nouă Masă Rotundă, fără de colțuri, la fel cum lumea oamenilor nu are nici ea vreunul – o masă fără de hotare între națiuni, care, în acea zi, se vor așeza toate să ospăteze și să se bucure acolo. O speranță de a împlini aceasta se găsește în cultură. Dacă oamenii ar putea fi convinși să citească și să scrie, nu numai să mănânce și să facă dragoste, atunci încă ar mai fi o șansă ca să ajungă până la urmă la rațiune.

Dar atunci era prea târziu pentru un nou efort. De data aceasta, destinul îi era să moară sau, cum spun unii, să fie purtat spre Avilion, unde să aștepte zile mai bune. De data aceasta, soarta lui Lancelot și a iubitei sale Guenever era să primească tonsura și vălul¹⁴⁰, în vreme ce Mordred va fi ucis ca un mișel. Soarta unuia sau altuia nu e nimic alta decât un strop, deși poate unul strălucitor, în gigantica, albastra frământare a mării scăldate în soare.

Tunurile vrăjmașului mai bubuiau încă în dimineața cu nori zdrențuiți, când Maiestatea Angliei se înalță, ca să primească viitorul cu inimă împăcată.

---

¹³⁸ Bătălia de pe câmpul Flodden (1513), în care englezii au respins o invazie scoțiană. Scoțienii au suferit grele pierderi, iar regele lor, Iacob al IV-lea, a fost ucis.

¹³⁹ Bătălia de la Bannockburn (1314), în care Robert I al Scoției a provocat o înfrângere zdrobitoare armatelor lui Eduard al II-lea al Angliei.

¹⁴⁰ Însemnele călugăriei.

EXPLICIT LIBER REGIS QUONDAM
REGISQUE FUTURI¹⁴¹

---

¹⁴¹ Aici se termină cartea Regelui ce va să fie iarăși Rege.